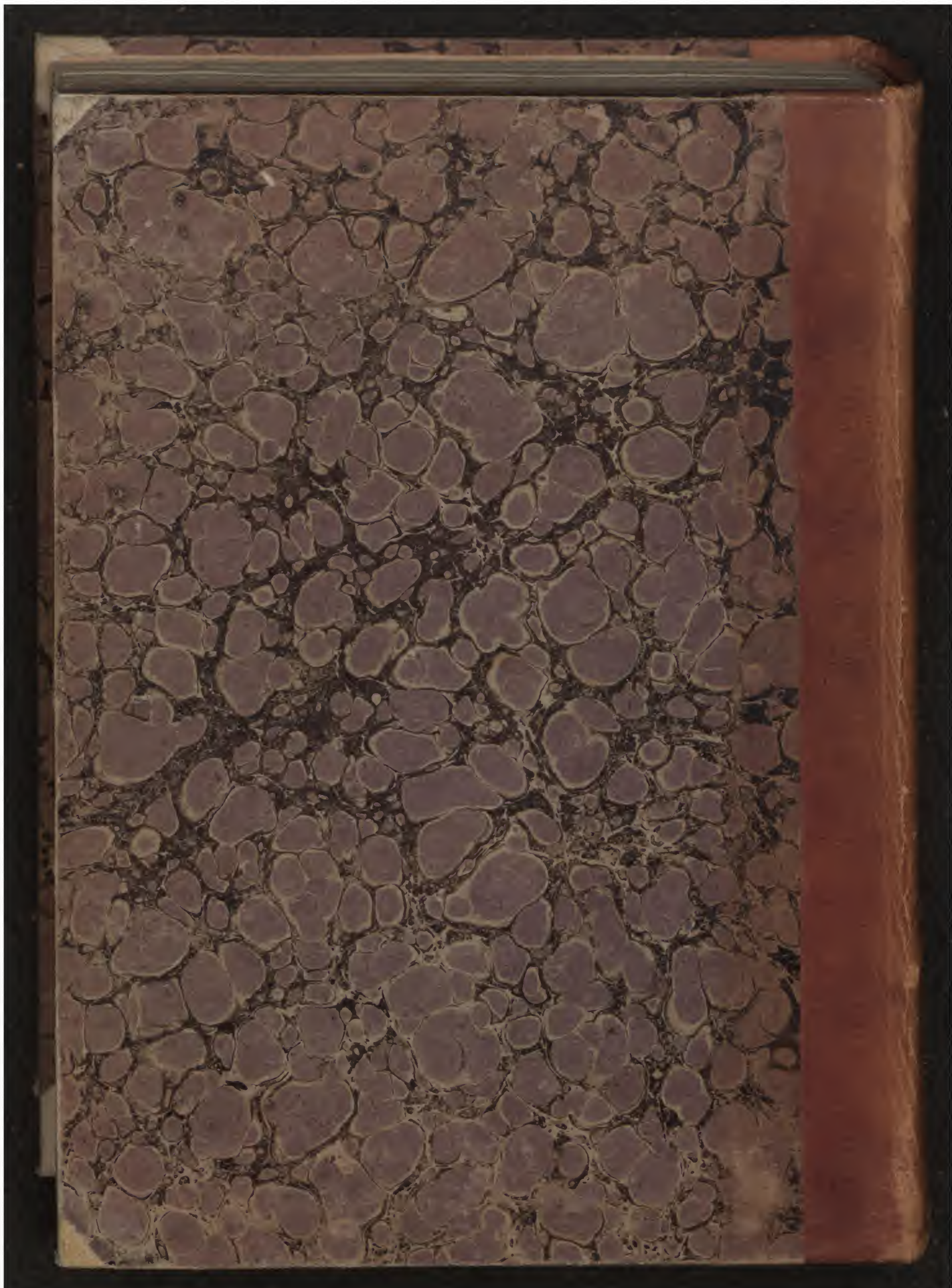
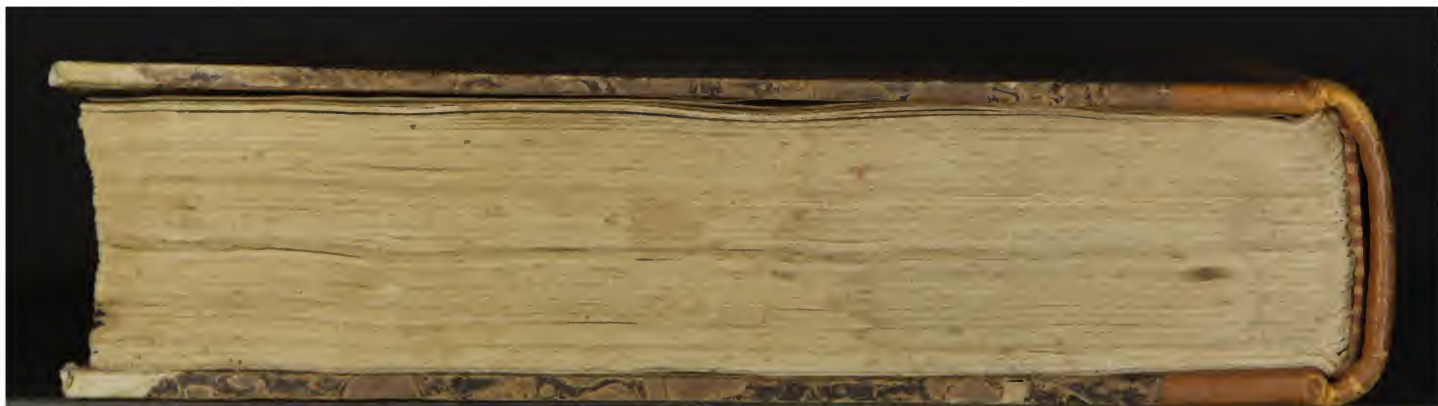

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(a)

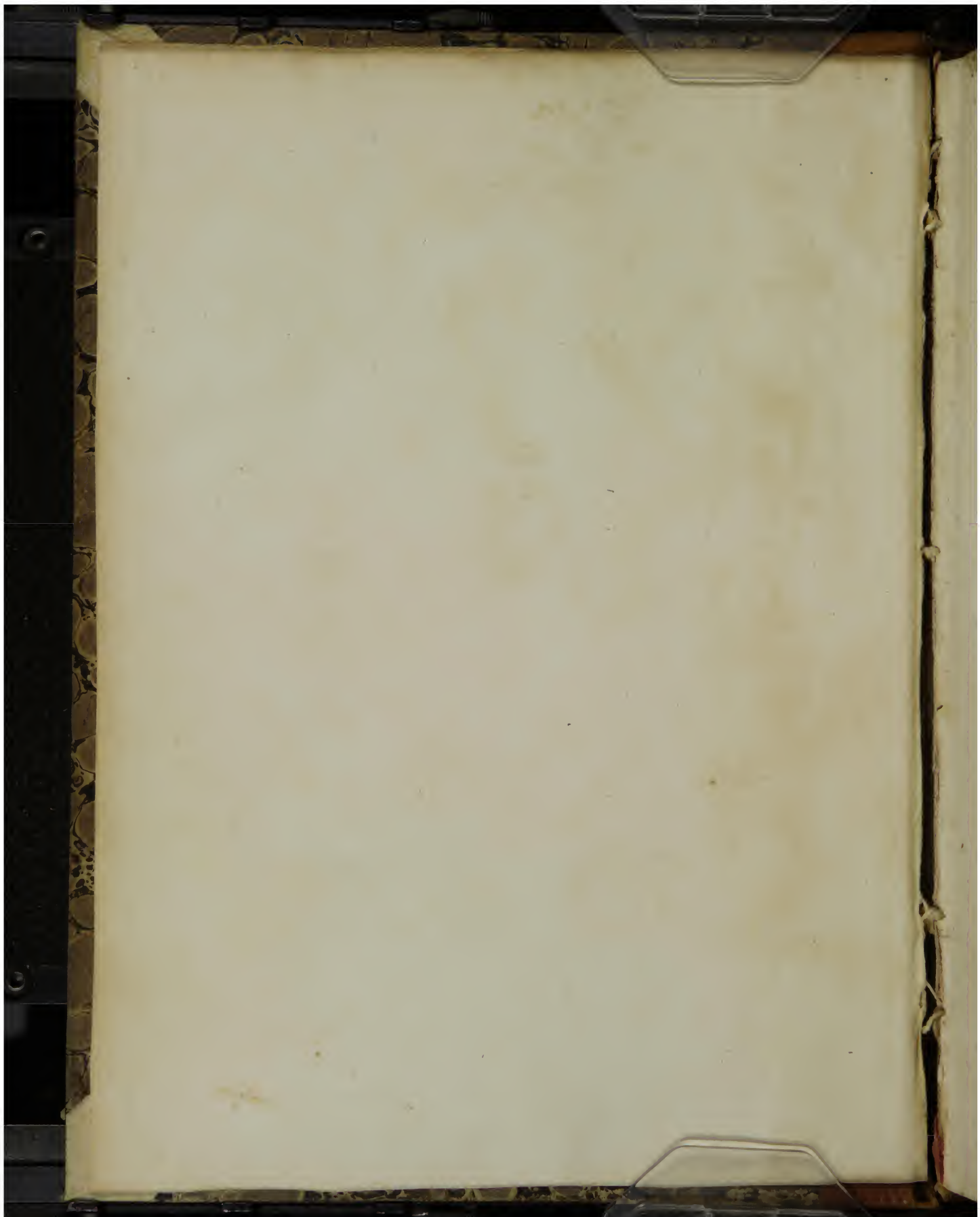

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.5.1(a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.S.1(a)

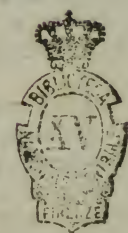
L 5 1

2

Roberto I. Licio

De Robertis
de Robertis, de Robertis, pidi cor. 16. 82

Incipit Tabula pdicationū de aduētū kpi Magistri Roberti ordinis minorū
cū nonnullis alijs pdicationibus in hoc libro contenti.

1 ^{us} fructus	Jelus ab Adam cognitus. carta	prima
2 ^{us} fructus	Jelus desideratus. carta	5
3 ^{us} fructus	Jelus a prophetis est cognitus. carta	7
4 ^{us} fructus	Jelu maria mater dicitur. carta	10
5 ^{us} fructus	Jelu matris virginitas. carta	12
6 ^{us} fructus	Jelus anūciatus. carta	15
7 ^{us} fructus	Jelus vtero clauditur. carta	17
8 ^{us} fructus	Jelus est filius dei. carta	20
9 ^{us} fructus	Jelus chūstus magnificatus. carta	22
10 ^{us} fructus	Jelus homo perficitur. carta	24
11 ^{us} fructus	Jelus in mundo mittitur. carta	26
12 ^{us} fructus	Jelus venisse uisus est. carta	28
13 ^{us} fructus	Jelus fide cognoscitur. carta	31
14 ^{us} fructus	Jelus est imitandus. carta	33
15 ^{us} fructus	Jelum Johannes predicat. carta	36
16 ^{us} fructus	Jelus latissador. carta	39
17 ^{us} fructus	Jelus defectus sctinens. carta	42
18 ^{us} fructus	Jelus rectus moribus. carta	43
19 ^{us} fructus	Jelus caput proponitur. carta	45
20 ^{us} fructus	Jelus est sciens omnia. carta	48
21 ^{us} fructus	Jelus potens operans. carta	50
22 ^{us} fructus	Jelus letans nascitur. carta	51
23 ^{us} fructus	Jelum Stephanus videns lapidat. carta	54
24 ^{us} fructus	Jelus Johānem diligit. carta	56
25 ^{us} fructus	Innocentes pro chūsto occidunt. carta	58
26 ^{us} fructus	Jelus sacerdotes approbat cum vte. carta	62
27 ^{us} fructus	Jelus est circūcisus. carta	65
28 ^{us} fructus	Jelum adorant Reges. carta	67
	Uigilia natiuitatis dni. Sermo de sancto Joseph. carta	69
	Sermo de beatitudine. carta	72
	Sermo primus de diuina caritate. carta	74
	Sermo secundus de diuina caritate. carta	82
	Sermo tertius de diuina caritate. carta	87
	Sermo quartus de diuina caritate. carta	89
	Sermo quintus de diuina caritate. carta	92
	Sermo sextus de diuina caritate. carta	94
	Sermo septimus de diuina caritate. carta	97
	Sermo p ^m de immortalitate aie. in quo tractat de vita in cōi. carta	100
	Sermo secundus de vita hominis ante suam beatitudinem. carta	104
	Sermo tertius iterum de probatione immortalitatis anime. carta	105
	Tractatus de conceptione & ginis. Marie. carta	108
		112.

*p. 3: Inicia Ad
sup. euang.*

Ruberti d licio ex ordine minoz
in theologia peritissimi: ubi dei in
hac etate oratoris eloquentissimi: pdi
cationes a prima dnica de aduentu
quortidie inclusive vsq ad quartā: 7
de festiuitatib⁹ a natiuitate dñi vsq
ad epiphaniaz cū nonnullis aliis suis
pdicationibus feliciter incipiunt.

Prima dnica de aduentu de lapsu ho
minis 7 de cognitione Ade: qua co
gnouit Chistū esse incarnandū pro
salute generis humani: que aliē heri
nō potat nisi xps incarnaret.

Primus fruct⁹ Iesus ab Adam co
gnitus.

Mox pcessit dies aut
appropinquauit.
Verba sūt doctori.
gentiū ad Ro. iij.
.c. 7 i ea epla hodi
erna. Nihil vnici
iqz tā ueniēs esse potest ad se ipsum
incitādum ad dilectionē sūmi dei: qz
frequēs cogitatio suoz bñficioz que
ex munere libertatis sue credere vo
luit rōali creature. Inē que illd vnuz
profecto stupēdū ac memoria esse di
gnū cēleo: q seipz vestire forma mor
talitatis nrē voluit: stupēdū qppe ē in
carne visibili apparuisse deū p redē
ptione 7 salute hominū. Quapropt
statuit sancta mī ecclesia hoc tēpore
aduent⁹ huiusmodi misterij colēdissi
ma 7 deuotissima celebrare: vt fide
les cōti vigilēs fiant ne qppiaz velūt
desiderēt: amēt pēter dilectū Iesum
oīuz saluatoz. Ob qd in sequētib⁹
sermonib⁹ equū cē arbitrat⁹ sū aliqd

dicere de aduentu dñi nrī Iesu xpi in
carnē. hodierna vero die mētē reuo
cabo ad incarnationis natiuitatē quā
intelligem⁹ sū vna tm ppositiōe que
est. Iesus ab Adā cognitus. In ipso
enim patre generis humani iniciuz
cepit oīuz pditio. Qd nox pcessit: 7
tū per Xpm inuēta est salus 7 sibi 7
oib⁹ electis: qui ciues esse debēt in ce
lesti hierusalē: qd Paul⁹ declarat: cū
dicit. dies aut. s. lumē grē 7 gaudiuz
resurrectiōis appropinquauit: ad qd
melius intelligēdū in pñti tres solu
siones erāt declarāde.

Prima dicit veritatis.

Secūda dicitur qualitatis.

Tertia dicitur remissibilitatis.

Capitulū pñm qñt vey ē q deus
nō addidit hoiez in his penalib⁹ 7 mi
seriis: quas videm⁹: s ppter peccatū
i illas cecidit sic erigēte dīna iusticia.

Prima conclusio or vitat. i qua
philosophātū quorūdā impu
gnādus est error: inter quos 7 si ple
riqz varia dixerūt: vel de mundi eter
nitate: vt Aristoteles: vel de ifinitate
vt Anasarc⁹ 7 Democrit⁹: q put Ua
lerius commemorat d cupiditate glorie
infinitos mūdōs fore dixerūt: vel d
mūdi nouitate: vt qd alij: 7 fuere tū
nōnulli q p fessū sunt extēpore a deo
mūdū factū fuisse: hoies hō inique p
peccatū cecidisse: s eos a pñcio ge
neratiōis fuisse eiusdē additionis cui⁹
sunt 7 hoc tpe calamitatis 7 luctus:
quod si vey esset facillime sequerēt
ob nullā culpā necessariā erat ex pte
hois incarnari filiū dei. Dicūt g oēs
doctores catholici humanā naturā

a z

lapsaz ab illo statu i q^o fuit ab opifice
sūmo adita: qd pbat qdruplici rōe.

Primo ratione clemētie.

Secūdo ratione sapientie.

Tertio ratione diuine iusticie.

Quarto ratione diuine decentie.

Prima ratio dicitur diuine clemētie
nā nihil pcedere o3 a sūma clemētia
7 bonitate: qd nō sit magl iclinabile
ad iustitiā 7 vitatē q3 ad malitiā: 7
magl ppinquā ad bonū q3 ad malū
sensus 7 cogitationes hoium pri
sūt ad malū ab adolefcētia put scribi
tur gñ. 8. c. 7 notatur. iz. q. i. c. Dis
etas. g in illa corruptione in qua nō
fuit humana natura a sūma bonita
te pducta insup nihil pcedit a sūma
bonitate dignū maledictio ne: s mul
te sunt in nobis passionēs maledicti
one digne: sicut patet in Job. 3. c. 7
i lege maledicebāt steriles mulieres
Nō apparet itaq3 humanā naturā i
hoc statu fuisse aditā s in alio a quo
cecidit p peccatū.

Secūda rō dicit sapiētie. vbi cūq3. n.
est sūma sapiētia ibi est sūma pulchri
tudo: sicut Augu. exponit in libro d
trinitate: sed a sūma pulchritudine
nihil pcedit sedū aut turpe: nihil qd
rōalē offendit intellectū. S3 in hoīe
rōne vtēte. sūt defect⁹ nāles: de qb⁹
nālī erubescit: 7 multa detestabilia
fm rōnē. g talia nō fuerunt adita in
humana natura. reliquē q ē lapsa.

Tertia rō dī diuine iusticie: nam
null⁹ affligit pena nisi pcedat culpa
s passio inuolūtaria i rōali creatura
est pena: g nullo modo talis passio
fuisset in hoīe aq3 pcessissz culpa.

Quarta rō dicit diuine decentie: dīc

eniz Anselm⁹ in pmo libro. Cur de⁹
7 homo. c. 9. Deo aut nequaq3 exti
matur uenire vt creaturā quā fecit
iustā ad beatitudinē sine peccato mi
serā esse cogat. hoīem aut iuitū mori
miser est. si g deus exigit mortē ab
hoīe i b statu quo est: g est sub culpa.

Sed cōn has rōnes arguunt phi
pmo sic. Omne ppositū ex dīrūs est
dissolubile. dicit eniz Auiē. Cōnria
semp appetūt ire i regiones diuersas
s corp⁹ Ade in statu pme dditionis
fuit ppositū ex dīrariis: g per naturā
fuit dissolubile 7 corruptibile: s tale
est mō corpus humanū: g p corrupti
bilitatē nō pbat status nature lapsē
Itēz omne dīrariū est diuisibile. cor
pus ade in prima dditionē erat dīrū
g erat diuisibile. **S**ecūdo arguunt
q corpus illud erat sensificatū: g erat
sensitiuū doloris: qā sicut dicit aug⁹.
dolor est sensus diuisionis impatiēs
nō g sensus doloris 7 pene pbat sta
tū nature lapsē. **T**ertio arguūt qā
dicit augu. sup gñ. ad līaz adāz non
māducauit de pomo eo q crederet
esse deū: s ne suas delicias dīstaret
s. vxorem: sicut Salomon adorauit
idola. 3. Reg. ii. ne dīstaret vxores
suas. Ex his patet q Eua erat trista
bilis in statu pme dditionis: s tristitia
est passio affligens animā: relinquit
g q status pme dditionis est status
passibilitatis anime 7 corporis. **4°**
arguūt qā sicut dīc Jo. Damascen⁹
cecidit de⁹ iustos incidere in calami
tates ppter multas causas: vna est vt
ea que in ipso iusto latet vtutēz aliis
manifestā faciat: vt Job pmo libro.
Alia est vt nō ex recta dīcia excitat

p supbia: vt in Paulo. 2. ad cor. 12. c.
 Alia ppter eruditionez alioz vt alij
 cruciā: vt in Lazaro. Luce. 16. Alia
 propter gloriā dei nō ppter ppiū
 aut parētū peccatū: vt in ceco a nati
 uitate. Jo. 9. Alia ppter zelū alterius
 vt in martirib⁹. ad hebreos. 9. Ergo
 nō esset incōueniēs etiā si homo nō
 peccasset hīe penalitates que cū ordi
 narēt ad maiore gloriā ad mai⁹ me
 ritū ⁊ ad maiore coronā. Uex hec
 omnia frūola sunt si cōsiderem⁹ illō
 quod Ugo. de sancto victore dicit i
 libro de sacramentis. vbi distinguit
 tres status humane nē. Primus est
 nē a deo odite. Secund⁹ est nē lapsē.
 Terti⁹ est nē beate. In pmo statu
 habuit homo ptatē peccare ⁊ posse
 nō peccare: ⁊ in eodē statu hūit posse
 mori ⁊ posse nō mori: sicut posse pec
 care ⁊ nō posse peccare: qm̄ i hō statu ē
 peccādū ⁊ moriēdū nēcitas: ⁊ hec fuit
 prima humani corporis immortalitas
 In 2o statu habuit posse mori ⁊ non
 posse mori: sicut posse peccare ⁊ non
 posse peccare: qm̄ in hoc statu ē pec
 cādū ⁊ moriēdū necessitas. In tertio
 ho statu habebit posse non mori ⁊
 posse mori: sicut ⁊ posse non peccare
 ⁊ nō posse peccare: qm̄ ad hūc statū
 p̄tinet moriēdū ⁊ peccādū impossibili
 tas. Ad p̄mū ḡ obiectū dicendū est
 fm̄ hugonē p̄fatū: qd homo añ pec
 catū nā mortalis ⁊ passibilis fuit: que
 tñ ex bñficio creatōis p̄cedēte ⁊ p̄prio
 studio s̄sequēte facere potuisset: ⁊ nō
 moriēt adeo qd in Adāz erat possibi
 litas ad dissolutionē ⁊ corruptionez
 tñ cū potētia euitandi omnē defectū
 In statu ho moderno ē possibilitas

cū necessitate inēuitabili. Hec idem.
 Dicit Aug. in libro de questionibus
 noui ⁊ veteris testamēti. Deus inq̄r
 hoīem fecit qui q̄diu nō peccaret in
 mortalitate vigeret: vt ip̄e sibi auctor
 esset aut ad vitā aut ad mortem. Et
 idem de baptismo paruuloz ait. S̄ie
 bat ordo iustitie vt sicut aīa dñi suo
 ita corpus ei obediret. Et itez. 12. li.
 de ciuitate dei. c. 2. dicit. Satendū ē
 qdē p̄mos hoīes ita fuisse institutos
 vt si nō peccassent nullū gen⁹ mortis
 expirēt. S̄z eosdē p̄mos peccatores
 a deo fuisse mulctatos: vt etiā q̄qd
 ex ip̄oz stirpe exortū esset eadē pena
 teneret obnoxiiū. Nō. n. aliud ex eis
 q̄ qd ipsi fuerāt nascēt. Per magni
 tudinē q̄ppe culpe ipsi naturā vana
 tio mutauit in penit: vt qd penaltiter
 p̄cessit in peccantibus hoībus p̄mis
 naturalit̄ sequeat̄ in nascētib⁹ cetis.
 Et idez in iponosticon. Vnde mortē
 nō a deo auctor: s̄ errore vite venisse
 hominib⁹ in paradiso delitiāz posi
 tis. Idip̄suz cōfirmat auctoritas sacre
 scripture. Vñ sap. 2. dicit. de mortē
 nō fecit s̄ impij manib⁹ ⁊ h̄bis accer
 serūt illā. Et in. 2. c. gñ. clara est sn̄a
 amīnātis dei. Quacūq̄ die comede
 ris ex eo morte morieris. idest morti
 obligat⁹ eris: vel ad mortē incurres
 fm̄ Augu. sup gñ. ad h̄am. Et idem
 14. li. de ciuitate dei. c. 26. Vnebat
 itaq̄ homo in paradiso sicut vole
 bat: quādiu hoc volebat quod deus
 iusserat: bonus vinebat fruens deo:
 ex quo bono bon⁹ erat: vinebat sine
 vlla egestate: ita semper viuere i po
 testate habens. Cibus aderat ne esu
 rir̄et: potus ne sitir̄et: lignuz vite ne

a 3

illū senectū dissolueret: nihil corrupti
onis in corpore: nihil ex corpore: vllas
molestias vllis ei sensib⁹ in gerebat:
null⁹ intrinsecus morbus: null⁹ idus
metuebat extrinsec⁹: sūma in carne
sanitas erat: in aio tranquillitas. hec
ille. Neq; hāc impassibilitatē glōse
q̄a fm Scotū illa ipassibilitas glōri
ole p̄uat adū 7 potētā patiendi: hec
vero tantū adū 7 nō potentiā. hec
magister. di. z. Neq; insup credere
debem⁹ i eo statu impassibilē hoīez
omnino fuisse: q̄a vt sanct⁹ Tho. de
clarat p̄ma pte. q. 37. duplex ē passio
vna cōmuni⁹ dīda fm quācūq; īmu
tationē etiā 3 si p̄tineat ad p̄fectionē
nature: dīte passibilis erat homo 7
fm animā 7 fm corpus. Secūda est
passio p̄prie dīda: 7 sic pati dī qd a
sua naturali dīspōsitione remouet.
Passio enī est effect⁹ actionis: reb⁹
aut naturaliter cōria agūt: 7 patiūt
ad inuicē: quoz vnū remouet altez
a sua naturali dīspōsitione: 7 de hac
passione dicit Damascen⁹ q passio
ē mot⁹ p̄ter naturā hoc mō i statu
īnocentie impassibilis fuit: qd videt
impossibile: tñ ostendere possumus
ex multis sanctorū exēplis q dīspōsi
tiue 7 etiā spālī p̄uilegio hoc ipassibi
lītatis donū diuinit⁹ accepūt. Quid
nā fuit illud stupēdū p̄dīgiū de trib⁹
pueris in ardentez fornacem missis
quos tñ flāma nedū obulcit: s; mens
est accensa nimis: nec in minimo lesi
plaudēbant deū in medio flāmarū
positi. Danielis. z. c. Quid de Jona
dicemus: qui in ventre ceti diebus
tribus 7 noctib⁹ habitauit: tandem
post tridū illesus exiuit. Jone. z. c.

Quid de Moyse q. 40. dieb⁹ 7. 40.
noctib⁹ habitauit in mōte sine cibo:
vt legē dñi mereret accipe: vt Exo.
.i. 4. c. Quid de Jo. euāgelista: qui i
dolio seruētis olei missus nocumētū
vllū nec sensit: 7 venenū fortissimū
bibens quo duo añ ipsū bibentes
interempti fuerāt sine detrimento
est inuent⁹. His 7 aliis tā veteris q̄
nouī testamēti ducimur vt credam⁹
nō esse impossibile vt de natura istī
tuta in scripturis narrat. Fuit ergo
p̄m⁹ homo creat⁹ in statu impassibi
lītatis sicut vīsum est p̄ius: qui per
peccatū se 7 omnes mortales fecit 7
morti sūi gāuit. His vīsis 7 declara
tis exeat in cāpū p̄m⁹ humani gñis
pater: ipseq; lamentabiliter dicat. O
fili generis humani o mortales dī
passibiles miseri ignorantes plenū
luctū: calamitatib⁹: laborib⁹: agnitiis
amaritudinib⁹: infirmitatibus: mole
stis: curis: p̄turbationib⁹: variis fedi
tatib⁹: 7 erubescētia. Quis vos mecū
ad tot mala dānavit. Quid nā exp̄
rīmini in hac vita erūnosa p̄ter ge
mūt⁹ 7 suspiria. vñ tot incōmoda ve
nerūt nobis. O deus benigne. o cre
ator admirabilis talia nō p̄tractasset
nobiscū nisi me peccatorē cum omni
posterioritate mea iustitia tua puni
re voluisset. Heu me. Ego sū ille pec
cator magnus: ego sum ille diuine
maiestatis p̄emptor. ego qui tantaz
ruinā sup omnes induxi generatōes
mundi. Erā a deo mire dītus: sapiā
naturali illustrat⁹: collocat⁹ in para
diso delīciāz: dñs animalū piscū 7
volatilū: liber absq; omni seruitute:
ad deū p̄teplandū habilis 7 idone⁹

ad precandū filios benedictos. Et ego q̄a deū meū exerui de paradiso eiec̄t̄ suz in hāc vallē lachrymar̄ vt cū sudore vester pane meo zc̄. Ego ⁊ omnes qui a me descensuri sunt. Quib⁹ omnibus sicut ⁊ mihi clausa est porta celi: ⁊ nō possumus aliquo merito nostro videre faciē filij dei. Cecidit g̃ dignitas nostra: ⁊ natura bñ instituta corrupta ē nō tñ penalit̄ s̄ culpali⁹: qđ omnes indubitanter credere tenēt de nēcitate salutis.

Capitulū secundū de q̄litate peccati p̄moz parentū ⁊ p̄ncipale peccatuz hominis ē qđ lapsus fuit in omnib⁹ ⁊ alia peccata xurrerint.

Secunda clusio d̄r qualitatis. Naz solet quorūdā anim⁹ nō sine rōne mirari quale fuit illud p̄moz parentū peccatū: ob qđ tā seue crudeliterq̃ deus humanū gen⁹ puniuit: de quo quatuor opiniones inueniūt a dōctorib⁹ sacre theologie assignate ⁊ denotate.

Prima est q̃ fuit superbia.
Secunda est q̃ fuit auaritia.
Tertia est q̃ fuit gula.
Quarta ē q̃ fuit inobediētia.

Prima opinio que ē q̃ fuit superbia asseruat ecclesiastici. iō. c. Initiū ois peccati est supbia. Et itez ecclesiastici .i.7. A muliere initiū peccati. g̃. mulier perpetravit peccatū supbie. Item Aug. in li. de cōginitate. Diabolus inquit in celo voluit esse sicut deus: cadens autē p̄uasit homini similitudinē sue volūtatis. Itē Aug. ad doroliū. Elat⁹ Adaz suasioni serpentis obediens preceptū x̄p̄sūt. ⁊ idēz sup

gñ. In fuit menti Ade amor quide⁹ proprie potestatis: ⁊ quedam de se su perba presumptio.

Secunda opinio pbat̄ p̄mo per ter. gñ. z. Eritis. sicut vñ zc̄. hoc p̄mo cecidit in mentē mulieris. s. appetere multitudinē scientie plusq̃ oportet: quod est peccatū auaritie fm̄ Greg. q̃ illud fuit peccatū auaritie.

Tertia opinio asseruat: q̃a vt dīc̄ ter in gñ. z. c. vidit mulier lignū qđ ēēt ad vescendū suauē. ⁊. 27. di. in. c. scribit̄. Deus gula regnante a paradiso expulit. Et hieronym⁹ cōn Jovinianū. Sollicite puidendū est: vt quos saturitas a paradiso expulit esuries reducat.

Quarta opinio hēt ex eo quod dicit Paulus ad Ro. 5. q̃ vni⁹ hominis inobedientia peccatores cōstituit sūt multi. Et Aug. in li. de hā religione Adaz ppter t̄nsgressionē obediētie de paradiso eiec̄t̄ est. Et sup gñ. ad lram itez dicit̄. Nō potuit melius ⁊ diligentius cōmendari q̃tū malum sit inobediētie. Cū ideo reus iniq̃tatis fact⁹ est homo q̃a eā rē tetigit dē prohibitionē quā si nō p̄hibitus tetigisset nō vtiq̃ peccasset. Has opiniones has r̄cordat dñs Boñ. in. 22. di. vbi oñdit q̃ p̄ncipale peccatū hominis p qđ lapsus est: fuit inobediētia Ade. Diabolus conat⁹ ē seducere hominē. Sed qm̄ nemo operat̄ ad malū aspiciens nec appetit malum: nisi s̄ specie boni: iō clare dephēdēs diabol⁹ q̃ n̄ posset mulierē p̄cipitare nisi apponeret aliqđ appetibile illam temptādo p̄posuit ea ad que omnis homo naturaliter inclināt. Nāliter

eniz omnis homo inclinatur ad beatitudinem que est bonum gloriosum delictorum et copiosum. unde homo naturaliter appetit excellentiam sufficientiam et letitiam: et in ordinato appetitu talium consistit iustitia: in inordinato vero culpa. Sola enim est inordinatus appetitus cibi suauitatis resicientis. Avaritia est inordinatus appetitus sufficientie. Supbia est inordinatus amor excellentie. Diabolus ergo primo promissit mulieri de gignitatis excellentia: cum dixit. eritis sicut dei. **2º** subiunxit cognitionis abundantiam scientie bonum et malum. Postremo pretendit suauitatis experientiam cum ostendit lignum pulchrum visum et ad vescendum suauem: quia ergo mulier diabolo persuasit in appetendo primo esse sicut deus: fuit superba. Deinde appetendo scire bonum et malum fuit auara. Postremo experiendo suauitatem ligni fetidi fuit gulosa: et in hoc fuit transgressionis rea: et inobedientie culpe inuoluta: nec est inconueniens plura genera peccatorum secundum progressum currere ad unum flagitium perpetrandum. Hec Bonauentura. Comedit itaque adam de ligno vetito contra imperium diuine maiestatis: paruipendit preceptum altissimi dei: qui ei mandauerat ut ei obediret: et cognosceret ipsum regem celorum: et omnium creaturarum: quod eodem non minimum si paruulum non denique leue crimen putandum est. Unde Augustinus. 14. de ciuitate dei. c. 12. ait. Non debet existimare quisque leue ac paruulum illud fuisse commissum: quia in esca facta est non quidem mala nec noxia: sed quia prohibita: neque enim quicquam mali deus in illa tante felicitatis paradiso crearet atque plantaret. obedientia emendata est in pre-

cepto: que virtus in creatura rationabili mater est omnium custodisque virtutum. hec itaque de uno cibi genere non edendo ubi aliorum tanta copia subiacebat tam leue preceptum ad obseruandum tam breue ad memorie retinendum: ubi presertim nondum voluntati cupiditas resistebat quod de pena transgressionis postea libere quantum est: tanto maiorem iniustitiam violatum est: quanto facilius posset obseruantia custodiri. Hec ille. Cur itaque miramur si indignatus est deus: qui magnus inensus gloriosus sapientissimus omnipotens colendus adorandus et timendus tot beneficia induxerat per theoplaustro si ab ipso preceptus est. O reproba humana superbia quid fuit temerare deum. O temeraria presumptio humane mentis quid quod quod est calcare preceptum atque mandatum regis eterni. Nonne lex ipsa nature clamat quod diuinorum mandatorum peruariatores digni sunt morte. Preuaricatus est Adam et propter inobedientiam ad mortem est condemnatus.

Capitulum tertium qualiter deus remittere volunt peccata hominis et non angelis: et qualiter misterium incarnationis fuit ad reuelatum.

Tertia delusio dicitur remissibilitatis. Iam enim tam enorme fuerit illud delictum ut per illud diuina iustitia dannauit totum genus humanum veritatem voluit clementissimus deus in ira continere misericordias suas quam decreuit ac deliberauit homini peccato et penitenti per filium sui incarnationem succurrere: super quo dubius solet esse animus: cur magis humanum genus

saluū factū est: et remissionē accepit q̄
angelica natura p̄uaricatrix: qđ rati
onabile esse demōstrāt doctores di
centes peccatū hominis fuisse remis
sibile: angeli hō omnino irremissibi
le. Qđ pbat̄ q̄tuor uenientis.

Prima est p̄prietas liberi arbitrii.

Secunda additio nature.

Tertia ordo diuine iusticie.

Quarta congruitas misericordie.

Prima congruentia dī libertas ar
bitrii. in libero arbitrio h̄z magistrū
24. di. secūdi. est facultas voluntatis
et ratiois tā in homine q̄ in angelo
tū differēter. Nā q̄tū ad volūtatez
differt homo et angelus: q̄a liberuz
arbitriū hominis aī electionē volū
tatis et post electionē se habet muta
biliter. angel⁹ hō et si aī electionē se
habet mutabiliter: post electionē autē
se habet imutabiliter: et hac rōne in
sūmo gradu est liberi arbitrii in deo
in fimo autē gradu ē in homine. Si
ḡ est libez arbitriū in angelo necē ē
vt sit medio modo se h̄s: et ita cum
dicis. li. ar. in deo mutabiliter se h̄re
ad bonū et aī electionē et imutabiliter
post. pōt enīz eligere et nō eligere: s̄
quidqđ illō scit sine bonū siue malū
nō pōt illō detestari postq̄ elegerit.
Ex quo patet qđ nō pōt penitere siue
p penitētiā culpā delere: que est dele
ctatio mali: et ita relinquitur qđ culpa
ei⁹ nō pōt deleri sicut culpa hominis
Itē q̄tū ad p̄prietatē rōnis patet q̄a
in libero arbitrio est iudiciū de bono
s̄ differūt in homine et angelo: quia
sic dicit Dio. intellectus angeli defor
mis est: et hoc ē q̄a supra temp⁹: et ita
accipit totū simul: et nō post hoc illō

4.
vel illud ex illo. Et iō dicit angelus
intellectualis substantia. Sed intellect⁹
hominis est in tempore: et ideo p̄ferē
do accipit. Un̄ nō accipit totū simul
s̄ vnū post aliud: et vnū ex alio sicut
ex p̄missis accidit conclusio: et iō homo
dī rōnalis s̄ba: q̄a ratio est h̄t colla
tina vnus ab alio. qualis ḡ p̄patio
est simplicis ad p̄positū: et puncti ad
lineā i effendo: s̄ p̄patio est intellect⁹
angelici ad intellectū hominis intel
ligendo iudicādo. Cū ḡ iudiciū fiat
ab intellectu patet qđ angel⁹ h̄z statū
sue additionis iudicat de re nō in tpe
et de re tota simul: et in iudicādo de
ipsa videt eā totā simul: ḡ rectissime
iudicat: et in iudicādo peccat ex certis
sima malicia: ex quo nullo mō pōt
excusari. Nō autē sic est de homine qđ
cū totā rē simul n̄ videat: pōt decipi
i suo iudicio: et iō cū peccatū ei⁹ aliq̄
mō posset excusari: nō est irremedia
bile. Un̄ gñ. 6. Nō remanebit spūs
meus in homine quia caro est.

Secūda uenientia est additio nature:
quā tangit Anselm⁹ in. 2. li. cur de⁹
et homo. Homo per aliū hominē qđ
nō esset sui generis nō debuit repari
et cū nō sint omnes angeli eiusdem
generis patet qđ nō fuit possibilis h̄
reparatio in angelo sicut in homine
Insuper ex additione peccati tā hois
q̄ angeli variat peccatū et quātū ad
genus et quātū ad circūstātiā et q̄tū
ad occasiones. Quātū ad gen⁹ fuit
in appetitu sciētie dei. Supbia dei i
appetitu omnipotētie. Omnipotētiā
autē suā nūq̄ voluit deus communicare
alicui creature: iō angel⁹ appetit illō
ad qđ nullo modo erat ordinatus.

a 5

Sciētia autē suā noluit deus cōicare creature ad illā cui est homo ordinatus in glōria: ideo peccatū hominis est remissibile: peccatū hō angeli nō. Quantū hō ad circūstātiā peccati ē differentia: qā in Adam fuit aliqua ignorantia: qā peccatū qd erat mortale credidit esse veniale s̄m Augu. ⁊ habuit p̄positū penitēdi: ⁊ petendi veniā de illo peccato. angeli hō nō. Quantū ad occasiōē peccati ē dīa qā angel⁹ p se peccauit: adā hō alio suggerente.

Tertia ueniētia dīr igrūitas diuine iusticie. Nā in homine vno erat tota spēs humana multiplicanda: s̄ in angelo peccāre nō erat tota natura angelica: ⁊ ppter hoc diuine iusticie igrūū fuit hominē expectare ⁊ n̄ angelū.

Quarta ueniētia ex parte diuine misericordie: cui nō erat odicens ut nihil beatificaret in humana nā ad beatitudinē ordinatū. Datū ḡ ē tps ex dei liberalissima misericordia hominī lapsō petēdi veniā de peccato agendi penitentiā. Puto. n. qd p̄ expulsiōē de paradiso Adam pater noster uertit se ad lamenta pnie: ⁊ Christū venturū sūma deuotione excoluit: quē incarnandū cognoscebat. Nā ecclesia sancta ponit eū in numero sanctorū: qd esse n̄ possit sine fide mediatoris: qd Aug. in libro de correptione ⁊ gratia testat̄ dicēs. Illa fides sana est qua credimus nullum hominē siue maioris siue p̄e etatis liberari a cogitatione mortis ⁊ obligatiōe peccati nisi p vnū mediatorē dei ⁊ dñm nostrū Iesū Christū. Et

cundū autē doctrinā sancti Tho. s̄a s̄e. q. z. via hominibus veniendi ad beatitudinē est misteriiū xp̄i incarnatiōis: qd añ statum peccati homo cognouit: s̄ nō explicite: qā nō ēz qd ordinabat̄ ad liberationē a peccato p passiōē ⁊ resurrectionē: qā homo n̄ fuit p̄sciū peccati futuri. Uidet̄ autē incarnationis xp̄i p̄sciū fuisse ex eo qd dixit. ppter hoc relinquit hō patrē suū ⁊ matrē suā ⁊ adhibebit vtrūq; sūe. gñ. z. Et hoc ab Apostolo Paulo ad hebre. 7. dī. Sacramētū magnū esse in xp̄o ⁊ ecclesia: quod quidē sacramentum nō est credibile p̄mū hominē ignorasse. Post peccatū hō explicite illud misteriiū cognouisse nulli dubiū esse debet s̄m qd ordinabat̄ ad salutē hominis p passiōē ⁊ resurrectionē. Uñ ⁊ hūit Adāz cognitionē salutis sue in Iesū nascituz de carne sua. Quis naz explicet quanta deuotione omni tpe vite sue Adā cū lachrymis ⁊ suspiriis deum incarnari expostulauerit. O Adam cōis pater quid fecisti. Cur peccasti: cur offendisti legem dei. Deu me inquit peccauit. Errauit: s̄ dei filius bonitate sua bñdicta restituet vobis in carnatione sua bñdicta qdquid ego perdidit in presumptione mea. O peccatores nō paueatis: habem⁹ reparationē: nō queramus ampli⁹ de adā imo cantemus cum Breg⁹. O felix culpa que talē ac tantū meruit hēre redēptorē: fuim⁹ ī tenebris p peccatū ⁊ iam sumus in luce gratie p x̄bum incarnatū. Cuius bñficio oseq; valeamus splēdorē glorie in q xp̄s viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

Seria secunda sermo de ardenti desiderio sanctorum patrum veteris testamenti auidē cupientiū xpm incarnari.

Secundus fructus? Iesus desiderat?

Non precessit. Itē ibi ē
Cogimur ad cor nostrū
inflammandū in amore
benedicti Iesu xpi i celo
sedētis ad dexterā patris ex vehemē
ti desiderio illo quo sancti patres ve
teris testamenti per multa curricula
ānoꝝ succensī ardētissimis suspiriis
deprecabant ipsū incarnādū. Quod
deuotus Ber. considerat sermone 2°.
super cātica ait. Ardore desiderij pa
trū suspirantiū xpi in carne pñcia fre
quentissime cogitans pungor et cō
fundor in memetipso: et vir cōtineo
lachrymas: ita pudet tēporis corpisq;
miserabiliū tēporis hoꝝ. Cui nāq; no
strū tantum ingerat gaudiū gratie
huius exhibitio: q̄tū sanctis veterib;
accenderit desiderij pmissioꝝ. Hec
ille. Idcirco nostra incitatione pseq;
volentes incarnatōis bñficiū in pñti
sermone de ipsa diduri sum? s; vno
fructu qui est. Iesus desiderat? Pro
cuius declaratione tres cōclusiones
occurrunt pponende.

Prima occasionis.

Secunda retardationis.

Tertia meritationis.

Capitulū p̄mū q̄lī xps voluit in
carnari: et si non peccasset homo an
fuisset incarnatus.

Prima cōclusio dī occasionis in q̄
videndū est si peccatū solū fuit incar

nationis occasio: et p̄cipua ratio vel
si adhuc homo nō peccasset aliqua
alia cā dei fili⁹ incarnasset. Et circa
hoc adhuc tres sunt opinionēs.

Prima dī sustentabilis.

Secunda p̄babilis.

Tertia cōmēdabilis.

Prima opinio dicit sustentabilis
que est quorūdā magistroꝝ dicētiū
q̄ de incarnatione est loqui duplici
ter. Est. n. incarnatio carnis assumptio
p̄t ē esse sermo de carne assumpta:
aut quātū ad s̄stātiā: aut quātū ad
defectū passibilitatis et mortalitatis
Dicūt q̄ si homo nō peccasset Xps
carnē mortālē nō assūpsisset. Sed si
loquamur de incarnatione s̄m q̄ dī
assumptionē humane nature simpliciter
et si homo nō peccasset xps incarnat⁹
esset. Nā incarnatio facit ad p̄fectio
nē toti⁹ vniuersi in hoc q̄ cōpletionē
dat humano generi quātū ad tria.
Primo quātū ad illud quod respicit
naturā. Secūdo quātū ad illud qd̄
respicit gratiā. Tercio quātū ad illū
quod respicit gloriā. Quātū ad p̄mū
in incarnationē est assumptio modoꝝ
educēdi hominē in esse: quadruplex
Nāq; est modus educēdi hominē
in esse nec de viro nec muliere: vt
Adā. De viro sine muliere vt Eua.
De viro et muliere vt celi homines.
De muliere sine viro: vt Christus. q̄
si homo sterisset fuisset incarnatio.
et tūc vn⁹ mod⁹ p̄ductionis deficeret
et sic vniuersus esset imp̄fect⁹ vt dī
Aug. De vniuersus habet tantā p̄
fectionē: q̄ nemo pōt rōnabiliter aliq;
imp̄fectionē inuenire in li. de libero
arbitrio. Secūdo incarnatio facit ad

perfectiōne hominis quātū ad illud
quod respicit gratiā. Nā xps ē caput
ecclesie nō solū fm diuinā naturā: s
etiā fm humanā vt ostēdit Aug. sup
Jo. Et si homo nō peccasset adhuc
xps esset caput ecclesie. q̄ aut fili⁹ dei
se icarnasset: aut caput ecclesie remā
sisset ad cephaluz. Insuper si homo
lapsus nō esset nihilominus fuisset
sacramētū matrimoni. Si igitē sacra
mētū matrimoni in iūctiōne sexū
significat iūctiōne Christi ⁊ ecclesie
quātū ad naturaz vnionē ppter inse
parabilitatē: vt dī ad ephē. 5. q̄. si hō
stetisset aut sacramētū matrimoni
esset falsū signū: vel fili⁹ dei fuisset
incarnat⁹. Tercio incarnatio facit ad
p̄plemētū hominis quātū ad illd qd
respicit gloriā. Nā fm Aug. de spū
⁊ anima. totū hoīem assūpsit christus
vt totū beatificaret. Sed si homo nō
esset lapsus erat tot⁹ beatificabilis: q̄
Christ⁹ fuisset incarnatus. His rōib⁹
adherētes dicūt qdā indubitātē qd
stante adhuc natura in terminis sue
cōditionis ⁊ si nūq̄ fuisset lapsa qd dei
fili⁹ fuisset incarnat⁹ nō vt redēptor
s vt glōrificator.

Secūda cōclusio dī p̄babilis: que
p̄mā omnino negat. dicit enī qd si
homo nō peccasset nūq̄ christ⁹ carnē
sūpsisset: q̄a hec magl⁹ cōcordat pietati
fidei. Nā p̄cedens opinio que dic
qd deū ueniebat incarnari ppter p̄fe
ctiōne vniuersi: deū inter p̄fectionez
vniuersi cōcludit: qd incōueniētissimū
est: q̄a incarnationis misterīū est sup
omnē vniuersū siue q̄tū ad naturaz
siue quātū ad gloriā. Dicit nāq̄ pl⁹
in. xi. p̄me phie. Deus super omnez

vniuersi ordinem ponendus est. Et
ad illud qd adducit de mō educēdi
homīne dicere possumus qd quart⁹
ille mod⁹ quo educat⁹ est christ⁹ nō ē
de p̄fectiōe vniuersi: nec ex hoc seq̄t
qd si talis mod⁹ nō fuisset qd vniuer
suz sua p̄fectiōe careret. Sicut enī
nō pōt argui imp̄fectiō vniuersi q̄tū
ad suscitatiōe mortui quā deus nō
fecisset si homo non fuisset. Posset
etiā dici qd de illo modo p̄ductionis
nō arguit v̄itas incarnationis quia
deus potuisset p̄ducere homīne de
muliere absq̄ viro: q̄ tū nō esset de⁹.
Ad illud qd dicebatur qd incarnatio
facit ad p̄fectiōe hominis q̄tū ad
illud qd respicit gratiā: q̄a christus
est caput ecclesie dicere possumus qd
duplex est capitis p̄prietat. Una que
tendit fm cōformitatē ad mēbra. alia
que tendit fm donoz gratuitoz
influentiā. Rōe p̄me p̄prietatis xp̄s
est caput ecclesie in q̄tū deus: ⁊ rōe
huius p̄ncipaliter tenet rōne capitis
Et ideo dato qd incarnat⁹ nō esset ec
clesia hominū capite non careret: ha
buisset tūc caput deū sicut nūc ecclia
angeloz. De alio hō qd adducebat
de matrimonio rōdere possuz qd ma
trimoniū duplicē habet significatio
nē: significat enī cōiūctiōne dei ad
ecclesiā fm caritatē: ⁊ significat cōi
ctiōne fm vnionē in p̄sone vnitatē.
Utrāq̄ hāz significatiōnū habet hz
statū lapsū: alterā hō habuisset si hō
stetisset: ⁊ ideo nō ēēt falsum signū
sic enī matrimoniū nūc est in offm
⁊ in remediū: tūc aut solū in officiū
sic hz duplex significatiō nūc: tūc aut
vnum. De eo hō qd vltimo dicebat

.s. de gloria: q̄a totū assūpsit. dicunt
 isti q̄ tenent hanc opinionē sam q̄
 illa nō est rō precipua: s̄ ānēra p̄nci
 pali pro eo q̄ si nūq̄ deus incarnat⁹
 esset: homo glorificatiōē corporis
 sui ex visione dei p̄fecte ⁊ totalit̄ ha
 buisset. Uisio. n. xpi corporalis spectat
 n̄ ad eēntialē p̄letionē beatitudinis
 s̄ ad quoddā accidētale gaudiū. Et
 h̄ p̄z q̄a aliq̄ sensus beatificat⁹ vt vis⁹
 ⁊ tū obiecta sibi correspōdētia nō ha
 bebūt sic tad⁹ gust⁹ zc. Gloria nāq̄
 sensuū exteriorū p̄ redūdātiā dilecti
 onis veniētis ex p̄te sup̄iori a visione
 dei: cuius visio adeo reficit: vt nihil
 ultra necessariū sit anime ad eius be
 atitudinē. Uñ multū derogare vidr̄
 sūmo bono q̄ dicit ipsū non sufficere
 absq̄ bono creato sibi adiūcto ad ho
 minē p̄fecte beatificandū. Hec Bo
 naventura p̄ma di. tertij libri.

Tertia opinio dī omēdabilis: que di
 cit x̄p̄z natū fuisse vt hominē p̄ditū
 redimeret: nec curat inuestigare ea
 que potuissent euenire homine stāte
 Sed gratias dat deo q̄ tā benigne
 voluit p̄uidere homini p̄dito. Dicit
 nāq̄ Aug. in li. de hbis dñi. Venit
 fili⁹ hominis querē ⁊ saluū facē qd̄
 perierat. Si homo nō peccasset fili⁹
 hoīs nō venisset. Et idē sup. io. nulla
 cā fuit veniēdi x̄po dñō nisi peccato
 res saluos facere: tolle morbos: tolle
 vulnera ⁊ nulla est causa medicine.
 Et Aug. super illo h̄bo dñi. i. Ipse
 .n. saluū faciet populū. zc. Si q̄ hō
 nō peccasset: h̄go n̄ pepisset. ⁊ aug.
 sup. 1°. Jo. xi. dñe ecce quē amas. Si
 peccatores dñs nō amaret ad terrā
 de celo nō descēdisset. Et Aug. sup.

psalmos sup. illo h̄bo infirm⁹ sum.
 vt manēt homo in eo qd̄ deus fecit.
 Si enīz manet in eo qd̄ deus fecit:
 nō in limo infixus esset: quē de⁹ ge
 nuerit. Et Leo papa in sermone. Si
 homo ad imaginē ⁊ similitudinē
 dei fact⁹ in suo honore māssisset: crea
 tor mūdi creatura n̄ fieret: neq̄ sem
 pitem⁹ t̄p̄alitātē s̄biret: aut eq̄lis deo
 patri dei fili⁹ foret formā serui assu
 meret. Et Paul⁹ .i. ad Th. i. i. X̄p̄s
 Iesus venit in mūdū saluos facere
 peccatores. Ista nobis cordi eē debēt
 q̄a damnato humano genere p̄pter
 peccatū voluit dei fili⁹ incarnari vt
 ipsuz redimeret. Q̄ imensa āplitudo
 diuine caritatis. Q̄ p̄funda bonitas
 sūmi dei: peccauimus nos. oēs cecidi
 musq̄ in captiuitatē inferni: ⁊ ip̄e ut
 nos redimeret misit nō angelū non
 archāgelū: nō deniq̄ aliā creaturam
 s̄ vnigenitū filiū suū. Audiat terra:
 intelligat celū: imo audiant. Jo. 3.
 Nouū iocundū nouū felicissimū no
 tum amozosissimū. Sic deus dilexit
 mūdū vt filiū suū vnigenitū mitte
 ret vt oīs q̄ credit in illū nō pereat:
 s̄ habeat vitā eternā. Et ad Ro. 4.
 Propter nimīā suā caritatez inquit
 Apostol⁹ qua dilexit nos de⁹ misit
 filiū suū in mūdū vt mūd⁹ saluet
 p̄ ipsuz. Quod Greg. p̄siderās admi
 rando cantabat. Q̄ inextimabilis di
 lectio caritati. vt seruū redimeres fili
 um tradidisti. Quid suauius: quid
 dulcius potest audiri. Q̄ peccatores
 ingrati diligite Christum: quos iaz
 redemit: quē patres antiqui illum re
 dempturum expectantes toto corde
 dilexerunt.

**Capitulum secundum quod dicitur quod christus ueni-
enti tempore incarnatus est: et quod rationabiliter
tunc distulit incarnari.**

Secunda delusio dicitur retardationis
Incarnari eadem uolens dei filius
non id fecit illico pro peccato: nec paulo
post: sed pro sextus millenarius in sexta
etate mundi. Ad id certe quod res largum
donum non accelerauerit: uerum non sine
ratione credendum est factum esse: quia ut
scribit ecclesiastes. 3. omnia tempus
habet. Sunt autem habet tarditatis rationes
tres assignari.

Prima ratio fuit propter peccati punitionem
Secunda propter morbi curationem.

Tertia propter christi incarnandi commendationem.
Prima ratio dicitur. Nam in hoc manifestatur
diuine ultionis seueritas contra peccatum
quod clamores et luctus hominum tanto tempore
sustinuit antequam uellet descendere: sed id
quia diuina iustitia nihil iustum reliquit.

Secunda ratio fuit propter morbi cura-
tionem. Nam propter peccatum quod homo comi-
serat ex superbia peruenierat: ideo per
humilitatem liberatus erat: quod fieri de-
buit ut homo se infirmum agnosceret
et liberatore indigere. unde glossa super
epistolam ad Galatas. dicit magno consilio
factum est ut pro hominis casu non illico
dei filius mitteretur. Reliquit. n. deus
hominem prius in libertate arbitrii in
lege naturali: ut sic vires suas cognos-
ceret. Ubi cum deficeret legem accepit
qua data inualuit morbus non legis sed
nature vitio: ut ita cognita infirmi-
tate sua clamaret ad medicum: et gratie
quereret auxilium.

Tertia fuit propter christi incarnandi
commendationem. debebat namque illud bonum

cum commendari quod necessarium erat debe-
bat commendari per multos pronuntiato-
res: ob quod debebant precedere figure
prophetie et alia: que in veteri testame-
nto relatu digna sunt: de quibus in sequen-
tibus diffusius dicemus: quibus impletis
misit deus filium suum secundum illud apostoli
ad galatas. 4. sic ubi venit plenitudo temporis
misit deus filium suum. et non immerito tempus
incarnationis dicitur tempus plenitudinis
quoniam in incarnatione est facta plena
participatio diuinitatis. Unde ad colos-
2. In ipso habitat omnis plenitudo
diuinitatis. In incarnatione repata
est angelorum ruina. in incarnatione
homo plene a culpa liberatus: ad col-
1. In ipso placuit omnem plenitudinem
inhabitare: et per eum reconciliari. In
incarnatione facta est plena participatio
boni necessarii quantum ad bonum uitae
ad intelligendum: et gratie quantum ad
effectum. 3o. primo. De plenitudine eius
accepimus oem. Quod quod felix et beata dici
potest huius etas nostra. Quod huius auge seculum
in quo experimur dulcedinem incarnati
ubi filij tui quam per multa annorum millia
expectantes petierunt Adam pro nostre
gentis: Noe uir iustus: Abraham per
obedienciam placens deo: Isaac mansuetus
Jacob contemplator. Moyses rector et
dilator deo. Dauid secundum cor domini
electus. Isaias serra secutus. Daniel in
lacu leonum missus. Ubi quod amici dei
patriarche et prophete: Reges in populo
dei diuinitus prefecti: alijque plurimi
illo tempore. Hinc est quod saluator dicebat
loquens discipulis suis. vestri beati
oculi quia uident: et aures vestre que
audiunt. Amen quippe dico uobis quia
multi prophete et iusti cupierunt uidere

que vos videtis et audire que vos auditis et non audierunt. Sed eo inquam est somnolenta mens humana ad talia contemplanda. Pauci equidem reperiuntur: qui cogitare velint copiosum fructum quem susceperunt suscipiunt et suscipere possent ex beneficio incarnati Iesu. O mens dura. O creatura rationalis. O negligens anima: o anima somnolenta o anima dormiens: o anima pigra expugnare queso et contemplare quod Adam vixit annis novem triginta: ut scribitur gen. 7. et semper in sacrificiis: in ordinibus in divino cultu clamabat veni Iesu et non potuit ipsum videre: animo moriens ad loca tenebrarum descendit. Idipsum fecit scilicet filius eius vivens annis novingentis. id est in eadem fide et desiderio mediationis hoc omnes alii iusti ab Adam usque Noe clamaverunt: et non potuerunt obtinere. Interficiat Abel innocens: et clamavit eius sanguis ad viventem deum: et tamen celum ascendere non valuit: et detrusus est in limbo. Indignatus est deus contra iniquitatem mundi tempore Noe: ob quam omnis diluvio perdidit et tamen Noe cum suis ob iustitiam munditiam et puritatem in archa salvatus est. Et cum omnibus diebus vite sue christum desiderasset: videre non potuit: et nonagesimo nonagesimo anno etatis sue moriens gen. 4. luce divina privatus est. Abrahā ut deo promptus obediat filium proprium imolare satagit christum incarnandum semper desiderans: et quod voluit non obtinuit: et centesimo septuagesimo quinto anno moriens in senectute bona gen. 27. descendit ad inferos. ibi Isaac ibi Jacob: ibique omnes illorum tempore usque ad mortem Christi. O felix peccator vis

cognoscere serenitatem tranquillitatem et gratiam temporis nostri vide finem eorum qui christo voluit adherere. Lapidatur Stephanus et clamat video celos apertos. Comburi Laurentius: et igne mori: et statim volat ad celum. longum profecto satis esset apostolorum omnium martyrum confessorum atque virginum similia narrare. Sed illud unum pretereundum non est: quod omnes ad imitationem devotionemque gratiosissimi Iesu christi inducere poterunt. Crucifigat latro qui multa flagitia perpetraverat: et ipse se omnem diem eadem die in paradiso recipit. Currite peccatores ad fontes gratie Iesum christum: qui clamabat in templo. Jo. 7. Si quis sitit veniat ad me: et bibat: non obest nobis precedens tarditas rationalis incarnationis Iesu Christi.

Capitulum tertium de immensitate beneficii incarnationis: et quomodo se habent ad illud merita sanctorum patrum.

Tertia conclusio de meritationis: in qua pie videre possumus an Christi incarnatio fuit ex mera gratia an illam impetraverint sanctorum patrum et ecclesia merita. Nam Paulus dicit ad Titum primo. Apparuit benignitas et humanitas salvatoris nostri non ex operibus iustitie que fecimus nos. Uterque dicere possumus secundum doctrinam bonae venturae in. 2. di. 4. de beneficio incarnationis tripliciter respondendo.

Primo quantum ad circumstantiam.

Secundo quantum ad efficaciam.

Tertio quantum ad substantiam vel essentiam.

Primo si loquamur quantum ad circumstantiam temporis poterit cedi absque calumnia sine merito precedens ecclesie. Sancti

eniz patres fragrantissimis desiderijs
meruerunt incarnationis acceleratōez.

Secundo si loquamur de bñficio
incarnationis q̄ntū ad efficacā q̄ erat
a seruitute diaboli ⁊ areatu carentie
visionis dei cadat s̄b merito.

Tertio si loq̄mur de illo bñficio
quātū ad s̄bām vel essentiā ē dicēdū
q̄ cadat supra sanctorū patrū merita
propter q̄d nō est iuste retributionis
s̄ dignationis eminētissime. Naz si
agregēt in vnū humilitas omnium
sanctorū: nūq̄ potuit i minimo opari
illi humilitati qua dei fili⁹ apparere
voluit in forma serui ⁊ habitu inuēt⁹
vt homo. Si colligant oīa suspiria:
omnes lachryme: oēs pene: omnes
cruciat⁹: oēs pñie: oīa genera mortis
etiā quecuq̄ passi sunt sancti ppter
xp̄m: ⁊ collocent ex vna pte: ex alio
vero latere ponat vna lachryma xpi
vel nascentis vel fugientis p egypti
nemora vel orātis vel patientis vel
moriētis. plus illa lachryma vna valet
ex fornaceo illo corde pueniēs q̄ oīa
illa bona que dixim⁹: ⁊ cogitare pos
sum⁹ in quibusdā sanctis ⁊ electis ⁊
amicis dei. hinc hiero. ad damasiū
papā de filio pdigo ait. Que maior
pōt esse clemētia q̄ vt dei filius. fili⁹
hominis putaret⁹: nouē m̄sū fastidia
sustinēt p̄t⁹: expectat⁹ aduēt⁹ p singu
las adolescētē etates: ⁊ p̄ crumelas
alaphas ⁊ flagella crucis pro nobis
fieret maledict⁹ vt nos a maledictio
ne legi absolueret. hec ille. Iusteq̄
⁊ rationabiliter anima n̄ra sitire v̄z
ad Jesū in glōria coronatū: quē s̄cti
patres in nocte legis desiderauerūt
incarnādū: q̄a dies grē nobis appro

pinquit qua mediāte facilis ē nobis
accessus ad beatā eternā vitā: i qua
Christ⁹ saluator seculi viuit ⁊ regnat
in eternum.

Seria tertia p̄me dñice aduentus
sermo de reuelationib⁹ factis mētib⁹
prophetarū de incarnationis misterijs
⁊ q̄līe p̄phe predixerūt multipliciter
Christum fore venturum.

Terti⁹ fruct⁹ Jes⁹ a p̄phis ē cognit⁹.

Nō precessit zc. Placuit
quondaz altissimo deo
celi incarnationis misteria
p̄phaz mētib⁹ reuelare:
vt p ipsoz voces istruct hūanū gen⁹
de vitate incarnati x̄bi. Null⁹ eq̄dē
excusare se pōt si Jesum nō credat: si
eum non colat: si illū toto corde non
amplexat⁹. Huius aduētū precesserūt
tot p̄phaz oracula ⁊ testimonia. Fir
mat enim vniuscuiq̄ mens in fun
damento vitatis cū senserit de x̄po
venturo p̄phas clamare ac predicare
quapropter in p̄nti sermone de icar
natione x̄bi loq̄ volentes cōsidram⁹
illas supnas reuelationes q̄s hūerūt
prophete: colligem⁹ q̄ ea que dicturi
sum⁹ s̄b vno fructu: q̄ ē Jesus cogni
tus est p̄phetis. Ad cui⁹ declaratōez
tres cōclusiones occurrunt declarāde
Quarum Prima vocat dīfinitio.
Secunda vocat multiplicatio.
Tertia vocat testificatio.

Capitulū p̄mū de p̄phetia q̄d est
⁊ q̄līe nō pōt esse nālī: dē opinionē
illoz q̄ dixerūt q̄ homo posset nālī

prophetare: qđ si vez esset ppheticū testimoniū nō esset ueniens.

Prima conclusio vocat diffinitio: in qua ueniens est scire quid ē pphetia quia nisi hoc clare intelligeret non satis eēt incarnationē xpi magnificē ex quo fuit a pphetis pñtiata. Se cū dū g Cassidoz pphetia est diuina inspiratio: rez qz euent⁹ immobili vita te demonstrans. Ex qua diffinitioe habem⁹ q illa cognitio quā hūerūt prophete est supnaturalitatis ⁊ diuinit⁹ inspirata. Un pma Pe.i. Non .n. volūtate humana ablata ē aliqñ pphetia: s; spū sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines: ⁊ in hoc interimis error ipsoz q dixerūt pphetiam esse a natura. Nā vt Aug. dicit .iz. gñ. sup litterā quidā voluerunt dicere q humana nā haberet quādā vim diuinationis in se ipsa. Et h vī esse fm opinionē Platonis: q posuit q anime habēt omniū rez cognitionē p picipationē ideaz. Sed ista cognitio obūbrať in eis per diuīdōez corporis in qbusdā plus: in qbusdā xō minus fm corporis puritatē diuersam: ⁊ fm hoc dicunt q corpora habentia animas nō multū obtenebratas ex corpoz vnione possunt futura p̄cognoscere fm p̄mā scientiaz. Sed cōn h obicit Aug. q nō semper pōt vim diuinationis habere anima cū semp velit. Et cū verius videt q anima ex sensib⁹ cognitionē acqrat. Omnis enim cognitio ortū habet a sensu fm Aristotelē: ideo melius est dicēdū q p̄cognitionē futuroz homines nō habēt s; acquirere possunt per viā expimentalē in qua iuuant

p naturalē dispositionē fm quam in homine inuenit p̄fectio virtutis imaginatiue: ⁊ claritas intellectiue: ⁊ tñ h⁹ p̄cognitio futuroz differt a p̄ma que habet ex reuelatione diuina. p̄mo qdē qā pma pōt esse circa quosdam effect⁹: ad quos se pōt extēdere humana experientia. 2⁹ qā pma pphetia ē circa immobile vitatē nō autē secunda s; pōt s̄besse falsum. Hinc est qđ dicit Nicolaus de lira supra psalmos in p̄n⁹. q pphetia sermonis interpretationē dicit q̄ pcul fans: qā denūciat ea que sūt pcul seu reme te a naturali cognitione humana. Isidorus li. x. ethimologiaz dicit q pphē in veteri testō vocabāt videntes: qā videbāt ea que abscondita erant: ⁊ gentilitas appellabat eos vates a iumentis. fm xō Nicolaū de lira triplex est ḡdus eoz q excedūt cognitionē nostram.

Prim⁹ p̄p rei cognoscēde cognitionē. Secūd⁹ p̄pter cognoscētis additionē. Terti⁹ p̄pter modū cognoscēdi.

Prim⁹ ḡd⁹ eoz que sunt remota a naturali additione cognitionis cognoscēde qui etiā in triplici gradu s̄bdistinguit.

Prim⁹ gradus est propter rei cognoscēde supeminētā cuiusmodi sūt diuina maxime circa p̄sonaz prop̄a Ideo de talib⁹ facte sunt reuelatiōes prophetice. Isa. per straphi scūs clauis mantia. ⁊ clarius in nouo testamēto p̄ma Jo. 5. tres sunt qui zc.

Secūdus gradus est propter rei cognoscēde latentia: cuiusmodi sūt cordiū secreta soli deo cognita. Un ⁊ cognitionez Symonis magi per reuelatōez fuit cognita Petro aduū

.8. Ideo dixit ei Petr^o. in felle amaritudinis video te esse. Cogitabat namq^{ue} gratiā spūs sancti vendere.

Tertius grad^{us} ē ppter rei cognoscende distantia: que distantia vno modo accipit^{ur} ex parte loci: et sic Heli seus per spm pphetiā distans p magnū spatiū gicci misit ad Sunamitē mulierē postulas an cūda circa se et viz ei^{us} et filiū ei^{us} agerēt. 4. R. 4. c. Alio mō accipit^{ur} distantia ex parte pteriti tps vel futuri. pns enim non distat a nobis. De distatib^{us} autē hz pteritū facta fuit reuelatio Moysi de creatione mundi: vt dicit Breg. sup Ezechielē. De distatib^{us} hz futurū fuerūt alie reuelationes pphetice.

Secūdus gradus eoz que sunt a naturali nostra cognitione remota est ppter adiōnē cognoscētis et ppter hoc aliqñ cognoscētis defect^{us} suppletur p spiritū pphetiā: et h mō abias solonites cognouit vxorē Iorobiaz domū suā ingredientē qñis eēt cec^{us}. 3. R. 14. c. Tertius gradus eozum que sunt remota a adiōne humana est ppter cognoscēdi modū: sicut Salomon habuit cognitionē animalū et pisciū: vt hēf. 3. R. 4. nō p exēplū studiū h p inspirationē spiritus sancti fuerūt g pphetaz reuelationes nō ex naturali ingenio s diuinit^{us} inspire: qd facile est inuestigare: qā vt inquit Scot^{us} in plogo pmi libri sentētiar. q et in nō euidētib^{us} ex tminis nec pncipia sic euidētia ex terminis habētib^{us} nō psonāt firmiter et infalibiliter diuersimode dispositi nisi a cā supiori ipso intellectu uidētur ad assensū. Sed pphete vario modo

disposite exātes in diuersis tpi^{bus} in talib^{us} n euidētib^{us} omnino psonabāt Hanc etiā mām ptradat Augu. 19. de ciui. dei. c. 22. vbi ait. Seruitores nostri pauci ē debuerūt ne multitudi^{nē} vilescerēt: nec ita sunt pauci: vt eoz nō sit mirāda psonatio. Neq^{ue}. n. in multitudi^{nē} philosophoz q inuenit inter quos cūda que senserūt cōueniant. Naz resurrectionē carnis null^{us} pbare posset ex exterior euidētia: et tñ pphete in diuersis locis et in diuersis tpi^{bus} eā pfecti sunt vno cōsensu sicut et de aliis fidei nostre misteris dicere possum^{us}: qd nūq^{ue} esset nisi vn^{us} spūs fuisset in omnib^{us}. Qd Lactanti^{us} firmian^{us} in pmo libro diuinaz institutionū aduersus gentes ait. Omissis terrenis huiusmodi pphetie auctorib^{us} nihil certi asserētib^{us} aggediamur viā rectā: quos equidē li putare satis idoneos ad bñ viuēdū duces esse et ipse sequer^{etur} et alios vt sequer^{etur} hortarer. Sed cū mag^{is} iter se cū scrtatione desideant secūq^{ue} ipsi plerūq^{ue} discordent apparet eoz iter nequaq^{ue} esse directū: siquidē sibi vt ē libitū pprias vias impresserit pfulio neq^{ue} maximā inq^{ue}rit^{us} vritatem reliquerūt. Nobis autē qui sacramētum religionis accipim^{us} cū sit veritas reuelata diuinit^{us} oēs sine vllō discric^{ione} ad celeste pabulū vocātur. Hec ille. Adira g dementia est pphetaz testimonia vilipēdere: qui nihil locuti sūt de Christo nisi qd celis^{us} acceperunt. Opfida iudeoz neq^{ue}tia qui Christo credere noluerūt. O stulta gentiliū sciētia q xpm ipugnāt. O reprobāda xpianoz malitia qui xpm nō imitāt

de quo vt patebit nihil legim⁹ neq³
audiuim⁹: nihilq³ cōfitemur nisi qd
prouiderūt pphete.

Capitulū secundū: q³ futura possūt
multipliciter p³nuntiari: et quō sit ha
prophetia accipienda: et de pphetic
veritate.

Secunda exclusio d³ multiplica
tio: pōt nāq³ multiplex pphia
intelligi et accipi.

Prima dicit³ apparens.

Secunda dicit³ impropria.

Tertia dicit³ vera.

Prima d³ apparēs que est in p³co
gnitione futuroz: que possūt ex suis
causis p³ecognosci: sicut medic⁹ p³co
gnoscat sanitatē aut mortē futurā: q³a
ordo est ad tales effect³ in cognoscē
do in aliq³b⁹ causis.

Secunda ē ppheticā improprie d³ca
q³n alicui cōicat aliqd ad pphetiam
pertinens absq³ t³n tali intelligentia:
q³a s³m q³ h³r Daniel. 6. c. intelligentia
opus est in visione. Hoc ipsuz tenet
Hierō. super Isa. in p³n^o. Contingit
autē illud fieri tripliciter. **¶** Uno mō
in visione sicut Pharaō vidit spicas
g³n. 41. et Baldasar manū scribentēz
in pariete. Dan. 7. ille dormiens iste
vigilans: neuter t³n eoz fuit ppheta
Sed Daniel et Joseph qui visiones
intellerūt. **¶** Secūdo attingit in locu
tione sicut Caiphas. Jo. xi. dixit qd
ppheticū intēdens solū dare filiū
de morte Christi qd esset expediens
q³uis esset inocēs ne occasione ipsius
venirēt romani et tollerēt locum et
gentē: s³ a spū sancto factū est q³ hoc
filiū sic p³ulit: q³a mors xpi futura p

salute foret spūali totius mundi ipso
Caipha hoc ignorante. Et ppter hoc
nō fuit ppheta p³prie loquēdo: sic nec
asina Balaan fuit rōnale aial q³uis
p linguā ei⁹ fuerit platū x³bū rōale
angelo linguā ei⁹ mouēte: absq³ tam
cognitione asine. Tercio attingit hoc
in operatiōe: q³n. s. spūs sanct⁹ ipellit
aliquē ad aliquid agēdū: qd habeat
prospez euentū: q³uis homo motus
hoc ignorat: sic iudicū. xi. d³ de iepte
q³ irrui⁹ spūs d³ni sup ipsum. s. ad pu
gnandū cōn filios Amōn: t³n nō fuit
sibi reuelata victōria futura: et talis
mor⁹ vocat³ spūs sancti instind⁹ qui
est calus ppheticē s³z doctores. i. aliqd
deficiēs a rōne ppheticē: et talis mor⁹
similis est motui b³n fortunati qui mo
uet³ ad aliqd b³n mouēdū: sine t³n rōe
et cognitione p³ua. vt habet in libro
de bona fortuna. Differt t³n q³a mor⁹
b³n fortunati a cā naturali. s. ab infla
entia orbis vel intelligentia motoris
vt dicūt aliqui: vel ab ytrag simul
vt dicūt alij. **¶** Mor⁹ autē iepte et filiū
est a cā supnaturali. s. ex motione spūs
diuini. **¶** Iste t³n instind⁹ mag³ appro
pinquat ad rōnē ppheticē q³ alij duo
modi predicti.

Tertia est ppheticā v³a et p³prie d³ca
in qua pphetizans intelligit quod
prophetizat: que etiā in multiplici
gradu reperitur: quoz ille altero est
excellētiōr. v³n ceteris parib⁹ est in
telligentia clariōr.

Prim⁹ istius ppheticē gradus q³n
cū visione alicui cōicata v³as visionis
intelligētia: sicut Jeremias vidit ollā
succensaz et facies ei⁹ a facie adlonis
Jere. p³. et intellerit p hoc significati

exercitū regī babilonis venturū ad
oburendū ciuitatē Ierusalem.

Secundus gradus est qñ nō fit
talis visio seu apparitio: s̄ audis̄ vox
instruens de aliquo supnaturali. p̄.
R. z. Samuel audiuit vocem dñi lo
quetis: nec tñ vidit aliquā effigiē sibi
apparētē: qđ patet ex hoc qđ credidit
esse vocē helie ipsum vocātis: vt h̄r
ibidē: 7 iste grad⁹ pphetie est excellē
tior predictio: quia voces sunt signa
magī expressiua v̄itatis q̄ figure.

Tertius grad⁹ ē qñ nō audis̄ soluz
vox instruens: s̄ etiā cū hoc apparet
p̄sona aliq̄ loquēs: ppter qđ iste ḡd⁹
est excellētior duob⁹ primis. variat̄
tñ tripliciter: q̄a p̄sona sic instruens
vel apparens in effigie aliqua. aliqñ
est homo sanct⁹ sic. z. machabeoz i 7.
.c. h̄r qđ Onias iā defund⁹ apparuit
Iude machabeo. d. ci de Ieremia p
pheta sibi apparētē. hic est qui multū
orat p̄ populo 7 vniuersa sancta ciui
tate hierusalē. Aliqñ p̄sona apparēs
est angelus: 7 sic v̄muniter leguntur
facere reuelationes noui 7 veteris te
stamētī. Aliqñ est effigies rep̄tans
ipsum deū sicut I. 6. d̄r. Uidi dñm
sedentē sup solū excellū zc. 7 iste ter
tius grad⁹ est excellētior s̄o: 7 secūd⁹
p̄mo: sicut de⁹ est excellētior angelo
7 angel⁹ homine. **N**otandū autēz
qđ oēs isti grad⁹ variat̄ duplici: q̄a
tales apparitōes aliqñ fiūt p̄ somnū
7 etiā vocat̄ reuelationes p̄ somnia
Aliqñ in vigilia: 7 tūc p̄prie vocant̄
visiones: 7 iste secūd⁹ mod⁹: q̄ vocat̄
visio ē excellētior altero: quia maior
illustratio mentis requirit̄ ad hoc qđ
ipsa distracta p̄ opationē sensuū exte

riorū in vigilia capiat̄ intelligibilem
veritatē de supnālib⁹ quā in somno
in quo sensib⁹ exteriorib⁹ q̄eratis aia
magī disponit̄ ad capiendū huiusmōi
veritatē. Econtrio est in cognitione
accepta via naturali: que accipitur p̄
viā sensus memorie 7 experimētī: vt
d̄r p̄mo metaphisice. 7 ideo talis co
gnitio nō pōt accipi in somno.

Quart⁹ grad⁹ pphetie est qñ sine
apparitione alicuius figure vel signi
sensus v̄itas intelligibilis de occult.
p̄ diuinā reuelationē manifestat̄: 7
h̄ modo facere sunt reuelationes ipsi
David: vt h̄r in p̄n. glō. super psal. 7
iste grad⁹ est excellētior predictis. sic
enim ille dicē melioris ingenij 7 cla
rioris qui caperet veritatē d̄clusionū
geometricaliū sine descriptione figu
raz sensibilū: q̄ ille qui capere non
posset sine tali descriptione: sic etiam
in cognitione pphetica illa mens d̄r
excellētius diuinitus illustrata: que
veritatē intelligibilem capit absq̄ sensi
bilib⁹ signis: que sunt figure 7 voces
supradictē: q̄ illa que capit s̄b talibus
signis. Hec Nicolaus de lira in plo
go sup psalmista. Hos autē gradus
voluim⁹ h̄c interserere: vt intelli ga
mus q̄ grande sit pphetie donū: qđ
deus sapientissimus tā multipliciter
dicat rōnali creature: vt sic mens hu
mana edocta nullo mō de pphetaz
dictis dubitare queat.

Tertiu capitulū de his que p̄ x̄p̄z
incarnati gesta sunt qualis pphete
illa predixerūt.

Tertia d̄clusio dicit̄ testificatio:
nihil enim legimus de verbo

10
incarnato in nouo testamēto qđ testi
monis pphetarū nō fuerit pñūtiatū
Tria. n. sunt illa que pprehēdūt totā
vitā bñdidi Jēsu.

Primū est incarnatio.

Secundū est conuersatio.

Tertiū est sūmatio.

Primū est eius incarnatio: in qua
multa pcurrūt que distinguēdo videa
m^r. Legim^r. n. Mat. p. c. xpm ex gñe
Abrae et ex semine Dauid. In semine
tuo bñdicēt oēs gētes. Et Dauid in
psal. Iurauit dñs Dauid in veritate
de fructu ventris tui ponā sup sedēz
tuā. Legim^r Christū de v gine natū
Luce. z. c. qđ p dicit Isaias. 7. c. Ecce
vgo pceptet et pariet filiū. Et Jere.
21. c. Creauit dñs nouū. i. incarnatio
nis misterii sū Nicolauz de lira: et
loquit de futuro p modū preteriti
propter certitudinē pphetie. femina
circundabat viz: qđ beata vgo xpm
viz pfectū sanctis virtutib⁹ ab instāti
incarnationis i vtero suo circūdedit
Legimus de xpo qđ sit in Bethleem
nat^r. Luce. z. c. hoc pñūtiatū a Mi
chea. 7. c. Tu bethleem effrata paru^r
es. i. loc⁹ effrata. i. alio noīe sic nomi
nat^r. gñ. 37. in milib⁹ iuda. i. respectu
populi tui in dignitate et multitudine
quia inde fuit tribus Iuda: qñ enim
fuit natus Dauid. R. p. m. i. 6. Et qđ
nobilitas ciuitatis mag^r pñstet in po
pulo qđ in spatio. Mat. z. c. Allegat
istā auctoritatē sic. Et tu bethleem
terra iuda neq^q minima es in pñci
piu iuda. Legim^r de xpo qđ beata
vgo reclinauit puez Jēsu in pñepio
Luce. z. c. qđ predixit Isaias pmo. c.
Cognouit bos possessore suū et asin⁹

psepe dñi. Legim^r de xpo qđ fuit
adorat^r a magis. Mat. z. c. et hoc pre
nūtiatū ē p pphetā. ps. 71. Adorabūt
eū oēs reges terre oēs gētes seruiēt
ei. Et ps. 87. Dēs gentes quascunq^q
fecisti veniēt et adorabūt corā te dñe
Legim^r de xpo qđ fugerit psecutōez
herodis in egyptū: qđ pphetatū erat
Isa. 19. Ascendet dñs nubē leuem. s.
assumendo sibi carnē humanā sū
Nicolau de lira: que dicit nubes qđ
formata fuit spūs sancti virtute sicut
nubes sursum generat in acre. Et le
uis qđ nō fuit aggrauata ponderis
peccati originalis. Subdit. Et igre
dicit egyptū: et mouebūt simulachra
egypti a facie ei⁹: qđ ipso ingrediēte
egyptū simulachra corruerūt: vt scrib^r
in histoia scolastica. Legim^r de xpo
qđ. xij. āno etatis sedit in medio do
ctoꝝ in tēplo. hoc pñstendit ppha
ps. 81. Deus stetit in sinagoga deoꝝ
in medio autē deos diiudicat.

Secundū qđ pñet in vita xpi ē ei⁹
conuersatio: de qua multa dicuntur ab
euangelistis: de qua tñ pphete predi
xerūt. Qđ aut v^r. Mat. 4. c. A zacha
ria tertio. c. Uidi Jēluz sacerdotem
magñū: et sequit^r: sathanas stabat ad
uersus eū vt aduersaretur ei. Qđ v^r
de xpo discipulos pauperes aggre
gat hoc h^r ab Isa. 61. c. Spūs dñi misit
me euāgelizare pauperibus. i. aplis.
Quod scribit de Christo multa mi
randa fecit habet ab Isa. 37. Deus
ipse veniet et saluabit nos cū apientē
oculi cecoꝝ et aures surdoꝝ patebūt
Quod inuenit de xpo de ei⁹ psecuti
onib⁹ predixerūt pphete: vñ Dauid in
ps. 2. Astiterūt reges terre et pñcipes
b

pueniunt i vnum aduersus dñm ⁊
 aduersus xp̃m ei⁹. De p̃ditiōe ei⁹ p̃e
 dixit p̃pha ps. 40. Qui edebat panes
 meos magnificauit sup me sup̃lata
 tiōe. **T**ertiu quod inuenit in vita
 xpi ē ei⁹ cōsummatiō ipsi⁹ nāq mortez
 vituposa predixit Jsa. 73. c. ⁊ Daniel
 .9. c. Ipsi⁹ descēsu ad limbum predi
 xit zacha. x. c. Tu autē in sanguine te
 stamēti tui eduxisti vindos de lacu.
 Et vt breuiter cōcludā ipsi⁹ resurrecti
 onis ascēsiōe in celum: ⁊ missionē
 .s. sandi: aliaq gesta p p̃phas veteris
 testamēti predicta suē. Ex quo nescio
 cur ita ebeat quozdā alius: vt i xp̃m
 incarnatuz credere nolit. Quidnam
 x̃ius eē pōt q̃ qd a deo reuelatuz ē
 ipsis p̃phis: ⁊ a p̃phis predicatum ē
 nobis. Nō fuerūt certe vane voces
 eoz. Incarnat⁹ dī fili⁹: vt oēs saluet
 oēs inuitat ad paradisi delicias: s̃ n̄
 oēs ad ipsi⁹ aspiciē uolūt: q̃nimo qui
 humano generi tā larga contulit b̃nfi
 cia rēniē vilipēdīs blasphemaf. O
 munde neq̃. o mūde puerse. o mūde
 pessime. q̃s explicare possz q̃ grādis
 ē numer⁹ inimicōz xpi. Inimici eius
 sunt oēs idolatre ⁊ heretici pagani
 infideles iudei. Etia tot falsi xpiani:
 tñ velint nolunt mundus: ipse q̃ incar
 nat⁹ ē inimicos suos crudelī puniet.
 Amicos h̃o q̃ in eū crediderūt corde
 ⁊ ope illi seruendo merito sue incar
 natōis adducet in vitā eternā ⁊ lucē
 future gl̃ie in qua uiuit ⁊ regnat p
 infinita secula seculoz Amen.

Iferia q̃ta p̃me dñice de aduētū:
Sermo de electione x̃gini beate i
matre xpi: ex q̃ sola nasci voluit que

magi grata deo fuit q̃ quecunq̃ alie
 sande mulieres.

Quart⁹ fruct⁹. Maria Jesu m̃r dicit

N De p̃cessit zc. vbi s. Ex
 celsus p̃dator orbis qui
 mūdū ineffabili sapia sua
 disposuit ⁊ ordinauit vo

luit incarnationem sui filij dilecti in
 omnibus ordinatam esse: vt in tam
 mirabili ope nihil reprehēibile. nihil
 irrationabile: nihilq̃ cōfusiibile inuenire
 tur. Si. n. q̃spia aures animi strixerūt
 ⁊ itelligere voluerūt tāti misterij p̃fū
 ditatē inueniet p̃fecto vñ merito ad
 mirari posset. Idcirco i p̃m sermōe
 icarnationē xpi volētes magnificare
 q̃ i oib⁹ ordinatissima fuit dicem⁹ de
 ipsi⁹ ordine q̃tū ad matrē accipietē: q̃
 ē gl̃osa x̃go Maria. firmabim⁹ autē
 omnia q̃ dicturi sumus in vno fructu
 q̃ ē Maria Jesu m̃r dicit. Ad quod
 melius intelligendū tres cōclusiones
 ponemus.

Prima cōclusio dicit cōformitatē.

Secunda dicitur congruitatē.

Tertia dicitur singularitatē.

Caplm̃ p̃mū q̃liter xp̃s assūpsit
 carnē de massa nre perditionis ⁊ de
 gñe Adā. ⁊ qualiter noluit illā alim
 formatā suscipere.

Prima cōclusio dī cōformitatis:
 in qua fm̃ doctores catholicos
 cōstemur xp̃m assūpsisse humanam
 naturaz de massa nobis cōformi: siue
 de genere Adā ⁊ nō alteri⁹ generis
 vel qualitatis s̃ illud apli ad hebre.
 .2. Qui. n. sandificat ⁊ sandificat ex
 vno oēs. Sumit autē cōueniētia hui⁹
 assūptionis ex triplici rōe fm̃ Bona
 uenturā. di. iz. c. xlii. li. finiaz.

Prima rō dī iustificatiōis.

Secūda dicit ostēsiōis.

Tertia dicit ordinatiōis.

Prima rō dicit iustificatiōis: nā quis dei fili⁹ potuisset carnē aliūde q̄ de massa Ade assumere: voluit tñ illā assumere de Adā ad seruādam reditūdinē iusticie: vt v3. eiusdē gñis esset satisfactor ⁊ p̄uicator. nā si aliterius generis esset fm̄ Anselmū nō attribueret eidez generi satisfactio ac p hoc nō recte seruaret iusticie reditudo que ab illo genē requirit emēdā in quo repperit offēnsaz p̄cedētē. In sup̄ deus addidit humanā nām ī tāta altitudine: vt nulli alij creature esset obnoxia redēptori decens est vt redemptor aut solus esset deus: aut si haberet in se generis hē creature: s̄ esset de genere illi⁹ masse que ortū hēt de lūbis Ade. Si autē diceret q̄ impropīū pentū redūdat in plem ⁊ xps debuit esse mūd⁹ ab oī ipropio: ḡ non debuit esse de genere seruilī. R̄spondere possum⁹ q̄ est vez qñ fili⁹ est imitator paterni sceleris: cū autē ē strari⁹ quo ad mores nō d3 in eum p̄is ipropīū iuste redūcare nisi ipse filius mera sua benignitate portare velit ⁊ sustinere: vt ponit. 76. di. c. Uñcūq̄. c. Nūq̄. c. Naki. c. Sp̄sūf Uñ xps nō ex nēcitate sustinuit impropīū Ade: s̄ ex mera sua benignitate vt dū ipse sustineret p alio qd̄ eē nō meruit ali⁹ ex se nō meruit ali⁹ liberaret ipropio: qd̄ ipse p̄meruit hoc ē qd̄ Hiero. in omelia sup̄ mat. Nōndum in genealogia saluatoris nām sanctaz muliez assumi: s̄ eas q̄ sac̄ scriptura reprobēdit q̄ ppter pec

catores venerat de peccatrici⁹ nascens oīz peccata delēt. **S**ecūda rō q̄re fuit ueniēs xpm̄ assumē carnē dī ostēsiōis vt ostenderet nobis dulcedo misericordie dei: vt v3. ipse deus q̄ ab hōie stēpt⁹ fuerat tāq̄ ab aduersario ⁊ inimico ipse idem gñi humano vniret in xpo in vnitate p̄sonē: in quo manifestat mira diuine pietatis cōdescēsiō ī hoc q̄ ipsuz gen⁹ humanū sibi inimicū sibi iūgē voluit p̄ dissolubile vīculū. Si autem obiciat q̄ alterius nature ⁊ q̄litas est morb⁹ ⁊ medicina: ḡ si xps rōne assumpte nature fuit humani gñis medicina v̄ q̄ ci⁹ caro n̄ debuit formari de massa corrupta. Dicere possum⁹ q̄ xū ē qñ medicina sentit corruptionē morbi: qd̄ nullo mō fuit in xpo: q̄a nō erat infect⁹ corruptione cōpiscētiē. s̄ erat replet⁹ plenitudīe grē. Uñ ⁊ Paul⁹ p̄o ad cor. 7. c. ait fact⁹ ē p̄m⁹ homo Adaz ī animaz viuētē: nouissim⁹ autē Adā in spū uiuificātē. ⁊. j. Prim⁹ hō de terra terre nus: secūd⁹ de celo celestis: qd̄ itelligit nō q̄tū ad diuersitatē nature s̄ ppter dīam q̄tū ad q̄litatē virtutis vitij culpe ⁊ grē.

Tertia autē rō vocat ordinatiōis Ordinauit. n. de⁹ vt gen⁹ humanuz totū mltiplicaret ex vno ppter rep̄tationē illius vniuersalī p̄ncipij qd̄ de⁹ ē: nec ppter peccatū infringi debuit: ⁊ iō xps mediator dei ⁊ hōiū hō ver⁹ nō aliū s̄ de massa humani gñis debuit formari. Ita tñ debem⁹ sentire de carne xpi q̄ fuit de massa nrī gñis: vt semp̄ sentiam⁹ carnē illā b̄ndictā ab oī corruptione ⁊ fedrate

b z

cupiscēte alienā p. & tūc sps scī vt
pleni⁹ i se⁹tib⁹ declarabūt. hec bonū.

Secūdu caplm q̄l^r xps voluit as
sume adā i vni⁹oe plone q̄a nō sūe
bat sibi; nec adā erat ad hoc dign⁹:
nec hūano gñi erat expēdies.

Secūda clusio or. & gruitatis.
Appetit. n. mēs itelligē cur ipe
adā nō ē assūpt⁹ a dō: qd̄ declarat
vdores Alex. in 2°. 7. Bonauentura
p̄fata. iz. dī. non fuisse & gruiū triplici
ratione.

Prima respicit deum.

Secunda Adam.

Tertia humanū genus.

Prima respicit deū. nō. n. & petebat
creatori oīz vt p̄sona dei hoīez pec
catorē assūmēt. cū ipse in forma assū
pta debuīt peccatores ceteros iudica
re: 7 de peccato nullo mō debēt ar
gui siue fm naturā assūmētē siue f3
naturā assūptā fm q̄z vtrūq; sibi
& petebat p̄tās iudicaria sic p3 Job
.7. c. 7. Mat. 23. iō phariseis loq̄do
Jo. 8. dicebat. quis ex vobis arguet
me de peccato: q̄si dicat nullus.

Secūda rō respicit ipsū adā. Non. n.
sueniebat vt ille q̄ tūc se deiecerat p
culpā tūc exaltaret vt eēt deus: suffi
ciebat. n. sibi vt tūc a dō recōfiliāret.

Tertia rō respicit humanū gen⁹. Nō
. n. sueniebat hūano gñi adā assūmī
q̄a cū eēt ille: hō pene debitor vtpo
te q̄ reus erat oīum aīaz n̄raz n̄ eēt
ei⁹ passio adeo ḡta sic si oīno eēt in
nocēs: 7 vix etiā sufficēt ad satisfaciē
dū p se: nedū q̄ nō posset suā satisfā
ctiōē alijs cōicare.

Tertiu caplm: q̄ xps voluit uir de
mulier nāci vt oñdēt muliebē sexū

fore saluādū 7 se vez hoiem ac red
deret vniuersū p̄fēdū.

Tertia clusio or. singularitatis
Cū. n. xps carnē assumere de
beret voluit illā nō incōueniēter de
muliere tūc accipe. Cur nā xps credi
m⁹ sic facē voluisse: certe n̄ sine rōa
bili cā. nā vt dīc sēs tho. i. tertia pte
.q. 21. argumēto. 4. in corpe qōnis
7 i solone tertij argumēti. xps bñdī
d⁹ voluit tūc de fīa nāci trib⁹ rōib⁹

Prima p̄p̄t m̄liebē sexū & m̄dandū.

Secūda p̄pter v̄tātē astruēdā.

Tertia p̄pter vniuersalitātē gñatio
nis implēdā.

Prima rō ē p̄pter muliebē sexū & m̄e
dandū: quā tāgit Aug⁹. 83. qōne. d.
q̄ hoīs liberatio i utroq; sexu debu
it apparere. Nā q̄a sex⁹ masculin⁹ ē
nobilior q̄ feminin⁹: iō humanā na
turā i sexu masculīo assūpsit: quia & o
sexus femininus liberandus erat hīc
apparet q̄ uir ille de fīa nat⁹ ē. Et
Aug⁹. iō. li. de agone xpīāo. Nolite
inqt̄ uos ipsos & tēnere uiri: fili⁹ dei
uiz suscepit. Nolite uos ipsas & tēnere
fīe: qm̄ ex vobis fili⁹ dei natus ē. ne
indignēt mulieres si sentiāt se nō esse
tātē dignitatis q̄te est uir q̄a ut dīc
Bonauentura uirilis sexus excedit
muliebē in tribus.

Pri⁹ q̄tū ad dignitātē p̄ncipiādo.

Secūdo q̄tū ad v̄tūtez i agendo.

3° q̄tū ad aūctēz i p̄sīdendo.

Primo q̄ q̄tū ad dignitātē p̄ncipi
ando q̄a oēs tā uiri q̄ mulieres ex
uno uiro fuerūt in q^o exp̄ssa rep̄ta
tio ut s. egress⁹ rez ab uno 7 unico
p̄ncipio 7 sūmo.

Secūdo excedit q̄tū ad v̄tūtem in

agēdo: q̄a viri ē agē: 7 m̄ris ē pati:
vñ plus h̄z de virtute adiuua sex? viri
lis ppter qđ p̄bus in li. de aīalibus
dicit qđ feia ē vir occasioat? .i. ip̄fēd?
Tertio p̄cedit sex? virilis q̄tū ad au
doritātē i p̄sidēdo. nā fm ordinē n̄
m̄r viro s̄ vir m̄ri p̄ficiē sicut caput
corpi. Uñ apo. ad cor. ii. c. caput aut
m̄ris ē vir. Cū hec ita sint simpliciē
nobilitatis aditōis ē vir q̄ mulier. tñ
ppter hoc n̄ auferē ab ip̄is m̄ribus
i eē suo. nobilitatis p̄p̄e aditio: ē. n.
muliebris sex? valde honorabilis cū
feia nat? est xps.

Secūda rō q̄re xps voluit de feia na
sci ē ppter virtutē astruēdā. vt v3. vi
tas incarnatiōis oñdēf: quā tangit
Augl. in epla ad Voluflanū. d. Si
oipotēs de? hoīez vt cūq̄ formatūz
ex m̄rio vtero crearet: s̄ repētū in
ferret a sp̄b? nōne opinionē cōfirma
ret erroris: vt hoīez n̄ nullo? susce
pisse credēf: 7 dū oīa mirabil? facit
auferret qđ misericorditer fecit. Nūc
aut iter deū 7 hoīez mediator appa
ruit vt i unitate p̄sone copulās n̄trāz
naturā: 7 solita s̄blimaret i solitis 7
i solita solitis tēperaret. hec ille.

Tertia rō q̄re xps voluit de feia na
sci dī ppter uniuersitatē gñatōis ad
iplēdā: vt impleat q̄r? mod? educē
di hoīem in eē: de quo vidū ē in ser
mone. z. cōsideratōe. z. 7 p̄ma opinio
ne. Quid igit? dicē sufficiē? de il
li? laudib? : q̄ electa ē ut de ea filius
dī nascēf. deficiat sens? : p̄sternit aīus
7 itellect? obnubulat. q̄s nā colliget
ullis h̄bis 7 enarrabit q̄ta fuit illi?
h̄gis singularis excellētia q̄ placuit
deo magl q̄ oīa alia creatura. Alīte

.n. fuerūt in mūdo mulieres digne
scē virtutib? adornate: 7 sempiternis
seculis glōse. Omitto eas q̄s pagani
laudāt: 7 de eis dico q̄s scriptura facē
m̄ndat. nōne mag? fuit fidel mulier.
sareptane credentis h̄bis helie p̄p̄e
tertij R. i. 7. c. q̄ p̄uasit ei multiplicati
onē farine i idria 7 olei i lechito tpe
quo clausū ē celū 7 penuria terrā iua
lit. Quid dicem? de prudētia sarre
q̄ itellexit ludū iter Isaac 7 Ismaelē
n̄ eē bonū: neq̄ fm oīi uolūtātē: vi
xitq̄ Abraē. Eūce ancillā 7 filiū ei?
ñ. n. erit h̄s fili? ancille cū filio meo
Isaac. gñ. zi. c. Quid de Rebecca sol
licita ad p̄cūran quō Jacob bñdīcī
onē a p̄e q̄ dēbat p̄mogenito obti
nēt. gñ. z9. c. Quid de aucte delbe
re q̄ dei populū iudicauit vocatq̄
filiū barath q̄l? populū dī de manu
sīlare liberar. Judith. 4. c. Quid de
Bersabe m̄ris salomonis p̄uidētia q̄
ad regē Dauid senescēte n̄mis tā
pulchra orōne expetiuit: ut fili? eius
Salomon regret p? ip̄z. tertij. R. i. c.
Quid de serra filia Raguelis deuo
tione: q̄ tā dñz deuote orauit ut eaz
liberaret de ip̄op̄erio: qđ audierat
ab ācilla. dicens. Ad te dñe faciem
meā uerto: ad te oculos meos eri
go: peto dñe ut de uiculo ip̄op̄ij h?
absoluas me: aut certe desup terraz
eripias me. Thobie. z. c. Quid de iu
dith q̄ populū cōfortauit: 7 holofernē
tyrānū interfecit. Quid de hester re
gine cautela q̄ regez placauit eo tpe
quo illū sensī for letū i iunio. quid
de Abigaal ingenio siue idustria: q̄
cū uidisset uir suū nabal dure Rēdis
se nuptiis Dauid festinauit: 7 tulit

b z

diuersa enſenia: ⁊ David iratū pla-
cauit. p̄mi. R. 25. c. Multe nēpe fue-
runt mulieres p̄stātes fide: prudētia
solicitudine: auctoritate: puidētia: de-
uotione: p̄stātia: cautela: ingenio: pi-
etate: benignitate: liberalitate: hūani-
tate: pudicitia: sobrietate: continētia:
māluetudine: hospitalitate: caritate:
religiōe: q̄s scriptura amemorat taz
veteris q̄ noui testamēti. ⁊ tñ nulla
eligit vt xp̄s accipiat nisi sola. Maria
D igit h̄go in eternū bñdicta. o glo-
riosa bñdicta excelsa supra sidera: ti-
bi ouenit illud puerbioꝝ vlti. Multe
te filie egre gauerūt diuitias: tu sup-
gressa es vniuersas: q̄a i te incarna-
t⁹ ē saluator mūdi. q̄ sit bñdict⁹ p in-
finita seclā seculoz. Am.

¶ Tertia q̄nta p̄me dñice de aduētū
fimo de p̄petua h̄ginitate scē marie
virginis: q̄ fuit ha m̄r dñi nri Jesu
Christi.

fruct⁹ q̄rt⁹ Jesu m̄ris h̄ginitas.

Multū p̄cessit dies autē ap-
propinquauit. Itēz vbi
s. Admirabile incarnati-
onis misterium ex omni
parte auertit anīmū in stuporem: ⁊
potissimū cū nobis occurrit xp̄m dī
filiū esse de h̄gine natū. quis audi-
uit vnq̄ tale: aut quis vidit vnq̄ q̄
natura talē effectū pducere potuit:
nec pōt. de⁹ ipse illō fecit potētia sua
inextimabili: ⁊ qm̄ m̄ris p̄uilegia in
filij honore deueniūt: idcirco in p̄nti
sermone de incarnatione loq̄ volen-
tes stilū dñi gem⁹ ad ea q̄ dicta sūt
vt ex ipsa dei fili⁹ nasceret: dicim⁹ q̄
de ipsi⁹ h̄ginitate p̄petua s̄b vno fru-
ctu q̄ est. Jesu matris h̄ginitas: pro

cui⁹ declaratōe tres cōclusiones p̄po-
nim⁹ declarandas.

¶ Prima dicit̄ p̄batiōis.

¶ Secūda dicit̄ur rationis.

¶ Tertia dicit̄ur decorationis.

¶ De tē testimonio p̄phetico angeli-
co ⁊ ecclesiastico appz m̄rem xp̄i fu-
isse h̄ginē: ⁊ q̄lī cōfūdūt iudā ⁊ here-
tici xp̄iū sentiētes. Caplm. p̄mū.

Prima cōclusio dī p̄batiōis i q̄
fūdamētālī p̄bādū ē Jesu xp̄i
matrē fuisse h̄ginē: q̄d q̄dem triplex
auctoritas manifestat.

¶ Prima auctoritas ē p̄phetica.

¶ Secūda est angelica.

¶ Tertia est catholica.

¶ Prima auctoritas h̄ginitatē Ma-
rie manifestās dī p̄phetica. dīc nāq̄
Isa. 7. c. Ecce h̄go accipiet ⁊ pariet
filiū. Sz hāc auctoritatē iudei dicūt
ñ posse itelligi de xp̄o. dicūt. n̄ p̄mo
q̄ ibi dī. dabit dñs vobis signūz. s.
liberalitatis. Acāz ⁊ populi sui a du-
ob⁹ regib⁹ regnū ei⁹ destruere uolē-
tib⁹. Jesus autē nazaren⁹ nat⁹ ē post
tēp⁹ Acāz p̄ quingētos ānos ⁊ āpli-
us q̄ cēptio uel natiuitas Jesu na-
zarenī nullo modo fuit signum dē
liberationis. 2⁹ arguunt quia in he-
breo dicit̄. Ecce alma: quod nomen
non significat h̄ginem sed adolescē-
tulā: ⁊ indifferenter sumit̄ de h̄gine
⁊ corrupta. Tercio arguūt q̄a i dīa
p̄phetia ponitur. Et vocabitur nomē
cuius emanuel. ⁊ in hebreo hēf ⁊ vo-
cabit̄ ipsa. s. alma nomē cuius emanu-
el. Jesus autē nō fuit vocatus a m̄re
sua emanuel s̄ Jesus ut patet in euā-
gelio. q̄ hoc fm̄ l̄ram nō pōt intelli-
gi de xp̄o. Quarto arguunt ex hoc

qđ sđdīc in hoc. c. Ante qđ sciat puer
vocare patrē ⁊ mīem. ex quo p3 qđ
de puero de quo hic est sermo fuit
i grātia: qđ xpīai negāt de Iesu na
zareno an quo fuit plenitudo sciētie
ab istāti sue ɔceptōis: iō dñt iudei qđ
hec scriptura exponit de Ezechia fi
lio regī Acaz qđ p^o dictū pphē nat^o ē
S3 hoc dictū ipuget rabi Salomon
p hoc qđ Ezechias erat. 25. ānoꝝ qñ
cepit regnare p^o Acaz p3 suū ime
diatē. vt hī qrti. R. i8. Acaz regnauit
tm. i6. ānis. vt hī qrti. R. i6. c. qđ in
p^o regnī acaz añqđ diceret pphētia
Ezechias erat nat^o ⁊ erat. 9. ānoꝝ.
Et ppter hoc dicit rabi Salomō qđ
hec pphā intelligēda de filio Iſaie
Accepit. n. Iſaias in vxorē qndā iu
uēculā: ⁊ iā ɔcepit de eo: ⁊ qđ de pu
ero exāte in mīs vtero nescit si sit
mascul^o vel fcia. iō qđ certitudinali
pdiat signū ē credibile: qđ illud qđ
pmittit ad tale signū sit futuz. ē qđ
sensus. pariet filiū qñ in natiuitate ei^o
videbitis hū meū hīficatū: scias te
a duob^o regib^o te inuadere disponē
tib^o cito liberādū. ⁊ ita fuit p^o appe
titionem acaz rex assyrioz venit in
Damascū cōn rasū regē ſirie: ⁊ euz
interfecit: ⁊ populū ei^o tñstulit in ci
nerē. vt hī qrti. R. i6. c. ⁊ eodē anno
dñ Iſee fili^o hela nūtanit cōn facē
filiū Romelie regē israel. ⁊ eū iſfec
Sed ista expositio n̄ pōt stare qđ in
.c. sequēti dñ. ac puero nato: Et erit
extensio alaz ei^o in plures latitudi
nē terre tue o emanuel. Et loqē ibi
de terra regnī iudee: cui^o nūqđ dñs
fuit Iſaias nec fili^o: etiā emanuel de
quo sit sermo nō fuit fili^o Iſaie. In

super in. c. 8. dicit. Anqđ sciat puer
vocare patrē ⁊ matrē auferet forti
tudo damasci ⁊ spolia samarie corā
regē assyrioz. Nā añ nonū annum
regī oſee fuit capta samaria a salma
sar rege assyriozum. vt hēc qrti. R. i8
.c. i3 Oſee añ fuerit tributarius regī
assyrioz: ⁊ sic a natiuitate pueri de
quo hic est sermo: si fuit filius Iſaie
vsqđ ad captionē samarie fluxerunt
āni. i7. i. 8. de regno Acaz. 7. 9. de
Oſee: quia puer fuit natus. quarto
āno acaz: ante dñ. i7. ānos puer scit
vocare patrē ⁊ matrē: ⁊ ppterca nō
ɔfitemur qđ hec scriptura loquit de
dñō nostro Iesu xpō: vt p3. i. Nat. i.
⁊ exponit a doctoribus catholicis.
Ecce hgo ɔcipiet ⁊ pariet filiū. i. be
ata hgo: ⁊ vocabit nōm ei^o emanu
el: qđ ē interpretatū nobiscuz deus.
Ad p^omū aut qđ iudei opponebant
dicendū ē hī Nico. de lira qđ in sac
scriptura ponit duplex significatuz
respectu alicui^o ciēt^o. vnū pñsticiuz
qđ ē indicatiuū effect^o futuri: ut iudi
cū. c. 6. Datū fuit signū gedēoni in
vellere indicatiuū actoris salatis fuit
Aliud ē signū rememoratiuū effect^o
pñstici. sicut exodi. 2. dixit dñs. i. Do
ysi hēbis signū qđ miserim te cum tu
eduxeris populū meuz de egypto:
imolabis sup mōtē istū: istud signū
est rememoratiuū nō respic pñstici
in magna dīstātia sicut in parua: vt
etiā signū pñsticō respectu futuri.
Dicēdo qđ liberatio regnī iudee a p
secutiōib^o fuit signū saluatōis mūdi
fiende p xp̄z: ⁊ qđ acaz erat incredul^o
hbo pphētie: auenies fuit vt sibi o a
res signū rememoratiuū futuri

in lōginquū: vt ipse in p̄pria p̄sona
nō auderet sicut in mēte n̄ credebat
illi tñ q̄ dēscēderūt ab eo viderūt vt
Maria et ioseph. et iō signifi. at p̄phe
tia n̄ dixerit v̄bū ad acaz dices. audi
aca: s̄ ad domū Dauid. o. Audite ḡ
dom? dauid: de q̄ domo fuit ioseph
et maria: n̄ tñ ad eos refert qd̄ ibi d̄r
Nūqd̄ paz ē zc. s̄ quod s̄c̄dit dabit
dñs ipse vobis signū. Ad secūdū dicē
dū q̄ alma i hebreo significat absco
sione: et inde d̄r alma absconditātē q̄
s̄ḡt iuueculā aspectib⁹ hominū absco
ditā. ita q̄ de ei⁹ pudicitia et integritate
n̄ dubitat: maxime qñ pōit lra. h.
et tē sonat sic helona. et sic n̄ iueniūt
i tota scriptura scripte nisi tñ tres. s.
rebecca. gñ. 24. vbi d̄r de ea puella
decora nimis et goq̄ pulcherrima. zc.
et seq̄. puella q̄ egrediet i hebreo h̄r
alma q̄ egrediet. **S**ecūda fuit Maria
soror ioseph: de q̄ exodi. 2. d̄r. Fuit
puella. in hebreo d̄r iuit alma. et iste
due fuerūt due et gines purissime qñ
fuerūt sic nominate. Tertia fuit be
ata et go Maria in hac p̄ph̄ia Isaie.
Ad tertiū dicē q̄ duplex ē nomen
alicui⁹. s. ipositiōis et nature. sic petr⁹
ē nomē alicui⁹. s. ipositiōis. hō aut v̄l
hic hō ē nomē nature. Iesus fuit no
mē ipositū ipsi xp̄o: vt patz Luce. 2.
Emanuel aut ē nomē nature seu p̄p̄i
etatis. s̄ḡt enī nobiscū de⁹: vt dictū
ē s̄. et hoc ē p̄p̄iū xp̄i: in quo diuina
natura et hūana sūt iūcte i eodē sup
posito. et hoc n̄ vocatū ē p̄trib⁹ aliis
nominib⁹ p̄p̄ietates. n. significātib⁹
sic vocat⁹ ē lapis. Dan. 2. Ad q̄rtū
dicēdū q̄ l3 i xp̄o n̄ fuit aliq̄ i ḡratia
fuit tñ hō in tpe: et sic hūit sciētia ista

sam i tpe: et añq̄ illā hēret: liberatio
populi liberata p̄ Isa. et plera fuit.
Secūda. s. auctoritas māifestas et gini
tatē. Marie d̄r angelica. Nā Luc. 2.
cū beata et go dixiss̄: quō fiet istd̄ zc
angel⁹ r̄ndit. S̄ps. s. supueniet in te:
et et altissimi obūbrabit tibi: iōq̄ et
qd̄ nasceat ex te sanctū vocabit filius
dei. Sed cōn istā v̄ritatem insurgūt
h̄tici d̄ntes beatā et ginē n̄ fuisse vir
ginē. et arguūt p̄ q̄a de uteron. 7. c
Nō erit apd̄ te sterilis utriusq̄ sexus
tā i hominibus q̄ i mētis. sed beata
et go nihil debuit facē qd̄ eēt c̄riuz
legi: ḡ beata et go et ginitatē nō de
buit acceptare. et arguūt q̄a. Mat. i.
d̄r de ioseph: nō cognoscebat eam
donec peperit filiū suū p̄mogenitū: ḡ
p̄ cōguit eā. et arguūt q̄a Jo. 2. d̄r
de xp̄o q̄ dēscēdit i capharnaū ipse
et m̄r ei⁹ et fr̄es ei⁹ et discipuli ei⁹: ḡ
hūit fr̄es carnales: q̄a alii n̄ ponēt
copula iter fr̄es et discipulos. 4. ar
guūt q̄a Luce 2. d̄r. dixit m̄r ei⁹ ad
illū. Ecce p̄r tu⁹ et ego volētes q̄re
bam⁹: ḡ ioseph fuit p̄r xp̄i. Ista dog
matizauit Euidi⁹ h̄tici pessim⁹: q̄
validissime deicit hiero. in quodaz
libello quē edit cōn eū: v̄tū ne nos
p̄ multa vagem⁹: r̄ndemus ad p̄ ob
iecta fm̄ doctrinā m̄ḡi sn̄iaz. di. iz.
q̄rti li. q̄ beata et go maria ex istidu
sp̄s sancti p̄posuit se fuaturā et ginita
tē si deo placēt: cū aut volūtātē dei
cōguit votū exp̄ssit. hoc c̄firmat. 27
.q. 2. c. Sufficiat. et Beata et go. s. vt
i q̄buldā libris. Ad secūdū dicē fm̄
Ric. i. 4. di. 20. q̄ i illa auēte. Mat.
donec accipiet sic i psalmo. sede a dex
tris meis donec zc. qd̄ n̄ itelligit q̄

14.
 postea sedeat: qđ vltz 7 tē 7 postea.
 Nā sic dicit Nīco. de lra sup math.
 donec significat aliqñ tps dēmiatū
 quo tñsactio sit aliqd: aliqñ p semp 7
 sic accipit hic: 7 in aucte psalmiste p
 allegata. pmo genit? etiā i scriptura
 nō solū dī post quē aliq: s etia añ qđ
 null? etiā si null? ali? seqt. Ad terti
 um dicēdū qđ frēs non solū dicūt qđ
 eisdē pētib? nascūt: s etia pāguinci
 germani. vñ Paul? ad galla. p? dīc
 aliū apostolorz vidi nomīnē nisi Ja
 cobū frēm dñi. Erat. n. Jacob? pān
 guineis Iesu xpi filius sorozis beate
 Marie: sicut 7 ali? vt Johēs 7 symō
 cananē? de qđ loco suo dicemus.
 Ad qrtū dicēdū ē qđ ioseph ibi intel
 ligē p xpi putatiue. vñ hiero. sup
 Mat. in illo xbo genuit ioseph viz
 Marie. Cū viz inqt audieris: suspitō
 tibi nō beat nuptiaz: s recordatio
 consuetudinis scripturaz: qđ spōsi viri
 7 sponse vocāt uxores: uoluit nāq
 xps suā matrē hginē fuisse despōla
 tā: tū ut ei? genealogia consueto m te
 xeret p viz: vt ambrosi? dīc sup Lu
 cā: tū vt puer nat? a ioseph nutrire
 tū vt xgo liberaret ab ifamā: sic ne
 tāq adultera lapidaret: tū etiam vt
 dicit Ambrosi? sup Lucā vt ab ipso
 ioseph testimoniū haberem? de sua
 spōsa uōze hgie pgnāre: ut. n. dicit
 Mat. Postq vidit ioseph hginē fili
 um dei i utero tenētē uolebat omit
 tere eā nō qđ aliqd mali de ea suspi
 caret fm Criso. s qđ iērabat misterī
 um: 7 eo sic cogitāte angel? dñi ap
 paruit sibi in somniis. d. Ioseph fili
 Dauid noli timere accipe. Mariā uiu
 gē tuā. s. ad habitatiōē tecū: qđ ibi i

ea natū est: a spū sancto ē zē. p3 qđ ex
 testimonio āgeli tā hginē qđ ioseph
 apparētis iplaz hginē glīolaz itadā
 omnino pīnāsisse. Tertia auctoritat
 dī catholica. fidel eadē 7 immaculata
 dicit xpm in simbolo dceptū de spū
 scō natū ex maria hgie. 7 ecclia can
 tat. Scā hgo hginū ora p nobis.

De ueniēs fuit xpi mīez hginēz
 eē p puationē pīne dignitatī 7 pu
 ritatis fili ac ppter fine incarnatiōis. c. z.

Secūda conclusio dī rōis: in qđ vi
 dere debemus qre xps debuit
 hginē matrē hēre: ad qđ adducim?
 tres rōes qđ allegat. s. th. i. 3 pte. q. 27

Prima ē ppter dignitatē patris.

Secda ē ppter puritatē fili.

Tertia ē ppter incarnationis finē.

Prima ratio est ppter dignitatez
 patris: scilicet conseruandam. Cum
 enim christus sit uerus deus non de
 buit habere aliū patrē qđ deū. nā
 filius alicuius nobilissimi patris nō
 debuit attribui alteri patri ignobili:
 7 indigno. Cum ergo xps esset eter
 ni patris dei uerus naturalis 7 con
 stitūalis filiū non fuit ueniens
 aliū patrem habere.

Secunda ratio est propter puri
 tatem fili. Nam uidemus qđ flos a
 radice oritur sine radicis corruptio
 ne: 7 splendor a luce uel sole sine lu
 cis uel solis lesione: 7 uerbū a corde
 uel mente absque mētis contagiōe.
 Cum qđ xpus sit flos a radice patris
 descēdēs: 7 candor lucis eterne: 7 dei
 pīs hū. nīs fuit qđ sine corruptiōe
 mīs dīpēs: inā si dceptio hbi nri: qđ

ē impfectū corruptōez nō patit mul-
tomagī exceptio ubi pfecti. q̄a igitur
caro sic fuit a dōbo dei assumpta: vt
eēt caro ubi dei. ueniens fuit q̄ ip̄a
caro sine corruptōe m̄is accipet.

Tertia rō ppter incarnatōis finez.
Nā ad hoc fuit incarnatio vt hoies
renascerēt in filios dei. vt Jo. p̄mo
dedit eis patrē filios dei fieri his q̄
credūt in noie ei⁹: q̄ n̄ ex sanguinib⁹
neq̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volū-
tate viri⁹ ex deo nati sunt. p carnez
fm̄ Nīco. de līra intelligenda ē hec
mulier. gen. 2. c. hoc nūc os ex ossib⁹
meis ⁊ caro de carne mea assumpta ē
fili⁹ q̄ dei nō debebat nasci volūtate
carnis ⁊ viri. i. diuisione maris ⁊ fe-
mine: ob quā causaz xps̄ debebat na-
sci de v̄gine. vñ Augu. li. de v̄gini-
tate ait. Oportebat caput nostrum
insigni miraculoz secundum corp⁹
nasci de v̄gine: vt significaret sua
membra fm̄ spiritū de v̄gine etiaz
nascitura. Sed cur vitamus ista p̄-
dicare de v̄ginitate. Marię: quam
Ezechiel. 44. c. p̄uenit i porta clau-
sa: dē qua dicit porta hec clausa erit
⁊ nō apiet: ⁊ vir nō t̄nsiet p eā: quia
dominus deus Israel ingressus est
p eā. Qd̄ exponens Aug. in quodā
sermone dicit. Quid porta in domo
dñi clausa: nisi q̄ Maria erit semper
intacta. ⁊ qd̄ est q̄ vir nō t̄nsibit p
eā: nisi q̄ sp̄s sc̄s imp̄gnauit eā. dñs
angeloz nascet p eā. ⁊ qd̄ est clausa
erit in eternū: nisi q̄ Maria v̄go est
aū ptū: v̄go i ptū: ⁊ p̄ ptū.

Sola v̄go Maria fuit m̄ ⁊ v̄go
⁊ q̄l fuit v̄a ⁊ p̄p̄ia m̄ vt p̄z ex dñi
sacre scripture: ⁊ rōib⁹ doctoꝝ. C. 2.

Tertia conclusio dī decorationis
fuit nāq̄ beata v̄go i sua vir-
ginitate decorata p̄uilegio quodaz
singulari vt eēt v̄go siml̄ ⁊ m̄. qd̄
aut ip̄a vera fuerit m̄ Jesu xpi atq̄
realis declarat tripliciter.

Primo auctoritate.

Secundo ratione.

Tertio inuocatione.

Primo declarat q̄ beata v̄go fu-
erit v̄a m̄ Jesu xpi aucte. Nā Luce
p̄o dixit ei angel⁹. paries filiū. ⁊ iteruz
ibidē beata v̄go audiuit beatā hely-
sabeth dicētē. Uñ h̄ mihi vt veniat
m̄ dñi mei ad me. Et Luce. 2. pepit
filiū suū p̄mogenitū. ⁊ eodē. c. dixit
m̄ ei⁹ ad illū. ⁊ Mar. 2. Et intrātes
domū inuenerūt puez cum Maria
m̄re ei⁹. ⁊ eodē. c. Angel⁹ appēs Jo-
seph dixit ei. Surge ⁊ accipe puez
⁊ m̄re ei⁹. Et Jo. 2. c. Nuptie facte
sūt i cana galilee. ⁊ erat m̄ Jesu ibi
⁊ Jo. 19. c. Stabat aut̄ iux̄ crucem
mater eius ⁊ soror matris ei⁹.

Secundo pbat q̄ beata v̄go fuerat v̄a
m̄ Jesu xpi. nā vt colligit̄ ex dictis
sancti tho. i. 3. pte. q. 22. ⁊ pte p̄ma. q.
27. qd̄ ad hoc q̄ aliq̄s sit p̄r: vel aliq̄
sit m̄r: vel aliq̄s sit fili⁹ q̄tuor requirūt
s. vite gñatio. sbe collatio. materie
p̄pate administratō: ⁊ nature specifi-
ce assimilatio. Primo. n. requir̄ vite
gñatio. nā nō ex q̄cūq̄ gñatiōe seq̄r̄
p̄nitās vel m̄ntas vel filiatio. s. ex
gñatiōe viuētū. ⁊ iō si aliq̄ inaiata
ex aliq̄ materia fiat nō ppter h̄ seq̄r̄
in eis rō p̄nitatis: vel m̄nitatis v̄l
filiatiōis: sic si ex ligno fiat scānum
non ppter hoc hoc lignū dicit̄ pat̄
scāni. Similiter n̄ dī q̄ ignis gñat⁹

ex igne sit filius ignis generantis.
2° requirit collatio sbe. nā si aliq̄s fac
 aliqd nō pferēdo de sua sba nō dī pr
 vel mī. sic artifex q̄ fac scānū nō dī pr
 scāni nec scānū fili⁹. **3°** requirit mē p
 pate administratio. nō. n. simplr pbe
 māz ad gñationē alicui⁹ facit patrē
 vel matrē. s. pbe mām sic pparā. sicut
 terra nō dī pprie mī hominī. nec hō
 pī vermīs. vñ formaf. **4°** requirit mē
 specificce assimilatio. nā si genitū nō
 assimilē gñanti i natura specifica:
 generāf nō dī pr. nec genitū dī fili⁹
 sicut capill⁹ q̄ ab hoīe gñaf. Cū ḡ h
 q̄tuor cōditiones fuerūt i beata v̄gine
 p3 q̄ fuerit v̄a mī xpi. **Primo** nāq̄
 genuit x̄p3 viuū. vñ damascen⁹. li. 2.
 fili⁹ dei cēxit ex castissimīf 7 purissi
 mīf sanguinib⁹ v̄ginīf. il. Marie carnē
 aiātā aīa rōnali. **2°** beata v̄go x̄po
 de sua sba p̄buit. nā vt dicit. l. tho. in
 3. di. 4. dīc q̄ beata v̄go i gñatione
 xpi dūlit qdqd alia mī pferre d3 ad
 gñationē filiū. Si ḡ alie mīres vere
 dīcūt mīres. 7 beata v̄go hē poterit
 dīci mī. **3°** beata v̄go nō solū mām
 p̄buit ad cēptionē xpi. s. mām sic p
 patā. **4°** p̄dūxit sibi simile i spe suū
 speciosissimū filiū. **Tertio** p̄bat q̄
 beata v̄go fuerit v̄a mī xpi in uoca
 tiōe. nā ecclīa scā dīc ipaz reginā mī
 sericordīe inuocat. vt ibi. Ave maris
 stella dei mī alma. Et alma redēpto
 ris mī. Et p̄fecto ē valde gūssimūz
 hoc v̄bū mī v̄gini glīose cū sibi dī:
 q̄a i hoc exp̄mīf oīs sua p̄fectio laus
 7 glīa. hic ē qd ecclīastici. 24. de se
 ipsa dīc. Ego mī. l. singlari mō. maf
 v̄go. mī itatā. mī inuolata. mī pul
 chre dilectōis timoris magnitudinīf

7 scē spei: i me oīs grā vite 7 v̄tutīs:
 in me omnis spes vite 7 v̄tutīs. tūfi
 te ad me oēs q̄ cupiscitis me 7 a ge
 neratiōib⁹ meis implerī. sps meūf
 sup mel dulcis: 7 h̄ditas mea super
 mel 7 fauū. Q̄ q̄ dulce vocabulū ad
 dicēdū mī xpi. Q̄ q̄ fructuosūz pro
 omnib⁹ ad allegādū. Ideo in aduer
 sitatib⁹ 7 angustīis: in periculis: in
 omni tribulatiōe ad v̄ginē tā deco
 rā recurrām⁹: q̄ habere meruit i v̄o
 suo regē celoz 7 dñm: a quo ut a fi
 lio ipetrat nobis grāz: quā nobīf cō
 cedat ip̄e Iesus x̄ps piūssim⁹ q̄ ē. b. 7
 laudabilis p inf. l. sectoz Am.

Seria sexta post p̄mā dñicam de
aduentu. Sermo de anatiatiōe dñi
nostri iesu xpi facta p angelū glīose
v̄ginī. Marie. De stupēdis mīsterīis
h̄ anūtiatiōis 7 p̄conīl dignissimīf
v̄ginis b̄ndictē.

Quint⁹ fiud⁹. Iesus annūtiat⁹.

Nox p̄cessit dies aut appro
 pinquauit. T̄ternz vbi ē.
 Sacramentūz ineffabile
 incarnationīf filiū dei ita
 solēniter celebratūz est vt omnes an
 gelici chozi conuertentur ad letitiaz
 7 exultationem: eo. l. tempore quo p
 sanctam trinitatem facto consilio an
 gelicus nunciūf est deputat⁹ vt mīr
 teretur ad v̄ginē ad anūciandū
 sibi despōsationē eterni regī: ex qua
 sequi debebat pax humani generis:
 7 salus totius mundi: 7 quoniā tale
 mīsterium satis efficacissimū corda
 dura molire ac liq̄facere in amorem
 dilecti Iesu. Idcirco in p̄nti smone
 de ipsi⁹ anūtiatiōe dicem⁹ s̄ v̄no

fructu: q̄ ē Jhs anūtiat: p̄ c̄ decla
ratione tres clusiones crūt nōnde.

Prima clusio dī agnitatis.

Secda clusio dicit q̄litas.

Tertia clusio dī vtiuitatis.

Quangel' debuit anūtiare h̄gini
ceptoz filij dī: vt ex h̄ fuaret ordo
ex pte dei 7 cōformitas repatiōis cūz
laplu: 7 h̄go purissima ardēt' se dīl
ponēt ad x̄p̄z suo vfo recipiē. Ca. i.

Prima clusio dī agnitatis: q̄
videbim' q̄l' angel' agnūet
ad h̄giez missus ē ad anūciandū dī
filiū ceptū triplici rōe.

Prima rō ex pte dei.

Secunda ratio ex parte angeli.

Tertia ratio ex parte h̄ginis.

Prima rō sumit ex pte dei: vt ser
uaret ordo quē ipse statuit q̄ medi
atib' agel' vna hoib' nūtiat: 7 h̄ ē
regla dionysij li° de angelica ierar
chia: vbi ait. Per dñi n̄rī misterii an
geli p̄o edocti sūt postea per ipos ad
nos edictōis grā tñsūt. Si aut obi
cēt q̄ beata h̄go supior fuerat agel'is
q̄ n̄ dēbat sibi tale misterii ab aglo
reuelari: vt dīc diony. supmis agelis
sit reuelatō imediate a dō. Ad h̄ rā
dere possum'. h̄z. th. i. z. pte. q. zo. q̄
beata h̄go supior erat agel' q̄tū ad
dignitatē: ad quā dinit' eligēbat: s̄
q̄tū ad statū p̄ntis uite erat inferior:
q̄a 7 ipse x̄p̄s rōe passibilis vite modi
co ab agel' ē minorat': vt dī ad heb
z. c. 7 nō ē i p̄o s̄nīaz. dī. iō. vcz tñ q̄a
x̄p̄s fuit siml' viator 7 p̄phēoz q̄tuz
ad cognitōnē diuioz n̄ idigēbat ab
angel' istruī. s̄ mī dēi n̄ erat in statu
p̄phēoz: iō de dīno ceptu p̄ aglos
istruēda erat. Et si adhuc obiciat q̄

beata h̄go ex luie fidei cōḡscebāt dī
filiū icarnatū: q̄a tāta copia gr̄e iha
bitabat i aia ei': q̄ v̄ q̄ nō dēbat in
strui v̄to: q̄d iā sciebat. Ego dīco
q̄ l̄z fidē de mediatore h̄uerit an an
nūtiatōez: h̄tū ex h̄uilitate cordis
sui nūq̄ cōḡuit seipsam fore i m̄rem
eligēda tān filij. 7 ex h̄ agl's debuit
sibi anūciare q̄ fili' dī erat i suo vfo
v̄tur' 7 susceptr' carnē ex purissi
mis sanguib' suis p̄ opatōez sp̄s s̄ci:
q̄d 7 sc̄s s̄c p̄z Luce. p̄o. **S**ecda rō
sumit ex pte agl'. vt fuaret ordo i
repatiōe q̄ fuat' fuit i lapsu. Cecidit
nāq̄ h̄o aglo malo Eua tēptate: re
uelari dēbat agelo bono Marie nū
tiati. Et hoc iqt Bēda i omel'. Ap̄tū
h̄uane restauratiōis p̄ncipiū vt agl'
ab eo mittēt ad h̄giez ptu asēndo
dīno: q̄a p̄ma p̄ditōis cā fuit serpēs
a diabolo mittebat ad mulierē sup
bie accipiēda. **T**ertia rō sumitur ex
pte h̄gis: 7 p̄o vt ex tali nūtio mēs
ei' eleuaret i dñm vt sic ardētī carita
te flammescēt: pulq̄ x̄p̄z recipet amore
q̄ i m̄te. nā vt Augu. li. de h̄gitate
ait. m̄na p̄p̄itas nihil. Marie p̄fuis
set nisi felici' x̄p̄z corde q̄ carne ge
stasset. 2° vt ei' parital oñdēt. hic
Diero. ad pa. 7 Eusto. Bñ agl's ad
h̄giez mittit q̄a ē semp agl's cōḡta
h̄gital. 3° vt eēt certior testis h̄o s̄c
m̄ti q̄n sup hoc dīnit' offz istruēda. sic
itaq̄ ordiatū fuit vt agl' ad h̄giem
mittēt. q̄l' excogitar possz q̄ta tē fue
rit letitia i celesti ierarchia q̄tū gau
diū: q̄ta exstatio. cū ordiabat legatō
tā solēnis 7 ḡta fīēda p̄ agelū fluxerit
tot ānoz millia q̄b' nō solū hoīes s̄
ipsi ageli expectauerāt vidē diē illū

16
O benignitas. o pietas et magna dilectio
cedo summi dei: ecce apta est vena mie
tue. angelus vocatur a tota trinitate. am
basiata sibi iponitur. vade inquit pater
vade ad virginem illam. Maria: et dic ei
qua illam in mea sponsam unicum eligo.
ipsam diligo super omnes creaturas: ipsius
amore vulneratus est cor meum. Uade
ait filius et dic ei. quia ego ipsam in me
eligo: et passibilem carnem de ipsa susci
piam: et quia ei amorosus filius ipsam dul
cissima mea mater. Spiritus sanctus. Invenit. Uade
et dic ei. quia ego secum ero et operatione
mea angelus concipiet. Angelus parturit: et vir
go in eternum manebit. Omnia sunt tunc
cantica. o quot laudes: quot ut tripu
dia in regno celorum. Multa potest humana
mens de ipsis pie contemplari quod nos
breuitatis causa dimittimus: diximus tamen
ista ut intelligamus quod congruus fuerit quod
angelus christi virgini annuntiaret.

Quod angelus annuntius virgini conceptus si
liber fuit de ordine archangelorum gabriel
vocatur quod virginem appropinquat uisionem corpo
rali. Capitulum. 2.

Secunda conclusio dicitur qualitas in qua
videtur debemus qualitate angelus nunti
tatis. et si non in omnibus saltem quantum ad. 3. v. 3.

Primo quantum ad ordinem:

Secundo quantum ad nomen.

Tercio quantum ad apparitionem.

Primo inquam consideremus quod ordinis
fuerit angelus qui nuntiavit incarnationem
christi: et ut colligitur ex dicitur. sanctus thomas. 3. di.
tercium li. 7. 3. parte summe. q. 30. ille angelus
fuit de medio ordinis in fine ierarchie quod est
ordo archangelorum. Quod veniens ut esset
vix ut saluaret puritatem ordinis: quia
ad angelos pertinet dirigere ad alios homines
quod ad ipsum tamen pertinet: unde dicitur missus

nuntiare. Ad archangelos vero non pertinet
dirigere ad homines qui in tota multitudine
non reducantur: unde et medius. scilicet. archangelus
dicitur: qui princeps angelorum: quia est sensus
beate virginis qui per angelum requerebat creaturam
ad singularem personam reducantur in vili
tatem multitudinis imo totum humani ge
neris: ideo angelus ille debuit esse de ordine
archangelorum: et credibile quod fuerit summus
in illo ordine. Alii vero alii dicitur illum fuisse
se de summo ordine superius ierarchie quia
puritas illorum est in dei amore ardere: et
quia in incarnatione succedere erat amoris.
flamma in tota ecclesia et singulariter in anima
virginis. ideo angelus ille debebat esse de ordine
seraphim: nec propter hoc puritatis ordo: quia
sic singulare erat operum incarnationis complere
dum in virginem nullo possibile habet ordinem
create nature. ita singularis debebat esse nuntius
ut ille qui mittebat ad talia nuntiandum
Quicquid sit satis est nobis quod de summis
angelorum angelus missus est siue fuerit de
2. siue de summo ordine celestis ierar
chie. Secundo consideremus quod ordinis fu
erit angelus quantum ad nomen qui vocatur
gabriel: quod suo officio congruit: nam
secundum Gregorium. gabriel fortitudo dei iter
præstat ad ostendendum quod incarnationis misse
rius esset per dei fortitudinem nuntiandum. et
similiter ad ostendendum quod omnis virtutum veni
ebat ad debellandum aereas potestates: ita
quod gabriel annuntiavit virginem quod fortiter
veniebat ad sortem matrem de qua puerbi
orum ultio. Mulierem forte quis inueniet.
Tercio consideremus in angelo nuntiante cui
ordinis fuit quantum ad visionem et appari
tionem: et ad hoc dicitur. Cri. super mat. quod ange
lus appropinquat virginem visionem corporali quod me
niet fuit triplici ratione.

Primo ratione similitudinis.

Secundo rōne celsitudinis.

Tertio rōne certitudinis.

Prima rō fuit similitudinis: q̄a illd qd̄ annūtiabat erat incarnatio uisibilis dei: vñ ueniēs fuit vt ad h̄ mōi rei declarationē uisibilis creatura formā assumēt i q̄ uisibilis apparēt. **S**ecunda rō dī celsitudinis. ueniebat. n. mīrī dī q̄ n̄ solū i mēte s̄ etiā i corpore uētre erat filiū dī receptura vt āgelū corpālī uidēt. S̄z si aliq̄s obicēt q̄ magl̄ facēt ad dignitatē uirginis si angel⁹ appuisset ei uisiōe itellectuali q̄a vt Aug. dic̄. i. z. sup. gn̄. ad h̄az. di gnior ē itellectual uisiō q̄ corpāl q̄a uisiōe itellectuali vñ in sui s̄ba: uisiōe nō corpālī vñ i assūpta figura: q̄ di gnī⁹ fuisset appere uisiōe itellectuali. R̄ndē possum⁹ q̄ itellectual uisiō ē potior q̄ sit imaginaria ul corpāl si sit sola. s̄ ipse aug. dic̄ q̄ ē excellēti⁹ p̄ph̄ia q̄ h̄z itellectuale ⁊ imaginariā uisiōe q̄ illa q̄ h̄z alterā t̄m. iō beata x̄go n̄ solū pepit uisiōe corpālē i āgelū appitōe: s̄ etiā itellectuale illu minationē. uñ appitio nobilior fuit. Fuisset tñ nobilior si ip̄z āgelū itellectuali uisiōe i p̄pria spe uidisset siue i sui s̄ba. s̄ h̄ n̄ patēstat⁹ uiatoris ut angelū p̄ cēntiā uideat. **T**ertia rō q̄re angel⁹ appuit corpālī uisiōe dī certitudinis. ea. n. q̄ s̄t oculis s̄bieda certī⁹ p̄phēdimus q̄ ea q̄ imaginamur p̄pter h̄ oīa Aug. i quodā sermone x̄ginē itroducētē loquētē ait. Uenit ad me q̄dā paniphus x̄pi n̄ p̄iarcha p̄mus aut p̄pheta egregi⁹ s̄ Gabriel archāgel⁹ facie rutilās: ueste coruscāl gressu mirabil⁹: ⁊ aspectu tribil⁹: q̄ uisitauit ⁊ p̄turbauit me. Dec̄ ille. s̄elix

illa appitio ⁊ iocūda nimis i q̄ nūte basab angelo nouū letissimū: nouū ḡtissimū: nouū p̄p̄nq̄ssimū de salute būani ḡnis. Quid audisti. O puella formosa. o mīrī scā. O x̄go virtuosa qd̄ audisti. qd̄ āgelus tibi rettulit. certe nulla n̄q̄ creatura fuit q̄ h̄uerit talē reuelationē: q̄lē tu h̄uisti. Tibi dī sine ue. tibi plena grā. tibi b̄ndictio dāc̄ i m̄lrib⁹. tibi p̄nūtiat āgelus ex tuo utero i mūdū dei filiū egressus. O beata fēta lōgū cēt narrare p̄da q̄ āgl⁹ dixit: q̄ x̄go Redir̄ d̄ q̄b⁹ plē suo loco dicem⁹: nē aut̄ uetam⁹ ad fētū qd̄ erat uidē i fēta c̄clusiōe. p̄p̄ita.

O gliosa x̄go ⁊ si n̄ merito x̄dīgni tñ m̄rito x̄grui ⁊ digni meruit ee mīrī filij dei. Capitulu. z.

Tertia s̄ dī x̄tuositas: in q̄ x̄tē plari libet si ex x̄tutib⁹ meruit x̄go x̄cipe x̄p̄z: ⁊ ne p̄ m̄lta uagemur dicim⁹ ad h̄ s̄z uocātrā d̄ni. Bona uēture i. z. di. 4. q̄ triplex ē meritū.

Primū dī condigni.

Secūdū dī dīcī congrui.

Tertū dīcī digni.

Primū ē meritū x̄dīgni: q̄ q̄s ex tāta caritate meret̄ tāta gl̄iā: ⁊ hoc merito x̄go n̄ potuit m̄rī x̄cipe filiū dei p̄ eo q̄ ex hoc excedit oē meritū siue. n. dicam⁹ deū fieri hōiez: si ue dicam⁹ m̄lre fieri m̄r̄z dei utrūq̄ ē s̄ statū q̄ debet creature. ⁊ tā hoc q̄ illd fuit benignitatē. ⁊ grē. **S**ecūdū ē meritū x̄grui q̄ p̄ccōr dī grā sibi m̄rī cū ad grāz se dispōit. ⁊ sic beata x̄go meruit an̄ incarnationē cōcipe filiū dei qm̄ p̄ nimia s̄ca paritate benignitate ⁊ hūilitate idonea erat ut efficeret mater dei.

37. Tertiū ē meritū digni: q. s. vir iust? orat p alio vt meret exaudiri: et hoc merito meruit beata hgo accipe xps p anūtiationē: qd sps scti i ea copi osissime descendit nō idisposita si bñ consideram? qd pñet in hñbis illis q hgo sanctissima cludēdo angelo dixit nō idisposita. Ecc ancilla dñi: certā dignā iudicabim? ceptione filij dei. Nā cū dixit. Ecce pñtitudinez obediētie oñdit: q tanta fuit: q nūq deo gñior acceptio: q aliq alia creatura siue hoie siue angelo ineniri poterit. Cū sñiuit ancilla dñi: pfidum humilitatis siue oñdit siue manifesta uit. Nō n. potuit ea q eligebat vt eet mater dei efficaci sibi ipsi vilescere: deūq magnificare: q se ancillā dñi nūcipādo. Cū dixit. Fiat mihi: fidez suā declarauit: cui? lumine adeo fuit illustrata vt nihil de xpo incarnādo sentiret diminutū. Cū tādē dixit: fm hñbū tuū: caritatē suā apuit: q ad deū diligdē ita cū illo ardēt iūcta fuit vt creatura nō sufficiat illd cogitare: Nūq in hac vita iuet? ē nec inueniet q tanto seruoze amoris cor suū dede rit deo qñtū tribuit tē ipsa hgo beata null? eteni eoz q dilexerūt deū fuit in eo excessu dilectionis: in quo ipsa feruebat adeo q illis verbis platis merito digna meruit esse mī dei. O armariū diuine grē o armariū diuine misericordie. O fons pietatis. O fons castitatis. o puteus humilitatis. o plenitudo prudentie. o plenitudo gratie q tñ mcruiisti. propter q altissimi ipe tra nobis grām filij tui vt valeam? illi? amore recolē: qd ipse p nobis dignat? ē facē: q ē. b. et laudabil p ifini

secula seculoz Am.

Sabbato p? pñā dñicā de aduē tu: hmo de mirabili ceptione filij di Jeshu xpi: et qñ hgo gloriosa ipm ce pit i vtero suo vez deū et vez hoiez et de his q occurrerūt circa hāc ceptionē considerada.

Sext? fruct? Jeshu vtero claudif.

Non pñssit dies aut appropinquit. Ite vbi ē. Letat aia supra modū in cognitiōe hñtati. ei? potissimū q igenij ppñj vires ac facultatez excedit: nec hñ pōt nisi aliquo lumine diuine grē iterueniēte siue illd sit lum apparitiōis siue visōis siue fidei. Et qd hec nobis hñtal pñcat mōstrat q fidei radio. s. q xps fili? dei cept? fu erit de. s. sctō in vtre hñginali: idcirco i pñti smone p tate hñtatis claritate intelligenda ac deuotiōe dicem? de ceptiōe mirifica ac stupēda. o. n. J. xpi: et more solito pponim? fructū suauissimū et dulcissimū h? sermonis q ē Jeshu vto claudif. in quo tres clu siones pñcipales declarabim? v3.

Prima clusio dñi. s. sancti supuētiō.

Secunda 2? dñi christi ceptio.

Tertia 3? dñi corporis editio.

Qd hgo sanctissima ceptit xps supueni ente in ea. s. sctō: et qd talis ceptio at tribuit spui. s. e? fili? nullo mō dñd? ē xps: atq quod exponit illd angelicū dictū. ips. i. supueniet i te. Capitulu. i.

Prima clusio dñi. s. scti supuētiō: qd fm angelicū pmissū i xpi cō ceptione sps. s. supuenit i hñgine: ex q? vñ attribui spui. s. spālī corporis xpi ceptio. qd ueniēs oñdit. s. tho. vi. 4. 3. li. 7. 3. pte sū. q. 32. triplici rōne.

Primo rōne caritatis.
Secundo ratione liberalitatis.
Tertio ratione sanctitatis.

Primo ueniet attribuit spiritui scō talis exceptio rōne caritatis: spūs enī scūs ē caritas vel amor dei p̄fīlī et filij: et maximo aut amore dei puenit ut filius dei sibi carnē assumeret in ytero & ginali. ut dī a Jo. 3. c.

Secundo uenienter dī xpūs concepit de spū sancto rōne liberalitatis ut enī dictū ē s̄ fructu. z. et occlusionē. z. nō aliq̄b̄ meritis s̄ sola liberalitate et grā dei filius carnē assūpsit. Jo spū scō qui ē ipsa gratia exceptio xpi attribuit: ut dīc aug. in encheridion.

Tertio exceptio xpi attribuit spūi scō rōne scitatis q̄a spūs scūs est spūs scificationis: ut dī Ro. 3. et ideo sicut alij p spm sanctū sanctificat spūaliter ut sint filij dei adoptiui: ita xpūs p spz sanctū est in sanctitate exceptus: ut eēt fili⁹ dei naturalis. Et p̄ hoc āgel⁹ dixit beate & gini. Jo 3. et qd̄ nācē ex te sanctū vocabit filius dei. Neq̄ Christ⁹ q̄a de spū sancto exceptus dī filius est spūs sancti putand⁹: quia ut inquit Aug. natus est de spū sancto xpūs: nō sic filius et de Maria & gine sicut filius: s̄ in encheridion. Doctor aut seraphicus dñs Bonauentura in .3. di. 4. dicit q̄ hec locutio Christus est filius spūs sancti nullo modo est admittēda: tū p̄ vitādū errorē circa gñationē tpālē: tū circa gñationē eternā. Circa generatōē tpālē dī vitari error q̄a cū h̄z illā si dicēt xpūs except⁹ de & gine spū sancto: ac si spūs sanct⁹ ei⁹ eēt p̄ et & go ei⁹ mīlā vidēt ex h̄ q̄ xpūs nat⁹ eēt de Maria et spū sancto

sic nascit ples de viro et muliere: qd̄ falsū est: q̄a ples p̄t accipit a p̄e et partē accipit a m̄re: in qua assimilāt patri et matri i eadē forma et natura qd̄ nullo mō ē reperire in xpō q̄ soli matri assimilāt in mā assūpta. Circa generatōē eternā vitād⁹ est error: ne fiat cōfusio eternaz relationū et p̄prietatū: vñ cū p̄p̄iū sit p̄sone patris generare respectu p̄sone filij nullatenus admittit xpūs esse filiū spūs sancti In qd̄ nō est alia p̄sona vel ipostasis q̄ illa quā p̄ ab eterno genuit: hinc Augustin⁹ ut dīc mag⁹ i. 3. di. 2. ait Quis dicere audebit xpūs esse filium spūs sancti: cū hoc ita sit asserēdū ut nulle fidelīū aures valeāt sustinere: ideo catholice inferenda ē auctoritas illa angelī: v3 Spūs sanct⁹ supueniet in te: nō enim supuenit in & gine scs spūs ut esset mater christi: s̄ ut dīc tho in .2. sen. di. 3. hec supuentio pōt multipliciter intelligi: 1. spūs sanct⁹ supueniet in te. i. sup possibilitatē et curiū nature veniet in te dando fecūditatē et cōseruādo & ginitatē. 2. spūs sanctus supueniet in te. i. supra illd̄ qd̄ habes de plenitudine ei⁹ in te: q̄a sicut oliz impleuit mētē: nūc p̄ticia filij sui implebit ventrē opando filij dei cōceptionē. **T**ertio exponit spūs scs supueniet in te. i. desup celis veniet in te: q̄a omne datū optimū occlusū est. Jaco. 1. 3. **Q**uarto exponit. Spūs scs supueniet in te. i. supra merita tua et supra merita oīūz creaturaz. Quis exponitur Spūs scs supueniet in te. i. sup oēs q̄ aī te fuerūt et erūt: ut sis eius tabernaculū tēplū et sacrariū. Ex his cum audim⁹ spm sanctū supuenisse statim

operis magnitudinē admirēmur: ue-
neremurq; in hū gine fecunda amplis
simū mun⁹ plenitudinis gratie sibi
oese: que tāta fuit: vt sola esset ill⁹
mater in terris q; solū hz pfez i celis

Conceptio xpi fuit admirabilis
valde tum ppter tps: qā facta est in
instantū: ppter hū gine in q̄ ē facta:
tū ppter gratiā anime xpi. Ca. 2.

Secunda conclusio dicit conceptio
fuit equidē xpi conceptio admi-
rabilis valde triplici rōne.

Prima rō dicit temporis.

Secunda ratio dicit hū ginis.

Tertia ratio dicit gratie.

Primo fuit admirabilis conceptio
xpi rōe tps: qā fuit sbitanea: et in in-
stanti. nostra autē est successiva et in
tpe: vt dicit Jo. Dama. Q sic fuerit
talis conceptio declarat sanct⁹ Itho. i
3. sen. di. 2. q. 22. et 2^a parte lūme. q
22. Tali rōne conceptio xpi facta fuit
hū gine diuina. hū gine autē diuina cū
sit infinita effectū suū sbito et in istā
ti pducere potest. Ideo in conceptioe
xpi quatuor eodē instāti fuerūt. p^o
s. uersio sanguinis purissimi beate
hū ginis in carnē et alias partes cor-
poris xpi. 2° formatio membrorum
organicorum. 3° animatio corporis
organici. 4° assumptio corporis ani-
mati in vnitatē diuine persone. In
nobis autē p hū gine finitā et defectū
agentis: et ppter dispositionē patiē-
tis hec successiue contingunt: ita q; ma-
ris conceptio nō pficit: nisi vsq; ad cer-
tū diē: vt phs dicit. 9. de animalib⁹
Et similiter semine: in xpi autē con-
ceptioe materia quā hū gine ministrā

uit statim formā et figurā hūani cor-
poris accepit. Secundo xpi conceptio
fuit mirabilis rōne hū ginis. magnū
nāq; miraculū contingit esse duobus
modis. vno modo qn agēs nec est
naturale: nec materia est naturaliter
pportionata ad talem formā: vt for-
matio hominis de limo terre: que ē
miraculosa tā ex parte agentis q; ex
parte materie patientis. Alio modo
contingit miraculū qn materia ē na-
turale agēs: aut est supnaturalis:
sicut qn aliquis a febre sanat: qā hū
materia quā hū gine ministrāuit ad
formationē corporis xpi fuit naturalis
ex qua corpus hominis naturaliter for-
mari pōt. Et ppter hanc materiam
naturale quā hū gine ppauit ad concepti-
onē corporis xpi: xps dicit naturalis
fili⁹ hū ginis. Sed hū gine formas fuit
diuina. s. hū gine spūs scī. et qā vnuq; q;
magis iudicat hū gine formā q; hū gine
magis hū gine agēs q; hū gine patiēs: inde est q;
conceptio corporis xpi dicit simpliciter
miraculosa et supnaturalis hū gine qd
hū gine. s. ex parte materie quā hū gine pre-
parauit potest dici naturalis. Sed
forte aliquis arguet q; conceptio
xpi etiam ex parte virtutis actiue sit
naturalis tali ratione. Illuminatio
ne cecū quāvis potentia visiva mira-
culose dicit: tū post acceptā potētia
cecus naturaliter uidet. s. spūs sanctus
hū gine potētia generatiua dedit. q;
postea naturaliter generauit. A hū gine
s. Itho. in. 3° di. 2. duob⁹ modis. p^o
q; nō est simile exēplū eo q; ceco il-
luminato dāt potentia visiva sine
omni dispositione contraria visioni. et
iō opatio seu visio sequēs ē naturalis

3
 Sz potētia generandi data ē āgini
 manēte āginitate: q̄ ē dispositio dē
 rīa ad cēptū. Alio nō pōt dici q̄ exē
 plū nō est simile eo q̄ cēro illuiato
 dat potētia passiua: cō opatio ē p̄p̄
 hoc q̄ mouet ab agēte nālī. s. colore
 7 iō illa visio ē nālī: s. āgini dat po
 tētia gñandi p hoc q̄ mora ē cī? po
 tētia passiua ad gñandū ab agēte su
 p̄nālī. iō cēptio corpīs xpī ē miracu
 lōsa. hic Anselm⁹ ait. li⁹ de cēptu
 āginali. Sp̄s. s. v̄r altissimū uir āgi
 nē de muliere āgine mirabilī xp̄paga
 uit. 3⁹ xpī cēptio fuit mirabilis rōe
 grē: q̄a vt dīc Alex. i. 3. xps ab istāti
 sue cēptōis fuit ita plen⁹ grā: q̄ ei⁹
 grā augeri nō pōt. nā augmētū nō cō
 petit rei s̄z q̄ ref ē infior: 7 tota potē
 tialitas capacitatis alicui⁹ ē iplēta ex
 fine iplēte: 7 iō nō h̄z iteri⁹ q⁹ crescat
 7 q̄a aīa xpī ab initio cēptōis finī ul
 timo ē vnita nō solū p fructiōē vt cēt
 pfect⁹ pphēsor s̄ etiā p ābi vnionez:
 iō grā ei⁹ augeri nō potuit.

De corp⁹ dñi nri Jesu xpī fuit i in
 stantī formatū 7 assūptū: 7 q̄re illō nō
 fuit pductū i pfectā gñitate. Cap. 2.

Tertia conclusio dī corpīs cōditio.
 fuit. n. corp⁹ dñi nri Jesu xpī
 utero āginis clausū in cōceptiōe tri
 plici cōditiōe sociatū. v3.

Prima dicīe formatio.

Secūda dicīe animatio.

Tertia dicīe assūptio.

Prima cōditio dī formatio: q̄a cor
 pus xpī in instantī cēptiōis fuit pfectē
 formatū gñtū ad pfectā organizatio
 nē 7 dispositiō nē mēbroz: qd pbat
 p Aug. li⁹ de fide ad petrū dicēf. fir
 missime tene 7 nullaten⁹ dubites nō

carne xpī sine diuinitate i utero āgi
 nis fuisse cēptā p̄sūq̄ suscipēt ābo.
 7 hoc dicim⁹ s̄z m̄giz in 3⁹. q̄ ābū
 nō suscepit nisi carnē formatā. dñs autē
 Bōn. supra prefata di. dic hoc fuisse
 ueniēs triplici rōe.

Pr⁹ ex pte ābi assumētis.

Secdo ex pte ātutis opantis.

Tertio ex pte āginis cōpiētis.

Prima rō sumit ex pte ābi assūm
 tis: q̄a nō dēbat ābū assumē p̄ez hu
 mane nē vt cēt hō s̄z qd. s̄ s̄z totaz
 hūanā nām: 7 ita carnez 7 aīaz ma
 xime cū aīa det carni uenientia: vt
 vniat cū diuina nā: 7 qm aīa nō est
 nata vniri nisi carni forte 7 organi
 zate. iō i pmo istāti cēptionis necē
 fuit corp⁹ xpī ad pfectā organizatio
 nē adduci. vñ Aug. li. de trinitate. nō
 ex utero āginis p̄us caro concepta
 est vt postea diuinitas in carnez: sed
 mox dei dei ābū i v̄te p̄ venit factū
 est caro seruata p̄p̄ietate nature: 7
 pfect⁹ homo i vnitate carnis hūane

Secda ratio sumit ex pte ātutis opā
 tis: q̄a āt⁹ diuina opat mirabilī. s̄
 autē ē miraculū miraculoz: q̄ femīa
 concipiat deū: ideo ad sue mirabilis
 potētie cōfusiōez s̄bito formauit illō
 corp⁹ qd forte nā nō pōt s̄ successiue.

Tertia ratio sumit ex pte āginis
 cōpiētis: q̄ statiz vt cōsensit: repleta
 fuit spū. s. 7 m̄ dei effecta: 7 qm m̄
 dei nō erat nisi deus vnit⁹ esset carni
 quā concepat: 7 caro nec deo nec aīe
 debēt vniri nisi haberet mēbroz
 distinctiōez conuenientez: hinc est
 q̄ ab instanti conceptionis in mem
 broz distinctiōe corpus xpī debuit
 esse pfectū. Sz cur hic remanet mens

19
dubia: cur corp⁹ illud pfectū quātūz
ad organizationē n̄ fuit pductū siue
formatū ī pfectione q̄tū ad q̄titatē
Nō. n. fuit corp⁹ ade nobilioris cōdi
tionis q̄ corp⁹ xpī: 7 tñ illd in instā
ti creationis fuit perfecte a deo for
matū q̄tū ad q̄titatez molis. 7 hoc
dic dñs Bon⁹. vbi s. kdef q̄ pfectō
q̄tutatis illi⁹ corporis fuit opatione
nature: ē opari fm tpis successioez
7 l3 deus aliter de illo corpe facere
potuisset: noluit tñ sic ēē triplici rōe.

Pri⁹ pp̄ legis vniuersitatis cōuatōez
2⁹ ppter fidei cōfirmationē.

3⁹ ppter humilitatis xpī cōmēdatōez.

Prima ḡ rō fuit ppter legis vniuersi
tatis cōseruationē. Nā de⁹ vnicuiq̄
nē ccessit ppiā opationē: nec vitur
miraculose: vbi nā p se pōt sufficēter
opari: 7 q̄a nā in xpō satis sufficēter
poterat corp⁹ xpī ad pfectā q̄titatez
deducē. iō qd in illo derogabat ei⁹
dignitati noluit de⁹ tpsl āicipare tā
q̄ iust⁹ vniuersitatis administrator:
vt vnūq̄q̄ iux⁹ vtutē sibi cōueniētez
opari finet: 7 hoc qdē cōueniebat q̄a
nāz nolebat pīmē s̄ repare. **S**cda
rō fuit ppter fidei cōfirmationē. In l3
n. v̄itas fidei cōfirmat ad firmiū cre
dendū q̄ xps n̄ fantastica s̄ v̄az car
nē assumpsit.

3^a rō fuit pp̄ humilitatis xpī cōm
dationē. Cōmēdat nāq̄ sua humili
tas qñ n̄ solū dei fili⁹ fact⁹ ē hō: s̄ na
tus ē paruul⁹ mīno lacte nutritus: i
chuna vagiēs: in m̄ris brachia gesta
tus: 7 officia q̄q̄ suscipiēs: q̄b⁹ infan
tuli indigere solēt.

Scda cōditio corporis xpī dī ani
matio. Ifuit nēpe illd corpus ppter

more alioz: vt vidū ē istāti aiatum
aia rōnali: de q̄ aiatione diffusi⁹ di
cturi sum⁹ in sequētib⁹.

Tertia cōditio illi⁹ corporis fuit as
sūptio: q̄a in eodē etiā instanti fuit a
hōbo assūptū. vñ greg. 18. li. moralīū
Angelo ānūtiāte 7 spū. s. adueniēte
mor⁹ hū in vtero: 7 mor intra utēz
hū caro. q̄b⁹ diligēter cōsideratis:
si xpm inspice voluerim⁹: in v̄fo h̄gi
nis reclusū deducemur ad ingentes
grās ei persoluēdas: q̄ pro nobis pec
catorib⁹: p nobis m̄is 7 uilissimis
vermiculis: p nobis inimicis eterni
p̄is. 9. mēsis⁹ habitare voluit in ta
lamo h̄ginali. S3 qd dicem⁹ de vir
gine illa ḡtiosissima q̄ talē filiū tene
bat in v̄tre. Q̄ res digna miratu. o
stupēdū pdigiū. o ineffabile sacm̄tū.
Stat in sua cellula h̄go deuota: 7 i
ventre suo baiulat quē celi 7 terra ca
pere n̄ p̄nt. Sciebat se h̄ginē cē: ex
piebat se iā cēpisse. Certissima erat
ex angelica instructiōe 7 nouitate tā
ti miraculi: q̄a cēperat filiū dei hūa
ni ḡis redēptorē. Multa erat in ei⁹
corde suauitatis repletio. multa i m̄te
dulcedo: 7 copia iocūditatis. Leue
pond⁹ lectūq̄ sustinebat. Q̄ quot la
chryme fluebāt ex oculis illi⁹ h̄ginis
humilis in talī gestatione tanti filij
iubilātis. Q̄ qd dicebat. qd loq̄bat.
qd cogitabat. Certe hūana mens se
creta h̄mōi plene excogitare n̄ valz
Possum⁹ tñ pie credē puellā illā dō
dilectaz die noctūq̄ in semetipsa di
xisse: filiū dei i v̄tre h̄eo: ipsū teneo
quē pp̄he p̄dixerūt: quē priarche p̄e
nūtrauerūt: quē sancti patres deside
rauerūt: q̄ mūdū saluare o3: q̄ t̄ernū

c z

expoliabit: q̄ padilū apuit: q̄ angelos
letificauit. ipse ē dei fili⁹. ipse ē meus
fili⁹. O fili mi dulcissime. o fili amā
tissime. o fili piissime: quē corde cre
do: corpore teneo: qm̄ te oculis p̄p̄is
aspiciā: qm̄ te infantulū natum lacte
depascā. Un̄ hoc mihi vt tu me i tuā
m̄fēz elegeris. Brās tibi ago deus
me⁹ q̄ sis in eternū bñdict⁹. hec ⁊ si
milia poterat h̄go mēte reuoluere.
Nos autēz debiles ⁊ infirmi eā p̄ce
mur humilib⁹ p̄cib⁹ vt p nobis iter
cedere velit ap̄d suū dilectū filiūz re
gnātē i celis: quē ipsa tenuit i vtero
icarnatū i fr̄is. q̄ ē bñdict⁹ zc. Amē.

Dñica 2^a de aduētū. Sermo de
diuinitate Iesu xp̄i: q̄ sic fuit ver⁹ ⁊
p̄fect⁹ hōiūta fuit ver⁹ ⁊ p̄fect⁹ deus.
qđ si q̄s nō crederet ablq̄ dubio pe
riret: q̄a ita debem⁹ credere xp̄z deū
vt etiā nō negem⁹ hoiez: ⁊ ita ipsūz
hoiez teamur cōfiteri: vt etiā deū n̄
dubitem⁹.

Septim⁹ fruct⁹ Iesus ē fili⁹ dei.

Batus est qui non fuerit
scādalizat⁹ i me. Verba
sunt redēptoris nr̄i origi
nalit̄ Mat. ii. c. ⁊ i euāge
lio p̄ntis dñice. Conat antiquis ho
stis q̄tū pōt mētē euertere a luce vi
tatis: vt errore disseminato in aiam
sibi credētē eā facile decipiat: atq̄ de
ducāt p semitā vitioz: ⁊ inter cetera
conat suggerere his q̄ vel curiosi vl
inertes fuerint opiniones varias fal
sas ⁊ impias circa incarnatiōis sac
tissime mysteria: de q̄b⁹ q̄ male sentit
de xp̄o redēptore se scādalizat⁹: ⁊ a
sua salute p̄cul efficit alien⁹. Idcirco

redēptor nr̄i discipulos Ioh̄is istru
xit dicēs. eos fore beatos q̄ nō scāda
lizāt in ipso. i. q̄ bñ sapiūt de sua di
uinitate ⁊ hūanitate. Et qm̄ xp̄z icar
natū ita cōfiteri debem⁹ hoiez: vt nō
negem⁹ deū: nō in p̄nti sm̄c de ih̄u
xp̄i diuinitate viduri sumus: de qua
null⁹ i xp̄o scādalizari dz: q̄a oēs ip̄z
credē tenemur vez hoiez ⁊ vez deū
Ad qđ plen⁹ itelligēdū: x̄itātē hāc
curabim⁹ declarare sō vno fructu. s.
Iesus ē fili⁹ dei: p quo nōbim⁹ tres
cōclusiones p̄ncipales.

1^a cōclusio dī testificatiōis.

2^a cōclusio dī attributionis.

3^a cōclusio dī operationis.

Qu xp̄s deus sit: q̄a h̄ hēf ex testi
monio hūano agelico ⁊ diuino: ita
q̄ ta scripture iudeoz q̄ gentiū siue
etiā xp̄ianoz clamāt xp̄m eē vez de
um. Caplm̄. p̄mū.

Prima cōclusio dī testificatiōis
Colligim⁹ nāq̄ xp̄m eē filiūm
dī ex multiplici testimonio scriptura
rū q̄ de ipso loquūt de q̄b⁹ aliq̄s ad
ducam⁹. p q̄z ordinatiōe anōbim⁹
triplex testimoniū in scriptura inētū
siue reptū de dño Iesu xp̄o.

Prīmū dī humanum.

Secundum dī angelicum.

Tertium dī diuinum.

Primū testimoniū dī hūanū: qđ
p̄ferūt iudēi ⁊ testificāt gentiles: ⁊
inimici xp̄i manifestāt. p̄ nāq̄ iudei
testificāt diuinitatē xp̄i. Ecce iā Iſa
incipit loq̄. diē. n. 9°. c. Paruul⁹ fili⁹
nat⁹ ē nobis. Ecce hūanitas. Et seq̄t
Et vocabit nōm ei⁹ admirabilis cō
liari⁹ de⁹ fortis p̄r futuri seclī: p̄nceps
pacis. Ecce diuinitas: q̄a diē Nico.

20.
 de lira sup hoc passu. Tñslatio. 70.
 iēptū h3. 7 vocabif nom ei⁹ magni
 silij āgel⁹. In tñslatiōe hō caldaica
 hī. vocabif nom ei⁹ pmanēs i secula
 seclōz messias. Itē Jere. 23. ecce dies
 veniunt diē dñs 7 suscitabo David
 germē meū iustū. Tñslatio caldaica
 h3 statuā messīā iustū. 7 sūdiē 7 vo
 cabūt eū dñs iust⁹ nī. in hebreo pōit
 nom dei thethagramathon: vt dicit
 nicola⁹ de lira: qđ ē nō solā eēntiaz
 di significās p rabi Salomonē. Itē
 Baruch. 2. c. hic ē deus nī: 7 nō exti
 mabit ali⁹ ad illū. ecce diuinitas. p⁹
 hec in trīs visus ē: 7 cū hoib⁹ cōuersa
 t⁹ ē. ecce hūanitas. Itē Jo. baptista
 q xpū baptizauit dicit Jo. p⁹. vidi
 spz descēdētē qī colūbam de celo: 7
 manētē sup eū: 7 ego nesciebā eū: s; q
 me misit baptizare: ille mihi dixit. su
 per quē videris spm descēdētē 7 ma
 nētē sup eū: hic ē q baptizat i spū scō.
 7 ego vidi 7 testimoniūz phibui qā
 hic ē fili⁹ dei. Itē Nathanael dixit
 xpō Jo. p⁹. Tu es fili⁹ dei. Et petr⁹
 apłoz pnceps. Mat. 16. a xpō intro
 gar⁹ Rdit. Tu es xps fili⁹ dei viui.
 Et scā. Marta. Jo. 11. c. dixit xpō. ego
 credidi qā tu es xps fili⁹ dei viui q i
 hūc mūdū venisti. Et cēturio. Mat.
 .26. c. dicit de xpō hē fili⁹ dei erat
 iste. Et Josephus iudeus de xpō lo
 quēs i 18. li. ātiq̄tatū ait. fuit pdcīs
 tpib⁹ sapiēs vir: si vīz noiare fas est
 Erat. n. mirabiliū opū effector 7 do
 ctor oīuz eoz q libēt ea q hā sūt au
 diūt. 7 multos qdē iudeoz: multos
 q ex gētib⁹ sibi adiūxit: xps hic erat
 hūc accusatiōe pmoz nre gētis viro
 rū cū pilat⁹ eū in cruce agēdū decre

uisset nō deseruerūt hī q ab initio di
 legerūt deū. appuit. n. eis tertia die
 itez viuēs fm q diuinit⁹ inspirati p
 phete vel hec vl alia de eo innumera
 miracula p̄dixerūt. s; 7 in hodiernū
 diē xpianoz q ab ipso noiati sunt 7
 nom pseuerat 7 gēs. Hec Josephus.
 Itē rabi. Moyses in li. de iudiciib⁹
 de xpō loquēs dicit. Iesus nazaren⁹
 visus ē cē messias. Et paul⁹ apo. ad
 hephe p⁹. c. iqt. Multipharia multiqz
 modis oliz de⁹ loquēs p̄ib⁹ i pphīs
 nouissime dieb⁹ istis locut⁹ ē nobis
 in filio: quē cōstituit hīdē uniuersoz:
 p quē scē 7 secula. 7 ad ro. p⁹. qđ autē
 p̄misat i scripturis sc̄tis de filio suo
 Et ad Titū. 2. c. Appuit grā dei sal
 uatōis nī dei. In sup testimoniū
 asserūt de xpī diuinitate gentiles 7
 pagani. Nā Calcid⁹ sup 2. thimēi
 platonis ponit de stella creata i xpī
 natiuitate. dixit q stella illa nō fuit
 morbos 7 mortē denūtiās s; aduētū
 dei venerabil⁹ ad hūane cōsumatiōis
 rez mortaliū grāz. Quā stellā cum
 nocturno tpe suspexisset caldeoꝝ p
 secto viri sapiētes: 7 i cōsideratiōe rez
 celestīū satis exercitati q̄sisse dicunt
 recētē ortū dei. Itē in li. quodā re
 pto apđ tholetū in quodā saxo tpe
 Ferradi regl castelle: q scriptus erat
 lra hebzaica greca 7 latina loquens
 de triplici mūdo: p̄mū tertij ponens
 in xpō. Dicebat i tertio mūdo. fili⁹
 dei nascet ex agine. Maria 7 p salu
 te oīum patiet. Et erat ibi scriptū q
 liber ille tpe dīcti regis deberet inue
 niri. Itē Sibylla herithea vt Aug.
 dicit. 18. li. de ci. dei. vsus quosdā po
 suit de fine mūdi. quoz p̄me lre iude

c 7

sonat. Iesus xps theynos sothei: qđ
est latine Ihs xps fili⁹ dei saluator.
De alijs aut sibyllis q̄ de xpo p̄phe
tarūt dicētes ipm̄ eē filiū dei: ad p̄s
taceo: qm̄ ipsaz dicta nō potui audē
tice inuenire: l̄ de ipsis inueniatur.
Isidor⁹. 8. etimologiaz li⁹ loquēte
quas decem fuisse commemorat. p̄ma
persica: q̄ fuit de persis. 2ª libica. 3^a
delphica in tēplo delphici apollinis
genita: q̄ añ troiana bella uaticinata
ē: cui⁹ plurimos vsus opi suo Duidi
us inseruit. 4ª chimera in italia. 5^a
berithea nomine herophila in baby
lone orta: q̄ a grecis ilion petētibus
uaticinata piturā esse troiā: 7 home
rū mēdacia scriptur: dicta autēz eri
thea: q̄a in eadē insula ei⁹ inuēta sūt
carmina. 6ª samia a samo insula vñ
fuit cognoiata. 7ª cumana nomine
amalchea: q̄. 9. libros attulit tarq̄no
p̄sco: in q̄b⁹ erant decreta romana
scripta. ipsa. n. cumea de q̄ vgilus
vltio. Cyme veni iā carminis etas
Dicta aut fuit cumana a cuma ciui
tate: q̄ ē in cāpania: cui⁹ sepulchz in
Sicilia adhuc manet. 8ª elispothia
in agro troiano nata: q̄ scribit solōis
7 Cyri t̄pib⁹. 9^a phūgia. Decima
tiburina. De his fert q̄ in suis car
minib⁹ de deo xpo 7 hoie multa p̄
dixerūt. Itē in historiis romanorū
inueniē q̄ t̄pe Costātinī impatoris
7 Elene m̄ris eius inuētū fuit qđdā
sepulchrū Costātinopolin quo iace
bat hō aureā laminā h̄is: i. q̄ scriptū
erat. xp̄s nascet de v̄gine: credo i
eū. O sol 7 luna s̄ helene 7 Costā
tinī t̄pib⁹ itez me videbitis. Postre
mo xp̄i diuinitatē testāt inimici sui

Si loq̄mur de iudeis: ecce q̄ disp̄si
sunt p̄ vniuersū mūdū dati i oppro
briū x̄tis gētib⁹. si dicam⁹ de roan̄s
ip̄atorib⁹ xp̄m p̄sequētib⁹ i martirib⁹
suis: nōne oēs pierūt crudeli morte.
Patet de Nerone q̄ ab impio depo
sit⁹ ex vrbē misabilē mortuus ē. Do
mitian⁹ a senatu romano inēfēd⁹ ē
Detius a diabolo eicd⁹ decessit. Di
oclitian⁹ p̄mo ab impio deposit⁹ de
ide strāgulat⁹ ē. Maximian⁹ occis⁹
est. sic 7 alij: vt. Maxenti⁹. Gall⁹. Va
lerius. Serui⁹. Volusian⁹. Constās
Julian⁹ Theodorici⁹: 7 ceti qui xp̄m
male impugnātes: male finierūt. Si
h̄ricos attēdam⁹: inuenim⁹ de ipsis
q̄ manu dei fuerūt p̄cissi: 7 cetis di
missis ne p̄lixitas tediū generet: dē
Arriū illū maledictū dirigam⁹ p̄mo
nē: q̄ ob impietate suā dānat⁹ est in
ḡnali p̄silio niceno: vt nōf. is. di. c.
Canones. iste fuit ille maledict⁹ ne
q̄ q̄ multa falsa de xp̄i diuinitate p̄f
sime dogmatizauit: vt. n. dicit Casio
dorus li. p̄. historie tripartite. 7 Euse
bi⁹ in iō. li. historie eccē. Arri⁹ fuit
p̄sbr Alexādrin⁹ in sacris l̄ris erudi
tissim⁹: cupidus gl̄ie 7 ip̄ocrita ma
gn⁹: q̄ vidēs Alexādrū ordinatū in
episcopū alexādrinum: qđ ipse cupie
bat eidē inuidit: 7 cū Alexāder filiū
eq̄lē p̄ri esse: vt ipsum impugnaret
cepit p̄trariū asserere: dicebatq̄ filiū
creaturā a s̄ba patris separatū. Hoc
t̄pe Siluester Rome 7 Costātin⁹
magn⁹ imp̄ator in costātinopoli
tana vrbe qui consiliū ordinari fe
cit in nicea: in quo consilio vt dictūz
est reprobatus est Arrius 7 seq̄ces
eius. Mortuo v̄o Costātin⁹: Costātin⁹

21
fili? impiū onētis tenuit: q̄ Arriū in
grām recepit decept? ab eo: qm̄ fate
bat se credē symbolū ap̄loz: 7 mali
tiose s̄ iurciurando affirmavit: reuer
susq; ē hoc in constantinopolim cū cō
pl. c. b? suis: 7 volebāt cōcil. ū celebra
re: qd̄ senties Alexāder conatus est
impedire: s̄ neq̄ens apte dixit Arriū
nō esse catholicū: nec licere infringi
sūiam ep̄oz. Tūc Eusebi? qdā fauēs
arrio dixit Alexādro iurciurando q̄
nisi publica cōione arriū cū vniuer
sis apud se suscipet: tertia die ipse ad
exiliū mittet eū. Discedens q̄ mētus
Alexāder orabat ne Eusebi? vba for
titer effectu. Iḡit vna die s̄ altare
pion? iacuit tota nocte rogās deuz
vt impedir̄ maliciā inimicorū suoz.
Post hec ad palatiū ip̄ator vocauit
Arriū petēs an cōsiliū decreta suaret
Cui Redit ita. credēs q̄ vbi Arriū su
scipi eū ab alexādō in cōione p̄cepit
Erat. n. tunc sabbatū añ pasca resur
rectionis. Itaq; dum arri? egressus
eēt imp̄atoris aulā: 7 honoraret ob
sequiis satellitūz Eusebiū ac populū:
sicq; magnific? ieceret p̄ vrbē: tādē
ad locū vēit: cui nom̄ ē soz cōstāntini
ibi tot? tremefact? ē: 7 ventris sui so
lacio facta eū coegit selesū q̄rē: 7 nō
tū feces: s̄ fluxū sanguinis cū intesti
nis emisit: splen etiaz fluxit 7 iecur: 7
in tā fetido actu mors s̄blecuta est.
Audiuit? q̄ ex h? modi exēplis q̄ta
sit potētia h? crucifixi: q̄ nisi de? fuisset:
nō fecisset talia.

Tertiu? testimoniū manifestans
xpi diuinitatē dī angelicū. Ab ipsis
nāq; angelis habemus q̄ xps fuerit
fili? dei. s̄ ab angelo Gabriele dicēte

vḡini. *M*arie. Concipies. zc. Qd̄. n.
ex te natū ē s̄ctū vocabit̄ fili? dei.
7 ab angelo p̄monēte Ioseph. *M*at
p̄. 7 ab angelis qui post ieiuniū. 40.
diez accesserūt 7 ministrabāt ei. ma
thei. 4. c.

Tertiu? testimoniū ad p̄robandā
xpi diuinitatē dicē diuinū. nā. *M*at
.i. 7. audita est vox de celo a Petro
Iacobo 7 Iohē. hic ē fili? me? dile
ct? i q̄ mibi bñ cōplacui. 7 itez istate
tpe passionis. Jo. iz. c. ipso iesu dīte
pri. P̄r clarifica filiū tuū. 7 vox patr̄.
audita ē. Et clarificanti 7 itez clarifi
cabo. Sufficiāt iḡit tot testimonia
lz possum? dicere q̄ q̄cūq; martirūz
gesta. doctoz 7 sanctoz exēpla xpm̄
deū eē declarāt: de q̄b? alias dicturi
diffusus erimus donāte deo omni
potēte in cōtatu de doctrina xp̄iana.

Quips de? sit: q̄a sibi attribuit in
scriptura diuina q̄ soli deo ueniūt. s̄.
s̄ctificatio aiaz. remissio peccatoz:
productio mūdi. Cap. 2.

Secūda 2° dī attributiōis. attri
buit nāq; i scriptura dño iesu
xp̄o qdā q̄ soli deo ueniūt.

Primū dicē aiaz s̄ctificatio.

Secūdu? dicē peccatoz remissio.

Tertiu? dicē mūdi p̄ductio.

Primū qd̄ deo uenit dicē aiaz
s̄ctificatio: vt patz leuitici. i. 9. c. vbi
dī. Ego dñs q̄ s̄ctifico vos. 7 hoc
dī ad heb. z. Qui s̄ctificat 7 q̄ s̄an
ctificat ex vno oēs. zc. 7 ad heb. vi.
iesus vt s̄ctificarz populū p̄ sanguinē
extra portā passus ē.

Secūdu? qd̄ deo uenit dī pecca
toz rem. s̄sio. vñ isai. 43. Ego sum q̄
doleo iniquitates v̄ras. vñ *M*atthi. z.

c 4

angelus dixit ioseph. Ipse saluum faciet
populum suum a peccatis eorum. et Mat.
9. Cum quidam ex scribis intrarent in se murmura-
uerunt: quia Christus dixit paralitico. confide
fili remittunt tibi peccata tua. Christus di-
xit. ut quid cogitatis mala in cordibus
vris. quid est facilius dicere: remittunt tibi
peccata tua: an surge et ambula: ut scia-
tis autem quia filius hominis habet potestatem dimittendi
peccata: tunc ait paralitico. Surge
et tolle lectum tuum: et vade in domum tuam
Tertium quod deo uenit est mundi pro-
ductio iuxta illud Isa. 48. Ego ipse
ego primus et ego nouissimus: manus quoque
mea fundauit terram: et dextera mea misit
est celos. et hoc attribuit Christo Jo. pro-
pheta. In primo erat hominibus: et omnia per ipsum
facta sunt. et in mundo per ipsum factum est. quod
de filio dei domino iesu Christo dicitur: sic post
ea dicitur in clausula. Et hominibus caro factum
est et habitauit in nobis. et c.

Quia Christus sit deus: quia fecit mirabilia: quia
fuerunt sufficientes testimonium diuinitatis
sue propter species operum: propter modum et
propter documentum. Cap. 2.

Tertia conclusio de operationibus. Ad-
strant christum esse deum opera miracu-
losa per ipsum facta: de quibus dicebat Jo.
6. c. Opera que ego facio in nomine patris
mei: ipsa testimonium perhibent de me.
Miracula quoque christi secundum theodorum 3. parte. q. 43
fuerunt testimonium diuinitatis sue ma-
xime propter tria.

Primo propter speciem operum.

Secundo propter modum.

Tertio propter documentum.

Primo propter speciem operum: quia
transcendebat omnem potestatem crea-
ture et propterea fieri non poterat nisi
diuina virtute. unde cum ceteri dicebant. a se

culo non est auditum quod aperuit oculos
ceci nati non esset homo a deo non posset
facere quicquam.

Secundo propter modum: quia Christus fa-
ciebat miracula propria virtute et auctoritate.
unde Luce. 6. scriptum est. Virtus de illo
exibat et sanabat omnes. et Mat. 8. c.
Impauit ventis et mari et facta est tran-
quillitas magna. et Luce. 2. c. resusci-
tatum adolescentulum dixit. Adolescentes tibi
dico surge. et Jo. 11. c. in resurrectione
Lazari dixit. Lazare veni foras: et sic
de aliis miraculis eius. Alii vero qui
miracula fecerunt ipsa non virtute propria
sed virtute diuina: vel virtute ipsius christi
incarnati. unde Petrus ut scribit in
actibus apostolorum dixit ei d. 40. Annus
per ipsum non poterat ambulare: et se
debat ad portam templi. In nomine
Iesu surge et ambula. et si dicat quod in
resurrectione Lazari Christus egerit gratiam
deo patri. Respondeo. aliud est gratias re-
ferre: et aliud est gratiam impetrare. primum
non presupponit secundum: sed bene e converso.
Insuper quare Christus gratias egerit hu-
i. Jo. 11. Ego. n. sciebam quod semper
me audis: sed propter populum circumstantem
dixi ut credat quod tu me misisti. Et si
dicatur quod deus orauit: dicit Beda quod
non orauit ad petendum suffragium sed
ad dandum exemplum.

Tertio miracula eius fuerunt testi-
monium sufficiens diuinitatis sue
propter documentum: quia se filium dei
predicabat: quod nisi verum fuisset: ne-
quaquam ei astitisset diuina virtus in mi-
raculorum operatione. Nam impossi-
bile est tam scelesto mendacio quantum
est illud si non esset verum ipsum deum
ferre testimonium per opera infinite

virtutis que sunt miracula &c. 7 ppē
hoc ueniēs fuit xpi nūcio: quaz fecit
his q̄ a Iohē icarcerato fuerūt missi
quos iohēs misit ad xp̄z vt in t̄oga
rent eū. Tu es q̄ uenit: es: an aliū
expedam⁹. qd̄ fm̄ Greg. iohēs fecit
nō dubitās ipsū esse mūd. saluatore
s̄ ignorās an ad infernū esset in p
pria p̄sona descēsur⁹. Sciebat. n. q̄
xtus passionis extēdēda erat vsq̄ ad
eos q̄ in limbo erāt fm̄ Ambro. sup
Lucā. que non fuit ex ignorātia s̄ ex
quadā pietate: v̄ sic dicit Criso⁹. vo
luit vt satisfaceret in hac q̄ōne disci
pulis suis: q̄bus duz videbat meli⁹
de xpo credere q̄ de iohē: ideo xps
se deū testās: eūtes renūtiare iohē
q̄ audistis 7 vidistis. Ceci vidēt: clau
di ambulāt: leprosi mūdāt: surdi au
diūt: mortui resurgūt: paupes euāge
lizāt: in h̄b⁹ omnib⁹ se deum decla
rabat. Nō indiget q̄ gētilis nec ido
latra. nec infideles q̄sq̄ xpo s̄bdere:
q̄a videt eū vel vagientē in cuna v̄
lachrymantē in brachiis matris vel
falsia precindūt: vel famelcentem: vel
sudantē: vel contumelias patientem
vel in cruce pendentem: vel morietē
in medio latronū: quia hec omnia
in ipso fuerūt fm̄ assumptā naturā
seruata tñ in eodē supposito p̄p̄icta
te nature diuine. Om̄di superbia
detestāda. o temeraria mētis hūane
curiositas: ca te ille q̄ cū hominibus
visus est videbit in gl̄ia maiestatis
sue: q̄n̄ agregabunt aū eum omnes
gentes: 7 q̄ ei deriserūt 7 q̄ ei nō cre
diderūt: 7 q̄ eū nō adorauerūt o dem
nabūt in ignē cēnū: q̄ aut amici ei⁹
cē voluerint accipēt b̄ndictionē seu

beatitudinē etiā p̄missā: ad quā nos
pducatur: q̄ ē. b. i. sec̄da sc̄loz Am̄.

Feria 2ª post oñicā secūdā de ad
uentu. Sermo de gl̄ia 7 b̄n̄itate
xpi incarnati cōt̄ hereticos q̄ xp̄z dei
filiū ita p̄felli lūt: vt tñ inferiore pre
ac minore dixerūt.

Fruct⁹ octauus Christi magnificat⁹.

Beat⁹ est q̄. zc. Insurrere
runt q̄dam spū maligno
inflati qui xpi incarnati
gloriz 7 honore parui
facere studuerūt. Nā cū audierunt
xpm̄ dei filiū nominari per varias
erroz opinionones hanc in xpo filiati
onē cōtempserunt. Ob quod cū xpo
scandalizati sunt: vt cum talib⁹ erro
rib⁹ nullo pacto potuerūt incarnati
onis b̄nficiū participare: cōt̄ quos
dirigemus stilū: 7 dicim⁹ de magni
tudine incarnationis iesu xpi: q̄ tāta
est: vt nihil sibi maius accommodari
possit. idem enim filium dei esse om̄
verum: 7 dominum omnium creatu
rarum. idcirco fructum nostrum cō
ponemus: qui est Christus magnifi
catus. pro cuius declaratione tres
conclusiones occurrunt declarande.
Prima conclusio dicit singularitatis.
Secūda conclusio dicit eternitatis.
Tertia conclusio dicit equalitatis.

De Christus filius dei fuit verus
7 naturalis: contra opinionem Che
riti: Fotini: Ebionis: Pauli Samo
satheni: qui dixerunt Christum esse
filium dei per adoptionē. Ca. p̄mū.

Prima conclusio dicit singularitatis
in qua magnificam⁹ dñz Ihu
xpm̄ q̄a ip̄z cōitemur vez 7 nālē dei

filii: ut quā opinionē veniunt hērici
v3. Cheriti? Ebion? Paulus samosa
then? Sotin? et alij h3 tho. in 4° sū.
cōn gētiles: q̄ dixerūt nō esse vez si
liū dei: qđ pbat tripliciter.

Primo rōne adoptionis.

Secundo rōne inhabitationis.

Tertio rōne deprecationis.

Prima rō dī adoptionis. nā qui
p adoptionē filij sunt dicūt filij non
hē s nūcupatiue. si ḡ de xpō inueni
tur q̄ voce filij dei: hoc dicitelligi
p adoptionē p nūcupationē: sic i scri
ptura de hominib⁹ sandis hē. Naz
3o. p^o. scribit. Dedit eis potestātē fi
lios dei fieri: his q̄ credūt i noie ei⁹.
et p^o 3o. 2. Vide q̄l caritatē dedit
nobis de⁹: ut filij dei noiemur et sim⁹
et idez eodē loco. Dis qui nat⁹ est ex
deo non h3 peccatū. et 3o. 10. Illos
deus dilexit: ad quos sermo fact⁹ ē.
et ad ro. 8. c. Ipse. n. spūs testimoniū
reddūt spūi nrō q̄ filij dei sumus. Et
Jacobi pmo. c. Volūtariē. n. genuit
hō hūitatis. Ecce q̄ in his auctorita
tib⁹ nos filij dei nūcupamur: nō qđē
p nāz s p adoptionē: sic etiā de xpō
inferē: ita q̄ nō sit nālis dei filij. sed
s falsissimū et hēricū eē stat. Inq̄t
eniz Aug. li. de ecclīasticis dogmati
b⁹. Nat⁹ ē fm hūitatē nature ex deo
filius: fm hūitatē nature ex hoīe hoīs
fili⁹: et nō adoptione nō appellatione
s nā in vīq̄ natiuitate nascendo ut
filiū nom hēret. Exq^o dicit dñs Bon.
q̄ hec locutio. s. xpī eē filiū dei per
adoptionē nō admittit siue pferat
siue cū determinatione: utpote si ad
daē iquātū homo: q̄a filiatio respic̄
psonā: adoptio autē p̄supponit qđdaz

eīneitatē. Hec Bon^o. 10. di. tertii. lēs
aut th. ipugnat fundamētū p hēricos
introducūt: q̄a aliē loq̄ scriptura de
filio dei xpō. et aliē de nobis. De ipō
.n. dī q̄ descendit de celo. 3o. 2. et 10.
.6. ḡ erat añq̄ de celo descendisset.
Dixit etiā eū missum: ut p eū adopti
onē filioz recipem⁹ ad Gal. 4. dicit
.n. eū vnigenitū 3o. 5. dicit eū eq̄lē
patri ad philip. 2. c. Insup eū diuina
scriptura xp̄z dī filiū: et āgelos dei fi
lios noiat: tū alia et alia rōe. vñ apo.
ad hebre. p^o. Cui aliqñ āgeloz dixit
Ifili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te.
Itē inē cetos q̄ dei grām habuerūt
Moyses habuit eā copiose: de quo
.22. c. dī q̄ loq̄batur ei dñs facie ad
faciē: sic loq̄ solet hō ad amicū suū. si
ḡ xp̄s ihs nō diceret dei filij nisi p
grāz adoptiōis sic et alij scti eadez
rōe. Moyses filij et xp̄s dicit⁹: 13 etiā
abūdātiōi mī grā xp̄s fuerit dotat⁹
nā et inē alios sctos vn⁹ alio maio
ri grā replet. et tū eadē rōe oēs filij
dicūt⁹. Moyses aut nō eadē rōe dī
fili⁹ q̄ xp̄s: q̄a distinguit apo⁹. xp̄m a
moysē sic filiū a seruo. vñ dī ad heb.
.2. c. Moyses qđē fidelis erat in tota
domo ei⁹ tāq̄ famul⁹ in testimoniū
eoz q̄ dīceda erāt. Xp̄s hō tāq̄ filij
in domo sua. vñ vidū hereticoz ex
scripturis vinciē nullā hē firmitatē
q̄a ut dīc apo⁹. ad collo. p^o. In ipso
aplaui inhabitare oēs plenitudinē
diuinitatis. et ex hoc psecuta ē vlēus
qđā vnio inter hoīem et deū: vñ et
hō ille bona sua volūtate deo ihefit
et deus suam volūtatem acceptauit
secundum illud 3o. 8. Qui misit me
mecū est: et non relinquit me solum:

23.
Et ego q̄ placita sūt illi facio semp:
vt sic intelligat tal' vnio eē hoī illi?
ad deū: q̄lis ē vnio de q̄ apl's p̄ cor.
.6. Qui adheret deo vn' spūs ē euz
deo. S; si q̄s diligēt cōsideret p̄dca
positio v̄itatē excludit. nā vt dīc sēs
tho. i. q̄rto sūme dē gētiles s; p̄dcaz
nō sūt v̄bi deī hoī illi vniti: nisi s; h̄z
habitationē p̄ grāz. Ex qua cōsentit
vnio voluntatū. inhabitatio aut v̄bi
dī i s̄ctis suis a s̄tutūōe mūdi: q̄ tñ
ihabitatio incarnatio dīc nō pōt. alio
q̄n ab initio mūdi de' incarnat' fu
isset. p̄t inhabitatiōē v̄bi diuini in
s̄ctis hoīb' cōsueit s̄c scriptura hīs
modis significare. locut' est dñs ad
moysē. Dixit dñs ad moysē. Factū ē
v̄bū dñi ad Jeremiā v̄l ad alios p̄
phetas. Nunq̄ tñ legūt q̄ v̄bū dñi
factū sūt. Moyses v̄l Jeremias vel
aliq̄s ali'. tñ de xpō dī: v̄bū caro
factū ē. Insup p̄noia demonstratiua
ad p̄sonā referūt v̄l ipostafiz v̄l sup
positū. Nemo. n. diceret ego curro
alio currente: nisi figuratiue: vtpote
q̄a ali' loco ei' curreret. s; ille homo
q̄ dī Iesus dīc de se. Māq̄ Abiaam
fiēt ego sū. Jo. 8. 7. Jo. 10. Ego 7 p̄
vnū sumus: 7 plura alia q̄ maxie ad
diuinitatē p̄tinet: q̄ manifestū ē q̄ p̄
sona illi' hoī loq̄ētis ē p̄sona filij dī
P̄z arguit h̄tici rōe dēp̄catōis: q̄a
xpūs orās ad p̄m Jo. 16. dicebat.
Ego claritatē quā dedisti mihi dedi
cis vt sint vnū sic 7 nos sum'. Sic
q̄ p̄ 7 fili' vnum sūt: ita discipulos
vnū eē volebat. s; si volebat eē vnū
cū p̄e: q̄ q̄lis est vnio discipulor' 7
alior' s̄ctoꝝ ad ipsū p̄e: talis fuit
vnio ipsi' filij: q̄ xpūs dīc' ē fili' per

q̄dā vnionē 7 amicitia cū deo. Ad
hoc dīcēt sēs tho. vbi s; ad gētiles.
q̄ argumētū nō cōcludit: q̄a esse vnū
pōt intelligi duplici. aut in eētia:
aut i amore. Cū xpūs dicebat. vt sint
vnū sic 7 nos sum'. loq̄bat de vnioe
amoris: q̄a vt p̄z in textu p̄cedenti s̄a
dī euāgelij multiplicatis vicib' com
mēdauerat xpūs discipulis suis amo
rē 7 caritatē. Remanet igit catholi
cū documētū q̄ xpūs singlari ē deī fi
li' ver' vt p̄z p̄fēd' eiūsdē nē cū p̄e.
Q xpūs est deī fili' nō ex tpe: s; ab
etno a p̄e genit'. Cap. 2.

Secunda cōclusio dī cōnitatis.
Apparet q̄dē q̄ magn' sit fili
us deī nō ex tpe s; ab eterno a patre
genit' ē. vñ Aug. li. de trinitate. 7
ponit a m̄ḡo. 9. di. p̄m li. Si p̄s
erat deus 7 postea p̄ fuit vtriq̄ ḡnā
tionis accessione mutat' ē. aduertat
deus hāc demētiā. Et Ileri'. Inter
gignere 7 gigni nullū est mediū. s.
durationis. vñ si patri est p̄p̄iū sem
per genuisse: filio p̄p̄iū est semper fu
isse genitū. Sed Eunomius h̄tici
aliter male sentit. s. q̄ filius aū incar
nationis misterii extiterit: 7 etiam
ante mūdi cōstitutionē. Ponebat
nanq̄ s̄m dicta platonicoꝝ sūmū
deūm patrem creatorem omniū rez
A quo primitus effluxisse dicebant
quandam mentē: in qua essent oīz
rerum forme superiorē omnib' aliis
rebus: quam p̄mū intellectūz no
minabant. 7 post hec dicebant esse
animam mūdi non localē sed intel
ligibiliter extensam a centro terre vs
que ad summa celi. vt testatur Bre
assenus libro de natura hominis.

Et de hac etiā dicebat macrobi⁹ sup
sompnū scipidiōis. Nā mūdi nihil post
auctore deū pōt eē pfectū: deinde po
nebāt alias creaturas. Qd̄ autē in
scripturis sacris de filio dei dī: hoc 7
mēte p̄dca eunomij volebat itelligi.
Cui opinioni p̄sonat positio auicēne
q̄ supra p̄mū celi ponit itelligētiā p̄
mā mouētē p̄mū celū: supra quaz vl
teri⁹ deū i sūmo ponebat: quos oēs
catholica fides p̄sternit: q̄a n̄ intelle
xerūt illi⁹ gn̄atiōis ineffabilis sacm̄tū
q̄d Jo. p̄dicauit i euangelio suo. In
p̄ncipio erat v̄bū: s̄ erat in p̄n^o ap̄o
deū. vbi coeūitas p̄ris 7 filij decla
rat. Nā vt dīc̄ Nīco. de lira sup h̄
passu triplici⁹ attingit vt p̄cedēs sit
posteri⁹ duratiōe eo a quo p̄cedit.
1° rōne liberationis po^e.
2° rōne modi p̄ducendi.
3° rōne libertatis.

Primo rōne liberationis po^e. q̄n
p̄ducēs nō h̄z a p̄ncipio sūe duratiōis
potētiā p̄ductiua p̄fectā: sic hō a p̄n
cipio puerit̄e n̄ h̄z potētiā gn̄adi p̄fe
ctā: 7 cū filij⁹ nēcio postior ē duratiōe
1° Scdō attingit p̄ modū p̄ducēdi. q̄a
q̄n aliqd̄ p̄ducit p̄ motū: q̄ mot⁹ ē i
tpe op̄z q̄ p̄ductū sit posteri⁹ p̄ducē
te duratiōe: q̄a p̄ductū h̄z p̄mo eē i
illo istatū: i quo t̄minat mot⁹.

Tertio attingit rōe libertatis: q̄n ali
qd̄ p̄ducit lib̄e 7 n̄ de nēcitate nē: q̄a
tale agēs pōt expectare ad p̄ducēdū
suū effectū: sic cāre a deo: 7 potētiā
ē p̄fectissima: 7 sine t̄nsmutatōe 7 mo
tu: t̄n creatura nō ē sibi coeūna: q̄a si
ab eūno potuit p̄ducē creaturā: t̄n no
luit. Nullo aut̄ istoz mōz pōt poni
i diuinis q̄ filij⁹ sūe v̄bū sit posteri⁹

p̄re: q̄a i diuinis nulla pōt eē potētiā
p̄ductiua ip̄fecta vt de se p̄z: nec v̄bū
in diuinis p̄cedit p̄ mutatōē 7 mo
tū: q̄a in diuinis n̄ h̄z locū s̄m illud
iacobi. i. c. Ap̄o quē n̄ ē t̄nsmutatō:
7 filij⁹ p̄cedit a p̄re de nēcitate nē q̄a
de⁹ nēcio itelligit se. sic q̄ relinq̄t q̄
filij⁹ sit eqlis p̄ri in duratiōe. Et hoc
exp̄ssit ioh̄es. hoc. i. v̄bū erat apud
deū a p̄ncipio eūnitatis. Concor. his
scor⁹ 7 Boñ. 7 tho. di. 9. p̄m. li. sen.

Qu filij⁹ ē eqlis p̄ri: cōn h̄r̄icos q̄
dicūt sp̄m p̄re eē minozē. Cap. 3.

Tertia c̄clusio dī eqlitatis. Ex
dīis eteni i p̄^a 7 i 3^a c̄clusiōe
deducimur filiū dei magnificare: q̄a
ē eqlis p̄ri: hoc t̄n q̄dā h̄r̄ici negāt dī
cētēl xp̄m p̄re eē minozē. Adducūt au
tē i fulcīntū errorū sui p̄mo illd̄ dēz
io. i. 4. p̄at̄ maior me est. 7 illd̄ p̄^e ad
cor. i. 5. Cū oia s̄biecta illi fuerit: tūc 7
ipse filij⁹ s̄biect⁹ illi erit. i. p̄ri. Scdō dī
cūt q̄ nā p̄ris n̄ patit̄ idigētiā negz
defectū. n̄z i gr̄atiā s̄ i filio hec rep̄i
tur: q̄a a p̄re recepit iux̄ illd̄. Mat. ii.
Dīa mibi ēdita sūt a p̄re meo nota
feci vobis. 7 n̄ pōt ea q̄ pōt p̄r iux̄ta
illd̄ mat. 20. Sedē ad dexterā meā
vl̄ ad sinistā n̄ ē meū dare vobis zē
vñ n̄ ē eiusdē nē cū p̄re: vñ nec eqlis
p̄ri. Tertio arguit q̄a p̄ceptū recipe
obedire: orare: 7 mitti inferioris esse
videt. De obediētiā xp̄i dīc̄t io. i. 4.
Sicut mandatū dedit mibi pater sic
facio. Et ad philip. 2. q̄adus obedi
ens. zē. De oratione habetur ioh̄is
i. 4. c. Ego rogabo patrem de missi
one ad Ballatas. 4. Igitur filius
minor est patre: et ei subiectus.

Et ad hoc Bedz Athanasius dicens.
 Eqlis pri fm diuinitate: minor pre
 bz huanitate. sic. n. xps qtu ad hua
 nitatem passus e mortuus. orauit 7
 alia fecit: fuit obediens 7 similia de se
 ipso loquens dñs Iesus xps Jo. dice
 bat. Oues mee vocē meā audiunt: 7
 vitā eternā dō eis: vbi oñdit se eqlē
 auctoritatē hñe cū ipso pre. hoc idez
 expñsit p hoc. Philippe q videt me
 videt 7 prez meū. Creditis in deū 7
 in me credite. Jo. iz. c. vñ fm ortho
 dore fidei documta ecclia scā catho
 lica cñtet xps vez 7 nālē dei filiū
 eternū eqlē pri 7 vez deū eiusdem
 eēntie 7 nē cū pre n factū nec creatū
 s genitū. Idē ē certe qsta sit quoz
 dā mibz ptinacia: qsta durices: qsta
 malitia: q poti? volūt cū pprio sensu
 pñe q se sapiētiōibz credētes p lumi
 nosaz vitatē uia ambulare. Optimū
 salubreqz ē vnicuiqz remediū: vt semp
 q magna: q alta sūt ita sapiāt: sicut
 sapiētes edūt. hoc ē qd scribit extra
 de cōstitutiōibz. c. Non imitaris. 7. c.
 Canonū. 7. 8. q. p. c. Scēdū. 7. 3. q.
 . 9. c. Pura. Ne imiteris prudentie
 tue prudentie sue inititur qui ea que
 sibi agēda vel dicēda vidēt patrum
 decretis preponit. inqt 7 Salomon
 prouerbiorum. 23. Qui confidit in
 corde suo stult? est. Nō debemus q
 cōfidere in nobis: s. voab? credē xphe
 taz: pdicationes audire aploz: salu
 berrimāqz doctrinā itelligē mltroz
 sanctorz: q oēs vna voce pclamant
 xps dei filiū: magnū excellū glōsū:
 q lz bz diuinā nāz eēt impassibilis 7
 immortal? infinit?: voluit tñ in assūpta
 nā ifirm? mortal? 7 sūdit? apparē: vt

nos redimēt: quos deiecerat 7 capti
 uauerat pmoz pentū supbia. idarco
 null? scādalizet in xpo q ē bñdīd? i
 eternū amē.

I feria tertia post secūdā oñicā de
 aduetu. fmo de huanitate xpi dñ be
 reticos q dicūt xps n fuisse hoiez.

fruct? non? Iesus homo pficiē.

Beat? est q 2c. vbi s. Exal
 tata ē magno opere di
 gnitas hūani generis i
 incarnatione filij dci: qñ
 ille q imperat vētis 7 mari: germina
 re facit terram: solis ac lune gressuz
 disponit: sidrumqz cursum miro or
 dine ordinat: dignatus est hominē
 assumere in vnionem persone verbi
 Sed hoc amplissimum munus ma
 ledidit quidam asserētes de xpi hūa
 nitate qdā n sana: n va: n deniqz ad
 credēdū vtilia: dñ quos i pñti sermōe
 diduri sum? de xpi hūanitate: explē
 cabimusqz rē istā i vno siuctu: q est.
 Iesus hō pficiē. p cui? declaratione
 tres cōclusiones erūt nōnde.

1ª cōclusio dñ corpis hñ assūptio.

2ª cōclusio dñ animatio.

3ª cōclusio dñ pprietatis hñ cōsuatio.

Q xps assūpsit hñ carnē: 7 fuit
 hñs hō. dñ manicheos 7 valētinia
 nos. Cap. pmi.

Prima cōclusio dñ corpis veri as
 sūptio. i q nōndū ē bz catholi
 ca vitatē q dñs nī Iesus xps assum
 psit hoiez cū hō cōpe: 7 cū hñ carne
 hñtū circa hō atigit tripliciē sentire.

1° fm manicheos.

2° fm valentinianos.

3° fm catholicos.

Primo nāq; fure maichi q̄ dixerūt
xp̄m assūpsisse corp⁹ fantastiū ⁊ ap
parē: ⁊ ea q̄ h̄z hoiez gessit. s. q̄ nat⁹
ē: q̄ comedit: q̄ mortuus ē in v̄itate
n̄ fuerūt s̄ in quadā apparētia. ⁊ hec
opinio bestialis ⁊ irrationalis totū in
carnatiōis mīsteriū ad q̄dā ficiōnē
deducit. iō sacre scripture euacuāt au
toritates. nā Jo. p̄o. v̄i. h̄bū caro fa
ctū ē: ⁊ n̄ dicit h̄z apparētia s̄ h̄z exītiā
Et itēz Luce vltio. c. dicit xp̄s appēl
bīsc̄pulis. Palpate ⁊ videte q̄a sp̄s
carne ⁊ ossa n̄ h̄z. sic videtis me h̄re
n̄. n. carnis silitudo caro ē: neq; am
bulatiōis silitudo ambulatio est.
q̄ si xp̄s n̄ ambulauit. n̄ comedit: nō
passus est: n̄ h̄e redemit nos. v̄ illd
apoc. p̄o. Dilexit nos: ⁊ lauit nos a
peccatis n̄ris i sanguine suo. ⁊ apoc.
.z. Redemisti nos v̄ne in sanguine
tuo. Et p̄a petri. p̄o. c. Nō corruptibi
lib⁹ auro v̄l argēto redēpti estis: s̄ p̄
cioso sanguine agni immaculati ⁊ icō
raminati dñi n̄ri ih̄u xp̄i. ⁊ ad ro. z.
Iustificati i sanguine ip̄i. Sequē
q̄ xp̄s n̄ h̄e resurrexit: ⁊ q̄ oēs apli
⁊ euāgeliste fuerūt m̄daces testes q̄
v̄tute mag⁹ reddebāt testimoniū re
surrectiōis ih̄u xp̄i. ut scribit actū. 4.
.c. Sequē ⁊ q̄ xp̄s fuerit deceptor
⁊ seductor eorū q̄ ei regitāt de tot la
borib⁹ quos dignat⁹ ē sustinere: ⁊ sic
nihil eēt n̄ra redēptio. Sed h̄itici se
ip̄os roborāt per illd qd Paul⁹ ait
ad ro. 8. c. Misit de⁹ filiū suū i simili
tudine carnis peccati. ⁊ itēz ad phy.
z. In silitudine hoīum fact⁹. q̄ v̄r q̄
xp̄s n̄ fuit hō s̄ i silitudine h̄z apparē
tiā. Ad hoc R. sc̄s tho. in 4. sūme d̄
gentiles. zz. c. q̄ q̄tū sp̄cat ad p̄po

sitū q̄dam est silitudo apparentie vt
qn̄ adapparz esse aliqd qd n̄ est. q̄dā
est silitudo specifica sic oīs hoies si
miles sp̄e dicūt: ⁊ hoc n̄ sumit hec
silitudo i auctatib⁹ allegatis. nāz
v̄tōic̄ glari⁹: ⁊ ponit de h̄boz sig.
.c. Intelligentia. Intelligentia verbo
rū ex causis est assumenda. paul⁹ lo
q̄bat de xp̄o hoie h̄z v̄itatez: qd p̄z
q̄a s̄biūrit q̄ fuit fact⁹ obediens v̄sq;
ad mortem crucis. **F**z⁹ opinio fuit
valentinianorū: q̄ dixerūt ⁊ male q̄
xp̄s h̄uit corp⁹ vez: nō tñ terrenū:
q̄a portauit illud de celo: ⁊ nihil de
m̄re h̄gie accepit. ⁊ p̄ ea q̄i aque ou
dū tñsūt. Occasionez sui erroris ac
cipiebāt ex q̄busdā h̄bis sacre scriptu
re male itellēdis. nam scribit Jo. z.
Nemo ascendit i celū nisi q̄ de celo
descendit fili⁹ hois q̄ est i celo. ⁊ Jo.
.6. Descendit de celo. ⁊ p̄ ad cor. iz.
.x. p̄m⁹ hō de terra terren⁹. secund⁹
de celo celestis. hec oīa sic volebant
intelligi: vt xp̄s de celo h̄m corp⁹ de
scēdisse etiā crederet. S̄z talis h̄ua
tē carnis excludit a xp̄o: q̄a caro h̄a
nō format ex celesti materia s̄ ex ele
mētis. Insuper apl⁹s dicit ad ro. p̄o. c.
Fact⁹ ex semine Dauid h̄m carnē. ⁊
Mat. i. scribit ei⁹ genealogia. ⁊ bea
ta h̄go v̄r ei⁹ m̄r: q̄a ex ipsa nat⁹ ē:
vt in superiorib⁹ dixim⁹. Auctorita
tes q̄ itelligēde sūt q̄a xp̄m de celo
descēdisse nō itelligit h̄m carnē aut
animā: s̄ h̄m q̄ deus. Et hoc ex his
h̄bis intelligi potest: quia dixit fili⁹
hois q̄ ē de celo oīdēl ita se descen
disse de celo: q̄ tñ i celo eē n̄ desierit
Qd p̄ptiū diuinitatis ē vt ita in terris
sit q̄ celum repleat. Jere. zz. Celum

25
et terrarum ego impleo: nec etiam filio
dei inquam deus est descendere de
celo non oportet secundum motum localem.
Nam quod localem mouet sic ad unum lo-
cum accedit quod altero recedit: ideo filius
dei non descendit secundum hoc quod terrenarum
substantiam sibi copulauit: sicut et apostolus. cum
exinanitum dicit inquam formam serui
accepit: ita tamen quod diuinitatis naturam non
perdidit. **T**ertio catholici dicunt quod
christus naturam carnis habuit similem nostre
nature. non enim debebat in ipsa uitate
inuenire deceptionem et oculorum ludifi-
cationem: quia uitas non nouit fallere. nec
debebat in perfectissimo dei filio inue-
nire imperfectum: quia perfectissimum non nouit
deficere. et ideo sicut apparebat sic uerum
corpus et perfectum de nostre generis. et de uero
beate uirginis assumpsit uisibilem.

Questio fuit uerum homo secundum animam et
Arrium et Apollinarem. Cap. 2.

Secunda conclusio de animatione.
Voluit namque christus animam rationalem
assumere ut esset uerum homo secundum illud mat-
thei. 26. Tristis est anima mea usque ad mortem
Circa quam conclusionem occurrit triplex
modus dicendi.

Primus secundum Arrium.

Secundus secundum Apollinarem.

Tertius secundum doctrinam ecclesie.

Primus modus dicendi fuit secundum Ar-
rium: quod dixit quod in christo non fuit anima: sed loco
anime fuisse eius diuinitas. Sed hec
positio firmitatem non habet: quoniam deus for-
ma corporis esse non potest. Manifestum
est autem animam principaliter de ratione
hominis esse cum sit eius forma. Si ergo christus
animam non habuit uerum homo non fuit: cum tamen
apostolus hominem esse asserat. per ad thessalonicenses 2.
unus est mediator dei et hominum homo christus

iesus. Adhuc apostolus tristitia ira et habet
modi passionis sunt anime sensitue ut patet
per philosophos: philosophorum. hoc autem in christo fuisse
euangelii approbat. opus ergo in christo fu-
isse animam sensitiuam de qua planum est quod
differt a natura diuina filii dei. hec tho-
mas. 24. c. 2. secundum apostolum. habet autem hanc opinionem
heretica sustinere uoluit: arguitur autem contra uita-
tem eo quod scribit ideo. per. habet uero caro factum
est. ubi Iohannes in summa exprimit mysterium
incarnationis et tamen nihil dicit de anima. Item
unio diuine nature ad humanam dicitur ideo
natio secundum denotatio semper debet fieri a nobis
liberum: et cum anima sit dignior quam caro et in
carnatio non dicatur animatio uerum quod anima non
sit assumpta a habito. Item natura non facit per
plura quam potest facere per pauciora: sed in christo
perfectio diuina potens erat in actu intelligendi
dei et amandi et uiuificandi: cum ipse filius
dei non careat uoluntate nec intelligentia:
nec uita. ergo uerum quod rationale anima christus non ha-
buit. Ad primum respondetur secundum bonauenturam.
di. 2. tertium li. quod dicitur Iohannis est per
sinodoche: et accipitur ibi caro pro tota
natura. uisus est autem in tali locutione quia natura assumpta
notior est nobis ex parte sue corporalis
quam spiritualis: et cognitio nostra incipit ab
his que sunt nobis magis nota: et in assumpti-
one carnis includitur assumptio anime rationalis
quia si assumpsisset carnem multo magis et
animam. Ad secundum respondetur quod denotatio
debet fieri a digniori nisi alia inueniat
notitia: et quia rationabilis datur nobis notitia
per ea que sunt nobis magis nota: ideo potest
dicimus incarnationem quam animam. Ad ter-
tium respondetur quod persona ubi uiuificat per
modum efficientis: non tamen ducit sibi uiuifi-
care per modum perfectioris forme. et hoc
ratione summe perfectioris: quod est propter quam non
potest esse aliquid per se constitutum.

Secundus modus dicendi fuit Apo-
linaris q̄ dicit q̄ xps habuit animā
sensitiuā: tñ sine mte ⁊ intellectu: ita
q̄ hū dei fuit illi anime loco intel-
lectu ⁊ mētis. s̄ hoc non sufficit nec
vex est: q̄a hō specie sortit humanā
ex hoc q̄ mentē humanā ⁊ rōnem
h̄z. Si ḡ xps hoc nō habuit: ver⁹ hō
nō fuit: nec eiusdē sp̄i nobiscū: quia
anima ratione carēs ad aliā specie
p̄tinet q̄ anima rōnē h̄ns. fm. n. ph̄z
.8. metaphisice. in diffinitōibus ⁊
specieb⁹ q̄libet differētia cēntialis ad-
dita vel s̄tracta variat specie in nu-
meris vnitas. Rōnale autē est oīa
specificā. Si ḡ in xpō fuit anima sen-
situa sine rōnē: fuit eiusdē speciei cū
anima n̄ra q̄ ē rōnē h̄ns. hec tho.

Tertius mod⁹ dicendi est fm̄ de trīnā
ecclesie q̄ xp̄s assūpsit animā rōnē
de nouo creatā. vñ Athanasius. p̄fēd⁹
de⁹ p̄fēd⁹ hō ex anima rōnali ⁊ hu-
mana carne s̄sistēs.

Tertia conclusio dī cōseruationis.
nā ita xp̄m deū ⁊ hominē cōfite-
mur: vnā tñ personā vt nullo modo
cōfundat p̄prietas vti iusq̄ nature: qd
Leo papa testificat i fm̄one de nati-
uitate. in q̄r. n. Verbū dei deus: q̄ in
p̄ncipio erat ap̄ deū: p̄ quē omnia
facta sunt: ⁊ sine quo factū est nihil:
p̄pter liberādū ab eterna morte ho-
minē factus est homo. ita se ad susce-
ptionē humilitatis n̄re sine mutatio-
ne sue maiestatis inclinās ⁊ manens
qd erat: vāz formā serui forme in q̄
deo patri equalis est vniret: ⁊ tanto
federe naturā utrāq̄ cōseruet: vt nec
inferiorē cōsumeret gl̄ificatio: nec su-
periorē minueret assūptio. salua igit

p̄prietate vtriusq̄ s̄stantie ⁊ in vna
cōcūte p̄sonā sūcipe a maiestate hu-
militas: a d̄tute infūmitas: ab eterni-
tate mortalitas. ⁊ ad deponēdū n̄re
cōditionis debitū. nā inuolabilis nā ē
infusa passibili. hec ille. Sed Apoli-
narius male cōn hāc d̄tate locutus
est dicēs. Ip̄s hū in carne uersū
sicut cū dī Jo. 2. Ut gustauit archi-
trictim⁹ aquā uinū faciū: qd ea rōnē
dicit q̄a est uersa in vinū: s̄ hic er-
ror impossibilitatē h̄z fm̄ doctrinā
sancti tho. in 4º sūme cōn gētiles. c.
27. triplici rōe.

Primo rōne imutabilitatis.

Secundo rōe simplicitatis.

Tertio rōe incōicabilitatis.

Primo rōe imutabilitatis. nā d̄s
est imutabilis. Omne autē quod in
aliud uertit mutaf. Cū ḡ hū dei
sit ver⁹ de⁹: impossibile q̄ hū dei sue-
rit in carne mutati. Secdo rationē
simplicitatis. Cū n. hū dei sit deus
simplex ē ⁊ nulla in ipso cōpositio ēē
pōt. Si ḡ aliqd h̄bi sit uersū in car-
nē: oportet totū hū esse uersū: qd
aut in aliud uertit desinit esse illud
quod prius fuit: sicut aqua uersa in
vinū iā non est aqua s̄ vinū: ḡ post
incarnationē fm̄ rōnem p̄dictā hū
dei penit⁹ nō erit: tūz ex hoc q̄ hū
dei in eternū sit: tū q̄a post incarna-
tionē xp̄s h̄bz dei dicit fm̄ illud
apoc. i. 9. c. Uertit⁹ erat veste asperfa
sanguine: ⁊ nomen eius verbū dei.
Tertio rōne incōicabilitatis eoz q̄ n̄
ueniāt in materia ⁊ in genere vno
impossibile ē fieri uersionē ⁊ vniri
inuicē vt ex linea nō sit albedo quā
sunt diuersoz generuz: neq̄ corpus

28
elementale potest uerti in aliquod corpus celeste: vel in aliquā incorpoream sūam: vel eo^o. q̄a non ueniunt in materia nec in genē cū quocunq; alio. Eo q̄ deus nec in genere ē nec materiā habet. impossibile ē q̄ hūbz in carnē fuisse uersum: vel in aliq̄o cūq; aliud. Dixim^o quid de xpo sentimus sūm traditiones patrū: et expugnauim^o rōnib^o manifestis hereticorum oniniū obiecta nebanda: satis est clara xpi noticia. Ideo nullus p ignorantiam voluntariā et affectatā si ei non credit excusare potest se. Tū quib^o licet doctrina suscipienda est: ut de hūo incarnato fide credatur: q̄d hūum explicare non potest. hoc dicit elegantissime Leo papa in sermone de natiuitate. Excedit quidez o. lectissimi multumq; supeminet humani colloqui facultatē diuini opis magnitudo: et inde orit^o difficultas fandi: unde adest ratio nō tacēdi: q̄a in Jesu xpo filio dei non solū ad diuinā essentia: s; etiam ad humanam spectat naturā: quod dictū est per prophetā. Venerationē ei^o quis enarrabit: ut utrūq; n. sūam in vnā uenisse personā. ubi fides tardat sermo nō explicat. Et ideo nunq; materia deficiat laudis: quia nunq; copia fuit laudationis. Gaudeam^o igit^o q̄ ad tāre misericordie sacramentū impares sumus: et cū salutis nostre altitudinez attingere n̄ valeam^o: sentiam^o bonū esse q̄ vincimur. Nemo ad cognitiōē ueritatis magister mag^o appropinquat q̄ qui intelligit in reb^o diuinis etiā si multū proficiat semper sibi super se quod querat. Itaq; qui se ad q̄d

tendit peruenisse presumit: non q̄sita reperit: s; inq̄sitione deficit: ne antez infirmitatē nostre pturbemur angustis: euan gelice nos et pphetice adiutāt voces. hec ille. Inherentes igit^o nos uidis sandoz xpm deum et hominē adozem^o: q̄ uiuit et regnat in secula seclor^o. am.

Seria quarta post secundā dñicā de aduentu. Sermo q̄ sol^o fili^o dei carnem assumpsit: et nō alie persone trinitatis.

fruct^o decim^o Iesus i mūdū mittit^o

Batus qui non. zē. Cupientes quidā misterium incarnationis incōsiderate inuestigare confundunt in mente: qm credūt totā trinitatem fore incarnatā nesciētes distinguere diuinaz personaz pluralitatē. et q̄a s; tenere falsū est et impiū: idcirco in p̄nti sermone videbimus qualē sola persona hūi carnē assumpsit. Colligemusq; ea que dicturi sum^o s; vno fructu. s. Iesus in mūdū mittit^o. p cuius declaratione tres cōclusiones erūt notāde.

1^a cōclusio dicitur expressionis.

2^a cōclusio dicitur terminationis.

3^a cōclusio dicitur extēSIONIS.

De psona incarnata noia^o hūi. c. i.

Prima cōclusio expressiois. nā persona incarnata exprimit^o et nominatur nomine uerbi. Jo. p^o. c. ideo ut aliquatē huius hūi habeam^o notitiā tria sūt notāda.

1^a q̄l^o hūi inuenit^o in nobis.

2^a q̄l^o hūi in deo ponit^o.

3^a q̄l^o p̄prietas filiationis in uerbo diuino reperitur.

Primū qualiter hū inuenit in nobis. Circa hoc dicit Nicolaus de lira super Jo. qd vox significatiua dī hū sed hoc tantūmodo large et de nominatiue inquātū significat interiorē mentis cōceptū: sicut vīna dī sana inquātū est sanitatis indicatiua. Et ideo sicut illud pprie dicit hūm quod per vocē significat. s. interior mētis cōcept⁹ hz qd dīc philosoph⁹ p°. ppermeniaz. Voces sunt note. i. sīg eaz que sūt in anima passionū note. Et ideo cōceptus mētis interior et anteq̃ per vocē designet pprie hūm dicit. Et hoc est quod dicit Augu. .i.7. de trinitate. Quisq̃s potest intelligere verbū nō solū aīq̃ sonet: hū etiaz aīq̃ sonoz ei⁹ imagines cogitatione inuoluat: potest vidē aliquā illi⁹ hūi similitudinē: de quo viduz est in principio erat hū. Verūtam duplex est in nobis interior mētis cōcept⁹. Un⁹ imperfect⁹ et informis. Alius format⁹ et perfect⁹. Cui⁹ ratio est: quia cognitio nostra pcedit de imperfecto ad perfectū. et ideo de re primo habem⁹ cōceptū cōfūsum et imperfectū vt dicitur pmo physicoz. Et talis cōcept⁹ nō dicit pprie hū: sed cogitatio. procedēdo aut peruenimus ad habēdū cōceptū rei et determinatuz: qd a philosophis vocat diffinitio et a sanctis vocat hū.

Secundū vidēdū est qualiter hū ponit in deo. Circa quod est cōsiderādū qd de⁹ est intellectualis nature vt ab omnibus taz sādīs q̃ apphetis supponit manifestū. Ideo in ipso nō nomē ad similitudinē hūi large dīc quod ē ipsa vox significatiua vel cō

ceptus rei nō est imperfect⁹: qd i deo nihil est imperfectū. Et ppter hoc vox significatiua q̃ ē sensibilis et ipa cogitatio q̃ licet sit intellectualis: tñ importat imperfectionē: non habet ibi locū: sed ibi ponit hūm inquātū importat cōcept⁹ rei perfectū: qd de⁹ de vnico actu itelligēdi seipsū et omnia cōcipit perfectē. ex quo patet differētia hūi nostri ad hūm diuinū: qd hūm nostrū in mēte multiplicat. quot. n. sunt ibi cōcept⁹ perfecti vel formati tot sunt ibi hūa. Ideo aut vnicū ē hūm qd nō potest esse ibi nisi vnic⁹ cōcept⁹ perfectissim⁹. Itē hūm i nobis est accides et qd trāsies: qd nō semp actu itelligim⁹. S3 i deo ē qdē sētātia diuina: qd nō patit admixtionē alicui⁹ accideris seu cuiuscūq̃ essentie creaturo et est hūm qd semper actu permanet et eternū.

Tertiū vidēdū est q̃liter pprietas filiatiōis i hūo diuino reperit. Ad qd sciēdū est qd de ratiōe filiatiōis est qd ibi sit processus viuētis a viuēte fm ratiōe similitud. nīl in idemptitate nature saltim specificē: vel ppinquo genere: vt declaratū est fructu q̃rto pātis operis. et quia hūm in diuinis procedit sicut vinēs a viuēte et idēptitate nature nō solū specificā: sed etiā numerali. et pcedit etiā fm ratiōez similitudinis: qd de ratiōe hūi est qd sit perfecta similitudo illi⁹ cui⁹ est hūm: ideo hūm in diuinis et fili⁹ idē sunt per omnē modū. Ideo Augu. in .6. li. de trinitate ait. Verbum sol⁹ filius accipit. et in eo loco dicit hūm quo fili⁹. De quo hūo idē dīc Aug. .i.2. li. de trinitate. qd ipsa pprietas fili

personalis diuersis nominib? signi-
ficat. Ad exprimendā diuersimode
perfectiōe eius: vt enim ostendatur
patri naturalis dicitur filius: vt ostē-
datur patri per omnia similis: dicit
splēdor: vt ostēdat imaterialiter ge-
nitus dicitur vbi. nā vbi est secūda
persona in sanctissima trinitate.

**De incarnatione determinatur ad
solā personā vbi. Cap. 2.**

Secunda conclusio dicit terminā-
tio. Incarnatio namq? termi-
nat ad solā personā verbi ex triplici
ueniētia.

1° in quātū fili? ē imago.

2° in quātū fili? ē vbi.

3° in quātū est filius.

Primo ueniēs fuit vt solā psona
vbi incarnaret: in quātū est imago:
qā homo assumptibilis erat ratione
dignitatis imaginis: et quia fili? est
imago patris magis ueniēs erat
personā filij assumere creaturā.

Secūdo fuit mag? ueniēs in quā-
tū est vbi: quia fili? dei ē vbi patris
sic pcedit ab ipso vt pater se manife-
stat per ipsum: et ideo sicut ad intēti-
onis manifestatiōē vbi itelligibile
copulat voci sensibili: sic ad diuinita-
tis reuelatiōē vbi patris congruum
fuit vniri carni.

Tertio fuit ueniēs: quia fili?. nā
fili? sol? est genitus ab eterno. et sic
congruebat deū carnē assumere: vt eēt
de genē hominū: et ita fili? hominis
Et hoc est qd dicit Aug. li. de trini-
tate: quē allegat magister sentētiarū
vi. p. li. tertij. Dei fili? non quesuit
nisi matrē in terris: quia iā habebat
patrē in celis. Insuper si loquamur

de incarnatione per comparationē ad
humani generis redēptionē magis
conueniens fuit filiū incarnari qm pēz
et spiritū sanctū. Et hoc apparet si cō-
siderem? hominis lapsum: reparandi
modū: et reparationis fructū. Primo
cōsiderem? hominis lapsum videm?
q? lapsus fuit appetendo dei similitu-
dinē et equalitatē: quē ppe filio attri-
buitur Ideo quasi directe ptra filiū
peccauit. hoc est qd dicit Anselm?
li. cur deus et homo. homo p quo
erat oratur? et diabolus quē erat ex
pugnaturus: ambo fallam dei simili-
tudinē sumpsit: ut: vñ spūalius aduer-
sus filiū peccauerūt. Secūdo cōside-
rem? modū reparationis: filio incar-
nari ueniēs fuit. Reparati enim su-
m? p mediatoris obediētiā et suppli-
cationē: quod magis filio qm ali? ope-
tit. vnde Anselm? li. cur deus et ho-
mo. Cōueniētius sonat filiū supplica-
re patri qm aliam personam. Tertio si
cōsiderem? reparationis fructū incar-
natio ad hoc vt simus dei filij. Si q
posterius per illud habet reduci: qd
est pūs in eodem genere: congruum
fuit vt filij efficeremur per illū q est
filius naturalis. vnde Aug. 2. li. de
trinitate ait. Ut homo ex deo nasce-
retur primo ex ipso natus est deus.
Oportuit enī vt per eū efficeremur
filij adoptiui: qui est filius naturalis
hec Bonauētura. vi. p. tertij libri.
Alex. in 3. et Tho. i. 3. parte sūme
9. 3.

**De nulla persona incarnari potuit
nisi persona filij. Cap. 3.**

Tertia conclusio dicit extēsiōis:
in q nō imerito qrit doctores

q 2

si alia persona a filio. scilicet patris vel spiritus
sancti potuit se extendere ad possibili
tatem incarnationis. Et ad hoc secundum do
ctorem in 1^a Boetii. di. 1^a. tertij li. dixerunt
quodammodo quod nulla persona incarnari potuit
nisi persona ubi: quod probatur triplici ratione.

1^a ratio propter personarum ordinationem.

2^a ratio propter personarum additionem.

3^a ratio propter oppositorum distinctionem.

Prima ratio propter personarum ordina
tionem. Ita enim ordinate sunt persone di
vine ut nulla in eis sit admixta confusio
si alia persona incarnaret nasceret quodammodo
confusio trinitatis: quia plures filij in
trinitate dicerentur.

Secunda ratio propter personarum diuinarum
additionem: que talis ut una persona sit
alterius similis et equalis. Si ergo incar
naret vel pater vel spiritus sanctus nasceret scilicet
quodammodo equalitatis diminutio: dum duo filij
essent in diuinitate: quorum unus haberet
excellentiorem nobilitatem altero.

Tertia ratio propter oppositorum di
stinctionem. debet namque opposita esse
distincta. Si alia persona a filio incar
naret nasceret quedam oppositorum
indistinctio: quia tunc idem et unus filius
genitus diceretur. Et ideo qui voluit hanc
positionem tenere dixerunt quod nulla alia
persona nisi filius poterat incarnari non
propter defectum sed propter dignitatem pote
rie: que non admittit aliquid indecens.
Sed dominus Boetius. dicit quod pater et spiritus
sanctus potuissent incarnari absque aliquo
repugnantia. potuissent enim ferre cor
pus quod sibi viveret de genere hu
mano non per viam generationis sic ferre
corpus Eve: que non dicitur esse filia
ade: propterea dato quod alia persona
assumpsit verbum: adhuc ibi non est

confusio nec equalitatis diminutio et
ratio: quia ex hoc nulla fieret transmuta
tio circa personas diuinas. Nulla enim
est confusio quando nos credimus quod unus
et idem est temporalis et eternus imor
talis et mortuus. Nullum enim est inue
niens cum dicimus filium esse equa
lem patri et minorem patre secundum
naturarum dualitatem. Sufficiat itaque
nobis quod filius est incarnatus non imp
edite non diminute: quinimo cum omni
bus requisitis ad salutem et redem
ptionem nostram. Ipsum audiamus:
ipsum imitemur: qui pro nobis in mun
do venire dignatus est: qui semper
paratum se offert ad nos salvandum
qui est benedictus etc.

Secunda quita post secundam dominicam
de adventu. Sermo contra iudeos: qui
dicunt christum esse venturum.

Fructus undecimus. Iesus venisse
vilis est.

Batus qui non fuerit. etc.
Generatio peruersa iu
deorum hodierna die per
totum orbem terrarum
dispersa et disseminata in christo scandalizatur: quia per ipsos de christo dulcissi
mo et Iesu nostro negatur: quod per
nos predicatur. dicuntque eum veterem
quem venisse omnino clarum est:
Quibus tanto fortius viriliter est resi
stedum: quanto ipsis fides maior exhi
beri possit: quia ad eos de christo facta
est reuelatio. habent enim christi prophetarum
documenta et sanctorum patrum exempla
in scripturis veteris testamenti: quare
sensum pervertentes facile ignorantibus
persuadent quod voluit. idcirco in presenti
sermone contra iudeos dicturi sumus

28.
de xpi aduentu in mundum siue i carne
cuius tempus preteritum est ⁊ non
futurum. Dicemusq; pro hac veritate
suo fructu. s. Iesus venisse vilius ē
Ad cuius declarationē tres conclusio
nes erūt pertradāde.

Prima conclusio de iudeoz dispersio
siue captiuitas.

Secūda conclusio de ecclesie stabilitas.

Tertia conclusio de miraculis claritas.

Prima conclusio de iudeoz disp
sio seu captiuitas. Nā mille ⁊
quadrigētis ⁊.24. anis iudei dispersi
vagāt p omnes nationes mūdi. nō
habēt ciuitatē nō tēplū. nō regnum.
nec aliq; apli dignitatē. Certe si eos
interrogare vulerimus. Cur tanto
tempore seuit ira dei p̄ra eos nesci
unt rīdere: nisi quia xpm in lege pro
missū suscipe noluerūt: q̄nūo p̄secu
ti sunt eū vsq; ad cōdēnationē mortis
Sed vltra prophetia patriarche Ia
cob gñ. 24. c. satis audētice manife
stat xpm venisse. Cōstās tūc nascitū
rū cū iudeis: q̄n regale septrū deficiēt
ait enim. Nō auferet septrū de iuda
nec dux de fenore ei⁹: donec veniat
qui mittēdus est: ⁊ ipse erit expectatō
gentiū. verūtū aliqui iudei dicant q̄
hec auctoritas nō intelligit de xpo:
s̄ de Nabucodonosor rege babilōis
qui missus est ex ordinatione diuina
cōn Ierusalē ppter peccata populi:
vt haberetur. 4. R. 25. c. ⁊ extūc defīc
regnū iudeoz. q̄a nabuchodonosor
cepit Sedechiā regē ⁊ filios suos co
rā eo occidit: ⁊ oculos ipsi⁹ effodit:
vixitq; cū cathenis ⁊ adduxit in ba
bylonē: nec postea aliq; de ei⁹ stirpe
regnavit. Quib⁹ rīdet Nico. de lira

q̄ hoc est falsum: quia post captiuita
tē babilonicā iudei habuerūt duces
⁊ principes: sicut patet de zorobabel
esdr. 2. Et Nehemia esdre per totū
⁊ iudachabēis: vt habet machabeoz
habuerūt etiā reges. q̄a Jothel ircan⁹
filius Symonis machabei imposuit
sibi diadema regni. Et extūc regna
uerūt filij vsq; ad Herodē. Aug. aut
.18. li. de ciuitate dei. dicit q̄ primus
post babilonicā captiuitatē rex fuit
Aristobol⁹. p̄mus apud iudeos Ari
stobolus assūpta diademate ⁊ rex ⁊
pontifex factus est. Nā antea non
reges s̄ principes ⁊ duces habuerūt
Huc Aristobolo successit Alexāder
etiā ipse rex ⁊ pontifex. Post hunc
vixit Alexandra regina iudeoz fuit
eius tempore mala sunt eos secuta
grauiora Nam filij huius Alexādre
Aristobolus ⁊ Ircanus inter se de
imperio dimicantes vires aduersus
isrlaeliticā gentē prouocauerūt roma
nas. Ircan⁹ nāq; a romanis contra
fratrē poposcit auxilij: venitq; pom
peius p̄clarissim⁹ princeps: qui iu
deā cū exercitū ingressus ciuitatem
cepit: tēplū reseruauit nō deuotione
supplicis sed iure victoris. Et ad scā
sanctorum: quo nisi sacerdotē sumū
intrare licebat: nō vt venerator: sed
vt prophanator accessit. Confirma
toq; Ircani pontificatu ⁊ s̄uigata
gente posito custode Antipatro vin
ctum secum Aristobelū ducit. Et ex
tunc iudei tributarij Romanoz esse
ceperunt. Hec idem dicit Crisostom⁹
⁊ Eusebi⁹ li. 6. Deinde post paucos
ānos herodem alienigenam habue
rūt: quo regnante natus est xps. De

o 7

quo Herode dicit Eusebius p. li. eccle
siastice historie. et Josephus. 7. antiq
tatu li. q. ex idumeor. gente p. mu ge
nus: arabum. et materni sanguinis
origine duxit: q. a romanis iudeor. u
regnu sibi credi fecit: in quo cu esset
sbleuat. mox in supbiaz erupit: ac iu
deis plurima mala intulit. Na et po
tiffices no ia in generis ordine costi
tuebat: s. ignobilib. q. busda per mitte
bat sacerdotia sacrata: etia uesti sum
mi pontificis obclusam signaculo te
nuit: no pmissa alteri. potestati usul
ei. Cu etia uidet q. generis iudeoru
nobiliz iudicia si pmaneret libi sibi
plurimu quereret: nobilitatis sue oes
libros: in quib. ostrudio generis ha
bebat: iussit incendi extimans se no
bile videri posse. Uex fuere tuc falsi
diligentes et studiosi viri: qui vel de
scriptos ex parte aliqua huiusmodi li
bros habebant domi: vel essent me
moriter habiti: ordine p. sapie retinue
runt. Ecce ia q. iudei p. fiteri coguntur
fm ppheticam p. missionem xpm ia adue
nisse: qui du fuerunt interrogati. vbi
sunt illi sanctissimi patres israelitici et
populi p. teatores et defensores. Ubi
Moyses qui populu captiuu dei vir
tute ex egypto de manu Pharaonis
eduxit et liberauit. exodi. 12. c. vbi Jo
sue: s. quo illa tria magna miracula
ostedit deus. Primu q. iordanis flu
uius aquis inudatu libez populum
dei no sorbuir. Josue. 4. Secudu q. n
prole clangentib. sacerdotib. gerico
corruit. 6. c. Tertiū q. Josue p. ho
stes pugnante sol vnus diei spatium
stetit. Josue. 4. c. Ubi indices illi for
tissimi bellatores q. populu dei de

inimicis suis vtiliter defenderunt. vbi
o. domel qui populu dei liberauit de
manu regis syrie. iudicu. 2. vbi hath
qui mohabitas circiter decem millia
omnes robustos et fortes percussit:
Eglon eor. rege in suo cenaculo in
terfeco. iudicu. eode. c. Ubi Sagay
filius Sanath: qui percussit de phili
stiz sexcentos viros: et israel defendit.
eode. c. Ubi Delbora et Barath: qui
Barath credit vir eius fuisse: ipsa tñ
Delbora israel liberauit de manu ia
bin regis asor. iudicu. 4. c. vbi Sede
on: qui israel liberauit de manu ma
dia terrore lapidu et tubaz hostib.
sbito pturbatis aliis mutuae cadenti
b. q. fugam ouersis iudicu. 7. c. vbi
Abimelech fili. Sedeon de scubina
nar. qui. 70. fratres suos de patris
vrouib. omnes p. ter vnū Joathaz
qui minim. abscondit. erat occidit: et
onu populi violenter arripuit. Ju
dicu. 9. c. Ubi Tholadi sachar. vbi
Tola iahir galaithides. Ubi Zepte
fili. cuiusdam meretricis: q. spuri. a
fratrib. fuit eiect. tande. necessitate
v. gente ad principatu vocat. est: et ex
voto filia imolauerit: stult. in voue
do: crudelis in soluendo. iudicu. 11. c.
vbi abossam q. 7. annis israel iudica
uit. vbi arobon et zabulonites et abel
Pharatonites: q. huius. 40. filios: de
q. b. iudicu. 12. c. vbi Sanson fortis:
q. leonem iterfecit: philisteos occidit
et tot et tata fecit contra eos. iudicu.
15. c. et 16. c. Ubi heli et Samuel et
ceteri victoriosi duces popli iudeor.
Ubi reges illi potetissimi: quos pre
fecit eis de. Ubi Saul q. p. mus re
gnauit i israel ex volutate dei vnd.

est in regē a Samuele sacerdote. p^o
 Rx. 15. c. Ubi Dauid: q̄ secundū regna-
 uit: q̄ premisione dei interfecit gīgā
 tem goliath: et demū ad paucos dies
 effecit⁹ est rex super populū israel. p^o.
 Rx. 16. vbi salomon fili⁹ ei⁹ q̄ regna-
 uit post Dauid patrē suū. secūdi. Rx. 2.
 .c. et dedit ei dñs sapiētā et prudētiā
 multū nimis et latitudinē cordis q̄st
 arenā q̄ est in litore maris. et erat sa-
 piētior cōdis hominib⁹: possidebatq̄
 omnia regna a flumine terre philisti
 vsq̄ ad terminū egypti 2°. Rx. 4. c. et
 edificauit domū domini: et gloriose
 regnauit in vita sua. vbi Ioroboaz
 vbi abias. vbi asa. Ubi Josaphath
 vbi iozabab. vbi Ogozias. vbi ioas.
 vbi Amosias. vbi ozias. vbi ioathā
 vbi agam. vbi ezechias. vbi manaf-
 ses. vbi amon. vbi et reliq̄ iudeorū
 reges: q̄ vt in libris regū diffusi⁹ nō
 tāc successiue regnauerunt cū virtute
 multa et victoriā inimicorū populi
 dei. Quid fecistis o iudei. Quid scel⁹
 omisitistis. cur dati estis in opprobriū
 gentium: et abiectione cūctis genti-
 bus. Ubi Isaias. vbi Jeremias Eze-
 chiel. Daniel. Oseas. Joel. Amos
 Abias. Jonas. Micheas. Naū. aba-
 chuch. Sophonias. Ageus. zachari-
 as. Malachias. Certe nullus est qui
 aliqd̄ pphetizet de aduētū messie: q̄a-
 iam venit. Ipsi autē iudei clausurunt
 cor suū: et tāz manifestissimis exemplis
 apertissimis. et experimentis credere
 nolunt.

**De ecclesie stabilitate pbat xpm
 ia venisse. Cap. 2.**

Secunda conclusio dicit ecclesie
 stabilitas. Naz a tempore xpi

stabilis et firma permansit: nec vllē
 vnq̄ tēpestates non dico solūmodo
 hereticorū: s̄ etiam potentissimorū ty-
 rānorum potuerūt illam s̄uēgere.
 Quod vtq̄q̄ fia i nō posset nisi celie⁹
 defenderet: nec de⁹ itaq̄ sibi assistēt
 si mendaciter predicaret Christiū ve-
 nisse. Quis nam explicet quot fuerūt
 imperatores Romani: qui xpianum
 nomen delere conati sunt: et ecclesiā
 dei durissimis cruciatib⁹ et omni cru-
 delitate vexarūt. Nonnulli sunt e qui
 dixerunt decem tantum persecutioes
 ecclesiā passam. Unam uero nō
 uissimā et futurā esse dicunt ab ante
 xpo. quos tamen Augustin⁹ impro-
 bat. li. 18. de ciuitate dei. 52. c. vbi ait.
 Proinde ne illd̄ quidem temere pu-
 to esse credendū siue dicēdū q̄ non
 nullis visum est vel videtur non am-
 plius ecclesiā passuram persecutio-
 nes vsq̄ ad tempus antechristi quate-
 nus q̄ iam passā ē decimā et vndeci-
 mam: eademq̄ sit nouissima ab ante
 xpo. Prima quippe p̄putatur a Ne-
 rone. Secūda a Domitiano. Tertia
 a Traiano. Quarta ab Antonio.
 Quinta a Severo. Sexta a Maxi-
 miano. Septima a Decio. Octaua a
 valeriano. Nona ab Aureliano. De-
 cima a Dioclitiano et Maximiano.
 Plagas enī egypti que decē fuerūt
 putāt ad hunc intellectū esse referen-
 das: vt nouissima antechristi per-
 secutio similis sit vndecime plage egypti
 dū hostiliter persequerentur hebreos
 in mari rubro populo dei per sicūz
 transeūte perierūt. Sed ego illa re-
 gesta in egypto istas persecutiones
 pphetice significatas nō eē arbitror

Quāvis et eis qui hoc putant exqui
site et ingeniose illa singula his sin
gulis comparata videantur nō pro
phético spiritu: sed coniecturam men
tis habendo: que aliquando ad ve
rū peruenit: et aliquādo fallit. Quid
enim qui hoc sentiūt diduri sunt de
persecutione qua ipse dominus cru
cifixus est. In quo eam numero po
siti. Si autem hac excepta existi
mant computandum tanquā ille cō
putande sint: que ad corpus pertinet
Quid agent de illa que postquā xp̄s
ascendit: in celum hierosolimis facta
est: vbi Stephanus lapidat⁹ est: vbi
Jacobus frater Johānis a gladio
trucidatus. vbi apostolus Petrus
vt occideretur inclusus: et per ange
lum liberatus: vbi fugati et disperi
si de hierosolimis fratres: vbi Saul⁹
qui postea Paulus vastabat ecclesiā
vbi ipse quoq; iam fidem quam per
sequebatur euangelizans: qualia fa
ciebat est passus per iudeam siue per
alias gentes: quando Christum ser
uentissime predicabat. Cur ergo eis
a Nerone videatur oriendum: cum
ad Neronis tempora inter atrocis
simas persecutiones: de quibus lon
gum est cuncta dicere: ecclesia crescē
do peruenit. Hec Augustinus: qui
in premisis verbis docet ecclesiam
dei non nisi inter turbines et cōqual
sationes varias floruisse. Et illud p
fecto mirabile vnicuiq; esse debet q
imperatores Romani: quibus mun
das olim resistere non potuit: et totū
terraz orbem sue iurisdictioni subie
cerunt. Non valuerunt cultum dei
delere de terra: quem nullus defen

dit armis: nec pecunia: non deniq;
humanis fantibus: quinimo cum im
portuna persecutione doctores esse
deberent ipsi ita iundi sunt: vt in or
be collocaretur sedes ecclesie sancte
dei. O admirabilis virtus Iesu Chri
sti crucifixi. O incogitabilis poten
tia Christi: qui moriens resurgere
voluit tertia die: sicut promiserat pe
tro. Mathei. 16. capitulo. Super hāc
petrā: scilicet me Christum edificabo
ecclesiam meam: et porte inferi non
preualebunt aduersus eam. Ipse est
de quo Daniel exposuit visionem
Nabuchodonosor: q; debebeat sibi
regnum Romanorū. Nam Nabu
chodonosor vt dicitur Danielis. 2.
dixit. Uidi statuam magnam: cuius
caput ex optimo auro erat: pedes et
brachia ex argento: venter et semur
ex ere: tibie autem ferree. Et post se
quitur. q; abscissus lapis de monte sine
manibus: et percussit statuam in pedi
bus eius et cōminuit: eos. Per sta
tuam designantur quatuor regna.
Primum est regnum caldeorum qd
designatur per caput aureum: sicut
ipse Daniel exponit. Secundum est
regnum persarum: quod designatur
per argētum: quod sibi sibi regnū
caldeorum. Designatur autem per
argentum: vt dicit Nicolaus de lira
quia in illo regno multum vacabāt
sapientie et eloquentie: que significa
tur per claritatem argenti et eius so
noritatem. Et quia regnum medoz
et Persarum primo fuerunt duo re
gna. et in vno regnabat Darius et
in alio Cyrus: ideo signa fuerunt per
illa duo brachia: verūtamen quia su

erunt coniuncti simul tempore Ciri:
mortuo Dario illa duo brachia erāt
coniuncta in pedore vno. **T**ertium
est regnum Grecorum: quod sibi
sibi regnum persarum tempore Ale
xandri magni. Designatur autem p
es propter sonoritatem: quia es inter
alia metalla est magis sonorosum.

Quartū est regnū romanorū: quod
designatur per feriū: quia sibi
regnum Grecorum: et omnia regna
mūdi: sicut ferus domat alia metal
la. Per lapidem autem absque sine
manibus designatur Christus qui est
natus de Agne. Per montē ppter
excellētiā vite. Cui Christo sibi
endum erat regnum Romanorum:
quod impletū fuit tempore Constan
tini: qui a beato Siluestro baptizatus
Romanum imperium Christo sibi
Ex quibus omnibus conuincuntur
iudei: vt velint nolint dicāt Christū
venisse: quē tñ impie negant absque
vlla rōabili causa. zc.

De Christum venisse probat cla
ritate miraculorū. Cap. 3.

Tertia conclusio dicitur mira
culorū claritas. Constat nāq;
venisse Christum: quia ante aduentu
multa miracula facta sunt in veteri
lege. Nunc vero illa fieri tantum vi
dentur in Christiana religione et tu
te domini nostri iesu Christi. Quāta
enim fuerint illa signa oliz exhibita
patet in scripturis veteris testamēti:
ibi quidem vt Augustinus testatur
libro decimo de ciuitate dei. c. 8. Et
reperimus qualiter Abrae ex sterili
vxoze dat^{us} est filius etiam ipsa rena
scēte. genesis. 26. capitulo. Ibi vxor

Loth in statuam salis conuertitur:
quia supremum pceptum contēpsit
genesis. 19. capitulo. Ibi in liberami
ne populi de egypto columna ignis
per noctem et nubis per diem iter p
bebat israelitico populo. exodi. 13. c.
Ibi apertum mare rubrū ostendit:
et filij israel per siccū transeūt: egyptij
vxo in medijs fludib^{us} inuoluūt. exo
di. 14. capitulo. Ibi. Marath fluius
amarissim^{us} immisso ligno dulcis. ca.
exodi. 15. c. Ibi māna parat patrib^{us}
in deserto. exodi. 16. Sed quid oia
mirari temptamus: cū brevis sermo
illa explicare nequeat. Non negant
ipsi iudei que dicim^{us}: s; rēdere volūt
an tot signa et vtutes defecerunt. ne
gāt autē q; in nostra fide nūc vtutes
et multo maiores inueniāt. Nos autē
qui xpiani sum^{us} de dño Iesu xpo au
dētice legim^{us} q; miracula multa fecē
Curādo infirmos. obsecos a demo
nib^{us} liberādo. illuminādo cecos. mū
dādo leprosos. et qd mai^{us} ē mortuos
resuscitādo: vt vidū ē fructu. 8. pntis
operis. et nō solū in creaturis rōabili
bus videt. sed etiā in insensibilib^{us} ele
mētis. hic ē qd Breg. i. omel. epipha
nie ait. Dia elemēta auctore suū venis
se testata sūt: vt ē de his qsi quodam
vfu hūano loqr: deū hūc celi eē cōg
uerūt: q; ptn^{us} stellā miserūt. mare
cōguit: q; s; ei^{us} plātis calcabile pbiit
terra cōguit: q; tremuit. sol cōguit:
q; lucē sui radij abscondit. saxa et pari
etes cōguerūt: q; tpe mortis ei^{us} scisa
sūt. Infern^{us} cōguit: q; hos quos te
nebat mortuos reddidit: et tñ hunc:
quem deum omnia elementa insen
sibilia asserunt adhuc in infidelium

iudeoz corda deū mīme eē cōgscūt
 7 duriora saxis ad penitentiā scīndi
 nolūt. eumq; confiteri abnegāt: quē
 elementa: vt diximus aut signis:
 aut cōsionib⁹ deū clamant. Hec ille.
 Nec ipse xps tñ ista miracula fecit. s; in
 eius virtute 7 nomine in ecclesia
 vsq; in hodiernuz diem multipliciter
 fiunt. Sic patet in apostolis. in mar
 tiribus. in aginib⁹. 7 in cōfessionibus:
 de quib⁹ omnib⁹ 7 tāta dici possūt:
 q; vix aliquis illa queat aut legere:
 aut audire. verūtamen illud vnum ē
 miraculū miraculoz omniū clarissī
 mū ac mirabilissimū: q; mūd⁹ totus
 per apostolos in xpm crediderit. nec
 fuerūt rustici simplices vulgares: 7
 idiote qui in xpm crediderunt. Sed
 viri litterati docti: periti: philosophi:
 oratores. principes: reges 7 impera
 tores. vnde Aug. 22. libro de ciuita
 te dei dicit. c. 5. Jā ergo tria. sunt in
 credibilia: que tamē facta sūt. Incre
 dibile est xpm resurrexisse in carnem
 7 in celū ascēdisse cū carne. Incredi
 bile est mūdū tā rē incredibilē credi
 disse. 7 incredibile est homines igno
 biles infimos paucissimos peritos tā
 incredibilē rē: tā efficaciter mūdo: 7
 in illo etiam doctis persuadere po
 tuisse. Doz triū incredibiliū pmo vo
 lūt isti cū quib⁹ agim⁹ credere. secun
 dū cogūf tenere: quod tamē nō inue
 nim⁹ vñ sit factū: si nō credūt. Tercio
 certe resurrectio xpi 7 i celū cū carne
 cū qua resurrexit ascēso toto mūdo
 iā predicat 7 credif. Si credibilis nō
 vñ toto terraz orbe iā credita est: s; multi
 nobiles sblimes 7 doctos se vi
 disse dixerūt: 7 qd viderūt diffama

re curarūt eis mūdū credidisse non
 miz est. Sed istos adhuc crede. e
 nolle duz est. Si aut est vuz ē paū
 dis obscuris minimis. 7 indoctis ea
 se uidisse dicentib⁹ 7 scribētib⁹ credi
 dit mūd⁹: cur pauci obstinatissimi q; re
 manserūt ipi mūdo iā credēti adhuc
 usq; nō credūt. q; ppter ea miro exi
 guo ignobiliū infimoz imperitoz
 hominū credidit: qā tā in cōtēptibi
 lib⁹ testib⁹ multo mirabili⁹ diuinitas
 persuasit. Eloquia nāq; persuadētū
 q; dicebāt mira fuerūt. S; facta nō
 nulla. Qui. n. xpm in carne resurre
 xisse. 7 cū illa ad celū ascēdisse nō vi
 derāt id se uidisse narrātibus non lo
 quētib⁹ tñ s; mirifica faciētib⁹ signa
 credebāt: homines q; pte quos unius
 ul ut multū duaz linguaz esse noue
 rāt repēte linguis omniū gentiū lo
 quētes mirabiliter audiebāt. Claudū
 ab ubērib⁹ matris ad eoz xbu i xpi
 nomine post. 40. ānos i culmē osti
 tuisse. sudaria de corporib⁹ eoz abla
 ta sanādis languētib⁹ profuisse. i uia
 qua fuerūt transituri positos i ordie
 innumerabiles morbis variis labo
 rātes: ut ābulantium super eos um
 bra transiret continuo solere recipe
 re: 7 alia multa i xpi nomine per eos
 facta. Postremo etiam mortuos re
 suscitasse cernebant: que si ut legunt
 gesta esse concedant. Ecce q; incredi
 bilia tribus incredilibus addimus
 7 ut credatur unum incredibile qd
 carnis resurrectionem atq; in celum
 ascensionem dicatur multorum incre
 dibiliū tanta tristitia congerimus.
 7 nōdū ad credēdū horrēda duritia
 incredulos flectim⁹. si xpo per aplos

vt eis crederet xpi resurrectione atq;
ascensione predicantib⁹ etiā ista mirabi
lia facta esse nō credunt. Hoc vobis
vñū grande miraculū fuit: q^{ia} iā t^{ra}p
orbis sine miraculis credidit. Hec
Aug. Cōiūdāt q^{ia} iudei durī q^{ia} xpīa
nā fidē impugnat: qui xpīū venisse
negāt: quē vt predictū tot quotidi
ana miracula declarāt 7 manifestāt
Diudei olim a deo predilecti: modo
dati in opprobriū gētiū reuertimini
reuertimini: deponite vestra duritiē
Currite ad xpīū desideratū: qui iam
venit mansuetus: qui est bñdictus in
secula seculorū am.

Seria sexta post secundā dñicā de
aduentu. Sermo de fide firma: qua
debem⁹ xpīū cognoscē.

Frua⁹ duodecim⁹. Iesus fide cognoscit.

Beatiss⁹ Eatus qui non. zē. Ma
gna est multitudo 7 nu
merus pene incredibilis
eorū q^{ia} eterno bono pua
tur: quonā in xpīū credere nolūt: cū
tamē vt apostolus docet ad hebre.
ii. c. Sine fide impossibile est placē
deo. Ipsa nāq^{ue} est q^{ia} intellectum illu
minat: menti vritatem referat: 7 ani
mam ducit ad notitiam eorum que
necessario sunt cognoscēda pro ob
tinenda salute. Et quonā qui sine
fide viuūt: vel in aliquo articulo fidei
dubitāt: vt notat de hereticis. c. p^o.
infidelis simpliciter est idcirco in pre
senti sermone viditū sumus contra
eos qui fide integra carent: 7 in xpō
scandalizant. pro quibus ponemus
fructum: qui est Iesus fide cognosci
tur. ad quod plene intelligēdū tres
clusiones erūt notāde.

Prima clusio dicit paruitas.

Secunda clusio dicit sblimitas.

Tertia clusio dicit supioritas.

Quod proprio ingenio xpīū cogno
scere nō possum⁹. Cap. p^{mu}.

Prima clusio dicit paruitas.
In qua scire debemus q^{ia} xpīū
cognoscere possumus: ingenio autē
proprio nequaq^{ue}: quia intellect⁹ rati
onalis creature per semetipsum ad
talem notitiā extendere se minime
valet: nisi diceremus secūdū eos qui
fatui sunt: q^{ia} intellectus noster intelli
git omnia: quod est falsum: 7 falsitas
ista haberi potest si fidet⁹ q^{ia} triplex
est intellectus.

Prim⁹ est intellect⁹ diuin⁹.

Secūd⁹ est intellect⁹ angelic⁹.

Tert⁹ est intellect⁹ human⁹.

Prim⁹ intellect⁹ ē diuin⁹: de quo
dicit Scot⁹. di. 2. p^{mi} li. q^{ia} est infini
t⁹: 7 cognoscit quodcūq^{ue} itelligibile
perfectissime: quātū est intelligē in se
7 vnico adu intelligēdi: intelligit se
metipsum 7 omnia: q^{ia} etia³ late de
clarat scūs tho. li. p^{mo} cōtra gētiles
.c. 24. Et q^{ia} eē dei ē infinitū ipse so
lus se infinite intelligit.

Secūd⁹ intellect⁹ est angelic⁹: de q^{ia}
dicit Dio⁹. q^{ia} est dei fornis in li. de
diuinis nominib⁹. Qd igit⁹ dicit fm
Bonauēturā in. 2°. di. 2. nō q^{ia} hz di
formitatē quā hz intellect⁹ glīosus p
assimilationē: q^{ia} ē in statu pfec⁹: s^{ed} q^{ia}
sine susceptōe spēs p illō q^{ia} hz in se
adu cognoscit. ex h⁹ āgel⁹ nāli cogniti
one diuinā eēntiā vidē n^{on} potuit cla
ritate sua: cū q^{ia} h⁹ cognitio ē p^{mu}m
p^{mi}ū: q^{ia} hīto mēs creatā q^{ia}scit tāq^{ue}
beata 7 perfecta fm illud 3o. 17. hec

est vita eterna: ut cognoscāt te deū
verū. Angel⁹ autē nō erat per naturā
beat⁹. adeo hoc premiū nō obtinuiſſet
niſi gratuita dei iſtētia: tū q̄a diuina
lux ppter ſui eminentiā eſt inaccessi
bilis virib⁹ omnis create nature: ⁊
per quandā benignitatis considera
tionem facit ſe cognoscī: ita q̄ in illa
cognitione cognoscēs multo plus q̄
agat q̄ agat. Illa autē deſcēſio bo
nitatis quid gratuitū dicit. ſed aſtat
q̄ nō dicit diuine eſſentie humiliati
onē: quia nō poteſt minorari. Sed
dicit alicuius radij gratuitam imiſſi
onē ppter quā anima clare cognoscit
cum eſt imiſſio abundātia ſicut eſt in
gloria. Tū etiā nō vidit angelus
naturalī cognitione diuinā eſſentia:
q̄a p̄ximior ē deo anima hūis grām:
q̄ ſit angelus habens ſola naturalia.
Anima hō exuta cum gratia nō po
teſt aſpicere lucem ſūam: niſi adiu
uetur per gloriā: ſicut patet de his:
qui fuerunt in limbo: ⁊ de aliis qui
ſunt in purgatorio. A fortiori ergo
nec angelus habet cognitionem de
diuina eſſentia per naturā ſi cogno
uit deum tunc in puris naturalibus
coſtitutus p̄ ſpeculū clarum ⁊ per ve
ſtigium. Hec Bonanētura. vbi oſte
ditur limitatio intellectus angelici
quia non extendit ſe ad intelligēdū:
eſſentiam diuinā eo modo quo in
telligit intellectus diuinus. Insuper
etiā in gloria vnus angelus magis
intelligit q̄ alius: quia vt vult Dio
nyſius libro de angelica ierarchia di
uine reuelationes ſunt a deo in mē
te ipſi ſeraphi: illas vero cōmunicat
cherubin ⁊c. ſm ordinem ſuperiores

inferioribus reuelant.

Terti⁹ intellect⁹ dicitur humanus:
qui longe inferior eſt intellectu ange
lico: quia cognoscit res in tēpore: ⁊
cū diſcurſu ratiocinādo: qui tam nō
eſt equalis in omnibus ratione vtēti
bus: q̄ vn⁹ ſcit ⁊ alter ignorat: nec
hō aliquis ita eſt doct⁹: quin poſſit
fieri doctior ſm illud puerbioꝝ p⁹.
Audiēs ſapiēs ſapiētior erit. vñ refert
Hieronymus de Themiftide philoſo
pho. ſcribēs ad Nepotianū: q̄ exple
tis. i. 27. ānis mortē appropinquaret:
amare flebat dicēs ſe tunc vitam mi
grare cum aliquid ſcire iciperet. quo
exēplo monemur q̄ nō niſi ſatue exi
ſtimāt quidam omnia ſcire: ⁊ illa pu
tāt eſſe que ipſi itelligūt: ⁊ que nō in
telligūt omnino nō eſſe. Iſti ſūt qui
ſpū ſuperbie ⁊ preſumptiōis decepti
a veritate ſūt alieni. quia vt dicit ber.
ſuper canticam. Superbo oculo hital
nō videt. Et Aug. 7. de ſeſionum ſe
meripſū de tali errore redarguit di
cēdo. Timore meo ſuperabar a te: ⁊
nimis ſtata facies claudebat oculos
meos. Cū itaq̄ oīum intellectus non
ſint equales: oportet vt oēs ſid iunēſ

Quia q̄ de xpō coſciūt ſūt ita ſb
limia q̄ excedūt capacitātē hūanam
iō necē ē ipſi hōe cognoscē. Cap. 2.

Secunda cluſio de ſbilitas.
Necē. n. ē q̄ hōe fide coſciūt: q̄a
ea q̄ de ipſo dicūt adeo ſūt ſbilitas:
vt hōis nālē capacitātē excedāt: q̄d
pueniēs eē oſndit ſcūs thō. in p⁹ cōt
gētilis triplici rōe.

Primo rōe ordinationis.

Secundo rōe de additionis.

Tertio rōe de delectationis.

Primo equidē dēcēs fuit homini
bus pponi fide tenenda ea que sup
naturales animi vires sunt: ratione
ordinationis. Ordinamur enim ad
alterius bonū q̄tuz experiri in p̄ti
vita possum⁹. Ideo oportuit mente
euocari in aliquid altius q̄ ratio no
stra pertinere in presenti possit: vt
sic discamus in illud studiū tendere:
quod totū statum presentis vite ex
cedit. Et hoc precipue xp̄iane religio
ni p̄petit: quia singulariter dona p
mittit. **S**ecūdo hoc conueniens fuit
ratione vere cōditionis ad dei .s. ve
riorē cognitionē habēdā. Tunc enīz
solū deū in presenti de cognoscim⁹
quando ipsum esse credimus supra
omne illud: quod de deo cogitari
potest ab homine: eo q̄ naturalen
hominis cognitionē diuina s̄stātia
excedit. **T**ertio illud fuit conueniens
ratione delectationis. Notitia nāq̄
diuinorum est valde delectabilis. vñ
Aristoteles. iō. ethicorū contra Sy
monidē philosophū dicit q̄ homo
ad diuina 7 immortalia trahere debet
quantū potest. Hec Symonides di
mittenda homini dicebat superiorū
cognitionē 7 humanis reb⁹ ingenū
applicandū: in quib⁹ humana sapere
hominem 7 mortālē mortalia. Et. ii.
de animalibus Aristoteles dicit. Q̄
quantū pax sit quod de s̄stantiis
superioribus percipim⁹: illud tamen
modicū est magis amatum 7 deside
ratum omni cognitione: quā habe
m⁹ de s̄stantiis inferioribus. Et i. 2°.
de celo 7 mūdo ait. q̄ cū de corpori
b⁹ celestib⁹ questionē solui possunt
uenit audiri vt vehemēs sit gaudiū

eius ostēdēs q̄ de reb⁹ nobilissimis
quātūcūq̄ impfēda cognitio maxi
mā p̄fectionē 7 delectationē anime
ōfert: mltō mag⁹ cognitio diuinorū
secretorū fide bri pōt.

Quod confirmādo p̄dicta fidei sacmēta
supat altitudinē hūani intellect⁹. c. 2.

Tertia conclusio dicit superioritas:
Ex dictis in p̄ma 7 in 2^a. conclu
sione ostare potest q̄ fidei sacramēta
superat altitudinē humani intellect⁹
ideo ratione demonstratiua cognosci
nō pōt. Oportet q̄ vt simplici fide 7
nō sophistica interrogatiōe suscipiā. **I**
3° scribit p̄. c. de sum. tri. 7 fide ca^a.
vbi glo. ait. Ubi ratio deficit supplet
fides. Et hoc 3° lari^o l^o. de trinitate
ait. Neq̄ celestū per se sciētiā hūana
imbecillitas osequat. Nā inuisibilū
intelligētiā ipse sibi corporaliū sens⁹
assumat. nō. n. s̄beat ingenia nostra
in celesti sciētia: neq̄ in p̄phēabilem
7 tutē sensu a quo infirmitas nostra
ōcipiet: neq̄ p̄p̄ h̄ irrōnabiliū mouē
q̄ sic credūt ea q̄ hūana rōe supat: q̄a
vt iqt vgo de s̄co victore. li. i. 3^a. pte
.c. 24. circa credēda. Quedam sūt ex
rōe vt nēcia. q̄dā fm rōez vt p̄babi
lia. q̄dā dē rōez vt incredibilia. q̄dāz
supra rōez vt mirabilia 7 diuina. Si
hō dicat q̄ i fide p̄p̄it aliquid q̄d ē:
7 ad h̄ rōne inuestigari possit: vt deū
eē: 7 tñ credēdū nobis. Tradē q̄ saltū
ad istar notitia vñ eē supflua. Sed ad
hoc rādiz. s. tho. 2^a 2^e. q. 2. q̄ mētiū ē
hois accipe p modū fidei etiā q̄dā q̄
nālī rōe p̄bari pōt triplici rōne.

Primo p̄pter ḡnālitatē.

Secūdo p̄pter velocitatē.

Tertio p̄pter securitatē.

Primo per generalitatem: quia notitia fidei potest esse generalior et communior. Si enim veritas solūmodo rationi inquirēda relinqueret paucis hominibus inesset notitia dei. Secundū. n. th. p^o cōtē gentiles. c. 4. A fructu studiose inquisitionis quod est inuētio veritatis plurimi impediuntur tribus de causis. Quidam propter complexionis dispositionem ex qua rustici sunt naturaliter indispositi ad sciendū. unde nullo studio ad hoc pertingere possent: ut sūmum gradū humane nature attingerent in cognoscendo tantū consistit. Quidam vero impediuntur necessitate rei familiaris. oportet enim inter homines esse aliquos qui temporalibus insistant: qui tantum tempus in otio contemplatiue inquisitionis non possent expendere: ut ad sūmum fastigiū humane inquisitionis pertingeret: scilicet dei cognitionem. Quidam impediuntur pigritia. ad cognitionem autem de deo ratio inuestigari potest multa precognoscere: et conferre totius philosophię considera^o ad dei cognitionem: propter quod metaphisica que circa diuina versatur inter philosophię partes vltima remanet adiscenda.

Secunda ratio est propter velocitatem. Velocius enim fide quam ratione cognoscitur deus et citius: nam qui ad predictę veritatis cognitionem ratione vellent peruenire: vix post longum tempus id possent attingere: tum propter multa que exigunt ut didicūm est: tum etiam propter quod tempore iuuentutis diuersis passionum motibus anima fluctuans non est apta ad tam alte veritatis cognitionem: sed

in quiescendo sit prudens et sciens: ut habet. 2. physicoz.

Tertia ratio est propter securitatem quia notitia fidei est securior inuestigatione rationis. Nemoque enim tali inuestigatione falsitas admisceat propter debilitatem intellectus nostri in iudicando: et fantasmatum permixtionem. Et ideo oportuit ut per viam fidei veritas elucescat. hic apostolus ad ephesios. 4. Non amplius ambuletis sicut et gentes ambulant in vanitate sensus sui tenebris obscuratum habens intellectum. Igitur humiliet unusquisque mentem suam: deponat omnes curiositates animi sui: abiciat quilibet presumptionem a se: et cum de Christo senserint fide videant rationis propter debilitatem. Sed nescio quid dicam de multis qui nullo argumento flecti possunt ad credendum que credere obligantur. Nisi forte dixerim eos ex cecatos: vel superbia: vel auaritia: vel luxuria: a quibus cum abstinere nolunt id credunt quod nolunt. hoc namque solum esse videtur malorum refugium quod propter nos hanc fidem habeamus ut dicitur.

Sabbato pro secunda dicitur de aduetu. sermo de secula christi contra falsos christianos qui dicunt se in christum credere: quem tamen in operibus virtutum nolunt imitari: unde in ipso merito scandalizantur.

Fructus tredecimus Iesus est imitandus.

Beatissimus qui non fuerit scandalizatus in me. ubi supra ostendunt quidam se in hac vita Christum diligere: et in ipsum credere verba proferendo:

sed operibus ipsi contrarij: quoniam
vitiosi? viuunt: vitiaq; eoz est reprehē
sibilis valde: atq; in his que dei sūt
difficillime fatigantur: adeo vt nec
pro minimo laborare velint pro ad
piscenda gloria sanctorum. Pro qui
bus in presenti sermone dicturi su
m? de seq̃la Jesu xp̃i: quia vt Jaco.
ait 2°. fides sine operib? mortua est.
Non enim prodest nobis Christum
mendare: christuz laudare: xp̃m ma
gnificare: xp̃m nominare: nisi ipsum
fuerim? imitati. Erit itaq; huius ser
monis fruct? . Jesus est imitandus.
nam qui ipsuz sequit in illo nō scan
dalizat. Pro cuius declaratione cir
ca sequelā tres conclusiones nob̃m?

Prima conclusio dicit determinatio.

Secunda conclusio dicit ratio.

Tertia conclusio dicit retardatio.

Debeim? imitari xp̃m: nō tñ in
omnibus: sed ex necessitate in obser
uatiā humili diuinorum consiliorū
et operibus perfectionū. Cap. p̃mū.

Prima conclusio dicitur determi
natio: in qua expedit scire in
quo debeamus christū sequi: de quo
Petrus ait. p̃ma pe. z. c. Xps passus
est pro nobis: nobis relinques exē
plum vt sequamur vestigia eius. Et
Jo. p̃^a canonica. z. c. q̃ dicit se i xp̃m
credere: debet sic ille ambulauit am
bulare. et Lactāti. 7. li. diuinaz isti
tutionū ait. Nō enī nī ac dñs qui cōdi
dit firmavitq; celuz: q̃ librata magni
tudine sua terrā vallauit montibus:
mare circūdedit omniaq; distinxit: et
quidq̃d est in hoc ope mundi planit
atq; perfecit: q̃ p̃spedis errorib? ho
minū ducē misit: vt nobis iusticie viā

panderet: hūc sequamur omnes: hūc
audiamus: hūc deuotissime para
mus: quoniā solus vt ait Lucretius
veridicis hominū purgauit pectora
vidis. et sine statuit turpitudinis ac
timoris. Expōsiuitq; sumum bonuz
quo tendimus omnes. Qui formaz
atq; viā monstrauit limite paruo.

Quo possemus recto tendere cursu:
nec tātū ostēdit: sed precessit: ne quis
difficultatis gratia iter veritatis er
raret. Et Greg. dicit. Qui xp̃i vesti
gia dedignat sequi: qua temeritate
sperat ad eius claritatis gaudia ose
quenda peruenire. Et in euangelio
ipse saluator ait Jo. 8. Ego sum lux
mūdi. qui sequit me non ambulat in
tenebris. Et Jo. 12. Exēplū enī dedi
vobis vt quēadmodū ego feci: ita et
vos faciatis. Ex his remanet dubi?
anim? in quo debeamus xp̃m sequi.
cū xps ieiunauerit q̃draginta dieb?
et quadraginta noctibus: et nihil co
medēs vel bibēs in desertum locum
ad orādū accessit: animā suā persecu
torib? obtulerit: fueritq; multiplici
illus: flagellat? . contumeliis affectus
in medio duorum latronū crucifix?
et tandem p nobis cū amaro dolo
re mortuus. Si ergo debemus xp̃z
sequi: nunquid et talia pati obligati
sumus: ita vt aliter non possumus
saluari. Ad quod est notandum ad
illud quod dicit dominus Bonauē
tura in quodam libello suo: qui inti
tulatur apologia pauperū. q̃ in xp̃o
contingit tres adūs reperire.

Primi respiciūt dignitatē excellētie.

Secūdi defensionē misericordie.

Tertij in formationē perfectē vite.

Circa adus respiciunt. zc. vt illi in quibus apparet sua potentia: sicut opera miraculosa: vel sapientia: sicut reuelatio secretorum cordis: vel seueritas iudicii: sicut eicere vendentes et emētes de templo et dura increpatione ferire pontifices: vel auctoritas officij: sicut sacramentum perficere: et man⁹ imponere et relaxare peccata: que omnia xpo conueniūt: quia ipse erat deus omnipotēs: erat homo et ex grā vntionis omnia sciens: erat iudex et erat sacerdos.

Secūdi adus in xpo respiciūt de fensione misericordie. Nam xpūs nuptiis iterfuit: comedit cū phariseo Luce. 7. in domo Martē et Magdalene multoties hospitabatur: ibiq; comedebat apposita sibi cibaria. Comedit cū publicanis et peccatoribus: vt patet Math. 9. qm̄ comedit i domo mathei pharisei murmurabāt. quare cū publicāis et peccatorib; māducat magister vester. Habebat tunicā in cōsurilē nō rudam nec ispidā: quersa batur inter homines: et tandē cū peccatorib; loquebat. Que omnia ipse fecit nō tāq; imperfect; sed perfectissimus. Et huiusmodi opera in ipso imperfecta nequaq; fuerunt: quia sicut bonuz diciē tripliciter: ita et malum tripliciter. Est enī bonū ex genere vt ad⁹ trāsīs super aliquā materiā vt ire ad ecclesiā: dare elemosinā: ieiunare. et similia. Est enim bonū ex circūstātia. sicut adus circūstātis debitis informat: vt occidere hominē quia lex ita iubet. Est etiā bonū fm se: qd nullo modo potest fieri male: vt est diligere deum est op⁹ virtutis

ex radice caritatis procedēs. Similiter malū aliquod est ex genere vt ad⁹ trāsīs super materiāz indebitā: sicut occidere hominē. Et malū ex circūstātia sicut dare elemosinā diuiti pauperibus fame perire permissis et ieiunare ppter inanē gloriā. Et est malū secūdu se: et est illud quod nullo modo potest fieri bonū: sic odire deū: et de facto peccare mortaliter. Perfectū etiā quoddā est ex genere vt est ad⁹ difficilis et excellēs: vt sic omnia relinquere et religionē intrare. Quoddā est pfectū ex circūstātia vt est ad⁹ debitis circūstātis et perfectionibus informat: sicut fugere mortē non ex infirmitate et timore: sed pro meliori bono: vel quātū ad deū vel quātū ad proximū. Tertiū est perfectū fm se: sicut est adus difficilis a virtutis sblimitate procedens: vt est motus seruile et tacite dilectionis i deū. Imperfectū etiā dicitur tripliciter. Quoddā est ex genere: vt est adus facilis ad quē humana infirmitas et fragilitas omūiter inclinā: vt possidere pecuniā: habere vxorē et similia. Quoddā est ex circūstātia: vt dimittere vestē ppter fugā maioris iniurie. Tertiū est imperfectum fm se: quod nullo modo potest stare cū euāgelica perfectione: vt fugere paupertatē. Ex his omnib; apparet: qd bonū fm se nūq; potest esse imperfectū: et conuerso. Sed bñ bonū ex genere potest esse malū ex circūstātia: sicut qui irret ad ecclesiā vt placet hominibus et nō deo: et malū ex gñe potest esse bonū ex circūstātia: sicut si vides maleficos fm iura aliquem occidere in

37
34
quo casu nō malefaciūt s̄ bñfaciūt.
vt pater. 22. q. 5. c. Lex eterna. c. Cuz
minister. 7. c. Qui malos. Ita etiā p
fectū ex genere posset imp̄fectū esse
ex circūstantia: sicut facere aliquod
opus ad debitum finē caritatis ordi
natū pcedēs ex radice intīme carita
tis. hoc modo xp̄s bñdīdū omnia p
fectissime fecit: quia cū comedit vel
bibit: vel uersat⁹ est cū hominibus:
vel cū nuptiis interfuit: 7 similia: nō
hoc fecit vt satisficeret alicui suo irra
tionali appetitui: qui in ipso nō erat:
s̄ vt infirmos confortaret ne crederent
si xp̄s talia opa nō fecisset se aliquo
modo posse saluari: si ab eis opibus
imp̄fectionis omnino nō abstinerent
vnde similiter dicim⁹ q̄ in xp̄o ma
ioris perfectiōis fuit familiare collo
quiū cū peccatorib⁹: q̄ dura increpa
tio facta p̄ Joh̄ez baptistā ipsīs pha
riseis. Maioris perfectiōis fuit in
xp̄o uersatio cū hominib⁹ q̄ solitu
do Joh̄is in heremo: qm̄ hec 7 silia
procedebāt a xp̄o ex ardētissima cari
tate: nā sicut humanā assumēdo na
turā in nostris quidē factus est hu
milis: s̄ in pprijs remāsit excelsus sic
7 sūme caritatis dignatio ad actus
quosdā nostre imbecillitatis 7 imp
fectionis conformes deprimis: 7 alia
sūme p̄fectionis rectitudine nō curua
tur. 7 ideo talia opa p̄fecta in ipso fu
erūt. Neq̄ hō sciēdū est q̄ quidam
min⁹ bñ intelligētes: q̄ dicūt q̄ p̄fe
ctio 7 imp̄fectio differunt sicut duo
contraria: sicut iustitia 7 peccatū: gl̄ia
7 ignominia: vita 7 mors: s̄ differūt
sicut magis bonū 7 min⁹ bonū: ma
gis meritorū 7 min⁹ meritorū. Itē

nō valet sequētia: vn⁹ facit op⁹ per
fectionis: q̄ bñfacit. alter facit opus
imp̄fectionis: q̄ male facit. Ideo Am
brosi⁹ li. p̄. de officiis ait. Officiū
omne aut bonū aut p̄fectū est. qd̄ cū
scripturaz auctoritate possum⁹ pba
re. Habem⁹. n. i. euāgelio dixisse deū
Mat. 19. Si vis ad vitā ingredi sua
mādata. Nō homicidiū facias. Nō
adulterabis. Hec media sunt officia:
q̄b⁹ aliqd̄ deest. Ideo sequit⁹. Mat. 19.
c. Si vis p̄fect⁹ esse vade vende
omnia que habes: 7 da pauperib⁹: 7
veni sequere me. Hoc est q̄ perfectū
officiū: greci cathōcum vocant. quo
corrigimur omnia que aliquos po
tuerūt lapsos habere. Hec ille. Et idē
Ambrosi⁹ sup̄ epistolā ad corin. ait.
Allicit. tempore vult fideles: vt non
solū inocētes: s̄ gloriofi videamur.
cessa. n. preterire virtutis est mati
me. Et Aug. in li. de bono coniugali
inqt. Bonū erat qd̄ Marta faciebat
occupata circa ministeriū sanctorū: s̄
meli⁹ qd̄ Maria soror eius. Bonum
Sūsāne i coniugali castitate laudam⁹
s̄ tñ meli⁹ bonū vidue Anne: ac mul
to mag⁹. Marie & ginis aīponamus
bonū erat qd̄ faciebāt: q̄ de sba sua
xp̄o 7 ei⁹ discipulis ministrabāt: sed
meli⁹ qd̄ faciebāt qui omnē s̄bam
suā dimiserāt: vt xp̄s expedit⁹ seque
rēt. Et Hiero. ad Demetriadē inqt.
Prohibēt mala: precipiuntur bona:
cedūt media: suadent perfectā. In
duob⁹ p̄mis oē peccatū eludis. Re
liq̄ hō posita sūt in nra potestate. vt
aut vtamur excessis ac licitis: aut ob
mai⁹ premiū ea que nobis p̄missa
sunt respuam⁹. Quib⁹ omnib⁹ appz
e

q̄ perfectū non differt ab imperfecto:
sicut virtuosus a vitioso: sed sicut ma
gis bonū a minori bono.

Tertij actus in xpo respiciūt informa
tionem perfecte vite: sicut offerre se
morti: & ginitatē & paupertatē obserua
re: & huiusmodi. Cum ergo queritur
in quo debem⁹ sequi xpm. R⁹ q̄ in
obseruatiā diuinorū mandatorū: vt
apparet ex premis. In operib⁹ au
tem perfectionis non tenemur ipsū
sequi: nisi iquātū volum⁹: sicut si nos
astringeremur ad obseruādū diuina
scētia: vel in casu q̄ extrema nēcitas
expostularer: sic si aliter vn⁹ nō pos
set se defendere: vt si nō negaret mo
reres. Ideirco multi iudices sunt q̄
ex operib⁹ perfectionis: vlt⁹ i xpo cōsi
deratis: vel in sanctis suis: eos lace
rant: in quib⁹ talia opa nō relucēt.
quis igrat q̄ etiā i opib⁹ pfectōis &
grad⁹ & varietas iueniat. Op⁹ nāq;
pfectionis est p xpo vbiuri: lapidari
crucifigi: capite trūcari: sagitari: vel
decorari. Opus pfectionis est mun
do dimisso in solitudine deo seruire
Opus pfectōis ē habitū religionis
assumere: & inter homines stādo: ver
ba vite p̄dicare: que fatuitas est q̄ di
cere. Paulus p̄m⁹ heremita stetit in
heremo & bñfecit. Stephan⁹ fuit la
pidat⁹ & nō stetit in heremo: q̄ male
fecit. Sanct⁹ Gracil⁹ nō fuit sacerdos
& noluit esse ppter humilitatē & bene
fecit: q̄ sanct⁹ Antoni⁹ qui fuit sacer
dos male fecit. Crudis intellect⁹ est
ita cogitare. o ruda ingenia. o mites
insipide atq; bestiales. Certe absq; vl
la rōne volūt pleriq; de quibus loq
mur: omnes ad opa pfectionis fore

obligatos: damnāt iugia: damnāt
reges duces barones milites merca
tores artifices: & quoscuq; in seculo
constitutos. Quib⁹ ego dico q̄ hi qui
in seculo sunt in quolibet gradu: &
seruent mandata dei: & salus eterna
eis nō denegat. Afferūt etiā h. eos
qui pfectionis viam ingressi sunt ad
omnia & singula perfectionis opera
teneri: quod falsum est: qd ostēdim⁹
exēplis p̄legatis. Sequamur ergo
xpm bono animo: q̄a ad nihil impos
sibile nos cogit.

Quā trib⁹ rōnibus inducimur sequi
xpm: quē multi fugiūt. Cap. 2.

Secūda conclusio dicit ratio vel
inductio. Inducimur nāq; xpm
sequi: quē multi fugiūt triplici rōe.

Primo ratione nominationis.

Secūdo ratione honorationis.

Tertio ratione remunerationis.

Primo inducimur seq xpm rōne
nominationis. Nominamur. n. xpia
ni: qd nomē p̄mo ab apostolis & di
scipulis fuit introdūctū. Nā vt scribit
in. 2. li. ecclesiastice historie: cū passim
per gentiliū populos diuina effūdēt
dignatio: p̄mū Cornel⁹ apud Cesa
reā palestine urbē maximā cū omni
domo sua ad fidem xpi Petro mini
strante pducit. Jam in dies q̄pluri
mi & alij ex gentib⁹ apud antiochiā
ad fidē venerūt. Ob quod ibidez flo
rentissima congregatur ecclesia: in qua
omnib⁹ parit⁹ & in gratia dei & vna
nimiter degētib⁹: ibi p̄mū discipuli
perēni fonte sumpto vocabulo appel
lati sunt xpiani: q̄a & a xpo dī opz
vt qui illud habēt xōm sequāt⁹: quia
nomen debet esse psonā rei, pbat

2i. di. c. Cleros. 7 de prebendis 7 di
gnitatib⁹. c. cū secundū. 7 instituta de
donat. f. est. Hinc est qd scribit exē
de sacra vnditione. c. Cōuenisse. a xpō
xpiani dicitur: vt quasi vndi dēruat
ab vndō: vt omnes currāt in odorē
vnguētōz illi⁹ cui⁹ nom oleū ē effu
sum. Et Aug. in li. de doctrina xpia
na de hoc sic loquit. Ex sacramento
vnditionis xpianoz omiū vocabulū
desceḋit: qd nomē illud frustra forti
tur: qd xpm minime imitat.

Secundo inducimur ad sequēdū xp̄z
rōne honorationis: q̄a honorat xp̄s
se sequentes tanto honore vt maior
excogitari nō possit. Ideo dixit disci
pulis suis xp̄s. Jo. 15. Jā nō dicā vos
seruos s̄ amicos. Et i ps. 138. Numis
honorati sūt amici tui de⁹. qd vep ē
Nos aspici⁹ cū videmus tā celebri
veneratione celi memoriā sanctorū 7
magl ap̄te videbitur cū in fine seculi
imitatores xp̄i magl honorabunt q̄
procurati reges: q̄ insatiati diuites:
q̄ delicati iuuenes: q̄ hi qui volupra
tib⁹ 7 blāditiis seclī vacauerūt. Tūc
vt scribit sapiētē. 5. Stabūt iusti in
magna cōstātia aduersus eos zc. vsq;
illoz ē. Erit tūc maior gloria 7 ho
nor piscatoris amici dei: q̄ fuerit glo
ria exhibita quibuscūq; impatoribus
Romanoz: nulla erit tūc illoz Ro
manoz gloria: qui post multos labo
res 7 sudores 7 angustias 7 effusio
nē sanguinis 7 dira vulnēra supatis
hostib⁹ in vrbe maxima triūphabāt.
Erat nāq; triūphus ille honoz maxi
m⁹: qui dari poterat a Romanis. 7
dicit a tris: qd est tres: 7 phanus: qd
est son⁹: quasi triplex son⁹ p̄ hū meri

to cūe. Siebat aut triplex cōsultatio p
t. i. i. pho: nā p̄mo cōsulebat exercitus.
2⁹ senat⁹. 3⁹ popul⁹: quib⁹ cōcordanti
bus triūphabat victor. i. i. osus dux. vel
dicit qd triplex fuit letitia triūphāns
Prima qd cū ad vrbe triūphalis ciuis
rediret ei cū effusa letitia occurrebat
populus vniuersus. 2⁹ erat letitia qn
triūphātis currū pcedebant captiui
omnes manibus post tergū ligatis.
3⁹ letitia: qd triūphans seruū post se
habebat gestātē anulū simlē suo 7
a tergo triūphātis coronā aureā de
ferentē. Ipse hō triūphans indatus
veste aurea ascēdebat sup curz aur cū
tractū a quatuor eqs albis: vt scribit
Luci⁹ flor⁹ li. 1. p. 7 sic pōpaticus dux
eūte senatu in capitolio albos macta
bat tauros 7 sacrificabat Jcui: 7 ob
tēpamētū hui⁹ effuse letitiē licebat
impune omnib⁹ iocose aduersū triū
phātē dicere quēcūq; vitiā: 7 moti
Romani ob tātā gloriā sine rubore
postulabāt sibi decerni triumphales
titulos ob quēcūq; leuia. quibus vt
occurreret teste Valerio lib rubrica
de iure triūphādī: lege cautū est ne
quis triūpharet: nisi. 5. millia hostiū
in vna acie occidisset: 7 ne lex cupidi
tatis gloria fraudaret adiutorio al
terius legis suffulta est: quam Luci⁹
Mā. i. 7. 11. Caro tribuni plebis tu
lerunt. Minabatur enim penam im
peratoribus qui falsum numez occi
soz hostiū aut amicoz ciuium sena
tū suis litte is nunciassent. Jūbebāt
etiā q̄p̄mo vrbe intrassent apud
q̄stozes vrbānos iurare de viroq;
numero: ab his senatui scriptū esse.
Erat etiā santitum vt pro habito
e z

imperio nō pro recuperati. effuissent
romani populi triūphus decernere
Ob quā legē ut scripsit Valerius su
perior africanas ob recuperatas hispa
nias nulli triūphū habuit. Nec. **M.**
M. Marcell^o ob recuperatas Siracusas.
Habebat autē in his triūphis solaciofi
ludi et festiui ioci in honore triūphā
tis: vñ maxime mouebāt ipsi romāi
ad viriliter agēdū et aggrediendū q̄
cūq; ardua et difficilia sibi omīssa. sic
triūphauit Lucius postinus mege
teli^o fm Titū Liniū. li. p^o ab urbe
adita: qui samites vicit et vria^z supe
rauit. Triūphauit Lucius Emilius
Paulus fili^o Lucij Emilij: qui apud
Campos occisus est fm Plinium de
viris illustrib^{us}: eo q̄ licures vicit et
persem regē macedonie superauit. Tri
ūphauit Papili^o: qui Lucij Papili^o
cursor dictus est. qui samitum vuri
tiem plebis fregit: et adeo clare octa
gessit: q̄ romani fm Eutropij et Oro
sij: hūc Alexandro maxio duci parē
esse p̄stolabāt. Triūphauit Quint^o
Cecili^o. **M.** Marcell^o dict^o macedonicus
fm Eutropij li. 4°. ad omīta. **M.** Ma
cedonia: qui Philippū regē de mace
donia deuictū eduxit. Triūphauit
M. Marcell^o filius eius fm Orosium cre
ticus dictus: quia Cretam romano
populo subiugauit. Triūphauit Pom
peius magnus post superatos duos
reges fm Orosium trahentib^{us} curz
elephantis preferens ante se filios
M. Mitridatis et Triganis et Aristobo
lum principem iudeoz. Triūphauit
Cesar quinquies ut Suetonius scri
bit: et flor^o. ppter ea que gesserat in
Gallia et Britānia et egypto et aphri

ca. Triūphauit Probus imperator:
qui fm Eutropij. 9. li. et Rufinum
i analib^{us} romanor^{um}: vicit alemanos
germanos: gottos exarmatos: et die
bus. 5. sic gloriose triumphans inter
alia spectacula totū currū in speciem
silue fecit pleri arboribus: ac p̄ vau
sos aditus mille apios: mille ceruos
mille leones: cetū centumq; lupicos
inmisit leopardos: et quascūq; alias fe
ras habere potuit viuas. Et omnia
cessit diripienda populo. **M.** Multiq;
fuerunt alij: q̄ in huiusmodi triūphis
nō parū sibi honore vendicauerūt.
Sed vere sum^{us} scit et vanitas talis
honor: laborauerūt sollicitudine pro
re instabili et momētanea. Non sic
autē erit de honore amicor^{um} dei: qui
honore perperuū et idesciētē acq̄rēt
Non dicet imperatorib^{us} olim triū
phantibus: tunc vero stentibus: si his
qui xpm sunt imitati. **M.** Dat. 25. c. Ue
nīte bñdicti patris mei. **O** g mūdāna
pignitū. o vituperabilis negligētia:
si illi ciues terrene ciuitatis tantum
laborarunt pro illo modico honore
accipiendo: cur omnes nō inuigilāt
ad imitandū xpm pro honore quod
pmittit omnib^{us} beatis i regē celoz.
Tertio inducimur ad imitandum
xpm rōne remunerationis. Dat nāq;
se sequentibus remunerationem libe
ratissimam pro seruitio temporalī:
vitam eternam pro breui labore: bo
nū quod nūq; deficiet. Hinc ē quod
hiero. in questioib^{us} ad Eludā ait.
Quanta beatitudo pro paruis ma
gna recipere: eterna pro breuib^{us}: p
morituris semper viuētia: et habere
deū debitorem.

Qui multi sine ratione ppter tria retrahunt a xpi sequela. Cap. 3.

Tertia conclusio dicit retardatio. Retardant equidez 7 retrahuntur multi a sequela xpi 7 irrationabiliter 7 maxime ppter tria.

Primo ppter fide dubia.

Secundo ppter humanam verecundiam.

Tertio ppter spem falsam.

Prima retardatio dicit esse ppter fide dubia: quia nolunt firmiter credere existimantes nihil aliud esse nisi quod in presenti vita inueniunt atque videtur. quod Greg. in quarto dialogo quodam exemplo valde digno vincit: ubi ait: Si casu una mulier in fouea aliqua terre obscura 7 angusta pariat filium: ibique eum educat usque ad annos discretionis: postmodum ei dicit: qualiter est super ipsos celum terra sol luna stelle plante: homines edificia fontes maria: 7 huiusmodi. fatuus esset ille filius si non crederet dicentem ista non potest esse quia ea non vidi. Pariformiter stultus est homo qui non credit sancte matri ecclesie non credit predicatoribus 7 confitebitur de futura vita regni celorum.

Secunda retardatio dicit esse ppter humanam verecundiam. timet enim malorum hominum latratum 7 morsus qui derident septennumero eos qui bene facere student. Item illud puerbium. 3. Detestatur stultus eos qui in recta sunt via. 7 puerbum. 14. Ambulas recto itinere 7 times deum despicias ab eo: qui infami graditur via. 7 Jo. 3. Omnis qui male agit odit lucem. Contra quos hiero. dicit ad Damachium. Prima res est monachi continere omnia iudicia: 7 recordari apostoli dicentis. Si adhuc homini

bis placere christi seruus non essem: magis quod deridendi sunt quam imitari diabolum quam qui sequatur christum.

Tertia retardatio dicit esse ppter spem falsam: quia sperant deum viuere: quod unicuique dubium esse debet: si euenire solet quod hier. scribit ad Barchiam. Nemo inquit enim est tam fradris viribus ac tam decrepitate senectutis: ut non se putet unum adhuc annum superuiduiz esse. unde scribitur obliuio additionis sue ut terrenum aliter itaque soluendum erigatur in superbiam 7 animo celum teneat. hec ille. Coexistit itaque omnium metes: aperiantur oculi: cognoscamus seculi vanitatem: labilitatem falsitatem instabilitatem calamitatem breuitatem 7 finem. Conemur itaque imitari christum Iesum qui nos inuitat: ac nos clamat: Venite ad cenam paradisi: 7 ad beatitudinem impetrabilem: que parata est omnibus post me venisse volentibus: quam nobis prestat Iesus christus. Amen.

Dilecta tertia de aduentu. Sermo de predicatione Iohannis baptiste: quia christum dei filium publice predicauit. Fructus. 14. Iesu Iohes predicat.

Iesus autem vestrum stetit quem vos nescitis. Io. pro. 1. 7 in euangelio patris dicitur. Precursor domini nostri Iesu christi Iohes baptista ex dispositione spiritus sancti christum dei filium publice predicauit: cuius altitudinem singula iterum indicare voluit his qui fuerant ab hierosolimis ad eum missi: qui cum ceteris phariseis ac iudeis perfidis nullo modo acquererent Iohis testimonio 7 accessum. Noluerunt que de christo audierant a Iohanne huiusmodi mente suscipere: Et quia

in euangelio hodierno sit specialis
mentio de Iohannis predicatione: qua
xpm dei filium firmiter: fortiter: vacillans
assererebat. Idcirco pro euangelij de
claratione fructum proponimus eluci
dandum: qui est Iesum Iohannes predi
cat. Ad cuius expositionem tres solu
tiones occurrunt a notanda.

Prima solutio dicitur missionis.

Secunda solutio dicitur interrogationis.

Tertia solutio dicitur magnificationis.

Qui missi sunt ad Iohannem sacerdo
tes et leuitae interrogantes an esset
Christus. Cap. primus.

Prima solutio dicitur missionis
Que non in prima parte euan
gelij. quod miserunt iudei ab hierosolimis
sacerdotes et leuitas. etc. Tu quis es.
Ubi non immerito quoniam quare iudei
potius opinabantur de Iohanne quod esset
christus: quam de domino nostro Iesu christo. Nam
secundum Origenem tempus aduentus christi popu
lum recreabat: quodammodo iam prius ex his
legisperitis ex sacris scripturis spera
tum colligebatur propter quod theodas
non modicam multitudinem quasi christus
congregauit. Et post illum iudas galileus
in diebus passionis. Cum ergo feruē
tius expectaret christi aduentus: iudei
transmittunt ad Iohannem cōiter scire
volentes si ipse se christum fateatur propter tria

Primo propter baptismi nouitatem.

Secundo propter predicationis claritatem.

Tertio propter vite austeritatem.

Primo iudei habuerunt de Iohanne
talem opinionem propter baptismi nouita
tem: quia ut dicitur in fine huius euangelij
Iohannes erat in Bethania trans iorda
nem baptizans. hec Bethania secundum
glossam alia fuit ab illa: que non longe erat

ab hierosale: ubi fuerat Lazarus mor
tuis suscitatus: de qua etiam dicit Origenes
quod alio nomine vocabatur bechaboz. et quia
nullus prophetarum ante iohannem accepta
uerat baptizare: ideo baptismus eius
quandam nouitatem praetendere videbatur
que non immerito superiores iudeorum
mouere poterat ut de Iohanne suspi
carent quod esset Christus. De quo bap
tismo quatuor veritates sunt tenende
catholice. Prima veritas secundum Ricardum in
quarto. quod si extendamus nomen sacra
menti ad omne signum rei sacramentis
suscipiētem. sic baptismum iohannis erat
sacramentum: quia expresse repertabatur
christi baptismum: qui est res sacramentis susci
piētem. Si autem restringamus nomen
sacramenti ad illud quod est sacre rei
signum: et causa: sic non erat sacramentum
quia non offerebat gratiam ex vi sacramenti
ut declarabimus. unde respectu sacri
baptismi christi debet dici fuisse sacra
mentum: quia fuit quedam dispositio et pre
paratio ad illius baptismi susceptionem
ut dicit magister sententiarum in littera. dicitur. 2.
4. li. 2. veritas quod baptismus iohannis
ut dicit prefatus doctor fuit institutus
auctoritate diuina: quod probatur per illud
quod dicitur a iohanne baptista. Io. primo
Qui misit me baptizare ille mihi di
xit. super quem videris spiritum descendentem
et manentem super eum: ipse est qui
baptizat in spiritu sancto. Hoc ipsum probatur
quia illud. etc. christo querenti de baptismo
Io. vtrum esset ex celo an ex homini
bus. Non fuerunt ausi dicere quod ex
hominibus. Et dicitur ille baptismus iohannis
eo quod ipse solus fuit minister primarie
institutionis et executionis illius baptismi
Tertia veritas quia baptismus iohannis

fm glo. sup illud Luce. 3. Predicans
 baptismū pñie. Non dabat seu ofere
 bat grām: qā vt dī ibi Jōhēs dare
 nō potuit baptismū: quo peccata sol
 uerēt. Nā vt dicit Bon⁹. 2. di. q. ti
 li. talis baptism⁹ fuit institut⁹ p qdā
 pparationē ⁊ assuefactionē ad baptis
 mū xpī. de con. di. 4. c. nō regenera
 bant. vii glo. i. dat. 2. sup illo verbo.
 Ego baptizo. ait. Tm corpora lauo:
 quia peccata solue nequeo; vt sic nā
 scēdo ⁊ pñicādo pñeo: sic baptizādo
 ad xpī baptismū dirigā. Quarta ve
 ritas est q baptismi baptismō iohis
 similiter: itez debuerūt rebaptizari:
 sicut p3 p Aug. sup Jo. ⁊ ponit de
 con. di. 4. c. Aliud vbi dī. Si quos
 baptizauit iudas: itez nō sunt bapti
 zati: ⁊ quos baptizauit iohēs: iterum
 sunt baptizati. ⁊ idem. li. 2. de baptis
 mo cōi donatistas ait. Dñs Jēsus
 xps tali baptismō mūdāt ecclesiā: q
 accepto nullum altez requirāt: Jo
 hānes aut tali baptismō pñgebāt:
 quo accepto esset etiā baptismū do
 minicū nēcū. Et hoc hī expse aduū
 i 9. c. qñ baptizatos baptismō iohis
 Paul⁹ baptizauit baptismō xpī. Dic
 tū dñs Bon⁹. q quorūcūq opinio
 fuit q baptismi baptismō iohannis
 si nō habebāt fidē trinitatis rebapti
 zandi erāt. si aut habebāt fidē trini
 tatis: qua intq i⁹ insignabāt tāq ca
 radere habebāt spm sādū p imposi
 tionē manūū: ⁊ iō nō erāt rebaptizā
 di. Scot⁹ in 2. di. sui qrti inquit. q
 dupliciē pōt itelligi baptism⁹ iohis
 Uno modo in forma baptismi xpī:
 quā potuit didicisse a discipulis xpī
 vel ab aliis audientib⁹ eos baptizare:

⁊ tūc nō dī pprie baptism⁹ iohis. sic
 nō dī baptism⁹ petri vel pauli. ⁊ pla
 nū ē q tales sic baptizati nō erāt bap
 tizādi. Alio m pōt itelligi baptism⁹
 iohis nō in forma baptismi xpī s in
 aliq alia forma pprie. s. in noie vcturi
 vt dī aduū. i 9. vel absq aliq forma
 ⁊ sic de baptizato satis vī nēcūm q
 erat baptizand⁹ baptismō xpī: tū pp
 pceptū generale obligās omnes qd
 nō implebāt sic baptizati a Jōhē. tū
 qā medicina pparatiua susceptā con
 gruū est recipe medicinā curatiuam
 Baptism⁹ Jōhis vt dixi paulo iupe
 rius est sic dispositio ⁊ medicina pre
 paratiua ad baptismū xpī iō non tene
 opinio magi a doctoz i h passus:
 qā nō vī hēre rōnes ueniētes.
Secundo iudei magi opinabant
 q esset xps: q de dño nostro Jēsu
 xpo ppter doctrine claritatem. adeo
 nāq doctrine ei⁹ erat grata: vt ma
 gna populoz frequētia ueniret ad
 ipsū audiēdū. vii. i. dat. 2. dī. Exibat
 ad eū hierosolima ⁊ omnis iudea ⁊
 omnis regio circa iordanē. Et si di
 cas q populi stulte faciebāt: tū non
 stabat eis de aucte Jōhis: q etiam
 nulla miracula faciebat. vt tī Jo. iō.
 dī q fama mī aculose pceptis Jō
 hānis de sterili ⁊ senē: ⁊ anūtiatio ei⁹
 facta patri i loco ⁊ festo solēni ⁊ ab
 latio vsus lingue: ⁊ ei⁹ reditio nota
 plebi ⁊ preclara vita parētū: ⁊ ei⁹ ab
 infantia pñasio in desertis: ⁊ scitas
 ⁊ stupēda efficacia spūs in loquēdo
 dabat aptissimū testimoniū Jōhi
 q esset vox illa clamātis in deserto:
 de qua dicit Isaias. Ideo exiit pō
 puloz nō erat temeritas: sed potius
 e 4

motio spiritus dei et rationis et voluntatis eorum sibi consentientis.

Tertio iudei de Johanne opinabantur quod esset Christus propter vite austeritatem: vel singularitatem. Nam Christus ferebat vestes imunes. Johannes autem de pillis camellorum confectas. Christus panem et vinum comedeat cum peccatoribus. Johannes autem habebat durissimum vitum: et evitabat consortia peccatorum. Christus de fabro progenitus esse credebatur. Johannes vero a summo sacerdote: verumtamen non excusant iudei: quibus iste de quo tantam opinionem habebant Christum eis ostendit: ut patebit in sequentibus. Et hoc prediximus in precedenti fructu. Committuntur illi qui homines ex exterioribus iudicare volunt.

Qui destinatis ad iohannem ipse ad tria veraciter respondit. Cap. 2.

Secunda conclusio dicitur interrogationis. Nam hi qui fuerunt ad Johannem destinati ipsum sagaciter et studiose interrogaverunt proponentes sibi simpliciter tria: ad que ipse veraciter voluit respondere.

Primum quod es tu.

Secundum helias es tu.

Tertium propheta es tu.

De primo dicit textus. Et confessus est: et non negavit. Et confessus est quia non sum ego Christus. Ubi respondet secundum Chrysostomum intentioni eorum: quia ad hoc querebant. Tu quis es: ut responderet eis si esset Christus vel non. Dicit Chrysostomus. Sic fide dignum existimave

runt esse Johannem: ut ei de se ipso dicenti crederent.

Ad secundum sibi propositum dicit non sum. Quod contrariari videtur sententie salvatoris: qui dixit. Ille. decimo de Johanne baptista. Ipse est helias. Et ad hoc secundum Origenem dixerunt quidam: quod Johannes erat helias: tamen ignorabat se esse heliam. Et hoc nimirum tenent qui asserunt iterate incorporationis unionem tanquam anima multa posset induere corpora. Unde iudei per levitatem et sacerdotes querunt an esset helias arbitantes helie animam in Johanne esse: qui dixit. Non sum: ne sciens primum vitam propriam. sed hunc errorem interemit Origenes dicens. Qualiter autem videtur rationabile si tanquam propheta a spiritu illuminatus et de deo unigenito tanta narravit: ignorasse de se ipso: an unquam eius anima fuerit in helia. Ideo Gregorius in omelia hunc passum declarat dicens. Ex his verbis questio vobis valde implexa generatur. Alio quippe loco inquisitus a discipulis dominus de helie advenit respondit. Helias venit et non cognoverunt eum. Sed si vultis scire Johannes ipse est helias. Requisivit autem Johannes dixit. Non sum helias. Quid est hoc fratres carissimi: quia quod veritas affirmat hic propheta veritatis negat. Valde enim inter se diversa sunt. Ipse est: et ego non sum. Quomodo ergo propheta veritatis est: si eiusdem veritatis sermonibus concordans non est. Sed si scilicet veritas ipsa requiratur: hoc quod ip

ter se contrarium sonuit: quomodo contrarium non sit inuenitur. Ad zachariam nam ꝑ angelus de Johāne dicit. Ipse precedet ante illum in spiritu et virtute helie. Quia sicut helias secundum domini aduentū preueniet: ita Johānes preuenit primū. Nam ille precursor uenturus est veridicis: ita iste precursor factus est redemptoris. Johānes ergo in spiritu helias erat: in persona helias non erat. Quod ergo Christus fateatur de spiritu: hoc Johānes denegat de persona: quia et iustum erat ut discipulis dominus spirituales de iohāne sententiam diceret. Et iohānes turbis carnalibus non de suo spiritu sed de corpore responderet. Hec ille.

Ad tertiam interrogationem respondit iohānes se non esse prophetam. Quod si alicui dubium hec responsio faceret: cum dominus euz prophetam dicat et plus ꝑ prophetam. Nos respondere possumus ꝑ hic prophetam tripliciter potest capi. v3.

Generalitꝛ pmo modo.

Specialitꝛ secūdo modo.

Singulariter tertio modo.

Primo modo accipitur pro quo libet prophetam. Et sic Johānes non erat prophetam: sed plus ꝑ prophetam. Et Augustinus ait. iohānes maior erat ꝑ prophetam: quia prophete longe pronuntiauerunt. iohannes presentem demonstrabat.

Secundo modo accipitur prophetam specialiter. et sic secundum Nicolaum de lira famosa erat opinio tūc temporis apud antiquos iudeos ꝑ ante Christum veniret vnus magnus

propheta: eo ꝑ scriptum est deutero. decimo octauo c. Propheta suscitabit deus de fratribus vestris. Que quidem auctoritas secundum veritatem intelligenda est ad litteram de Christo: licet iudei intelligerent eam de alio propheta. Et ideo interrogauerunt eum: si esset ille prophetam: et respondit Non. Non enim negauit se esse prophetam absolute. Sed prophetam missum ante Christum: quia negasset veritatem. sed negauit se ipsum prophetam: de quo loquitur scriptura ꝑ allegata: que ad litteram intelligenda erat de Christo: ut dictum est.

Tertio modo accipitur prophetam singulariter. et sic secundum glosas accipit ꝑ heliseo: in quo requiritur duplex spiritus prophetarum. quarti Regum secūdo capitulo. ideo iohānes dixit. Non sum: scilicet heliseus. Mira certe humilitas iohannis animam possidebat: qui in tanta estimatione sui noluit iactanter dicere quod non erat. Potuisset respondere se esse Christum vel prophetam: et noluit. Recusauit sibi usurpare honorem alienum veritatem rei petentibus manifestauit. Sed ve mundo a scandalis ꝑ tali honore quotiens veritas offuscatur. Quot mendacia ꝑferuntur: quot flagitia ꝑpetrantur. Certe uix illa explicare possumus. Non sic faciebat iohānes: qui nobis sue humilitatis ꝑbere voluit exemplū et hec sufficiant ꝑ secunda conclusione.

Quod Johānes sua ꝑdicatione Christum magnificauit. Cap. 3.

Tertia conclusio dicit magnificati
onis. Magnificauit enim iohes
xp̄m illū predicādo ⁊ declarās hīs q̄
interrogabāt eū spālīter de tribus.

Primo de maiestate.

Secundo de p̄oritate.

Tertio de s̄lūitate.

Primo de maiestate magnificauit
xp̄m; q̄a illis petētib⁹. Quis es vt re
sponsū dem⁹ hīs qui miserunt nos.
Quid dicas de te ipso. Ego vox cla
mantis in deserto dirigite viā dñi.
Ubi xp̄m dñm p̄dicabat fm q̄ Iſa.
40. p̄dixerat iohes demōstrat cla
mare in deserto iudee: vt oēs se pre
parēt in aduētū christi in mūdū. Et
bñ designat iohes īpprietate vocis
q̄a erat anūtiator x̄bi dñi: hoc ē xp̄i
q̄ ē x̄bū patris. vñ Greg. in omel.
ait. Scitis autē q̄a vnigenit⁹ fili⁹ x̄bū
patris vocat. Ex ipsa autē nostra lo
cutione cognoscim⁹: q̄a p̄us vox so
nat vt x̄bum possit audiri. iohes ḡ
vocē se esse asserit: q̄a x̄bū precedit.
Et per ei⁹ mīsteriū patris x̄bū ab ho
minib⁹ audī. Theophil⁹ autē dicit:
q̄ iohes vox est: q̄a x̄itatē manifeste
anūtiat. Dēs enim qui in lege erant
obscure loquebant. Sed posset q̄ri
quare iohānes appellat se vocē. Rñ
dēt triplici rōne. Quia x̄bum est in
corde: s̄ manifestat per vocē dicētis
⁊ ponit in corde audientis. Et sic ni
hilominus x̄bū adhuc remanet in
corde dicētis ⁊ audientis: ⁊ vox trāsit
Sic etiā xp̄s q̄ est x̄bū in corde pa
tris: qui ad nos venit: ⁊ iohes ipsuz
manifestauit. Sic christ⁹ ⁊ remanet
in corde patris p̄ eternā generationē
⁊ in cordib⁹ nostris p̄ fidē: ⁊ iohes

trāsuit p̄ mortē. iohis p̄mo. De e p̄
minui: illuz autē crescere. Secūda rō
q̄a sic x̄bū p̄us est q̄ vox: ⁊ non vox
p̄reit x̄bū: sic xp̄s fuit an iohānem
⁊ ideo ipse dixit iohis p̄o. Prior me
erat. Et nō iohes p̄ecessit Christum
Luce p̄o. ipse p̄cedet an illū ī spū zc̄
Tertia ratio est quia sicut vox est cō
iuncta x̄bo: nec tñ est x̄bū: sic iohes
multa sanctitate iunct⁹ fuit christo:
nec tamen fuit Christ⁹. Nā Christus
fuit sponsus: iohānes amicus sponsi
Secundo magnificauit Christū
de p̄oritate. Nam sequit euāgeliū
Et qui missi fuerāt erāt ex phariseis
⁊ interrogauerūt eum ⁊ dixit ut ei.
Quid ergo baptizas si tu nō es xp̄s
neq̄ helias: neq̄ p̄pheta. Rñdit eis
dicens. Ego baptizo in aqua. mediū
autem vestrum stetit quem vos ne
scitis. Quod sic intelligitur secūdum
Greg. quia per carnem apparens ⁊
visibilis extitit in corpore: ⁊ inuisi
bilis maiestate. vel fm Crisostomū.
quoniam decens erat Christum cō
mixtum esse populo vt vnum mul
torum se vbiq̄ humilem esse docētē
Vel secūdum Theophilum. Nēdī
us erat phariseorum dominus: sed
ignorabant eum: quia ipsi scripturas
se scire putabant. Et in quantum in
illis pronuntiabatur: dominus me
dius eorum erat: scilicet in cordibus
eorum. Sed nesciebant eum: eo q̄
scripturas non intelligebant. ipse est
qui post me venit: qui ante me fact⁹
est. Sed quomodo verū ē hoc dictū
cum Christus secūdum diuinitatez
sit genitus ⁊ nō fact⁹: fm hūanitate
x̄o post conceptū p̄cursoris ī vtero

39.
Aginis sit incarnatus: ut patet Luce
p^o. Ad qd rñdz Greg in omel. dicēs
Sic nāqz dñs an me fact^o est: ac si vi
cat. anposu^o ē mibi. P^o me q venit:
qā postmodū nat^o. an me fact^o est:
quia mibi pzelatus.

Tertio magnif. cauit xpm de sblī
mitate: cū dixit Cui^o nō sum dignus
ut solū corrigiā calciāmētoz eius.
Circa quod dubiū occurrit: si xps cal
ciamēta portauit. 7 fm hanc sentētiā
videt q sic. tñ ex altera hñ Luce. io.
.c. q xps apostolis suis calciamenta
portare inhiuit. 7 ipse fecit qd docu
it actū p^o. 7 hiero. ad Eustoehiūz
inquit. Discipuli absqz calciāmētoz
onere: 7 vinculis pelliū ad predica
tiōē noui euangelij destināt. 7 mili
tes vestimētis Jesu sorte diuisis cali
gas nō inuenerūt: quas tollerēt. Jō
hñ Nicolai de lira dicēdū est q Jō
hānes metaphozice locut^o est: dicēs
se nō esse dignū exhibere xpo etiā mi
nimū seruitiū: sicut solēt homines ali
qn loq ad oñdēduz suā paruitatē v^t
alicui^o alteri^o excellētiā: vel hñ Greg.
dicere possumus: q p corrigiā calcia
mēti incarnatiōis mīsteriū intelligat
ait n. Incarnat^o dñs veniens quasi
calciat^o apparuit qui i diuinitate sua
morticiua nostre corruptionis assū
psit. Corrigiā q calciāmēti est liga
tura mīsterij. Jōhēs q soluere corri
giām calciāmēti e^o nō valet: qā in
carnationis mīsteriū nec ipse i uesti
gare sufficit: ac si patēter dicat. Quid
mīz si mibi ille p^olat^o ē: quē post me
quidē natū osidero: sed natiuitatis ei^o
mīsteriū non pprehendo. Hec Greg.
Quis itaqz indeos pertinacissimos 7

formidolosos nō iudicat: q postq lo
hānis testimoniū audierūt: xpm qre
re neglexerūt: imo ipsum inuētū susci
pere noluerūt. Sed non min^o imo
multo iniqui existimādū sūt falsi xpi
ani: qui xpm expellūt de cordib^o suis
Audiunt pphetas patriarchas: apo
stolos: nartires: cōfessores: Agines
doctores 7 predatores clamantes
xpm esse saluatozē mundi. 7 eum su
giant: 7 malis operibus ipsum perse
quūt. Quot scelera: quot impieta
tes: quot facinora mala falsi xpiani
mittunt: rursum crucifigentes filiū
dei: ut dicit apostolus. Aperiamus
ergo corda nostra: mundemus illa
ab omni inquinamēto: 7 suscipiamus
dominū Jesum xpm: qui se ipsum tā
benigne nobis cōmunicare voluit ap
parens in medio hominū: ut omnes
eum cognoscerent: atqz ab ipso que
rerent munus eterne salutis: quod
nobis concedat ipse: qui est bñdictus
in secula seculoz. Amē.

Seria secunda post tertiam domi
nicam de aduētū. Sermo de satisfā
ctiōe per xpm facta.

Fructus. is. Iesus satisfactor.

m

Edus autem vestrū zē.
Propter grauitatez pec
catorum humani gene
ris suscepit Christus in
nocēs carnem eterno patri cum sua
penitentia pro omnibus assumpta
plene satisfactorus. Non enim pro
se ipso Christus venit in mundum:
7 passus est sudores: labores: oppro
bria vulnera 7 duram mortem: sed
ut paterna iusticia contra hominum
peccata ex condecēti placaret.

Nam ita contra peccata mortalia in
dignatur deus ut nullus posset per se
sufficere non solum pro peccato pri
mo parentum: sed pro quocumque pecca
to. Quia ipsius furorē mitigare. Cui
itaque fructum tam vberimum omnes
gustamus. scilicet quod iram dei vincere pos
sumus ex beneficio incarnati Iesu.
Idcirco in presenti sermone de satisfaci
tione per Christum facta dicturi sumus. in
quo ostendimus Christum satisfactorem. pro
cuius declaratione tres conclusiones
erunt notande.

Prima dicitur agnitionis.

Secunda dicitur possibilitatis.

Tertia dicitur copiositatis.

Quod humanum genus reparari per satis
factionem agnoscitur. Cap. primum.

Prima conclusio dicitur agnitionis
In qua videndum est quod magis
congruum fuit humanum genus re
parari per satisfactionem quam per alium
modum. Et hoc tripliciter. Primo. Bonam
in tertio. de. 20. et maxime propter tres
rationes.

Primo ratione diuine iustitie.

Secundo ratione diuine sapientie.

Tertio ratione diuine honorificentie.

Primo ratione diuine iustitie: quia
illa via magis conueniens fuit ad repa
rationem humani generis: in qua
seruatur ordo diuine iustitie. Magis
autem seruatur cum malum puniatur quam cum
malum relinquitur impunitum. sed cum
peccator reparatur per satisfactionem
malum puniatur: cum sine satisfactioe
malum relinquitur impunitum. ergo
magis seruatur ordo diuine iustitie
in reparatione per satisfactionem quam sine
satisfactione. Hanc rationem tangit An

selmus in li. cur deus et homo. ubi ait. si
peccatum impunitum dimittitur similiter
se habet deus peccati et non peccati.

Secundo magis agnoscitur fuit repatio
ne predicta esse per satisfactionem ratione
diuine sapientie. Nam illa via magis
agnoscitur reparationi humani generis:
in qua magis seruatur ordo diuine sa
pientie. Sed sic est secundum Augustinum. Or
dinatio peccantium in suppliciis siue
peccati in pena. manifestat decorem
diuine sapientie: que non patitur uni
uersum ex aliqua sui parte deturpari
sed cum peccator releuatur per satis
factionem: culpa sequitur ad penam.
Cum vero sine satisfactione culpa non
ordinatur per penam. ergo reparatio
humani generis prius conuenit diu
ine sapientie per satisfactionem.

Tertio ratione diuine honorificen
tie magis congruum fuit etc. Nam
illa via magis conuenit reparationi
humani generis: in qua magis seruatur
honorificentia diuine maiestatis
Sed peccator cum peccat per preua
ricationem deum inhonorat. si ergo
peccatum dimittitur sine satisfactioe
peccatum relinquitur absque honoris ablato
recompensatione. Cum autem satisfac
tio redditur: honor recompensatur
et in modo reparandi honorem per
satisfactionem magis seruatur hono
rificentia diuine maiestatis: quam per alium
modum. Sed instare possumus mul
tipliciter. Et primo sic. Magis decet
deum facere quod magis facit ad esse
sionem sue benignitatis et misericordie. scilicet
dimittere peccata omnia absque aliquo
satisfactioe pene est maioris misericordie
quam exigere ab illis penam: sed deus

est misericordissim⁹ ⁊ benignissim⁹
adeo vt benignior cogitari nō possit
q̄ videt q̄ modus ille reparandi qui
est absq̄ satisfactiōe magis sibi que
nit. **S**ecūdo possumus instare q̄
ille modus magis ouenit reparatiōi
humani generis: qui magis est ostē
siuus diuine sufficientie: sed si sic de⁹
humanū genus repararet q̄ nullaz
satisfactiōe acquireret: magis appa
reret. Ostēderet enī tunc q̄ emenda
iū nostraz ⁊ bonozum nostrorū nō
indiget. ergo mod⁹ reparandi absq̄
satisfactiōe magis esset conueniens.
Tertio possumus dicere q̄ ille mo
dus magis ouenit reparatiōi huma
ne nature: qui magis est ostensiuus
diuine potentie pro eo q̄ reparatio
est quedam recreatio. si si deus absq̄
omni satisfactiōe reparasset genus
humanum solo x̄bo: sicut fabricauit
mūdum maior ibi est diuine virtutis
ostēsiō. **Q**uarto possum⁹ arguere
q̄ ille modus magis conuenit repa
rationi humani generis: in quo hō
magis astringit ad laudādū ⁊ amā
dum deū. Sed si de⁹ culpā habētē
reliquisset absq̄ omni satisfactiōe pe
ne: esset magis laudād⁹ ⁊ amand⁹ ab
homine: quia ab ipso plura pcepisset.
Quinto possum⁹ arguere: quia ille
modus magis ouenit reparatiōi hu
mani generis: in quo magis eruditur
homo ad executionē diuini mādati
⁊ unitatē dei. si homo debet remittē
⁊ condonare aliis culpā ⁊ penam. q̄ si
de⁹ homini debuit dare exēplūz pfe
ctionis: vt q̄ magis deuit reparare ge
n⁹ humanū totū relaxādo: q̄ satisfac
tiōe aliquā exigendo. **R**espondet ad

40
obiecta sm dñm. Bonaueturā ubi ē
Ad p̄mū q̄ vniuerse vie dñi miseri
cordia ⁊ veritas. Cū ipse sit sūme iu
stus ⁊ misericors: ideo in reparatiōe
generis humani: q̄ est excellētissima
via dei: congruū est: vt simul currat
misericordia cū iustitia. ⁊ ideo decē
fuit vt deus ab homine satisfactiōe
exigeret p iniuriā sibi factā. Et si hō
non posset tunc misericordia diuina
sūueneret dādo ei mediatorē qui p
eo satisfaceret. **A**d secūdū dicēdū q̄
sic deus exigit a nobis mandatorūz
suorū obseruatiā: nō ppter suā indigē
tiā s̄ ppter ordinatiōē nostrā: quia
debein⁹ ei taq̄ dñō obedire: sic ⁊ p
peccato exigit emēdā nō ppter hoc q̄
indigeat: s̄ vt reducat nos ad ordina
tiōē debitā. **A**d tertiu⁹ dicim⁹ q̄ si i
omni ope dei ordinat⁹ diuina poten
tia: in ope tñ reparatiōis magis mani
festat benignitatem ⁊ misericordiā. ⁊ p
dñs ipsa iustitia cū misericordia ane
ra: sic in deo ē vt cū possit vno x̄bo
gen⁹ humanū reparare: maluit tñ repa
re cū difficultate ⁊ penalitatem: q̄ ma
gis opportunū erat ibi misericordiā q̄
potētiā. **A**d q̄rtū dī q̄ pl⁹ nos astringit
ad honorē ⁊ laudē dei hoc q̄ de
dit vnigenitū filiū suū q̄ si nō dedisset
Ad q̄rtū dicim⁹ q̄ si debeam⁹ xpm
imitari in omnib⁹ ad deū spēdat q̄
rere vindictā s̄ q̄ dī ad ro. 12. Da mi
hi vindictā ⁊ ego retribuā: ⁊ tñ nobis
vidicta phibita ē: vñ doctores: ⁊ oēs
cludūt q̄ nullo⁹ iustia dei potuiss̄
efficaci⁹ mitigari: q̄ p viā satisfactiōis
Et sic patet p̄ma conclusio.

Nulla creatura p̄ter xpm potu
isset pro homine satisfacere. Cap. 2.

Secunda conclusio dicitur possibili-
tatis: in quo considerare licet
possibilitatem satisfactionis fiende pro
peccato tripliciter.

Primo ex parte angeli.

Secundo ex parte hominis.

Tertio ex parte Christi.

Primo ex parte angeli. Alexander
in tertio dicit: quod nullus angelus nec
omnes simul potuerunt hanc satisfac-
tionem reddere. Sed contra hoc pos-
sumus arguere: quia homo cecidit per
aliud impellentem: ergo debet releuari
per illum eundem: sed homo per ange-
lum cecidit: ergo per angelum debet
fieri satisfactio. Ad hoc dicit Alex.
ut scilicet quod satisfactio per angelum non est
ueniens neque possibilis multiplici
ratione.

Primo ratione diuine iustitie.

Secundo ratione sequele peccati.

Tertio ratione restitutionis.

Primo ratione diuine iustitie: que re-
quirit ut qui peccauit satisfaciatur: sed
peccauit homo: ergo debet satisfacere homo.

Secundo ratione sequele peccati: nam
reus peccati originalis obligatur tota
humana natura: ut omnes illius ge-
neris seu nature ad damnationem eter-
nam: sed nullus angelus potest se equa-
re toti humane nature. Et sicut dicit
Anselmus. Illud per quod debet fieri
satisfactio debet esse magis quam commissum
oportet quod ille qui habet satisfacere
de peccato originali sit tantum quod possit
equari toti humane nature: et quod etiam
plus valeat. Tertio ratione restitu-
tionis. Nam si homo repararetur oportet
quod restituatur ad dignitatem illam: quam
habebatur erat ante peccatum. Quod si repa-

retur per angelum non posset restituatur ad
illam dignitatem. per. quoniam si non peccas-
set esset equalis angelis dei in celis
Et idem nobis promittitur post reparationem
et resurrectionem Luce. 20. 7. Mat. 22.
Erunt sicut angeli dei in celo. Si autem
reparetur per angelum angelus per omnes esset
hominis dominus: quia ut dicit Anselmus
Quicumque alia persona hominem a mor-
te redimeret eius seruus idcirco homo recte
iudicaretur. Ad argumentum respondet quod id
ordo seruatur est in lapsu et in reparatione
humani generis: quia sicut ibi fuerit com-
mensus mulieris malo angelo eidem
suggerente: ita causa reparationis hominis
fuit consensus mulieris bono angelo
eidem annuntiate. Secundo licet conside-
rare huius satisfactionis possibilitatem re-
spectu hominis. Sicut enim angeli
non potuerunt satisfacere de peccato: ita
et homines siue et aliqua alia creatu-
ra. Et si dicatur quod Augustinus dicit: quod iusti-
tia diuina non plus exigit in pena quam
commissum fuit in culpa. si ergo commissum est
in culpa a pura creatura. ergo pura crea-
tura debuit satisfacere. Respondet Alexander. i.
3. quod quantitas peccati adeo debet attendi
penes tria. v3.

Quatum ad peccatum.

Quatum ad inordinationem peccati.

Quatum ad illud in quem peccatur.

Et quod quantitas talis peccati debeat sic
considerari. per. quoniam si quis offenderet regem
et militem: plus offenderet offendendo re-
gem quam militem. Ita diuina iustitia atten-
dit quantitatem peccati adeo. Cuius peccatum
licet ratione peccatis fuerit solum creatu-
re: tamen peccauit in bonum infinitum. scilicet deum
Insuper deordinauit et ream fecit totam
humanam naturam: ergo secundum istos duos

respectus est ad peccatum infinitum
et transcendens omnem humanam
creaturam. Secundo debet considera-
ri in pena quantum commissum est in culpa
patet quod debet exigere penam infinitam
in peccato. Adeo aut si admittat satisfac-
tionem debet fieri satisfactio a tali
persona in qua sit infinitum bonum: et a
qua sit ordinatio totius humane na-
ture. sed nulla pura creatura est talis:
ergo propter hoc de iustitia non fuit ut
per puram creaturam fieret satisfactio.
Tertio licet considerare possibilitatem
huius satisfactionis ex parte christi. nam
cum satisfactio fieri non posset per aliquam
creaturam: ut dictum est: conueniens est ut
satisfaciat christus deus et homo: quia ut
ait Anselmus: sic satisfacit deus: qui
potest et homo qui debet: ubi mens
humana quibuscumque curiosis inquisiti-
onibus dimissis satisfactori christo gra-
tias agat: et infirmitatem propriam
cognoscens ad ipsum medicum hu-
militer currat.

**De christi satisfactio quantum ad culpas
penas et angustias fuit copiosa. C. 3**

Tertia conclusio dicitur copiositas.
Si enim consideremus satisfactio-
nem per christum factam: inuenient eam copiosam
et abundantem valde secundum illud psalmum.
Copiosa apud eum redemptio: Ad quod
plene intelligendum intueri licet quod huius
satisfactio singulariter se extendit ad
tria. videlicet.

Primo ad culpas.

Secundo ad penas.

Tertio ad angustias.

**Primo inquam christus satisfecit pro
nostris culpis sufficientissime propter quod
huius inimici dei eramus propter quod**

parentum peccatum. et quotidie dei
in inimicitiam incurramus propter debitam
proportione. unde Augustinus libro de civitate dei.
3. c. ait. Dicunt in scripturis inimici
dei quod non natura: sed vitii eius ad-
uersant imperio: nihil ei nocere volen-
tes sed sibi. Cum itaque nullo hominum
vires sufficiat ad amicitiam reconcilian-
dam et abolendam christus benedixit meritum
suum et passionis sue sanctissime eter-
no patri obtulit: cuius virtute universa
lis pax dei et hominum est consecuta. Et
cum quisque post facinorosa et commissa re-
penitens ad deum redire voluerit: non
potest ipse magnus deus et excelsus di-
cere. Offendisti me in infinitum bonum
culpa tua infinita. non sufficit penitentia
tua: ut mea abstineas amicitiam: quin
immo obligatus est benigne et gratiose
redeunte peccatore ad amorem suum
ducere: et amplecti. peccator potest dicere
Et si merita mea sint insufficientia
ut te deum meum: quem inique offendi: et
turpiter dereliqui pacificum videam:
non est tamen insufficientes meritis dilecti
filii tui: qui pro me tibi et pro omni-
bus peccatoribus plenissime satisfacit.
Securus ergo ad te clamore requi-
ro ut mihi indulgeas: ut ignoscas:
ut veniam prebeas: multa sunt flagi-
tia mea: de quibus me dolenter accu-
so. Et quia dolor meus non sufficit
illosum maculam delere: suscipe do-
lorem filii tui: qui pro me passus est
pro me sanguine sudavit: pro memoriam
dignatus est. Incomprehensibilis virtus
verbi incarnati. O mira suauitas
anime penitentis: nulla est tam gran-
dis culpa: pro qua Christus non satisfacit
fecerit. Iohannes apoc. primo dicitur. Laus

nos a peccatis nris in sanguine suo
Et Ag. ait. Suflo sanguine sine cul
pa omniū culpaz cyrographa dele
ta sūt. Dicis autem cyrographū fm
Bonauēturam. vi. 19. tertij. li. metha
phorice a cyros qđ est manus 7 gra
phos qđ est scriptura: quasi scriptura
manu facta: sic quādo aliq̄s obligat
se alteri fatit ei cyrographū. Ita ho
mines peccātes obligāt se vt diuina
iustitia habeat eos punire: diabolica
malitia possit eos accusare 7 scientia
ppria remordē. Omnia cyrographa
p xpm abdita sūt. Et si dicat hoc nō
esse vez: quia multa sunt peccata p
que diabol⁹ detinet homines hic 7
in futuro ad luenda supplicia: g̃ vide
tur qđ nō omnes culpe sunt delete.
Rēdere possum⁹ qđ meritū xpi pōt
dupliciter cōsiderari.

Primo quātū ad sufficiētā.

Secūdo quātū ad efficacā

Primo si cōsiderem⁹ meritum xpi
quātū ad sufficiētā sic se extendit ad
omnes homines 7 ad omnes clpas
q̄a omnes homines merito xpi pnt
saluari. Si autem cōsiderem⁹ q̄tū
ad efficacā. sic se extendit tantū ad
eos q̄ faciūt qđ debēt: 7 multi i hoc
deficiūt: ideo nō experiunt effectum
meriti Jesu xpi: qui tanto nequiores
sunt: quanto pro eis xp̄s sicut 7 p
aliis copiosissime satisfecit.

Secundo xps satisfecit p nostra
pena. vnde p̄ma Petri. 2. c. Peccata
nostra ipse pertulit in corpore suo su
per lignū. Que vba exponēs magi
ster sententiaz sup vi. 19. tertij libri
ait. Portare peccata nostra est por
tare penam nostrorū peccatorū: Et

de hoc Isa. 73. c. ait. Vere lāgores
nostros ipse tulit: 7 dolores nostros
ipse portat. Nam vt dicit Bonauētū
ra v̄tute passionis dimittitur nobis
pena eterna 7 pena satisfactoria: sic
habet fieri in sacramēto baptisimi 7 i
relaxationib⁹ quas fecit ecclesia. zc.

Tertio satisfecit xps p nostris an
gustiis v̄tute passionis xpi 7 resurre
ctionis: sicut dicit Bon⁹. Quoniam q̄
amici dei erūt accipiet donū impassi
bilitatis: 7 erūt imunes ab omni ama
ritudine: quā gustam⁹ in p̄nti vita.
Nō dormiant igit mortales miseri
si festināter currāt ad xp̄m. Ipse nāq̄
est qui peccatores venit saluare. Ipse
p eis sanguinis pp̄ij p̄cium exponit
Ipse ad eos clamat d̄ Nat. 2. c. Ue
nite ad me omnes q̄ laboratis 7 one
rati estis. Venite. s. vos peccatrices
anime aggrauate pōdere peccatorū
vestrorū ad me dilectore vestrū: ad
me amatorez vestrū. Et ego ex cari
tate mea 7 amore intimo: quo vos
diligō reficiam vōs ad gratiā resti
tuēdā exponendo vos ab omni pe
na quam deberetis persolvere. Dre
p̄bensibilis multorū pigritia q̄ pp̄ie
saluti cōsulere negligūt. aperta est ve
na clementie xpi Jesu: 7 peccatores
nō curant. Deu inquam: ben multa
millia animaz descēdūt ad infernū:
que si vellent merito xpi possent sal
uari. nihil deest ex parte ipsius: ipsa
rum tamē tarditas est manifesta: nō
lunt currere ad fontē aque viue qui
vt p̄diximus plenissime p omnibus
satisfecit offerens redeuntibus a pec
cato in p̄senti gratiam 7 in futuro
gloriam

1. 4-2
42
Seria tertia post tertiā dñicaz de
aduentu. Sermo de penalitatib⁹ ⁊
defectib⁹ assumptis a xpo.
Sicut⁹ sext⁹ decim⁹. Iesus defectus
sustinens.

Medi⁹ autem vestrū stetit
quē vos. Omnes adu-
ones assumpte nature in
dño Iesu xpo predicant
suam ardētissimā caritatē. Admirā-
dum pfecto est eū suscepisse naturā
nostrā cum penalitatib⁹ ⁊ angustis
quib⁹ ppter peccata sibiis homo de-
bilis vita. Passus nāq; est xps fame
sitam labores ⁊ crumnas: sicut ⁊ ceteri
homines: qđ nos cōsiderātes: animi
vires debem⁹ restringere ad cogitā-
dū qđ vebemens fuit caritas filij dei
Ob quod in pñi sermone de penali-
tatib⁹ ⁊ defectibus assumptis a xpo
dicturi sum⁹ sibi vno sicut⁹: qđ ē Iesus
defectus sustinēs. Pro cuius decla-
ratione tres cōclusiones notāde erūt

Prima dicit qualitatē.

Secūda dicit equitatē.

Tertia dicit causalitatē.

Quod xpus illos defect⁹ assumpsit:
quos assumere debuit. Cap. pñi.

Prima cōclusio dicit qualitatē
In qua videre debem⁹ quales
defectus sustinuit seu assumpsit. Ad
quod dicit magister sentētiar. di. i. 7
tercij li. qđ illos defect⁹ assumpsit: quos
illū assumere deuit: ⁊ nobis expedi-
ens fuit: quod declarat dñs Bon⁹.
⁊ Alex. in tertio sūme d. Quidam
sunt defect⁹ ex culpa ⁊ ad culpā: sic
prontas ad malū ⁊ difficultas ad
bonū: ⁊ tales nō deuit xpm assumere
quia fuit minister iustitie omnino se

gregat⁹ a peccato. Quidā hō sunt
defect⁹ ex culpa: s; nō ad culpā: quo-
rū quidā sunt partiales: ⁊ quidā hō
sunt generales. Generales vocant⁹
illi qui respiciūt totā humanā natu-
rā: sicut famescere sitire egere: ⁊ hui⁹
modi. Partiales hō defect⁹ sunt illi
qui respiciūt aliquas psonas spāliter
sicut diuerse egritudinū spēs. Qm̄ qđ
xps venerat naturā humanā redimē-
omniū sine psonaz distinctione: iō
defect⁹ vles penales tm̄ habuit ⁊ nō
vitiosos: ⁊ nō defect⁹ psonales: gñā-
les defect⁹ voluit assumere: qđ a assū-
ptione defectūz apparet humiliatio
Sed sūm⁹ Ver. descendit quātū descē-
dere potuit: s; qđ maior est humiliatō
assumptione plurimū defectūz qđ pau-
corū: videt⁹ qđ assumere debuit oēs
defect⁹. Rñdet Bon⁹. qđ omnis hu-
miliatio bona ⁊ laudabilis oīū hēt
ex discretionē rationis. Non enim
debz procedere ex impetu: s; ex causa
rationabili. Et qđ aliquib⁹ defectib⁹
rōnabile nō erat: vt xpus se p eoz as-
sumptionē humiliaret: qđ potius ex
illa humiliatōne se inutile qđ vtilem
reddidisset: sicut si fuisset cec⁹ v; gib-
bosus: ⁊ huiusmodi: ideo tales defe-
ct⁹ nullo mō voluit assumere.

Quod equū fuit defect⁹ penalitatis i
xpo repñi. Cap. 2.

Secūda cōclusio dicit equitatis
Equū eteniz ⁊ rōnabile fuit su-
pradictos defect⁹ ⁊ penalitates i xpo
reperi. ppter tria.

Primo ppter pñi nostre salutis.

Secūdo ppter exēplū vtrius.

Tertio ppter fulcimētū nrē fragilitatē.

Primo ppter precium nrē salutis:

Primo ppter precii nostre salutis
q̄a p̄posuerat nos nō corruptibilib⁹
auro ⁊ argēto redimere: s̄ p̄cioso
sanḡine suo: vt dicit̄ p̄a Petri p̄o. c.
Et animā suā ponere p̄ animab⁹
nost̄is. Ad hoc aut̄ non fuisse ido
neus: nisi naturā deficiētē ⁊ passibi
lē assūpsisset. Et si extra hoc obic̄it: sic
sūme iustitiē repugnat defect⁹ culpe
sic sūme potētē repugnat defectus
fragilitatis ⁊ impotētē. Sed deum
sūme iustū nō decuit habere defectū
culpe: nec in se nec in natura assūpta
q̄ pari rōne nec defectū penalitatis ⁊
impotentie. Rēdere possum⁹ secūdū
Bonauētūrā q̄ hec similitudo tenet
si p̄paret infirmitas ⁊ culpa ad nāz
diuinā. In natura enī diuina sicut
nulla pōt eē iniustitia: sic nulla potest
esse impotētia. Si autem p̄paret ad
naturā assūptā: sic non hēt vitatē p̄
eo q̄ ipsa infirmitas pōt esse materia
exerceēde virtutis. Virtus. n. infirmitatis
exerceet potissime in p̄pensione tribili
um: eoz maxime que mortē inducūt
Culpa v̄o ⁊ iniquitas omnino aduer
sanē iustitiē ⁊ vitupabile reddit s̄m̄
in quo est. Infirmitas v̄o reddit ma
gis laudabile: q̄n̄ est diūda interiori
virtuti animi secūdū meriti statū.

Secundo fuit rōnabile xp̄m per
factos defect⁹ assūmere per exēplum
virtutis. Sp̄aliter autem humilitatis
⁊ patiētē: quib⁹ mediātib⁹ puenitur
ad celū: ⁊ in quib⁹ xp̄s nos ipsuz vo
luit imitari. vt dī. 93. di. c. Dñs.

Tertio fuit pueniens ppter fulci
mentū nostre fragilitatis. vt. s. fragi
litati nostre succurreret manifestādo
nobis vitatē assūpte nature. Idē

rōnē tangit magister s̄nīaz in littera
Sed contra ipsaz possum⁹ arguerē:
q̄a in resurrectione gloriōsa nō crunt
huiusmodi defect⁹. q̄ per hos defe
ct⁹ non probat̄ vitas humane natu
re. Ad hoc Rēdet Alex. in te. tio. q̄a
vt scribit̄ ad corin. p̄a. 12. c. Semina
tur corpus animale: surgēt autē sp̄i
tuale. Et p̄us est quod animale: de
inde qd̄ sp̄uale. ideo aliud est oñdere
vitatē corporis vt ē sp̄uale: aliud vt
ē animale. Nā vt corpus ē animale
indiget alimento: vt sp̄uale non. Si
militer aliud est ostēdere vitatē ani
me: vt ē vnita corpori animali. aliud
vt ē vnita corpori sp̄uali.

Quī isti defect⁹ ex alia causa sūt in
nobis: ⁊ ex alia in xp̄o. Cap. 3.

Tertia conclusio dicit̄ causalitatis
Nā vt dicit̄ magister s̄nīaz: ex
alia causa sunt isti defect⁹ in nobis:
⁊ in xp̄o. In nobis. n. sunt ex necēta
te tracti. s̄ in christo sunt ex volūta
te assūpti. ait. n. text⁹ sic. Ex sola
voluntate miserationis transulit v̄az
infirmitatē in se: sicut accepit veram
carnē. Qd̄ declarat dñs Bonauētū
ra. d. q̄ nos defectus a parentibus
trahim⁹ ppter legē p̄pagationis ⁊ le
gem concupiscētie: que militat in istis
mēbris. Nā passibilis generat passi
bilē: ⁊ hñs legē concupiscētie in mēbris
generat filiū s̄biectū concupiscētie ex re
atu illius concupiscētie insunt pl̄i oēs
penalitates. Et p̄ptēa dicit̄ oēs iste
penalitates in nobis tractē quasi ex
cursu duoz tractē. s. p̄patoris na
ture ⁊ corruptoris concupiscētie. In
christo aut̄ secus. Ipse enim neutro
modo fuit p̄pagatus: nec secundum

propagationē legi naturalis: nec h3
corruptionē libidinis: s3 spūs scūs ad
ueniēs in ipsa & gine 7 ipsaz secundā
carnē ei3 ab omni scditate corruptio
nis purificauit: passibilē autē reliqt.
Ex illa autē carne ipse filius dei edi
ficauit sibi corpus imaculatū: 7 illō
corpus vniuit 7 sibi 7 anime rōnali
que quidē imunitatē habēt a culpa:
7 in se 7 in carne mūda. 7 sicut imu
nitatē habuit a reatu culpe: sic s3m or
dinē diuine iusticie imunitatē habē
debuissē a passibilitate miserie. Quā
in carne illa remansit penalitas: hoc
fuit ex dispensatione ipsius assumētis
pauente simul acceptione illius ani
me rōnalis: que in pmo instanti sue
creationis habuit vsū cognitionis 7
placuit sibi tali corpori vniri ppter sa
lutē generis humani. Et sic patet q
tales defectus in xpō fuerūt non ne
cessitate generationis: sed volūtatē
dispensationis: volūtatē diuina pue
niente: s3 volūtatē creata cōicāte. Di
cīm3 autem fuisse a volūtatē diuina
nō tāq3 insigēte de nouo s3 tanq3 a
relinquēte in acceptatiōe anime xpī:
cum in eius arbitrio esset 7 volūtatē
defectus illos excludere xpīm. Hec
Bona3. Cōsideremus q3 nos qui sal
uari cupim3: qualiter anima ei3 bñdi
cta ab instanti sue creationis puidit
omnes labores: quos ipse passurus
erat in .33. ānis in huius vite pegri
natione. prouidit q3 in psepio frigore
7 paupertate cruciari debebat. q3 in de
sertis egypti cū matre paupcula eēt
peregrin3. q3 in terra aliena penuriā
sustineret. q3 in ieiuniis orōnibus 7
vigiliis 7 sui corporis vulneribus a

iudeis illatis esset fatigand3: 7 tam
prompte benigne 7 liberaliter dixit
mag3 stentor naturā humanā assu
mere cū penalitatib3: vt saluē mun
dus: q3 sine penalitatib3: vt dānetur
mund3. O pelagus amoris Iesu xpī
O fornax succēsa nimis illius anime
bñdīcte. Quō poterimus nos vermi
culi indignas 7 debitas gratias pfol
uere tanto redemptori: qui nō nisi ex
amore tam stupenda facere dignat3
est in assumpta carne. Amor fecit eū
lachrimari. Amor fecit eum pegrina
ri. amor fecit eum vulnerari. amor
fecit eū &berari. amor fecit eum in
cruce mori. O anima insignita ima
gine dei dilige xp3: dilige in quā illi
qui est tuus legitim3 sponsus: quem
vides in amore tuo nūc vagientē in
psepio: nūc fatigātē in itinere: nūc
orantē in solitudine: nūc sctēz i cruce
vt te ducat ad regnū eterne beatitu
dinis: in quo ipse xp3 regnat. Amē.
Seria quarta post tertiā dñicā de
aduetu. Sermo de moribus Iesu: 7
qualiter animā suā bñdīctā cū passi
onibus regulauit.
Incipit. i. 7. Iesus rect3 morib3.
Incipit. Iesus autē. Qm in prece
denti fructu de defectib3
a xpō assumptis aliqua
dixim3 in generali: ueni
ens est vt in pñti sermone aliquid
dicam3 in speciali de ipsis defectib3
secūdū q3 respiciūt animā rōnalem.
quia ipse dei filius &bum caro tam
ex parte corporis: q3 ex parte anime
ordinatissim3 adeo: vt nihil supflūū
aut diminutū in assumptione nostre
nature valeat in ipso reperiū. Et qm
f z

in anima est potētia irascibilis: idcirco videbim⁹ quēadmodū xp̄s q̄tū ad ista tria animā suā bñdictā. cū pāssionib⁹ regulauit. Erit autē fruct⁹ h⁹ sermonis. Iesus red⁹ morib⁹. Pro cui⁹ declaratiōe tres clusiones sunt notāde.

Prima dicit excludiōis.

Secūda dicit tristitiōis.

Tertia dicit turbatiōis.

Quod xp̄s nō habuit defect⁹ ignorātie. Cap. p̄mum.

Prima clusio dicit excludiōis. Nā dñs noster Iesus xp̄s q̄tū ad potētiā rōnālē voluit a se excludē defectū ignorātie: vt docet magister sentētiarū dī. i. tertiū li. i. rō ē secūdū Bonauētūrā. dī. p̄dicta: quia nec xp̄s decebat: nec nobis expediebat. christū nō decebat: quia anima eius debuit esse deiformis. Ac p hoc repleta luce sapiētie ⁊ reditūdine iusticie. igrātia autē puatio est sciētie: ⁊ pōt esse via in erroze ⁊ obliuationē a reditūdine iusticie: ac p hoc christo ppetebat. nobis etiā nō expediebat: quos venerat dirigere ⁊ docere: qd facere nō potuisset si habuisset defectū ignorantie. Unde ē qd anselm⁹ ait in li. Cur de⁹ homo. Illa assumptio in vnitatē psonē filij dei nō nisi sapiēter a sūma sapiētia fieri: ⁊ ideo nō assumet in hoīe qd nullo mō ē vtile. ⁊ itēz idē. Quō tot ⁊ tanta faceret opera sine imēsa sapiētia. Et itēz. Quō illi crederent homines si illū scirēt nescientem. Si autē nesciret ad qd erit vtilis ei ignorātia. S⁹ circa hoc attingit dubitare quia Jo. dama. loquēs de vbo icar nato ait. Opz scire qd sciuilē ⁊ igno

rātē naturā carnē assumpsit. 2⁹ Leo papa in sermone de epy⁹. ait. Adora uerūt infāntē in nulla ab alioz generalitate discretū. s. generaliter aliū infāntes sunt ignorantes. 3⁹ ⁊ christus in sua infantia habuit ignorātiā. 3⁹ arguē qd sciētia inflat: s. christ⁹ sūme se humiliavit: ⁊ defect⁹ istos assūpsit qui faciūt ad humilitatē. qd debuit habere defectū sciētie. Ad hoc rñdet ⁊ pmo q̄tū ad p̄mū s̄m dñm Bonauētūrā: qd Damascen⁹ non attribuit ignorātiā ⁊ seruitutē nature assūpte rōe istius singularis nature: que fuit vbum copulatū in vnitatē psonē: s. q̄tū ad alias nās s̄miles i spē: q̄si dicēt assūpsit nāz nāz: qd ē ignorans nō i christo s. in nobis. Aliud dictū Leonis pape est: ad qd rñdet: qd loq̄tur de christo de his qd exterius apparebāt. Ad tertiū dī qd duplicē ē loq̄ de sciētia: aut put est absqz caritate: aut put ē caritati vniūta. Si loq̄mur de ipsa put ē a caritate diuisa sic dicē aplūs qd inflat. Si autē accipit put ē caritati vniūta: sic nō est via ad inflationē: s. poti⁹ ad reditūdinē ⁊ edificatiōnē: ⁊ hoc mō fuit in christo: de c⁹ sciētia in sequētib⁹ plen⁹ loco suo dicē. Nūc autē q̄tū spectat ad p̄ns ppositum nobis sufficiat intelligere qd christ⁹ ignorātiā nullo modo secū habere voluit. Ex quo colligim⁹ qd grauiter errat qd ignorātiā studet magnificare: quasi in ea aliqd pfectiōis inueniāt: quos qd aliud dixerim qd bestiales ⁊ brutales. Nā vt scribitur. 38. decretorū. Ignorātia ē mī p̄cto rū erroz. Et de qua Aug. in li. de vbis apostoli dicit. Desume matris

ignorantie: pessime inde filie due sūt
falsitas ⁊ dubietas: illa miserio: ista
miserabilioz: illa pncioz: ista molesti
oz. Quare ⁊ xps in exēplū debz esse
omnib⁹ vt ignorantia fugiat.

Qu xpus habuit potentiam cupi
labilem. Cap. 2.

Secunda delusio dicit tristatio
nis. Voluit nāq; deus ad po
tentia cupiscibilem tristari fm illud
Mat. 26. Tristis ē anima mea vsq;
ad mortē, ⁊ itēz ibidē. Et cepit con
tristari ⁊ mestus ēē. hoc idē pz quia
flevit super hierusalē: vt scribit Luce
19. ⁊ rō est fm Ric. di. 7. tertij li.
qā sicut ex diuisione rei amate cū ap
prehensione eiusdē catur in appetitu
passio delectatiōis: sic ex diuisione
rei odite cū apprehēsiōe eiusdē causa
tur in appetitu passio tristitie. Et qā
res de pximo ⁊ certitudinaliē futura
siderat q̄ iam pns xps instantē p
pinquitatē ⁊ infallibilitatē: ideo non
solū respectu rei odite cū est pns: sed
etiā respectu rei odite infallibiliter ⁊
de pximo future est passio tristitie.
vñ fm phz in 2º rhetorice. illi qui iā
decapitāt nō timēt videtel sibi neces
sitatē imminere: s; tristatē. ⁊ ideo quia
sensualitas anime xpi mortēz recusa
bat: cū apprehēdit ipsā: vt de pximo
⁊ infallibilē vcturā fuit in ei⁹ aspe
ctu sensitiuo passio tristitie. Sed cōn
hoc arguere possum⁹: qā vt dic phs
3º. ethicorū. Eadē magl eligēda sūt
sine tristitia q̄ cū tristitia. s; xps opti
me sciuit eligere. q̄ magl voluit redi
mere gen⁹ hūanū sine tristitia q̄ cū
tristitia. vt patet de vterono. 21. de
xpo dicit. Nō ē tristis: neq; turbulēt⁹

Et puerbioz. i. z. Nō tristabit iust⁹
quicquid ei acciderit. Et Seneca p
bat multiplici rōe q̄ tristitia nō cadit
in sapientē. ⁊ fundamētū sue rationis
qā vtutē nihil ledere pōt: sicut nihil
potuit eā auferre. q̄ si xps hē sapiens
fuit: ⁊ vtutē incōcussam habuit: pas
sionē tristitie nō sensit. Amplius nul
lus tristatur nisi de eo: qd fit cōn vo
luntatē suā: s; cōn volūtate xpi nihil
fieri potuit. q̄ nō videt: q̄ in se tristi
tiā habuerit. Rndet ad hoc fm dñz
Bonauēturā. di. 17. tertij li. ⁊ Ricar.
ibi dē q̄ pōt ēē triplex tristitia.

Prima ē ppter rōnis impiū.

Secūda ē cōn rōnis iudiciū.

Tertia ē sibi cōtra rōnis impio.

Prima tristitia est que cōsurgit ex
quadā nēcitāte ⁊ surreptiōe: sicut mo
tus pmi: ⁊ hec quidē cōis ē sapiētib⁹
bonis ⁊ malis. Secūda tristitia est
in qua ratio sibi cōtra sensualitati: nec tm̄
turbat: s; etiā pturbat. Tertia tristi
tia est qñ quis tristat rōne dictāte ⁊
suadēte ipsum tm̄ ⁊ talit sup aliquo
deberi tristari. ⁊ isto tertio modo fu
it hē in xpo. duob⁹ autē pmiis modis
nō fuit in eo tristitia. Et fm hoc sol
uūt auctoritates. Ad illud vñ quod
vltimo adducebat q̄ nihil cōn volū
tatē xpi euenit: dicit dñi q̄ s; ē vez de
volūtate rationis absoluta. nō autē
est vez de volūtate cōditionata. Cō
tristat⁹ est q̄ xps cū videret suos la
bores ⁊ hominū ingratitudinem ac
multorū peccata ⁊ dānationē. ⁊ quia
omnia tā preterita q̄ pntia q̄ futura
clare videbat ab instāti sue cōceptiōis
Idcirco sepi⁹ tristabat ⁊ afficiebat
merore adeo vt de ipso legat i qdā

f 3

epistola q̄ vilis est flere: ridere autē
nūq̄. D̄ q̄ pia mens humana moue
ri debet: cūz christ̄. i. dei filiū. z. anis
semper in amaritudine p̄templat: v̄
de quō p̄templat. vide queso. D̄ aia
mea 7 inspicie diligenter qualiter be
nedictus Iesus semp̄ tristat: siue sit
p̄tutus in cuna vagiens: siue sit in
maternis brachiis semper gestatus:
siue sit in medio doctorū: siue sit in
vniuersis. siue p̄seretur cum discipulis
siue doceat in templo: siue miranda
operetur. Interroga ipsum 7 dic ei
O letitia angelorū. O gaudiū anima
rū sanctarū. Cur nō letaris inter ho
mines. Et statim dicit tibi. O anima
mea ego tristor: p̄pter te. Ego tri
stor: p̄pter peccata tua: p̄pter que ego
nō nūq̄ dolere debeo. Ego tristor:
quia video quot agustis: quot cruci
atib⁹: quot laborib⁹ animā meā exq̄
ro. Et tñ ob ingratitudinē 7 ignorā
tiā de me non curāt: me fugiāt: me
sp̄nunt: 7 diabolū sequētes me ab
hominib⁹. Cōtristabat q̄ christus
ob multas huiusmodi cās: 7 quanto
plura videbat: 7 cognoscebat volun
tati sue contrariari: tanto vehemētior i
eo erat tristitia.

Christ⁹ potentiam irascibilem
habuit. Cap. 2.

Tertia conclusio dicit⁹ turbatōis.
Secundū. n. catholicā ritatem
in christo fuit turbatio 7 ira quātū
ad potētiā irascibilē: sicut patet Jo.
2. qñ eiecit ementes 7 vendentes de
templo. Sed cō hoc obicit p̄ fm
Aug. de ciui. dei. Perturbatio passio
nūq̄ a sapientib⁹ 7 bonis ita regit⁹: vt
malint eā nō habere q̄ vincere. D̄

dicit Greg. li. 7. moralū. q̄ ira per
zēlu nō sapientes turbat. q̄ cū christus
fuerit: sapientissim⁹ 7 optim⁹: maluic
eā nō habere q̄ vincere. Item super
illud Job. 7. Uiz stultum interficit
iracūdia. Greg. ira p̄ vitium oculum
mentis excecata p̄ zelum turbat. s̄
oculos mentis in christo nec excecari
potuit: nec turbari: cum ipse eēt in cō
tinuo vsu rēplationis. q̄ nō v̄ q̄ ali
qua affectio ire in eo affuerit. R̄ndes
ad hoc fm Ric. in. 2. d̄. i. q̄ ira tri
pliciter pōt accipi. vno mō p̄ supabū
dantiā que fm p̄m. 4. ethicorū. i. z.
.c. dicit⁹ iracūdia: 7 sic ira non fuit in
xpo. Alio modo accipitur ira p̄ vo
lūtate indicādi aliqd̄ male factū: 7 sic
ira est in appetitu intellectuū: 7 hoc
fm nō fuit in christo. Tercio fm accipi
tur ira p̄ quadā passione appetitus
sensitiui insurgente ex apprehēsiōe il
late iniurie: vt possibilis vindicari:
q̄m cū difficultate. Si. n. apprehen
das iniuria vt nō possibilis vindicari:
non insurgit nisi passio tristitie. Si
apprehendas vt possibilis vindicari
absq̄ omni difficultate: nō insurgit
passio ire: quia tūc talis vindicta nō
apprehēdit s̄ rōne ardui. Hoc tertio
mō fuit passio ire in appetitu sensitiui
anime christi ex hoc q̄ apprehende
bat inferri deo iniuria a peccatorib⁹
q̄m in eis erat: que iniuria possibi
lis erat vindicari cū difficultate tñ fm
ex parte dei: s̄ ex parte peccatorū re
bellū 7 difficultū ad penitētiē suscep
tionē. hec tñ passio in christo nō fuit
cōtra impiū rōnis: nec p̄f imperiū
nec de necessitate: s̄ ad imperiū vo
lūtatis: 7 fm rectū ordinem ratiōis.

Ad p̄mū g̃ dicit Ricar. q̃ quis ira
p̄ zelū turbet homines sapiētes alios
a xp̄o: tñ xp̄m nūq̃ turbauit: q̃a sicut
dispensatione factū fuit q̃ gloria ani
me ch̄asti in corpus ⁊ sensualitatem
non redundaret: ita dispensatiue sa
dum fuit vt passio partis sensitue in
nullo rōnē turbaret. Ad secūdu di
ctū q̃ ira p̄ zelū in aliis hominibus
turbat in aliquo rōnē ad tps̄ pp̄ de
bilitatē intellect⁹ eorū. In xp̄o autez
fuit semp̄ intellect⁹ fortissim⁹ ⁊ cla
rissim⁹: ideo nullo m̄ turbari potuit.
q̃re si recte sape voluerim⁹ atq̃ senti
re: dicem⁹ q̃ xp̄s passionē ire in se su
cepit cōi duritiē peccatorū ipenitēti
um: nō solū eorū q̃ tūc erāt: s̄ omniū
quorūcūq̃ tā p̄titiū q̃ futuroz. Ex q̃
mens ei⁹ iusticie zelo succensa omo
uebat cōi peccatores obstinatos ⁊
duros. Nō. n. sine cā alloquit⁹ est
blāde peccatricē penitētē deprehēsa
in adulterio: latronē pendētē i ciuce
Et reliquos de quib⁹ legē in euāge
liis. Phariseos h̄o dura increpatioe
asprimis h̄bis ⁊ facie tremebūda re
prehēdit ⁊ increpauit: qm̄ sic ex rōne
mitis esse debebat: ⁊ p̄i peccatorib⁹
penitētib⁹: ita econ⁹ seuer⁹ ⁊ dur⁹ de
bebat ostendere ipenitētib⁹ ⁊ obstinatis
sicut etia in die iudicij manifestabit
qm̄ amoueāt aī ipsū oēs gentes: tē
videbūt q̃ duri sunt q̃ querti nolūt
qui penitentiā negligūt: q̃ grauis erit
ira filij dei: qm̄ sine vlla op̄atione p̄
feret furibūda ⁊ tremebūda sententiā
Ite maledicti i ignē eternū. zc. Q̃
iracūda erit tūc reprobis facies sua.
o q̃ terribilis erit tūc ei⁹ aspect⁹ nō ē
p̄tis discretionis in talib⁹ dilatari.

Sed hec pauca distim⁹ q̃ rōnabili⁹
ira fuit in xp̄o: qui est benedictus in
secula Amē.

Seria q̃nta post tertiā dñicam de
aduētū. sermo de gr̄a capitis nostri:
qualiter Iesus gra ē caput omniū
nostrum.

fruct⁹. 18. Iesus caput pponit.

Medius autē. Ite vbi ē
Congregauit in vñū de
ctos suos dñs Iesus xps̄
quib⁹ eadē dedit regulā
caritatis: qua fit vt fm̄ sententiā apl̄i
multa mēbra vñū corpus cōstituāt
vnāq̃ faciāt ecclesiā in spū sancto ad
unata. Ex qua ordinat⁹ ⁊ colligitur
exercit⁹ celestiu ciuiū in sup̄na hieru
salem. Et qm̄ nō expedit sine capite
esse corpus p̄ solatione omniū dile
ctorū Iesus xps̄ dei fili⁹ ipsorū caput
meruit esse. Cui oēs q̃tū possumus
inherere debem⁹. Idcirco p̄ nostra
instruētiōe in p̄titi sermone dicem⁹
de gratia capitis nostri: ⁊ de his qui
sunt membra eius s̄ vno fructu: q̃ ē
Iesus caput pponit. Pro cuius de
claratiōe tres cōclusiones crūt nōndē

Prima dicit vueniētiē.

Secūda dicit depēdētiē.

Tertia dicit influētiē.

Quod xp̄o vuenit esse caput. Cap. i.

Prima cōclusio dicit vueniētiē.
In qua scire debem⁹ q̃ xp̄o cō
uenit esse caput ecclesie: p̄t testatur
apo⁹. ad ephe. p̄. c. v. Ipsū dedit ca
put supra oēs ecclesiā: q̃ ē corp⁹ ipsi⁹
⁊ ad collo. p̄. Ipse est caput corpis
ecclesie. Quod sic esse intelligēdum
declarat Alex. in 3. vt metaphoricē
intelligatur esse caput: qd̄ de ch̄asto

f 4

dicat quadruplici ratione.

Primo ratione superioritatis.

Secundo ratione dignitatis.

Tertio ratione prouidentie.

Quarto ratione gratie.

Primo dicitur ratione superioritatis. quia sicut rex dicitur esse caput regni: eo quod per suum imperium mouet regnum. ita Christus quia secundum quod homo est rex regum et habet regnum super omnem creaturam: sicut per beatus Hieronymus. i. 9. apoc. Et erat scriptum in se more suo. Rex regum dominus dominantium.

Secundo dicitur esse caput ratione dignitatis: quia melius et dignius in quolibet genere: caput dicitur esse in illo genere sicut leo dicitur esse caput animalium quia est dignissimum et nobilissimum omnium animalium. ita Christus dignissimus et nobilissimus est caput omnium creaturarum rationabilium. **T**ertio dicitur esse caput ratione prouidentie. Nam per familias dicitur esse caput sue familie: quia omnibus prouidet. Cum ergo Christus se habeat per hunc modum ad ecclesiam quia pastor est et episcopus animarum et prouidet et regit ecclesiam. unde per apostolum Petrum. 2. Eratis. nunc sic oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastorem et communem animarum uestrarum. **Q**uarto dicitur esse caput ratione gratie. nam in capite sunt omnes sensus: et ipsius caput ab anima perficitur per sensus: ita Christus a spiritu sancto accipit omnes modos gratie sicut caput ab anima. Nos autem sicut membra: quia nos omnes sensus gratie ab ipso recipimus. Et hoc est quod dicit Augustinus ad Dardanum. In capite quod est Christus sunt omnes sensus gratie. in aliis uero est solus tactus: quibus datus est spiritus sanctus. Dicitur ergo Christus caput secundum has proprietates: quia est velut rex: et

quia est dignissimus rationabilium creaturarum: et quia est in ratione prouidentie: et quia habet plenitudinem gratie quantum ad omnes sensus. Et sic dicitur esse caput metaphorice: tum proprie dicitur caput ex influentia sensus et motus secundum diuersas partes eius quia ab interiori parte capituli fluunt nervi per quos fluunt sensus ad membra. a posteriori uero parte fluunt nervi per quos fluit motus ab anima ad singula membra. Similiter Christus in ecclesia influit sensum et motum spiritualiter: sensum influit per fidem. motum uero per amorem. verumtamen est aduertendum quod caput ecclesie dicitur dupliciter. scilicet communiter. et proprie. Communitate tota trinitas est caput ecclesie. tota. n. mouet et regit ecclesiam et infundit ei gratiam: quia sentit per fidem et moueat per caritatem. Unde in ratione regentis et influentis se habet ad ipsam. Proprie uero dicitur caput Christus homo siue deus homo secundum humanitatem: quia hoc in se habet ad ecclesiam secundum rationem conformitatis ad ipsam per gratiam et naturam.

Qui multi habent dependentiam a Christo capite. Cap. 2.

Secunda conclusio dicitur de dependentia. In qua videre debemus quod sunt illi qui tanquam membra a Christo capite habent dependentiam siue illi inhereant et vniantur et specialiter quantum ad quatuor.

Primo quantum ad angelos.

Secundo quantum ad electos.

Tertio quantum ad reprobos.

Quarto quantum ad utrumque oppositum.

Primo consideremus quantum ad angelos: si ipso est caput Christus. Ad quod dicendum videtur quod non: quia unus nature sunt caput et corpus. si Christus in quantum

homo: et angeli non sunt eiusdem nature. Et Christus scilicet quod homo non est caput angelorum. Et Strariū dicit ab apostolo ad col. 2. ubi loquitur de Christo ait. Qui est caput omnis principatus et potestatis. Insuper omnia sibi subiecit deus sibi pedibus eius. ut dicit ad eph. 1. auctoritate per. ubi loquitur de Christo. sicut pes est infima pars corporis: sic in Christo infima pars est humanitas: quam angeli adorant. Ex quo relinquitur quod angeli sunt sibi subiecti ipsi humanitati Christi. Unde si Christus dicitur caput ecclesie: ut dicebat paulo ante: eo quod regit ecclesiam sibi subiectam: similiter debet dici caput angelorum: eo quod imperat ipsis sibi subiectis. Ex quo respondere possumus ad illud quod ad ducebatur in Strarium. quod si dicatur per metaphorā: quia rex dicitur caput regni mouens et imperans ipsi: sic ipse Christus in quantum homo est caput angelorum: quia est rex constitutus super eos. Si autem dicatur caput secundum conformitatem nature: sic Christus in quantum homo non est caput angelorum simpliciter sed secundum quid: quia non est conformis angelis simpliciter: sed secundum quid. Dicitur quod anima rationalis quantum ad partem superiorem intellectualem habet conformitatem cum angelis. est ergo caput ipsis in quantum conformatur ipsis in natura per partem rationis intellectualem hominum. Aut est caput simpliciter quia habet plenam conformitatem cum illis.

Secundo consideremus quantum ad electos. si omnium electorum vel aliorum Christus est caput. Et quod non sit omnium caput probatur. Nam Christus proprie est caput secundum quod homo sed

75.
non fuit homo ante incarnationem ergo non fuit caput sanctorum patrum. Ad hoc respondet glossa super primum capitulum ad collo. querens cum ecclesia ab Abel reperit quomodo Christus caput eorum est qui tunc fuerunt. Et dicitur quod Christus dicitur caput secundum diuinitatem et secundum humanitatem. secundum humanitatem fuit principium et fundamentum ecclesie: quia omnes iustos qui ab Abel usque ad ultimum iustum generaliter future diuinitatis illuminauit. Secundum humanitatem potest dici caput vel principium ecclesie: quia super fidem humanitatis fundata est. Et ex eo dicitur caput: quo est fides de sua humanitate. Nam si diceretur caput solum: quia habet humanitatem: cum secundum humanitatem equaliter ueniat cum hominibus fidelibus et infidelibus: quod maximum est inconueniens. Ideo caput dicitur non quia est homo in re sed quia est homo in fide: et creditur esse homo ab omnibus electis: et tunc variato quia patres antiqui fidem habuerunt de ipso iam uenturo: et nos fidei habemus quia iam uenit. unde omnium electorum est caput. Et de hoc aug. ponit exemplum in li. de caethizadis rudibus. quia habet gratiam. 28. c. de filiis Jude et thamar uidetur in quorum natiuitate zaraz per eduxit manum: in qua obstetrix ligauit corcinum dicens. iste egredietur per. illo uero re trahente manum egressus est alter. hoc dicit aug. Quod si zaraz dum nasceretur per emisit manum: postmodum caput secutum est: deinde cetera membra. Sed tamen caput dignitate et potestate precellit legem sequens. ita Christus mediator dei

7 hominū q̄ patriarchis 7 p̄p̄his p̄e
misit manū aīq̄ appareret in carne
vinctis legis sup̄bū populū astrin
gentē suē p̄mētē tpe nascēdi secutū
ē caput corpori ecclesie: cui adhefēt
oēs fideles credēdo. Tertio cōsidere
m⁹ quātū ad reprobos: q̄ sunt in fīdē
7 caritate: nō tñ p̄seuerātes: vtrū x̄ps
sit caput ip̄soz. 7 videt q̄ non: quia
corpus x̄pi x̄m q̄d traxit de v̄gine
est figura 7 sacramētū corporis mi
stici: q̄d est ecclesia: q̄a sicut corp⁹ x̄pi
est opacū ex purissimis sanguinib⁹
v̄ginis 7 p̄tinentib⁹ ad gloriā resurre
ctionis. ita a simili corpus mysticū q̄d
in ecclesia opaginātū ex purissimis
7 fidelissimis animalib⁹ p̄tinentibus
ad gloriā resurrectionis. q̄ nō sūt mē
bra ecclesie nisi p̄tinentes ad gloriā re
surrectionis. Sz reprobi in fide exīts
ex caritate: q̄ tñ nō p̄seuerabūt 7 infī
deles nō p̄tinent ad gloriā resurrectionis
lz p̄tineāt ad resurrectionē. q̄ nullus
reprob⁹ ē mēbrū ecclesie: 7 sic x̄ps
nō est caput reproboz 7 exītiū in ca
ritate. Ad hoc tēdet Alex. q̄ esse
membra x̄pi vel ecclesie nō ponit nisi
sensū gratie p̄ fidē 7 motū p̄ amorē
7 caritatez vel cōformitatē cū x̄po in
natura. Et quia ista sunt in reprobis
exītib⁹ in fide 7 in caritate: lz nō cū
p̄seuerātia. ideo q̄dīu sunt ista in illis
cedēdū est q̄ sunt mēbrū x̄pi 7 eccle
sie: 7 oparāt ad x̄pm quātū ad caput
q̄tū ad p̄ntē statū in quo sunt in fīdē
7 in caritate. Qñ aut̄ postea discedūt
ab istis: tūc erūt mēbra absēta a cor
pore ecclesie. Ad rōnē in contrariū est
dicendū q̄ corpus x̄pi v̄z figura ē
7 sacramētū corporis mystici q̄tū ad

p̄ntē statū: s̄ non q̄tū ad futūz. Rō
aut̄ p̄cedit ac si respiceret statū futūz
cū obicit p̄tinentib⁹ ad gloriā resurre
ctionis. Et q̄a de reprobis diximus
q̄ tñ sunt in fide 7 caritate: de malis
intelligere debem⁹: licz ad vnionem
corpis mystici siue ecclesie nūq̄ p̄prie
p̄tineāt exītes in peccato mortali.
Clericū differt dicere vnitatē ecclesie
7 corporis ecclesie. In vnitatē nanq̄
ecclesie sunt boni 7 mali: vni modo
habeāt fidē rectā. Et s̄ est quod hēc
Dat. 12. De ip̄sū tritico adiūta ē ziza
nia. vbi dicit Aug. q̄ ecclesia est ager
in quo radicātur triticū. i. boni: 7 zi
zania. s̄ est mali. 7 tñ in fine segrābūt
vnitas v̄o corporis ecclesie nō ē nisi p̄
fidem formatā 7 caritatē. sic dicit vgo
li. de sacramētis. Ideo mali non sūt
de corpore ecclesie: q̄quī sint de ecclesia
Quarto cōsidere quātū ad v̄z
q̄ op̄os. tū. i. corp⁹ 7 animā: si x̄ps ē
caput aīaz tñ: aut corpus 7 aīaz sūt
Ad q̄d rīdet s̄m glo. p̄a ad cor. 1. 7.
Necitis q̄a corpa n̄ra mēbra sūt x̄pi.
q̄d caput ē s̄ solū aīaz s̄ etiā corpus
q̄ in glōsa resurrectione suā p̄sedio
nē habebūt: tūc nāq̄ electi oēs erunt
cū p̄ncipe x̄po: quē dīlaxerūt c⁹ aspe
ctu p̄cedo ilari 7 iocūdo letabūt 7
reficiēt iteri⁹ 7 exteri⁹. s̄ q̄ nūc nolūt
esse mēbra illi⁹ nō potuerūt tūc re
gnare cū illo. Infelix mundanoz
p̄ditio volunt homines membra po
tius fieri diaboli q̄ x̄pi. Illuz sequūt
a christo fugiunt. veritates spernunt
amplectūtur vitia: 7 de futuro r̄bil
premeditantur. Nunc nunc tem
pus est in ecclesia militanti Christum
patronum accipere: vt in Ecclesia

trūphātū ualeam⁹ cū chriſto glīari.
 D q̄ beat⁹ gēs. D q̄ beat⁹ populus
 cui⁹ pi⁹ Ieſus xp̄s dñs ⁊ caput ē. D
 q̄ miserabilis ⁊ lachrimoſa ſocietas:
 cui⁹ diabol⁹ p̄ceſt: nō in ordine ſi in
 errore: nō in gaudio ſi in merore: nō
 in bono ſi in oī malo. Studeamus
 itaq̄ q̄rū poſſum⁹ vt xp̄i mēbra ⁊ nō
 diaboli inueniamur.

**De influētiāz gratie a xp̄o capite
 accipimus. Cap. 2.**

Tertia conclusio dicit influētie. In
 qua p̄ſcrutari dē⁹ de influētia
 gratie a xp̄o capite ex eo q̄ Jo. p̄. dī
 De plenitudine eius oēs accepimus
 grāz. p cui⁹ declaratiōe occurrunt
 q̄tuor dubia aperienda.

Primū vtrū poſſit eē influētia a xp̄o
 homine in corp⁹ eccleſie.

Secūdū vtrū poſſit eē influētia i āgel⁹

Tertiū vtrū maior fuerit influētia ho
 minis p̄ icarnatiōēz q̄ ān: vl eāq̄.

Quartū vtrū vnio capitis ad corp⁹
 ſit vnio ſimpliciter.

Circa p̄mū ē ſciēdū q̄ xp̄s hō iſluit
 grāz corp⁹ eccē ⁊ m̄bris ei⁹ trib⁹ mōis

Primo per modū meriti.

Secundo per modū exēplaris.

Tertio per modū capitis.

Primo ſi in nobis ē grā a xp̄o hoīe
 p modū meriti: q̄a ipſe ē q̄ nobis me
 ruit grāz p quā remittit⁹ peccata no
 ſtra: ⁊ grāz p quā cognosceremus ⁊
 diligērem⁹ ipſū ⁊ oib⁹ credētibus in
 ipſuz ⁊ diligētib⁹ hoc meruit: vñ ad
 ro. 2. dicit Sicut p vni⁹ hominis in
 obedientiā ſtitati ſunt multi pecca
 tores: ita p vni⁹ hominis obediētiāz
 iuſti ſtitut⁹ multi. **S**ecūdo ſi iſlu
 it nobis grāz p modū exēplaris. ſic

.n. videm⁹ q̄ ſe hz exēplar ad exēplū
 ⁊ quodāmo exēplū educit ab exēpla
 ri. ita in ipſo xp̄o hoīe ē exēplar ppo
 ſitū grē. Cui debem⁹ coaptare ⁊ con
 formare. Nā ipſe ē liber vita iux quē
 ſcribi debēt libri n̄ri. i. ſcie q̄ ſūt libri
 vt hī apoc. 20. c. Hinc ⁊ apo. p̄. ad
 cor. 7. c. air. **P**rim⁹ hō de terra terre
 nus. **S**ecūdu⁹ hō de celo celeſtis. q̄lis
 terren⁹ tales ⁊ terreni. qualis celeſtis
 tales ⁊ celeſtes. q̄ ſic portam⁹ imagi
 nē terreni: portem⁹ ⁊ imaginē cele
 ſtis. **T**ertio ſi iſluit xp̄s nobis gra
 tiā p modū capitis. **E**ſt. n. q̄dā amor
 capitis ad mēbra: vt ipſū caput quo
 dā naturali amore diligit mēbra. vñ
 ſps nāles q̄ ſūt in capite ex hoc amo
 re decurrunt a capite in mēbris. Uñ
 ſi aliq̄d mēbrū ledit⁹ occurrūt ſps a ca
 pite ad partē illā dolentē: ⁊ ibi colli
 gūt. **I**nfluētia q̄ capitis ad mēbra
 vt ſenſificēt ⁊ moueant⁹ eſt p natura
 lē amorē. Et hunc appetitū implet
 ſpiritus animalis influens a capite
 ad membra. **S**ecūdū hoc ergo di
 cendum q̄ ſpiritus increatus p quē
 eſt nobis cōmunio totius trinitatis. ſ.
 ſpirit⁹ ſand⁹ abūdāt in noſtro capite
 ſ. in xp̄o. ⁊ ipſius xp̄i ⁊ ſue beate aīe
 eſt deſideriū vt p̄cipiem⁹ ſuū ſpiritū
 Ipſe vero ſpiritus explet deſideriūz
 quod habet xp̄s ad nos ex ſuo ardē
 tiſſimo amore.

Circa ſecūdū dubiū eſt notādū q̄
 a capite xp̄o homine recipiūt angeli
 ſingulariter tria.

Primo cognitionē vitatis.

Secundo honorem.

Tertio dulcedinem ſue iocūditatē.

Primo cognitionē vitatis: qua cru

diūf ab ipſo pmo p eccleſiā q̄ eſt cor
 pus ei⁹ inotuit eis miſteriū incarna
 tionis. Nec erubeſcūt erudiri p ipſuz
 vñ Apo⁹. ad ephe. 2. c. Mihi autem
 omniū ſanctorū minimo data ē hec
 grā in gētib⁹ euāgelizare inueſtiga
 biles diuinitas xpī: 7 illuminare oēs q̄
 ſit diſpēſatio ſacramēti abſcōditi a ſe
 culis i deo: q̄ creauit oia: vt inoteſcat
 pncipib⁹ 7 ptatib⁹ i celeſtib⁹ p ecclīaz.
 Multiformis ſapiētia dei fm pſiniti
 onē ſeculorū: quā fecit i xpō Jeſu dño
 noſtro. ſup q̄ vba oīc Nico de lira
 q̄ redēptio xpī diſpēſabilis tā gētib⁹
 q̄ etiā iudeis nō fuit añ reuelata niſi
 paucis 7 obſcure. Et miſteriū xpī de
 vocatione gētiliū nō ſolū hominib⁹
 fuit abſcōditū: ſed etiā angelis: q̄ etiā
 p̄dicantib⁹ apoſtolis hāc notitiā itu
 titiā habuerunt p eccleſiā. i. p apoſto
 loz predicationes: vidētes actū ouer
 ſionē gentiliū ad fidē: q̄ factū fuit
 fm p̄ſinitionē ſeculorū. i. eternā diſ
 poſitionē tpe plenitudinis adimple
 tā quā fecit in xpō Jeſu adimpleuit.
 Cui dicto r̄cordat Dionyſi⁹. d. An
 gelicas dignitates miſteriū xpī ad
 plenū nō intellexiſſe: donec p̄pleta ē
 paſſio xpī: 7 apoſtoloz predicatione p
 gentes dilatata. Aug. 7. ſup gñ. ad
 litterā. Sic fuit miſteriū incarnatio
 nis xpī a ſeculis abſcōditū in deo: vt
 tñ inoteſceret pncipib⁹ 7 poteſtatib⁹
 in celeſtib⁹. Ubi dicit ſanct⁹ tho. in
 p̄ma pte. q. 77. q̄ de miſterio incar
 nationis xpī xingit loqui dupliciter.
 Uno mō in generali: 7 ſic omnibus
 reuelatū ē a p̄nō ſue beatitudinis. cui⁹
 rō eſt q̄ hoc eſt quoddā generale p̄n
 cipiū: a quo omnia eoz officia or

dinant. Omnes. n. ſunt adminiſtra
 toz ſpūs. hebre. 2. In miſteriū p̄p̄
 eos qui hereditatē capiūt ſalutis: q̄d
 quidē ſit per incarnationis miſteriu. 3.
 vñ oportuit de hoc miſterio omnes
 a pncipio cōiter edoceri. Alio modo
 poſſum⁹ loqui quātū ad ſpeciales cō
 ditiōes: 7 ſic nō oēs angeli a pncipio
 de omnib⁹ ſūt edociti: nō quidā etiā
 ſupiores angeli poſtmodū didicerūt
 ſicut dicit Dionyſi⁹. 7. c. celeſtis ierar⁹.
Secundo accipiūt honore q̄ atten
 dit q̄tū ad repationē ſue reſtaura
 tionē ruine āgelice. Nō. n. paz erat
 eis detractū honore ex ruina apoſta
 taz angeloz. S3 p incarnationē 7
 paſſionē ſit reſtauratio ruine angeli
 ce p homines ipſentes numez ipſoz
 angeloz. vñ in ps. io 9. dñ. Iudica
 bit in nationib⁹ implebit ruinas. Et
 glo. ad ephe. p̄. oīc. p̄poſuit reſtaura
 re. i. ad p̄mū ſtatū reducere omnia
 p peccatū deſtructa. angelos 7 ho
 mines: quia per hominis reſtauratio
 nē ruina angeloz repaſ.

Tertio recipiant dulcedinē 7 io
 cunditatē ab ipſa humanitate xpī. nā
 magnā recipiūt dulcedinē 7 rēpla
 tionē diuinitatis. Sed cum viderēt
 diuinitatē in humanitate eſt eis ali⁹
 modus dulcedinis. prop̄ quod Pe
 trus ait. In quem deſiderabāt ange
 li conſpicere. 7 Iohelis. 2. dicit. Col
 les fluent lac 7 mel. Colles enim an
 geli ſunt: qui ante incarnationem
 fluebant mel in dulcedine contēpla
 tionis diuinitatis in ſe. Sed ex eius
 incarnatione fluunt dulcedines con
 templationis diuinitatis 7 humani
 tatis: que humanitas ſignificat p lac.

Et si dicat qd an xpi erat beatus ante incarnationem xpi: si beatitudo est statim omnium bonorum aggregatio perfecta. qd ipsi erant in statu omnium bonorum congregatione perfecta. qd nihil deficiebat eis de aliquo bono. Respondet Alex. in tertio qd quis in bono essentiali esset perfectus: ex visione tñ dei potuit eis accrescere bonum et gaudium accidentale. Circa tertium dubium est dicendum qd ecclesia post incarnationem et passionem xpi maiorem recepit gratiam qm ante. qd patet quia ante incarnationem per fidem xpi erat remissio peccatorum quantum ad culpam: et non quantum ad omnem penam: quia remanebat pena carceris visionis dei post incarnationem. Et hoc est remissio peccatorum quantum ad culpam et omnes penas. unde l3 si de ecclesia ante incarnationem et post sit equalis: et uosior tñ est post qm ante: quia habet meritum passionis xpi sibi adiutum.

Circa quartum dubium dicendum est vgo. de sancto vic. qd vnu dicitur multipliciter. Primo modo est vnu in natura et hoc modo pater filius et s. sanctus sunt vnu. 2º modo est vnu in persona. et sic humanitas et diuinitas sunt vnu in persona filij. 3º modo est vnu in iustitia patris et futura gloria. Et illud est vnu qd attendit in conformitate voluntatis. Et sic dicimus qd vnu membrorum cum capite cum corpore ecclesie est ha vnu: in qd beati sunt qd inueniunt: et miseri qd ab ea separantur: qm oēs boni felicitas animam in xpo et in ipso sunt thesauri incorporales: et inextimabiles diuitie dei. qd ipsi gratiam vt ab ipso recipiamus gratiam: quia zc.

¶ Scia 6ª pª tertia dñica de aduentu. s. mo de sciencia Jesu xpi.

¶ Fructus. 19. Jesus est sciens omnia.

In edius autē. Itēz vbi s. Doctores iudeorum audierunt xpm se penumero scripturas prophetarum predicantem et mirabantur quod litteras sciret: cum eas non didicisset. nec solo eo pietatis tempore: quod maturum ingenium litterarum pinguedinem sollet esse delibatum hoc viderunt: vnu etiam fantili etate: anno v3. i. z. i. medio eorum sedente: sapientissime audiente et interrogante illos aspererunt. quo spectaculo potuissent si voluissent cognoscere ipsum esse filium dei: in quo relucebat splendor tante scientie et sapientie. Sed voluntate sua puerila in eum credere noluerunt: spreuerunt scientiam eius: et ipsius persecuti sunt usque ad mortem. Et quoniam singulare est hoc privilegium in domino iesu xpo. s. h3 assumpta naturam omnium scientia erat decorat. Ideo in patris sermone de scientia anime xpi dicturi sumus: de qua fructum vnum proponemus contemplandum: qui est Jesus est sciens omnia. Pro cuius declaratione tres conclusiones erunt notande.

¶ Prima dicitur multiplicationis

¶ Secunda dicitur acquisitionis.

¶ Tertia dicitur additionis.

¶ Quia multiplex fuit scientia in xpo. c. i.

Prima conclusio dicitur multiplicationis. In qua scire debemus secundum multiplicationem naturarum in Christo multiplicatur eius scientia: prout declarat magister sententiarum in tertio. Et catholici doctores. Cuius rationem assignat Alex. in. 3. s. lūme vi. quia vt dicit Jo. dama. Quorum sunt diuersae naturae: eorum sunt diuersae operationes. Operationibus autem proportionibus

onae habitus: q̄ cū in xp̄o sūt diuerse
opatōes ppter diuersas naturas: erūt
in ipso diuersi habitus: 7 cū scia dicat
habitū sūm diuinā nām 7 humanā: i
ipso erūt diuerse scie. Insup̄ put̄ dic̄
Boetius in li.º de diuersis naturis: 7
vna psona. xps accepit aliqd a tripli
ci statu hūani gēis siue Ade. Unus
stat⁹ fuit q̄ videbat eis si stetit stat⁹
tus. s. beatitudinis in p̄mū. Ali⁹ fuit
stat⁹: in quo erat. s. stat⁹ inoētie. Et
terti⁹ stat⁹ fuit p⁹ lapsū. vñ xps tripli
cē secūdu hos stat⁹ cognitionē decti
it habere. v3.

Primo cognitionē glōrie.

Secūdo cognitionē nature itegre.

Tertio cognitionē penalis expiētie.

Et hoc ppter pfectionē anime xp̄i. q̄
nō tm̄ d3 esse pfecta secūdu sup̄iorem
portionē: v3 etia secūdu inferiorem: eti
am secūdu ptē sensuale: nō tm̄ q̄tuz
ad statū patrie: s. etia q̄tū ad statum
vie. Addit dñs Bon⁹. vi. iz. terij li.
q̄ q̄a pfecta fuit anima xp̄i q̄tuz ad
cognitionē nō solū respectu cogscibi
liū: s. etia respectu modoz cognoscē
di: nō tñ res tripliciter sunt cognoscibiles
secūdu q̄ tripliciter habēt esse. habēt
.n. esse in h̄bo: in intellectu creato: 7
in pp̄io genere. Ad hoc q̄ itellct⁹
anime xp̄i plenā de rebus habeat co
gnitionē res cognouit ista triplici co
gnitionē: 7 sic patet q̄ anima xp̄i nō
tm̄ habuit cognitionē eoz in h̄bo: s.
etia rez a h̄bo. Cognitionē in quaz
nō tm̄ simplicis notitiē: s. etia expien
tiē. Possum⁹ tñ contra hoc arguere
Un⁹ psonē vna ē pfectio: xps ē vna
psona: 7 sciētia ē pfectio. q̄ ipsius erit
vna sciētia. 2º xps ē sciēs sciētiā in

creatā. q̄ est certissima pfectissima 7
nobilissima. q̄ superflūū est ponere i
ipso aliam sciētiā: quia frustra fit per
plura quod potest fieri per pauciora
3º sciētia xp̄i que est p gratiā vniōis
est secūdu maius lumē q̄ sint alie
tres sequētes de quibus vidum est.
Sed sicut est in lumine corporalī: q̄
maius lumē absorbet min⁹. q̄ similiter
est in lumine spūali. q̄ nō manēt in
xp̄o aliq̄ modi sciēdi: nisi duo. s. vnus
q̄ est sciētie icreate. ali⁹ qui est p lum
gratie vniōis. Ad p̄mū hoz argum̄
toz tñdet secūdu volūtātē dñi bon⁹
vi. iz. terij li. 7 aler. in tertio. q̄ habi
tus si vificat secūdu psonā s. secūdu
nāz. vñ dic̄ Jo. Dama. q̄ in christo
sūt diuerse volūtates ppter diuersas
nās: 7 similiter debēt esse diuerse sciē
tie. ad secūdu vidēdu q̄ q̄uis xps sit
vna psona cū filio dei: nō tamen p
sonalē vniōē. Et secūdu hoc ē sciēs
sciētia icreate: sicut filius dei: vñ rōē
persone si idiget alia sciētia: tamē rōē
persone in humana natura indiget
alia sciētia: scilicet creatā. Non
enim debet esse humana natura in
Christo pfecta: q̄ sequeretur si ca
reret sciētia creatā. Sed pfectior
debet esse i ipso natura omnib⁹ aliis
ideo omni generi sciēdi sciētia creatā
oportet q̄ sit pfecta illa anima. ad
tertium vidēdu est q̄ i corporalib⁹
minus lumē offuscatur 7 absorbetur
a maiori. Et ratio huius quoniā cū
lumina corporalia sunt ad vnū actū
scilicet manifestationis: qui quidem
actus per se 7 pfectissime est a lumine
maiori: s. i spūalib⁹ nō est sic. Nō. n
oia lumina spūalia sūt ad vnū actū.

42.
Distinguedū tñ ē fm statū pprehē-
foris 7 viatoris. nam viatoris non ē
vnus adus: s; plures. vnde lumina
plura virtutū seu donoz in viatore n̄
sūt ad vnū actū. Cōprehēforis vō n̄
ē nisi vn⁹ act⁹: q̄ determinat fm cla-
ritatē luminis 7 totalitatē virtutis ei⁹
lumine. s. diē visib⁹ in gl̄ia. xps autē
erat in statu simul viatoris pphēforis
fm ptes anime differētes supiorē 7
inferiorē. 7 ideo sciētia pprehēforis n̄
absorbebat alias sciētias.

**De sciētia xpi nō fuit p successione
tpis acquisita. Cap. 2.**

Secūda conclusio dicat acquisitio-
nis. In q̄ nōre debem⁹ q̄ scia
xpi nō fuit p successione tps acq̄sita
s; ab initio sue pceptionis sibi indita.
Quod sentire videtur in tertio. 7 ad
hoc facit ill⁹ Greg. sup illo vbo Lu-
ce. 2. p̄ficiēbat etate. p̄ficiēbat. nō q̄
ipse sapiēti⁹ fieret ex tpe: s; paulatin
demonstrabat. Sed circa hoc nōndū
ē fm Alex. in. 2. q̄ in xpo fuit multi-
plex mod⁹ sciēdi. Prim⁹ fuit fm di-
uinā naturā: 7 ibi sciētia idem est qd
idipsuz: 7 iste mod⁹ fuit i filio dei ab
eterno. Secūd⁹ ē s; grāz vniōis: q̄
mod⁹ dī ab omni alio sciēti icōicabil
enitūq; alteri creature. Terti⁹ ē fm
grāz pprehēforis: in q⁹ cōicant āgeli
7 anime scē. Quart⁹ ēz nāz integrā
aīe fm q̄ habuit Adā sciētia i statu
inocētiē. Quin⁹ fm penalē naturā
assūptā. Sext⁹ ē quedā gratia data
xpo ad cognoscēdū res fm numez 7
p pgressū tps. Quātū ad p̄mū sci-
endū modū sūt se hz xps añ incarnati-
onē 7 post. Secūd⁹ vō mod⁹ n̄ fuit
ab eterno: 7 fm istū hūit cognitionē

omniū eoz q̄ ptinebāt ad mysteriū
incarnatiōis passiōis 7 redēptiōis. s; 7
vō tertū modū nō hūit cognitionē
omniū eoz q̄ ptinebāt ad gl̄iam suā
7 suoz. i. eoz q̄ ordinant ad illā. s; 7
vō q̄rtū modū habuit notitiā eozuz
que cognouit Adā in statu nature
integre. fm q̄ntū modū didicit mul-
tas penalitates fm expiētiā in affecti-
ua q̄rtū cognouit fm aliū modū. s. s; 7
grām cognitionis: que data ē sibi p
grām vniōis. vñ p̄sciuit illas p istaz
gratiā. Sext⁹ mod⁹ cognitiōis est
ad cognoscēdū p expiētiā nō vt p̄or
q̄ fuit affectiue: s; cognitiue ex sensu.
Secūdū nom ē q̄ cognitio i sensu p
expiētiā ē duplex. vna cū res est in
sensu fm similitudinē. alia cū res est in
sensu fm formā. Aliē. n. ē similitudo
coloris i oculo: aliē color. Ita duplex
ē cognitio i xpo fm expiētiā. p̄ q̄rtū
ad naturā penalē. 2. q̄rtū ad ipālem
grāz cognoscēdi res fm naturā per
p̄cessū tps.

**De anima xpi eque erat sapiens 7
deus. Cap. 2.**

Tertia conclusio dicat additionis.
Fuit nāq; sciētia xpi magna 7
admirabilis. Circa quā origit dubi-
tare: si fuit equalis sciētie dei ex eo q̄
Ugo de sancto vic. ait. Anima xpi
eque sapiēs ē vt de⁹. Ad qd dīc Ale.
in. 2. q̄ est cōsiderare diuinā sciētia
fm q̄ dī respectu sui. 7 sic sciētia est
virtutis infīnite: 7 secūdū hūc modū
nihil est ei eq̄le. 2. ē cōsiderare diuinā
sciāz respectu creataz: 7 hoc tripliciter.

**p̄ respectu ad illud qd scīf.
2. respectu ad modū p quez scīf.
3. ad modū quo scīf.**

Et ad hoc qd aliqd dicitur equale scie
dei: oportet qd equetur hm hec tria:
qd non est possibile creature aliquo
modo. Dicendū ē qd p patione habi
ta sciētie anime xpi ad diuinā sciētā
hm illud quo scitur est dicere animā
xpi eque scire: sicut deus: quia scit oia
que deus. Comparatione ho habita
qntū ad mediū: p quod scit vel qntū
ad modū quo scit nō erit dicere eqli
tatē: qā de⁹ scit omnia p se ipsū: sicut
causa omniū. Anima ho xpi: nō p se
ipz cāz imo p cāz deū. Ecce ineq̄litas
quātū ad mediū luculētor est cogni
tio dei qz cognitio anime xpi de re
b⁹ omib⁹: qā de⁹ ipse oēs res videt
vt in se: anima ho xpi nō vt in se: s⁹ vt
in deo. Nō est qd absurdū dicere dñz
nostrū Iesuz xpm notitiā hūisse ex
lumine sciētie sue pntiū pteritoz ⁊ fu
turoz: qua sciētia ⁊ cognitiōe fiebat
vt dolor iextimabilis semp cruciaret
animā illi⁹. Et vllō vnqz tpe iueneri
potuit sine merore: q nūqz caruit cla
rissima cognitione. Cogita anima
mea quēadmodū añ oculos xpi semp
erāt peccata toti⁹ mūdi. videbat ipe
quoscuqz deū offendētes: q fuerūt a
pncipio mūdi: ⁊ sūt atqz erūt vsqz ad
finē seculi. Videbat ipse peccata oia
offendere deū sumū bonū ⁊ iūstū.
Videbat ipse multitudinez eoz q in
grati crāt sibi de bñficio incarnatōis
Videbat numez dñādoz. videbat
singulas penas: quas sustinuerūt qz
sancti p̄fessores ⁊ martires: ⁊ ceteri qz
ob suū amorē. Videbat qcuqz tormē
ta passiōis sue tpe p ipsū sustinēda. Q
quot suspiria ex fornaceo illo corde
sepiissime p̄uēbāt. o quot lachryme

mitis Iesu faciē rigabāt: qñ hec oia
simul dēplāns in semet ipso dicebat
Ego carnē assumpsi: vt peccatū de
struerē: ⁊ ecce tot peccata multiplicā
tur. Ego carnem assumpsi vt spolia
rām infernū: ⁊ ecce grandis est nu
merus illoz qui in illum sunt adiudi
candi. Ego carnem assumpsi vt ad pa
radisum omnes reducerem cruciatib⁹
meis. Passurus sum nāqz opprobria
infamiam flagella liuores: vulnera:
⁊ mortem amaram. Et ecce quot a
regno celorum expelluntur. O ingra
tissimi homines. O infideles de vo
bis doleo: quia ad paradisum non
ventetis. O iudei p vobis affligor:
quos infernus suscipiet. O Christia
ni falsi pro vobis contristor: quos
ignis gehēne indefinenter exuret. O
anima mea in profundo amaritudi
nis posita. o mens mea angustis vn
diqz verata. Si inimicos meos cō
dero pro illis affligor. Si amicos
inspicio: ⁊ illis ex pietate compatio.
O Stephane in amore meo eris la
pidatus. Et tu Laurence amore meo
eris combustus. Et tu Sebastiane
eris sagittatus. Et sic de aliis dicere
poterat: quos in sua mēte lucida col
legebat. Compatere ergo anima do
mino nostro Iesu Christo: quem cū
audis in assumpta natura omnia sci
entem: scias etiam qz crebro dolentē
merentem lugentem suspirantem ⁊
lachrymantem. Infige cordi tuo illi
us lachrymas ⁊ suspiria. vt sic valeas
ab ipso suscipere gratiam: qui est bñ
dictus in secula Amen.

Sabbato: Sermo de potentia xpi

50.
fructus. 20. Iesus potēter operās.

Medius autē. Iterū vbi s.
Dñi nostri Iesu xpi maie
statē diuinitatis sue decla
rant nobis opera illa mi
raculosa: quē nō nisi supnaturali po
tentia fieri potuerūt: vt dictū ē in pre
cedētib⁹. Et qm̄ possunt nōnulliaz
potētia xpo tribuere in assūpta natu
ra: qd̄ erroneū est dicere: idcirco in
pñti sermone de potētia xpi dicturi
sum⁹ vt ita credam⁹ de ipso mirabi
lia facta: qd̄ semp addiciones et p̄p̄icta
tes seruem⁹ vtriusq; nature. Nā cer
tissimū qd̄ sicut sciētia in xpo fuit ad
mirabilis: ita et potētia. vtz sciētia
fuit in eo fm̄ humanitatē et diuinita
tē vt dixim⁹ in anteriori sermone: po
tentia vō in ipso est fm̄ humanitatē
Ad quod penit⁹ intelligēdū p̄pone
mus in medio fructum qui est. Iesus
potenter operans. Pro cuius intelli
gentia tres cōclusiones erūt nōnde.

Prima dicit determinationis.

Secūda dicit negationis.

Tertia dicit impressiōis.

Prima cōclusio dicit determinā
tionis. In qua scire debemus
de potētia xpi fm̄ doctores catho
licōs: qd̄ anima xpi nō est omnipotēs
sicut nō ē in tertio sentētiarū di. 13. et
rō huius est fm̄ Ric. ibidē: qd̄ omni
potētia includit adiuuā potētiam
infinitā intēsiue: quia cum vnūq; qd̄
agat fm̄ qd̄ est in actu: et patiat qd̄
est in potētia: quantū res habet de
adiua potētia: tantū habet de actu
alicate: qd̄ potētia adiuua infinita in
cludit actualitatē infinitā in habentē

illam potētia. Actualitas autē infi
nita in nulla creatura esse potest: qd̄
omnis actualitas creature cū possibi
litate permixta est: tñ omnis poten
tia adiuua que anime xpi dari potuit sibi
data est. Dñs autē Bon⁹. di. 14. ait
qd̄ omnipotētia communicari nō potuit
alicui creature: quia omnis creatura
eo ipso qd̄ ex nihilo ē deficit a sūma
stabilitate. vñ quia non existit per se
ipsam deficit a sūma simplicitate. vñ
nō agit per se totā: deficit a summa
i maiestate. vñ distare potest ipsa vir
tus a substantia. Et qm̄ per se nō sibi
sistit: nec in se: nisi sibi tēet a diuina po
tentia: quia nō potest se ipsa sustinē.
ideo impossibile est ipsam esse oīpo
tentē. Rursus qm̄ ex se ipsa tota nō
agit: nō potest i totā rei sba. et ideo
non potest esse omnipotens cū non
possit totū pducere. Postremo qd̄
actus eius distat a sba: tantū potest
elongari qd̄ deficit omnino. vñ nō
potest in omnia. Sicut igit solī deo
uenit sūma stabilitas: sūma simplici
tas: sūma imēstas: sic etiā omnipo
tētia que necessario requirit ista tria
Unde nec anime xpi nec alicui crea
ture potest omnipotētia communicari:
nisi dixerim⁹ de anima xpi qd̄ ei oīpo
tentia comunicat eo modo: quo comu
nicatur ei nomen et excellētie diuini
tatis: hoc est per communicationē ideo
matū: que ortum habet ex personali
vnione. Sicut etiam possumus dicē
qd̄ homo est omnipotens. Sed cō
hoc obicit: quia dicit. Mat. vltimo. c
Data est mihi omnis potestas i celo
et i terra. vbi gl. inquit. Non de coe
terna patris diuinitate: s̄ de assūpta

g

humanitate dicitur. et iteque glo. sup illud
 Luce p^o. hic erit magn^o. dicitur. Nō q^o
 añ h^o g^oinis partū magn^o nō fuit: s^o
 q^o potētia quā dei fili^o nālī h^o: hō
 ex tpe erat acceptur^o. Ad hoc dicit
 Ric. q^o iste glose intelligit^o fm illuz
 modū loquēdi: quo idiomata cōicāe
 vñ post vba glose secundo allegate
 statū sibi g^o: vt vna sit psona hō et d^o
Quod i xpo nō ē potētia peccādi. c. z.
Secūda conclusio dicit negatiōis
 Nā negam^o in xpo potētia pec
 cādi. sic vult Anselm^o li. cur de^o hō.
 et oēs doctores in 3°. di. 12. Qd decla
 rans Ric. ait q^o xpus peccare nō po
 tuit: nec inquātū deus: vt p se patet:
 nec inquātū hō: quia erat pphētor.
 Et sicut angeli boni peccare nequeūt
 ita etiā nec ipse. Nō potuit etiā pec
 care inquātū homo viator: quia qñ
 mā ē s^o aliq^o forma: cuius actualitas
 equat et implet totā capacitatē et pos
 sibilitatē tot^o materie: nō ē possibilis
 ad contrariā puationē que ē p peccatū
 Sed nōndū h^o Bonauētūrā et Ale.
 in tertio. q^o potētia peccādi dicit^o du
 pliciter. Uno m^o potētia qua peccat: et
 sic noiat ipsū libez arbitriū creatum
 qd quidē potest in bonū adiutū grā
 Et quia p sui naturā est defectū: hic
 est q^o illa potētia siue facultas dici
 potest potētia bñ faciēdi et potētia
 peccādi. Nullus. n. peccat nisi per
 illā. Alio m^o potētia peccādi dicitur
 potētia ordinata ad peccādū. pmo
 m^o potētia peccādi fuit in xpo: q^o vt
 dicit Damascen^o. omnia que i nostra
 natura plantauit deus: assumpsit dei
 hū. Si vō potētia peccādi d^o potē
 tia ordinata ad peccatū ppetrādū: sic

nō est necedū q^o xps habuerit potē
 tia peccādi p eo q^o peccare nō potuit
 Talis. n. ordinatio i no deordinatio
 diminuit d plenitudinē l beatiatis: qd
 vt clari^o vno hō intelligamus: dici
 m^o q^o xps habuit potētia peccādi: ex
 eo q^o habuit libez arbitriū et ppter
 plenitudinē gratie nō poterat a hō
 deficere: et ita nec peccare. Et si dica
 tur q^o si xps nō pōt peccare ex necita
 te pseruat iusticiā: q^o nō est laudāus
 de iusticia: q^o vt inquit Lactanti^o. 6°
 li. diuinaz institutionū aduersus gē
 tes. Nulla laus ē nō facere qd facere
 nō possis. Ad hoc rñdet Alex. q^o est
 quedā necessitas coactionis et pphibi
 tionis. Et cū aliq^o bonū sit ex necessi
 tate nō debet laus: q^o ista tollit vo
 lūtātē: nec laudē: s^o ponit imutabilita
 tē volūtatis in bono. Et hoc m^o dicit^o
 deus ex necessitate esse bon^o: et bona
 queq^o facere sic scribit Hiero. ad pau
 linū dicēs. Bon^o ē deus: et oia q^oq^o
 facit bona sint necē est. Tali g^o necessi
 tate secūdo m^o dicta xps seruauit iusti
 ciā: de qua dicit anselm^o. Q^o imprope
 dicit^o necessitas eo q^o nō ē ibi coactio
 nec pphibitio. Et sic patet q^o sicut de^o
 maxime laudād^o ē de bonis que h^o
 et seruatur. ita et dñs Iesus xps q^o pē
 care nō potuit.

Quod anima xpi diuina & tute pote
 rat i istis inferiorib^o vlt epa nē. c. z.

Tertia conclusio dicit ipressionis:
 In qua pleriq^o querere solent si
 anima xpi posset facere nō mediāte
 opere nature impressiones que p nāz
 fiūt in istis inferiorib^o ppterca quia
 ex quibuldā sanctorū dictis et rēmb^o
 videt^o q^o sic. Nam dicit Jo. Dama.

li. 3. loquēs de xpo sup hominē. que hominū sūt agebat. Et ponit exēplū de ambulatione sup aquas. q̄ videt q̄ hoc fecerit p naturā humanā sup naturalē sblimatā. q̄ pari rōe anima xpi posset facere nō mediāte natura impressiones quas fecit natura. Ad hanc qōnē dixerūt aliq̄ q̄ quis aīa hūana p suā naturalē virtutē nō posset facere tales impressiones: tñ anima beata et maxime anima xpi p̄p̄ excellētia sue beatitudinis et p̄p̄ excellētia sue actualis exītie posset facere tales impressiōes nō mediāte ope nature vñ isti plane cōcedunt q̄ ipse posset hāc materiā trāsmutare ad formam sblē et accidētalē nō sblimiori q̄ trāsmutet ope nature. Sed cōn vñ posse argui p euāgelii et p sandos: q̄a miracula que faciebat xps oñdit se deū esse: que p̄batio nō fuit efficax: si illa fieri potuissent creata virtute. Quāuis aut p beatitudinē anime xpi et suam exītiā i xbo sit i ea supnālī virtutis: tñ nō trāscēdit terminos virtutis create. Ideo dicēdū q̄ quis xps: q̄a ē deus? et homo possit rōne diuine potentie predictas impressiones facere: tñ ei aīa hoc nō pōt. Uñ Ric. li. p̄o de tri. ait. Illa signa et p̄digia que facta fuerūt ad cōfirmationē fidei nostre nō nisi diuina virtute fieri potuerūt. Uñ intelligēdū ē xbu damasceni: q̄a in illo vult dicere q̄ xps quis esset hō faciebat p diuinā virtutē opa exītia p virtutē humanā. Et q̄ iste fuerit intelledus ei p̄: q̄a post illa xba paucis interpositis sic dicit. Non. n. hō erat s̄ deus homo. Ista q̄ que supra dēa sunt de potentia xpi catholice tenere

debem⁹: quē cū deū vep et homines profiteamur: non irrōnabiliter dicim⁹ q̄ potestate h̄z saluādi et damnādi: mortificare et viuificare: deducere ad inferos et reducere. Cui oēs debem⁹ gloriā et honore p infinita secula seculorū Amē.

Dñica quarta de aduentu. sermo de clamore Johānis: qualis agnatio tpe xpm clamitat.

Fructus. 21. Iesum Iohes clamitat.

Indū est xbu dñi super Iohānē zacharie filium in deserto. Scr. buntur hec xba Luce. 3. c. et in euāgelio pntis dñice. Exiuit p̄cursor dñi dilect⁹ Iohānes baptista in solitudine deserti a teneris aīasibiq̄ cōuersat⁹ ē vsq̄ ad etatē maturā. quare factū ē vt xps: quē in vfo matris exīl exultando salutauerat toto illo tpe nūq̄ viderit: sic patere potest ex illo xbo Jo. p̄o. Et ego nesciebā eū. sed spū sancto in eum veniente xpm publice diuulgare cepit. ipsū predicabat et demonstrabat saluatōrē seculi: put testat lectio euangelica. hodierna: q̄ non īmerito a nobis diligenter est pōderāda et examināda. Pro cuius declaratione occurrit nobis cōuetus fructus qui ē. Iesum Iohānes clamitat p quo tres cōclusiones ponem⁹.

Prima dñi tps opportunitas.

Secūda dñi p̄sone dignitas.

Tertia dñi clamoris qualitas.

De tēpus in quo Iohānes xpm clamitat fuit opportunū. Cap. p̄mū.

Prima cōclusio dñi tps opportunitas. Nōc. n. in prima parte euāgelij opportunitas tps: quo xps

g 2

in mūdū veniēs a Iohē baptista est
predicat⁹. Dic nāq; euāgeliū. Anno
.is. imperij Tiberij Cesaris pcurante
pontio pilato iudeā: tetrarcha autēz
galilee herode: In quib⁹ vbi tria
tempora designant.

Primū vnionis romani imperij.
Secūdū partitionis regni iudaici.

Tertū diuisionis sacra dotij.

Primū temp⁹ qđ hic designat dī
vnionis romani imperij. Nā vt colli
git ex vicijs Liiij Erosij Eutropij ⁊
alioz: qui Romana re. publice gesta
scripsere. Romani orbis dominūz
appetentes vsq; ad Octauiani tēpora
bellis. pūntias varias edomando re
gnū in vrbe p. reip. statu se penume
ro mutauerūt. Nā pmo regnauerūt
ibi reges. vj. Romul⁹: deinde nūma
Pompili⁹: q̄ leges romanis instituit:
post hūc Tullius Hostilius: qui alba
nos vicit: vecientes ⁊ fidenatos: cui
successit Ane⁹ marci⁹: qui dimicauit
cōi latios: ⁊ montē ianiculū ciuitati
abiecit. Post ipsū Tarquin⁹ Crispul
qui ludos romanis instituit: vicit saui
nos: p. musq; triūphāl romā intrauit:
Post cuius obitū secut⁹ est Seruius
Tullus. Tandē fuit Lucius Tarqn⁹
superb⁹: qui p. m⁹ excogitauit vincula
carceres ⁊ fustes. ⁊ p. p. stuprū Lucre
tie vxoris collatini. 25. āno regni sui
cū vxore liberis expulsus est. Et per
hos reges regnatum fuit ānis. 743.
Cū adhuc Roma vbi plurimum vir
vsq; ad. i. 7. miliarii possiderz. Post
reges p. siles regnare ceperunt. Duo
hac de causa creati: vt si vnus malus
esse voluisset: alter habens potestātē
potuisset eum p. hibere. Et placuit ne

imperii longius qđ ānum haberent
ne per diuturnitatē potestātē insolē
tiores redderēt. Sed āniles semper
essent: qui se post ānū scirent esse pu
uatos. habuerunt ergo romani pmo
āno Lucium Junii Brutum: ⁊ Tar
quinūz collatinū consules. Et cum
amoueret Tarquin⁹ collatin⁹: eodez
āno factus est consul Lucius Valeri
us publicula. Et vsq; ad ānū trecent
tesimum ⁊ vltra ab vrbe condita du
rauit imperiū consulare. Post quod
pro duob⁹ consulibus facti sunt decē
qui sententiā ⁊ potestātē haberent. a
quibus secūdo anno hec potestas sū
lata est ex eo qđ apius Claudius vn⁹
ex decem filiā cuiusdā vginem volu
it corūpere. Restitutū est igitur im
perii cōsulare: ⁊ vsq; ad ambo bella
inter Cesarē ⁊ Pompeiū gesta null⁹
vnq; fuit: qui nec vrbi nec orbi per se
imperaret. Sed Iulio Cesare inter
fecto Octauian⁹ imperiū sumpsit: qđ
vt dicit Seneca in pmo li. de qđonib⁹
naturalibus. Et Plutarchus de vita
⁊ obitu Ciceronis. nepos erat Iulij
Cesaris: cuiusq; filius adoptiuus: quez
Cesar heredem in testamēto reliquit
hic Octauianus vt dicit Suetboni⁹
regnauit ānis. 56. Duodecim cū mar
co Antonio ⁊ 44. p. se: qđ sedatis oib⁹
bellis orbem totum suo sūiecit impio
cūctis inimicis ⁊ turbationib⁹ Ro
manoz deuictis. Huic successit ipio
Tiberius: cuius tpe romanorū impiiū
solidū erat ⁊ vnitum: cuius anno. is.
imperii Iohānes xpm incepit predi
care. Quod quidē tempus merito hic
assignat⁹: vt nōrēt qđ gentiles erant
ad fidem xpi rēuocādi. Unde Breg.

1. 52

in omel. ait. Redemptoris precursor
quo tempore huius predicationis acce-
perit memorato romano reipublice
principi et iudee regibus designatur:
cū dñ. anno. 15. zc. Et tunc illū predica-
re veniebat qui ex iudea quosdam et
multos ex gentib⁹ redempturus erat
per regem et principes iudeorū predi-
cationis eius ipsa designant. Quia
autē gentilitas colligenda erat in ro-
mana repu. vii. presuisset describit
eum dicit. Imperij Tiberij Cesaris
Ad hoc etiā inquit Origenes. In p-
phetico quodam sermone solis iudeis
predicato solum iudeorum regnum
describit. Uisio inquit Isaię in dieb⁹
Ozie ioathā et Acaz regum iuda. Et
in euangelio quod erat predicandū
in vniuerso mundo: omniū describit
Tiberij Cesaris: qui totius orbis dñs
videbat. hec Origenes.

Secundū tempus quod hic designa-
tur dicit partitionis regni iudeorū. cū
sequitur in euangelio. Procurate pō-
tio Pilato iudeam. zc. vbi Beda ait.
Pilar⁹ quidē. 12. anno Tiberij Cesaris
iudeā missus pcuratōne gentis su-
sceperat: atq; ibi per decē ānos continuo
vsq; ad ipsum pene finē tiberij perdu-
rauit. Herodes autē et Philipp⁹ et
Lisaniās filii sunt Herodis illius: sub
quo dñs natus est: inter quos et ipsū
Herodē archelaus frater eorū decem
ānis regnauit: qui a iudeis apud Au-
gustū criminatus est apud Vienam
exilio perit. Regnum autē iudee quo
minus validū fieret: idem augustus
per tetrarchas diuidere curauit. hec
Beda. Verū tamen de Lisania dicit
aliqui ipsum nō fuisse filij Herodis: s;

magis ptholomei: qui s; libano ha-
bitabat. et Alexander filius astroboli
qui de mathā descendērat. tetrarcha
autē idem est quod princeps q̄rte
partis. Nā regnū ipsoz iudeorū in
quatuor partes erat diuisum. s. iudee
galilee ituree et abiline. Quibus presu-
erunt quatuor. s. pilatus tenens locū
imperatoris super iudeaz. et herodes
qui erat tetrarcha. i. princeps galilee
Et philippus qui erat tetrarcha Iu-
ree et traconitidis regionis. Et Lisa-
nias qui erat tetrarcha abiline. abi-
lina etiā est nomen regionis. Nō
autē sine causa factum est q̄ tot pnci-
pes imperarent iudeis eo tempore:
quo xps venit in mundo. Aut nanq;
Breg. in omel. Quia enī iudea erat
pro culpa perfidie dispergenda in iu-
dee regno per partē et partē plurimi
principabāt s; illud. Omne regnū
in se ipsum diuisum desolabit zc.

Tertium tempus quod hic designat
dicit diuisionis sacerdotū: cū s; dicitur
Sub pncipib⁹ sacerdotū Anna et ca-
ipha: s; quo h;bo ait Beda. Ambo in-
cipiente predicatione Johānis. i. āna
et Caiphas principes fuerunt sacerdo-
tum: sed anna illum annū. Caiphas
h;o eum quo dominus ascendit crucē
administrabat tribus aliis in medio
pontificatu perfundis. Verum hi ma-
xime qui ad domini passionē p̄tinent
ab euangelista commemorant. Legali-
bus nāq; tunc p̄ceptis vii et ambiti-
one cessantib⁹: nulli pontificatus ho-
nor vite v; generis merito reddebāt
Sed romana potestate sūma sacer-
dotū prestabat. hec Beda. Quare autē
tale tempus in euāgelio nō ē: rōnem

assignat Grego. in omel. dicens. Et
q̄a Johānes illū predicauit qui simul
rex ⁊ sacerdos extiterit: Lucas euan
gelista predicationis eis tempora nō
solū per regnum. sed etiam per sacer
dotium designauit.

**De persona Johānis erat dignissi
ma. Cap. 2.**

Secunda conclusio dicit persone
dignitas. Que notat in v̄bis
euangelij: cū dī. factum est v̄bū dñi
super Johāne zacharie filiū in deserto
in quib⁹ tria notari p̄nt.

Primū est diuina inspiratio.

Secundū ē Johis omēdatio.

Tertiū est loci deputatio.

Primū est diuina inspiratio. quia
factum est v̄bum domini. Nam Jo
hānes baptista non cepit predicationis
officiū presumptuose: sed a spiritu
sancto celitus inspiratus. Uñ Criso.
super hoc passu ait. Verbu dei hoc
mandatū dicit: quia non a se venit
zacharie filius: s̄ deo ipsū monēte.

Secundū quod hic nō ē dicit ioh̄is
omēdatio: quia dicit. super Johānez
zacharie filiū: vbi nobilitas designat
q̄a erat ex gñe sacerdotali. zc.

Tertiū quod hic nō ē est loci depu
tatio: quia sc̄iū gñ in deserto. vbi the
ophilus ait. Per totum tps p̄tuitur
occultus fuit Johānes in deserto: vt
nulla suspitio nascat in hoib⁹ q̄ grā
affinitatis ad xpm vel conuersationis a
tenceris ānis diuina de ipso testaret.
Ex quib⁹ v̄bis nos moraliter instru
imur: q̄ si v̄bum dñi. i. inspiratio nez
diuina sup nos fieri volum⁹: tria de
bem⁹ habere. Primo humilitatez
cum qua habitat gratia. sup illō Ja

cobi. 2. c. Supbis deus resistit: humili
bus autē dat grām. Nā Johānes
interpretat⁹ vas gr̄e. i. illē in quo est
grā. Secūdo debem⁹ habere memo
rie viuacitatē. zacharias nāq̄ memo
rans dñm interpretatur. Tercio dēb⁹
habere penitētie rigiditatē: vt. i. sum⁹
in deserto penitētie. Nā dñat. 2. dī.
Penitētiā agite. appropinquat in vos
regnū dei. Nō equidē erat Johānes
in voluptatibus seculi: nō in delitiis
mūdi: non in gaudiis huius tempis:
s̄ in solitudine deserti. Nam quāto
quisq̄ magis se elongat a delectatio
ne sensuū exteriorū: tāto plus attingit
ad intelligētiā ⁊ lumen secretorū dei.
Nō miremur inquā. nō miremur: si
falsi xpiani de deo bñ sentiant: quia
inebriaui eos fallax grā tpalium bo
norū: quib⁹ nō sapiūt ea que dei sūt.

**De Johānes venit p̄dicare i oēm
regionē iordanis. Cap. 2.**

Tertia conclusio dī damoris qua
litas: in qua notare debem⁹ s̄z
euāgelij seriem: q̄ Johānes venit in
omnem regionem iordanis: vt dicit
Nicolaus de lira. Exiuit de deserto
vbi pauci habitabāt: ⁊ venit ad loca
magis habitata: vt plures possent ad
ei⁹ p̄dicationem venire ⁊ ab eo bapti
zari: ibiq̄ clamando tria singulariter
p̄dicabat.

Primo baptismi efficaciam.

Secundo vie mūditiā.

Tercio salutis notitiā.

Primo p̄dicabat baptismi efficaci
am. Dicitur enim in textu euangelij.
p̄dicans baptismū penitētie in remissi
onē peccatorū. Que verba fm Nico.
de lira sup. c. p̄mum videt dicere: q̄

pnt dupliciter intelligi. Uno in p bap-
tismo Johis quo licz no dimitteret
peccata: tñ suscepto illi? baptis-
mi erat qdā ptestatio agēdi hā pñiaz: p quā
ipsa peccata dimittit. Alio in potest
intelligi de baptismo xpi: c? hūte pec-
cata dimittit. qdā tale baptis-
mū Jo hānes dare n poterat: iō predicabat
vādū p xpm in primo vētuz.

Secundo predicabat vie mūditiā
dicēs. Scriptū ē i li. sermonū Iſaie
pphie. Vox clamātis in deserto para-
te viā dñi: rectas facite semitas eius.
ois vallis implebit: et ois mōs et collis
humiliabit: et erit praua indirecta: et
aspa i vias planas. Hec aut hñf Iſa
40. c. q ad lraz xpo predicāti veniūt
Nā Ambro. dic. Bñ vox dñi Johes
hbi nunt? ex eo q ipse manifestauit
hbi incarnatū. cui dicebat viā eē pa-
radā. nā si bñ fident? ipse erat orbis
editor totiq? vniuersi gubēnator: et re-
ctor: quē suscipe oēs debēt cū diligēti
preparatiōe. Hic qd Ambro. in sermōe
stie dñice de aduētū dic. Opz nos eē
oi sāditate puros: mūdōs pudicitia.
nitidos honestate. Et Origenes sup
his hbi ait. In corde nro viā parā-
dā ē dño. magnū. n. ē cor hois et spa-
tiosū: si tñ fuerit mundū: nec in copis
quāritate: si i hūte sensuū magnitu-
dinēq? ei? intelligit: q tāta sciētā capi-
at hūitatis. Prepa g in corde tuo viā
dño p ouersionē bonā et egregiis vl-
pfectis opibus dirige semitā: vt in te
sermo dei absq? offensa preābulat. hec
ille. Et certe qd Johes predicabat
pplis circa iordanē ecclā h tpe factissi-
mo fidelib? suis commemorat. vñ oēs se
ppēt p futura solēnitāte dñi nri ihu

xpi: cui grati sūt illi qui sibi nascēti se
iplos pntāt penitētia cādidos: de-
coratos hūitib?: et deuotiōe seruētes
O temeraria xpianoz corruptela. O
rephēnsibilis osuetudo. O detestabiles
mores: tūc nāq? magl offendit xps:
cū magl ē honorād? In sequēti. n. se-
stuitate multiplicat vanitates: pōpe
solacia: inepte leticie: ioculatiōes: leno-
cinia: comestitiōes. ebrietates: vaniloqia
vsure: piuria: mēdacia. phibiti ludi: et
qd horredū ē ipudēter iuerēde pu-
blice ipia blasphemia dei audiēt i no-
de natiuitatis dñi. Nā pastores erūt
laudātes et glorificātes deum: s tot
et tanti viri mulieres iuuenes et senes
deū celi erūt maledicētes. O celi quō
nō absconditis faciē vestrā a nobis. o
sol quō nō abscondis lumē tuū. o pla-
nete quō nō retrahitis lumē vestruz
o terra quō nō tremiscis. o hoies iuz-
sti et pñ quō nō fletis in tā execrāda
iniuria creatoris. Nascit xps paruul?
humilis paup lugēs i pscpio p salu-
te hominū: et ecce blasphemaf. nō est
hec via vt ei? grā nos dignos redda-
m? Inqt. n. apo. ad ro. iz. c. Abicia-
m? opa tenebray et induamur arma
lucis: sic in die honeste ambulem? si
in comestitiōib? et ebrietatib?: nō in
cubilib? et pudiciitiis: nō in contemptio-
nib? et emulatiōib?: si induite vos dñz
Iesu xpm. Videm? nāq? in xpo factū
eē qd in pphia p Johem allegata pti-
nebat. humiles. n. q p valles intelli-
gūt impleti sūt donis spūalib?. Adōtes
q sūt supbi tyrāni. sicut fuit Herodes:
Nero: Domitian? Dioclitian?: et alij
xpm psequētes humiliati sūt. Corda
pura pirecta sunt sicut fuit in Maria
g 4

Magdalena peccatrice. in Matheo publicano: et ceteris ad xpm uersis. Corda aspera et contra xpm indurata mollificata sunt: et deducta in vias planas: sicut pz in Paulo. Si g xps e q graz donat: rebelles r qmit: peccata dimittit: et duos sua pietate mollificat: ipsu amare: ipsu timere tenemur: et dignu sibi habitaculu in nostra mete preparare.

Tertio predicabat Iohes salutis noticiā. qm dixit. Videbit omnis caro salutare dei. vbi Criso. ait. Quidis hic qm ad fines mudi distudet euangelij vtus atqz cognitio. Breg. in omel. ait. Omnis caro. i. omnis ho salutare dei. i. xpm in hac vita videre no potuit. xpheta g oculu ad extremu iudicii die tendit: qm hunc omnes et electi et reprobi pariter videbunt. Hec Breg. Nos itaqz qui xpm p fide videmus: conemur illi ita seruire: vt mereamur ipsu aspice gloriose cum plenitudine omniu nostror desiderior in felici regno illo: in quo ipse viuit p infinita secula seculor. Am.

In natiuitate dñi nri Jesu xpi. sermo de possibilitate qualitate et iocunditate incarnationis xbi dei.

Frua. 22. Iesus letanter nascit.

Euangelizo vobis gaudium magnu: qd erit oi populo: qa nat e hodie saluator mudi: q e xps dñs in ciuitate dauid. Scribunt hec xba Luce. 2. c. et i euangelio h sacissime solenitatis. Dies hic celeberrimus et ile distimi i xpo Jesu summa cu deuotione e exco. d. in quo sca mat ecclia reco lit misteria iocundissima natiuitatis

saluatoris nri Jesu xpi: qd naqz dulci pot audiri: qd suau: quid ne mirabilius qz Iesus xps fili dei in Bethle nascit. Currite gētes et venite omnes cu pastorib ad videndu dei filiu pro nobis peccatorib in presepe natum. hoc sit nobis hodierna die studiuz et magnificētia vt natiuitate Jesu xpi pie ardentem atque affectiose eteplari velim. Inuigilet sensus nostri et puerulu xpm Jesu suscipiam reuerēter: de quo in pñti sermone dicere volētes frudu pponim q e Iesus letantē nascit. qd angelus testificatus est in xbis ppositis in themate: in qb na scentis xpi gaudiu exptmē: vbi et nostra misteria eteplabim.

Primu de incarnationis possibilitas.

Secudu de natiuitatis qualitas.

Tertiu de natiuitatis iocunditas.

De incarnatio xpi e possibil. c. i.

Primu misteriu de incarnationis possibilitas: in quo explicemus et nonnullos impie sentiētes: q deuz incarnari fuit impossibile. qz sit falsu pz: qa suu oppositu est xui: et hoc tan gis a doctozib. v3. sancto. tho. et beato Bon. in. 2. sententiar. di. p. et pbat ipsu possibile esse incarnari trib rationib.

Primo rōne omnipotentie.

Secundo rōne excellentie.

Tertio rōne ouenientie.

Primo pbant rōne omnipotentie Nam de cu sit omnipotēs pot omne illud qd nec etradictoriū includit: nec aliquē defectū in deo ponit fm illud Luce p. No era impossibile emne xbum apud deū. s deū humanam naturā assumere nec includit etradi

tionē: nec in deo aliquē defectū pōit
Nam diuinā naturā vniri humane
vnitate persone nō ē aliud q̄ diuinaz
p̄sonā: que ab eterno fuit ipostasis re
spectu diuine nature esse ipostasis re
spectu humane nature in tpe. hoc autē
nō dicit aliquā impfectionē: s̄ potius
dignitatē ⁊ nobilitatē. sic. n. cū deus
sit ens ab eterno: in nullo sit deroga
tio bonitati sue: dñz est causa bonita
tis creature causat in tpe: q̄uis boni
tas creata longe sit inferior bonitate
increata. Sicut. n. persona filij dei sit
ipostasis intellectualis ⁊ spiritalis ⁊
increata ab eterno: in nullo derogat
si sit ipostasis rōnalis nature create i
tpe: ⁊ quādmōdū deus de nō create
sit creans in actu absq̄ alia sui muta
tione vel inouatione: s̄ solū facta mutati
one ex pte nature create: sic p̄sona filij
dei: q̄ nō erat ipostasis humane natu
re in actu hz ē ei⁹ ipostasis absq̄ ali
qua sui mutabilitate solū facta muta
tione ex pte nature assūpte. ⁊ quādmōdū
de⁹. n. ē in creatura p̄ essentia
⁊ p̄ p̄ntiā in nullo dependet ab illa: s̄
poti⁹ dependet creatura ab ipso tāq̄ a
causa cōseruante ⁊ s̄stēte. sic ⁊ de⁹
cū ē in creatura rōnali p̄ vnionē non
dependet ab ipsa: s̄ potius cōuerso
q̄a hz s̄stentari in illo. **¶** Secūda rō
dicit excellētē. nam vt ait Yllarius.
Plus pōt de⁹ facere q̄ homo dicere
vel intelligere. s̄ homo pōt dicere vl
intelligere rōnabili⁹ deū humanam
naturā assumere. q̄ multo magis de⁹
pōt hoc facere. Intelligit nāque hō
q̄ruū fuisse deū incarnari tū p̄p̄ sue
potētie sapiētie ⁊ bonitatis eminentē
manifestationē: que q̄dem facta est in

hūani ḡnis susceptiōe: tū p̄pter op̄ez
diuinorū excellētē cōsumationē: que ē
facta cū vltimū cōiunctū est p̄mortum
p̄pter humilē peccati solutionem ad
liberationē hominis captiui: q̄a sola
persona diuina erat: que p̄poderat
toti humano ḡni. **¶** Tertia rō dicitur
conueniēte. nā eorū ē facilis vnio: q̄ ad
inuicē similitudinē hāt. s̄ homo ē cre
atus ad similitudinē ⁊ imaginē dei:
vt d̄r ḡn. p̄. q̄ hūana natura diuine
aliquo mō ē vnibilis in p̄sona. Et si d̄r
q̄ nulla pōt esse vnio inter illa: inter
que nulla ē p̄portio. s̄ dei q̄ est infini⁹
ad creaturā q̄ ē finita nulla ē p̄portio
q̄ nulla pōt ēē vnio. Ad hoc dicendū
q̄ duplex ē p̄portio. vna q̄ attēdit in
conueniētia ordinis. alia q̄ attēdit i cō
mēsuratiōe quātitatē. Cū ḡ d̄r q̄ ēē
vnibile ⁊ p̄portionabile nō hz x̄itatē
in secūdo modo dicta p̄ eo q̄ si aqua
maris infinita esset: adhuc posset sp̄o
gia imergi: sicut nūc imergit. ⁊ iō
sufficē ad vnionē p̄portio q̄ cōsurgit ex
conueniētia ordinis: ⁊ talis ē conueniētia
q̄ ē in creaturā rōnalē ⁊ deū p̄ eo q̄
creatura rōnalis eo ipso q̄ ē imago
dei: nata ē ordinari in ipso. Diximus
q̄līc doctores theologici possibilitatē
icarnatiōis oñdūt: qd a nobis n̄ ē cu
riose inuestigādū. s̄ m̄te poti⁹ affectu
se recolēdū. **¶** Quo tpe ⁊ loco ⁊ q̄
paup̄tate x̄ps nat⁹ sit. c. z.

¶ Secūda mysteriū d̄r natiuitatis
q̄litas. i. q̄ cōsiderare oēm⁹ q̄līc
x̄ps nat⁹ describit ab euāḡ. ex c̄. **¶** **¶**
deratiōe tres cōditōes x̄pi nascētis colli
gūn⁹. **¶** Prima d̄r t̄palitas.
¶ Secūda d̄r localitas.
¶ Tertia d̄r paup̄tas.

Prima editio dicit tpalitas. Desi-
gnat nāq; in euangelio qd xps natus
ē Octauiani ipatoris tpe: qd vt scribit
Suetoni⁹ ⁊ eutropi⁹ nat⁹ ē i valetre
no oppido. 8°. kal. septēbris ex patre
Octauino senatore ⁊ mīre atia nepote
Julij cesari. gēita ex Julia sorore: qd nu-
perat. L. Balbo. de quo refert plini⁹
in. 2°. hystorie naturalis. Cū vibē in-
traret apparuerūt stelle circa solem in
modū corone posite. hic sedatis oib⁹
bellis orbē totū suo sūecit impio dñs
inimicis ⁊ turbatōib⁹ romanoz deu-
ctis. Regit nāq; ānis. 56. iz. cū M.
Antonio ⁊ Marco Terido. ⁊. 44. p.
se. Et vt dicit Solin⁹ de mirabilib⁹
mūdi. Tēpus augusti solū reptū: quo
plurimū arma cessauerūt ⁊ ingenia
flouerūt fuerūt tē borati. flacc⁹. Vir-
gilius: Ouidius. Macer: Catull⁹ vero
nēsis: Terēt⁹: Varro: M. T. Cicero.
Appollidor⁹. Valeri⁹. Maxilla: Va-
lerius maxim⁹: ⁊ qplures alij: vt dicit
Drossi⁹. Octauian⁹ victor: rediens ab
oriēte cū triplici triūpho vibē ingres-
sus: tūc p̄m⁹ qd rempu. auerat augu-
st⁹ est salutar⁹. ⁊ cū pacificū possidēt
impiū edictū fecit vt describeret vni-
uersus orbis: vt sciret quot prouince:
quot homines essent in toto orbe: ⁊
dicebat descriptio: qd numer⁹ eoz qd
censū ferebant redigebat in scriptis:
vt refert magister in hystoria scholasti-
ca. Dicebat etiam p̄fessio: qd qlibet
officēs denariū suū p̄fidi ponebat
illud sup caput suū: ⁊ p̄prio ore p̄fite-
bat se esse sūditū romano imperio.
Regnāte hoc impatore p̄ssimo xps
dñi fili⁹ nasci voluit. Vñ Beda ait.
Nascitur⁹ in carne dei filius sicut de

vgine natus vginatatis sibi dec⁹ oñ
dit esse gratissimū: sic pacatissimo se-
culi tēpore p̄creat⁹: qd pacem querere
docuit: ⁊ pax sedatoris in uisere in-
dignat⁹. nullū autē maius potuit esse
p̄cis indicū: qd totū orbē una descri-
ptione cludi: cui⁹ Octauian⁹ Augu-
st⁹ tāta. iz. ānis circa tps dñice natiui-
tatis pace regnauit. Theophil⁹ ho-
at. Cōueniēs erat ut p xpm cultus
multoz deoz deficeret ⁊ un⁹ de⁹ cole-
ret. an tñ rex orbi ipasse describit.
nec existimare debem⁹ regē regū Je-
sum xpm sū descriptiōe mūdi natum
absq; m̄stica ⁊ rōnali cā. Dicit Orige-
nes. Diligēt⁹ autē intueti sacramētū
quoddā uidet significari: qd in tot⁹
orbis p̄fessioe describi oportuit xps
ut cū oib⁹ script⁹ s̄ctificaret oēs. Bre.
in omel. inqt. M̄stice autē nascituro
dño mūd⁹ describit⁹: qd ille appebat
i carne: qd electos suos ascribet in eter-
nitate. **S**ecūda dñ xpi nascētis lo-
calitas. Nasci voluit in Bethelē in
dei quo erat Ioseph cū Maria: eo qd
esset de domo ⁊ familia Dauid. ⁊ dñ
Bethelē ciuitas dauid fm Nico. de
lira: qd inde oriūd⁹ fuit. ut h̄ p°. R.
.16. c. ⁊ Ioseph erat de gñe Dauid:
sic dñ M̄at. p°. ⁊ n̄ ē alienū i p̄posito:
qd iesus xps nat⁹ ē in tā humili loco
⁊ n̄ i hierusalē: nec i maria roma: qd
i oib⁹ suis actib⁹ se humilē exhibē uo-
luit. vñ Bethelē elegit sue natiuitati:
⁊ hierusalem sue passioni: ut per hoc
gloriam hominum cofutaret: qui in
ciuitate ignobili nascens: in ciuitate
nobili est passus opprobrium. Et ut
dicitur in quodam sermone ephesini
concilij si maximā Romam elegisset:

civitatem xpi potestatem civium mutationem
orbis terrarum putarent: si filius fuisset
imperatoris potestatis utilitatem ascri-
berent. Sed ut humilitas xpi ostenderet
et divinitas cognoscere orbem terrarum
transformasse: pauperculam elegit matrem
pauperiorum et ignobiliorum patriam: tum
in signum perfecte victoriae: tum ut suam
potestatem ostenderet in ipsa Roma que
caput erat orbis statuit caput ecclesie
sue. Item illud Ier. 26. Civitatem solum
humiliavit: et osculabit eam pes paupe-
ris. i. xpi: gressus egenorum. i. Petri et
Pauli apostolorum eius.

Tercia editio dei xpi nascetur pau-
peras. De qua ait Luc. 2. c. Impleti sunt
dies ut pareret: et peperit filium suum primo
genitum: et panis eum involuit: et reclina-
vit eum in presepio: quia non erat ei locus
in diversorio. Diversorium namque secundum
magistrum in historia scholastica dicitur
opulentum quod est inter domos
ibi quo cives ad colloquendum vel pro-
prie acris intemperie divertebant: ubi Jo-
seph boni et asino presepe fecerat. Ad-
ratur modo anima mea quod extrema fuit
paupertas regis celorum et omnium cre-
aturarum nascentis. Audi Hieronymum
ad Marcellam de urbe secedenda dicen-
tem. quo sermone qua voce spelunca tibi
salvatoris exponatur: et illud presepe in
quo infans vagitus silentio magis
quam intimo sermone honorandum est. Ubi
sunt late porticus. ubi aureata laque-
aria. ubi domus miseroque penis et dam-
natorum labore vestite. ubi ad instar
palacii puatorum extrude basilice: ut vi-
le corpusculum hominis preciosum inam-
bulet: et quasi mundo quicquid possit esse
ornatus tecta sua magis velut accipe

quod celorum. Bethlem. ecce in hoc paruo
terre foramine celorum conditor natus
est. hic involutus pannis. hic visus a
pastoribus. hic demonstratus a stella
hic adoratus a Magis. Hec ille. Et
idem ad Eustochium. Ille cuius pu-
gillo mundus conclusus presepi con-
tinetur angusta. Quid erat videre
filium dei involutum panis: vagientem:
lachrimantem: pro frigore tabescentem
Eamus omnes queso cum pastoribus
et dicamus sibi. O angelo: um rex di-
gnissime: qui pro nobis ad hanc neces-
sitatem venisti: ut ex paupercula ma-
tre in tuguriello vilissimo non hinc
ubi caput reclinaret. quid vis a nobis
quid tibi persolvere possumus. Vis
autem: vis argentum. placent tibi vel
gemme vel iocunda vel preciosa queque di-
vertibilia. Et si forte ista spreveris quod
faciunt tantum ornamentum. Nam pro
tua necessitate domum acciperes ad
habitandum: ligna et panes ad calefa-
ciendum. Et mox infantulus iste cla-
mabit ardenter. O rationales creatu-
re nolo mundi divitias. nolo delicias
nolo magnificentias. Ecce vestram
carnem assumpsi: puerulus sum: et pro
vobis triginta annis laborabo
indefinenter in fame et siti in vigiliis
et peregrinationibus: in angustiis et
persecutionibus: in plagis et vulneribus
in sanguinis effusione usque ad mortem.
Si mihi placere cupitis qui vos ita
diligite: peccata vestra mihi donate.
Illa super humeros meos ponite: do-
lentes in corde vestro de quibuscumque
omissis: et ego pro vobis satisfaciam.
Ego omnium penitentiam portabo. O
humani cordis duritas cur non molis

Cur non flectit: cur non mouet ad vo-
cem omnium saluatoris: sunt nempe hu-
mane mentes gellate: et ferro durio-
res: quoniam christum paruulum clamantem
et dicentem peccata deponite: peccata
deponite: quia propter peccata incipio
peregrinari ad mortem. Sed quid
tu faciebas o virgo piissima: quoniam tu vi-
debas in assumpta carne factorem omnium
tam infimo loco natum. flectant oculi
tui: que tanto magis eras pietate de-
uota: quanto certior eras de altitudine
secreti. Nempe humanus intellectus
excogitare non posset qualiter virgo
sanctissima puella et plena gratia sui
filii ardentissimam paupertatem desleuit
¶ Quod omnes creature in christi natiuitate
signum iocunditatis viderunt. c. 2.

Tertium misterium dicitur natiuitatis
iocunditas. Nam natiuitas presens
letissima debet esse animis quibuscumque
boni dispositis: de qua et nos triplicem
iocunditatem inferemus.

Prima dicitur supernaturalis.

Secunda dicitur virginalis.

Tertia dicitur generalis.

Prima dicitur supernaturalis: que facta
fuit in angelicis choris. et quod angelus
vnius letus ad pastores descendit: qui
vigilias noctis custodiebant super gregem
suum annunciatis eis quod natus esset Iesus
cum quo facta est multitudo magna
celestis exercitus cantantium. Gloria in
altissimis deo etc. et ut inquit Beda in
omel. Nunquam in tota veteris testame-
ti serie reperiuntur angelos: qui tam sedulo
apparuerunt patribus cum luce apparui-
ssent. Sed hoc privilegium recte huic te-
pori est reservatum: quando exortum
est in tenebris lumen et rectis corde

letitia, hec ille.

Secunda iocunditas dicitur virginalis. susce-
pit equidem virgo gloriosa inextimabile
gaudium: cum vidit se peperisse sine cor-
ruptione: et sine dolore: nec ut quidam
fatue arbitrantur iacens peperit filium
suum: nec obstetricum habuit adiutorium.
vnde Hieronymus aduersus Iulianum. Nulla
ibi obstetrix fuit: nulla muliercularum
sedulitas introcessit: ipsa pannis inuol-
uit infantem: ipsa et mater et virgo. pu-
to enim quod appropinquante hora par-
tus sensit virgo purissima tantam intel-
lectus letitiam: quantam non senserat
vnicuique omnibus diebus vite sue. et omnes
sensus eius spirituales et corporales
quadam inenarrabili suauitate reple-
bantur. Et elata super humanas vi-
res in abyssum diuine contemplationis ita
cum immenso dulcore peperit filium suum.
quem ut vidit natum: mox adorauit ut
verum deum: et deinde illum ad se suscipiens
suo pectori strinxit: et pannis inuol-
uendo lacte suo pascibat. audi-
uit et angelos cantantes. Vidit pasto-
res cum admiratione venientes ad in-
quirendum de saluatore nato: quem
ipsa parturierat: ipsa tenebat: ipsa tra-
iebat. O gaudium vere incognosci-
bile: cum virgo gloriosa videbat ocu-
lis corporeis: quem sancti patres cete-
rique electi desiderauerunt inspicere: nec
solum filium suum sentiebat: sed sui
ipsius etiam dei.

Tertia iocunditas dicitur generalis. nam domino
nascere omnes quodam creature uelut sunt
suo modo letari. Creatura namque pure cor-
porea leta est. quia ut testatur Irenaeus. in illo
tempore quod Rome longo pax fuit: romani
templum pacis pulcherrimum aedificauerunt

156.
 7 ibi statuā Romuli posuerunt: solē
 tes vō apollinē quātū duraret: acce
 perūt respōsam quousq; vgo parēt:
 quod ipsi audientes dixerūt i eternū
 durabit: quia vīrgo nunquā pariet.
 vñ 7 in forū templi titulū hūc scri
 pserūt. Tēplū pacis in eternū. Sz in
 ipsa nocte q; vgo pepit tēplū fundit
 corruit. vbi mō est ecclīa: que sancte
 Marie noue dī. 2° letata est creatu
 ra corpea 7 lucida: vt predīd^o. Inno
 cētius papa dicit. In ipsa nocte nati
 uitatis obscuritas aeris in claritatem
 diei vīsa est. 7 in die natiuitatis dñi
 tres soles in oriente apparuerūt: q; nī
 paulatim in vnū corpus solare reda
 ti sunt: lz in historiis scholasticis dī
 cas q; hoc nō fuit in die natiuitatis: s;
 añ p aliq; temp^o. s. post mortem filij
 Cesaris. qd etiam Eusebi^o in cronica
 asserit. Drosius vō dicit vba hec.
 Hora circiter tertia repēte liquido ac
 puro sereno circū ad spēm celestis
 arcus orbem solem ambuit: quasi vē
 turus esset q; ipsum solem solus mū
 dūq; totū effecisset 7 regeret. Addidit
 7 Innocenti^o rē dignam miratu: q;
 Octavian^o imperator in tātū senatui
 placuit: vt ipsū p deo colere vellent:
 qui se mortale intelligens immortalita
 tis sibi nomen noluit usurpare. Ad
 illoz vō importunā instantiā sibillā
 pphetissam aduocat scire volens per
 eius oracula si mūdo aliqñ eo maior
 nasceret: 7 cum in die natiuitatis dñi
 vīlium super hac re vocassz: 7 sibilla
 in camera imperatoris oraculis insi
 steret: in die media circulus nitens
 apparuit circa solem: 7 in medio cir
 culi vgo pulcherrima filium gestans

in gremio: tūc sibilla hoc Cesari ostē
 dit. Cum imperator ad predictam vi
 sionem plurimū admiraret: audiuit
 vocem dicentem. Hec est ara celi. dī
 ritq; ei sibilla. Hic puer maior te est
 ipsum adora. Et camera in qua hec
 celebrata sunt: in honore sancte Ma
 rie dedicata est ecclesia: que vsq; ho
 die dicit^{ur} ara celi. Octavianus puero
 sibi monstrato mirram dedit: 7 deus
 de cetero vocari recusauit. Tercio
 letati sunt pastores inuenientes sicut
 dixerat eis angelūs. vñ 7 nos oēs
 letari debem^{us}: 7 spūaliter iocundari:
 quia vt ait Leo papa in sermone. sal
 uator noster hodie dilectissimi natus
 est gaudeamus. Neq; enim locum
 fas est esse tristitie: vbi natalis est vi
 te: que cōsumptio mortalitatis timore
 ingerit nobis de pmissa eternitate le
 titias. Nemo ab huius alacritatis
 participatione secernitur. vna cūdis
 letitie cōmunis est ratio: quia domin^{us}
 noster mortis peccatig; destrudoz:
 sicut nullum a reatu liberum reperit:
 ita liberandis omnibus venit: exultat
 sand^{us}: quia appropinquat ad palmā
 gaudeat peccator: quia inuitatur ad
 veniam: animetur gentilis: quia voca
 tur ad vitam. Hec ille. Igitur leti fa
 di sunt celi 7 ciues celorum zc. Sic
 7 nos gaudentes referamus gratias
 deo: qui se ipsum dedit paruulum: vt
 nos magnos faceret in regno celo
 rum: in quo viuūt 7 regnat per infini
 ta secula seculoz. Am.

In festo sancti Stephani pthomar
 tiris. sermo de eodē.
Fructus. 22. Stephan^o Iesū vidēs
lapidat.

Q Ideo celos aptos: et ibi
statē a dextris virtutis dei
actuū. 7. In tribulatiōe
positis ac laborantib⁹ di
lectissimū in xpo iesu p diuino amore
nō deest auxiliū sue grē: q̄ sit vt que
cūq; ardua et difficilissima nō solū non
moleste s̄ iocūde et equo aio ferant.
Nihil. n. morte tribili⁹: hāc tñ amici
dei cū op⁹ fuit passi sūt p xpo gaudē
tes. Et ne multo p̄ exēpla referamus
p̄ponit de pthomartire: q̄ in etate
floridissima lapidatiōis martiriū pa
tiētissimē tolerauit. Cui cū ex debito
cogamur honorē deuotū exhibē: vt
possim⁹ suffragio ipsius sue sc̄issime
uite eē imitatores: de quo in p̄nti ser
mone viduri sum⁹ s̄ vno fructu: q̄ ē
Stephan⁹ iesu vidēs lapidat⁹: sic d̄r
in themate. video celos aptos. zc. in
q̄b⁹ sc̄atissimis v̄bis tria p̄ncipalia p̄
uilegia beati Stephani nōbim⁹.

Primū d̄r gratie.

Secundū victorie.

Tertiū glorie.

Qui Stephan⁹
no fuit gra
tia. c. i.

Primū p̄uilegiū d̄r grē: de q̄ d̄r
actuū. 7. Stephan⁹ aut̄ plenus
grā et fortitudine faciebat sig⁹ et p̄di
gia magna in pp̄lo. nā cū n̄ia sūt pec
cata p̄ma ad q̄ cesa reducūt. v. z. sup
bia auaritia luxuria. p̄ q̄b⁹ d̄r Jo. z.
p̄ ca. sua. Dē q̄d ē i mūdo aut ē v̄ci
p̄scētia carnis: aut p̄cupiscētia oclōz
aut supbia vite nēciū ē v̄nicuiq; labo
rare vt ab his nō sup̄et: q̄nimo vicēdo
v̄rias seq̄t v̄tutes: q̄d eē nullo⁹ pōt
sine diuina grā. sic docet aug. in li.
de correptōe et grā. et in li. de p̄desti
natiōe sc̄ōz. et i enchiridion. dē aut̄
b̄ndict⁹ v̄nicuiq; laborare volēti et fa

cere q̄d i se ē hāc grāz libere largiē:
adeo vt null⁹ de pp̄ria negligētia q̄ri
possit. vñ cypan⁹ i eplā ad donium
ait. p̄fluēs largiē spūs: nullis finibus
p̄m̄t: nullis metaz spaciū frenat. mā
na iugit exuberat affluēt: n̄rūz ped⁹
tñ faciat et petit q̄tū illō fidei capae
offerim⁹: tñ inūdatis grē haurim⁹.
s̄ ille: q̄d clare p̄cipim⁹ i beato Ste
phano xpi pthomartire dilectissimū
q̄ grā diuina supuenit p̄fata pecca
ta et dotauit i se tres solēnes v̄tutes.

Prima ē v̄t⁹ humilitatis. **S**ecunda ē v̄t⁹
paupertatis. **T**ertia ē v̄t⁹ castitatis.
tē quā ob
tinuit be
tus Stephan⁹ d̄r humilitatis. i honor
sibi ab ecclia exhibito. vt. n. docet scri
ptura actuū. 6. c. 3. p̄le. n. fuit vltimū
imo p̄m⁹ ex septē diaconib⁹ ab apl̄is
ordinatis i misterio: cū eēt maxia m̄
tudo credētū: q̄ i dies crecebat. i. z.
apl̄i decreuerūt eligē septē q̄ possent
p̄esse m̄stratōi t̄pali: vt ipsi possent
liberi⁹ vacarē v̄bo diuino: et elegerūt
Stephanū plenu fide et spūs. et philip
pū p̄chozū Nicolaū thimonē: et p̄
menā: et nicolaū aduenā: et anthioce
nū: i q̄ honore nulla electiōe stepha
n⁹ itumuit: s̄ i v̄dis se humilē exhibu
it. **2^a** v̄t⁹ d̄r paupertatis. nā de eo d̄r
actuū. 6. q̄ fuit plen⁹ fide. vñ aug. ait
q̄ de deo v̄ā fidē h̄nt nō cupiūt i his
miseriis diuites fieri. et sic p̄z q̄tū ad
secūdā v̄tutē. 3^a v̄t⁹ d̄r castitatis. Nam
de eo d̄r q̄ fuit boni testimōij et mū
dissime fame: et q̄a pleriq; sua volūtē
i portis v̄moratē excusatōez suscipiūt
v̄ntes nō posse v̄tuose viuere: quia ipe
dominus suam gratiam denegat:
nos autē intelligere debemus q̄ ex

fonte illo inuidatissimo diuine boni-
 tatis vniuersis gustare potest: si velit
 et quia qui mali sunt nolunt quod in
 se est facere: ideo gratia diuinam participa-
 re non possunt. Inquit enim Euchi-
 dius in libro de causis. quod prima causa
 inest omnibus rebus dispositionem
 vnam non tamen omnes accipiunt: tunc
 secundum dispositionem vnam: que sit ut aliquid
 recipiat de gratia quantum eis sufficiat
 ad salutem: ut sunt illi qui in caritate
 observant diuinam mandata. alij vero ani-
 mo frequentiores perfectionis opera
 aggredientes ample et copiose gratiam
 diuinam impetrant. Non enim potuissent
 perseverare in deserto Antonius
 magnus: Illarion. Paulus primus
 heronita: et alij: de quibus dicitur in
 vitis patrum. Nam martires tam in
 humane forme cruciatibus duos et pe-
 nas: si gratia dei illis non succurrisset
 non potuissent in eitate sua tam florē-
 tissima supportare et calcare mundi
 superbiam: spernere mundi diuitias:
 perpendere vanas delicias: et humi-
 liter ac caste sequi Christum in paup-
 tate: si non fuissent adiuncti gratia dei.
 Et si dicitur quod gratia non potest esse
 maior in vno quam in alio. potest ad hoc
 responderi per Augustinum dictum ad Darda-
 num. In quibus habitat deus non
 equaliter habitat. Et ideo ad Bonifa-
 cium. Tripliciter gratia meretur auge-
 ri. que tribus exponens Alexander. in 2° dicit
 quod maius et minus in formis spiritualibus
 non dicitur sicut in formis corporalibus: quia
 secundum Augustinum de quantitate anime in for-
 mis materialibus dicitur maius et minus
 secundum quantitatem diuinam in formis autem
 spiritualibus secundum quantitatem virtuale. Re-

deutes ad nostrum propositum dicimus quod non
 est inconueniens bonitati diuine quibuscumque
 copiosum donum gratie concedere: cum et se-
 deus nulli denegat: ut dictum est: quod est
 ad salutem necessarium. Si omnes iudei
 heretici infideles et mali christiani in hoc
 seculo ceteros vellent gratiam dei facile
 possent eam obtinere. Dabit eam Ste-
 phanus: et estimauit ac magnifice pro
 eum illius apportauit.

¶ De in Stephano fuit victoria. c. 2.

Secundum prolegium in quo relucet
 diuinum adiutorium beati Ste-
 phani dicitur victoria. Nos enim maiorem
 est bonis perfectionem inferre: quia secundum
 philosophorum sententiam: contraria in simul stare
 non possunt: sed mutuo se expellunt: secundum quod
 Ari. 10. metaphysice docet: quod in predica-
 mentis siue fuerint contrarie proutque vel
 positue: sic calidum non stat cum frigido
 nec album cum nigro: nec tenebra cum lu-
 mine. vnde boni malis contrarij sunt eos
 cedunt et molestant et ipso tempore. vnde. 22.
 .q. 4. c. Qui secundum carnem. ait hiero. qui
 secundum carnem natus persequatur eum qui secundum
 spiritum natus est. spiritualiter. scilicet. imael isaac.
 nunquam autem spiritualis carnalem persequatur. quod per
 etiam per beatum hiero. in epitaphio sancti
 Paule. Sempiternales persequitur inuidia
 feriunt sumos fulgura metus. etenim
 sancti omnes emulos habuerunt. in para-
 diso quod serpens fuit: cuius inuidia mors
 intrauit per orbem terrarum. et ut de omnibus
 taceamus: dominus noster Iesus christus. phariseorum
 inuidia est crucifixus. et ne multorum ex-
 emplum quasi innumera bilia replicemus: ecce
 in proposito est Stephanus leuita: de quem
 insurrexerunt viri iniqui ipsi querentes
 sibi mortem inferre triplici bello inter-
 ueniente,

Primū dicitur disputationis.

Secundū dicitur accusationis.

Tertiū dicitur omINATIONIS.

Primū preliū fuit disputationis quia surrexerūt quidā de synagoga: que appellabatur libertinorū a regione sic nominatorū sūm Nico. de lira et cirenensium a cirene ciuitate et alexandri norū ab alexandria metropoli egypti: et eorū qui erant a cilicia et Asia: que sunt regiones p̄p̄inque iudee. In quo prelio datus est sibi spūs sanctus: qui sibi faciundiam ministrauit sūm christi p̄missum Luce. 21. Ego dabo vobis os et sapientiā: cui non poterunt resistere omnes aduersarij: ideo aduersarij Stephani non poterāt resistere sapientiē et spūi qui loquebatur.

Secundū preliū accusationis: quia videntes quod per p̄mū modū iudei eum nō superassent: callide sūmiserūt duos falsos testes: qui eū in iudicio accusarēt: et venerūt et accusauerūt eū dicētes Stephanū blasphemasse deū: et Moysen et templū et legē: in qua affuit sibi diuinū auxiliū: quā intuentes in eū omnes qui erāt in consilio faciē ei viderūt tāquā faciē angelī: ubi est sibi tanta victoria: quā de oib⁹ sibi obiectis ipse se clarissime expurgauit: magnificādo deū et Moysen et legē et templū De deo dicit deū qui locutus est p̄p̄etis deū fuisse gloriosum. De Moysen quod amicus dei fuerat. De lege quod fuerat a deo data. De templo quod fuerat ex precepto dei cōstructū.

Tertiū preliū dicitur omINATIONIS. Nā cū Stephanus fuisset multa rōnabiliter locutus emuli sui non volebāt rīdere audiētes ipsū: et que dicebāt disceda-

bant cordib⁹ suis: et stridebant dentib⁹ in eū. ecce statim brachiū dñi auxiliū suggerens Stephano: qui in tali spectaculo p̄spiciebat sibi imminere periculū mortis. Nā intendēs in celū vidit gloriā dei et ait. Ecce video celos aptos et Iesū stantem a dextris throni dei. De ista apparitione sanctorū dicūt doctores quod Stephanus vidit oculo corporali aut oculo mentali si corporali tria mirabilia sunt cōsecuta. p̄mū est quod vidit celos aptos: quod s̄z nūc. de lira est intelligendū nō quod celi fuerūt apti et diuisi: cū sint incorruptibiles: s̄z quia sic clare vidit: ac si nullum fuisset obstaculū inter medium. Secundū mirabile est: quā vidit Iesum in gloria patris: cū sūm naturā impossibile sit: ut corpus gloriificatū ab oculo corporali in sua gloriā possit videri. Tertiū mirabile ē: cū corpus xp̄i sit in celo empyreo: vidēdo ipsū vidit ultra celū aereū sidereū et cristallinum: impossibile sūm naturā: ut oculus corporalis in tanta distantia possit videre. si autē vidit oculo mentali: tūc factū ē ut mens eius esset adeo illuminata ad notitiā glorie dei et dñi nostri Iesu xp̄i filij sui: quod nihil aliud posset vel velle vel desiderare: nec morte: quāz omnes fugiunt velut sibi nociuaz timeret: quod ostendit: iudei cū audissent eū talia dicētes cōtinuerūt aures suas sūm gloriā audirēt blasphemiam: sic ex malicia sua extimātes eum licet nō esset eduxerūt eū extra ciuitatem et lapidabant eū: et testes deposuerūt vestimenta sua: ut celerius interficerent eū: ad pedes adolefcētis: qui vocabatur Saul: qui postea Paulus fuit. Ipse ho-

lapidatus vulneratus: cruore pfusus
nō dicebat. Heu me dolentē. nō heu
me iuuenem. nō dicebat heu me quia
morior: sine causa. nō dicebat: heu me
quia relinquo mūdum. heu me: quia
relinquo amicos: morte pcussus. Et
quia dicebat. Dñe Iesu accipe spiritū
meū: et ne statuas illis hoc peccatum
quo dicto obdormiuit in dño. vt gl.
ait pulchre dictum est obdormiuit in
dño. et non mortuus est: quia obtulit
sacrificiū dilectionis: et obdormiuit in
spe resurrectionis.

Quā in Stephano fuit gloria. c. 3.

Tertium pūilegiū beati Stephe-
ni: q^o relucet diuinū adiutorū
dicatur glorie. Nam vt ait ps. p̄ciōsa
in aspectu dñi mors sanctorū eius: qd
in Stephano vificatū est: qui triplicē
gloriam adeptus est.

Prima dī honorationis spūalis.

Secūda dī miraculoz opationis.

Tertia dī plene beatitudinis.

Primā gloriā quam secutus est
beatus Stephanus dicim⁹ honorifi-
cationis. Est. n. in ecclesia dei inter
martires p̄m⁹: et eius festū post nati-
uitatē dñi celebrat. et nō q^o de beato
Stephāo sit duplex officiū vel festū
inuentiois et passionis. Inuentio
ei⁹ anno dñi quadrigētesimo septio
et anno sexto honorij p̄ncipis narrat
fuisse. Cuidam enim presb̄o Luciano
in territorio hierosolimitano serua. 6°
in strato suo quiescenti. cum pene vi-
gilaret quidam senex statura p̄cerus
vultu decor⁹: plura barba: pallio can-
dido amict⁹. cui gemule aride et cru-
ces inerant: exte: calciatus caligis in
supficie decoratis apparuit: qui h̄g az

auream manu tenens tetigit eū dicens
patefacite diligētē tumultos nostros
quia indecenter reconditi sumus loco
vade et reuera: hoc episcopo hierosoli-
mitano Iohāni: cui Lucianus dixit.
Dñe quis es. et ille. Ego sum Sama-
lies q^o Paulū apostolū enutriuē: eūq^o
docui legē. qui autē mecum iacent:
est sanctus Stephanus: quē lapidatū
in meo tumulto nouo collocaui. alius
Nicodemus nepos meus. et etiam ē
Albion filius meus: quo dicto sanct⁹
Samalies disparuit: dixitq^o Samali-
es. Quare neglexisti quē tibi dixerim
et dixit. pater nō neglexi: s̄ orauī si h̄
a deo esset mihi secūdo appareret. se-
ria sexta sequentis ebdomade. post h̄
autem Lucianus abiit ad ep̄m: narra-
uitq^o ei cuncta per ordinē. Pergunt
igitur cū alijs ep̄is ad locū Luciano
ostenlū inuenteq^o sunt sanctorū reliq̄e
et in ecclesia syon sunt reuerentier col-
locate. De hac inuentione loquit⁹ Be-
da in cronica sua. Corpus h̄o sancti
Stephani est delatum cōstātinopoliz
quod tandem tpe Theodosij impera-
toris Rome est delatū: et in sepulchro
in quo iacet sanctus Laurentius fuit
etiam aditum. Inuentio autem fuit
eadem die qua passio eius celebrat.
Festiuitas autem mutata est post na-
tiuitatem dñi: quia solēnius agebat:
q̄ de inuētiōe: ideo festum de passi-
ōe post natiuitatē dñi ab ecclesia ce-
lebrat: et p̄pter reuerentiā natiuitatis
dñi: et quia passio ei⁹ maior et digni-
or est q̄ eius inuentio. Secūda gl̄ia
quam assecutus est beat⁹ Stephan⁹
dicit⁹ miraculoz opationis. dicit enī
Aug. 22. de ciui. di. beatū Stephanū
b

innumbris miraculis coruscasse: et mortuos sex suis meritis suscitasse: multosque a variis langoribus liberasse: de quibus diffusius loquitur ibi Augustinus. **T**ertia gloria quam beatus Stephanus affectus est dicitur plene beatitudinis. hanc habet in regno celorum deum clare videndo te nunc atque fruendo ibi factus est in pace locus eius. Ibi possessionem habet opulentiam: et plenam quibuslibet bonis: ibi possidet auriculam: que datur martiribus doctoribus et virginibus. Sic itaque audimus Stephanum laborantem: intelleximus eum christum adiutantem: sibi viventem eumque nunc gloriosum colimus in regno celorum: in quo christus ipse benedicitur vivit et regnat cum omnibus sanctis suis per infinita secula seculorum. Amen.

In die sancti Iohannis evangeliste
Sermo de eodem.

Fructus. 24. Iesus Iohannem diligit.

Dilectus meus mihi et ego illi. Cantico. 2. c. In collegio sanctorum celi magnam gloriam possidet Iohannes evangelista: cuius laudes vir lingua exprimere sufficit: quoniam ex omni parte virtutum suarum preconia superabundant: veritatem quae hodierna die ecclesia ipsius festum celebrat: nos devotione qua poterimus: de ipso verba facuri sumus. Dicimusque quod dilectus atque carus fuit domino nostro Iesu christo secundum unum fructum: quod est. Iesus Iohannem diligit. quod in propositis verbis exprimitur: cum de ipso christus dicit. Dilectus meus. 2. c. in quibus et his tria mysteria huius ardentissime dilectionis erunt nobis repleta.

Primum rationis.

Secundum ostensionis.

Tertium reclusionis.

De rationibus probatur Iohannem a christo singulariter fuisse dilectum. c. i.

Primum mysterium rationis dicitur. in quo repleari libet: cur christus filius dei Iohannem evangelistam dilexerit ita. Respondet ut de ipso singulariter dicitur: quod fuerat dilectus discipulus Iesu. nam Ioh. 12. habet. Erat recumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu: quem diligebat. et Ioh. 2. Venit ad Symonem et Petrum: et ad illum discipulum: quem diligebat Iesus. et Ioh. 1. c. Conversus petrus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem. Aug. super hoc verbo ait. De ipsum dicit discipulum quem diligebat Iesus: quia ipsum per ceteris familiarius diligebat. de hoc etiam cantat ecclesia: et sumitur ex dictis venerabilis Bede. Hic est Iohannes qui privilegio amoris precipuo pre ceteris altius a domino meruit honorari. et dicitur triplici ratione: quare christus ita diligebat Iohannem.

Primo ratione fraternitatis.

Secundo ratione etatis.

Tertio ratione virginитatis.

Primo diligebat ratione fraternitatis: quia erat sibi frater ex eadem stirpe natus. nam ut colligitur ex dictis sanctorum patrum: quod una tres filias habuit. scilicet Mariam matrem domini: et Mariam Iacobi et Mariam Salome. De Maria Iacobi genti sunt Iacobus minor: Symon cananensis: Iudas Thadeus: qui fuerunt apostoli: Ioseph: qui cognominatus est iustus. De Maria Salome natus est Iacobus maior et Iohannes evangelista. unde secundum Franciscum de Mayronis colligitur hec veritas quod Iohannes evangelista habuit triplicem germanitatem

ad xpm p eo q mater oñi habebat
tantam germanitatem sola ad filium
suum: quantaz habet pater 7 mater i
alio: eo q eo: porale sstatiã totã filio
suo dedit: in qua germanitas radica
tur: eo q de sstantia & gnis xps fuit
totaliter format: 7 ideo tantum fuit
ei germanus beatus Iohanes ex pte
solius matris: quãtũ si christus fuisset
ex utroq parente. Et si dicatur non
est verum q xps magis dilexerit Jo
hãnez q alios apostolos: qã Jo. vlti
mo xps dicit Petro. Symon iohis
diligis me. 7 ipse. Tu scis oñe quia
amo te. s. scis. 7 xps magis diligit eos
qui eum diligunt magis. ergo magis
dilexit Petru q iohãne: qd ex textu
apparet: quia petro omisit ecclesiã gu
bernandam. Ad hoc dicere possum?
Im Augu. supra Jo. q est dilectio in
signo exteriori: 7 est dilectio in effectu
interiori. Si loquamur de dilectione
pmo modo magis diligebat Iesus
iohãnez: quia maiorem ei exhibebat
familiaritatẽ. Si autẽ quantũ ad effe
ctum interiore: qui est effectus gratie:
sic diligebat petru: quia maius mun
gratie ei exhibebat. 7 hec est ratio qre
per Iohãne 7 Petru duplex vita si
gnificat. per petrum vita actiua que
transit. per iohãne vita xemplatiua
que permanet. Unde petro dictum
est. sequere me. De iohãne vò dicit.
Sic eum volo manere. Et qã actiua
est laboriosior 7 fructuosior. xempla
tiua vero purior 7 iocundior: ad signi
ficandam huius vite duplicẽ differẽti
am familiarius se dominus exhibebat
iohãni q petro. 7 hoc dicit Augu.
q petrus erat melior: sed iohannes

erat felicior. B. autẽ aliter responder
dicens q petrus dilexit seruentius: 7
ideo diligebatur fortius. Iohãnes
vero dilexit dulcius: 7 ideo diligeba
tur familiarius. Alij autem vixerunt
q petrus magis dilexit deum in pro
ximo q iohãnes. iohãnes vero magis
dilexit deũ in se q petrus. vnde Pe
trus recepit curam regiminis. 7 ex s
habuit maiore gloriã ad labore actio
nis. iohannes autem habuit efficacio
rem gratiã ad quietẽ xemplationis.
Fuit ergo vterq dilectus a xpo: cum
de iohãne modis predictis dicat: q
a xpo singulariter diligebatur. Sed
aliquis dicere posset videtur mihi q
petrus apostolus fuerit amplius ami
cus: 7 q magis xps ipsum dilexit. 7
hoc pbo tali ratione. Quãdo aliquis
homo habet facẽ aliqd magnũ iter: si
est bñ sapiens: ipse omittit rem sibi ma
gis caram maiori 7 meliori amico:
quem habeat in mundo: s. ille qui est
fons sapientiẽ & vbum dei in excelsis
.s. dominus iesus quãdo iuit in celis:
ipse omisit rem sibi magis carã: quaz
in mundo haberet. s. sanctã matrem ec
clesiam: pro qua de celis descendit: 7
mori voluit petro: quãdo dixit ei. Tu
es petrus 7 super hanc petrã edifica
bo ecclesiã meã. Mat. 16. 7 quodcuq
ligaueris super terrã erit ligatũ 7 in
celis: 7 tibi dabo clauces regni celoz
q videt q beatus petrus fuerit meli
or amicus quẽ xps habuerit. ad istaz
rationẽ ego rñdeo 7 dico q oñs no
ster iesus xps omendauit ecclesiã suã
meliori modo beato iohãni q petro
7 ratio ẽ ista. vos scitis q nih aliud
est ecclesiã qã congregatio fidelũ oium
b z

christianorum: sed tempore passionis christi
tota fides christiana defecit in omnibus
et renascit solum in virgine gloriosa: unde
ipsa sola fuit tunc sancta mater ecclesia
et ista commendata fuit beato Iohanni. ergo
maior est. Item videtur fuisse maior alia
ratione. In euangelio fit comparatio inter
statum virginis et matrimonij: et dicitur
euangelista: quod est tanta differentia: quantum
inter centum et triginta. Beatus petrus
habuit uxorem et filiam. Beatus Iohannes
fuit ergo purissimus: et ideo tanta differ-
rentia videtur esse inter eos: quanta est
inter centum et triginta. Sed diceret
aliquis: est ne maior Iohannes baptista.
Iohannes baptista fuit ergo purissimus
fuit germanus christi: fuit sanctificatus:
fuit propheta et plures propheta: fuit mar-
tir: est de quo Saluator ait. In-
natos mulierum non sunt exiit maior iohanne
baptista. quod dicitis ad istas magnas
prerogativas. Rursus et dico quod Iohannes
euangelista habuit excellentie
omnes istas prerogativas. Si vis di-
cere quod Iohannes baptista fuit virgo et
mater et corpore: ideo dominus voca-
uit eum de nuptiis: et propter excellentem
virginitatem christus in cruce positus ipsi
matrem commendavit: et in signum huius
maxime virginis dominus non permisit
corpus eius in serventis olei dolio de-
strui: nec corrumpi: nec post mortem eius
humidus et terra putrescere. Si vis di-
cere baptista fuit germanus christi: di-
co quod Iohannes euangelista excessit eum in
vno gradu: quia Iohannes euangelista
fuit filius sororis beate virginis. Ma-
rie: si beatus Iohannes baptista fuit filius
helisabet cognate eius. Si vis dicere
quod Iohannes baptista fuerit sanctificatus

in utero: dico quod licet Iohannes euangelista
non fuerit sanctificatus in utero: tamen
ibi Iohannes baptista recepit semel spiritum
sanctum: si beatus Iohannes euangelista
recepit tunc cum aliis apostolis. Si vis
dicere quod Iohannes baptista fuerit propheta
et plures propheta: dico quod Iohannes eu-
angelista fuit propheta: sic apparet in apo-
calypsi: quando prophetavit multa: que sunt
ventura erant septem ecclesiis: que sunt
in asia: et multa alia que sunt ventura.
Fuit etiam plures propheta: quia habuit
nobilius officium quam si esset propheta. Si
vis dicere quod Iohannes baptista fuit mar-
tir: dico etiam quod Iohannes euangelista fuit
martir. Ita dicit beatus Augustinus. in quo-
dam sermone beati Iohannis euangeliste.
qui incipit. Postulat autem mater fili-
orum zebidei cum errore muliebri. Intel-
ligens christus per eum ex filiorum descendere
voluntate ait. Potestis bibere calicem
quem ego bibitur? super calicem in scriptu-
ris divinis passionem intelligimus: ut
illud. Pater si possibile est transseat a
me calix iste. et in psalmo. Quid retribuam
domino pro omnibus que retribuit mihi. ca-
licem salutaris accipiam. statimque insertum.
quis est iste calix. preciosa in conspectu
domini mors sanctorum eius. Possunt re-
sponderunt illi. Quibus respondit. Calicem quem
meum bibetis: sedere autem ad dexteram est
Augustinus. querit questio. Calicem martirij
filij zebidei. v. z. Jacobus et iohannes bi-
berunt: cum scriptura tamen narret aposto-
lum iacobum ab herode capite truncatum.
Iohannem autem propria morte finisse. Sed
si legimus historias ecclesiasticas: in
quibus refertur quod ipse propter martirium
fuit missus in serventis olei dolio: et in
scipiendam coronam christi athletea percesserit

statimq; cum delegatus in patibros
insulam sit: et venenum biberit: videbi
mus martiri animam non defuisse: et
bibisse Iohannem calicem passionis: li
cet persecutor non effuderit sanguinem
Hec Augustinus. Demum ille gladi
us passionis Christi: qui pertransiit ani
mam Marie: pertransiit animam Ioha
nis evangeliste: ut dicunt aliqui san
cti. Sed quid dices ad verbum Christi
quando ipse dixit. inter natos mulie
rum etc. Respondeo et dico secundum
quod dicit quedam glosa: quod in hoc non
preferitur patriarchis et prophetis: et cum
ceteris omnibus: sed equalis ceteris san
ctis ostenditur: vel aliter dicendum est:
quod Christus fecit comparationem ad san
ctos qui precesserunt: et ideo dixit: non
surrexit: id est nullus maior precessit:
sed non negavit quin equalis: vel etiam
dixit quod non fecit comparationem ad
sanctos qui sequi debebant: et ideo non
dixit. non surget maior: quia Iohan
nes evangelista debebat surgere equa
lis. Quis istorum duorum sit maior vel
minor: non debemus curare sicut pa
tet per quoddam miraculum: quod in vi
ta beati Iohannis Baptiste legitur: ubi
erant duo doctores theologi: quorum
unus Iohannem Baptistam: alter Euan
gelistam preferbat: tamen super hoc dis
putatione facta: quilibet valde sollici
tus erat auctoritates: et efficaces rationes
invenire: quibus suum Iohannem possit
preferre. Adveniente autem disputationis
die: quilibet sanctorum emulatores
suo apparuit: et dixit. Bene recordes
sumus in celis de nobis non disputetis
in terris. Tunc illi sibi adinvicem hoc

in populo publicaverunt: et deum bene
dixerunt. Dicamus ergo Iohannem
evangelistam singulariter inter alios
fuisse dilectum.

I Secundo diligebat Christus Ioha
nnem ratione etatis: quia in etate te
nera mundo specto secutus est Christum
Erat quippe adolescens: et a Christo
fuit vocatus ad sui imitanda vestigia.
De cuius vocatione dicit Nicolaus
de lira in prologo in Iohannem: quod tri
pliciter Iohannes fuit vocatus. Primo
ad Christi aliqualem notitiam. Nam
ut habetur a Iohanne primo capitulo:
quando Andree petenti: Rabi ubi ha
bitas. respondit Iesus. Veni et vide. Erat
cum ipso Iohannes evangelista: qui
sequentes Christum venerunt et vide
runt ubi maneret sicut hospes: et man
serunt apud illum illo die.

Secundo fuit vocatus ad Christi sa
miliaritatem. et de hac vocatione di
cit Hieronymus in prologo super Ioha
nnem. hic est Iohannes evangelista
unus ex discipulis domini: qui et ego
a deo est electus: quem de nuptiis vo
lentem nubere vocavit dominus.

Tertio fuit vocatus ad apostolatam
quando relictis retibus et patre et fra
tre suo secutus est Christum. Mat. 4.
Ambulans Iesus iuxta mare etc.

Tertio diligebat Christus Iohan
nem ratione sue virginis. Placent
enim domino nostro Iesu Christo qui
in matrimonio regulate vivunt: sed
multo magis placent ei qui continentiam
servant: super omnes tamen grati sunt
illi qui mente et corpore virginitatem
amplectuntur. quod videtur nostrum
b z

propriam naturam excellere et supera-
re: quia inquit Hieronymus ad sacras
virgines de continentia virginali.
Grande est et immortale: et pene ultra
nostram corpoream naturam supera-
re luxuriam: et concupiscentie flammam
adolescentie faucibus estuatem omni
virtute restringere: nostri gemitus
oblectationes excluderunt: viuereque
contra humani generis legem: despi-
cere coniugii solacia: dulcedinem con-
temnere liberorum: et quaecumque prae-
vite comoda sunt pro nihilo: spe fu-
ture beatitudinis contempsisse. Hec
ille. Cum itaque Johannes adolescens
christum fuerit secutus et virgo affici-
ebatur ei christus: qui puritatem dili-
git: quo exemplo inducimur: ut et nos
quod citius possumus: christum velimus
sequi. Quid dormimus. Quid sumus
inertes: cum audimus Johannem a
christo dilectum. Curamus ut dili-
gamur ab illo. quia nisi dilexerit nos:
nihil nobis proderit quodcumque tem-
porale bonum. In dilectione quoque
sua consumatur omnis felicitas. Ille
etenim sapiens est. ille magnus. ille
denique gloriosus: qui ita vivit: ut a
christi amore non excludatur.

Christus ostendit dilectionem:
quam habebat erga Iohannem. c. 2.

Secundum misterium contem-
plandum dicitur ostensionis.
Voluit namque dominus noster Iesus
christus ostendere dilectionem erga
Iohannem in hac vita maxime quan-
tum ad tria. v. 3.

Primo quantum ad professionem.
Secundo quantum ad conversationem.
Tertio quantum ad commendationem.

Primo ostendit christus Iesus er-
ga Iohannem quantum ad professionem
quia sublimavit eum ad gradus mul-
tiplices ecclesiastice dignitatis. Naz
ut inquit apostolus ad ephesios. 4.
capitulo. Dedit christus quosdam qui
dem apostolos: quosdam autem pro-
phetas: alios autem evangelistas: ali-
os autem pastores et doctores. Sed
Iohannes fuit apostolus: ut patet. Ma-
thaei decimo capitulo. fuit propheta sic
notatur apocalypsis primo capitulo.
sicut ipse ait. Beatus qui audit et legit
verba prophetie huius: et servat ea que in
ea scripta sunt. fuit evangelista sicut
apparet in evangelii descriptione. fuit etiam
doctor predicando et discurrendo per
asiam: et demum scribendo epistolas
suas canonicas.

Secundo ostendit christus dilectio-
nem erga Iohannem in conversatione.
Hic namque fuit: qui cum Ihero et Iaco-
bo Christum vidit transfiguratum.
Mathei. 17. Secundo fuit hic in puelle
resurrectione. Ita legitur. Marci. 5. c.
quod princeps accessit ad eum et adorabat
eum dicens. Domine filia mea modo des-
cenda est: sed veni et impone manus super
eam et vivet. Respondit ei Iesus dicens.
Noli timere: et cum venisset ad domum
principis: sumpsit Petrum Iacobum et Iohannem:
et patrem et matrem puellae: et ait il-
li. Surge. et confestim surrexit: et ambulavit.
Tertio hic fuit etiam in sua acer-
bissima passione. Mathei. 26. assumptum
pro Petro et duobus filiis zebedei.

cepit contristari et mestus esse dicens
Tristis est anima mea usque ad mortem
Hic etiam fuit qui tempore cene recu-
buit in sinu Iesui ubique obdormiuit: in
qua dormitione reuelata sunt ei secre-
ta celestia: de quibus post eam ipse di-
cebat prima sua canonica primo capitulo
quod fuit ab initio: quod audiui et quod
vidimus: et manus nostre contracta
uerunt de verbo vite. ubi secundum
quosdam habemus dicere quod Johan-
nes vidit deum per essentiam in hac
mortali vita. quod confirmatur: quia
ei fuit reuelatum misterium reuelati-
onis eterne: quam nullus cognosce-
re potest. **¶** Secundo quia fuit ei
reuelatum misterium incarnationis:
quod notatur ad verbi proprietatem: et
ita a diuinitate secundum propriam rationem: quod
expressit Iohannes in canonica dicens
Nos vidimus et testificamur: quando
pater misit filium suum saluatorem
mundi. et Iohannis primo. Vidimus glo-
riam eius. sed actus beatificus non
potest cognosci: nisi cognoscatur illud
in quo est: sicut Stephanus non po-
tuit videre Christum esse ad dexteram
dei: nisi videret deum.

¶ Tercio ostendit Christus erga Jo-
hanem quantum ad commendationem:
quando moriens in cruce: et audiens
suam matrem flentem et lacrimantem
commendauit eam suo dilecto Iohanni
dicens. Ecce mater tua. Quod dignum
fuit hoc privilegium Iohanni concessum
Nam si bene consideremus: videbat
Christus virginem matrem suam pau-
perculam desolatam: et merore conse-

dam. Nam clamabat querula voce
ad filium dicens. O fili mi dulcissime.
O fili mi amatissime. O fili mi dilectis-
sime. video te in cruce deficientem: et
ego orbata tanto filio. quo ibo: ad quem
confugiam: quis mihi auxilium da-
bit: et consilium in tam inextimabili
pena. O fili mi domum non habeo:
pecunias non possideo: diuitias non
teneo. Tu mihi thesaurum eras. et ecce
in cruce morieris. Amici tui omnes
dereliquerunt te. Quis mihi mitiga-
bit dolorem meum. Cui me dimittis
O fili sapientissime responde mihi.
Ego mater tua. ego te in utero meo
portavi. Ego te pavi lacte meo. Ego
te tenui brachiis meis: et nunc factus
es mihi alienus. Latroni locutus es
et mihi quid dicis. Loquere fili. Lo-
quere afflicte matri tue. Marie. Audi
o Iohannes: quid de te loquitur Christus
Mulier inquit ecce filius tuus. et tu
Iohannes vide matrem tuam. Tibi
eam commendo. Tu illam adiuua: et
ei assiste in tribulationibus suis. Non
habebat Christus in mundo quemquam
cariorum sua matre: et eam ut diximus
Iohanni benignissime commendauit.

¶ Quod Iohannis amor a Christo feliciter
est conclusus. c. 2.

Tertium misterium principale
dicitur conclusionis. Amor
quidem ad Iohannem euangelistam
feliciter est conclusus: quem Christus
voluit triplici privilegio decorare in
hac mortali vita: dum viueret.

b 4

Primū dicit mirulox coruscatōis.
Secūdū dicit admirade sūmatōis.
Terciū dicit supne glorificatiōis.

Primū pūilegiū dī miraculorum coruscationis. Ipse enim multa miracula opatus est. a Domitiano nāq; crudelissimo ad urbē vocat⁹: in qua in feruentis olei dolio missus: inde ille Iesū exiuit: a quo fuit in exiliū relegatus. hic Domitianus vt de ipso adimās fm̄ Suetoniū Eutropiū Drafiū ⁊ Judā libro de temporibus: fuit Vespesiani filiū ⁊ frater iunior Titī qui mortuo Tito in imperiū sblimatus est: ⁊ in pncipio ostendit moderatum valde dissimulās diligere studia poetarum. ⁊ reficiens bibliotecas ⁊ ita videbatur horere cedes: vt ne boues imolari mādauerit: sed in fine seuerus apparuit. Nam senatores nobilissimos: ⁊ multos consulares suos occidit. ⁊ secundum Eusebium libro tertio ecclesiastice historie persecutus est xpianos ⁊ iudeos. ⁊ secundū Orosum se deum ⁊ dominum permisit appellari: ⁊ in cunctis suarum primordiis litterarum dicebatur deus ⁊ dominus noster Domitianus: qui ppter odium tandem a cubiculariis suis occisus est vulneribus anno etatis sue quadragesimo qnto. quo mortuo sctus Iohānes ephesum remeauit: vbi Drafsianam suam deuotam suscitauit vbi Cratonez philosophum ⁊ duos iuuenes qui mundum contempserūt: ad fidem xpī reduxit ppter gēmaruz fractarum integritatem: vbi iuuenem qui mortuus esset ad vitā redire

impetrauit: ⁊ nō solū in Epheso: vex etia per terrā asiā multa miracula est operatus virtute diuina. sicut diffus⁹ patet in sua legenda.

Secūdū pūilegiū dicit admirade sūmationis. Mirabilis enim cursū suū sūmauit. Nā cū esset. 88. ānoz apparuit ei dñs dicens. Veni dilecte mi. qđ die dñico predicauit vsq; ad magnā partē diei. demūq; in foueā descendit: super quā tanta lux emicuit: qđ nullus ibi respicere poterat. recedēte vero lumine: fouea impleta māna inuenta est. vbi difficultas oīe apđ plurimos: si Iohānes fuerit mortuus Et dixerunt aliqui qđ non est mortuus: sed dormiuit in sepulchro: ⁊ hoc accipientes signū: qđ in sepulchro suo videt quedā scaturiciēs māne p modū ebullitiōis surgere: ⁊ dicūt qđ hoc causat ex vita ei⁹. s̄ Augu. hoc iprobat: quia hoc nō esset Iohis pūilegiū s̄ magl detrimentū: si tādiū a diuina fruitione retardaret aliis apostolis in gloria existētib⁹. Alij hō dixerūt qđ Iohes nō est mortuus: s̄ cū Enoch ⁊ Helia translatus est in paradysum. Hoc aut videt esse falsū: quia scribit ad hebre. 9. c. Statutum est homini semel mori: nec h̄gini gloriose non ē recessum nō mori. quidā enim dicūt qđ est mortuus: tñ sine dolore: sic fuit sine corruptione carnis: quod videt sentire hiero. in plogo in Iohānem ⁊ in apocalipsi. vbi ait. hic ē Iohes qui sciens superuenisse recessum conuocatis discipulis in epheso post multa signoz experimeta i decessum de

scendēs sepulture sue locutione facta
reddidit spiritum: tam extrane⁹ a do
lore sue mortis: q̄ a corruptione car
nis fuit alienus. Et si dicatur q̄ x̄ps
dixit Petro de Johāne. Sic eūz vo
lo manere. vnde exiit sermo inter fra
tres q̄ discipulus ille non moritur. h̄z
Augustinū est dicendum q̄ x̄pus re
spondit ad verba Petri petentis ha
bere Johānem socium in passione ⁊
martirio dicens. Sic eum volo ma
nere donec veniam: non ad iudiciū
in fine: sed ad vocandum eum in glo
riam celestē ab huius mundi statu.

Tertiuū p̄uilegiū dī superne glori
ficationis. In celesti nāq̄ curia copio
sam esse Johānis gloriā omnes co
gnosce possunt: qui sciunt gloriā
esse meritis correspondētē. ⁊ ne mul
ta dicam⁹: Johānes euangelista nō ī
infimo ordine ⁊ gradu est sanctorum
collocatus: verum etiam ipse est qui
de amore inter Seraphim ardentes
habitare creditur. Et ergo felix ⁊
beata dilectio est: que Johānem ad
gloriā dulcedinem vsq̄ perduxit:
ipsius exemplo vt Christus nos dili
gat studeamus: qui est benedictus ⁊
laudabilis per infinita secula seculoz
Amen.

In festo innocentum. Sermo p
eisdem.

Frudus. 25. Innocentes pro christo
occiduntur.

ACcipe puerum ⁊ matrem
eius ⁊ fuge in Egyptum.
Angeli ad Ioseph loquē
tis verba sunt ista. Mat.

secundo. Iniquitas preuenientis he
rodis impij ⁊ crudelis christū Iesum
in cuna vagientem persequi vt occi
deret curauit. quod se implere credēs
ne deciperetur: non solum super x̄pm
vt ipse interficeretur: effudit iram suā
sed etiam super alios paruulos inno
centes: quorum solēnitas celebrata
est in ecclesia: vbi mens deuota intui
eri debet quāta sit obligatio rationa
lis creature ad filium virginis diligē
dum: qui in qualibet etate sua pati p̄
nobis dignatus est. Quamobrem
in presenti sermone recensere debe
mus ea que de fugatione: ⁊ eius pe
regrinatione in Egyptum ⁊ puero
rum occisione euangelica historia re
stat: sub vno fructu qui est. Innoce
tes pro Christo occiduntur. De quo
tria principaliter occurrunt contem
planda.

Primum est innocentis Iesu elonga
tio: ⁊ de angelica monitione.

Secundum est Herodis nequitia: ⁊ de
paruulorum necatione.

Tertium est occisum merita in re
muneratione.

Quoniam monitus Ioseph per angelum
cum Iesu ⁊ Maria fugit in Eryp
tum. Capitulum p̄mum.

Primum misterium contem
plandum dicitur innocentis
Iesu elongatio ex angelica amonitio
ne. De quo in textu euangelij scribi
tur. angelus domini apparuit in som
niis Ioseph. ⁊ cetera. vbi tria dubia
possunt occurrere.

Primum est an aliquis angelus de

putatus fuerit ad custodiam xpi.

Secundū est quare xpus illo tempore mori recusauit.

Tertium est cur in sua fuga egyptum petere voluit.

Ad primum dubium videtur a quibusdam dicendum qd christus ad sui custodiam angelum habuit. Multa in scripturis inueniuntur: ex quibus facile hoc colligi potest. Nam Luce secundo capitulo. qd angelus nunciavit christi natiuitatem: qui potuit esse angelus ad sui custodiam deputatus? et hic vigesimo secundo. Ecce apparuit ei angelus domini confortans eum ubi Beda ait. In testimoniū vtriusq; nature angelum eum confortasse: et angelum ei ministrasse describitur. Iesum christū secundum humanam naturā: et possibilitatis statū fuit paulominus ab angelis memoratur: vt de clarat magister in pmo sententiarum di. 16. Unde quantum ad hoc angelico videbatur indigere presidio. Angelicam custodiam deus fecit ad anime dignitatem secundum hierony. super Matheum decimo octauo capitulo. qui dicit. Magna quippe est dignitas animarum: vt vnaqueq; ab ortu natiuitatis sue habeat angelū ad sui custodiam deputatum. Anima autem christi cum sit nobilissima: nō debet tanta dignitate priuari: que tamen omnia: et si videntur concludere veritatem: tamen falsa sunt: quia non habuit christus angelum ad sui custodiam deputatum secundū doctores in secundo. distinctione vndecima. vbi. ar. pmo. q. tertia. beatus Bonauentura rationem assignat: quia nec euz

poterant opprimere per violentiam corporis diuinitati vniti: nec poterāt allicere affectum per blanditias plenitudine gratie confirmatū: ideo xps non indigebat angelo bono: nec quātum ad defensionem corporis: nec quantum ad eruditionem rationis: nec quantum ad excitationē affectiōis. si solū autem Christ⁹ non indigebat: sed nec ei etiam cōpetebat. Custodia enī in custodiēte respectu custoditi dicit presidentiam quandam: et quia angeli Christo domino subiciebant: ideo nullum officiū presidentie ipsius Iesu Christi eis amitti debebat. Quicquid autē de scripturis allegatum est de angelis ministrantibus et custodientibus et seruientibus ipsi christo non de presidentibus est intelligendum. Nūq̃ ita memoratur xps ab angelis: vt aliquis angelus audeat ei presidere. Cum ita bene sit adorandus christus in cruce: et in sua iſirmitate: sicut apparebit in sua virtute. Cum vero dicebat: qd angelica custodia fuit ad hominis dignitatē: dicendum qd custodiri ab angelis ita dicit dignitatē in anima respectu aliarū creaturā: que nō omittūt angelice custodie: vt tamen dicat impfectionē respectu beatorū: qui aliena custodia nūq̃ egerūt: et anima xpi ab instanti sue ceptionis erat perfecte beata: angelum custodiētem non debebat habere. sed bñ ministrantē: quod nō in vno tm si in pluribus manifestū est: sicut patet mat. 4. vbi dicit: qd ministrabāt ei angeli. In obsequiū ḡ xpi angelus apparuit in somniis Ioseph. Sed adhuc versatur in dubiū anm⁹

quia apparuit angelus zacharie: apparuit virgini gloriose: apparuit pastori-
bus: dum vigilarent: cur Joseph ap-
paruit in somniis. Ad hoc rñdet Cri-
sostimus in omelia dicens. Non ap-
paruit manifeste sicut pastorib⁹: quia
valde fidelis erat: pastores indigebāt
quasi rudes: virgo indiguit quasi a
nostris instruenda. similiter zachari-
as indiguit ante conceptionem p̄lis
miraculi visione. Hec ille. De hoc Re-
migius assignat rationem moralem
et dicit. Per hoc q̄ angelus apparuit
in somniis dicitur: mystice designat:
quia illi qui a curis terrenis et secula-
rib⁹ negotiis requiescunt: per sui an-
gelica visione merentur. Hec ille. In
hac apparitione notanda sunt verba
angeli: qui dixit. Surge et accipe pu-
erum et matrem eius et fuge in Egyp-
tum: quia ut dicit Crisostimus super
Matheum. Non propter matrem pu-
er natus est: sed p̄pter puerum mater
separata est. Et secundum Ilerium.
Cum euangelista desponsatam eam
significabat iusto coniuge nuncupa-
uit. sed post partum mater Iesu ostē-
ditur: ut quemadmodum iustum de-
putaretur Marie in virginitate con-
iugium: ita venerabilis ostenderetur
eius in Iesu matris virginitas. **A**d
secundum dubium respondet Augu-
stinus in questionibus noui et veteris
testamenti: ubi ait. Omnia p̄p̄is lo-
cis et temporibus gessit saluator. Cū
ergo christus mori disponderet p̄ ho-
minibus: differre voluit vsq̄ ad trige-
simum tertium annum etatis sue. tū

ut illo tempore inter medio verbo pa-
riter et exemplo instrueret: tum ut ve-
ritatē vniūsq̄ nature instrueret omni-
bus. tum et ut dilectionem suam ar-
denter ostenderet: quia vitam suam
pro nobis dedit: quando erat in per-
fectissimo statu.

Ad tertium dubium respōdet euā-
gelista: cui dicit q̄ in egypto Christ⁹
mansit ut impleretur quod dictum ē
per p̄phetam. Ex egypto vocavi fili-
um meum. augustinus in quodam
sermone de epiphania dicit. Moyses
aliquando in egypto clauferat diez:
illuc christus adueniens sedentibus i
tenebris reddidit clarissimā lucem:
quod vtiq̄ verum esse ostendit ma-
gister in historia scholastica. Nocte
illa cum chistus cum matre intrauit
in egyptum: qua p̄cepto suo exue-
rant filij israel: ut sicut non fuit do-
mus: in qua primogenitus non iace-
ret mortuus angelo p̄ueniente: sic
ip̄so ingrediente non fuit templum:
in quo idolum non corruerit. Quod
Isaias predixerat decimo nono. Ecce
domin⁹ ascendit super nubem leuē: et
ingredietur egyptum: et mouebuntur
simulacra egypti a facie eius. Hanc
prouinciam cōmendat Ildor⁹. quar-
to decimo ethimologiarum dicens.
eam esse. que prius aerea dicebatur
deide egypta vocata ab Egipto Da-
nai fratre ibi regnante. hec ab oriēte
sine fine et rubro mari coniuncta ab
occasu Libiam habet: a Septētrione
mare magnum: regio celi imbribus
insucta: et pluuiarum ignara.

nil? solus cū cūfluens eam irrigat: ⁊
 inundatione sua fecundat: vñ multa
 rū terrarū partem frumento alit.
 Ceterozum quoq; negotiorū adeo
 copiosa: vt impleat mercibus suis or
 bem terrarū. Hanc Christus sibi ele
 git forte etiam vt ibi esset monstraret
 futurum. In Egypto enim plus reli
 gio vīgit q̃ alibi. Si quis nunc ad
 Egyptū veniat solitudines paradisi
 omnem illā videret heremū digniorē
 ⁊ sic Egypt' anacoris veluti astris
 celi fuit adornata. Hec ille. adulta
 declaramus de Christi fuga in egypt
 tum. Sed pia mens nostra debet cō
 siderare q̃ dolenter audiuit mater
 Ioseph sibi dicentem. O virgo dul
 cissima fugiamus repente: quia Hero
 des filium tuum perdere querit. O
 quātus timor virgineam mentem in
 uasit: quantus ue dolor cor benignis
 simū penetravit. Puto enim q̃ sine
 mora filiū in brachijs suscipiēs lachri
 mantib' oculis cum Ioseph sene pu
 ella cum paruulo alertum iter arripu
 erunt. Contemplare tunc anima mea
 quot mortes duxerant in somnijs:
 quot vicibus sitis estuebant ardore:
 quotiens ⁊ absq; cibo nocte inuigila
 uerunt in heremo. Compatere tunc
 anima dura creatori tuo p te peregri
 nanti. Compatere ⁊ ioseph qui solli
 citus ad inquirendum heremum: vt
 matris ⁊ filij necessitatibus occurrat
 pro viribus: ⁊ non valet. Compatere
 ergo Agni sacratissime. non terretur
 nec pauet: nec filium inter vbera strin
 git: nec faciem eius lachrimis rigat:
 nec adorat: nec etia; eius deslet pena

litates. O impossibile esset excogita
 re: que supra hoc ⁊ multa alia: que si
 ebant pfecto vix oculi a lachrimis cō
 tineri valerent.

De maxima ⁊ crudelis fuit astutia
 Herodis cōtra xpm. c. 2.

Scundū misterium contemplā
 dū dicitur Herodis astutia: ⁊ de
 pueroꝝ necatione: de quo hodie tria
 consideranda sunt.

Primū dicitur differētia.

Secūdū dicitur sufferētia.

Tertiū dicitur malitia.

Primum considerādū dicitur diffe
 rentia. Im historiaz doctrinam tres
 fuerunt herodes. Primus dicitur
 herodes Alcalonita. sū eo dominus
 natus est: ⁊ a quo pueri occisi sunt.
 Secūdus dicitur herodes antipas
 qui iohānem decolauit. Tertius di
 ctus est herodes agrippa: qui iacobū
 occidit: ⁊ Petrum incarcerationi.

Scūdū considerādū dicitur
 sufferētia. Nō enim herodes eo ipso
 quo delusus est a Magis: pueros oc
 cidī mādauit: sed post aliquod tem
 pus: quia vt dicit Nicolaus de lira
 cum vellet omnes pueros de Bethe
 lem interficere: ne puer sibi incognit'
 euaderet: impeditus ab executione h'
 facta: eo q̃ a Cesare Augusto per epi
 stolam est acceptatus filioꝝ accusati
 onibus responsur'. Eūdo autem Ro
 mā ⁊ remanendo in curia: ⁊ reuertē
 do ad iudeam apposuit animum ⁊ plus
 ⁊ ideo fere duos annos ad regnum
 suum reuersus: ⁊ in regno confirma
 tus est: quando sentētiā pro se con
 tra filios habuit: nunc perfecit necem

pueroꝝ p̄as in mente acceptā.

Tertium considerandū dicitur malitia. Quis nam explicet quanto uolo animus Herodis fuerit repertus qui ut Christum perderet: non soluz ipsum: sed omnes pueros: qui erant i Bethelen ⁊ in omnibus finibus eius ab imatu ⁊ infra. idest ab infantibus duorum annoz vsq; ad pueros q̄q; ānoꝝ mandauit occidi: cui asserti oni vere fidem facit q̄ quedam ossa innocentum adeo grandia sunt: q̄ pueroꝝ duos ānos habentū esse non possunt: nisi diceremus corpora tunc maioris quantitaris fuisse: quare aut Herodes ita mandauit: cum esset duorum annozum ⁊ non vnius āni tantum: ⁊ vnius mensis nec vnius diei: cuius etatis pueri interfec̄i sunt fm̄ p̄mam op̄inonē: nec trium ānoꝝ fm̄ op̄inonem secundam. Respōdet Augustinus in sermone de inocētib⁹ quia timebat ne puer cui sidera famulabantur paulo supra etatem vel ifra speciem sibi mutata esset. ⁊ sic st tēpū occultaret: ideo uidet pueros ab imatu vsq; ad pueros vnius diei interfec̄isse. Tunc adimpletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam. Vox in rama audita est ploratus ⁊ vllulatus multus. Rachel plorans filios suos. vbi Hieronymus ait. Qñ dicitur in rama: non putemus nom̄ loci esse: qui ē iuxta Babaa. sed rama excelsum interpretatur: ut sit sensus. vox in rama audita est: idest longe lateq; dispersa. Cui dicto concordat d̄ctm Crisostimi super Mat. q̄ plorat⁹ fletus paruulozum ostendit. vllulatus

167
autem matrum significat lamentum. Et quod dicitur in euāgelio Rachel plorans filios suos secundum q̄ dicit Nicolaus de lira interpretatur meta phorice quasi mere sit Bethelen cōe sue sepulture: quia ibi in sepulchro ē: ut habetur genesis. 35. Et hoc dicit Hieronymus super Matheū. vbi ait Queritur quomodo Rachel filios Jude: qui non ex ipsa nati. sed ex alia scilicet filios Bethelen ploret. respōdemus breuiter: q̄ sepulta fuit iuxta Bethelen in effrate: ⁊ ex terreno corporis hospitio nomen matris accepit siue quoniam Juda ⁊ Beniamī: qui de Rachele natus est due tribus iude erant: ⁊ Herodes p̄ceperat non solum in Bethelen interfici pueros: sed in omnibus finibus eius. vnde p̄ occisionē Bethelen intelligim⁹ multos ⁊ de Beniamī fuisse occisos. Hec Hieronymus. O quale editum irrationale ⁊ crudele. O q̄ lugubus ⁊ flebilis excecatio. O q̄ iniusta ⁊ iniqua occisio. Rapiebantur paruuli quidā a p̄toribus matrum: quidam in cunis iacentes: quidam blande parentibus alludentes: quidam urbane in domibus perambulantes. Et sine vlla pietate vel proiciebantur ad muros: vel gladio: vlt̄ stridis in gutture manib⁹ suffocabantur. Uidisses tunc in terra iacere cadauera pueroꝝum. Uidisses tunc terram coopertam sanguine pueroꝝum paruulozum madefactam innocentium. Uidisses matres in quolibet domo sparsis crinibus tam horrendum flagitium singultibus lacrimis ⁊ vllulatibus ⁊ clamantibus. O

o quanta compassio animū audiēti
um mouere debet in spectaculū adeo
fenestram ⁊ lugubre zc.

¶ De innocētes merito passionis xpi
sunt remunerati. c. z.

Tertium misterium contemplandū
viciis occisorū remuneratio. de
pēnio autem istoz sanctorū apd nō
nullos exaltantur varie sententię:
quas omnes ad tres sententiās redu
cemas.

¶ Prima viciis sententia falsa.

¶ Secunda viciis sententia debilis.

¶ Tertia viciis sententia vera.

¶ Prima sententia falsa est eoz qui
dicit parulos hos occisos nūq̃ me
ruisse: eo q̃ in eis nondū erat expedi
tus rationis vsus: nec voluntarie pro
xpo patiebātur: cōi quos est auctori
tas ecclesie vniuersalis: que hos colit
pro sanctis: ⁊ in sanctorū numero con
fictur. vñ Aug. in sermone innocētū
Hodie fratres carissimī natale illorū
in fantiū colim⁹: quos ab herode cru
delissimo rege interfectos esse euāge
licus textus alloquit. Ecce pphanus
hostis nūq̃ beatis paruulis tantū
prodesse potuisset obsequio quantū
profuit. Nā sicut presentis diei festa
manifestat quātū cōi beatorū puulos
iniquitas abundauit: tantum in eis
gratia diuine benedictionis effulsit.
hec augustinus: qui hoc etiam sermo
ne multa psequit de gloria istoz san
ctorū: ideo istoz mala est opinio.

¶ Secunda sententia est debilis. nā
vt inquit tho. 22. q. 124. q̃ fuerunt q̃
dam: qui vixerunt q̃ i innocētib⁹ ac
celeratus est vsus miraculose liberi
arbitrii. itaq̃ voluntarie etiam passi

sunt: quod dictū nullibi repēit auctē
ticum. ideo vbilibet tanq̃ debile acce
ptatur. quia vt inquit hiero. ad pau
linaz. quod de scripturis auctoritatē
non habet: eadem facultate rēntur:
qua probatur.

¶ Tertia sententia est vera: de qua lo
quitur sanctus tho. vbi supra. q̃ mar
tirij gloriam: quā in aliis ppria vo
luntas meretur: illi paruuli occisi dei
gratia sunt assecuti. Nā effusio san
guinis ppter xpm uicē gerit baptisimū
vnde sicut pueris baptizatis per gra
tiam baptismalem meritum xpi ope
ratur ad gloriam: sic in istis operatus
est ad palmam martirij obtinendam
Et hoc est quod dicit augustinus in
quodam sermone de epiphania qua
si alloquēs ad innocētes sic inquit
Ille de vestra corona dubitauit i pas
sione pro xpo qui etiam paruulis bap
tismum prodesse non extimat. non
habebatis etatem: in qua in passurū
xpm credentes: sed habebatis carnez:
in qua p christo passuro passionem
sustineretis. hec ille. Cum itaq̃ vide
rimus hos paruulos feliciſsimos celi
colas esse factos: qui ppter christum
passi sūt: eos itaq̃ veneremur: vt etiā
pro domino iesu chusto simul eiz eis
pati nō timeam⁹: qui perfecte laborā
tes exaltat in fine: ⁊ beatorū facit in glo
rioso regno celozum: in quo uiuit ⁊
regnat in secula seculorū. amen.

¶ In sancto Siluestro. Sermo de
dignitate sacerdotali.

¶ Fructus. 26. Iesus Christus sacerdos
approbat cum virtute.

65.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo. sap. 2. Verba hec sumit ecclesia in oratione beati Siluestri confessoris in hodierna epistola recitata. Qui mundum ineffabili sapientia multiplici varietate rerum creauit: ipse ecclesie sue sancte statim diuersos mire disposuit: in quibus exempla ri possumus candorem sapientie sue et proficere ad salutem: cum ad illos vocati iuste ac sancte operari conamur: est tamen inter ecclesiasticos gradus laude dignus et vere commendandus sacerdos talis ordo: qui usque ad pontificum potest ascendere celsitudinem in qua per nos nam debitam obseruare studet: deo placet: et gratus efficitur. Hecit hoc modo beatus Siluester, qui a Iesu Christo in sancto gubernio est gloriose deputatus: ad cuius orationem in presenti sermone de ipso loqui volentes fructum nostrum proponimus consuetum: qui est. Iesus christus sacerdos approbat cum virtute. Ubi tria pulchra notari possunt de beato Siluestro a Christo probato: que quidem sunt, videlicet.

Primum de sacerdotis dignitas.
Secundum de sacerdotis sublimitas.
Tertium de sacerdotis sanctitas.
De sacerdotis dignitas excellentior est quam temporalis dignitate. c. i.
Primum privilegium dicitur sacerdotis dignitas: quia de ipso dicitur. Ecce sacerdos. Est enim sacerdos talis dignitas excellentior quamcunque dignitate temporalis: quod probare possumus tripliciter.

Primo ratione.
Secundo auctoritate.
Tertio exemplo.

Primo probare possumus ratione excellentiam sacerdotis dignitatis: que triplex potest esse. v. 7.
 primo probare possumus ratione excellentiam sacerdotis dignitatis: que triplex potest esse. v. 7.

Prima de significationis.
Secunda de institutionis.
Tertia de conditionis.

Prima ratio de significationis. nam sacerdos est Iudorum. 7. li. ethimologiaz idem est quod sacerdos: vel sacra datus: ratio istius duplicis interpretationis est 7. tho. i. 4. vi. 24. est quia per mysterium sacerdotale sacerdos est medium inter deum et populum. nam ipse diuina nunciat et ministrat populo et vota populi offert deo. De etiam sacerdos: quasi sacra datus. sacra autem quod datus potest duobus modis: vel auxiliando: vel sacramenta disponendo. primo in quibus iustis in quantum sacra sua merita dat vel conicit aliis auxiliando interpretatur sacerdos. 2. in nomine sacerdotis est institutum ad significationem eius quod sacra datus in sacramentorum dispensatione: et sic ille qui est in gradu ordinis constituitur de sacerdos. 2. ratio de institutionis. nam sacerdotum precessit legem scriptam quia in testamento veteri per sacerdos qui iubente domino victimas obtulit fuit Aaron sic per gentes. i. 4. c. demum per sacerdotum iubente domino regali potestas est ordinata. v. 7. per. c. dixit dominus ad Samuel sacerdotem. Audi vocem eorum. i. filiorum israel peccatum habere superiorem: et constitues super eos regem. inde est quod spiritualis auctoritas terna potestate habet institutionem ut sit: et iudicare si bona non sit: quod probatur per apostolum. paulum. dicitur per cor. 7. c.

Nescitis quoniam angelos iudicabimus
quatenus magis secularia. quod etiam non
est. per uenerabile. ex. qui filij sunt le
gitimi. 9. q. 3. c. Nemo. 7. in. c. Alio.

Tertia ratio de additionis. Est enim
sacerdotalis dignitas spiritualis. 7. ideo
quanto spiritus nobilior est corpore: tanto
sacerdotalis dignitas est nobilior quam
cuius dignitate temporalis: sicut patet de trans
latione episcopi 7. electi in. c. inter corporalia
7. hoc est quod notat. 6. di. c. Duo qui
dem: ubi sic habet. Alius non tam pre
ciosus plumbo: quam regia potestate sit
ordo sacerdotalis altior. 7. eadem di.
in. c. Quis dubitet. sic de. Quis dubi
tet sacerdotes christi regum 7. principum
omniumque fidelium patres 7. magistrorum
censeri. **S**ecundo possumus probare
excellenciam dignitatis sacerdotalis
auctoritate. Nam de. 2. sue prime epi
stole sacerdotibus ait. Vos estis genus
electum: regale sacerdotium: gens sancta:
populus acquisitio. 7. ecclesiastici. 7.
c. de. honora deum 7. honifica sacer
dotes. 7. 3. sa. 6. i. c. scribit sic de sacer
dotibus. Vos sacerdotes domini vocabi
mini ministri dei nostri dicet vobis. 1. xi.
q. 3. in. c. Absit. Antherius papa ait.
Absit ut quicquam sinistram de his arbi
tremur qui apostolico gradu succedunt
christi corpus sacro ore officium: per quos
nos christiani sumus qui claves regni ce
lorum habentes ante iudicii diem iudicant.
In veteri quidem lege habet. Quicumque sa
cerdotibus non obtemperasset: aut extra
castra positus lapidabatur a populo:
aut gladio ceruice subiecta contemptum
expiabat cruore. Et hiero. ad rusticum
monachum sic de sacerdotibus scribit.
Non est humilitatis mee: neque mensura

iudicare de ceteris: neque de ministris
ecclesiarum sinistram quicquam dicere: que
verba notat. 6. q. 1. c. Sacerdotes. Te
lofous papa ait. Sacerdotes qui proprio
ore corpus domini officium ab omnibus sunt
timendi 7. obediendi: non vilaceradi: aut
detrahendi. 1. 2. q. 3. c. Sacerdotibus.
Gregorius Mauricio imperatori sic
scribit. Sacerdotibus non ex terrena
potestate dominus noster citius indignetur
si excellenti consideratione propter eum: cuius
sunt seruicia eis officium: ut etiam debi
tam reuerentiam impediatur. Nam in
diuinis eloquiis sacerdotes aliqui dii
aliqui angeli nuncupantur. unde 7. ad 1. do
yssem de eo qui ad iuramentum dedu
cendus est dicit. applica istum ad deos
videlicet ad sacerdotes. 7. rursum scri
ptum est. Diis non detrahes. s. sacerdo
tibus. 7. propheta. Labia sacerdotis cu
stodiunt scientiam 7. iusticiam 7. legem regunt
ex ore eius: quia angeli domini exercituum
est. Quid igitur mirum si pietas nostra
dignetur eos honorare: quibus in suo
eloquio honorem tribuens eos aut an
gelos aut deos etiam ipse appellat deus
Hec ille. **T**ertio possumus probare ex
cellenciam sacerdotalis dignitatis exemplo
Legimus namque multos christianissimos
imperatores non indignatos subiacere
se sacerdotibus. In quorum numero
fuit ille piissimus Theodosius: de quo
scribitur in historia tripartita. Hic autem
cum addisset apud Tealoniam ciui
tatem quosdam iudices fuisse lapida
tos indignatus omnes pariter iussit
interiri. ubi. 7. millia sunt occisi nul
lo precedere iudicio. Cum vero 1. Dediola
num venisset: 7. solenniter in sacrum vo
luisse intrare templum: occurrit ei

88.

Ambrosius episcopus foris ad ianuas: et sic ingrediens his sermonibus a sacris libris: prohibuit ingressu. Nescis in sermone imperator penetrare a te necis quanta sit magnitudo. neque post causam tanti furoris mens tua melius presumptionis agnoscat: si forte recognitione peccati prohibet potestas imperii. Debet tamen ut vincat ratio potestate. Quibus igitur oculis aspicias communis domini templi: quibus calcatis pedibus sanctum illius pavimentum: quomodo manus extendes: de quibus adhuc sanguis stillat innoxius. Recede recede: ne secundo peccato porrem nequitiam augere sternas. Audiens hos sermones imperator gemens et flens ad regalia remeavit. cumque octo menses transissent: propinquavit natiuitatis domini festiuitas. Imperator autem satis angustabatur: quem videns Rufinus tunc magister militum: et imperatoris familiarissimus: causas sue tristitie quesivit. qua cognita Rufinus ad Ambrosium preiit: quem cum Ambrosius vidisset: moram ait. Impudentiam canum imitatus es o Rufine. Ego dico tibi: quam imperatoris ingredi limina sacra prohibeo. que morum Rufinus imperatori retulit. at imperator in media iam platea pergo inquit: et iustas in facie suscipiam contumelias. Et veniens ad antistitem supplicabat ut vincula eius solueret dicens. Tuum autem est docere: meum autem est suscipere. Cui Ambrosius iniunxit ut legem oderet: ne quis sententiam mortis posset dare animo irato. si transacto diebus numero. 30. quod et fecit: sicque lachrimosus et volens cum humilitate ad ecclesiam introductus seruans in

omnibus reuerentiam antistiti ambrosio. Quid de Constantino imperatore dicemus: qui post susceptum baptismum sacerdotes honorare studuit. Nam de ipso scribit. 96. vi. c. In scripturis. In scripturis narratur Constantinus imperator dixisse vere si propius oculis videret sacerdotem dei: aut aliquem eorum qui monastico habitu circumcincti sunt peccatum clamorem meum explicarem: et cooperire eum: ne ab aliquo videretur. xi. q. prima in. c. sacerdotibus sic habetur: ut ecclesiastica testatur historia: quia cum pie memorie Constantino principi scripto ablata accusationes contra episcopos fuissent: libellos quidem accusationis accepit: et eos seque qui accusati fuerant: episcopos vocans in eorum conspectu libellos quos acceperat incedit dicens. Ite et inter vos causas vestras disponite: quia dignum non est: ut nos iudicemus deos. In qua sententia sibi magis ex humilitate: quam illis aliquid prestitit ex reuerentia impensa. Ante eum quippe pagani in rebus principes fuerunt: qui verum deum nescientes deos ligneos et lapideos colebant et tamen eorum sacerdotibus magnam honorem tribuebant: et ne multa dicamus: efficacissimum est exemplum christi: de quo Cypranus carthaginensis. 93. vi. c. Dominus ait sic. Dominus noster Iesus christus rex et iudex usque ad passionis horam seruauit honorem pontificibus et sacerdotibus. Nam cum leprosum mundasset: dixit ei. Vade unde te sacerdotibus. Sacerdotem adhuc appellans quem sciebat esse sacri legum. Ite cum subditus passioni alapa accepisset: nihil contumeliose locutus est in persona pontificis. Ex quibus omnibus clare deprehenditur pauperrimam esse sacerdotalem

dignitatem: qui non debent xpiani esse infesti. quoniam ut dicitur. 2. q. pma. c. Nulli. dominum crucifigunt qui cum in suis sacerdotibus persequuntur: sic faciebant antiqui tyranni et inimici christi: quos tamen diuina manus impunes non permisit abire.

Secundum privilegium beati Siluestri dicitur sacerdotalis solum limitas qua fuit ipse non tantum sacerdos: sed etiam magnus. Nam mortuo episcopo melchiae episcopo urbis Rome Silvester: ab omni plebe in summum pontificem est electus. ubi sciendum est quod in nouo testamento Christus instituit triplicem gradum sacerdotis.

Primus est inferiorum.

Secundus est episcoporum.

Tertius est pontificum maiorum.

Primus gradus sacerdotis constitutus a Christo est gradus sacerdotum inferiorum. Nam habuit dominus. 72. discipulos: quibus succedunt presbiteri: qui sunt maiores in auxilium operis: ut notatur. 95. di. c. Olim.

Secundus gradus est episcoporum: qui sacerdote maiores respectu aliorum inferiorum dici possunt. hi locum. 12. apostolorum tenent in ecclesia: sicut pater. 68. di. in c. Quorum vices. 7. 12. q. 1. in c. Uidentes.

Tertius gradus est pontificum maiorum. Nam dominus saper alios elegit Petrum in summum sacerdotem: sicut notatur di. 19. in c. Ita dominus noster. 7. 21. di. in c. In nouo testamento. 7. habetur in eadem di. c. Cleros. ubi etiam dicitur quod talis gradus seruatus est in veteri lege. ubi Aaron summus sacerdos fuisse traditur: 7. filij eius

sacerdotes minores fuerunt. Talis etiam discretio a gentilibus maxime introducta est: quia suos sacerdotes flammis a filo quod portabant in capite alios simpliciter flammis: alios archi flammis appellabant: quante autem pre eminentie sic maximi pontificatus gradus ostendit Alarico papa. 19. di. in c. Sic omnis. ubi sic dicit. Omnis apostolice sedis sanctiones accipere de sunt tamque ipsius diuina voce Petri affirmate. Quisquis catholice ad papalem celsitudinem solum limitas: ipse est Petri successor: ipse vicarius Christi: ipse est: cui totus mundus deuote est subiectus 7 licet sit magna potestas imperialis longe tamen nobilior est facultas pontificalis. 7 ideo scribitur de maiestate 7 obedientia. in c. Solite. fecit deus duo magna luminaria in firmamento celi: luminare maius: ut preesset diei: 7 luminare minus ut preesset nocti: utrumque magnum. s. alter maius. Ad firmamentum igitur celi: hoc est uniuersalis ecclesia fecit deus duo magna luminaria. i. duas instituit dignitates: que sunt pontificalis dignitas 7 regalis potestas sed illa que preest diebus. i. spiritualibus maior est. que vero carnalibus minor. ut quanta est inter solem 7 lunam tanta est inter pontifices 7 reges differentia cognoscat. hec ille. Multa adduci possunt ad probandum ea que dicimus que causa breuitatis omittimus addentes summum pontificem excellere dignitate ac auctoritate quoscumque siue temporali siue in spirituali statu exaltatos 7 honoratos.

Tertium privilegium beati Siluestri dicitur sacerdotalis sanctitas.

quia diebus suis placuit deo tota vita
sanctorum est dies. vñ p̄ma ad thesalō.
apostolus ait. Omnes vos filij lucis
estis. Tria nāq; dum esset pontifex:
vt placeret deo exercere voluit beatus
Silvester.

Primo pascere populum exēplo.

Secundo pascere populum vbo.

Tertio pascere populum tpali subsidio

Primo voluit pascere populum exē
plo. Nam adeo fide et moribus resplē
debat: vt non solum a xpianis: verum
etiam a paganis miro diligebat affe
ctu. **S**ecundo voluit pascere populum
verbo: quia sepius vultu angelico xp̄z
filium dei predicabat: xpianos p̄forta
bat: vt in fide stabiles permanerent:
et Constantinum de fide sacramentis
plene docuit et instruxit. Ut enim d̄r
in eius legenda: persequente ipso Cō
stantino xpianos exiuit Silvester de
vrbe: ac in quodam monte cum suis
clericis mansit. Cum Constantinus in
mirabilem lepram incidisset: ad osiliū
pontificum idolorum adducta erant
tria millia puerozum: vt eos occidi fa
ceret: et se in eorum sanguine recenti
et calido balnearet. egrediente eo ad
locum vbi balneum preparari debe
bat: matres puerozum obuiabant: mi
serabiliterq; lachrimis vllulabant. Cō
stantinus iussit stare currum: et erigē
dixit. Audite me omnes qui statis hic
Dignitas imperij Romani de fonte
nascitur pietatis: quē hanc etiam legē
dedit vt capitali sententia s̄deref q̄
cūq; in bello aliquem occidisset infā
tem. quanta ergo erit crudelitas: vt
hoc nostris faciamus filiis: quod nos
prohibuimus alienis. Melius est ergo

mori salua vita innocentum: q̄ p̄ eoz
interitum vitam recuperare crudelē.
Iussit ergo vt matribus suis pueri et
dona plurima preberentur. Sequenti
nocte Petrus et Paulus apparue
runt ei dicentes. Quoniam exhorui
sti sanguinis effusione: misit nos do
minus Iesus ch̄stus dare tibi recu
perande sanitatis consiliū. Silue
strum ergo episcopum qui apud mō
tem sirapi latitat accersire. Hic tibi
piscinam ostenderim qua iuersus ter
ab omni curaberis lepre morbo. Eui
gilans statim Constantinus misit mi
lites ad Siluestrum: quos videns ad
palmam martirij credidit se vocari.
Presentatus tandem Constantino au
diuit per ordinem sui somnij visionē
Percundanti Constantino q̄ essent
qui sibi apparuerunt duo d̄i. Redit
Silvester esse xp̄i apostolos et non
deos: quorum imagines offerri fecit
Silvester. et imperator tales esse qui
sibi apparuerūt exclamauit. Silvester
autem eum cathacuminū fecit: et vni
ebdomade ieiunium indixit sibi et car
ceres aperiri monuit. Cumq; in aquā
descendisset baptismatis: ibi admi
bilis splendor emicuit: sicq; mundus
exiuit: et Christum vidiſſe se asseruit.
Ipsa autem die sui baptismatis mul
ta ad ampliationem cultus Christi
statuit et ordinauit.

Tertio voluit beatus Silvester
pascere populum temporali subsidio.
Scribit nāq; in sua legēda q̄ omni
um orphanorum viduarum et paupe
rum nomina in scriptis habebat: et
omnibus necessaria p̄uidebat. fecit
etiam multa signa viuens qui mūdū

i z

spereuerat cum omnibus suis accipi
scētis. unde et in fine obdormiuit in
domino: cuius exemplo animentur
sacerdotes: ut sicut illi conformes sūt
in dignitate: ita eam studeant sequi
in vite sanctitate: et tātō magis omnes
obligantur deo ad rōnem reddendā
qui ab ipso plura dona suscipiūt: qui
ideo multo plura contulit beneficia:
ut ei seruientes magis exaltentur in
regno celorum: in quo uiuit et regnat
Amen.

**In circūcisōe domini. Sermo de
eadem.**

Fructus. 27. Iesus est circūcisus.

Postq̃ sumari sunt dies
octo: ut circūcideret puer
Scribunt hec vba Luce
2. in euāgelio hodierno.
Ardens amor: Iesu xpi ipsi⁹ mentem
pullare cepit in etate tenella et infātili
ut humano generi passionis sue bñfi
cia inciperet dispensare. Octaua nāq̃
die sanguinem suum fudit in circūcis
ione apparens velut peccator: circūcis
ionis legislatus: cum tamen mund⁹
fuerit ab omni sordē: et quia pium est
contemplare: qualiter puerulus ille la
chrimis circūcidebatur. idcirco in pñti
sermone de ipsius circūcisione dicturi
sumus pponentes fructū. Iesus est cir
cūcisus. Ad cuius explanationē tres
occlusiones notabim⁹.

Prima dicitur institutionis.

Secunda dicit observationis.

Tertia dicit cessatiōis.

**De sacramētū circūcisōis ueniēter
fuit institutum. c. 1.**

Prima occlusio dicitur institutio
nis. in q̃ dicitur circūcisionis sa

cramentum ueniēter fuisse institu
tum: quia deus illud instituit: sicut pz
gn. 17. ubi sic habet. Circūcideretur ex
vobis omne masculinum. et circūcide
tis carnem prepucij vestri: ut in signū
sit federis inter me et vos. Infans. 8.
dierum circūcideretur ex vobis. Huius
autem institutionis ueniētia triplex
assignat a Ricar. in. 4. di. pma.

Prima est ratione morbi.

Secunda est rōne temporis.

Tertia est rōne persone.

Prima ueniētia est rōne morbi:
contra quem circūcisio fuit instituta:
qui erat peccatus originale: qd̃ exp̃sse
representabat circūcisio: et quantum
ad causam et quantum ad p̃cessum: et
quantum ad effectum. Contrahitur
enim peccatum originale per pagati
onem libidinofam: quam causam cir
cūcisio representabat rōne morbi: in
quo fiebat: quod deseruit virtuti ge
neratiue. p̃cessus autē fuit circularis
quia ut dicit Anselmus: p̃mo p̃sona
corrupt naturam: deinde natura p̃
sonam: quem p̃cessum rep̃itabat cir
cūcisio per circularem pellicule incisi
onem. Effectus vero est superabūdā
tia concupiscentie quē rep̃itabat sup̃flui
tas pellis ab isto membro separabat
ideo nō tantum causam et p̃cessum et
effectus originalis peccati: sed etiam
deletio per circūcisionē significabat

**Secunda ueniētia fuit ratione
temporis in quo instituta fuit circūci
sio. Erat enim quedam dispositio ad
suscipiendum legem: et ad distinguen
dum populum cui danda erat lex ab
aliis populis: et ideo anteq̃ lex daret
ṽz iūctui. Fuit etiā instituta circūcisio**

ad significandum populum qui esset
deo peculiaris: et sui cultus mancipan-
das. **T**ertia uenientia dicitur rōe
personae: cui data fuit: qui fuit Abrahā
de quo dicitur genesis 17. Tulit autē
Abrahā Ismaelem filium suum: et
omnes uernaculos domus sue: uniuersos
quoque quos emerat cunctos mares et
omnibus uilis domus sue: et circūci-
dit carnem prepuj sui: et Ismael fili-
eius. 12. annos. impleuerat tempus cir-
cūcisionis sue. eadem die circūcisus ē
Abrahā et Ismael filius eius: et oēs
uiri domus illius tam uernaculi: quam
enticij et alienigene pariter circūcisi
sunt. Ipse equidem Abrahā post di-
luuium spūalius se diuino cultui mā-
cipauit. vñ exiit de terra sua: et de co-
gnatione: ut se ab infidelibus separa-
retur. ut habetur genesis. 12. capitulo
a quo erat descendurus: qui populus
legem scriptam erat suscepturus: et de
cuius genere nasciturus erat sanctus
sanctorum. et hoc est quod dicit apo-
stolus Ro. 4. Signum accepit circū-
cisionis signaculum iusticie fidei: que
est in prepuccio. ut sit pater omnium
credentium: huic dixerat deus genesis
12. capitulo. Ifaciam te in gentē ma-
gnam et benedicam tibi: et magnifica-
bo nomen tuum: et quilibet benedictus.
Benedicam benedicentibus tibi: et ma-
ledicā maledicentibus tibi: atque benedi-
centur uniuerse cognationes terre. de
cuius pmissionibus a deo sibi factis
plenius suo loco dicemus. nunc hō
hoc tantumcludere sufficiat quod circū-
cisionis mandatum Abrahā deus dedit
quā erat fidelissimus: amicissimus:
et obedientissimus: sicut patet legentibus

sacram scripturam.

Observatus est debitus ordo in
instrumento circūcisionis. c. 2.

Secunda conclusio dicitur obser-
uationis. Observatus etenim ē
debitus ordo in huius sacramenti dis-
pensatione: quia fiebat cum debito in-
strumento. scilicet cum cultello paterno.
unde Josue. 5. capitulo ait. Fac tibi
cultros lapideos et circūcide filios
israel. ubi dicit Ricardus quod hoc non
erat necessarium nisi in casu specta-
li. Et secundum Ugonem libro primo
de sacramentis. parte. 12. c. 2. Cultellus
de petra factus significat xps. de quo
dicit apostolus 1. cor. 10. Petra erat xps
propter quem ab electis omnis erat
abscindenda corruptio. fiebat insuper
circūcisio octaua die: ut patet ex uicis
in prima conclusionē. Et si dicatur. Hoc
non est verum: quia habetur Josue
quinto. Populus qui natus est in deser-
to. hic per quadraginta annos in itinere
latissime solitudinis incircūcisus fuit:
et postea circūcisi sunt a Josue in gal-
gala: et ista dilatio circūcisionis non
secundum legem eis fuisse imputata
in peccatum. Respondet Ric. ex glo.
augustini: quod cum illis fuit dispensatio
inpiratione diuina triplici de causa:
ut non teneretur circūcidi in deserto:
scilicet ut habet numerorum. 9. quā nubes
eleuabatur de tabernaculo debebant
proficisci: et quia non presciebant factu-
ram eleuationem nubis: et non potu-
issent sine nimio grauamine proficisci:
quando de nouo essent circūcisi: ideo
dispensatum fuit cum eis: ut non tene-
retur circūcidi in deserto: et etiam quia
dum erant in deserto in quo non alij

habitabāt cum eis: erant sufficienter
distīdi ab aliis populis. Quare aut
circūcisio fiebat octaua die, triplex rō
assignari potest.

Prima ratio est sūm intellectum tro
pologicū.

Secūda rō ē sūm intellectū analogicū.

Tertia rō ē sūm intellectū hīstōricū.

Prima ratio est sūm intellectū tro
pologicū: et ista ut octo dies accipi
ant p octo 'que requirunt ad circūci
sionem spiritualem.

Primū est peccati cognitio.

Secūda ē ppositū discernēdi malū. et
faciendi bonū.

Tertiū est pudor de peccato.

Quartū est timor de futuro iudicio.

Quintū est contritio.

Sextū est confessio.

Septimum est spes venie.

Octauum est satisfactio.

In quibus omnibus velut in octo di
ebus peccator iustificatur.

Secūda ratio est sūm intellectum
anologicū: quam tangit Ugo li.
p̄mo de sacramētis. c. z. dicens. Ode
narius in sacra scriptura aliquando
tempus r̄enerationis significat: quod
post p̄ntem septem dieb' currit vitā
sequitur aliquando tempus gratie: in
qua quasi post sabbatum legis eterna
bona deo seruientib' p̄mittunt. meri
to q̄ circūcisio iussa ē fieri octaua die
ut ostenderetur q̄ in tempore gratie
corda circūcidenda erant per emun
dationē iniquitatis: et in tempore re
surrectionis corpa per dispositionem
corruptionis.

Tertia ratio est sūm intellectum hī
stōricū: seu litteralē. Nā sicut dicit rabī

Moyles maximus p̄s et theologus
iudeus. puer in septem diebus tante
teneritudinis est: quante est adhuc in
utero matris. In octaua autem die
fortificatur et solidatur: et ideo noluit
deus ante octauū diē circūcidere ob
numiam teneritudinē nimīū ledē: et
ne parētes: quoz amor per p̄cessum
temporis crescit ad filios: straherent
filios a circūcisione: noluit q̄ ultra
octauum diem differret. Sed circa
hoc contingit dubitare. quia ut dicit
Ugo de sacramētis. vbi s. q̄ alij q̄
ante diem octauum decedebāt salua
bant in fide parentum qui ante octa
uam diem non debebāt circūcidi. Et
magister sententiarū contrariū videtur
sentire di. p̄ma quarti. vbi dicit q̄ ne
cessitate mortis añ octauā diē circūci
debant. Ad quozum recordiam dicit
Ric. q̄ circūcisio fiebat ex necessitate
mortis añ octauam diem solum ha
bebat effectum: et tamen si non fiebat
propter timorem ne acceleretur mors
puerī: puer saluabatur in fide parētū
vnde dicit Ric. q̄ non est sentiendū
magistro q̄ tales peribant sicut par
uuli: qui modo moriuntur ante bap
tismum. Noluit enim deus puerum
obligari ad circūcisionem añ octauaz
diem. Si autem queratur quare mu
lieres non circūcidebāt: assignari pos
sunt plures rōnes. Prima rō est Alex.
de alef in quarto volumine sūme sue
et Ric. in declaratione l̄e. s. quia cor
ruptio nature per quam peccatū ori
ginale strahit p̄ncipaliter fuit a viro
q̄ a muliere. Nam si Adam non pec
casset post q̄ Eva peccauit: peccatū
originale p̄s eius non contraxisset.

189
Secūda rō est eorūdem. quia mulieri
membrum generatiue deseruiens nō
est actum circūcisioni: sicut virile mē
brum. **T**ertia rō fm eosdem est: q
circūcisio data fuit in signū distincti
uum. 7 qā vir est caput mulieris: vt
dī pma cor. 9. ideo sufficiebat ad po
puli fidelis distinctionē signaculum
datum viris. Ugo hō de sacramētis
libro pmo. parte. 12. aliā assignat rōnē
dicens q in sacra scriptura p masculū
sexum animam: per muliebriē hō car
nem significare solet: vt ostenderetur
q illa exterior circūcisio animab⁹ san
ctificationē ostulit. s. carni nō abstulit
corruptionē.

Quā uenienter multis rōib⁹ cessare
debet circūcisio. c. 2.

Tertia conclusio dī cessatiōis. vbi
de cessatione circūcisionis inq
rere debemus 7 cōsiderare pmaxime
tria. **P**rimum rōnis euidentia.

Secūdu temporeis circūstantia.

Tertiū digna obseruātia.

Primū cōsiderādū dī rōnis euide
tia. s. qre rōne circūcisio debuit cessare
fm illud apo. ad galla. 5. Si circūci
dimini: xps vobis nil pderit. 7 ad h
rūdet Alex. de ales in quarto voluie
sūme 7 Ric. vt s. qā sic apo. pma cor.
. 12. Cū venerit qd pfectum est euacua
bit qd ex parte est. Sed baptismū est
pfectior medicina q circūcisio 7 qstū
ad significationē: 7 quantum ad glie
collationē: 7 etiā quantum ad ampli
orem sui ostensionē. Significat enim
sanatorē morbi expressi⁹ 7 ostet grāz
abūdātius: 7 etiam qā est sacramētū
omune: qā sibi nō appropriat nec seruū
nec gētem. vnde ad galla. 3. apo. ait

Quicūq in xpo baptizati estis: xpm
induitis. nō est iude⁹ nec grec⁹. nō ē
seruus nec liber. nō est mascul⁹ nec fe
mina: omnes vos vnū estis in xpo:
ideo nō est amplius circūcisio ueniē
nec necessaria.

Secūdu cōsiderandū dī tps circū
stātia. Nam vt dicit Ricar. legalia
habuerūt xpm suam: 7 seruari de
buerunt vsq ad passionem xpi: s. in
passione xpi vim suam amiserūt. Cui
attestat quod dicit saluator 30. 19.
Consummatum est: tñ post passionem
aū tempus diuulgati euangelij licitū
fuit illis qui de iudeis conuertebantur
ad fidem seruare legalia: nō spem po
nendo in eis: s. ad cuitandū scandalū
7 vt lex deduceret ad tumultū cū ho
nore: ne quasi ac si semper mala vide
ret repudiare. Post tēpus hō diuul
gati euangelij nulli fuit licitum serua
re illa legalia. Hinc est quod pau. vt
habet aduū. 6. circūcidit Thimotheū
quia nondū erat diuulgatū euāgeli
um: 7 ne iudeum scandalizaret: 7 qā
Thimotheus erat de matre iudea: Ti
tus hō qā simpliciter erat gentilis:
circūcidere noluit: vt in circūcisione
Thimothei ostēderet sacramēta lega
lia non debere damnari: 7 in hoc qā
Titum circūcidere noluit: vt ostēdet
ea non esse necessaria.

Tertium cōsiderandū dī digna ob
seruantia. Voluit enim dñs noster
Iesus xps dignam circūcisionis legē
obseruare: qd uenienter factū oñdit
Alex. in quarto ppē sex causas. pma
causa. est: vt ostenderet se esse filium
Abrae: cui data est circūcisio: 7 cui p
dictū erat gñ. 22. Bñdicent in semine

i 4

tuo omnes gentes. Semen autem istud est xps. vt dicitur ad galla. 4. vnde cum tota posteritas Abrae circūcideretur: non crederetur xps esse filius Abrae: nec ille in quo implēde erāt pmissiones: nisi fuisset circūcisus

Secūda causa fuit vt per sbedionē suam nō a seruitute legis absolueret

Tertia causa quia noluit soluere legē sed adimplere et terminare.

Quarta causa fuit vt se ostenderet pncipium et causam sanctificationis que fiebat per tria remedia contra peccatum. s. per sacrificia a tempore abel vsq; ad abraam. per circūcisionem ab abraaz vsq; ad xpm. a xpo per baptismum in nouo testamento. vnde deuit xpm esse baptizatum et circūcisum et oblatum. **Q**uinta causa fuit vt esset frater iudeorum: vt ostenderet se esse illum de quo Moyses dixit. Prophetam suscitabit vobis deus de fratribus vestris: ipsum audite. deuterono. 18.

Sexta causa fuit vt iudei occasionez haberent ipsum non recipiendi: nisi esset circūcisus. Uide ergo o rationalis creatura quanta fuit hodie humilitas incarnati filij dei. Intuere quāta sit caritas eius qui non propter se sed propter te voluit circūcidi. Contemplanare qualiter hodie innocens sanguinem cepit effundere. Inspice quādo accipitur ex manibus matris: vt ducatur ad circūcisionem. Audi matrem dicentem Ioseph: qui forte eum portabat. Sit tibi commissus filius meus paruulus: vt q̄ leuius fieri possit circūcidatur. O vgo sanctissima et de filio tuo tenera quid facies quando filium tuum videbis a planta pedis vsq; ad

caput totaliter vulneratum. sanguine irrigatum. Remanet in tuguriolo mater expectans filium circūcisum. o anima fidelis compatere dilectū tuo quando circūcidebatur: plorabat: flebat lachrimabat clamabat dicens. a. a. a. quasi anima mea ppter tua peccata hanc penam sustineo: ppter tua peccata sanguinem fundo o anima: sed multo maiora p te facere sum parat⁹ quia amore tuo languco: amore tuo vulnerari et crucifigi cupisco. Sed tempus expecto conueniens et idoneum. Reportatur filius matri: quem plangentem pre dolore ipsa stringit ad pectus: consolatur eum blanditis vgo piissima: et lacte pascit virginco ei tamen dicere poterat et non sine lachrimis. O sacratissime fili: in quo nullum reperietur peccatum: hodie propter peccatores tanq̄ peccator es vulneratus: hodie de tuo corpore cū dolore sanguis effluxit. hodie violētā penam p hominib⁹ s̄bire cepisti. o filii mi delicate. et huiusmodi verbis dilectum Iesum osculādo alloquebatur. Nos vero matrem cum filio venemur: ipsamq; matrem deprecemur humiliter vt dignet filium suum nobis propiciū facere per meritum sue circūcisionis: qui est benedictus in secula. Amen.

In festo epiphanie. sermo de eadē fructus. 28. Iesum adorant reges.

Uidimus stellam eius in oriente: et venim⁹ adorare eum. Scribuntur hec vba. Mat. 2. c. et in euangelio p̄ntis solēnitatis. Ne putarent homines xpm non esse deum: huius

170
natiuitas a pastoribus tanq̃ a simpli-
cibus fuerat reuelata: aduocati sunt
reges ⁊ sapientes premoniti miraculo
nouo stelle apparentis: qui xpm natū
in hierusalem quærūt adorare: ipsiq̃
ibi non inuenientes non desisterunt
accepto pposito exiētes hierosolimā
stelle ducatum secuti sunt: que illos
ad presepiū duxit: vbi xpm videntes
pānorū viliū paupertate conclu-
sum tanq̃ deum p hominū salute
incarnatum sunt venerati. Hoc nobis
sacramentum pie contemplandum p-
ponit hodie scta mater ecclesia: vbi
⁊ nos studia nostra debemus appo-
nere: vt simul cum his regibus xpm
inueniamus dicentes cum ipsis. Vi-
dimus stellam eius in oriente. i. spūs
santi gratiam: qua illustrati sumus
per patriarcharū oracula: per pphē-
tarū testimonia: ac per sanctorū
omniū documenta: vt cognoscām⁹
xpm filium dei affectuosa mente a
nobis fore colēdū: ⁊ venim⁹ adorare
eum. in quibus verbis fruct⁹ occurrit
declaran⁹: qui ē Iesum adorant re-
ges. Pro cuius intelligentia de his
rebus tria mysteria cōsiderabimus.

Primū dī illuminatio.

Secūda dī affectio.

Tertium dī deuotio.

¶ **¶** Magi illuminati fuerunt appa-
ritiōe stelle. c. i.

Primū mysteriū cōtemplan-
dū dicitur illuminatio. de quo
fit mentio in euangelio: q̃ magi isti
fuerunt illuminati vt crederēt in xpm
apparente eis stella miraculi: vbi tres
occlusiones sunt notande.

¶ Prima dī nominationis.

¶ Secūda dī apparitiōis.

¶ Tertia dī cōditionis.

¶ Prima occlusio dicitur nominatio
nis. Isti enim reges nominant⁹ ma-
gi. i. malefici. vnde Exodi. 8. malefici
pharaonis dicuntur magi. Dicit. n.
Brisostimus istos fuisse maleficos: s̃
postea conuersos: quibus dominus
voluit natiuitatem suam reuelare: vlti-
mū dicuntur magi quasi illusoꝛes: quia
herodem i. luserunt. Rabanus vero
dicit magi sunt qui de singulis reb⁹
philosophantur. vnde magus idem
est quod sapiens. Nam perse magus
hebraice scriba. grece philosophus. la-
tine vero sapiens dicitur. vnde ⁊ ma-
gi quasi sapientia magni. De his sic
dicit Remigius. Sciendum est autē
q̃ varia est de magis opinio. Quidā
enim dicunt eos fuisse caldeos: ⁊ cal-
dei pro deo stellam colebant: ⁊ idcir-
co dixerunt q̃ nuncupatio eorū de-
orum ostenderit verum deum natū
Alij dicunt persas eos fuisse. Non
nulli dicunt illos de vltimis finibus
terre fuisse. alij vero asserunt eos fuis-
se nepotes Balaam: quod magis est
credendum. Balaam enim inter cete-
ra que pphetauit dicit numeri. 24.
Dietur stella ex Jacob. ⁊ exurgēt ho-
mo de Israel. Isti uero hanc pphēti-
am mox ut uiderunt stellam nouam
intellerunt regem natū ⁊ uenerūt
hec Remigius.

¶ Secūda conclusio dicitur appa-
ritiōis. secundum enim q̃ dicit Bri-
sostimus super Mat. quidam secreto-
rum inspectoꝛes de genere Balaam
elegerunt de se ipsis duodecim. ⁊ si
quis moriebatur: filius eius: aut

aliquis p̄p̄inquoꝝ in eius loco s̄stitu
ebat. vt p̄ singulos ānos certo tēpoꝝe
super montem victoriam ascēdebāt:
vbi tribus diebus orabant deum: vt
eis stellam illam quam Balaam p̄e
dixerat ostenderet. Quadam vice oī
sic ibi manerent tres reges: stella q̄dā
ad eos super montem venit: que ha
bebat formam pulcherrimi pueri: sup
cuius caput crux splendebat: que ma
gis allocuta est dicens. Ite velocius
in terrā iuda: ⁊ regem quem queritis
natum inuenietis.

Tertia conclusio dicit̄ additionis. Ifue
re nāq̄ fm̄ Remigium multi qui vi
derunt stellam illam spiritū sanctum
fuisse: quia sicut discipulis in flāma
ignis apparuit: ita ⁊ his regib⁹ in spe
stelle. Alij autem dixerunt fuisse an
gelum. Sed hā doctorum opinio ē
q̄ fuit stella realiter de nouo creata.
vnde glo. super illo x̄bo. Vidimus
stellam eius dicit̄ p̄p̄iam: quia hanc
creauit ad ostensionem. Dicunt tamē
sācti q̄ hec stella ab alijs differebat in
multis. **P**rima differentia erat: quia
fm̄ glo. super. **M**at. differebat in ori
gine: quia alie facte sunt in mūdi p̄n
cipio: hec x̄bo de nouo creata est. **S**e
cūda differentia est quia differebat i
officio: quia alie stelle facte sūt vt sint
in signa tempora: hec autē vt magis
viam preberet. **T**ertia differentia erat
quia differebat in duratione: q̄a alie
stelle sunt perpetue: hec autem p̄pleto
officio suo rediit in p̄iacentem mate
riam. **Q**uarta differentia erat: quia
secūdam Fulgentiū differebat in situ
quia non erat localiter sita in firma
mento: sed pendebat in medullis ae

ris p̄ima terre. **Q**uinta differentia
erat: quia differebat i fulgore: quia ce
teris erat splēdidior: ⁊ in meridie splē
didissima apparebat: nec splendorem
eius splendor solis poterat occultare.
Sexta differentia erat: q̄a differebat
in motu: q̄a precedebat magis motu
viatoris. Non enim mouebat motu
circulari: sed quasi motu p̄gressiuo.

Septima differentia erat: quia disse
rebat secundum Crisostimum in oc
cultatione ⁊ apparitione: quia aliquā
do apparebat: aliquando occultabatur.
Cū n. intrauerunt Hierosolimā occul
tauit se ipsā. Deinde vbi Herodes reli
querunt se ipsam monstrauit. vnde
concludit Crisostimus. Videtur hec
stella virtus inuisibilis fuisse in talē
apparentiam formata. Sed dubium
in mentem venit: p̄pter ea que dicta
sunt: quomodo isti x̄pm deum natum
in stelle apparitione intellexerunt. Et
dicit Leo papa in sermone de epipha
nia. Preter illam stelle speciem: que
corporeum incitauit obtutum fulgē
tior veritatis radi⁹ eorum corda per
docuit. Augustinus x̄bo in libro de
questionib⁹ noui ⁊ veteris testamēti
concordare videt̄ cum sententia Cri
sostini superius allegata. Aut enim sic
Iudeorum natum regē intellexerūt
cum stella iudaice temporalis rex so
leat designari. Hi enim **M**agi caldei
non malivolentiam astroꝝum cursū:
sed rerum curiositate speculabantur.
In sermone vero de epiphania ait:
Dicturus es a quibus audierunt q̄
talis stella Christum natum significa
ret. Profecto ab Angelis aliqua
admonitione reuelationis.

Queris fortasse an ab angelis bonis
an malis xpm quidem ⁊ angeli mali
hoc est demones filium dei esse p̄fessi
sunt. Sed cur ⁊ a bonis non audie
runt quando in xpo adorando salus
eorum inquirebatur: non iniquitas
damnabatur. Potuerunt ḡ illis an
gelis dicere. stella quam vidisti xpi ē.
Ite adorare illum vbi nat⁹ est. sic hic
angelus. Colligim⁹ tamen ex omni
bus mentem illorum regum siue ap
parente illis angelo: siue loquēte: siue
puerulo in medio stelle fuisse illumi
natam intrinsecus virtute spiritus san
cti: vt omnes simul intelligerent natū
esse filium dei.

Quod grandis erat affectio magorum
erga xpm natum. c. 2.

Secundum misterium templi
dum dicit affectio. Tanta etenim
affectio ad xpm natum magi postq̄
eum cognouerunt sunt moti: vt non
tenerentur viarum asperitate: quin ad
xpm querendum omni sollicitudine
se p̄tingerent. Nam ab oriente ve
nerunt hierosolimā: vbi tria occurrūt
cōsideranda.

Primū est velocitas.

Secundum est localitas.

Tertium est iniquitas.

Primū cōsiderādū dicit esse velo
citas: quia vt cōmuniter tenent docto
res cum tredecim dierum esset xpus
magi ad eum stella duce venerunt:
quod si admirari nos cogat q̄ in taz
paruo tempore per tanta terrarum
spacia venire potuerūt. scilicet ab oriente in
hierusalem: que in medio mundi or
esse sita. potest tamen dici secundum
Remigium q̄ puer ad quem ipsi p̄pe

rabant eos perducere potuit: vel fin
Hieronymum q̄ super dromedarios
venerunt: qui sunt animalia velocissi
ma: que tantum currunt in vna die:
quantum equus in tribus.

Secundum considerandum dicit
localitas. vbi doctores querunt: cur
isti magi specialiter venerūt hierusalē
potius q̄ ad aliam ciuitatem mundi
⁊ respōdet Remigius dicens: q̄ hieru
salem regia ciuitas erat: ⁊ crediderūt
q̄ talis nō nisi in vrbe regii nasci de
bisset: siue venerunt vt locum natiui
tatis certius discere possent: Siue vt
adimpleretur quod dictum est. De
syon exibit lex ⁊ verbum domini de
hierusalem. quia ibi p̄mo annūciatus
est xps. siue vt studio. Magorum dā
naretur pigritia iudeorum. hec Re
migius. Quanta ho fuerit tunc iude
orum negligentia: per se patet: qui cū
per scripturas inuenerunt xpi aduētū
esse p̄pinquum: videruntq̄ reges a
finibus terre venisse ad illum adoran
dum: quibus ⁊ ipsi locum natiuitatis
reuelant: non curarunt ad eundem lo
cum ipsis p̄fecto vicinum p̄perare. vñ
Augu. in sermone de epiphania ait.
Cū multi nati atq̄ defuncti essent re
ges iudeorū: nūq̄ quēq̄ illoz adorā
dum Magi quesierūt: q̄a neq̄ quēq̄
eorum de celo loquentem didicerūt.
Non itaq̄ legi iudeorum quales esse
illie solebant: hunc tam magnum ho
nozem longinqui alienigene ab eodē
regno prorsus extranei a se debere ar
bitrantur. Sed talem natum didice
runt in quo adorādo se salutem: que
sz dictū ē cōsecuturos minime dubitāre
Nec enim etas erat saltem cui adula

cio humana seruaret: non in membris
purpura: s; i capite diadema fulgebat
Non pompa famulantium: non ter
roz exercitus: non gloriosa fama pre
liorum. Hos ad cum viros ex remo
tis terris cum tanto voto supplicatio
nis attraxerat. Iacebat in psepio puer
ortu recens: eriguus corpore: otempti
bilis paupertate. Sed magnus aliqd
latebat in paruulo. quidem illi homi
nes pmitte gentium. non terra por
tante: sed celo narrante didicerat. hec
ille Ubi ostenditur qđ grande argu
mentum iudei potuerunt habere ex
aduentu 7 reuelatione magorum.

Tertium considerandum dicitur
iniquitas que herodis regis mentes
inuasit: quia audiens aduentum mago
rum turbatus ē: 7 omnis hierosolima
cum illo. Timēs secundū Crisostimū
ne a iudeis a regno expelleretur: 7 ne
etiam a romanis culpāri posset: si ali
quis rex ibi vocaret: quem augustus
non ostendisset: 7 notanda sunt verba
ista. 7 omnis hierosolima cum illo. s.
maioribus ciuitatis: qui fauebant he
rodi. Et colloquio habito herodes
cum sacerdotibus 7 scribis de loco
natiuitatis xpi clam vocatis Magis:
quia non confidebat de iudeis: 7 ideo
voluit suum consiliū eos latere: dili
genter didicit ab eis tempus stelle: qđ
apparuerat eis: 7 mittens illos in be
thlehem dixit. Ite 7 interrogate dili
genter de puero: 7 cum inueneritis
renunciate mihi: vt 7 ego veniēs ado
rem eum. O malignitas herodis su
perbi. O venenosa 7 dolosa locutio.
O iniqua astutia serpentina: pro qua
sicut inquit Grego. in omel. adorare

velle simulat: vt quasi hūc si inuenire
posset extinguat. Hec ille.

Quanta fuit deuotio Magorum
erga xpm natum. c. 2.

Tertium misterium contemplandū
videt deuotio. Exeuntes nāq;
reges isti hierosolimam viderunt stel
lam antecedentem eos: vsq; dum ve
niens staret supra vbi erat puer. O qđ
fuit tunc in eorum cordibus solatio.
quādo intrantes domum inuenerūt
puerum cum Maria matre eius. abe
rat autem secundum Rabanū diuino
natu Ioseph: 7 Magi tria deuotiōis
7 humilitatis sue signa in xpo puulo
demonstrant.

Primū signū fuit adorationis.

Secundū signū fuit oblationis.

Tertium signū fuit congratulationis.

Primū signū fuit adorationis: qđ
procedētes adorauerūt eum. vbi sic ex
clamat deuotus Ber. Quid facitis o
Magi lactantē puerū adoratis in tu
guriollo vili: in vilib; panis. Nōne
deus iste qđ rex iste. 7 vbi aula regia:
vbi tron; vbi curie regalis frequētia:
Ioseph 7 Maria. isti insipientes fa
ci sunt: vt fierent sapientes.

Secundū signū fuit oblationis: qđ
apertis thesauris suis obtulerunt ei
munera aurū thus 7 mirrā. Erat. n.
traditio antiquorum secundū Remi
gium: vt nullas ad regem vacuus in
troiret. Perse autem 7 Caldei talia
munera consueuerūt offerre secundū
augustinum in sermone de epiphāia.
aurum describitur regi magno. Thus
immolatur vt deo. Mira prebetur
tanq; p salute omnium morturo.

Tertium signū fuit congratulationis

72
Die namq̃ credere possumus: q̃ be-
nedictus ille filius quem isti reges tā-
to labore quesierunt: quem colebant:
quem tantum venerabantur affectu:
eos absq̃ letitia abire non permiserit
Idcirco consideremus qualiter in bra-
chijs mris exstans aspicebat magos
ilari facie: ipsiq̃ gestu ⁊ nutu dulcis
blandiebatur. non exprimebat verba
sed signis quibus poterat de illorum
visitatione ostendebat se letum fore.
Et virgo illa mater intacta: que hu-
manissima erat ⁊ mitis atq̃ mansue-
ta: postq̃ viderat in his regibus tan-
tam fidem tantamq̃ deuotionē: mul-
ta eis veracundo sermone de filio suo
est locuta: enarrādo qualiter angel⁹
ānunciavit: ipsaq̃ conceperat ⁊ partu-
rierat: angelis cantantibus atq̃ ānū-
tiantibus pastoribus eius natiuitatez
⁊ quomodo ipse dominus incarnat⁹
fuerat: vt saluum faceret gen⁹ huma-
num. Cōmendabat ex hoc magoz
prudētiam sollicitudinem benignita-
tem: qui ad ipsum videndum tam ci-
tius preparauerant: ⁊ dicebat eis. pro
vestra remuneratiōe sciatis quia quē
adoratis deus est: cui munera obtuli-
stis: quia rex est ipsum ⁊ in brachijs
suscipite: quia homo est. Itaq̃ filium
suum liberalissime vnicuiq̃ eozū am-
plexandum pōrigebat. O virginis cō-
sueta pietas. o fili dei profūda huma-
nitas. o gratia super excessiua orien-
talium regum: qui a ṽgine matre fili-
um dei incarnatum inter sua pectora
stringēdum suscipiunt. Contemur etiā
nos ⁊ mētem disponere: quia nec no-
bis negabit se filius dei. Magi ṽo ad-
moniti in somnijs ne redirent ad Be-

roden: per aliam viam reuersi sunt in
regionem suam. De quo dicit Criso.
super Mat. Cum reuersi fuissent pre-
dicantes multos erudierūt. ⁊ deniq̃
cum Thomas esset in prouincia illa:
baptizati sunt ⁊ facti sunt adiutores p̃-
dicationis illius: quozum corpora p̃-
felicem mortem p̃mo per Helenam
Constantini matrem reperta ⁊ in Cō-
stantinopoli translata. secūdo per san-
ctum Eustorgium mediolanensem ar-
chiepiscopum. Mediolanū perducta.
Ultimo per Federicum imperatores
Coloniam theotonie sūt delata. Ani-
me vero eozum viuunt in eterna glo-
ria. Amen.

In vigilia natiuitatis domini no-
stri Jesu xpi. Sermo de sancto Jo-
seph: qui fuit scriptus: dum magister
Robertus predicaret ad aduē. ⁊ non
est politus ante natiuitatem domini
quia non est de tractatu aduentus.

Ioseph fili David noli ti-
mere accipe Mariā in cō-
iugē tuā. quod in ea natū-
est de spū sancto est. Mat
p̃mo. c. ⁊ in euāgelio hodierno. Dile-
ctissimi i xpo Jesu noster doctor Bo-
nauetura. 45. di. quarti li. sūaz dicit
q̃ est nobilissima res nobis miseris
mortalib⁹ hoc in mūdo hēre singula-
rē deuotionē nō solū deo eterno: sed
suis gloriosis sanctis: q̃b⁹ orōnes n̄re
sepe debēt v̄sari: q̃a i hoc relucet eoz
deuotio: ⁊ mouet trib⁹ rōnib⁹. p̃o p̃p̃e
nostrā inopiā. 2o p̃pter diuinā reuerē-
tiā. 3o p̃pter sanctorū gloriā. p̃o ē p̃p̃e
inopiā: q̃a nō solū meritis: q̃i nō me-
remur i diuio v̄spectu vnū mimū sp̃i-
rituale meritiū: imo sum⁹ poti⁹ pleni

de meritis et peccatis: sed in oratione
sanctorum adheremus ipsorum mentis
qui sunt copiosi in regno celorum.

Item quia sumus obumbrati carne
mortalis: ac pauperes amore. et quoni-
am aliqui sunt: qui per unam spirituales
passionem magis amant sanctos quam
deum secundam unam confidentiam:
propter hanc primam rationem non
dedignatur deus: ut habeamus san-
ctos deuotos considerata nostra paup-
tate. Item quando confugimus ad
illas orationes sanctorum consistemus
nostram paruitatem: et agnoscimus
sanctos dei: ac eos amore reueremur
Sunt multi qui bona agunt respectu
sanctorum: et ista doctrina non est va-
na: sed bona. Item debemus etiam
valde venerari sanctos: quoniam con-
sideramus premii altitudinem. Relin-
quam ergo hoc mane omnes docto-
res et sanctos alte et cum oculo cordis
aspiciendo ad celum video unam sedem
in qua moratur ille homo sponsus vir-
ginis: senex deuotus: pater putatiuus
sanctus Ioseph. hic est meus deuotus
et iam venit mihi semel in mente: ut le-
gerem aliquid de eo: ac querendo scri-
pturas sacras reperi quod sanctus Ioseph
est unus de gloriosioribus sanctis pa-
radisi: propterea firmani in mente mea
unum propositum bonum. videlicet de
habendo cum pro meo aduocato: ac pro
dicare toti mundo: quod haberent eum
in reuerentia. ideo proposui predicare
de eo: quia in euangelio fit de eo ho-
die mentio. et causa veniendi ad pre-
dicationis nostre ordinem assumpsit
verba. Mat. primo. c. in themate. in quibus
sacratissimis verbis denoto sancti Ioseph

tres gloriosissimas excellentias ul-
tra alios sanctos.

Prima est excell. virginalis.

Secunda est excell. filialis.

Tertia est excell. diuinalis.

Quoniam in beato Ioseph fuit excellētia
virginalis. c. i.

Ape primam excellētiā: que est vir-
ginalis. ubi demonstrabo vestris
reuerentiis quātū fuit excellēs meritū
ioseph: quod sedet in celis alte: ac veniamur
cum tribus dignitatibus.

Prima est virginalis unio.

Secunda est virginalis conuersatio.

Tertia est virginalis auxiliatio.

Prima uocatur virginalis unio. scilicet quod
infra Mariā et Ioseph fuit unus amor
sanctissimus. Nam post filium suū magis
Ioseph amauit quam alium sanctum. nam
pia mente credi potest quod spiritus sanctus
uniuisset uirginem amore ad Ioseph
amandum. et nisi ab ipso spiritu sancto
processisset: matrimonium eorum con-
tractum non fuisset. Tu posses dicere
non fuit uerum matrimonium ut ait
Hieronymus. aduersus Iulianum. Ioseph
Marię potius custos fuit quam maritus
et in euangelio. Ioseph uolebat dimit-
tere eam. et non fuit matrimoniū
Magister. 20. di. 4. sententię. di. quod
inter Mariā et Ioseph fuit intimus
matrimonium. et habes. 27. di. q. 2.
c. Institutum. et tenent hoc. uidelicet
Ric. Bonauentura. 20. di. quarti senten-
tiarum. et the. tertia parte. q. 29. sequen-
tes sententiā magistrī declarant duo-
bus modis. Primo quod in matrimonio
est quidā perfectio in esse primo. et in esse secundo.
prima in esse primo aspiciat: que sunt de

essentia matrimonij. Secūda pspicit
quandam substantiā particulare que ē
actus matrimonij Item illud quod ē
i esse pmo in sancto matrimonio est
quedam mutua potestas: quam dat
sponsa suo sponso: et econuerso: simul
uiuendo: ac ipsis inuicem seruendo:
quo ad obsequia matrimonialia: tam
nō quo ad copulam carnalem: et ista
vnio fuit inter Mariam et Joseph.
In secunda que est in esse 2°. que p.
spicit actū matrimoniale non fuit int
Joseph et Mariam: quia licet amarēt
se tāq̃ sponso: ac infimal habitarent
mutarunt copulam carnalem per spi
ritus sancti operationez in copulam
virginalem. vt in c. Beata Maria .
.27. q. 2. Nam quando stabant in tē
plo pontifices querebāt eam nubere
secundum legem: et ipsa vouerat vir
ginitatem: et ppter hoc non fecerat
contra legis debitum: quia illam co
pulam matrimonij operatione spūs
sancti mutauit in virginitatem: quoni
am sic erat voluntas dei. et similiter
sic fecit Joseph. Et abbis Hiero. rñde
intelligendo maritum largo modo:
in quo intelligitur actus matrimonij
Propterea dixit mag̃ custos q̃ ma
ritus. Item quia fuit error heretico
rum dicentium malum de virgine.
videlicet q̃ habuerat coitum Joseph
Ideo Hierony. ipsaz excusando dixit
Abba predicta: et aduersus heluidium
reddidit rationem: vt infra dicam. v3.
de abbis Joseph: qui voluit Mariam
relinquere: quia aliqui doctores di
cūt. Quando Joseph vidit Mariam
pregnatam de spiritu sancto incepit
dubitare de ea: et volebat eam relin

quere: ne scandalum sequeretur. Jo.
Gregorius aliter dicit. Et ego cū eo
q̃ quādo Joseph vidit Mariam pre
gnantē: non cogitauit malā aliq̃ de
ea: s̃ credendo et bonitati virginis cre
debat q̃ aliquid dei esset operatum
secrete in ea: ppter ea voluit recedere.
et dicit Jo. Criso. O inextimabilis ven
ter marie virginis. mag̃ enim crede
bat Joseph virginitati ei? q̃ vtero ei?
et magis credebat virginē posse deipe
q̃ mariam posse peccare. Dic mihi.
quis enim te mouet ad hanc opinio
nem: nisi q̃ Joseph viderat mariam
q̃ ei miraculose data fuerat i ei? spō
sam. Nam ipse erat senex et maria. i. 4^a
annoz: et vt scitis erat a pōtificibus
preceptū q̃ omnes mulieres deberēt
se nubere: et maria vouerat virginatē:
et tñ erat factū dictum preceptum vt
habes de uteron. 7. c. ppter ea maria
nolens legi contradicere dixit. vadā ad
pontificē: qm̃ virginatē voui: et narra
bo negociū: introiuitq̃ ad sancta san
ctorū faciēs orōnē: et venit vox angeli
ea ac dixit. Cui flozebit vga in manu
illā tenētis: et supueniet colūba: date
illi in vxorē: et sic factū ē: et tūc multi
iuuenes vga habuerūt ac nemini flo
ruit. secūda die orarūt et data fuit Jo
seph vga in manu et floruit: et colūba
accessit sup eū. Tūc pontifex spū scō
inspirat⁹ dedit illi mariā in sponsam
et ab hac re potuit Jo: Criso. arbitrari
q̃ Joseph nō aliū intelligere potu
erat nisi q̃ a re diuina hoc pcesserat i
maria. alia ē opinio q̃ Joseph vidit
virginē pregnatē: vidit vnū splēdorez
in ea tā relucētē: q̃ exibat a sensibus:
q̃ nō poterat eā intueri: ideo volebat

eam dimittere: propterea cogita quāti
meriti est Ioseph: qui talē habuit in
uoxē & ginē. Itē considera quāt⁹ erat
amor Marię: ga spōsū suū. nā erat
sanctior ceteris aliis. Cupiebatq; pphaz
salutē: ac aliorū ceterorū. q̄ nō dubites
q̄ etiā Ioseph salutē desiderabat:
quem tantū diligebat. & ista est & gi
nalis unio. Nam tantus fuit cū & gi
ne unit⁹: quātū fuit sponsus virginis
Tolle secundā que fuit virginalis
sacrificatio. Ioseph habuit istam excel
lentia. s. & ginalis sacrificatiōē. & vidit
innumerabiles dei gratias. & aduerte
q̄ ista est regula generalis: q̄ qui ma
lam habent societate in hoc mundo
male agunt: & ecōuerso. Quot sunt q̄
in hac nocte ludunt & blasphemant
deum & virginem. O canes p̄ditores!
Erit vnus qui bonam habebit volun
tate: & vnus ribaldus destruet eam.
Ambrosius dicit q̄ & go fuit sanctior
aliis mater dei: ac plena spū sancto: &
erat virgo nō solum corpore sed etiā
mente & corde: nec in ea fuit vnq̄ ma
cula alicuius peccati. Et propterea quid
credis q̄ agebat Ioseph: qui plures
videbat sponsam suam nocte leuāte:
ad orationē: ac de nocte sepius plora
re: nō credis q̄ ad bene agendū inflā
maretur. arbitror q̄ sepe orabat cum
orzante. credo q̄ quando virgo bene
dicebat deum: ipse benedicebat cum
benedicente. Et non dubites q̄ cona
batur cor suū humiliare: sicut facie
bat virgo. Considera quantum erāt
dulcia eorum colloquia. nam quādo
Maria loquebatur de deo. & ille stu
pebat. Itē considera q̄ stetit & ha
bitauit cum virgine tot annis ipse san

per disponebat intus gesta & me dōi
Maria ducere vitam suam de bono
in melius: & non fuit sanctus q̄ istud
habuerit donum. Nam nō iz. nō. 16.
sed 20. annis stetit cum Maria virgi
ne: non credis q̄ Maria ipsum sūme
diligebat: & sūme ipsūz debebat ama
re: certe sic. De morte vō Ioseph cla
re in sacra scriptura non reperitur: s̄
considerandū q̄ pax ante baptisimū
xp̄i mortuus fuit: quia quando xp̄s
disputat: at in templo viuus erat: tam
tpe passionis nō sit de eo mētio.

Tertia virginalis auxiliatio. nescit
mundus dicere dilectissimi mei q̄ta
est larga & magna Maria dignitas.
Ver. omnibus omnia facta est sapien
tibus: insipientib⁹ copiosissima cari
tate comunicat. Quis est peccatorum
spes. & go. Qualis est spes desperato
rum. gloriosa virgo. & quot insudit
gratias continuo peccatoribus. Non
est homo qui eam inuocat: qui nō im
petret ab ea gratias: si sunt honeste.
O Ioseph non debes recipere tu a
sponsa tua etiam p̄ oibus deuotis tu
is gratiam. Certe sic. quando tu eius
partui adiuisti: & i omni suo negotio
ei auxilium tribuisti: vt patet: quando
virgo in egyptum aufugit. Quis eā
associavit. Ioseph. & ille qui sepe ad
iuuabat virginem rasare puerum de
tum: qui etiam stabat ad laborandū
vt & ginem adiuuaret. Hiero. dicit q̄
Ioseph erat carpentari⁹: laborabatq;
de arte sua: vt daret edere illi qui dat
toti mundo comedere. Et Luce. 2. c.
Quando Ioseph & mater ibant que
rendo puerum Iesum illis tribus die
bus plorantes: quia videndo ioseph

74
Mariam plorantem ipse etiam plan-
gebat. Quis reperies qui tantum ser-
uierit virgini sicut Ioseph. et si ergo est
Maria ita gratiofa: quod qui dicit ad ei-
us reuerentiam unum aue maria, facit sibi
gratiam: quanto magis credis quod
fecerit Ioseph cum tanto tempore sibi
et christo seruiuit. Ego discretionem tue re-
linquo.

Quod Ioseph habuit dignitates ultra
omnes sanctos. c. z.

Quod secunda excellentia: que
est filialis: et in ista etiam tres
alias dignitates annotabimus ultra
omnes sanctos.

Prima est electio.

Secunda est honoratio.

Tertia est consolatio.

Prima est electio ut dicit Bonau-
tura christus est pater omnium electorum.
Elegit namque christus omnes qui saluari
debent pro filiis: et similiter elegit
prophetas et patriarchas. Nam dixit
apostolis filioli mei. Item etiam mar-
tyres et confessores filios appellauit. Io-
hannes primo. c. Dedit eis potestatem filios dei
fieri hiis qui credunt in nomine eius
Sed Ioseph pro patre putatio ele-
ctus fuit. Et non quare fuit electus ad
istud misterium: quia ut dicit Hiero-
nymus christus habet patres in celo abique matre
et dicunt doctores deulcando omnes
hominum inuolutiones quod prima
ratio fuit secundum sententiam Ambrosij ad
demonstrandum carnis genealogiam
propter aduentum christi quia erat de tribu
Dauid et ipse Ioseph. Item et secundo
fuit respectu celandi istud misterium:
et ad decipiendum diabolum. Assignat
aliam rationem Hieronymus quod fuit conueniens

ne Maria lapidaretur a iudeis creden-
tibus ipsam commisisse adulterium. Hoc
non est signum magni amoris recommittere
sibi tantum thesaurum: ergo sanctus Ioseph
est magnus nimis.

Secunda excellentia vocatur ho-
noratio inter alios sanctos: et quere
quem uis: non reperies post Agneum
cui dominus fecit tantam gratiam
et tantum honorem: quantum Ioseph
fecit. Uide Luc. 2. c. et erat subditus illi
Et Hieronymus dicit Noster Iesus subiectus
est parentibus suis. Nam colebat ipse ma-
trem eius erat pater zc. Talis subiectio
erat quod illa diuinitas aliquando fami-
liariter ministrabat Ioseph: dabatque
sibi tobaleam ad tergendum manus. ergo
non dubites quod multa obsequia fami-
liaria fecit deus Ioseph.

Tertia excellentia vocatur consolatio
Quis sanctorum habuit maiorem con-
solationem in mundo Ioseph. Conso-
lationem habuit Petrus qui manducauit
et bibit cum christo: ipse efficiebat
ut fatuus. Item quando Iohannes
dormiuit supra pedes domini. o quam
tam consolationem accepit: et ibi habuit
reuelationem apocalypsis. Franciscus
cum semel oraret cum manibus in
cruce: et christus eum vocauit. Amice Fran-
ciscus tolle crucem et sequere me: effectus
fuit tanquam fatuus: quando in monte
aduerne recepit stigmata: qualem con-
solationem habuit cogitabat ex dul-
cedine sibi anhelitas. Etiam fratri ru-
fino apparuit Iesus cum filio in brachio
tantam ex illa visione recepit consolati-
onem: quod quasi anima exiuit. Sed Ioseph
quantam consolationem recepit hac
nocte quando uidit angelum sibi dicentem

rk

Joseph ne timeas Mariam accipere
in coniugem: ut in euangelio hodierno
habetur. Item quam consolationē
recepit hac nocte: quando natus fuit
xps credens ipsum esse filium dei.

Item quando audiuit angelos cantā
tes Gloria in altissimis deo: quando
audiuit Symeonem tenentem xpm
in vlnis: ac dicentem. Nunc dimittis
seruum zc. O Joseph quanta erat le
titia tua. Item quantum gratulaba
ris quando cogitabas habitasse tāto
tempore cum xpo: quandoq; stabas
cum virgine et xpo ad vnam mensam
et maxime tot ānis. Itē quando erat
duodecim ānoꝝ tenebat manum xpi
cum sua: quantam leticiam capiebat:
ipse veniebat extra sensum. pie credas
q̄ sepius in die xps Joseph osculaba
tur: ut faciunt filij p̄res. Vere Joseph
potest cum p̄pheta canere consolatio
nes tue letate sunt animam meam.
Ergo anima considera cum fide no
stra. Si audiremus xpm loquentē:
quid ageremus. creparemus ex deu
otione. et tu Joseph tantam habuisti
pradicam cum filio dei quomodo fa
ciebas. Credo q̄ ex nimia dulcedine
et deuotione exibas a sensibus.

Quod Joseph ultra predictas habuit
etiam alias excellentias. c. z.

Tertiam excellentiam diuinalez
vellem dicere: s; non sufficit tps
Tamen cape ut potes: et tres habuit
dignitates in hac tertia excellentia.
Prima fuit simulationis: quia vocat̄
pater putatiuus. Secunda gratifi
cationis: quia quando deus aliquem
elegit ad gratiam: semp sibi magnas
dat gratias: et p̄pterea eligendo Jo

seph ad tantum misterium: quantas
grās sibi dedit cogita. Tertia grā
visionis quia vidit omnia que p̄phete
predicauerunt de v̄gine et de v̄bo in
carnato: qui tetigit eum manibus et
fide. Multa sunt p̄uilegia Joseph: et
specialiter ista nouem que audisti. De
precamur igit ut intercedat p̄ nobis
ad v̄ginem et filium: qui in hoc mun
do dent nobis suam grām: et in alio
gloriam Amen.

Sermo de beatitudine magistri
Roberti de licio et ordine minor.

Eultabunt facti in gloria
letabuntur in cubilib; suis
i. 49. ps. Non potest ali
quis p̄cipere que dei sūt:
et ignarus spūali scientia non potest
contemplari: et p̄pterea mundū istum
cum vitiis imitatur: quia que de^o p̄e
parauit diligentibus se non cōsiderat
sed potius p̄ bono optimo et inenso
vmbriam accipiunt: quamob̄re in p̄nti
sermōe de futura beatitudine v̄l gau
dio beatorum sum locuturus ut mens
per contemplationem eleuata possit
percipere quodāmodo quāta sit glo
ria future beatitudinis: et ut illud pos
sum p̄prehendere q̄nq; cōsiderationes
de ipsa glia faciem^{us} ad honore q̄nq;
plagaz xpi.

Prima cōsideratio erit de obiecto no
bilissimo animā quietate.

Secunda erit de excelsa glia corpus
nostrum dorante.

Tertia erit de societate iocunda gau
dium augmentante.

Quarta erit de amena patria omnes
beatos locante.

Quinta erit de liberatione certissima

ab omni pena tristente.

Declarandū nanq; est in pma cōsideratione quātum sit gaudiū beatorū in anima quietata ppter adeptiōnem beatitudinis. Cuius obiectū est ipse deus: q̄ consistit in tribus dotib⁹ anime: 7 ad habendā huius noticiam tres ponem⁹ cōclusiones.

Prima cōclusio est q̄ finis humane vite atq; perfectio sit ipsa, beantudo.

Secūda cōclusio est q̄ omnes appetūt beatitudinē in generali.

Tertia cōclusio est q̄ beatitudo haberi in hac vita non potest.

Pro declaratione pme cōclusionis est sciendū q̄ omnia que sunt: sūt ppter aliquē finem. ideo inquit Ari. 2. physicoz. Omnia ordinant ppter finem 7 q̄ non solū intellect⁹: s; etiā natura agit ppter finem: 7 2º. metaphysice idem dicit. Finis est causa causarū. Finis necessitat agens: 7 in causis efficiētib⁹ essentialiter ordinatis ē de uenire ad efficiētiā pnam. 7 ibidem. Qui ponunt pcessum in causis finalibus: in infinitū auferunt naturāz bōi. 7 2º. physicoz dicit q̄ finis habz naturā optimā: 7 ideo ponentes pcessum in causis finalibus in infinitū auferunt finē. Finis tamen duplex dicitur s̄m Bonauētura in 2º. di. 15. v3 finis s̄b fine: 7 finis pncipalis 7 vltimus. Finis s̄b fine est ipse homo: vt dicit Ari. 2. physicoz. c. 3. Sum⁹ finis quodāmodo omnium eoz que sunt. Nam cūda creauit deus ppter hominē vt testat ps. Omnia s̄biciasti s̄b pedibus eius zē. Finis pncipalis 7 vltim⁹ est deus: ad cuius glorie nō augmētationem in se: s; ostensionem cūda

creauit. v3. hominem angelos: vt glorificarent 7 beatificarent. ideo inqt magister sententiaz. di. pma secūdi. Fecit deus creaturā rōnalez vt sūmū bonum intelligeret. Summum bonum vero deus est: vt dicit Isidorus de sūmo bono pmo. c. ideo ipse deus est finis nostre perfectionis. Testat hoc Ricard⁹. di. 4. 9. quarti. 7 etiam Eco. ibidē. 7 sanctus Tho. pma 2º. q. pma. Ob illud enim sūmus opifex ad hoc vt hunc finem consequat nō desinit illum iūare. ideo cūda bñficia que deus homini tribuit etiā aduersa: que importabilia quibusdam vidēf ideo fecit vt homo cognoscat creatorem: beatificatorem: gubernatorem: defensorem: etiam diligit glificatōē Aug. de ci. di. li. 8. c. 3. Finis boni appellatur quo quisq; cū puenit beat⁹ est. **A**d secūdam nūc cōclusionem deueniendo aduertendum est q̄ ipse deus naturaliter vniciq; indidit: q̄ appeteret beatitudinem. Sed pleriq; arguunt eō sic per illud dictū Aug. io. de trini. c. pmo. Firmissime nouimus amari nisi nota non posse. dicit nāq; in tertio de anima q̄ bonūz apprehensum est obiectum appetitus: s; vt dicit Aug. iz. de trini. Beatitudinē nō omnes nouerūt: quia quidam posuerūt in voluptate: quidam in vltute animi: quidam in aliis rebus. Idem etiam dicit. ar. pmo ethicoz. 6. c. q̄ non omnes appetunt beatitudinem. probat. Essentia beatitudinis ē visio diuine essentie. sed aliqui opinantur hoc esse impossibile: q̄ de⁹ p essentiā ab homine videat: vñ hoc nō appetūt q̄ non omnes appetunt beatitudinē

k z

probatuꝛ adhuc. Ari. dicit. 10. ethicoꝝ
.c. 8. Felicitas est operatio intellectus
fm ppriam virtutem: sed non omnes
appetunt operari secūduꝛ virtutem:
cum multos videamꝛ laborare circa
vitia. ergo zē. Dicendū fm Ricardū
7 Scotū in quarto. di. 19. 7 beatum
Th. pma secūde. q. 5. q. beatitudo po
test dupliciter considerari. videlicet
pmo in generali fm omnem rōnem
beatitudinis: inquātū est bonū quod
dam sufficientissimum voluntatem sa
tians. Alio modo in speciali: inquātū
est illud in quo consistit secūdo modo:
non omnes cognoscunt: nec appetūt
beatitudinem. Sed pmo modo bea
tudo omnibus est nota 7 omnes illā
appetunt. Dinc Aug. 12. de trinitate.
.8. c. Ad appetendum beatitudinem
natura compellit. Tibi sūme bonus
creator hoc indidit. Et ibidem dicit
Si vnus dixisset: omnes beati esse
vultis: miseri esse non vultis: dixisset
aliquis q nullus in sua non cogno
sceret voluntate. Et Boetius libro.
tertio. Omnis mortalium cura quā
multiplicium studioꝝ labor exercet:
diuerso quideꝛ calle pcedit: s. ad vnū
tandem beatitudinis finem nititur p
uenire. Nec ille. Sed nōnulli superbie
tes in quo consistit vera beatitudo no
lunt attendere: ideo conantur lucrari
pecuniam ibi credentes esse beatitudi
nem. Exemplum patet. nam si quis
vellet emere aurum: 7 ostenderetur ei
auricalcum: quod non cognosceret:
emeret p auro: 7 si queras quid vis
emere. respondet auz: licet ei ostēdes
auricalcum. Sic dicens auaro: quid
vis: dicit beatitudinem: quid vis pa

rad: sum. paradisuꝛ autem dicit pecu
niā: quia ibi credit q sit beatitudo zē
Sed decepti sunt: vt patebit inferius
Nōnulli etiam percipientes in quo
consistat beatitudo: cum talis perceptio
sit ex munere gratie facti sunt sibi met
ipsis sapientes: 7 voluerunt bene ope
rari. Et sic patet predicta respōsio ad
pnum argumentum. Sed adhuc est
notādū circa beatitudinē in generali
vz. si aliqꝛ querat. quomodo cogno
scitur beatitudo in generali. dico q
inata est illa cognitio. Et si queratur
quidqd dico q sufficiētia cognoscitur
per indigentia. Si opponat q pua
tio nō est via cognoscēdi habitum: dī
cēdum q est quedā indigentia oīno
puans: quedam disponens 7 inclinā
7 hec est ratio cognoscēdi. posset tñ
dici q cognitio beatitudinis 7 mul
tarum rerum naturaliuꝛ nobis est ina
ta. 7 si dicat q anima est vt tabula
rasa: hoc intelligit solum quātum ad
species 7 similitudines quas querit p
sensus. Hec Boet. in quarto. di. 49.
ad argumentū secūduꝛ est dicendū q
cum volūtas assequat apprensio
nem intellectu seu rōnis: sicut attingit
q aliquis est idem fm rem: quod tñ
est diuersum rōne considerationis. Ita
attingit q aliquid est idem fm rem: 7
ano modo appetit: 7 alio modo non
appetit. Beatitudo g potest considerari
sū rōe finalis boni perfecti: 7 sic natu
raliter volūtas est in illud: vt dictum
est. Pot etiam considerari fm alias spe
ciales considerationes. vel ex parte ipsius
operatiois: vl ex parte potentie opera
tiue: vl ex parte obiecti: 7 sic nō ex ne
cessitate voluntas tendit ad ipsam.

78.
Ad tertium argumentum dicitur qd quis multi in speciali operentur malum: veritamen in generali omnes appetunt operari bonum.

Tertie elusionis nūc sequitur declaratio. 7 quoniam demonstratum est omnes appetere beatitudinem: 7 nonnullos errare: 7 vt talis error de ipsorum mentibus euanescat: demonstrabimus qd beatitudo in hac vita haberi non potest triplici rōne.

Primo rōne miserabilitatis.

Secundo rōne mortalitatis.

Tertio rōne capacitatis.

Primo inquam rōne miserabilitatis. Beatitudo equidem vt ait Boetius in .3. de con. status est omnium bonorum aggregatione perfectus. Sed talis status in mundo seu in hac vita haberi non potest: ideo beatitudo etiam haberi non potest. Quia in hoc mundo talis status nō reperitur patet: si consideremus ea in quibus credunt beatitudinem reperire. vtputa diuitias: honores: gloriam: potentiam: sanitatem: voluptatem: mūdanam scientiam. filiorum 7 parentū solatiū: 7 similia: in quibus plerique confidunt. in quibus omnibus qd sine miserie declaratur Job. 12. cum dicit homo natus de muliere breui viuēs tempore replet multis miseriis. Ber. libro. de improbatione vitiorum. c. 11. timo. Omnia que cernis vanarum gloria rerum Umbra uelut tenuis velociter cuncta recedunt. Et Augusti. libro de simbolo tractatu. 10. Ecce ruinosus est mundus. ecce tantis calamitatibus repleuit deus mundum. Ecce amarus est mundus: 7 si sic ama-

rus: quid faceremus si dulcis esset. Omunde imunde tenebras pariens quid faceres si maneres. quem non deciperes dulcis: si amarus alimētā mentiris. Et Augustin⁹. 9. de ciuitate dei. Omnes inquit homines qd diu in orbe mortales sunt: miseri sunt. Et Boetius in secūdo. Quā multis amaritudinibus humane felicitatis dulce do repleta est: que 7 si fruenti iocūda esse videatur: tamen quo minus longe cum velit abire: retineri non possit. Et quia hec materia plūius tractanda erit: cum predicabimus de contēptu mundi. ideo aurel^{ij} Augustini auctoritatem discurremus ex. 22. c. 22. li. de ciuitate dei sumptam. Queratur ibi Aug. numerata mala omnia bonis 7 malis: ideo concluditur ex hac pma rōne qd in vita pnti vera beatitudo haberi non potest.

Secundo inquantū illud ostēditur rōne mortalitatis. inquit Augustin⁹. 12. de ciuitate dei. c. 7. Beatitudo si ne immortalis esse nō potest: sed in hac vita quilibet est mortalis. ergo zc. O fatuitas excecans hominum mentes. O inquam labilis humana miseria. O vita umbratica quanta stultitia est in hominibus huius seculi: cū mundum non contemnuunt. Nilipēdunt celestia: colunt autem terrena: cum omnia in morte deficiant. Ideo hoc considerans Augustinus in pma parte supputationū. vbi sic ait. Vita hec misera: vita incerta. vita laboriosa. vita imunda. vita domina malorum. regina superbiorum: plena miseria: 7 erroribus: que non est dicēda vita: sed mors. in qua momentis

k 3

Nō. Aug⁹:

*Nō demissa hui?
vite. 25. bñ. y*

singulis morimur per varios mutabilitatis defectus: diuersis generibus mortuum. Nunq̃ ergo quādiu uiuimus in hoc mundo possumus dicere vitam quam hamores tumidant: dolores extenuant: ardores excicāt: aera morbidant: esce inflant: ieiunia macerant: ioca dissolunt: tristitie consumunt: sollicitudo coartat: securitas eberat: diuitie iactant: paupertas deiū iuuentus extollit: senectus incuruat: infirmitas frangit: meror deprimat: et his omnibus malis mors furibūda succedit. Similiterq̃ gaudio istius misere vite finem preponit: ita ut eū eē desierit: nec fuisse putatur. Hec ille. Item Augustinus libro soliloquiorū dicit. Vita mea vita caduca: vita que quanto magis crescit: tanto magis decrescit: quanto magis pcedit: tanto magis ad mortem accedit: vita fallax et umbratica plena laqueis multis nunc gaudeo: sepe tristo: nunc vigilo iam infirmor: nunc uiuo statim morior: nunc felix appareo semper miser: nunc rideo iā fleo. sicq̃ omnia mutabilitati sibiacent: ut nūc una hora uno statu permaneat. Hinc timor. hinc tremor: hinc fames hinc sitis: hinc calor hinc frigus: hinc langor inde dolor exuberat. Subsequitur his omnibus inopinata mors: que mille modis miseros homines quotidie rapit. Hanc necat febribus: illum opprimit doloribus: hunc consumit fame. illū siti extinguit. illum vero suffocaraq̃s hunc perimit flāmis: hunc interemit laqueo. illum dentibus bestiarum fortium deuorat. hunc trucidat ferro. illum veneno corrumpit. alterum vō

tantū repentino terrore miseraz vitā finire compellit. Et nunc super hec omnia magna est miseria: quia nihil sit certius morte: ignorat homo finē suum: et cum stare putat: tollitur et perit spes eius. nescit autem homo: quā vel ubi: vel quomodo moriatur: et tamen est certum q̃ cum mori oporteat. Hec ille. Quare vita presens beata esse minime potest. Pro his omnibus et declaratione dicas exemplum de tot dieb⁹ nostris interfectis absq̃ culpa: de expulsiōe a patria. de perditione terre sancte: de igne in terra tarrentina. de ruina domus in ciuitate bideti. de igne ppe tranum. de suffocatis ppe brosti in quatuor galeis ventorum. de illo quem comedit piscis: quando natabat in terra idroni de illo qui cecidit de equa sibi rota currus ppe ecclesiam cathedralem Lici. Et ideo Hieronymus in suo felici tractatu ait. O vita mundi non vita: sed mors: vita fallax: vita cōmixta tristitiis imbecillis et umbratica: uita priuans uita cui inest uita fragilis: uita momentanea et caduca: que quanto magis crescit tanto magis decrescit. Cum plus pcedis: tātō plus ad mortem ppinquas. O uita plena laqueis quot in mundo homines in laqueos tenes. quot per te iam sustinent tormenta infernalīa. q̃ beatus est qui tuas cognoscit fallacias: q̃ beati⁹ q̃ de tuis non curat blanditiis: q̃ beatissimus qui te bene pūatus est. melior est negotiatio eius auro et argēto. Hec ille. et Hieronymus ad matrem et filiam in galiis cōmorantes. Stadiū quoddam est hec uita nostra mo: tal

in qua bellum quotidie gerimus: qua
milicia vita hominis super terram.
Quis inter serpentes scorpiones tu
t⁹ ingreditur: vel secare dormitat.
Quis dulces iuxta vipas sonos capit
Nam et si semper non percutiat: ta
men sollicitat. Securius est ergo pe
rire non posse quam iuxta periculum non
perisse. Hec ille.

Tertio potest illud ostendere rati
one capacitatis. fecit profecto deus
animam ad imaginem suam et simili
tudinem. Et ut inquit Augustinus
.i.4. de trinitate. octavo capitulo. Eo
anima imago dei est: quo eius capax
est et particeps esse potest. Cum ergo
deus sit infinitum bonum: nullum
bonum creatum sufficere potest ad
omnem humani appetitus perfectio
nem. ergo non potest habere perfe
ctam quietem: nisi illam habeat in si
mo: qui deus est. Et hoc quod dicit
Augustinus libro primo confessionum.
prope principium. fecisti nos domine
ad te: et inquietum est cor nostrum:
donec quiescat in te. Psal. Satiabor
cum apparuerit gloria tua. Et hoc
dicit Ricardus ut supra. quod sine clara
dei visione non potest haberi beatitu
do. et ratio est: quia ut inquit Augu
stinus. tertio decimo de civitate dei.
capitulo quinto. Beatus non est nisi
qui habet que vult: scilicet naturaliter:
et non voluptuose. Perfectio autem
vniuscuiusque attenditur secundum ra
tionem sui obiecti. obiectum autem
intellectus est quidquid est. id est fin
essentiam rei. ut dicitur tertio de ani
ma. unde in tantum preedit perfectio

intellectus in quantum cognoscit essen
tiam alterius rei. Si ergo intellectus
aliquis essentiam alicuius effectus:
per quam non possit cognosci essentia
cause: ut si sciat de causa quid est non
dicitur intellectus attingere ad causam
similiter quis per effectum cognosce
re possit de causa an sit: et ideo rema
net naturaliter homini desiderium
cognoscere effectum: et scit eum habere
causam: ut sciat etiam de causa quid
est. et illud desiderium est admiratio
nis: et causat inquisitionem. ut dicitur
in principio metaphysice. puta ut si
aliquis cognoscens eclipsim solis con
siderat quod ex aliqua causa preedit: de
qua quia nescit admiratur: et admiran
do inquit: nec ista inquisitio quiescit:
quousque perveniat ad cognoscendum
essentiam rei. Si ergo intellectus hu
manus cognoscens essentiam alicuius
effectus creati: et non cognoscat de
deo nondum perfectio eius attingit.
Similiter ad primam causam: sed re
manet adhuc ei naturale desiderium
inquirendi causam: unde nondum est
perfecte beatus. Ad perfectam igitur
beatitudinem requiritur: quod intellectus
pertingat ad ipsam essentiam prime
cause: que est nobilissimum intelligibi
le: et sic perfectionem suam habebit per
unionem ad deum sicut ad obiectum
in quo solo beatitudo hominis confi
sit. ut supra dictum est. Ex his omni
bus elicitur quis non sit perceptibile
quantum erit beatorum gaudium:
ipsum deum intelligendo: quod intel
ligere dicitur clara dei visio: et una
vires animae: ex qua alie sequuntur. v.3.

R 4

dos functionis: et dos secure tentio
nis. he dotes erunt beatis ratione
obiedi participati. Sed qualiter
gaudium erit ex his patet si declara
bimus quid sint he dotes. Ricar
dus utiqz ubi supra dicit de prima do
te. Dos visionis est quidam habitus
luminosus in intellectu: quo eleuatur
ad clare deum videndum.

Primo videbimus deum sicuti est.

Secundo deum incarnatum.

Tertio deum finem nostrum.

Primo videns deum anima beata
in sua substantia videt quod oculus non
vidit: nec auris audiuit. zc. Quis nam
quod poterit explicare quod pulcher: quod bo
nus: quod pius: quod benignus zc. sit crea
tor. Deficit certe sensus: non sufficit
intellectus hoc in mundo excogitare
in creaturis: nihil sunt respectu creato
ris. Ideo Augustinus in libro solilo
quiorum. Ne cecis oculis qui te non
vident sol illuminans celum et terram
Ne caligantibus oculis qui te videre
non possunt. Ne aduertentibus ocu
lis ut non videant veritatem. Ne
queunt enim oculi assueti tenebris su
me veritatis radios intueri: nec sciunt
de lumine aliquid extimare: quorum
est in tenebris habitatio: tenebras vi
dent. tenebras diligunt. tenebras ap
probant: de tenebris euntes in tene
bris nesciunt ubi corruant. Ideo namque

et si mortales miseri conspicerent quanta
sit creatoris dulcedo: nihil aliud
gustarent de mundo: quid est deus:
qualis est aut quantus: cum sit infi
nitus certe comprehendere nequaquam
potest. verum de ipso noticia aliqua
haberi potest: si consideremus: que
ipse fecit atque creauit. Ideo sapien
tie quartodecimo. A magnitudine
speciei et creature cognoscibili poterit
creator horum videri. Et Isidorus
de summo bono libro primo. capitulo
quarto. Sepe ad incorpoream crea
toris zc. Ibi videas obsecro quot in
mundo fuerunt homines sunt et erunt
quot ipsorum gaudia. quot leticie.
Quot exultationes. Quot felicitates
de diuitiis. de deliciis. de coreis. de
odoribus. de coloribus. de saporibus
de honoribus: de ceteris: propter que
humani nostri sensus delectari solent
et animam et omnia simul collige: et
cum simul ea collegeris: inuenias ni
hil esse respectu gaudij: quod habent
beati de visione diuina. O lumen in
comprehensibile. O summa maiestas
dei: quomodo potero te in hoc mun
do aliquantulum sentire. O anime vultus
aliquid videre de imagine creatoris:
audite quid asserit Augustinus libro
soliloquiorum. qui deum multis mo
dis quesivit. ait enim sic. Circumui
cos et plateas et huius mundi ciuita
tes querens te: et non inueni. Quare.

Male querebam foris quod erat in-
tus. Adisti nuncios meos omnes sen-
sus exteriores: vt quererent te: ⁊ non
inueni: quia male querebam. Uideo
enim. Lux mea deus quare illumi-
nasti me: quia male per illos quere-
bam: quia tu es interior: ⁊ tamen
ipsi vnde intraueris nescierunt. Naz
oculi domine dicunt si non fuit co-
loratum per nos non intrauit. Aures
dicunt. Si sonitum non fecit per nos
non intrauit. Nasus dicit. Si non
oluit per me non venit. Dicit gustus.
Si non sapuit per me non intrauit.
Tactus etiam addit. Si corpulentus
non est: nihil de hac re me interro-
ges. Non ita sunt deus meus. Non
enim corporis nec decus temporis:
nec candorem lucis vel colorem: vel
dulcium melodiarum cantus: ⁊ que
cunque dulce sonantia: non florum
⁊ unguentorum vel aromatum odo-
res: non mella vel manna gustui de-
lectabilia. non cetera que ad tangen-
dum vel ad amplexandum amabilia
nec omnia alia sensibus his subiecta
quero: cum deum meum quero. Ab-
sit: vt ita crediderim deum meum
esse: que etiam brutorum sensibus
comprehenduntur. Et tamen cum
deum meum quero: quero nihilomi-
nus quandam lucem super omnem
lucem: quam non capit oculus: quan-

voce super omnem vocem: quam
non capit auris. Quendam odorem
super omnem odorem: quem non ca-
pit naris. Quendam dulcedinem su-
per omnem dulcorem: quem non sa-
pit gustus. Quendam amplexum su-
per omnem amplexum: quem tactus
non tangit. Et interioris quidem
hominis mei torquata lux fulget: vbi
locus non capit ista vox sonat. Vbi
tempus non capit. Odo iste redolet
vbi flatus non spargit. Sapor iste
sapit vbi non est edacitas. amplexus
iste tangitur vbi non diuellitur. Hic
est odor meus: ⁊ non extimabitur ali-
us ad illum. Et ita circuibam enim
omnia querens propter te ⁊ propter
omnia derelinquens me interroga-
ui terram: si esset deus meus. Et dixit
mibi non. Et omnia que in ea sunt:
hoc idem confessa sunt. Interroga-
ui mare ⁊ abissos: ⁊ reptilia: que in
eis sunt. Et responderunt. Non su-
mus deus tuus: quere super nos.
Interrogaui stabilem aerem. ⁊ inquit
fallit labor tuus. non sum ego deus.
Interrogaui celum lunam: ⁊ stellas.
Nec nos sumus deus tuus inquit.
Et dixi omnibus his qui circumstant
foris carnis mee. Dicite mihi qd vos
non estis. Dicite mihi aliquid de illo.
Et exclamauerunt omnes voce gran-
di. Ipse fecit nos.

Interrogavi proinde mundi molem
 dic inquam mihi si deus meus es:
 an non. Et respondit voce forti. Nō
 sum. inquit ego: sed per ipsum suū ego
 quem queris in me: ipse fecit me: su-
 per me quere qui regit me: qui regit
 et te. hec ille. O magna igitur dul-
 cedo mentis: quando tot Augustinus
 considerat. Nempe magnus ei vide-
 tur dominus et laudabilis nimis.
 Ideo Is. trigésimo tertio. Regem
 in decore suo videbunt. Ecclesiastes.
 quadragésimo pmo. Dulce lumen et
 delectabile est oculis videre solem: et
 tanta erit leticia in visione gratiose
 essentie diuine: q̄ potius sancti dei
 vellent in inferno esse deum videre:
 q̄ in paradiso: et deum non videre: et
 in penis q̄ extra penas deum non
 videre. Grisostomus. Ego dico mul-
 to grauior est q̄ gehenna cruciatus
 remoueri et abici ab illa gloria: nec
 puto ita acerba esse gehenne incedia
 vt sunt illa quibus torquentur hi qui
 arcentur a conspectu dei. Bernardus
 Re vera illud est sūmum et verum
 gaudium: quod non de creatura: sed
 de creatore concipitur: quod cum pos-
 sideris: nemo tollet a te: cui compa-
 rata omnis aliunde iocunditas ma-
 ior est. omnis suauitas dolor ē: omne
 dulce amarum: omne pulchrum feti-
 dum. omne postremo quod eum ali-
 quid delectari possit molestum cum
 dei bonitas in infinitū excedat omnē
 bonitatem creatam. delectatio que
 erit in preceptione immediate illius bo-
 nitatis in infinitum melior erit omni p-
 ceptione create bonitatis. Johānis

decimo octauo. Hec vita eterna vt
 cognoscant te: scilicet deū et quem mi-
 sisti Jesum Christum. Augustinus su-
 pra secundam cor. duodecimo. Ibi
 beata vita in fonte viuō bibitur. et vn-
 de aliquid expargitur huic humane
 vite. Ideo propheta David dicit.
 Queadmodum desiderat ceruus zē.
 Omnes delitie que sunt in toto mū-
 do velut minime gurte sunt aque:
 que fluxerunt ab illo sacro fonte tri-
 nitatis. Ne ergo inimicis dei qui di-
 mittunt infinitam dulcedinem et bo-
 nitatem pro minima finilla que ver-
 tetur in amaritudinem. Jeremias.
 Dereliquerunt me fonte aque viue.

Secundo videbimus deum incar-
 natum. vnde Bernardus. Plenum
 proflus omnis suauitatis uidere ho-
 minem hominis conditorem. Prose-
 cto nimia leticia erit uidere Christum
 tanq̄ gloriosum deum ire per paradi-
 sum. Unde Scotus in quarto. di.
 quadragésima nona dicit. q̄ Christ⁹
 potest se mouere regaliter sicut rex in
 celo empireo.

Tertio videbimus ipsum nostrum
 finem. uidebimus ipsum factorem:
 creatorem sicut unus ex nobis et hu-
 manam naturam exaltantem super
 angelos. Et hec erit prima dos ani-
 me.

De secunda dote inquit Ricardus
 in quarto di. ubi supra. q̄ dos fructi-
 onis et perfectus caritatis habit⁹ quo
 anima fruitur deo. sed notandum qd
 Bonauentura in secundo. distictiōe
 pma. inquit. q̄ frui potest tripliciter
 considerari. Primo amuniter put dic

2 dos.

3.

3. do3.

mōtū cum delectatione require in sermone precedente in tertio fructu. De tertia dote inquit Ricardus ubi supra. dos tentionis est habitus perfectus: que voluntas est perfecte secunda de tentionis predictę perpetuatione. Quid plura. sursum corda. & leuamus de tenebris vite huius: & dulcedinem paradisi & contemplationez degustemus: quia nihil arbitror dulcius: q̃ tanta cogitatione prepediri. Exēplū fratris Egidij. Exēplū fratris Ber. de quinta valle.

Secunda consideratio est de excellētia glorię corporis nostrę doctante. in qua videbitur quanta erit hominis gloria in ipso corpore. idcirco notare debemus: quia ut dicunt doctores quatuor erunt corporis dotes

- Prima claritatis.
- Secunda subtilitatis.
- Tertia agilitatis.
- Quarta impassibilitatis.

Prima dos corporis erit claritatis: nam corpus glorificatum ppter virtutē temperantię illustrabit totum paradisum sua pulchritudine & dignitate. Certe lumen stellarum & solis respectu corporis Iesu glorioſi modicum erit. Dicit enim Ricardus q̃ nō erit eiusdē spēs: s̃m ppheta fulgebunt iusti sicut sol: & lux solis erit species duplicata post iudicium. Isa. 60. Cogita ergo in quanta gloria consedebūt qui in hac vita lubrica temperate vixerūt. Unde Scotus ubi supra. q̃ color claritatis corporis erit clarus secundū complexionis sue gradum: & variat̃ colore: ita q̃ omnes colores erunt de

lectabiles secundum diuersitatem sensuum & pportionem: & sicut beatus clarius videbit in anima: sic deus videbitur clarius ab eo. Et sicut est alia claritas stelle a stella: & lumen solis: sic & corpora beatorum. Corpus beati erit porosum. Itaq; per poros erit visibile oculis: & sic per illos poros multiplicabitur species vsq; ad oculum beati.

Secunda dos erit subtilitas: quam habebunt beati. s. ppter prudentiam ordinando presentia & futura ad honorem dei: contra quam nihil potest contra se ponere. Et habebit duas subtilitates. Prima subtilitas est anime. Non enim erit secretum in hoc mundo in inferno: in plateis: in scientiis naturalibus: quod non sciat: quia s̃m Gregorium. 4. dialogorum. Quid est quod nesciat ille qui scit scientem omnia. Secunda subtilitas erit corporis. Erat enim corpus subtile penetrā sine fractione secundum Scotum: sic Christ⁹ transiit ianuam clausis: & corpus glorificatum potest esse simul cū corpore non glorificato: quia non ē penetrabile. Unde ps. In nomine tuo transgrediar murum.

Tertia dos erit corporis agilitas: que sibi competit ppter iusticiam. ideo in instanti quocunq; vellet accedere ibi erit: quia secundum hoc non minus erit expedita anima a corpore: q̃ sine corpore. Et dicit Scotus q̃ beati ex fortitudine leuabunt ita agiler magnū montem: sicut vnā pennam.

Quarta dos erit impassibilitatis.

quia nullum malum patientur: et h
erit gloria beatorum corporum vide
re se in gloria claritatis subtilitatis agi
litaris et impassibilitatis. Et dicit
Scotus quod omnes sensus tam spiri
tuales quam corporales erunt in sua per
fectione. Videbit namque anima deum
per claram visionem. Odorabit deum
per transformationem: audiet deum
per sue voluntatis impletionem. Ex
his sensibus in anima glorificata re
dundabit gloria in sensibus corporis
gloriosi: et quanto magis anima erit
glorificata a deo in sensibus suis: tan
to in corporeis sensibus in maiorem
gloriam redundabit. Primo quidem
visus erit tante perfectionis: quod ab ex
trinseco non poterit corrumpi vel im
pediri. Nam sine obstaculo videbit
cuncta corpora, unde duodecim nobi
litatibus erit decoratus. Primo qui
dem videbit intra sicut extra: et omnia:
et corda et corporis armoniam: atque
interiorum membrorum dispositionem
ut dicit ornamentator super angelicam
hierarchiam.

Secundo videbit oculus subtilis: si
cut supra. Tercio videbit de longe
sicut prope. Quarto minima sicut ma
gna. Nam videbit beatus in oriente
ac si ipse maneret in occidente. Quin
to superiora oculos non levando.
Sexto inferiora oculos non inclinā
do. Septimo videbit diversa obiecta
et quasi infinitos radios tanquam unum
et quasi unitos. Octavo videbit quodli
bet obiectum et quodlibet predictorum
quasi infinitorum radiorum ab altero se
paratum. Nono videbit in nocte: sicut
in die. Decimo oculis clausis sicut ap

ertis. Undecimo absque labore aliquo: et
insatigabili omnia supra dicta. unde
Isa. 60. Tunc videbis et afflues et mi
rabitur et dilatabitur cor tuum. Duodeci
mo auditus perficietur. nam nullum
auditus obstaculum poterit impedire:
vel turbare. in tribus maxime perfectio
erit. Primo namque audiet omnes infi
mitul sonos et voces et omnes cantus
totius celestis curie sine reuerberatio
ne aeris. Secundo discernet in his
unum ab altero ita distinde: quod nullus
cantus sonus aut vox poterit ab alio
impediri. Tercio audiet ita de logico:
sicut de prope. Quarto autem gustus et
tactus in presenti vita similes quodammodo
dici possunt. Nam gustus particula
ris est tactus quidem in omnibus sub
iectis. id est sensui in partibus subiectivis.
Gustus autem non erit in presenti in ali
quo actu: qui deferuiat nutrire: sed tamen
in quantum est apprehensivus saporum
redundabit quedam dulcedo anime
in sensu gustus: et sicut quosdam cau
sabit in lingua et gustu beato quadam
suavissima humiditate atque illum sa
porem: qui correspondeat perfectior illi
cuius erit lingua. Sic tamen sentit quod talis
humiditas in palatu et gustu aut fiet
a deo per creationem aut creabitur in ea
ex vi beatitudinis anime. exemplum de
sanctis patribus: qui tantum paruum
comedebant. exemplum de beato fratre
magdalena. 5° tactus perficitur
atque expectabili delectatione iocunda
bit: quia nepe iocundissima suavitare ad
herebit deo. hic quidem est quod corpori suo in
tanta hac iocundissima adherentia illi ipsi
est. Sed quia anima gloriosa erit in toto

suo corpore gloriosa: hinc est quod glori-
am suam toti corpori communicabit per
experientiam tanti altissimi et glorio-
sissimi sensus: quod in presenti vita
non potest bene intelligi aut credi: nisi
ab illis qui privilegium singulare ex-
cessive toto corpore aliquam divinam
dulcedinem experimentaliter experti
sunt. Talis autem perfectio predicto-
rum procedet: quia voluntas subiecta
deo corpori et eius sensibus ad libitum
imperabit. Corpus vero cum sensibus
suis anime sicut anima deo obedi-
et.

Tertia consideratio de amena
patria omnes beatos locante.
Nam ut dicit Paulus ad Romanos. Que
sunt a deo ordinatissima sunt. et Aris-
toteles septimo physicorum tertio capitulo.
Nihil inordinatum que natura et se-
cundum naturam sunt. et iconomico
libro primo in fine. Oportet unum
quodque loco suo poni illud. propterea
omnipotens deus locum mirificum
ad habitandum nobis preparavit. Ce-
lum videlicet empireum. Celum namque
istud inquit Bonaventura in secundo.
dicitur. est locus spiritualium substantia-
rum et locus corporum glorificatorum
Utrum philosophi de hoc celo nihil
sunt loquuti: tamen via naturali etiam
poterimus hoc celum percipere. Scri-
ptura vero sacra illud exprimit: cum
ait. In principio creavit deus celum
et terram. Nicolaus de lira exponit
de empirico: et hoc probat per litteram
sequentem: quia firmamentum et ce-
lum antequam facta sunt secunda die. Et
Damascenus hoc exponit. In principio
creavit deus celum et terram. id est sine

stellis sperice forme: quod autem illud ce-
lum sit ponendum ut Dionysius. ubi supra
triplex ratio persuadet.

Prima est perfectio universi.

Secunda est propter motum firmamenti.

Tertia est habitatio hominis beati.

Propter perfectionem universi necesse
est ipsum esse uniformem: quia cum sit
celum luminosum disforme: si non esset
uniforme: non esset completum propter
motum firmamenti necesse ipsum esse
mobile ut motus mobilis fiat circa im-
mobile. scilicet centrum et intra continens
immobile: et locum: scilicet empiricum
Nam aristoteles dicit secundo de celo
et mundo. c. 4. in quolibet genere mo-
bile supponit immobile: quia omne flu-
xibile a quo fluxus terminatur. si corpus
celi sideris est mobile. ergo supra illud de
necessitate. est ponere ultimum corpus
quod sit immobile: hoc quidem est empire-
um. Item. 10. metaphysice. c. 2. et 12. ce-
li et mundi. 5. c. et in ar. 1. 1. in multis
locis. In quolibet genere in quo
est ponere infinitum et medium: est po-
nere supremum: sed gradus in corpori-
bus attenditur secundum speciem et lucis. sed
invenitur corpus opacum similiter ut
terra: et similiter secundum totum opacum
ergo si complementum est in corpori-
bus debet esse corpus similiter et secundum
totum luminosum. Propter etiam habita-
tionem hominis beati ponendum est
ipsum luminositatis perfecte. Nam
cum aliquis locus tenebrosus debeat
contrariis oppositum lucidum debeat bea-
tis. procedet autem letitia beatis propter tria.

Primo propter loci luminositatem.

Secundo propter loci puritatem.

Tertio propter loci magnitudinem.

Primo zc. qd dicitur Seco. in quarto. di.
49. Illud celum erit lumen plenissi-
mum: et omni iocunditate gratiosum.
Ideo clamat Thobias. 12. Beat' ero
si fuerint reliqui seminis mei ad bi-
bendum claritatem hierusalem. Certe
si esset possibile unam animam videri
gaudia illius vite certissime: despicit
infinita gaudia huius mundi. unde
augustinus libro quarto de libero arbi-
trio inquit. Tanta est autem pulchri-
tudo iusticie: tanta est iocunditas lucis
eterne: hec est incommutabilis vitatis
atq; sapientie: ut etiam si non liceret
amplius manere qm unius diei mora
propter hoc solum innumerabiles ani-
huius vite plene delictis et circumfluctia
temporalium bonorum recte meritoq;
contemnerent. Non enim prauo aut
falso affectu dictum est: quoniam me-
lior dies una in atriis tuis sup milia.
Oigitur ceci mundani qui paradisu
facitis de hoc mundo: qui est paradisus
asinorum: sursum corda. Hinc est qd
augustinus in libro silloquiorum. illam
patriam considerans magna cum dul-
cedine dicebat. O regnum eternum:
regnum omnium seculorum: vbi lumen
indeficiens et pax domini: qui exultat
omnem sensum: in qua sanctorum ani-
me requiescunt: et leticia sempiterna
super capita eorum: gaudium et exulta-
tionem obtinebunt: et fugiet dolor et
gemitus. O qm gloriosum est regnum
quo tecum domine regnant omnes
sancti amici lumine sicut vestimento
habentes in capite suo coronas de la-
pide precioso. O regnum beatitudinis
eterne: vbi tu domine spes sanctorum

et corona glorie facie ad faciem vide-
ris a sanctis letificans eos vndiq; in
pace tua: que exuperat omnem sensum:
vbi gaudium infinitum: leticia sine tri-
sticia: salus sine dolore: vita sine labo-
re: lux sine tenebris: vita sine morte:
omne bonum sine omni malo: vbi iu-
uentus nunq; senescit: ibi vita termi-
num nescit: ibi decore nunquam pale-
scit: ibi sanitas nunquam marcescit.
Ibi gaudium nunquam decrescit: ibi
dolor nunquam sentitur. Ibi gemitus
nunquam auditur. Ibi triste nihil vi-
detur. Ibi leticia semper habetur. ibi
malum nullum timetur: quoniam su-
mum bonum possidetur: quod est sem-
per videre faciem domini eternum.
Hec ille. Non oportet ibi querere
oleum pro lucerna: ut luceant in ea.
Nam claritas dei illuminabit illum.
et lucerna eius est agnitus: et ambulabit
in lumine eius.

Secundo procedet beatis leticia
propter loci puritatem. Non erunt
ibi caligines: non lutum: non fetores
non calores: non frigora: non malitia:
non paupertas: non tormeta et odia
sed tota puritas: sanctitas: leticia.
Apocalipsis vigesimo primo. Non in-
trabit in ea aliquid coinquinatum: et scilicet
abominationem et mendacium. Et
augustinus de vanitate mundi. Non
erunt ibi fames neq; sitis: non frigus:
non estus: nulla temptatio: aut peccandi
voluntas.

Tertio procedet beatis leticia ppter
loci magnitudinem. Si quis vellet
prehendere magnitudinem: et incipiat ab
his inferioribus numerare: qd. r. scribit

ap.

inuisibilia dei a creatura mundi zc.
 Considera g pmo terrā aquā aerem:
 ignē speram lumen:mercuriū solem:
 venerem:martē iouē saturnū:stellaz
 celum ⁊ cristallinū ⁊ celum empireū.
 Istoz nāqz quodlibet alterum in de
 cuplo superat in magnitudine ⁊ pul
 chritudine. Jo. z. c. o israel q̄ magna
 est domus dei ⁊ ingens loc⁹ possessi
 onis eius. Aug. de vanitate mundi
 dicit. Nil hoc loco magnificentius:
 nil glorioſius nil purius nil verius:
 nil ista bonitate sincer⁹: nil in abūda
 tia copiosi⁹. Exēplū in templo Salo
 monis ⁊ regine austri. z. R. io. c. Ist⁹
 autem regnum est regnum omniū
 seculoz dicendū ⁊ abiqz fine. O beati
 qui habitant in domo tua dñe in se
 cula seculoz laudant te. ⁊ Augu. li.
 silloquioz inquit. O patria nostra:
 patria secura a longe videmus ab hoc
 mari te salutem⁹: ab hac valle ad te su
 spiramus ⁊ nitimur cum lachrimis:
 si quando ad te pertiniamus.

Quarta cōsideratio de societate
 iocunda gaudium angmentat:
 quod patet ex tribus.

Primo ex societatis multitudine.
Secūdo ex societatis nobilitate.
Tertio ex societatis amicitate.

Primū gaudium erit zc. quia
 tanta erit ibi multitudo regum ⁊ re
 ginarum: sanctorum ⁊ sanctarum ⁊
 angelorum nō sine magno tripudio
 videri poterunt. Apocalipsi. 7. Uidi
 turbaz magnam: quam dīnumerare
 nemo poterat. zc.

Secundū gaudium erit ex socie
 tatis nobilitate. O q̄ mirabile erit vi
 dere tot mirificos sanctos ⁊ sanctas:

videre Christum zc. Ideo hierony.
 ad Eustochiū. Quotiens te vana se
 culi delectat ambitio: quotiens ibi vi
 deris aliquod glorioſum: ad paradi
 sum mente transgredere ⁊ esse inape
 quod futura es. Egredere paulisper
 de carcere corporis tui: ⁊ presentis la
 boris: mercedem ante oculos depin
 ge: quam oculus non vidit: nec auris
 audivit: nec in cor hominis ascendit.

Tertium gaudium erit societatis
 amicitate. Nunquid in patria illa
 vnum est ⁊ equale omniū merituz
 Certe non. Johānis. i4. dicitur. In
 domo patris mei mansiones multe
 sunt. glo. idest diuersa premia merito
 rum. Et pma cor. i5. Stella differt
 a stella in claritate. Hoc tamen intelli
 gendum secundum Ricar. in quarto
 di. 49. cum discretionē in beatitudi
 ne nāqz est considerare beatitudinis
 obiectum. s. bonum increatum: qd ⁊
 idem existens ab omnibus participat
 ⁊ etiam ipsam dispositionem beato
 rum per quam istud bonum clare vi
 dendo ⁊ perfecte intelligendo ipsum
 participant. Ex parte quidem ibidem
 obiecti picipati vnus non est beati⁹
 alio: quia ppter merita capaci⁹ est.
 O miranda suauitas. dicit h̄ppe Eco
 in quarto. vi. vltima q̄ tanta est cari
 tas inter ipsos q̄ vnus participat de
 bonis omniū: ⁊ q̄uis naturali aucto
 re quilibet plus se diligat q̄ aliū: plus
 deum actū elicit: tamen tanta erit de
 lectatio societatis q̄ quilibet non mi
 nus vellet p alio bona q̄ p se. q̄ si in
 hoc mundo multi posuerunt corpus
 in morte p amico: certe multo maior
 caritas erit ibi. vnde Anselm⁹. Perfe

da caritate innumerabilium angelorum
et hominum ibi nullus minus diligit
alium quam se ipsum: nec aliter gaudebit
quicquam pro singulis quam pro se ipso: unde
in paradiso sunt tres qualitates san-
ctorum. scilicet maiorum minorum et equa-
lium: qui sunt in equali gloria red-
plicant eorum gloriam ab omni parte
quia cognoscunt se amari a quolibet
equali mensura. Maiores vero redpli-
cant eorum gloriam ab omni parte: quia
cognoscunt se amari tantum quantum
amant: sed quia gaudent de eorum
gloria pro quolibet sicut de sua propria.
Minores vero reduplicant eorum glo-
riam per eorum amorem: et magis co-
gnoscunt illos se gloriosiores: et isti
minores vident aliquem ex gradibus
se gloriosiores aliquem centum et hu-
iusmodi infiniti: et pro quolibet red-
plicant quot vicibus cognoscunt illos
gloriosiores se. Ex quo accidentaliter
gloria in sanctis multiplicabitur.

Quinta consideratio de liberatione
certissima ab omni pena tristente.

Erunt enim liberi a triplici periculo.

Primo a peccato. **S**ecundo a mundo

Tertio ab inferno. **P**rimo a peccato
erunt ita liberi: quod amplius peccare non
poterunt. O quantus est servus dei
timor in hac vita ut dicit Augustinus in libro
de civitate dei. 22. c. 22. ne in peccatum
ruant. Ibi autem timere non expedit

Secundo a mundo et suis malis. non
enim erit caro adversus spiritum: non
diabolus tentans: non pericula aliqua
ideo apoc. 7. Non esurient: neque ampli-
us. 22. Ideo Bernardus. O felix anima que
fetulente carnis superata miseria in hoc
sapientie lumine requiescit. Ideo pau-

ad ro. 8. c. Deu me infelix homo quis
me liberabit de corpore mortis huius?
et Augustinus. silloquiorum dicit. felices qui
dem naufraga vita presenti ad tanta
gaudia iam pervenire meruerunt: infelices
nos et miseri: qui per huius ma-
ris fluctus magis percellas voragines
trahimur navem ignorantes an ad portum
salutis pervenire valeamus: infelices
inquam quorum est via in exilio: vita in
periculo: finis in dubio. Nescientes fi-
nem nostrum: quia omnia in futurum
reservantur incerta: et adhuc in pelagi
fluctibus clamamus inspirantes ad portum
hec ille. **T**ertio ab inferno videbunt
se liberatos: et a tanta miseria: ubi sem-
piternus est error: et donati cruciatur
ex quibus omnibus colligitur quod can-
tabunt et glorificabunt deum: sed quomodo in celo
possit cantari multis non est clarum: cum
dicat Damascenus de angelis. 8. Consi-
lia sermone sine voce plato. et Isaias
tradidit v. 6. Clamabunt alter ad
alterum. scilicet. scilicet. scilicet. ad hoc dicit
Bernardus. in 2. di. 2. quod in paradiso erit
laus mentalis et vocalis: per hoc quia multi
sancti ab angelis cum laudibus vocalibus
sunt delati. sed tamen tunc est ore quod erit in an-
gelis mentalis: in hominibus vero utraque:
ut totus homo ferat in laudem divinam
et si gratia quod potest esse: dicit quod illa for-
matio vocis non fiet per inspirationem et
respirationem: sed per aerem: qui quasi naturaliter
erit beatissimam placatam. sic per hoc in quibusdam
animalibus: ut in apibus: unde certe ita deserui
et epireum glificatis sic aer corporibus non
glificatis: sed eisdem? fides carissimi qui
et quia sunt qui nobis promittuntur in celis: ad
quos nos perducit ille qui vivit et regnat
in secula seculorum. amen.

Incipit tractatus de diuina caritate cōpilatus per Reuerēdūz sacre Theologie doctōrē magistrū IRobertū de Uetio ordinis minorū in quo ostēdit cū omni uitate sacre sancte scripture: qualiter deus bñdicit q̄tū in se est omnibus peccatorib⁹ offert indulgentia ⁊ remissionē peccatorū neminē excludēs a salutē via.

Venite ad me om̄s q̄ laboratis ⁊ onerati estis: ⁊ ego reficiā vos. Verba sūt redēptōis nr̄i yhu xpi. Originalit̄ Mat. ii. c. Inextimabilē caritatē dei qua hōines diligit impugnant sepe numero hi qui a peccatis desistere nolūt. Ipsi nāq̄ impio ac sacrilego ore suo asserūt optimū deū fore cām dānationis eorū: quasi nec hominis merita in aliq̄ p̄sint: nec ipsis iniq̄s sua malicia valeat imputari h̄ erroi illūsi pleriq̄ audaciā in malo pseuerandi suscipiunt: p̄ntiāq̄ negligunt delictorū suorum. Nihil inq̄unt inest qualisq̄ sit: siue bonus siue mal⁹ cūz deus quosdā sic habeat odio: ut etiā post diuturnā in stutibus p̄manetiā reprobet. Quosdā aut̄ diligit ut frequētata impietas sua antiq̄taq̄ malicia ipsos nō phibeat saluos fieri Contra huiusmōi genus hominum acriter insitēdū esse cēsui. Ad quorū cōfusionez decreui in plenti tractatu de caritate dei ad hōines taz bonos q̄ malos copiosius dicē. Ostendam eādē q̄ q̄tū ē ex pte diuine clemētie null⁹ q̄tūcūq̄ sit celestissim⁹ ac flā-

gitiosus expellit a salute: imo ut sic dicā q̄ oēs p̄ctōres mūdi dulcissime blāde ⁊ amozosissime iuitā: ut salui fiant: ut p̄z in h̄bis p̄positis in themate nostro. Que h̄ba ⁊ si a ch̄isto clamante in tēplo dicta sint: tamen extēdūt ad quoslibz p̄ctōres: qui sūt vel erunt vsq̄ ad cōsumationē seculi. Clamat itaq̄ dñs yhs xps ex abundātia caritatē sue: ⁊ dicit. Venite. zc ubi p̄ instructōne nr̄a nōre possum⁹ ⁊ ignitas flāmas de diuina caritate erga mīfos ingratosq̄ p̄ctōres. Pr̄ia dīc̄ facilitas. Cū dic̄. Venite. Secūda dīc̄ suauitas. Cū dic̄. ad me. Tertia dīc̄ ḡnialitas. Cū dic̄ om̄s. Quarta dīc̄ multiplicitas. Cūz dic̄ qui laboratis. Quinta dīc̄ grauitas. Cū sbiungit ⁊ onerati estis. Sexta dīc̄ p̄ciositas. Cū sbdit. ⁊ ego. Septima dīc̄ gratiositas. Cū concludit. reficiam vos. Et cū singulas has flāmas difficile sit in vno smone explicare dicemus de ipsis in. 7. smonib⁹ bñ distinctis In hoc h̄o p̄mo p̄mā incipiam⁹ elucidare flāmam que dīc̄ facilitas. Cuius sensus est q̄ deus omnipotēs neminez violētat neq̄ cogit ut salu⁹ aut reprob⁹ fiat: ⁊ cūz oēs sint liberi facillime p̄nt saluari: que h̄ital s̄ tripli cōclusiōe declarat. Pr̄ima dīc̄ volūtatis. Secūda dīc̄ gratiositatis. Tertia dīc̄ exēplaritatis. Capl̄m p̄mū q̄liter in libertate et libera om̄iū volūtate est ut saluēt: vel dānēt: ex quo cōcludit q̄ si om̄s mudi p̄ctōres volūt p̄nt se saluari: et

si nō saluantur imputat ipsi.

Prima cōclusio dicit volūtati.
q̄a cū omnīū voluntas libera
sit. Quicūq; volunt saluari saluantur:
Qui vero dānari dānāt. Possunt
q̄ppe oēs bñ 7 male facē sicut volūt.
Nullusq; expellit ad utrūq; p̄batur
h° p̄ Aug. li. 10. d. ci. d. ci. 10. vbi ait
Sunt nostre volūtates 7 ip̄e faciūt
q̄cqd volendo facimus: siue bonum
siue malū qd nō fieret si nōlem⁹. Et
idem in li. de li. ar. ait. Uasis ire
nūq; deus reddēt interitū si nō spō
taneū inueniret homo habē pecēm
Que h̄ba ponūt in decreti. 22. q. 4.
c. Nabuchodonosor. Et hoc idem
p̄bat Aug. vi. Illud. qd nō ē. 15. q. i.
c. Merito. c. Illa. c. Ex voluntate
Et. 7. q. i. c. Sciendum. 7. 56. vi. c.
Nāci. Peccatū est adeo volūtariū
qd si non sit voluntariū nullum est
peccatū. Idem dicit Chriſo. 22. q. 5.
c. Sicut. Sicut. n. peccatū inq̄t op⁹
sine voluntate nō facit: 7 iusticia ex
ope non seruat nisi volūtas fuerit.
De hoc dicit etiā gratian⁹ de pe. di.
2. c. Sicut nisi. Nec ad vitia nec ad
v̄tutes necessitate trahit si volūtate
Omnia tamē includit elegātissime
Hiero. in q̄onib⁹ ad belibidiā vbi sic
ait. Homines suo arbitrio derelicti
sunt: neq; n. bonū necessitate faciūt:
si volūtate vt credentes coronā acci
piant: increduli suppliciis mancipē.
Et itez Hiero. eodē loco. Deus eq̄li
cūctos sorte gñauit et dedit arbitrij
libertatē vt faciat vnūq; qd vult:
siue bonū siue malū. Itez dedit ho
minib⁹ prātem vt vox ipsa dispatet
contra creatorez suū: 7 cās volūtati.

illius p̄scrutet. hoc etiā confirmat
Sapiens. eccl. 15. c. Cū dicit. De⁹ ab
initio cōstituit hominē: 7 reliquit eū
in manu consilij sui. Vñ patē potest
q̄ hō sit liberi arbitrij. Alioquin fm
Tho. prima pte sūme. q. 82. frustra
essent consilia exortatiōes et p̄cepta
p̄hibitōes p̄mia 7 pene: hūtamē
est sciendū. Q̄ quedā agūt absq; iu
dicio: sicut lapis mouet deorsuz: sicut
oi cognitioē carentia. Quedā agūt
iudicio si nō libero sicut aialia bruta.
Indicat. n. ois videns lupū eū esse
fugiendū nālī iudicio 7 non libero:
q̄a nō ex collectōe: si ex nālī instinctu
hoc iudicat. Et simile est de quolibz
brutoz aialū: sed hō agit iudicio: q̄a
p̄ viz cognoscitiuā iudicat aliqd esse
fugiendū vel psequendū. Et q̄a iudi
cium illud nō est ex nālī instinctu in
pticulari opabili: sed ex collectōe rōis
ideo agit libero iudicio potēs in di
uersa ferri. Rō. n. circa xtingētia hz
viam ad opposita: vt p̄ in dialecticis
sillogismis et rethoricis p̄suasionib⁹
Particularia at opabilia sunt quedā
cōtingētia: 7 ideo circa ea iudiciū
rōis ad diuersa se hz 7 nō est deter
minata ad vnū. Et p̄ tanto necesse
est q̄ hō sit liberi arbitrij: ex hoc ipso
q̄ est rōnalis: hec Tho. q̄bus verbis
contingit illud dictū Tullij. li. 1. p̄mo
de officijs vbi dicit. Inter hominez
7 belluā hoc maxime interest q̄ hoc
tm̄ q̄tū sensu mouet ad illud soluz:
qd adest qd q̄ p̄n̄l est se adcomodat
paz admoduz sentiens p̄teritum aut
futurū. Homo at q̄n rōis est p̄iceps
p̄ quā cōsequētiā. i. cās finales 7 cās
rez. i. p̄ncipia vidz earūq; p̄gressus

quasi anteceffiones nō ignoret filies
cōpat rebuſq; pātibus adiungit atq;
ānedit futuras facile toti⁹ vite curſū
vidz. Ad eāq; regēdā pparat res ne
ceſſarias. Ibec ille. Ex q̄b⁹ omnibus
clariffimū eſt hominē id poſſe in bo
no ⁊ in malo qđ velit qn imo tāta ē
hec libertas vt nullū agens creatuz
poſſit ipm libez arbitriū cogē iuxta
illud Ver. in li⁹ de libero ar⁹. Volū
tas p ingeita ſui nobilitate nulla co
git neceſſitate. Ad h⁹ tñ aduertēdū
ſiue intelligēdū fm Bon. in 2. di. 25
De eſt duplici loq̄ d libero arbitrio:
vel q̄tum ad actum exteriorē: vel
q̄tum ad actum interiorē: ſi autem
loq̄mur q̄tum ad actū exteriorē ⁊
reſpectu talis actus poteſt infuenire
coactio. Idōt. n. q̄s cōpelli vt ipō no
lente genua corā idolis flectat. Si
loquat̄ q̄tum ad actū interiorē: qui
.ſ. eſt velle eligere vel conſentire: ſic
reſpectu talis actus poteſt liberuz ar
bitriū alio modo induci poteſt ⁊ im
pediri: ſed nullo mō cogi ſiue cōpelli.
Induci q̄dem poteſt cū amat aliud
a ſe: ⁊ .ſ. eſt: vñ p oblatōez alicuius
rei amate poteſt induci ad cōſentiēduz
in aliqd multum efficaci pſuaſione p
quem modū idolatrie tēptabāt ſan
ctos martires cōſentire idolatrie mō
pmittēdo leta ſu infligendo triſtia.
Iſta tam inducō longe diſtat a co
actōe: ſicut pbat ipſe exitus: q̄a nec blā
dimentis allici nec tormētis terreri
adeo potuerunt vt a veritate iuſticie
mutarent: ⁊ ſic libez arbitriū poteſt
induci. Idoteſt etiam impediri pp̄
icliatōez ⁊ cōuictōez ſui ad nāz corpālē
qua poſſet aliquis alium ita ledere:

vt vſum liberi arbitrii amitteret. Co
actio. n. ponit liberi arbitrii vſum et
actum: ſed ligatio ⁊ impeditio tollit
Et itez impeditō puenire poteſt ab
inferiori. Coactio hō a ſupiore. Et
hinc eſt qđ libez arbitriuz: et ſi poſſit
induci ab agente creato rōe boni et
terioris amati: ⁊ poſſit impediri rōe
corpis cōiūcti: non tamen pōt cogi
reſpectu act⁹ pprii. S; adhuc dubiū
venit in mentē qđ declarare ⁊ intel
ligere optimū eſt ac delectabile: pōt
nāq; peccator: q̄ſq; querere: an liberū
arbitriū: qđ a creatura cōpellere nō
poteſt cogi poſſit a creatore. Et vñ
qđ ſic nam Luc. 13. c. dñ. Exi in via ⁊
ſepes ⁊ cōpelle intrare vt impleatur
domus mea. Si qđ domum dei nō
contingit intrare niſi p vſum liberi
arbitrii: et dñs intrare compellit: vñ
qđ libez arbitrium cogat. Itē Jo. 6.
dñ. Nemo venit ad me niſi p̄ meus
traxerit illum. Sed tract⁹ eſt motus
violentus: vt dicit p̄ſ. qđ libez arbi
trium violentat. Item puer. 20. ſcē
diuſiones aquarū ita cor Regis in
manu dñi quocūq; voluerit imuta
bit illud. Sed talis imutatio ē qđā
coactio: qđ deus cogit libez arbitriū
qđ ſi hūm eſſet conqueri poſſet pec
catores de deo: poſſentq; ad ipſam
clamare. O creator omnipotēs cur
nos pure pmittis: Cur nos in errore
noſtro relinqs. Cur tāta multitudi
nem a te ſempiternis cruciatib⁹ depu
tandam non cōpellis non cogis ad
bonuz: tua eſt potētia: tuū eſt regnū
tua deniq; bonitas. oīſ ⁊ dulcedinis
abundantia. Miſerere noſtri deus ⁊
ſuccurre voluptatib⁹ peccatū volūtate

habem⁹: si malū volum⁹ malū eligi-
mus malū nos seq⁹. Tu aut⁹ ppriaz
vim inferas voluntati q⁹ si tu de⁹ nō
feceris cā certissime eris nre p⁹ditōis
Sed pfecto fragile debileq⁹ est tale
peccatoz fūdamētū: qm̄ qui vītate
cognouerūt asserūt nullo mō libez
arbitriū a deo suo cogi posse. Nam
Aug. sup⁹ Gen. ad līaz dicit. nō pōt
deus facere contra nām quā donaz
instituit quādo non potest facē cōi
suam volūtate. Si g⁹ deus volūtate
libez arbitriū homini dedit impossī
bile est eū facere d⁹ libero arbitrio v⁹
inatā eius libertatē: S3 si ipm̄ cogēt
vtra libertatē facēt. g⁹ liberū arbitriū
a deo cogi est impossibile. Itē Aug.
iq. de ciui. dei dicit. Illud inquit est
vnicuiq⁹ rei nāle q⁹ d⁹ ipsa facē dispo
suerit oipotētis volūtas. g⁹ si nullum
nāle est violentū: nihil q⁹ facit deus
est violentū. Si ergo ois coactio est
p violentiā q⁹ deus de libero arbi
trio faciat nulla potest sibi inferri vi
olentia ac p hoc nulla coactio. Ad
clariorē tamē noticiā h⁹ vītatis: dic⁹
vñs Bonau. in 2°. di. 25. Q⁹ cū q⁹ rīc
si liberū arbitriū pōt a deo cogi: d⁹
pliciter hoc pōt itelligi aut ita q⁹ possit
auferre libertatē: et auferendo liber
tatem inducē coactionē. Et hoc mō
nulli dubiū esse d3 quin deus possit
hoc facē q⁹ tum est de imensitate sue
potētie. Alio mō vt intelligat⁹ q⁹ de⁹
cogit liberū arbitriū salua libertatis
pprietate et eius nāa. Et hoc mō nō
solū est impossibile: s⁹ etiā nō intelli
gibile p eo q⁹ implicat duo cōdīdōrie
opposita. ex hoc. n. q⁹ liberū ē si aliqd
vult libere vult. ex hoc q⁹ volūtariū

ē si aliqd vult volūtate vult et seipō
mouente vult. Ex hoc autem q⁹ co
git si qd vult seruiliter vult. Et si qd
vult iuite vult: et si quid vult ab alio
vult: q⁹ violentū est cuius pncipium
est e⁹ nihil cōferēte vim passo. g⁹ libe
rum arbitriū a deo cogi nō ē aliud
q⁹ actum liberi arbitrii simul et semel
esse liberum et fuile esse volūtariū et
non esse voluntariū: esse a se et nō eē
a se. Si g⁹ est impossibile q⁹ claudit
in se vtrāq⁹ ptem cōdīdōis: nō tāū
est impossibile creature vñz etiā crea
trici essentie: quia illud posse non est
posse. Ad intelligētiā aut obiectoz ē
sciēdū q⁹ differt dicē volūtate iduci
et voluntatē mutari: et volūtate cogi
Tunc. n. induci dicē quādo aliqua
p⁹uasio ei sit que disponit vt ad aliū
appetibile inclinē quasi valde intē
sa est nomē coactōis fortē: q⁹ tuis nō
sit vera coactio. Tunc autē volūtas
mutat⁹ quando ipsa nolente vñū po
tenti virtute affectio ei contrarium
innititur et de nolente fit volens: ita
q⁹ vna affectio expellit⁹ et cōnria in
ducit⁹: sicut p3 euz deus de amatore
tpalium fecerit cōtēptorē: et h⁹ dicē
esse quedā cōpulsio et traditio diuina
vt volūtas ab eo sepe cui p amoris
glutinū fortiter iungebat⁹. Tunc h⁹o
volūtas dicē cogi quādo intelligit⁹
ipsam inuitam aliquid velle et repu
gnante actu volūtatis deliberatiuo
aliena vītute mouente et repugnan
tia manente ad aliqd volendū incli
nat⁹ voluntas. g⁹ induci pōt ab agēte
creato: mutari h⁹o ab alio nō potest:
nisi ab agēte increato: s⁹ cogi a nullo
Eū igit⁹ dicē in scripta deū volēte

hominem vel volūtatēz hominis cō
 pellere vel rehabē vel mutare intelli
 git non quia voluntatē cogat: s̄ q̄a
 volūtatē creatā non solum inducit:
 sicut agens creatum: s̄um etiā imu
 tat immittendo affectōes varias in
 qua imissione nō est coactio p̄ eo q̄
 ita volūtarie volo illud q̄d de^o imit
 tit sicut illud q̄d ex me ipso volo: Et
 si aliqd volo uolēs volo nō inuitus:
 et ita in volendo ad nihil cōpelloz. h̄
 Bona. Cū ḡ libertas a coactione in
 omnib⁹ equaliter se habeat quis de
 deo si ipsemet agit conqueri potest.
 Quis etiā sui ipsi⁹ culpā in semetipso
 nō reflectet. Quis p̄p̄iā et volūtarīā
 neq̄tiam nō agnosceret: nisi dicē velit
 adhuc aliq̄s. Quod deus minime rectū
 q̄d fecit: q̄a hominē libertate arbitrii
 voluit constituē. Sed p̄fecto si bene
 sapiant intelligēt nō inanē fore sen
 tentiāz illam que dicitur Bene. c. p̄o.
 Vidit deus cuncta que fecerat et erat
 valde bona. Ex q̄bus s̄bis Hiero⁹.
 scribens ad paulinū dicit. Bon⁹ est
 deus et omnia que fecit bona sint ne
 cesse est: hec ille. Sapientissim⁹ ergo
 rex opifex omniū et magister cū ho
 minem conderet rōnalē ad beatitu
 dinem in tali statu cum voluit eē in
 quo ad beatitudinē pueniens dei iu
 sticia semp̄ salua et miseria laude ho
 noris et gl̄ie corona decoraret. quō
 ḡ hō potuisset laudari q̄ malū non
 fecisset q̄d facē nō valebat. Inq̄t. n.
 Lactantius in 6°. li. diuinaz institu
 tionū ad h̄. gē. Nulla laus est non
 facē q̄d facē nō possis. h̄inc Hiero⁹
 ad Demetriadē s̄ginem ait. Jā p̄
 uidendū est ne forte illō remordeat

te in quo temē impitum vulg⁹ offē
 dit: ut ideo non de bñ factū hominē
 putes eo q̄ is malū facē pōt: nec ip̄a
 nā astringat ad imutabilis boni ne
 cessitatem. Nam si diligenter rem
 tractes et ad subtiliorem animū tuū
 cogas hinc tibi melior et supior hōis
 status apparebit vñ putat inferior.
 In hoc. n. gemini itineris discriminē
 in hac vtriusq̄ libertatis pte rōnalis
 anime decus positum est: hinc inq̄
 totus nature nostre honor consistit
 hinc dignitas: hinc p̄miū: hinc viciū
 optimi quiq̄ laudem meret: nec cēt
 hominis vīla etus in bono pseuerā
 tis: si his ad yma trāsire nō potuiss̄
 hec ille. Nonnulli autem obiciunt his
 que dicimus ex diuina p̄sciētia que
 est infallibilis q̄ ipsa necessitatē infe
 rat actionib⁹ hominū. Quib⁹ r̄de
 mus sibi p̄sciētia esse et homines vo
 lūtate n̄ necessitate ad bōa vel mala
 inclinari. Uñ Aug⁹. li. 5. de ci. dei.
 c. io. dicit. In nullo cogimur aut retēta
 p̄scientia viciū tollere volūtatis arbi
 trium: aut retēto volūtatis arbitrio
 deū q̄d nephā est negare p̄scium fu
 tūroz s̄ vñ q̄d q̄z p̄plectimur: vñ q̄z
 fidelr et haciter consitemur. Illō vt
 bene credamus hoc vt bñ viuamus
 male autem viuē si de deo non bñ
 credis: vnde absit a nobis negare p̄
 scientiam eius vt libere velimus q̄
 adiuuāte sum⁹ liberi et erim⁹: p̄inde
 nō frustra sūt imo ideo nō dubitat
 ip̄m peccare nec peccat: q̄a ille cuius
 p̄scientia falli non potest nō factum
 non fortunā: nō aliqd a⁹ iud sed ip̄m
 peccatūz esse p̄sciuit: qui si nolit nō
 peccat: sed si peccare voluerit etiā h⁹

ille p̄ciuit. hec ille. **L**iberi g̃ sunt oēs
qui bene agunt liberi sunt: q̃ male: li
beri qui iam celum conscēderēt. In
sup̄ liberi ⁊ qui suor̃ criminū suppli
cia lugent.

Secūm capl̃z q̃ facile est q̃ pecca
tores saluēt: quia gratia ad salutem
necessaria omnib⁹ p̄pata ē a deo: et
nulli volēti negat.

Secūda conclusio dicit g̃tiositas
facile q̃pe est vnicuiq̃ volēti
posse saluari: quia gratia ad salutem
necessaria omnib⁹ est p̄pata. Ad qd̃
pleni⁹ itelligēdū quosdā ita tenuisse
liberi arbitrii facultatē: ⁊ tam illā ex
timasse vt absq̃ auxilio diuine g̃tie
p̃ solius liberi arbitrii p̄tatem saluari
oēs posse p̄fiterent. Ifuit at̃ erroris
h⁹ p̄nitiosissim⁹ garulator pella g̃i:
⁊ eius imitatores: de quib⁹ egregi⁹
doctoz Aug. li. i. retractationū ait.
Inoui heretici pella g̃i cum sic liberū
asserunt volūtatis arbitriū: vt gratia
dei nō relinquat locū quem fm̃ me
rita nostra dari asserunt. Cōtra quā
sententiā validissime pugnat idez do
ctor p̄clarissim⁹ in q̃ pluribus do
ctrine sue locis ostēdēt neminē absq̃
gratia nō solum non posse in aliqd̃
opus meritorizū: sed in quācūq̃ me
ritoria cogitationē volūtatis: vel ad
opa meritoria deuenire: vnde ab ho
nificiū papam ait. Inō pōt hō aliqd̃
boni velle nisi iuuēt ab illo qui non
pōt nō maluz velle. Et itez in li. de
p̄destinatōe sanctor̃. Inius est cogi
tare bonuz q̃ credē: ⁊ ipm̃ cogitare
bonū ex deo ē. Et in li. de concordia
⁊ gratia. Sine gratia dei nullum
p̄sūs: siue volēdo siue agēdo faciūt

homines bonū. Et ad valentinum.
Cogitare vel agere fm̃ deum nulla
rōe sine gratia dei possumus. Et in
encheridion. Gratia puenit vt veli
m⁹ bonū. Et in li. de ecclia. dogma
tibus dicit. Mouet ad querēdā salu
tez libertas arbitrii mouēte p̄i⁹ deo
Sūt et alij doctozes q̃ Augustini vi
dis firmissimo iudi⁹ alligāt. Inq̃
nāq̃ Isidor⁹ li. dñaz. Gratia est di
uine misericordie donuz p̃ qd̃ bone
volūtatis est exitus. hec ille. Et iterū
idē. Sciant defensores liberi arbitrii
nihil boni posse nisi diuine g̃re iuua
mine s̄stētē. Et de hoc etiā Mag̃
sentētiay. 26. di. Bona volūtas co
mitat g̃raz: nō g̃ra volūtātē. ⁊ pau.
vas electōis. 2. corint. 3. c. Inō sum⁹
sufficiētē aliqd̃ cogitar a nobis tāq̃
ex nobis: sed su. n. ex. d. ē. Ad Ro. 9.
Inō est volētis neq̃ currētis sed dei
mifantis. Aduertēdū tñ fm̃ Bon. i.
2. di. 98. Quopus aliqd̃ tripliciter pōt
dici bonum. **U**no mō dicit bonuz
esse aliqd̃ simpliciter: ⁊ hoc est bonum
qd̃ ordinatū est in finē ⁊ tale ē bonū
meritorizū ⁊ h⁹ mōi bonuz nō potest
libez arbitriū lapsū absq̃ auxilio g̃re
gratū facientis. **2**o mō dicit aliqd̃
esse bonū in hoc q̃ aliquo modo d̃
cōgruo disponit ad bonuz: et tale est
bonū qd̃ fit ex caritatē: nihilominus
tñ cū recta intentionē: ⁊ in talī nō pōt
libez arbitriū absq̃ munē g̃re g̃tis
date p̃ qd̃ illumiet et dirigat et exci
tet vt velit facē vt sit aliqd̃ deo pla
citū. **3**o mō dicit aliqd̃ bonū: q̃a in
fine est ordinabile: ⁊ h⁹ aliquaz ordi
nationē intra se: siue ex transitu sup
māz obitā sicut pascē clariētez: siue

et debita circūstātia super addita. s. cum id faciat quando exigit loci et temporis opportunitas. Quod istud autem genus boni cōpellendū: et si gratia gratis data sit necessaria ad hoc quod fiat facilius circūscripto tam omni munere gratie et relicto li^o ar^o in puris nālīb^o per nāle iudiciū et distindū homo posset in tale bonū deo sibi coopāte sicut coopāte in alijs creaturis. Nam sine pmo agente nullum agens pōt agere: ad bonum autē pfectum: siue merito congrui siue merito cōdigni non potest absq^{ue} auxilio dei. Ex his qdam min^o bene intelligētes dicūt quod nullus absq^{ue} gratia saluari potest non ē in hominū ptāte seu volūtate posse saluari. Sed his leuiter rīdē possumus: qā diuina gratia nec liberum arbitriū coartat: nec ipsam a se excludit. Ex pmit nāq^{ue} Aug^o ordinē gratie et liberi arbitrii in li^o de ecclesiasticis dogmatib^o. d. Initiū salutis nostre deo miserāte habem^o ut acq^{ue}scamus saluari inspiratōi nre ptātis est ut adipiscamur qd acq^{ue}rendū ad monitione cognouimus diuini est muneris ut non labamur iā adepto salutis munere nostre sollicitudinis: et diuini piter adiutorij. ex hoc dicto clare cognoscit^{ur} quod pncipiū salutis a gratia dei est: sed nō nisi in homine consentiente. qd etiam Aug^o. li^o. de li^o arbitrio aptissime manifestat. virtutem inquit deus nobis sine nobis opat^{ur}. Et itez. Qui fecit te sine te nō saluabit te sine te. Que auēres vnaz eādēq^{ue} sententiā habent nullāq^{ue} repugnantia. Nam pma auctoritas denotat in hominis salute dispōnez

susceptiua virtutis et ptatem effectiua Dispositio susceptiua virtutis est liberum arbitriū. Potestas autē effectiua est diuina gratia. Dicit g^o virtute deus opat^{ur} in nobis consentientib^o. Ecce dispositio susceptiua sine nobis efficientib^o. Ecce effectiua ptas que deo tribuit^{ur}. Et in secūda auctoritate idem dicit^{ur}. Qui fecit te sine te efficiēte: ecce potestas effectiua nō saluabit te sine te consentiente: ecce dispositio susceptiua. **E**t cum libez arbitriū vix aut nūq^{ue} destituat^{ur} a gratia g^ois data s^{ecundum} Bon. in. 2°. di. 27. Quid aliud restat nisi ut malos nō saluari non ex defectu gratie: sed ex defectu p^{ro}prie volūtatis. Sicut. n. sol radios suos non abscondit: sed illos q^{ui}ntum in se est omnibus indifferent^{er} cōcat: ita et deus gratiam suam. **E**t sicut aliquis claudens fenestrā ne lumen solis videat est inculpandus: qā lumen recusat: et non sol ipse qui q^{ui}ntum in se est relucet ei: ita rep^{ro}hensibilis est homo qui resistit gratie dei quā ipse semper dare est parus. **Q**uid nāq^{ue} culpe in fonte vberimo et affluētiss^{imo} esse potest si transiēs quispiā siti defatigatus p^{ro}pria sua negligentia illius aquaz non bibat. Audite itaq^{ue} mibi p^{ro}dōres et intelligite si saluari cupiet. si peccatoz veniam concupiscitis: si celestem patriam anhelatis. **A**perte cor vestrum et non cōtēnatis gratia dei vocantis: quia Apoc. 2°. c^o. dicit Ego sto ad ostium et pulso: si quis aperuēit mihi intrabo: et cenabo cū illo: et ille mecum. Clamat equidem deus benignus ad animā peccatricē illud qd canticoz. 2°. c^o. scribit^{ur}. **A**p^{er}

mibi soror mea: sponsa mea: amica mea: columba mea: formosa mea. Aperi sez tu anima soror mea: tu ad imaginem ⁊ similitudinē meam factam sponsa mea: quia ad hunc finē vt mecum in celis in eternū regnare valeas. Creata anima mea: quia beneficiorū multitudinez vt me cognoscas: vt me diligas: a me p̄dotata columba mea: vt mibi similiter obediatis p̄ceptis ⁊ monitis salutaribus: a me bene instructa ⁊ disciplinata formosa mea: quia vt me solum formosum amares: sūma pulchritudine a me decorata. Aperi ergo mibi ⁊ me non obicias neq̄ repellas.

Capitulū tertium de exemplis q̄bus clare constare potest q̄ omnes peccatores si volunt possunt saluari: ⁊ si qui non saluāt: ideo est: quia nolūt nemine ipsa cogitante.

Tertia conclusio dicitur Exemplaritatis. Sunt quidem ex plurima quib⁹ apparere potest q̄ facile sit saluari. Cum sit hoc in voluntate vni⁹ cuiusq̄ sicut superius dixim⁹ Audiamus q̄ Aug. in li. de li. ar. Et nōc in decretis. 22. q. 4. c. Nabuchodonosor. vbi egregius doctor adducit exemplum de Nabuchodonosor ⁊ Pharaone dicens. Nabuchodonosor penitentiaz meruit fructuosam. Nonne post innumeras impietates flagellatus penituit ⁊ regnum qd̄ perdiderat rursus accepit Pharaos autēz ipsis flagellis durior est effectus ⁊ perijt. Ibi mibi rōnem

reddat qui diuinū consiliū nimirū alto ⁊ sapienti corde diiudicat: Cur medicamentū vnius medici cōfeditū alij valuerit ad salutē: ⁊ alij interitū nisi quia christi bonus odor: alijs est odor vite in uitaz: alijs est odor mortis in mortem. Quantum autēz ad naturam ambo homines erāt: q̄tū ad dignitatem ambo reges: q̄tum ad causaz ambo dei populū captiuū possidebant: q̄tum ad penaz ambo clementie flagellis admoniti. Quid ergo fines eorum fecit esse diuersos nisi q̄ vnus manūz dei super se sentiens in recordatiōe p̄prie iniquitatis ingemuit. Alter vero li. contra dei misericordissimaz veritatem pugnauit arbitrio. Ihec ille. Pharaos nāq̄. i. o. plagis a deo percussus nō se humiliauit: sed populū dei persequens in mari rubro sūmersus dānat⁹ p̄ijt. nabuchodonosor vero post septenā penitentia siue sui castigationem: vt dicitur Daniel. 4. c. Leuauit oculos ad celum: et se deo humiliās ad honore regni decorēq̄ venit. Et sūm Nico. de lyra sup hoc passu Daniel Saluus mortuus est: quia scriptura historiam illam in eius salutem terminat. Idet ergo q̄ nec pharaoni nec nabuchodonosor aduersus fines facta est violentia. Est ⁊ his simile exemplum Petri ⁊ Iude discipulorū xpi. I Petr⁹ xpi apls: Judas xpi apls. Deccauit Petr⁹ negādo christū: peccauit Judas pdēdo christū. Quid ē q̄ petrus post peccatū successit in animarū cura et merito coronatus beatitudinis palmā accepit. Judas

vero laqueo se pimens et suspendens
 dānatus est. Innulli dubiū esse debet
 Quod si Judas saluari voluisset utiq; de
 potuisset. Unde de penitētia di. p.^a.
 c.^o. his prātis dicitur. Arbitror enim
 qd etiam Judas potuisset tanta mi
 seratione domini nō excludi a venia
 si penitentiā non soluz apud iudeos
 sed apud christum egisset. Ihec ille.
 Penituit inquit Judas: sed cur
 veniaz non acceptur. Ad qd facile
 est respōdere: quia laqueo se suspēdit
 Et ideo in. c.^o. Judas de. p. d. z. di.
 Penituit sed male: Nam laqueo se
 suspendit. Idē nō in. c.^o. Nihil. et in
 c. Scelerator eadē di. et in. c. Nemo
 de pe. d. i. vbi di. Nemo pōt bñ agē
 pñiaz nisi spauerit indulgētia: vidēs
 quippe Judas quia male egerat in
 singultibus et suspirijs dicens. Dece
 caui o me dolentem. Dececaui o me
 infelicez. Dececaui inq; quia tradidi
 sanguinem iustam. O impie Juda
 cur tuū peccatum cognoscens non
 curristi ad pedes Jesu christi: sed po
 tius ad pedes sacerdotum: etiam si
 illum querere debuisses: siue ligatu
 ad colūnam: siue crucifixu: siue inter
 duos latrones pendentem. Si eo
 inuento dixisses ei. Dececaui Jesu:
 qd osculo te tradidi in manu inimi
 corū dei et iniquoz: vile p̄cium ab
 eis suscipiens: statim audiuiſſes vo
 cem dulcissimam eius dicentez tibi.
 Remittū tibi peccata tua. Non hō
 fecit Judas: sed abiens laqueo se su
 spēdit: et sic dānatus interiit. Petr^o
 vero post trinā negationē si voluisset
 dānatus fuisset nullus eum induxit

ad salutem: sed sentiens cantū galli
 vt prediderat ei xp̄is: et videns se a
 christo respici sicut habet Luc. 22.
 Egressus foras fleuit amare. Dice
 bat forte Petrus. O quanta est ini
 quitas mea. O qd graue peccatum.
 Negauī me scire christum: quē vidi
 quem amauī: qui me tantū dilexit.
 Vidi eum super aquas ābulare mor
 tuos suscitare: illuminare cecos et mū
 dare leproſos: et tamen dixi eū non
 vidisse. O benignissime pater mi.
 Inegaui noscere te quē asperi xp̄is
 oculis transfiguratum in monte: et
 capt^o formositate pulchritudine ma
 iestatis tue: dixi faciamus hic tria ta
 bernacula. O p̄ssime saluator mūdi
 tu me ad apostolatū vocasti. Tu
 meos pedes lauaſti. Tu mihi tua se
 creta monstraſti. et ego cum iuramē
 to negauī te. Parce mihi: indulge
 peccatis meis: non me despicias pe
 nitentem. O Petre esto securus: qd
 humilitas penitentie tue christum in
 clinat ad veniam. Depercit De
 tro christus: quem nunc sedere facit
 in gloria regni celorum. Que itaq;
 difficultas est vt peccatores saluan
 tur: qui cum volunt possunt saluari.
 Audiant peccatores omnes: quid lo
 quar: quid cum veritate dicam. Si
 anima peccatrix diaboli serua inimi
 ca dei et gratia spoliata delecta ex li
 viuentium propter sua scelera multa
 et nephandissima deo recōciliari vo
 luerit: tanta est facilitas: vt recōcilia
 tionē hō nō sit expēdiēs neq; nēciaz
 expedare tpa lōga: nō ānos: nō mē
 ses: non diem: non horam: sed vt sic

dicaz in idu oculi reuoluto corde ad
deuz cum cōpūctiōe et pposito bñ
viuēdi ipso facto ois culpa cessabit.
Digiſ rephensibilis humana duri-
ties. O reprobanda negligētia pec-
catoz. O impietas humane menti.
tam dulcis est via salutis omnibus
populis: et tamē pauciſſimi illam in-
grediūt. Clama ad deum. O pecca-
trix anima et dic ei: Miserere mei. et
statim sine vlla dilatione dabit tibi
gratiā suam quam offert omnibus
ad se recurrētibus quos vocat sicut
patet in themate vi. Venite scz ad
grāz meā quā vobis liberalit̄ exibeo
hanc ipse deus det nobis omnibus
vt puenire tandē possum⁹ ad eternā
gloriam. Amen.

**Sermo secundus de diuina cari-
tate in quo ostendit̄ q̄ suauis et be-
nignus sit deus bñdictus ipsis pec-
catoribus vt saluet̄: que suauitas ad
omnes se ostendit et nullū excipit.**

Venite ad me oēs q̄ labo-
ratis et onerati estis zc.
Conat antiquus hosti.
suggē eis qui peccata p̄-
stina deponē iam disponūt sētietes
certitudinē et facilitatē volūtati sue:
q̄ benign⁹ de⁹ cū multa exprobatōe
atq̄ obiurgatōe p̄dōres ad se redeū-
tes suscipiat: q̄ falsissimū esse cōstat
et ab omni vitate alienū cū rex ipse et
dñs omnū creaturaz penitētib⁹ sit
tot⁹ blādus benign⁹ placabilis dul-
cis suauis et pius: q̄re in p̄nti sermōe
ad exortatōnez omnū de 2ª flāma
diuine caritatis que suauitas dicta ē

discernem⁹ ostendētes q̄ imensa sit
suauitas dei ad omnes sū triplīci ra-
dio illustrante. Eruntq̄ hi tres radij
tres cōclusiōes cōfirmātes hāc vitatē
scz. Q̄ deus ex suauitate sua multa
facit vt p̄dōres saluent̄ que nō facēt
si non veller q̄tuz in ipso est saluos
fieri oēs: vide. s.

**Prim⁹ radi⁹ dī bñficiōz cōcātio.
Sec⁹s radi⁹ dī diuina supportatio.
Tertius radius dicit abūdans misē-
ratio.**

**Capitulū primum dicit de imensis
beneficijs que deus exibat cūctis pec-
catoribus ostendens q̄ q̄tū in se est
vult oīs saluari.**

Prim⁹ radius quo illustratur
ad cognoscēdū dei suauitatez
erga omnes dicitur Bñficiōz cōcā-
tio in p̄ncipio cuius quere abs te. O
miser homo si vnq̄ cogitasti anima
quis ille sit qui te ardentius ceteris
diligat. Respondebis forte: q̄ pater
tuus vel mater tua: vel soror tua et
b⁹ modi. Sed certe ignoras verum
amatorem tuuz deus hic est: de quo
dicit Ugo de anime spōsa. Spōsuz
habet et nescis pulcherrimū omnū
et faciem eius nōn vidisti. Ipse. n. te
videt: quia nisi te uidisset non te vi-
ligeret. Inoluit adhuc seipsum tibi
presentare sed munera misit animā
dedit pignus amoris. Ibet ille. Abā
ista sunt: poteris dicere de illis q̄ iusti
qui boni sanctiq̄ sunt hos de⁹ amat
hos diligit: hos amplectit̄ vinculo
caritatis. Peccatores hō quō diligit
deus cur nequiat esse amor: vbi est
inimicitia et odium. Scribit nāq̄
Augu⁹. iz. li. de ci. dei. c. 7. dicens.

Dicitur in scripturis inimici dei qui non
 nam sed vitij aduersant impio nihil
 ei nocere volentes sed sibi inimici sunt
 resistendi voluntate non potestate ledendi
 Sunt plures. Scio deum inimicum omni
 criminoso. Et de hoc insuper habetur
 Sapi. i. 4. c. ubi dicitur. Similiter abho-
 minabilis est deo impius et impietas
 eius. Et ecc. i. 2. c. Altissimus odio habet
 peccatores. Et Judith. 3. c. Deus pec-
 catorum odit iniquitatem. et dauid loquens
 ad deum dicit. Odisti omnes obsequantes
 vanitatem etc. Ad hoc respondere possumus
 ex dictis Boni. in 2. di. 22. Quod deus
 non dicit creaturas diligere ratione affe-
 ctionis animi sed ratione conuersionis
 aliquid boni. Ita quod dilectio dei dicitur
 potius esse dilectio effectus quam affectus.
 Conuersionis autem bonitatis diuine si at-
 tendatur quantum ad effectum gratie non
 se ostendit ad peccatores. Ideo propter
 hoc modo boni sibi rationem dicit illos odire
 et sic intelliguntur auctoritates: si conuersionis
 aliorum beneficiorum et bonis et malis eadem
 est ob quod et malos deus diligit: non
 quod ut malos sed sua illis beneficia tribuens
 ut boni fiant. Sunt autem in eis cetera
 beneficia quod et bonis et malis tribuuntur
 a deo. s.

Primum est creatio.

Secundum est sociatio.

Tertium est gubernatio.

Primum est beneficium creatio. Quid
 nam extimer quantum bonum est essentia
 litas in numero creaturarum non quantum
 cumque sed rationabili. In nullo quidem pre-
 cio emi possit unum ex oculis: aut alium ex mem-
 bris nostris: multo minus aliquod aie pote-
 tia cuiuscumque thesauri precioso poterit com-
 parari: quod est quod omnibus dedit animam cum

potentia: et corpus cum sensibus nisi deus
 Dedit autem hoc ex mera libertate sua.
 hinc est quod Augustinus in 2. libro diuinarum
 infl. ad h. g. dicit. Deus si prius offi-
 cio fundatur est ipse corpus efficit: ipse animam
 quam spiram infundit illi est totum quicquid
 sumus. hec ille. et ber. in sermone. Daz
 tibi ut homo cogita qualiter te fecit nepe
 secundum corpus egregiam creaturam. secundum animam
 magis utpote imagine creationis in
 signem rationis principem beatitudinis
 eterne capacem porro abo sibi coherere fe-
 cit artificem inconprehensibili: sapientem inue-
 stigabili: nec homo autem promeruit: qui ante
 non fuit nec spes retributionis fuit quam
 bonorum nostrorum non indiget.

Secundum beneficium de sociationis ma-
 gnum apparet hoc est ut unum quicquid habeat so-
 cium angelum: unde dicit Hieronymus. super i. 8.
 c. Math. Et ponit. ii. d. 2. Simplex.
 Magna inquit est dignitas aliarum ut
 vnaqueque ab ortu sue natiuitatis in
 sui perfectionem et custodiam habeat angelum
 spiritualiter delegatum: in quo auctoritate tria
 nonne a doctoribus theologicis. Primum
 non. secundum Alex. de ales in 2. lumen. et
 archidiaconum super. c. firmissimum. de cele.
 d. 4. Quod est duplex natiuitas. scilicet in utero
 et ex utero. Primum est quod anima creatur
 filius et infunditur corpori. Secundum vero est quod
 existit de ventre matris: angelus autem depu-
 tatus homini a prima natiuitate. scilicet in utero
 non ante nec debuit etiam in ista differri
 Ratio enim secundum bona. in 2. di. ii. in
 declaratione littere. Quod illa custodia
 principaliter respicit spiritum quam corpus
 Et ideo non debet spiritualis angelus
 ad suam custodiam habere ante quam
 spiritus infundatur non deest et differre: quia
 ex tunc defendere potest: et adiuuare.

Uerz autem q̄dū puulus caret usu
rōnis: utz aliquem occultuz effectuz
habeat q̄tum ad habilitatem ⁊ dire
ctionem in bonū assignare est diffi
cile: sed negare non est tutum. **I**hec
Bona. **S**cđm nōm q̄ angel⁹ nō
deserit obstinatū in peccatis vsqz ad
mortem. **N**ō est fm Bon. q̄ pnior
est bonus angelus ad adiuuandum
q̄ malus ad pdendū. Sed mal⁹ an
gelus hominez nō derelict vsqz ad
mortem etiam q̄tūqz sandū. Sic
⁊ bonus q̄tūqz sceleratū nō dimit
tit in finem. **T**ertiū nōndum est
q̄ angelus beatus ppter custodiam
hominis nō est inferior homine via
toze neqz indignior cum illud fiat ex
dulcedine sūmi dei qui homini ostē
dere voluit benignitatē suā q̄ tanta
est vt angelos suos mittat q̄ hōines
habent adiuuare. De hoc autē auxi
lio ⁊ angeloz custodia suo loco alis
dicturi sumus. **I**stūc hō tm tetigisse
sufficiat. **D**eus bñdīd⁹ ita deputa
uit angelos ad custodiā iniquoz sic
ad custodiā bonoz. Sed hic incidit
dubium non in merito discutēduz:
vtz deus magis diligat hominem
q̄ angelū: vel ecōuerso. Et quot ma
gis diligat angelum ostenditur sic.
Maior dilectio ⁊ minor attendit hz
maiozem ⁊ minoz cōionē diuine li
bertatis. Sed deus p vno solo mo
tu angelum glorificauit qđ nō facit
hominib⁹. q̄ ē eis liberalior q̄ nobis
q̄ magis angelos diligit q̄ nos ho
mines. **I**tē āgeli magis diligūt deū
q̄ hōines p eo q̄ nullā hnt retarda
toez qua impediāt ne totalit possint
tendē in deū. q̄ si deus magl diligit

diligentes se videt q̄ magis diligit
angelos q̄ nos. i. homines. **C**on
dicat ad hebreos pmo. **N**ulqz ange
los apprehendit: sed semen **I**habrae.
Sed illud fuit potissimū signū dile
ctionis ⁊ familiaritatis. diuine q̄ assu
meret nostrā nām creatā in vnitate
psone sue. q̄ magis videt q̄ dilerēt
nām humanā q̄ angelicā. **I**tē **Jo.**
15. **M**aiorem caritatē nemo habz. zē
Sed deus posuit animā suā p homi
nibus ⁊ nō p angelis. q̄ videt q̄ ma
gis dilexit homines q̄ angelos.
Item illā nāz magis diligit quā in
altiori gradu honoris cōstituit. Sed
deus humanā nāz in vtroqz sexu an
gelis spiritib⁹ superposuit. s. xpm et
eius nobilissimā matrem: q̄ videt q̄
humanā nām magis diligit ⁊ ma
gis dilexit q̄ nām angelicā. **I**uic
qōni Bon. rñdet in 3. di. 22. dicēs.
Quiz deus dicat diligere creaturā
effectū fm q̄ duplex est effectus pnci
palis dei respectu creature rationalis
fm hoc potest dilectio dei maior et
minor dupliciter considerari. Est at
duplex effect⁹. s. cōditōis. ⁊ repatōis
Si loquamur de dilectōe dei q̄tum
ad effectū cōditōis sic magl dilexit
āgelos: q̄a mcliora cōtulit eis nāliar
⁊ magis potētes eos fecit. **S**i hō lo
q̄mur q̄tū ad effectū repatōis sic ma
gis dilexit homines q̄ angelos: qm
angelos deseruit homines hō repa
uit seu releuauit. **S**i autem queras
que illarum dilectionum magis ex
cedat reliquam. Tunc respondendū
est q̄ est loqui de excessu dilectionis
secūdum statum presentem: Et fm
statum finalem. **S**ecundū statum

pntē magis dilexit āgelos q̄ hōies.
Scdm statum finalis gratie in quo
erit repatio cōsumata videt̄ rōabili
posse dici q̄ magis diligat homies.
De plibus.n.habebit homo in para
diso vnde gratus ⁊ deuotus existat
deo q̄ angelicus ordo. Tum ppter
bñficiū creatōis:tū ppter bñficiū incar
natōis ⁊ sic pz ad obiecta rñsio. Inaz
pme rōnes concludūt fm effectū cō
ditōis: alie scdm effectū repatiōis ha
bito respectu ad finale statum. hec
bona. Dicitur est satis de dilectōis
hominis ⁊ angeli repatione. Inos
ho a deo singularit̄ dilectos hōies
cognouim⁹ q̄bus angelicos spiritus
dignatus ē sociare a quoz societate
alieni non sunt infideles: nō iudei: n̄
heretici: non deniq̄ mali xpiani. O
fratna dei pietas cur hoc facis: Tur
angelos ad custodiā nō tm amicoz
s etia inimicoz tuoz depatas: pfe
cto nō ob aliā cām: nisi vt tua a cun
dis noscat suauitas qua etiā p̄tōres
ad tuam euocas caritatē. Quis naz
est qui oēs hōies gubernat: oēs alie
oēsq̄ pascit ille pculdubio de q̄ dī
Sap.6.vi.8.c. Quo iure. et dī deci.
in. c. Tua nobis. Dñi est terra ⁊ ple
nitudo eius orbis terraz et vniuersi
q̄ habitant in eo: ipsius nāq̄ sūt oia
celū ⁊ terra mare: ⁊ oia elementa: lu
na sol stelle arbores plante: ⁊ cuncta
que sunt in mūdo: a q̄bus bñficiū
suscipiunt ingrati p̄tōres: vñ Ugo
de arra sponse ait. Respice vniuersū
mūdū istum: ⁊ considera si aliqd in
eo sit qd tibi nō seruiat. Omnis nā
ad hūc finē dirigit cursū suū vt obse
quijs tuis famlet̄ ⁊ vtilitati defuiat

tuisq̄ oblectamētis parit ⁊ necessita
tibus fm affluētiā indeficiētē occur
rat hoc celum hoc mare hoc aer: tūz
his que sunt in eis vniuersis explere
nō cessat. Ihec ille. Uideam⁹ q̄ q̄
mltis q̄tis ac q̄bus bonus deus oia
illa largit̄ p̄terea. Apat. 5. dī. pluit
sup iustos ⁊ iniustos: et solem suum
ori facit sup bonos ⁊ malos.

Secūdu caplm qualr de⁹ ex abū
danti pietate sua: nō statiz punit pec
catores: s̄ eos expectat lōgo tpe solū
vt conuertat̄.

Secūdu radi⁹ q̄ illustramur
ad cogitēdā dei suauitatez dī
diuturna supportatio. Nullus qdē ē
tam sane mētis q̄ nō cognoscat luce
clarissima peccatū sūme displicē deo
ob qd statiz mortali peccato p̄p̄cto
mētē p̄tōr etnas penas s̄bire. Certis
simū est autē q̄ otus in tā seue pu
nitōis executioe potētiā hz ⁊ faculta
tem: cui nō resistē pōt: et tñ tollēat
patiēt: n̄ vnū tm s̄ p̄fēs: ⁊ q̄ inumēos
p̄tōres nephādissimis spurcissimis
horridisq̄ p̄cis sedatos: d̄ q̄b⁹ dicis
eccl. i. c. Stultoꝝ infinit⁹ ē numer⁹
quot nāq̄ s̄ in hac vita erūnosa h̄i
in stulticia laborātes idolatre hērici
scismatici excōicati p̄ditores sacrilegi
seditiosi detractores susurrōes bilin
gues fallarij piuri deceptores mēda
ces vbarij sortilegi malefici incanta
tores elati supbi Inanes gl̄ e cupidi
hypocrite Trofi Tulosi Blasphemi
Lulores fornicatores adulteri sodo
mite tyrāni dñi ⁊ crudeles p̄p̄ietarij
religiosi nō officiantes: Clerici sigilli
p̄nie fractores symōiaci dei templa
ingredientes ⁊ habitātes irreuerē.

Aduocati et peccatores sine veritate
 et sine iusticia semel in anno confitentur et
 confitentur confessione in peccato mortali susci-
 piunt et alijs pluribus vitijs obnoxij.
 Quos expectauit deus et tollerat pa-
 tienter: quosdam ad unum annum: quosdam
 ad duos: quosdam ad ultimum vite sue
 Cur non piculantur subito tot peccatores qui
 merentur viuere descendere ad infernum. Cur
 non apiant terra et deglutiant eos. Cur
 tanto tempore ut perduntur primo radio
 diuini beneficijs prouideant. O in super
 excelsa latitudo diuine caritatis. O pel-
 lagus infinitum diuini amoris. Exal-
 tantur impij et superbi mortales ut deum
 et ipse non statim prouideat illos salute propter
 affluentissimam caritatem suam: unde Sapiens.
 .ii. di. Misere eris omnium domine quia omnia
 potes dissimulas peccata hominum propter
 pietatem. Et secunda Petri. 3. c. Deus pa-
 tienter agit propter nos nolens aliquem
 perire: sed omnes ad pietatem reuertantur. Peccatores
 autem non corriguntur ex diuina expectatio-
 ne: sed potius malicia propria obdurant in me-
 te. Ihinc Apostolus ad Romanos. 2. c. ait. An
 ignoras quia benignitas dei ad pietatem
 te adducit: tu autem secundum duritiam tuam et
 impenitens cor tuum thesaurizas tibi
 iram in die ire et reuelationis iusti iu-
 dicij dei. Si quidem si esset aliquis po-
 tens qui in prete sua haberet filij sui in-
 terfectore. Nonne malus esset si eum
 viuere permitteret igitur a simili: peccan-
 do nosmet ipsos qui sumus filij dei in-
 terficimus spiritualiter et tamen deus finit nos
 viuere vita temporalis et etiam vita spiritus cuius
 nos filij dei sumus quod non peccantes nos
 interficimus propter sapiens. 18. c. Homo pro
 maliciam occidit animam suam in se
 peccando filium dei yherusalem iherusalem: qui in

nobis est interficimus: unde hebre. 6. Rur-
 sus sibi mittit ipsis crucifigentes filium
 dei. et glo. super Math. Vere omnis
 homo malus quantum ad voluntatem suam
 et manus mittit in deum et occidit
 eum.

Capitulum tertium de abundantia
 diuine misericordie que tanta est ut
 peccata omnia et super et atecelleret.

Tertius radius quo illustratur
 ad cognoscendum dei suauitatem
 dicitur abundans in misericordia. Multa quippe
 est misericordia dei peccatoribus ad se conuer-
 tentibus exhibita. Sed quod dices hoc
 potest esse huiusmodi Damascenus dicit li.
 2. c. 12. Misericordia est tristitia in ali-
 enis malis: sed in deo nulla est tristitia:
 ergo nec misericordia. Ad quod respondet
 Ricardus in 4. di. 46. De misericordia im-
 portat duo. Unum tantum est essentialiter. Aliud
 tantum est accidentaliter. Primum est propin-
 quitas voluntatis ad subueniendum misis
 in qua est totum virtutis misericordie essen-
 tiale. Secundum vero est passio tristitie:
 que oritur in appetitu sensitivo ex cog-
 nitione miserie alterius. Quam ad
 secundum non est in deo misericordia. Sed
 quantum ad primum est summe misericordia: ita quod
 misericordia est in eo habet effectum: et non habet
 passionis defectum. Concordat his Bonaventura.
 et Scotus 46. di. 4. Et Alexander in 4.
 summe. Et Thomas prima pre. q. 22. hinc
 est quod Anselmus in monologio non lo-
 quens ad deum ait. Misericors es quia
 misericors saluas peccatores propter misericordiam
 coram non es: quia nulla miserie compassione
 afficeris. Quanta autem sit latitudo
 huius diuine misericordie patet in sacra-
 scripta decretorum quibus sanctis: et primo sapiens
 ecclesie. 2. c. ait. Magna misericordia dei

40.

Quam

46.

et participatio illi⁹ conuertentib⁹ ad se.
 Quid addicet narrare misericordiaz
 dei. Ecce. 18. *U*teretur anima nostra
 in misericordia eius. *I*bi. 15. Tu autē
 domine suavis et verus es: et in mi-
 sericordia dispones oia. Sap. 31. *E*xo.
 39. c. Dñator dñe deus misericors et
 clemēs patiens et multe misericordie et
*h*ar. Et ysa. 54. dicit dñs. In miseri-
 cordia sempiterna misitui tui suz: dñe
 redēptor tu⁹ dñs. Derelinquat ipse⁹
 viā suam et vir iniquus cogitationes
 suas et reuertat ad dñm: et miserebitur
 eius. ysa. 55. Inuocabis et dñs excla-
 mabit adiuu: quia misericors suz dñs
 deus tuus. ysa. 58. Conuertimini ad
 dñm deum vestz: quia benign⁹ et mi-
 sericors ē patiens et multe misericordie
 et p̄stabilis sup maliciā. Joel. 2. *M*a-
 gnificata ē vltz ad celos misericordia
 tua. psal. 29. Tu autē dñe suavis et mi-
 tis multe misericordie omnib⁹ inuocā-
 tibus te. psal. 85. Laudate nomē ei⁹
 quoniam suavis est de⁹ in eter. misericordia
 eius. psal. 99. Magna est sup celos
 misericordia tua. psal. 107. De p̄ntia di.
 p̄ma. c. vide. *D*ius est dñs et miseri-
 cors et vindictā tēpat ab eo et eaz pe-
 nitēdo puenit. et de pe. vi. p̄mo. c. quia
 deitatis nā. Hiero. ait: quia deitati. nā
 clemens est et pia magisqz ad indul-
 gentiā p̄na qz ad vindictā: que non
 vult mortē peccatoris: s; vt cōuertat
 et viuat. Si q̄s post lapsū peccatoruz
 ad hā p̄ntiā se conuerterit cito a dño
 misericorde iudice veniā impetrabit.
 et de pe. vi. i. c. nouit de⁹. 7. c. Si aga-
 m⁹. 7. c. q̄z obit. 7. 22. q. 4. c. vn⁹ q̄sqz
 7. c. Inconuocabilis. Nouit de⁹ mutare
 finiaz: si tu nouēis mutare p̄positū. i.

emēdare delictū. Quid faciūt q̄ pec-
 catores. Cur non ad deū reuertant⁹
 quā tāta misericordia p̄dōres ipsos su-
 scipiētē inueniūt. *I*n q̄. n. Sa. go. in
 omel. Qui stare cōtēpit saltim post
 lapsū surgat reuertētes nos dñs cle-
 mentē āplectit⁹: quia p̄dōz vita esse in-
 digna tā nō pōt que flectit⁹ saluat.
 h ille. Et de pe. vi. i. c. In actōe. Cor
 cōtritu et humiliatū de⁹ nō spnit. Et
 p ezech. 18. c. dñs dñc. Nolo mortē
 p̄dōis s; vt cōuertat⁹ et viuat. *R*euer-
 timini et uiuite. *P*au. q̄ ad ephe. 2. c.
 dñc. De⁹ diues est in misericordia. Et
 itez p̄ma cor. p̄. *B*ndict⁹ de⁹ et pat⁹
 dñi nri yhu xpi. p̄r misericordiaz: que
 oia cōsiderās deuot⁹. *B*er. sup cātica
 smōe. 22. ait. Quid p̄p̄t māluerudiez
 q̄ de te p̄dicat⁹ currem⁹ post te dñe
 yhu: audiētes q̄ nō spnis paup̄: pec-
 catorē nō horreas: nō horruisti confi-
 tentē latronē: nō lachrymantē pecca-
 tricē: nō chananēā supplicātē: nō dep̄
 hēfaz in adulterio: nō sedentē in pro-
 loneo: nō supplicātē publicanuz: nō ne-
 gātē discipulū: nō p̄secutores discipu-
 loz: nō ipsos crucifixores tuos: h ille
 Nihil q̄ in deū austerū: nihil ērit ile
 est ad se veniētib⁹ p̄dōib⁹. *I*deo cla-
 mat. Venite ad me opātes iniquitatē
 Venite ad me flumē indeficiēs ois
 caritati. ad me et vos creauī. Ad me
 et vobis otuli tāta bñficia. Ad me et
 multis ānis vos expecto. Ad me qui
 dulcissime vos inuito. Ad me et vos
 benigne suscipio. Ad me et vobis in-
 dulgeo. Ad me vestz creatorē: et pa-
 tris sum dare vobis felicitatē regni
 celoz quā nobis concedē dignetur
 et est bñdict⁹ in sc̄la sc̄loz. Amē.

Sermo tertius de diuina caritate
in quo declaratur quare deus benedicit
et gloriosus multa peccata et omnia
cuicunque contritionis remittit de peni-
tentibus ad se redeuntibus.

Uenite ad me omnes qui la-
boratis et onerati estis.
Ite ubi. S. Et si quodcumque
peccatum mortale: quia contra
deum cum sit infinitum bonum malum infinitum
merito dici possit: vultamen vult
altero grauius esse videtur respectu
alicuius circumstantie: nullus sane mentis
abigit: imo et plerique peccatores: et alios
penitentes videant: tamen se illis quibus
errare ratione cognoscunt rationemque iudicant
Ob quod in dubium venit. Si diuina
caritas ad omne peccati genus ad-
quoscumque peccatores se extendat. Quod quidem
saluator noster soluit in his promissis
cum dicit. Venite ad me omnes. scilicet peccatores
In quibus verbis tertia flamma diuine
caritatis exprimitur: vult in presenti dicendum
est sub triplici clausula. v. 3.

Prima vocatur volitionis.

Secunda vocatur remissionis.

Tertia vocatur donacionis.

Capitulum primum quod deus suauis est omnibus
et qualiter intelligitur illud dictum apostoli quod
vult omnes saluos fieri: cum tamen non omnes
saluentur.

Prima conclusio dicitur volitionis
in qua scire debemus. Quod deus
gratiosus quicunque in ipso est vult omnes
saluos fieri: iuxta illud psalmi. Suauis est
dominus vniuersis miserationes eius super omnia
opera eius. Apostolus autem ad thessalonicenses. 2. c. loquens
de liberalissima voluntate dei dicit.
Dominus homines vult saluos fieri: et
ad agnitionem veritatis venire. Sed in

merito dubium oritur: quia cum non omnes sal-
uentur videtur quod voluntas dei non sit effi-
cax vel dictum apostoli est minus. Ad
quod declarandum dicit doctor seraphicus
Bonauentura in primo. di. 46. et in libro. de
lyra super hoc passu. Quod dictum apostoli
tribus modis exponitur. Uno modo ut
sit ibi distributio accommodata sic et
hic. Omnis homo tamen in mari habet eorum
modum loquendi intelligitur quod est in mari
Similiter Augustinus. exemplificat ut si di-
cat. Magister ille docet omnes pueros de
illa civitate quia. scilicet docet illos quod addiscunt
Nullus. n. docet nisi per ipsos. Sic in
proposito potest esse sensus: deus vult
saluos fieri omnes homines quod saluatur: quia
nullus saluatur nisi velit deus. 2. modo
potest exponi ut sit ibi distributio per quibus
singulorum et non per singulis generum.
Sic cum dicit. Omne animal fuit in archa
Noe. quia de omnibus quibus animalium
fuerunt ibi aliqua individua. et deus
omni genere vult aliquos saluos fieri
scilicet. de grecis: de latinis: de flatis: de
soditis: et de omni genere. et sic exponit
magister sententiarum in textu. di. 46.
pro. li. 3. modo potest exponi de voluntate
dei antecedente et non consequente. Voluntas
antecedens est qua deus vult aliquid abso-
lute. Voluntas autem que est consequens est qua
deus vult aliquid consideratis circumstantiis
Voluntas antecedens est voluntas respectu
eiusdem propter quod deus hominem facit:
et irrefragabiliter bonorum. Voluntas
consequens est qua vult aliqua secundum presentiam
meritorum. Differentia autem inter hanc et
illam voluntatem non est secundum diuersitatem
affectus siue modi volendi qui sit in
deo: si secundum rationem concedendi et intelli-
gendi putatur. n. dicitur deus velle salutem:

190
tum ex pte nature date tū ex pte grē
oblato: dedit. n. deus nām fm quā
possent cognoscē et cognitū querere
et quesitū inuenire: et inuēto inherē
ac p hoc salutez obtinē: grām simili
modo obtulit dum filiū misit: cuius
pūz omni saluti sufficit. Leges etiā
et mandata salutis tribuit et ostēdit
ipse insup p omnib⁹ in q̄rētib⁹ et ppe
est omnib⁹ inuocātibus eum. Uelle
q̄ hominē atcedēti. saluare nō oīo
tat salutez. Uelle autē cōter saluare
est uelle dare salutem ei q̄ scit ad sa
lutem puentū p suum auxi⁹ et grāz
et oīotat saluti. enētuz: et sic nō est di
cere: q̄ deus uult omnes homines
saluos fieri.

Cap⁹ 2⁹ qualiter de⁹ penitētibus
pccatib⁹ remittit omne gen⁹ peccati
et quō intelligit de peccato in spū
sanctum q̄ sit irremissibile.

Secūda conclusio dicit remissiois
Si. n. dñs uult om̄s homines
saluos fieri qui saluari uolunt. Ad h
remanet dubiū de peccato in spūm
sanctū. Idōsito. n. q̄ aliq̄s peccasset
in spūm sanctū et reueri uelit. Utrū
deus talem ad ueniam suscipet. Et
uidet q̄ non: q̄a peccatū in spūz san
ctum est irremissibile: p3 p Aug. li⁹.
de fide ad Idetp. ubi ait. Ibi q̄ peccat
in spūm sanctū. s. neq̄ hic: neq̄ in fu
turo remitti dicimus. Ibis rōdēduz
est fm maḡm sentētiā. di. 43. 2⁹.
libri. De peccm in spūm sanctūz viri:
aut raro aut difficiliter remittit fm. n.
alex. de ales. in 3⁹ sūme ubi tractat
de remissione peccati ade. Peccatuz
tripliciter dicit irremissibile. s.

Negative.
Præuatiue.
Contrarie.

Negative est illud q̄ nullo mō
potest remitti. Et illo mō ē irremissi
bile peccatuz Luciferi et alioz dāna
toz. Præuatiue dicit irremissibile
q̄d non habz aliqd dignū ut remit
tat: et sic omne peccatū mortale est
irremissibile: q̄a nullū peccatuz mor
tale habet aliqd p q̄d sit dignum re
missione. Contrarie nō dicitur irre
missibile: quia habz cōtrariā dispōez
ad remittēdū sine qua nullo mō pōt
remitti. Et illo mō est irremissibile
peccatum in spūz sanctū: q̄d dīrēte
est cōtra effectū spūs sancti: q̄ q̄dem
dicit gratia pñialis. h⁹ autē peccati
sex sunt spēs: ut p3 p Aug. in enche
ridion: et de fide ad Idetp. Et in li⁹
de sermone dei in monte. Et in li⁹
de baptismo puuloz: quāz specierū
numerus assignat h3 Dōna. in 2⁹.
di. 43.

Desperatio.
Presumptio.
Inuidia supnecātis.
Obstinatio.
Finalis in pñia.

Impugnatio uitatis agnite.

De cū peccat in spūz sanctū sit cōn
pñialez grāz. Et tunc: aut est cōtra
ipaz rōne sui: aut rōne aīcedentium
aut rōne sblequētū. Si rōe aīcedē
tiū cum ad penitētiā atcedāt timor
et spes tāq̄ due mole: contra timorē
est p̄sumptio: contra spēs ē desperatio
Si rōne aītiū: cū ad pñiaz consequē
emēda⁹ que consistit in duob⁹. s. in
hā confessione et bona satisfactione

iii

Non de peccato in spūz sanctū

sic sumunt due spēs: quarum una est
impugnatio vitæ agniti. Alia est
detestatio boni: seu rōe sui: sic est ob-
stinatio que comprehendit etiā finalē
impniam. Dñs g̃ peccatū in spūz sctū
irremissibile magis q̃ alioz p̃dōz
grāa p̃ eo q̃ nō tm̃ repugnat gratie
sed etiam dispōni ad veniā et grām
suscipiendā. Irremissibile aut̃ est tum
rōne diuine potentie remittētis: tum
quia homo potest de illo penitē ex-
cepto p̃ccō finalis impnie. Hec autē
finalis impnia dicit̃ duplex: sicut et
pseuerantia. Inā pseuerantia vno mō
dicit̃ ppositum pseueradi. Alio mō
dicit̃ etiā pmanētia in bonū vsq̃ in
finem: sic et impnia. Uno mō dicit̃
ppositū non penitendi. Alio mō dñ
cōtinencia pmanētia in malo. Im-
penitētia pmo mō put̃ dicit̃ ppositū
nō penitēdi est peccatū irremissibile:
quia vix remittit̃ eo q̃ tale ppositū
claudit viam ad grām et impedit in-
gressum spūs sancti: tamē possibile
est q̃ illud peccatū interdū: liz n̄ sēp
remittat̃: s̃ impnia 2° in dicta nullo
modo potest remitti: hec at̃ nemini
est attribuenda vsq̃ ad illud instans
in quo posset dici de aliq̃ q̃ finalit̃
sit impenitens.

**Cap^m 2^m de peccato dñatorū q̃
talibus etiam remitterz si ipsi veraz
pniaz facerēt: et quia pnia eoz nihil
valet.**

Tertia conclusio dicit̃ dñatōis
nam liz ea que dicta sunt locū
habeant in his que peccant in via: et
emēdant̃: dum viuūt in hoc seculo:
tamen nullo pacto extēdi possūt ad
eos qui in inferno dñati sunt per

pniam diffinitiuā: his nūq̃ deus ve-
niā dabit: et tamen pniam agentē:
sicut p3 sapi^o. 5. c^o. dicentes intra se
pniam agentes: ergo videtur q̃ dei
benignitas nō sit omnib⁹ cōis: neq̃
omne pniam agētes dei suauitatem
inueniunt. Ad qd̃ dicēdum est fm̃
Bona. in. 4. di. 14. Qd̃ agere pniam
sine dolore de culpa sua om̃issa pōt
esse duplici: aut ppter lesionē nate:
aut ppter offensionē maiestati diuine
Primā pniaz habere quis potest ex
sola natura sine aliquo munere grē
sicut n. hō nāliter se diligit: sic etiam
odit omne ppter qd̃ malū incurrit:
et talis pnia ē in dñatis et in malis
Ifuit hoc in at̃bioco scelestissimo: de
quo dicit̃ 2° libro Macha. 9. c^o. Qua-
bat scelestū dñm a quo nō erat mi-
sericordiā consecutus. Ifuit etiaz in
Esau de quo dicit̃ ad hebre. 12. Nō
inuenit locū pnie: q̃q̃ cū lachrymis
postulasset eā: hāc dñs nō acceptat:
nec quis sic penitens inuenit gr̃iam
vel veniā. Alia ē pnia qua q̃s penitiz
ppter dei offensaz: et hec nō est sine
diuina gratia gr̃tū facilitate vel gr̃tis
data que deo placet: et qm̃ diabolus
hanc habē nō potest: ideo nec veniā
habē potest. Sed si p impossibile po-
neret̃ q̃ diabolus et dñati possent
habē hāc pniam: tunc dñs daret eis
grām. vnde de diabolis ioquēs bcr.
in li^o de gradib⁹ humilitatis ait. sic
.n. deus tētauit in vindicta sniaz vt
si vellet respicē veniā n̄ neget. nullū
g̃ peccatū est taz graue: tā pōderosū
q̃ deus clemētissim⁹ peccatorib⁹ nō
rmitat: siue sit mortale simplex: siue
sit in spūm sanctū siue in deū. vnde

6^m p^{nte}

Criso⁹. de. p. d. z. c. Talis. Aut talis
est mihi credentis erga hoīes dei
pietas nūq̃ spernit pñiaz si ei sincere
et simplici offerat. Et si ad sūmū q̃s
puēiat maloz: et inde tñ uolūt reuer
ti ad x̃tatis viā suscipit libentē et am
plectit. hec ille. Et hiero. ad oceanū
de hac sic dicit. Que peccata fletus
ille non purgat q̃s inueteratas ma
culas hec lamenta nō abluāt: petr⁹
trinā negationē trinā confessiōe de
leuit: Aaron et sacrilegiū et xpilatus
ex auro intuli caput superne coherē
misericordie p̃ces David sancti et mā
luerissimi viri homicidiū p̃it et adul
teriū septem dieruz emēdauit fames
iacebat in terra volitabat in cinere:
et oblitus est rege maiestatis lumen
querebat in tenebris illūq̃ tñ respi
ciens quē offēderat lachrymabili vo
ce dicebat. Tibi soli peccaui et malū
coram te feci: et redde mihi leticiā sa
lutaris tui: et spū p̃ncipali confirma
me: atq̃ ita factū est: vt qui me docu
erat x̃tutib⁹ suis quō stās nō cadēm
docēt p̃ pñiam quō cadēs resurgere
hec ille. De ipso quoq̃ David p̃dōre
grauissimo. Idē hiero. ad fabianū
diaconū lapsū ita scribit. Totā pñiā
p̃dōis ostēdit qm̃ ingressus est Da
uid ad Bersabe vxorē Urie Ethei et
Natā. pph̃ate corrept⁹ r̃ndit dicens.
Peccaui. Statimq̃ meruit audire: et
dñs abstulit a te p̃cēm adulterio iū
xerat homicidiū. Et inde cōuersus ad
lachrymas ait. Misere mei de⁹ fm̃
magnā. m. tuā. et fz mult. m. tuaz
dele. nī. meā. Magnū. n. p̃cēm ma
gnatindigebat misericordia. vñ iūgit
et dicit. Ampli⁹ laua me ab ini. m. et

a pec. m. mū. me. Qm̃ int. m. ego co
gnosco: et deli. m. cō. m. ē semp. Tibi
soli peccaui. Rex. n. aliuz nō timebat
et malū corā te feci vt iustificeris. in
fm̃ oib⁹ tuis et vincas. m. cū iudi. Cō
clut. n. deus oīa sū peccato vt oib⁹
misereat tātūq̃ p̃fecit vt dūdū pec
cator et penitēs trāferit in x̃uz: et di
cat: docebo iniquos vias tuas: hec
hiero. vbi. s. Hoc x̃o qđ dictū est de
Dauid nō ē. z. i. x. c. Ubi narrat
qđ post adulteriū parit et hōicidiū p
Dauid cōmissū: cū ei cōminaret na
than pph̃a iudiciū dñi dixit ad Na
thā. Peccaui dñō. Statim audiuit
Nathā r̃ndentē: et dñs tñstulit p̃cēz
tuū: s. p̃ omni dñm? cōlutionē vt
sentiant p̃dōres oīs qđ āpla sit cari
tas et bñgnitas sūmi dei. Et adhuc
occurrit qđ daz exēplū nāe stupēdū
et admirabile: sicut habet in legēda
sancti Basilij. Vir qđaz venerabilis
eradi⁹ noie filiā suā hñs vnica quaz
disponebat dñō cōsecrare. Diabol⁹
x̃o calid⁹ et astut⁹ inflāmauit super
mo⁹ vnum de seruis suis in amore
puelle. hic cuz impossibile iudicaret
posse in āplexus tā nobilis puelle: et
dñi sui filie puenire accersuit malefi
cū quēdā sūidiū ab eo auxiliū male
fici postulās p̃misso p̃cio: cui ille r̃n
dit. Si vis mittā te ad dñm meum
diabolū: cui si volūis obtēpare faue
bit tibi: et cōpletū erit desiderū tuū:
et p̃sperā queq̃ succedet. Ad quem iu
uenis ibo in qđ mo⁹ terminūq̃ cūdi
insinua. Ille igit malefic⁹ ad diabo
lum p̃ p̃dēm iuuenē misit hec x̃ba.
qm̃ qđē mi dñe studiū meū est oīs
quos possū tue adducere voluntati
m z

No p̃t de dñm meū

Mitto tibi hunc iuuenem precor tibi
ut suū ocideriū assequat: et dās hāc
epistolā iuueni dixit. Uade tali hora
noctis ad monumētū gentilis ibiq;
aclama demōes: et hāc cartā in acre
exalta: et statim aderit tibi. Qui Ju
uenis hoc faciēs: et subito apparuit te
nebrarū princeps cū sua comitti: Et
ep̄la plecta dixit ad eū. Crede in me
Qui ait credo dñe. et diabolus: abne
gas deū tuū: cui rñditi: abnego: dicq;
diabolus: ne a te decipiar: fac mihi
manu tua scriptū in quo confitearis
tex^o et baptismo et xp̄iane renūtiare
p̄fessionē: qui fecit scriptū qualif xp̄o
abrenūtaisset: et diaboli fuituti se mā
cipasset. At diabolus missis spiri
tus fornicatōis ad cor puelle infla
mādū in amore iuuenis dispuitq; di
abolus: post clapsis dieb⁹ adeo puella
in iuuenis amore puerla est ut patri
dicēt: vel mihi iuuenē talē in virum
tradas: vel mortuā me cito videbis
et cū nulla p̄suasione possz eā p̄r lugēs
et dolēs ab h^o p̄posito nō possz amo
uere eā p̄dito iuueni despōsavit: qui
cū diebus aliqb⁹ moraret cū vxore
sua nouit ouda nōt⁹ est a multis q̄
nihil xp̄iani erat in eo: videbāt eum
ecclesias fugē crucis signū horere et
dei vba sp̄nē atq; alia facē q̄ bono
viro nō cōueniūt. Retulerunt hi qui
obfūabāt vxori sue qd viderāt qd d
iuuene sentirēt. Illa hō diligēt inq̄
rēdo a viro didicit v̄itatē et p̄time
scens Iuuenē valde flexit ut ābo ad
sanctū Basiliū p̄gerēt: ad quē cū ve
nisset: et sibi oia narrata: Mit ad iue
nem. Utis reuerti filij. Vellem in q̄
s nō possz obligat⁹. n. suz scriptura

pp̄ia ad diabolo fūedū. cui Basili⁹
nō sit tibi cure: benign⁹ est. n. dñs et
te penitētē suscipiet. Et continuo app̄e
hēdēs cū signū crucis imp̄ssit in frō
tē ei⁹: inclusiūq; in celula quadā post
tres dies eū visitauit: quē iuuenis li
benē vidit dixitq;. O pat⁹ terribiles
sunt clamores demonū: q̄ tenentēs
scriptū meū in manu dicunt. Tu ve
nisti ad nos: et nō nos ad te. Dixitq;
ei sanct⁹ Basili⁹. Noli timē filij: et iterū
eo recluso p̄ ip̄o orauit: post aliquos
dies itez visitauit euz. Cui Iuuenis
ait. O pat⁹ a longe nec audio clamo
res demonū et minas et n̄ video ip̄os
quo p̄fortato sanct⁹ Ba. discelit. alia
hō die ad eū rediit. cui iuuenis. Bñ
inquit hēo pater. vidi nāq; hodie in
visu te pugnātē et vincētē diabolum
post hoc educē cū clez et populū scē
gregari: et oēs monuit orare p̄ Ju
uene quē tenēs manu ducebat ad ec
clesiā: et ecce diabol⁹ cū sua cōmitti⁹
ad eū venit: et conabat rape iuuenē
de manu eius. Qui clamabat sādē
dei adiua me. Diabol⁹ hō dicebat
O Basili⁹ p̄iudica mihi ip̄e venit ad
me. Ecce ego eius scriptū: tūc oēs q̄
aderāt clamauerūt Ikryteyphon. Et
orāte basilio ecce carta p̄ acre delata
et ab oib⁹ visa venit ad man⁹ basili⁹:
quā ip̄se suscipiēs dixit Iuueni. Co
gnoscis has lras frater. Et ille mee
sunt dñe. Et frāgit basili⁹ scriptū in
signū remissiois culpe tā grādis: et
regulā sibi bñ viuendi docuit. Rece
pit ḡ iuuenis tāti sceleris remissioez
q̄ deuz reliquerat q̄ diabolo se dede
rat: q̄ vitā seu salutē suā in obliuionē
tradiderat. O āpl̄itudo misericordie

92.
dei. Quia abundantia diuine pietatis: quis
desperabit. Omnium peccatorum por-
tus refugium salus et vita. Reuer-
tini ergo peccatores ad deum non
terreamini peccatorum magnitudine
quocumque peccato longe maior est dei
misericordia: quam nobis sua gratia
hic partiri dignetur ultimo nos per-
ducens ad eternam gloriam. Amen.

Sermo quartus de diuina caritate
in quo declarat quod ipse deus be-
nignus condescendit humane fragili-
tati remediando peccata. Ipsi iterata
a quibus pauci se abstinent et qualiter
remittit etiam multitudinem peccatorum.

Venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis
Iterum ubi. s. Nihil si
recte conspiciamus debili-
est humana mente: que velut arundo
a vento agitata facile mouetur: facile
flectitur: facileque bono accepto deficit
et ad malum conuertitur. Est utique
in multis infirmitas laboriosa ut post
penitentiam post susceptam indulgen-
tiam peccatorum relabantur in scelera
multo plura illis in quibus per antea
fuerant absoluti. Quibus volens deus
ostendere suam caritatem eos ad se vo-
cat etiam succurrere huic necessitate
sua benignitate spondens. ait enim.
Venite ad me omnes qui laboratis
et semper peccando peccataque multa
insimul aggregando: quia et vobis super
indulgentia paratus. Ad quod plenius in-
telligendum est in presenti sermone: de
4^a flamma diuine caritatis que mul-
tiplicitas vocatur dicendum est. per cuius

deklaratione nobis tres reuelationes.

1^a dicat ruinationis.

2^a dicat replicationis.

3^a dicat multiplicationis.

Capitulum primum in quo aperit error
eorum qui dicunt quod si homo post peni-
tentiam cadat vel recidat quod illa penitentia
non fuerit bona.

Prima conclusio dicat ruina-
tionis ubi veritatem hanc asseri-
mus. s. Quod homo post penitentiam potest
iterum reuertere in peccatum: et indi-
gere misericordia dei. Sed contra
hoc arguunt nonnulli dicentes. Quod si
homo cadat a penitentia: Vel ut clari-
us dicam. Si homo post penitentiam peccat
quod illa non fuit vera penitentia. Curant autem
illud probare auctoritatibus sanctorum
Nam ut de pe. di. z. Ambrosius in
sermone quadragesime ait. Penitentia est
mala preterita plangere: et plangendo
iterum non committere. Quod qui iterum peccat
nam penitentiam non facit. Item Gregorius.
ait. Penitentiam quippe agere est et preterita
mala plangere: et plangenda iterum non
perpetrare. Nam qui sic alia deplorat
ut tamen alia committat adhuc penitentiam
agere: aut simulat aut ignorat. et iterum
Isidorus de suo bono inquit. Irrisorius
est non penitens qui adhuc agit quod
penitet nec videt deum post se subdit
sed subanire superbus. Et Augustinus in libro
soliloquiorum. Inanis est penitentia inquit
quam sequitur culpa coignat. Quod ex his
auctoritatibus videtur. Quod penitentia quam
sequitur culpa nulla est nec bona est. Quod si
homines experientia certa conspexerint
se post penitentiam ad peccata prolapso
eaque penitentia nulla fuerit. Quid aliud
remanet nisi ut timentes ruinam boni

ut z

facere nūq̃ velit. Aduertat deus q̃
ita esse credimus: imo si quis hāc po
sitionem teneret q̃ si homo cadat a
p̃nīa q̃ p̃nīa illa non fuit h̃a: vel p̃
quācūq̃ conceptū bonum: si ab illo
distat q̃ illud bonū h̃um bonū non
fuerit tanquāz hereticus ab homi
nibus est vitādus. Ifuit hic ātīquus
error impij manichei quē hodierna
die pleriq̃ hypocrīte ignorātes et p̃
sūptuosi publice in uerbis et scriptis
suis dogmatizant. Nam ego cum
conuersarer cum fratribus q̃busdāz
ordinis mei: qui se arrogātī vocablō
de obseruātia vocari et euocare glo
riabant. Inter ceteras eoz ineptias
audini sepiissime publice dici: nō ab
vno solo sed a diuersis. Q̃ si h̃s post
ingressum religionis post exempla
h̃tutum redisset ad vomitū eū nūq̃
in h̃tute benefecisse. Insup et frater
Nicolaus de ausmo dictus est ex p̃
uincia marchie homo scādolosus et
scrupulosus valde in suo libello quē
quadriga voluit nominari in q̃o er
rores multos et etiā p̃bables scri
psit in tractatu de confessione dicit.
In sentētia illa h̃ba apparet non eū
esse h̃e contritum: nec veram egisse
p̃niam qui breui spacio p̃seuerauerit
in bono: et quasi recidauerit. Pro
quibus omnib⁹ cōfutandis nōndū
est fm doctrinā Alex. de ales in 4°
volumine sūme sue. Q̃ h̃itas p̃nīe ac
cipit dupliciter sicut et h̃itas. c^oliz h̃
tutis. Uno modo enim h̃tus vera
dicitur que habet h̃uz h̃tutis opus ṽl
fiata est habere q̃tum est de se: et h̃o
est esse de scientia h̃tutis. Alio mō
dicitur h̃tus vera que producit in finē

et hec veritas non ē essentialis h̃tuti
sed tātum dicit h̃tutis continuatōz
Si q̃ p̃mo modo dicat. Penitentia
vera que h̃um h̃tutis habet actum
sic de p̃nīe h̃tute est detestari malū
cōmissum: et pro illo tempore nullū
cōmittere et de futuro p̃ponere non
cōmittere. In hoc statu si quis dece
deret saluus esset: et tñ ab his cibus
potest homo cadere: et ita a p̃nīa h̃a
h̃tute p̃mo modo dicta. Si autem
dicat penitentia vera que perducit
in finem vt finalis et continuata ab
hac non est cadere. Nam si h̃s lōgo
tempore in p̃nīa p̃māssit in qua si
fuisset mortuus fuisset aggregatus
numero electōuz: postea in peccato
mortali moreret p̃terita penitentia
ipsum non saluaret: Nō remanet tñ
quin p̃nīa illa nō fuerit h̃a: imo etiā
h̃issima: et ab illa potest homo cadē.
Idcirco hoc in nīuūis hominibus:
qui per p̃niam agentes in p̃dicatione
Ione s̃terfugere s̃uerfōis interitū
meruerunt. Non. n. consecuti fuisset
gratiam: nisi illa fuisset p̃nīa. Et tñ
nō ē in. c. Sicut igit nīuūte. de. pe.
di. z. quia postea ad vomitum sunt
reuerſi ex ira dei eoz ciuitas a rege
medorūz s̃uerſa est regnante apud
iheb̃reos Josia. Et etiā ad hoc cō
ueniens est exēplum David de quo
2°. R. 12. c^o. dicit. Q̃ de peccato mor
tis vere penituit: et dñs p̃niam eius
accepit. Postq̃ peccauit iterum
mīnando populum: put plenius le
gitur 2°. R. penultimo. c^o. Et nū
lomin⁹ p̃ma eius p̃nīa a qua cecidit
fuit vera. Intelligende itaq̃ sunt au
toritates in contrarium adducte.

nam fm Gratianū de p. d. z. c. Sz
vba. Illa verba auctoritatū non ad
diuerſa tempora: ſed ad idē tempus
referuntur: vt ſc3 eo tempore quo q̄s
deſet mala que cōmiſit 7 penitētia3
facit non peccet 7 ſceſera nō 3mittat
Idē equidem habet eſſe in libero
arbitrio fm ſtatū vie qđ ſuertibile
eſt: 7 pōt a bono in maluz 7 a malo
in bonū ſepius exire.

**Capitulum 2° qualiter deus nō
tātum ſemel ſed pluries peccatorib⁹
penitentib⁹ remittit omnia peccata
et qre penitētia pōt iterari baptiſm⁹
hō non.**

Secunda cōcluſio dicit i Repli
cationis. Inaz l3 homo poſſit
a vera penitētia cadē in peccatū pōt
tamē ſepius p pñiam ſurgē 7 dei mi
ſericordiā inuenire. Contra quam
ſentētiā plurimiq3 conueniunt aſſe
rentes non niſi ſemel conſeſſum pec
catorib⁹ fore per pñiam a peccato
reſilire. Et l3 homo vt dictū eſt a
vera penitētia valeat ruere non tñ
potest pñiam itez agere fructuoſaz
Arguunt autem qđ Ambroſi⁹ dicit
in. c. i Repliāt. de. p. d. z. Sicut vnū
eſt baptiſma: ita vna eſt pñia. quib⁹
ſendēdū eſt fm Bona. in. 4°. di. i. 4.
Qui dictū Ambroſii intelligit de pe
nitētia ſolēni ſ3 morē aliquarū eccle
ſiaz: nōn autem de pñia cordis qua
peccator mente ad deū conuertitur.
Quare at pñia pōt iterari baptiſm⁹
vero nō: pbat triplici⁹. **1°** pñia qđ
in baptiſmo imprimi⁹ carader qui ē
indelebilis: In pñia vero non. **2°**
qđ baptiſmus eſt contra morbu3 nō
iterabilem qualis eſt originalis cōpa

Sz pñia contra morbu3 iterabilem
qualis eſt morbu3 peccati actualiſ 7
medicinam debet aptari morbo.

3° quia baptiſmus habet totam eſſi
caciā a paſſione chriſti. Sed pñia
non tñ a paſſione chriſti: ſed etiam
ab actū noſtro. Ideo baptiſm⁹ non
iterat ſicut 7 pñia. Idē hō iterat
fm qđ voluntas noſtra conuertitur
7 reuertit. dicere qđ pñia nō poſſit
iterari eſt error crudeliſſim⁹ claudēs
viſcēa diuine miſericordie cogē oēs
pccōres ad diſpandū vt ſciant omē
pccōres. Quia deus miſericors 7 clemē
tiſſimus patuſ eſt indulgē: non tñ
ſemel: ſ3 bis ter millies zc. Unde et
dicit dñs Jeſus dñat. i. 8. c. Interro
gant i Petro 7 dicēti. Si peccaueris
in me ſrat me⁹ vſq3 ſepties dimittaz
ei. Rndit ei Jeſus. Idō ſolū tibi dico
vſq3 ſepties: ſed vſq3 ad ſeptuagies ſe
pties. i. toties quoties fm hiero. Et
ponit numeruſ finituſ p numero
inſinito. Ihec Aug. de pe. d. z. c. Ad
huc inſtāt. ait. Qm quottidiana eſt
confeſſio oportet vt quottidiana ſit
remiſſio. Cur docuiſſet dñs orātes
dicē: dimitte nobis debita nra niſi
ipſe nobis pſeuēt miſericors qđ noſ ab
hac petitiōe n vult dſicē. Ihec. s. aug.
hieronymuſ autem ad Ruſticuſ
ſcribit. Septies in die cadit iuſt⁹: et
reſurgz. Si cadit quō iuſtuſ. ſi iuſt⁹
quō cadit: ſed iuſti vocabuluſ non
admittit qui per pñiaz ſemper ſurgit
7 non ſolum ſepties: ſed ſeptuagies
ſepties delinquēt: ſi conuertatur ad
pñiam peccata donant⁹: pluſ diligit
hec ille. Ad hoc itez Lactantiuſ 6°
libro diuinaz inſtitutionū aduerſuſ
m 4

gentes ait. Nemo enim potest esse tam circūspectus: tūc prudens: quin aliquando labatur. Et idcirco deus imbecillitatē nostram sciens pro sua pietate aperuit homini portū salutis huic necessitati cui fragilitas nostra subiecta est medicinali penitentie subuenire. Et leo de. p. d. i. c. Multiplex misericordia dei inquit. Multiplex misericordia dei lapsis humanis subuenit: ut non solū p baptismi gratiā sed etiam per pnie medicinam spes vite repetur eterne: ut qui regnat oīs dona violass; ppro se iudicio dānātes ad remissionem criminum puenirent. Quid igitur peccatores se excusando respondebunt. Quid gratiosius possunt audire de deo: quid tot multiplicatis vicibus veniā polliceat his qui ab eius amore: non semel tantum: sed totiens propria malicia cadunt. Aperi cor tuum o peccator negligens. Et vide si erga te blādus sit deus. Esto quippe ut nūc ad ipsū reuertaris. Et dicas ei peccavi. Et statim indulget tibi. Et modico interuallo temporis occurrēte iterū peccata pūstina vel peiora cōmittē: si reuertaris ad deū: et dicas ei. Ibeu me infelicez peccavi: doleo. Ignosce mihi aduc iterū impetres qd optas adhuc post paululum pposito bone voluntatis relicto recidiās grauiora facinora psequendo postq si cōpuncto corde ad deum clamaueris p remissione impetranda exaudiet te.

Cap^o 3° qualiter deus remittit peccatori penitenti multa peccata: nec ppter multitudinē negat ei veniā

Tertia conclusio dicit multiplicatiōis. Ostendit enī deus peccatoribus caritatem suam cum si in vno solo si fieri posset omniū malorum: siue demonū: siue hominum essent peccata omniū hereticorum idolatraz omniū homicidarum: et huiusmodi. Ihic tamen ad deum cōuerti desiderans benigne suscipitur: nec despicitur ob tantam congeriez peccatoz iniquitatūq qd vtiq hūz constat esse auctoritate. Isaiasq in psona dei. 44. c. ait. Delebo iniquitates tuas ut nubes: et quasi nebulā peccata tua. Dicit iniquitates in plurali ad nōndū qd plura et mltā peccata remittit etiā si in vno inueniantur. Idipz voluit dñs ostēdē p ezechi. 18. c. Ubi ait. Si impius egerit pñiam ab omnib⁹ peccatis suis que opatus est: et custodiēt uniuersa pcepta mea et fecerit iudiciū et iusticiā vita viuet et nō moriet omniū iniquitatū ei⁹ qd opatus est non recordabor. Dicit g deus remissurū se non aliqua: si oia atq nō se recordatur. Aduertendū tñ est in eo qd dicit. Nō recordabor. qā recordari pōt duplici intelli. Primo q̄tum ad simplicē obliuioez et hoc mō nō puenit deo: qā omnia sunt preterita pñia et futura. Alio mō non recordari potest intelli q̄tum ad vindictā et punitōz si qd recordat de alicuius peccato ad ipsū puniēdū et iudicādū: et hoc mō non recordari dicit de deo. Cū g dicit. Non recordabor sensus ē iste. Cū pñiā pñitēte pperō: ita eū videbo ac si nūq peccasset. Igic exaudi tu anima vocem clamātis dei qd ad te loq̄t: tibi qd dicit

cōiuga mea. Tu fornicata es cū ama-
torib⁹ multis: tamen reuertē ad me
et ego suscipiā te. Tur tā dura es. O
ingrata creatura: cur non mollitur
cor tuū ad vocem tā dulcem celestis
spōsi forte dicēs. Timeo ipsū et despo-
ppter multitudinē peccatorū meorū
an non audisti que dixi paulo ante
Sed adhuc ut spes tua subleuet spe-
culare et cōsidera illā peccatricez ma-
gdalenā cui dñs peccata dimisit. O
q̃ multa et varia cōmiserat contra
deum cū p̃ditōe animaz suoz p̃xi-
morū: et tamen scribit̃ Luc. 7. c. Di-
xit ih̃s xp̃s p̃phariseo q̃ de ipsa mur-
murabat. Remittūf peccata multa.
al̃ Marcus in euan⁹ suo asserit Jesum
xp̃m ab illa cecisse. 7. demonia: per
que fm̃ Greg. in omel. super Luc.
vicioz vniuersitas designat. O ma-
gna oliz peccatrix nūc h̃o sancta q̃d
remisit tibi lachrymātū xp̃s. Nūq̃d
vnum peccatū certe inquiet oēs euā-
gelicā vocem p̃scrutantes nō vnum
sed plura tibi dimissa sunt: vti nam
omnes p̃dōres mūdi ad pedes ih̃u
currerēt sic et ego: q̃a vnicuiq̃ dicēt.
Remittūf tibi peccata tua: que oib⁹
nobis remittat dñs noster Ih̃s xp̃s
saluator seculi cecidēs hic nobis g̃tiā
demū p̃ducens nos ad eternā gl̃iā
qui sit bñd. et exaltat⁹ magnificat⁹
in secula seculorū. Amen.

Sermo quintus de diuina caritate:
in quo ostenditur q̃d ardens sit amor
diuinus ut saluent p̃dōres etiam in
extremo vite si h̃e penitentiam ege-
rint libenter suscipit.

Venite ad me oēs q̃ labo-
ratis et onerati estis: iterū
ubi. s. zc. Irē grādē de
caritate diuina aggrediar
in p̃nti sermone in q̃ oīēplabimur la-
titudinē diuini amoris: q̃ tā vehemēs
et ardētissim⁹ ē erga quoslib⁹ p̃dōres
ut saluent ut post inuētatā in malis
cōsuetudinē diuturnāq̃ p̃seueratiāz
si se corrigē voluerit benigne adhuc
eis veniam p̃bet h̃ vtiq̃ in 5. flāma
amoris saluator exp̃ssit: cū dixit. Ve-
nite ad me. o. q̃. la. et onerati estis zc.
Onus siq̃dem p̃dōrū vetustate oīue-
tudinēq̃ designat que aggrauat il-
los qui p̃niam differunt non solum
vsq̃ ad decrepitāz senectutē: h̃u etiā
vsq̃ ad extremū vite: hos tamen ita
tardos ac sero penitētib⁹ spondet re-
dēptor mūdi p̃dōz indulgētiā. Ob
q̃d in p̃nti sermone ap̃iā hāc flāmā
more solito s̃b triplici delufice.

1. Prima cōclusio vocat̃ difficultas.

2. 2. vocat̃ possibilitas.

3. 3. vocat̃ remissibilitas.

Cap. p. q̃d h̃i q̃ p̃niam differunt
vsq̃ ad extremū vite vix p̃nt h̃e pe-
nite p̃p̃ impedimēta q̃ p̃nt occurrē.

Prima 2. dī difficultas. Differre
siq̃dē p̃niam vsq̃ ad extremū vi-
te in malo p̃seuerādo piculōssimūz
ē: q̃a difficile ē ut possit q̃s tūc dig-
p̃niam agē p̃p̃ quinq̃ impedimēta
que possunt occurrere.

1. 1. dicit̃ passionū alfatio.

2. 2. dicit̃ caritatis priuatio.

3. 3. dicit̃ in peccatis habituatio.

4. 4. dicit̃ diaboli impugnatio.

5. 5. dicit̃ p̃p̃inquoꝝ inimicatio.

Primū impedimētū dicitur passionū
 alteratio. Solet enī euenire q̄ in ex
 tremitate vite quando p̄dōres inflā
 mant in sensitiua pte adest maxim⁹
 dolor ⁊ timor maxim⁹. et q̄nq; utiq;
 siml ⁊ vtraq; passio vehemēs nata ē
 impedire libez arbitrium ⁊ vsū libē
 rōnis ⁊ voluntatis. Et l3 oēs nostre
 passionēs rōnē ⁊ mētē hominis tri
 stare habeant: tamen h3 Aug. li. 83.
 q̄onuz. q. 33. Passiones cāte a trista
 bilibus plus mouēt q̄ passioēs cāte
 a delectabilibus. Adus autēz displi
 cētē de peccato ad hoc q̄ sit sufficiēs
 ad penitentiā h3z necessario requirē
 habere vsū liberū rōis qui mul
 totiēns ppter passionēs impeditur.
 Efficunt quippe multi frenetici: et
 nec dei nec sui valent recordari: mul
 ti p̄dunt loquelam cum sensu et loq̄
 quidpiam non possunt. Hinc Aug.
 in sermone de innocētibus ait. Ihac
 aduersione pcutitur peccator ut mo
 riens obliuiscat sui qui dum viuerz
 oblitus est dei. Et hoc Aug. de pe. d.
 .7. c. i. Nullus ait. Nullus expectat
 quādo peccare nō pōt arbitriū quēat
 libertatē ut dolere possit cōmissa nō
 necessitatez qui plus itaq; a peccatis
 relinq̄t q̄ illa relinquat: non ea libē
 h3 q̄si necessitate cōdēnat. **T**z^o impe
 dimentū dicitur Caritatis priuatio.
 Ad hoc enim ut displicentia p̄dōruz
 sit deo grata est necesse q̄ sit debite
 circūstantiata p̄ncipiū ⁊ finis: hoc est
 q̄ sit volūtaria ppter deuz: vñ aug.
 in p̄dicto. c. i. Nullus. Scriptū ē in q̄t
 Neminē sine caritate posse saluari.
 Nō itaq; in solo amore viuit homo
 quē z^o penitet. o3 nō solū deuz timē

iudicem: h3 etiā o3 diligē iustū: ut nō
 tm̄ penā timeat sed anxiet p gloria.
 h3 ille. Cū ḡ in tali extremitate vite
 magis quis timore q̄ amore oucat
 ad p̄tiam piculosū est tale tps expe
 ctare. **T**z^o impedimētū est p̄dōruz
 habituatio: nā ut plūs dicitur habit⁹ ē
 qualitas de difficili mobilis. Ex fre
 quentatis actib⁹ a suo s̄bictō ḡiāf
 habit⁹: cū itaq; aliq̄s diutno tpe in
 mūdi amore p̄seuerauit difficillimū
 esset ipsū trahē ut mūdū nō diligat:
 ⁊ de p̄dō mūdū nō doleat. Dic nāq;
 Ore. in mor. i. Nūq; sine dolore p̄dit:
 q̄d cū amore possidetur. Uidi ⁊ ego
 multa exempla de hoc. i. Nā cū diues
 qdam laboraret in extremo. ego eū
 monebā ut animā suā deo cōmittēt
 Ipse h3o sentiens a suis domesticis
 ⁊ familiaribus p domū discurretib⁹
 cōtradari bona sua cū suspirijs dice
 bat. Deu me. heu me tantū laboraui
 pro his bonis adipiscendis ⁊ modo
 diripiuntur mihi. O diuitie mee. O
 pecunie mee. O iocalia mea q̄s vos
 possidebit. Inter hec ⁊ h3mōi parū
 de sua salute sollicitus miserimus ex
 pirauit. Ifuit aliud exemplum etiam
 huic simile in ciuitate spoleti. Ibi. n.
 erat puella q̄daz formosa q̄ vanitati
 b⁹ sēp intēta erat: ⁊ nihil d̄ sūsa vita
 cogitabat h3 infirmitate p̄cussa mōi
 tōes et ornamēta salut. abhorrēbat.
 Tandē cū cernēt se supuiuē n̄ posse
 petiuit cūcta ad ornamētū corpis ex
 p̄ctātia: ⁊ cū se ornassz q̄i nuptias ui
 sitaturā cū singultib⁹ ⁊ suspirijs. En
 moriar dicēs. en dilectā m̄ vitā abla
 tā aspicio. O dia^o suscipe aiaz meā.
 inf h3 h3 expirauit dānata ⁊ d̄spata.

B^o d^o h^o
 d^o d^o p̄ncipio

Quartū impedimentū videt impu-
gnatio diaboli. Ingerit nāq; diabo-
lus graues tēptatōes cum aliquem
appropinquare fini conspiciat: De q^o
psal. ait. Insidiat in abscondito q̄si
leo in spelunca sua: quia et si a circū
stantibus non videat apparet tamē
durus et grauis his qui ad mortem
corpalem laborent. Unde Beda re-
fert in gestis angeloz. Q Rex qdā
Anglie fernandus nomine habuit
militem in armis probum sed coru-
ptum in moribus qui frequēter ad-
monitus in sanitate cōtēnebat se cor-
rigere. Cum autem improuisa infir-
mitate feriret a Rege visitat et mo-
net ad p̄siam qui renuit dicens q̄ ui-
dēt hoc facere et ex timiditate cor-
dis. Cum hō ad mortis deducere
terminos: itēz Rex visitauit eū mo-
nens vt peniteret. Qui dixit. O dñe
mi rex tarde est cum iam sum iudica-
tus et dānatus: ideo non possū peni-
tere: quia parū atēq; ingressus fuisti
domū illaz intrauerant duo clarissi-
mi iuuenes: quoz vnus sedebat ad
pēdes lecti mei: Alius ad caput: q̄ et
dixerunt. Iste adiudicatus est morti
Videamus si aliquid ius habemus
in eo. Et vnus extraxit libru specio-
sissimum de sinu meo: Sed valde p-
uulum litteris aurcis et fulgentibus
scriptum in quo legens vidi aliqua
parua bo^a que feceram in iuuentute
mea ante q̄ mortaliter peccassem. et
cū miro mō exaltarem in visiōe eoz.
Ecce duo deterrimi demones intra-
uerūt et portauerūt vnū magnum li-
brū scriptū deterrimis lris: in q^o vidi
scripta oia peccata mea: atq; mea fle-

giū: et dixerūt vīdis āgelis qui hic
erāt. Quid hic facitis cū in eo nullū
bonū siue rectuz habeatis: et liber v̄r
nihil valet. Sed bñ n̄r. Angeli autē
rūderūt: q̄ v̄m est: et recesserūt. Et
hi duo demones cruciant me. q̄bus
videt expirauit. Nec tm malis diabo-
lus molest⁹ est in extrema vita: vūz
etiā et bonis et sanctis. Rescribit Cy-
rillus ad Aug. in cāsitā hieronymi
Q Eusebi⁹ vir sanctissim⁹ oliz disci-
pulus ihiero. cū esset e vita migrurus
aduenienti autem die qua se ex hie-
ronymi reuelatiōe migrari sciebat
die 3° p̄eunte labore febriū cōcussus
valide se sup frā migrari nō imemor
nudū deferri fecit a fratrib⁹ et a sin-
gulis osculū accipiēs benigna eos cō-
solatōe cōfortauit vt in sancto mane-
rent p̄posito. Deinde sacco quo cū-
ebat gloriosus hieronym⁹ deferri:
et supra se deponi fecit. Ordinauitq;
se nudū ad instar gliosi hier. magri
sui ex ecclesiā in q̄ iacebat sancti hier.
cadauer sepeliri. Post h corpe dñi
n̄ri ihu xpi se municens deo et beato
ihiero⁹. deuote se cōmēdauit: et sic p-
triduū locutōe cōpali ac p̄uat⁹ visiōe
circūstātib⁹ alternatiz srib⁹ psalterium
passiōz dñi: et alia sacra cōtinue legē-
tib⁹ iacuit. Quz quippe l̄s q̄ narro-
ait Cyrillus et cūdis rōne degētib⁹
formidabile die quo moritur⁹ erat
āte beate anime exitū p duas horas
venerabilis Eusebius cepit ita terri-
biles actus peragē q̄ circūstātes mo-
naci pauore p̄teriti illud timentes in
terra iacebant. Istam qñcūq; trāsuer-
sis oculis manibus simul iūdis vo-
ceq; dura facie terribili clamabat.

Non faciam: non faciam. Mentiris mentiris. Post hoc ad terrā rediens faciem suam in terra firmabat q̄tū poterat clamans. Adiuuate me frēs ne peam. Qd̄ monachi vidētes oculis lachrymantibus eum interrogātes quid esset. Ad quos ille. Nonne vidistis demonum agmina qui me debellare cupiunt. Et illi: Quid te futurum volebant cum dicebas: Nō faciam mentiris. ait ille. Conabant nāq̄ vt dei nomen blasphemarem. Tunc. n. hoc facē negabas ac clamabam. at illi. Quare pater abscodebas faciem tuam in terram. R̄ndit. In eoꝝ conspectum viderem qui tā turpis et terribilis est q̄ omnes qui sūt in mundo respectu eius nihil sunt. Tandē apparēte Hieronymo gloriose feliciter expirauit. Et si q̄ amicus dei tam durum p̄lium cū dīa bolis est cōgressus quicquid faciāt Demones his qui dei sunt inimici: ideo seruandum est illud Sapi. ecc. 5°. c. Inne tardes cōuertere ad deū: Inne differas de die in diem: sbito enim veniet ira illi⁹ et in tempore dispdet te. Quintū impedimētum est amicorum seu p̄pinq̄oꝝ inimicatio. vt .n. dñs .i. Mat. 10. c. dixit. Inimici hominis domestici eius. Conuenit. n. illud diuitibus et magnatib⁹ quibus in fine nullus audet nominare confessionem vel satisfactionem. Sed qui sunt amici solidant si quid de suis bonis rapere possint. Q̄ quot moriunt sine penitentia p̄p̄ culpam p̄pinq̄oꝝ. hinc est q̄ ecclesia mediis p̄ceptum dedit. extra de peni. et remis. c. Infirmis. dicens. Cum

infirmas non nūq̄ et peccato p̄s ueniat dicēte domino lāguido quez sanauerat. Uade et amplius noli peccare ne deterius tibi contingat p̄nti decreto statuiamus et districte p̄cipimus medicis eoꝝ: vt cuꝝ eos ad infirmos vocari cōtigerit ipsos ate omnia moneant et inducant vt medicos aduocent animaz: vt postq̄ infirmo fuerit de spūali salute p̄uulū ad corporalis remediūz medicine salubrius procedatur: cum cessante cā: cessat et effectus. hec ille. Cum itaq̄ ex p̄dictis alijsq̄ impedimētis sepe penitentiam differentibus periculū graue iminet non est vsq̄ in finem securz tardare.

Capitulūz secundū qualiter non negatur peccatorib⁹ penitentia etiā in extremo vite: et q̄ de nullo peccatorum est desperādūz in hac vita.

Secunda conclusio dicit^r possibilitatis. Inam et si posse difficile vt homo qui diu in malo perseverauerit ad bonam viam redeat: non tamen est impossibile: uno pōt esse vt quispiam omni tempore vite sue fuerit malus: et tamen in ultimis ad deum reuertatur: probat equidē hec q̄ntuplici via.

Prima via dicit^r auctoritatis.

2^a via dicitur libertatis.

3^a via dicit^r p̄cepti maiestatis.

4^a via dicit^r caritatis.

5^a via dicit^r exēplaritatis.

Prima via dī auctoritatis. p̄bat. n. eē possibile vt hōies ad salutēz vēiāt p^o diuina i p̄cāls p̄suetudiez auctē aug. et pōss. de. p. d. 7. c. Nemo. In eo est despād^o dū in hō corpore constitutus est.

2^a **I**de in libro de vita xpiana ait. Ino
 nullos scim? et legim? qd aia aut ig
 ratie cecitate: aut ca psidie: aut ado
 leſcentie vanitate decepti multiplici: et
 vario pdor: gne tenebatur obnoxij:
 et p sustinere dei clemetissimam pnam
 poti? ab errore puerſi maiora adhuc
 opa fecisse iusticie qd an pccia omiserat
Secunda via dicit libertati. ateqq. n. de
 cor? exit anima vnusq; viato liber
 est: et de coi lege ad bonu et ad malu
 pnus: vnde sicut se hz vn? qsq; pcor
 ad bonu sic qlibz iust? ad malu: Sz
 qd in li? ar? sum? vn? qsq; qtu iz
 sand? secur? esse no potest: ita et ois
 pcor: qtu cuq; neq; despare n debet.
 Propterea ihero? ad Julianuz ait.
 Et. n. sandi corruut si fuerut negligē
 tes et pcor: pstinu recipiut gradu
 si sordes fletib? lauerint: Hoc qdem
 dico vt te no terreat descendetes: sz
 puocent ascēdetes nuq; a malis ex
 sumis: et in rebus scilicet semp apte me
 liori incitamenta salutis sunt virtutum
 hec ille. **T**ertia via dicit pcepti maie
 statis. Na satisfacere deo vsq; ad ex
 tremu ē omnib? pceptu: pcepit naq;
 deus pnam indifferenter pcoribus
 Sed vt ait Aug. in sermoe cōfessor
 Seruū pigrum non dānaret si ea q
 fieri nullo mō poterat imparet. q in
 differenter oēs pcor: possunt facē
 pnam.

3^a **Q**uarta via dicit caritatis. Dēs ex
 caritate tenet diligē proximos suos
 siue sint boni siue sint mali: sed fūda
 mentū huius caritatis est: qd pxi
 mi pnt picipare beatitudinē: sed q sunt
 mali sunt tanq; pxi ex caritate di
 ligēdi. q pnt picipare beatitudinem

Sed hoc non possunt qd in pccō
 sunt q pnt a peccato relurgē.

5^a **Q**uinta via dicit exēplaritatis. que
 pbat exemplo. Legit in legenda
 sancti Andree. Qd sener qdam noie
 Nicolaus adijt ad sandū Andream
 dicens. Domine ecce. 70. anni vite
 mee in qbus luxurie deservui: accepi
 aliqn euangelii orans deū vt mibi
 amodo continētia largiret: s in ipo
 peccato inueteratus et mala cōcupi
 scentia inflāmatu statim ad opus
 solitum reuertebat. quadam autem
 vice obiit? euangelij qd super me po
 sueram ad lupanar iui: statimq; me
 retrix dixit mibi. Egredē sener egre
 dere: quia angelus dei es tu: ne me
 contingas: neq; huc accedē psumas
 Uideo. n. super te mirabilia. Stupe
 factus recolui qd mecum euangelium
 retulisses. Inunc q sande dei pro sa
 lute anime mee pia tua orō intēdat
 Audiens hoc beatus Andreas flere
 cepit: et a tertia vsq; ad horam nonā
 orauit: et surgens comedē voluit: sed
 dixit. Non comedam nisi scia si de?
 miserebitur istius senis. Cumq; die
 bus. s. ieiunasset venit vox ad adreā
 dicens. Qd patiens Andrea pro sene
 Sed sicut ieiunij macerasti te: sic et
 ipse se affliget ieiunij: vt saluet. Qd
 et ipse mensibus. 6. in pane et aqua ie
 iunauit: et postmodū plenus bonis
 operibus in pace quieuit. Venit q
 vox ad Andream dicens. Per ora
 tionem tuam Nicolaum quem pdi
 deraz acquisui. q ex his colligim? qd
 nemo sit taz prauus q p? retēta faci
 noza longo tpe pen. tere non possz.
 Aliud. n. ē dicē qd sit viciu. le: et aliud

q̄ sit impossibile. ¶ Primū hū est. 2°
nō solū falsū: s̄ hereticū ⁊ cōtra oēs
vitatē scripture.

Cap^o 3° qualis si nūq̄ hō bene
fecisset: sed semp fuisset malus: tamen
in vltimo vite p̄nāz ageret de^o sibi
indulget.

Tertia cōclusio dicit remissibi
litatis. Posito. n. q̄ aliq̄s toto
tempore vite sue inimicus dei fuerit
nihilq̄ boni opatus est ab infantia:
vel in pueritia: vel in adolescētia vel
iūuētute: vel deniq̄ in senectute ad
huc de illius salute nō est despandū
Talis egrotat grauē nihil cogitās
de emēdatione nō sic est despandū
incipit laborare in extremis: nec agit
p̄nāz adhuc nō est despandū: ducit
ad talē finem. q̄ n̄ pōt apli^o dicē nisi
hec vba. ¶ Peccauit de^o miserere mei
Si ex corde talia loq̄t tā aplissima ē
dei misericordia q̄ indulget sibi oēs
vitam male actā: ⁊ ascribit eū in nu-
mero electōz: ⁊ hoc pbat q̄ntuplici
testimonio.

Primū est Iheronymi.

2° est leonis pape.

3° est Iulij pape.

4° est Eypriani.

5° est Celestini

Primū est

testimo

niū est

Ihero

nymi ad

paulā de dormitōe blepsille que. 20
sue etatis āno diem clausit extremū
dicētis sic. Cū sandū corpusculū fe-
briū ardor ex eo q̄rerz ⁊ semī animē
in lectulo vallaret circū p̄pinoz
hec in extremis verba mandabat.

Orate dñm Iesum vt mibi iḡscat
q̄a implē n̄ potui q̄d volebaz. secura
esto o mī blepsilla. Cōfidim^o p̄bātes
vba que dicim^o nūq̄ est sera conuersio

vor hec p̄mū in latrone dedicāta ē.
Amen dico tibi: hodie mecū eris in
paradiso. Et idē ad Domasū papaz
Et ponit de. p. v. 3. c. importunis.
x̄ps inq̄t de cruce in paradisu latronē
tulit: ⁊ ne quis aliq̄n seraz conuersioē
putaret fecit hōicidij penā martiriū.

2° testimoniū est Leonis pape. Et
nōt in decretis. 26. q. 6. c. his q̄. vbi
ait. Misericordie dei neq̄ mensuras
possumus ponere: neq̄ tpa diffinire
apud quē nullas patit venie moras
conuersio dicēte in spū dei p̄p̄a. cū cō
uersus ingemueris saluus eris.

3° testimoniū est Iulij pape. 26. q. 5. c.
Si p̄sby. vbi ait. Vera confessio in vl
timo tpe pōt esse: q̄a dñs nō solum
tpis: s̄ etiā cordis inspectator ē: sicut
latro vni^o momēti tpe meruit eē in
paradisū in hora vlti^o confessiois. 4°
testimoniū ē Eypiani in epla 2^a ad
Demetrianū q̄ dicit. In isto adhuc
mūdo pmanēti nulla adhuc p̄nā se
ra ē: p̄z ad indulgētiā dei addit. ⁊ q̄
rētib^o atq̄ intelligētib^o vitatē facilis
ē accessus.

5° testi^o ē Celestini pape
26. q. 6. c. Cogim^o. p̄dictissz ait la
tro in cruce p̄mū ad x̄pi dextaz pen
dēs si illū hore vni^o p̄nā nō iuuisset
cū essz in p̄a penituit: et p vni^o con
fessioē s̄mōis habitaculū paradisi eo pe
nitēte p̄meruit v̄a ad deū conuersio i
vltimis p̄oitoz mēte poti^o ē estimā
da q̄ tpe p̄habita h^o taliter asserēte
cū conuers^o igemueris tē salu^o cris. h. i.
¶ Datet q̄ p largissima ē dei caritas:
⁊ effusa pietas illi^o q̄ nō t̄m peccata
relaxat: s̄ etiam ex modica p̄nā fedi
tissimos p̄dōres ad suā grāz suscipit
quā nobis ipse largiat^o q̄ est b̄ndict^o

in secla seclorū. Amen.

Sermo 6° de diuina caritate in q^o
apit q^o inextimabile sit p^ouiz nostre
redeptois: vbi offert copiosissime la
guis xpi vt peccata aboleat: que ipe
tps passus offert oib^o gratiole. zc.

Uenite ad me oēs q^o labo
ratis 7 onerati estis zc.
Cupiēti scire p^ofundū di
uine caritatis necessariū
est inspicē dei filiū in cruce pēdentez
q^o vt p^one iusti^o satisfacēt recuparēz
p^oditū hūanū gen^o voluit p^ociōsū san
guinem suū effūdē cui^o hūte nobis
peccata dōnāt grā cōcedit: et apit
ianna regni celoz. Erāt. n. tria que
hōies in celū p^oscēdē impediēbāt via
bolica ptās: dei iusta seueritas: 7 p^o
pria hominū malicia p^ope que dīgē^o
mūdi redeptor in suo corpe sac^oti^o
suscipe omne debitū satisfactōis: vñ
oēs p^octōres ad deū volētes securum
hnt ad illū accessū cui^o nō p^opria me
rita: s^o in oētis ihu meritū offerre va
lent: idcirco in p^onti sermone de 6^a
flāma diuine caritatis dīcēdū ē: que
p^ociōsitas nūcupat: de qua saluator
dicit. Ego. s. Ego sū ipe q^o p^octōz ve
stroz absolutōe p^ociū sufficiētissimuz
saluo. Ad que pleni^o intelligēdū nō
bim^o tres p^octōes crucifixi patienti.
oppōitas impedimēt. n^ore salut.

Prima p^octio d^or abiectionis hūilitas.

Secūda dicit doloris acerbitas.

Tertia dicit extrema paupertas.

Ca^o p^o de hūilitate xpi in cruce
qua vicit diaboli supbiam que impe
diebat hōies ne saluaret.

Prima cōditio vocat abiectionis
hūilitas voluit si qdē ihs bene
dīct^o a p^oate diaboli liberare nos p
suā abiectionē 7 hūilitatē: mors qdē
ei^o abiectionis 7 ignominiosissima
7 vilissima fuit eo volētē vt diaboli
humilitate vicerat p^ot aurē hūilitas
crucifixi ostendi si cōsiderē^o tria. v. z.
locus: tempus: 7 modus. **Pr^o** qdē
fuit mors xpi abiectionis rōe loci: naz
q^o elegit Bethlē natiuitati 7 iherl^o
sue passioni elegit vt maior mortis
esset q^o o^o sui extitisset gloria. erat
enim hierusalē metropolitana p^onci
palis sedis magistri 7 sacerdotū: Et
ideo ibi voluit pati ille qui erat Rex
magister 7 sacerdos: 7 in cultu vni^o
dei 7 in magno populo. Inā dicitur
actuū 2°: 7 erant habitates hierlem
iudei viri religiosi ex omni natiōe q^o
ib^o celo est: 7 ibidē p^oparthi et Medij
relamite: 7 q^o habitabant Mesopota
miā iudeā 7 cappadotiā p^ortū 7 asiā
frigiā 7 pāph liā Egyptuz 7 partes
Libie que est circa cīrē: 7 aduene
Romani: Judei quoq^o p^oseliti cretes
7 Arabes: ex quo p^oz q^o ei^o mors fuēit
maxime ignominie p^opter diffusioz
infamie ad omnes mundi partes.
Ihū etiam crucifixus in monte Cal
uarie: vt Jo. 19°. scribit: vbi impij cru
ciebant 7 decapitabant. Ihūc qdē
ē mōs in q^o habiā voluit imolare
filiū suū ysaac. Gen. 22°. **Sec^o** fuit
xpi passio ignominiosiss^o rōe t^opis: q^o
passus est in festo azimoz: q^o de to
ta iudea popul^o Israhel in hierlm cō
uenire debebat. nā h^oz In. 6° lyra viri
ter in āno tībāt hierosolimis 7 inē
esse festo: 7 apparere corā domino.

Primo in pascate que in anno illo
 fuit feria 6^a. 7 tali die crucifixus est
 ih̄s. 2° in penthecoste in memoriaz
 vate legis in mōte synai. 3° in sce-
 nophagia qđ idez est: qđ fixio taber-
 naculorū: 7 fiebat in memoriā. 40.
 ānoz: quibus filiū Israhel fuerunt in
 deserto. **T**ertio fuit xp̄i passio vi-
 tuposissima rōne mōi: qđ crucifixus
 est in alto loco: vt ab omnib⁹ vidēē
 7 postus est in medio latronū tāq̄
 ipse duob⁹ illis latronib⁹ deterior ex-
 titisset. hec autē omnia yhs patiēē
 tulit vt diaboli exsuperet ptātez. vñ
 7 Jo. apoc. 20. c. ait. Vidi angelū
 descendēē de celo. i. xp̄m habentem
 clauē abyssi: 7 cathenam magnā in
 manu sua: 7 apprehēdit draconē ma-
 gnum serpētē antiquū: qđ est diabol⁹
 7 ligauit eum 7 clausit in abyssū: et
 posuit signaculū super ip̄s. Per istū
 angelum fm̄ oēs expōitores intelli-
 git xp̄s qui vtute sua diaboli ptātē
 ligauit: sed non merito aliq̄s posset
 obicere. qđ. i. diaboli ptās nō ē ligata
 nam Petri. 5. dicit. Vobis estote et
 vigilate: quia aduersari⁹ vester dia-
 bolus tanq̄ leo rugiens circuit q̄rēs
 quem deuoret. Et ephē. 6. c. Nō est
 vobis collucta⁹ aduersus carnē 7 san-
 guinem: sed aduersus mūdi rectores
 tenebrarū harū. Ad qđ rīdet Ales
 in 2° volumine sūme. 7 Bona. in 2°
 di. i. q. d. etia⁹ magister sentētiarū in
 littera dicit: p passionē xp̄i liberati
 sumus a ptāte diaboli: oēs qđez q̄q̄
 ad sufficiētiā: sed illi soli qui sunt de
 eius cor⁹ qđ est ecc^a q̄q̄ ad efficacīā
 qđ p̄z sic. Inaz diabolus ante christi
 passionem habebat duplicē manū

scz attrahētē 7 impellētē. Manus
 attrahens erat ptās trahendi hōies
 ad lymbū etiā iustos 7 sanctos: ma-
 nus impellens erat ptās p̄cipitandi
 in malum 7 fallaciā p violētiā: quia
 tētabat vt draco: 7 tentabat vt leo.
Prima manus attrahētia erat tāte
 potentie vt nullas posset ei resistere
 7 hec fuit omnino debilitata christi
 passione. 3^a. n. nullū iustū potest ad
 lymbū ēhere: qđ p passionē xp̄i dele-
 ctum est cyrographū peccati. Ade.
Manū autē impellentē habebat ita
 fortem vt cum magna difficultate
 posset quis ei resistē. Et ideo in mul-
 tis regnabat imo fere in omnib⁹: et
 omnes supabat: vel p fraudulentia⁹
 vel p violentiā 7 h⁹ mōi ptās debili-
 tata est p passionē xp̄i: p quē lumen
 v̄tatis ap̄ē cōtra diabolicā fraudu-
 lentiā: 7 aduato⁹ tribuit v̄tutis cōi
 diabolicā violētiā lumen v̄tatis: in-
 terius p diuinam inspiratōē: exteri⁹
 p humanā instructionē. Jam itaq̄
 fere in omnib⁹ est v̄tatis p̄palata. et
 ideo destructa est idolatria que⁹ p̄us
 regnabat. Adiuutoriū in v̄tute attri-
 buit p gratie infusione⁹ que rep̄mit
 concupiscētiā: et hoc merito passiois
 xp̄i quem diabol⁹ abhorret 7 timet.
 Et sic potest ad obiecta rīderi. Qui
 cumq̄ g⁹ x⁹ interroget: cur caput nō
 erigit in cruce. Audiet illū p̄tinus re-
 spōdentē. Veni q̄ta est cōfusio mea.
 Ego ille suz qui iherusalē intrauerā
 clamantibus pueris. Bñdictus qui
 venit in nomine domini. Et omni
 populo iubilante. Et modo nudus
 patior in medio latronū vt hominē
 liberē a diabolica sup^a 7 ptāte.

Capⁿ 2^m d'imenso dolore christi
in cruce quem sustinuit ut ipse pro
omnibus peccato.ibus penitentiam
faceret.

Secunda conditio xpi patientis
fuit doloris acerbitas ut pēas
nostras ipse portaret de qbus Isai.
53.c.ait. Vere langores nostros ipse
portauit: et nos putauim⁹ euz quasi
leprosum et percussum adeo hūiliarū
Ipse autē vulneratus est ppter ini
quitates nostras et attritus est ppter
scelera nostra disciplina pacis nostre
super eum: et liuore eius sanati sum⁹
Omnes nos quasi oues⁹ errauim⁹
vnusq⁹ in viam suaz declinauit: et
vñs poluit in eo iniquitatez omnium
nostrū. Et pma ppetri.c.2. Peccata
nostra ptulit sup lignuz ut peccatis
mortui iustiss⁹ uiuamus cuius liuore
sanati sumus. Que verba declarās
magister in 3°. di. 19°. ait. Peccata
portare est pro peccatis nostris penā
pati. Doluit itaq⁹ Iesus pro nobis.
Ad cuius plenore intelligentiā tria
de ipso consideremus.

Primo veritatem. **P**rimo con
2° grauitatem. derem⁹ dolo
3° utilitatem. ris xpi vitatez
Non enim videt⁹ qbusdā xpm vere
voluisse qā arguunt pmo ex quodā
dicto Illarij. In decimo libro de tri
nitate vbi ait. Virtus corporalis sui
consensu pene vim in se deseni
entis excepit. Sed huius dolor nō est
sine consensu pene q in christo non
fuit huius dolor. 2° arguit⁹ ex dicto
dionysij qui ad 30. euangelistaz ita
scribit. Absit ut ego insaniam ut cre
dam sanctos aliqd pati fm corporis

passionē: sed solum iudicare ipos
sentire crede. Si q hoc est huius facti
non senserunt passionē. null⁹ s⁹ iu
dicium non q fm expientiaz. q pati
endo non habent dolo. ē huius ergo
multo minus sanctus sanctor⁹ xps.

3° arguunt quia Moyses ieiunauit
40. diebus et 40. noctib⁹. sine aliq^a
corporis lesione ppter continuā con
templationē. Si q pfecto cōtempla
tionis aufert passionē et sensū famis
pari rōne videt⁹ q aufert sensū dolo
ris in carne passibili. Si in xpo fuit
cōtinua contemplatio et pfectissima
q videt⁹ q nulla fuerit in eo doloris
expientia. 4° arguit⁹ qā nā agēs
pstantior est patiente: sed natura assū
pta pstantior est omni alia: q nō videt⁹
q ab aliqua natura possit affigi vel
ledi. 5° arguit⁹ qā si anima ppetri
poneret⁹ in infernuz ab ignib⁹ nō cru
ciaret⁹ qā non habet in se eāz p quā
debeat dolē. Igit⁹ anima xpi nullaz
cām passionis in se habebat. videt⁹ q
nullum dolorē sentiebat in carne qz
tūcūz passibili. Si q dolor est passio
ipsius anime potius qz carnis videt⁹
q in xpo non fuerit dolor huius. tali
errore nitunt⁹ qdam heretici et etiā
antiquis error sarraceno⁹. q error
euacuat redēptōez nostrā: et dicit xpm
non esse xpm: dum. n. dicit xpm nō
fuisse hūciter passum dicit ipsum nō
satisfecisse: ac p hoc nec gen⁹ hūanū
esse redemptū. Dū hō dicit ipsum si
mulasse se pati: dicit ipm se esse men
dace⁹: et ita nec hē fuisse dei filium
nec dei natiū: et ita nec mediatorem
sed potius deceptorē. ideo catholice
dicendum est fm Alexan 3°. sume.

7 Bona. di. 16. 3. libri. sententiar. De
absq; dubio vera doloris passio fuit
in christo: sicut scriptura testat. Un
Isa. 53. c. dicit. Videmus eu nouissi
muz viroz viz dolor 7 sciētez in fir
mitates. Qd nō intelligit ppha de
scientia simplicis noticie: sed de scia
expientie. Et in psona eius dicit in
psal. Ego sum paup 7 dolens. fuit
enim in xpo caro passibilis 7 pfora
bilis fuit etiam vtus sentiēdi hz quā
etiaz anima cōpatit corpi leso. Que
dico hba. l. lesio et h^o sensus lesiōis
hum dolorē faciunt ex quo indubi
tante tenendū est: q in christo fuit
vera doloris passio. ¶ Ad p^m qd
obicit de auctoritate Illari tripliciter
est rōndendū. Quidā. n. dicunt ipsuz
hba illa retractasse. Alij hō asserunt
qd in hbo p̄dicto 7 in alijs ibidē po
sitis non excludit sensū doloris in x^o
fm humanā nām: fm diuinā. vñ
hba illa non sunt referēda ad christi
p̄sonam. Et hoc confirmat: qā dicit
idez Illarius. Intell^a hboy ex cāis
est assumenda: voluit itaq; in verbis
pmissis excludere errorem arii heretici
qui dicebat xpm fm se totam passuz
fuisse. Quidā vero vt magister sen.
in littera respondet. De Illarius nō
voluit ostendere xpm non habuisse
hum dolorem: sed nō habuisse cām
doloris. ¶ Ad 2^m de auctoritate di
onysii dicendū est. De dionysio non
sensit q beatus Jo. 7 alij sancti non
expiant dolorē in tormētis: s; voluit
comēdare cōstantiaz mentis que nō
magis cōmouebat expientia sensus
q̄ cōmoueret ex sola cōsideratione 7
iudicio rōnis. ¶ Ad 3^m de Moysē

dicendū est. q etiam si dulcedo con
tēplatois quodāmodo ipsū resiceret
7 a sensibus exteriorib; abstraheret
adeo q nāles vtutes quodā mō opō
rēt vt n ita cōsumaret 7 abū requirēt
tamē qā tanto tēpore ieiunauit sine
aliqua sui lesione: hoc fuit p spālē pri
uilegium siue beneficiū 7 diuinū mi
raculum. Et ideo non habet locum
in pposito: qā christus in passiōe sua
nō exercuit miracula potentie: s; po
tius vltus est armis patientie. ¶ Ad
4^m dicendū est q illud nō oportet
intelligi q sit hum simpliciter: sed fm
aliquā cōditōez siue p̄rietatē. qā. n.
lapis ledit pedem. Nō oportet q la
pis sit nobilior pede: sed sufficit q ex
cedit in aliqua cōditōe: vtputa in du
ritie 7 soliditate: 7 sic est in pposito.
q̄uis. n. clauis nō sit nobilior carne
xpi erat tamen durior et solidior. et
si tu obicias mihi de aia q nō possit
pati: dicendū q anima nō patiebat
p se sed p accidēs. s. cōpatiēdo carnī.
¶ Vel fm Aug. in. 6°. misice. Anima
sumit occasionez patiendi ex carne.
hūtamē patit ex se occasiōe accepta
aliter potest etiam dici q illud hūz
habet intelligi fm instructionē nāte
nō fm dispēsatōnez misericordie et
punitiōe iusticie: quoz p̄mū respic
animā xpi: reliquā animā peccatrice
sicut. 44. di. 4. exp̄sse habet. ¶ Ad
5^m qd obicit q anima iPetri nō pa
teret in inferno. dicēdū q non est si
mile qā anima iPetri post glificatōz
pfectā nō ē passibilis ex cā p̄pria nec
ex dispēsatōe diuina ppter salutem
alienam. Inō autem est sic de anima
xpi q dispēsat^e 7 volū^e passibilitatē

habuit cum carne passibili: cui adiū-
cta fuit. **S**ecundo considerem⁹ do-
loris grauitatem. fuit. n. dolor eius
grauissimus: ita ut excederet omnes
penas martirū et quicūq; gēa tormē-
torū triplici rōne. v3.

1⁹ ppter aie sue limpiditatē.

2⁹ ppter carnis teneritudinē.

3⁹ ppter vtriusq; necessitudinē.

Prima rō patet q̄a anima eius hūit
noticiā omnīū vitarū: vnde nouit
distinēte que sibi fuerūt penalia nec
ppter vnum aliud minus apprehen-
dit. Ideo ēz numez eoz q̄ patiebat
et p̄tium fm quas patiebat fuit apd
animā Jesu doloris multiplicitas.
Unde eccl. p̄o dicit. Qui addit sciāz
addit et laborem. **S**ecunda ratio
patet q̄a fm dona. in. 2. di. 16. In eo
erat maxima cōplexiōis equalitas et
sensus viuacitas q̄to. n. complexio
est nobilior: et q̄to sensus tactus est
viuacior tāto dolor est acutior: ēz at
doloris ipsi⁹ magnitudinē est toti⁹
corpis afflictio. Audi enim omnium
membroz afflictioem. **P**edes eius
fuerunt afflicti cuz discalciati et nudi
p totam noctem: et p ptem magnāz
viciciū huc et illuc currebant. **D**ieq;
credendū est qd sepius in lapides im-
pingebant effundebātq; p viā sāgui-
nem sacrū. Uitalia mēbra ac respirā-
tia sicut cor et pectoris cōcauū et filia
dure fuerūt afflicta in timore et mul-
torū suspirioz et gemituū a sūptōne
circa costal dorsū latera atq; corpus
Et vniuersaliē omnia mēbra in du-
ra flagellatiōe afflicta fuerūt in qua
supficies carnis sue tenere et delicate
fuit crudeliē lacerata et sanguine cru-

etata. brachia fuerūt afflicta obdura-
ligatiōe et constrictiōe. Humeri fuerūt
afflicti duro onere crucis. Os quoq;
afflidū fuit tam fetido osculo p̄dito-
ris: q̄ etiam fellis et aceti amaro po-
tu. **I**l laces afflicti fuerunt horribili fe-
tore sputoz abhominabiliū iudeozū
et fetore cadaueruz mortuoz. **V**ene
quoq; afflicte fuerūt: et tumefacte ac
sanguine et luore consp̄e tum ex per-
cussionib⁹ faciei: tum etiaz ex spinea
corona ppter quā sanguis per eius
faciem defluebat. **O**culi fuerūt affli-
di cōfusi et velati ac fletu relinquiati:
et in furois et iracūdie ignē spiratū
inimicorū hūoz aspedū. **N**ec nō q̄a
uidebat matrem et discipulū quē di-
ligebat flentes et cruciatos. **A**ures
replete fuerūt obprobrijs d̄ter capit.
afflictus fuit durissimis spinis et per-
cussionis arūdinis. **O**b imensitatē
itaq; doloris clamāt xp̄us. tren. 1. p̄o
dicens. **O** vos oēs qui trāsitis p viā
attendite et videte si est dolor similis
sicut dolor me⁹. **3**⁹ rō ppter anime
et corporis necessitudinē q̄to equidē
maior est amicitia anime ad ipsum
corpus tāto sepatio est dolorosior.
Eum ergo inter animam christi et
ipsum corpus maior est amicitia q̄
fuit in alijs hominib⁹ mūdi: tū ppter
anime bene ordinate caritatem: tū
etiam ppter corporis seu carnis pu-
ritatem et dignitatē sequi. **E**q; anima
christi per mortem fuit a corpe sepa-
ta qd dolor ipsius intensior fuerit q̄
dolor cuiuscūq; morietis. **C**onli-
derare oportet doloris xpi utilitatez
nam per dolorem suum nos libera-
mur a pena cui merito s̄biceremur.

n 2

fm enim Bona. in 2°. di. 19. Passio
christi nos liberauit a pena tēporali:
7 ab etna: 7 ab ea que ē inter vtrāq;
media. A pena tēporali liberat vū
virtute illi⁹ cū donat nobis peccata
non solum q̄tum ad culpam: sed et
reatum pene eterne: sed etiam q̄tuz
ad dimissionē pene satisfactōis licet
habet filius in sacramento baptismi
A pena eterna liberat liberando a
culpa: duz enim per passionē christi
nobis gratia impetrat: per quā cul-
pa dimittitur nobis debitum pene
eterne mortis relaxatur. Liberat a
pena que est etiam inter vtrāq; me-
dia: que quidez fuit carentia visiois
diuine ex merito peccati Ade. et illa
quidem si fuerit ad tempus propter
gratiaz repata in eis qui detinebāt
in limbo debebat tamē habere eter-
nitatem habito respectu ad culpam
Ade. Sed aliquis obicit: quia nūc
illis penis tēporalib⁹ subiaccemus
quibus subiaccbāt illi qui erant ante
passionem christi: 7 nullus qui est in
inferno damnatus liberat a pena tē-
porali nec ab eterna. ¶ Rndet dñs
Bona. Qu ratio ista peccat fm conse-
quens. Non enim sequitur q̄ si hoc
modo non liberat a pena tēporali
7 eterna q̄ ppter hoc nullo modo.
Quis eniz liberet a pena eterna eos
qui sunt in malo obstinati: liberat tñ
eos qui volunt 7 possunt ad christū
cōueri. Rursus quia non liberat a
pena tēporali in presenti vt ab ista
fame 7 siti liberabit tum in futuro li-
berat etiam ab aliquibus penis tē-
poralibus ad quas essemus obligati
merito peccatoz nostroz nisi passio

christi interueniret. Si quis ergo pie
christum contemplādo in cruce pen-
dentem interroget cur caput tenet
inclinatum. Audiet illum dicentem
ptinus. Iheu me doloribus angor
passionib⁹ crucior: 7 in amaritudine
moratur anima mea. Alloquē ipsuz
alloquere anima dura: 7 loquet ipe
tecum libenter dic ei. O amātissime
iuuenis qđ scelus cōmisti ut crucez
cum tanto dolore ascenderes: 7 itez
dicet tibi. ¶ Tu anima es mihi causa
doloris: tu peccasti 7 peccare n̄ cessas
7 cum penas non valeas absolueret
delictorum ego pro te penitētiā ago
et pro omnibus qui saluari volunt
absq; mei sanguinis effusione nullus
saluari posset. Sanguis vero meus
effusus tāte virtutis est 7 efficacie vt
vna gutta sola sufficiat ad redimēdū
omne genus humanum. Sed ego
largus redemptor vt securi fiāt qui
saluari volunt 7 conueri volunt nō
vnam guttulaz: sed de toto corpore
modo sanguinem meum effundo:
de capite de facie de ore de collo de
manibus de pedibus: de omnibus
mēbris meis: 7 deniq; de corde meo
ppter hoc Per. super cant. 8. 22. ait.
ad cumulū pietatis tradidit in mor-
tem animam suam: 7 de ppro latere
protulit precium satisfactionis: quo
placares patrem ppter qđ illum ad
se vñiculum traxit. Apud dñm mis-
ericordia: 7 copiosa apud eum redem-
ptio: prozus copiosa quia nō gutta:
sed unda sanguinis largit per qnq;
partes corporis emanauit hec ille.
Sed hominis peccatoris ipsū fugiē-
tis maliciā christus considerās de

ipso sic conquerit per Aug. con-
quing hereses. Cum esses inquit
inimicus patris mei reconciliaui
te. Cum inter montes et siluas
errares quesivi te: humeris meis
portavi te: patri meo reddidi te
laboravi sudavi: caput meum spi-
nis opposui: manus meas clavis
obici: lancea latus meum apui:
sanguinem meum fudi: animam
meam posui ut te mihi copulare
et tu divideris a me.

**Capitulum tertium de paupertate
christi quam in cruce sustinuit ut
nobis divitias gre inueniret.**

Tertia conditio christi patie-
tis est extrema paupertas:
quaz sustinuit pro nostris culpis
delendis: de qua ipse Mat. 8. c.
ait. Ulpes foucas habent et vo-
lucres celi nidos: filius autem ho-
minis non habet ubi caput suum
reclinat. Fuit namque christus triplici
paupertate fatigatus.

Prima paupertas bonorum temporalium.
2^a amicorum familiarium.
3^a donorum supernaturalium.

Prima paupertas fuit bonorum
temporalium. Nullum quippe bonum
temporale aderat christo in cruce
angustiato non domus non tectum
non panum: non aurum non ar-
gentum sed nudus ipse pendebat.
Secunda paupertas fuit amicorum
familiarium quia omnes eo relicto
fugerunt hinc per prophetarum conque-
ritur dicens. Considerabam ad
dexteram et videbam: et non erat

qui cognosceret me. Item Alex. be-
ales: non dicit ad sinistram pro-
phetinam beatam que sola ad sini-
stram persecutionum filium. Item
dum et hominem cognoscebat
Ceteri homo et si ex generali passione
christo copaterent: tamen ipsum
credebat purum hominem in tor-
mentis deficientem.

Tertia pau-
pertas fuit donorum supernaturalium.
Habebat christus dona plurima
reputa scientiam sapientiam san-
ctitatem pulchritudinem corporis
et anime: et alia huiusmodi quibus
omnibus in cruce: et si non fuit
puatus: primari tamen vilis est:
dum reputatus est peccator stultus
seductor et omnium malorum prope-
tor. Quare non immerito ad se
aduocans animam peccatricem
dicere potest. Revertere ad me
anima mea. Ecce pro te precium
soluo. Expedo pro te omnes the-
sauros meos: suscipe sanguinem
meum: suscipe penas meas et offer
illas patri celesti: dic ei: parce mihi
miserere peccatrici per vulnera:
per dolorem: per sanguinem: per
mortem Jesu christi: parce domine quia
filius tuus pro nobis peccatoribus
pati dignatus est. Et statim deus
remittit tibi peccata tua. ergo non
immerito preciositas vocari potest
hec flamma amoris: ubi christus
preciosum sanguinem suum offert
peccatoribus ut consequatur salutem
quam nobis donet ille qui vivit
in secula Amen.

Sermo septimū de diuina
caritate in quo declarat q̄ gra-
tius sit deus peccatorib⁹ peni-
tentibus: et ad se redeuntib⁹ q̄b⁹
admiranda dona cōcedit.

Venite ad me omnes
qui laboratis ⁊ one-
rati estis: ⁊ ego resi-
ciam vos. zc. vbi. s.

Ut se tantū beniuolum reddat
deus peccatoribus penitentibus
offert illis munera gratie sue: cū
dicit: resiciam vos. Ad q̄d pleni⁹
intelligendū in presenti sermone
de caritate diuina concludemus
tractatum exponentes septimāz
flāmaz: que vocabat⁹ gratiositas
pro cuius declaratiōe notabimus
tria gratiosa dona que deus pro
sui amore peccatoribus ad se rede-
untibus elargit⁹.

Cap⁹ p̄mū qualiter de⁹ resi-
tuit peccatorib⁹ p penitētiāz bōa
prius perditā: ⁊ per peccatū mor-
tificata.

Primū donū dicit⁹ restitutionis.

2^a letificationis.

3^a glorificationis.

Primū donū q̄d deus be-
nedictus elargitur peccatoribus
penitentibus dicit⁹ restitutionis
s̄m Ric. in 4°. di. i. 4. Et cōem
opinionē theologoz per penitē-
tiam restituunt homini opa p̄s
p̄dita ⁊ per culpam mortificata:
que ante viua fuerunt. Si quis
nāq; in caritate existens. i. o. ānis
seruiet deo ieiunando ⁊ orando
huiusmōdīq; adueniēti culpā mor-

tali bona hec omnia p̄didit: s̄ eo
a culpa resurgēte reuiuiscūt siml
omnia supradicta. S; tra obici
potest per. vidum ihugonis qui
ait. Nemo in spe corredōnis pec-
care debz: quia q̄d semel amittit⁹
ipsum non recuperatur amplius q̄
si bona opa p̄s facta sint amissa
per culpam: impossibile est ea re-
stitui ergo nec viuificari. Item
omne q̄d viuificat⁹ est aliquo mō
sed q̄d omnino p̄st nullo modo
est: ⁊ talia sunt opera bona prius
facta. q̄ nec viuificari: nec recupe-
rari possunt. Rndet Bonauē. in
4°. di. i. 4. Quia opera que prius fu-
erunt viua quia ex caritate facta
⁊ digna vita eterna: postea adue-
niente culpa mortificant⁹ in isto:
quia amplius in hoc q̄ diu ē cul-
pa in eo non est dispositō digna
remuneratiōe p̄pter indignitatē
ip̄s. Sed rursus gratia redeūte
que istum facit dignūz vita et̄na
iam opera in hac sūt digna remu-
neratione: ⁊ ideo restituunt⁹ ⁊ vi-
uificant⁹. Ideo dicunt quidāz q̄
opera bona in caritate facta: q̄a
bona sunt ⁊ adeo sūnt in laudē
dei vt inde debet laudari de⁹ q̄a
nō in vnitate misticū corporis: et
quia in caritate p̄tinet ad corpus
misticū: quia nō ex libera volū-
tate ⁊ iusta ad radicis p̄mū siue
ad facientis meritum vnde quia
iste cadit q̄ facit opa: nihilomin⁹
remanent in corpore misticū: q̄a
inde alia membra gaudebant: et
deus inde laudabit⁹: sed tamē nō
manent ad gloriā facientis: et

ideo moriunt ista cum iste morietur: sed eo resurgente a culpa et facto de corpore mistico sibi opera bona renouescunt. Quicquid sit de hoc siue remaneat in corpore mistico siue non: sum est quod remanet in memoria eius qui fecit: et dubium etiam non est quando manet in memoria dei: et quod diu manet culpa manet in cognitione dei cuncta respicientis et in memoria peccatoris: sibi non manet ad munera nec in memoria peccatoris ad gaudium: sed magis ad dolendum. Sed cum resurget manent in deo ad remunerandum: et in memoria ipsius peccatoris ad gaudendum. Ad videndum Hugonis dicendum est quod intelligit de illo opere bono quod homo potuisset facere vel fecisset illo tempore quo peccauit: quod quidem non recuperabitur: quia si alio tempore velit facere opus quod emisit perdit quod deberet facere in illo tempore. Ad 2um dicendum quod illa opera que manent in memoria eius qui fecit et dei primo a quo fecit. h. Boni.

Capitulum secundum de leticia angelorum et totius celestis curie propter penitentiam et conuersionem peccatorum.

Secundum donum dicitur letificationis: facit utique deus angelos suos humiliare iubilare in conuersione peccatorum. vñ luc.

15. dicitur. Gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentem agente. Sed circa hoc nondum de gaudio Angelorum secundum Bonum. di. ii. secundi libri. Quod ipsum gaudium in angelo crescere potest intelligitur dupliciter vel extensiuè vel intensiuè. Extensiuè dicitur crescere quando quis de pluribus gaudet. Intensiuè autem quando affectus eius de aliquo copiosius gaudet. Si ergo loquamur de clemento gaudij secundum primum scilicet verum est et doctores cõter sentiant quod ipsis beatis Angelis accrescit gaudium ex salute peccatorum: quia de pluribus gaudent secundum quod plures saluantur. Si autem loquamur de clemento gaudij secundum modum alium. scilicet quantum ad intensiorem: sic est distinguendum. Nam gaudium duplex est: quoddam est gaudium in quo consistit premium substantiale: et illud est gaudium de bono increato quod angelus habet de deo et in deo. Est iterum gaudium quoddam accidentale et illud est gaudium quod angelus habet de bono creato: siue proprio: siue alieno fuerit. Ergo qui dixerit quod in angelis creatis accrescit utriusque gaudium intensiuè: quia nondum sunt perfecte beati: quousque sint beati confirmati: de quorum opinione non videtur fuisse magister. Sed quia hec opinio non videtur probabilis

ideo fuerunt alij qui dixerunt qd
neutrum gaudium crescat in eis
intensius: sed soluz extensius sicut
caritas eorū non est maior q̄ fuit
ab initio: quāvis plures nunc di-
ligant q̄ tunc. ¶ Sed quia istud
non videt adhuc satis probabile
q̄ angelis accrescat materia gau-
dij: quando etia accrescat: et gau-
dium. Ideo est triplex modus di-
cendi qd in angelis nullo modo
accrescit gaudium: in quo consi-
stit premium essentiale quia q̄tuz
ad illud perfecte beati sunt. Sed
gaudium in quo consistit p̄miuz
accidentale accrescere potest: nō
solum extensius verum etiam in-
tensius et ratione proprii boni cō-
iuncti qd ministrando alijs bona
opera: et ratione boni faciunt in
quibus premium accidentale me-
rentur: et quia etiam cum ciues
suos ad beatitudinem producūt
super quibus congratulant: Nō
solum autem angeli: Sed etiam
tota trinitas gaudet et facit festū
de conuersione peccatoris. ¶ Et
primo gaudet pater. Inam Rex
trenus multum gaudet: quando
filius sibi concipitur: sicut letat⁹
est habraam de conceptu Sarre
multū gaudz quādo nascit sicut
zacharias et Elisabeth in ortu p̄-
cursoris: multum gaudet quādo
filius ablactatus est. Unde iha-
braam fecit magnum conuiuiz
in ablactatiōe filij sui ysaac. Gen.

xi. Multū gaudet quando filius
grandis effect⁹ est: et ad mensam
recipit. Sicut pater celestis de fi-
lio spūalr concepto nato ablacta-
to: et ad mensam recepto multū
gaudet. Conceptio nāq̄ accipit
in contritiōe: siue boni p̄positi in
cobatione. Unde Isa. 20. A fa-
cie tua domine p̄turui⁹ et cōre-
pimus spūm salutis. Natiuitas
attendit in cōfessione vel bonoz
operū, ostensione. Sed de multū
pōt dici illud Isa. 37. Venerūt
filij vlg ad ptum: et virtus nō est
piendi. Ablactatio attenditur in
vite perfectiōe: quando homo in
tantū perficit qd iaz non indiget
lacte paruulorū: sed abo solido p̄-
fectoz: de quo hebre. 5. p̄fectoz
est solidus cibus: ad mensam re-
ceptio attendit in celesti refectōe
iuxta illd Luc. 22. Ego dispono
vobis regnū vt edatis et bibatis
super mensam meam in Regno
meo. ¶ Secdo gaudz fili⁹ triplici
de causa. ¶ Primo quia ex quo vi-
dit effectum sue passionis qd no-
tat in parabola d oue perdita et
inuenta. De qua Grego⁹. ait in
omel. Una ouis p̄it quādo hō
peccando vite pascua dereliquit:
in humero autez posuit: quia pec-
cata in corpore suo ipse portauit.
Et Augustin⁹ in libro p̄tra. 5. he-
reles. Cū esses inquit christ⁹ ini-
micus patris mei reconciliati te.
Cū inter mōtes et siluas errares:

102
quesiuit te: humeris meis portauit
te: patri meo reddidi te: laboraui
sudaui: caput meum spinis oppo-
siui: manus meas clauis obieci: la-
cea latus meum aperui: totus in
iuriis et asperitatibus laceratus sum.
Sanguinem fudi: et animam posui
ut te mihi contemplare: et tu te di-
uidis a me. Iher. ille. Tunc autem
desiderium de oue inuenta habuit
quod etiam desertum id est celum de-
reliquit: quod dicitur desertum id est de-
relictum ab homine qui fuerat ipsum
habiturus: tum quia ad instar de-
serti in eo sunt dulces cantus angelorum
id est angelorum: ibi sunt rose mar-
tirum: viole confessorum: et lilia vir-
ginum. **S**ecundo gaudet filius
quia videt in peccatore conuerso
reformationem sue imaginis. quod
notatur in secunda parabola de dragma
perdita et inuenta in qua imago
regis refulget. Decez. n. dragme
sunt noui ordines angelorum: Et
decimus hominum qui ad dei ima-
ginem sunt creati: sed decima drag-
ma perdita fuit quando homo peccauit
sed Christus ipsam quesitum et suam imagi-
nem reparauit. **T**ertio gaudet
in eo quod vidit resurrectionem sui
fratris: quod notatur in tertia parabola
de filio prodigo de quo dicitur.
Epulari et gaudere oportebat quia
frater tuus perierat et inuentus est
Tertio de conuersione peccatoris
gaudet spiritus sanctus triplici de causa
Primo quia recuperat templum

suum quod debet inhabitare de quo
prima corinth. 3. 16. nescitis quod tem-
plum dei estis vos: et spiritus dei ha-
bitat in vobis. Habitare autem
non posset: nisi spiritus malignus re-
cederet. 2. cor. vi. Que autem con-
uentio Christi ad belial. Quis con-
sensus templo dei cum idolo.

Secundo gaudet quia recuperat
membrum suum quod debet viuificare
1. cor. vi. An nescitis quia membra
vestra templum sunt spiritus sancti. Vi-
dimus autem quod membrum precesum
putridum vel paliticum non viuificatur
a spiritu humano. Eodem modo nec
peccator a spiritu diuino: tum quia
diuinus est a deo. 3. sa. 59. c. Iniqui-
tates vestre diuiserunt inter vos
et inter deum vestrum. tum quia pu-
trifacit est in peccato. Joel. primo
Conputruerunt iumenta in stercore
suo: tum quia palicitas est ex inordi-
nato motu: non enim habet sen-
sum amoris dei: de qua dicitur sapi.
Sentite de deo in bonitate.

Tertio gaudet quia recuperat vas
suum quod debet implere. Quod autem
quod istud vas sit vacuum ab amore
mundi: si non impleri amore dei. unde
Augustinus super Iohannem. vas es: si plen-
es fide quod habes: et recipias quod non
habes: fide amorem seculi ut imple-
aris amore dei. **S**ed circa hoc
queri potest quomodo intelligatur
illud Verbum maius gaudium esse angelis
dei super uno peccatore penitentem agente
quam super nonaginta nouem iustis.

Ad quod dicendum q̄ potest in
 relligi dupliciter. Aut de tepidls
 iustis aut de seruetibus. Si pri
 mo modo hoc verum est. Unde
 Erego. ait. Maius de peccatore
 q̄ fratre iusto gaudiū fit in celo
 quia ⁊ dux in prelio plus illū mi
 litem diligit qui post fugā reuer
 us hostem fortiter premit q̄ illū
 qui nunq̄ terga vertit: ⁊ nūquā
 aliud fortiter fecit. Sic agricola
 illam terraz amplius amat que
 post spinas habuit fructū q̄ illā
 que semper fertilem messem p
 duxit. De hoc etiam Augustin⁹
 in libro contra faustum sic dicit.
 Agricole plus placent agri qui
 spinis etiam magnis eradicatis
 centenum pferunt q̄ que nullas
 spinas nunquā habuerunt ⁊ vic
 ad tricesimum perueniunt. Si
 autem intelligatur de iustis ser
 uentibus: Tunc distinguendum
 est inter affectum ⁊ effectum. nā
 fm Bonauē. meliori maior affe
 ctus: magis autem indigenti ma
 ior est tribuendus affect⁹. videm⁹
 enim q̄ si aliqua mater decem fi
 lios habeat si vnus infirmatur ⁊
 postea sanatur maius gaudium
 ostēdit de sanitate ist⁹ recuperati:
 q̄ de sanitate in alijs cōseruata.

Capitulum terciū de gloria quā
 acquirunt peccatores conuersi ⁊
 de ipsorum beatitudine in regno

celorum.

Tertium donum qd̄ deus
 peccatoribus penitētib⁹
 elargitur dicitur glorificationis.
 Inaz in celesti ⁊ beata hierusalē
 ipsos tandem aggregat societati
 ciuium supernoz: neq̄ hō ppter
 peccata ipsis infimum locum cō
 cedit. Quinimo vt Saluator ait
 ppter ipsam. penitentiaz meretri
 ces et publicani pcedent in Re
 gno celorum. Quanta autem sit
 eorum gloria in celo ostenditur
 in Thaple meretrice: de qua in
 vitis patrum legitur. De tante
 pulchritudinis extitit q̄ multi p
 pter eam venditis s̄stantijs suis
 ad vltimam paupertatem deue
 nerunt. Sed et amatores eius
 mutuo se interficiebant: q̄ cū au
 disset Abbas pānaci⁹ sumpto
 habitu seculari ⁊ vno solido pro
 sedus est ad eaz in quandā E gy
 pti ciuitatē: deditq̄ ei soliduz q̄si
 p mercede peccādi. Illa accepto
 p̄cio ait illi. Ingrediamur simul
 cameram. Cumq̄ ingressus essz
 ⁊ locus preciosus ornamētis stra
 tum ascendere inuitaretur: dixit
 ad eam. Si est interius cubiculū
 in ipsum eamus. Illa autem di
 xit. Est quoddaz cubiculum vbi
 nullus ingreditur. Et vero deū
 times nullus locus est qui aus
 diuinitati abscondat. Qd̄ cū sener
 audisset dixit ei. Scis esse deum.

Cumq; illa respondisset se scire
 deū ⁊ regnū futuri seculi nec nō
 tormenta peccatorū dixit ei. si q̄
 nosti cur tot animas perdidisti.
 Et non solum pro tua s; p̄ aliorū
 reddēda ratōne dānaberis. Illa
 hō prouoluta ad pedes Abbatis
 pānucij cum lacrimis orabat vi
 cens. Scio esse p̄niam pater: ⁊ cō
 fido remissionez te orante sortiri
 peto trib⁹ horis inducias: ⁊ post
 hec quo volueris ibo: ⁊ quecūq;
 p̄ceperis faciam. Cūq; e; locum
 Abbas constituisset vbi veniam
 impetraret deberet illa collectis
 omnibus quecūq; de peccatis lu
 crata fuerat platis que in media
 ciuitate populo expēdāte in igne
 cōbussit clamās ⁊ dicēs. Venite
 oēs q̄ peccastis mecum: et videte
 quō ea que mihi stulistis exurā.
 Cum autē omnia incēdisz ad lo
 cū quē abbas pānuci⁹ construxit
 prexit: q̄ illā i cellulā puā reclusit
 hostiūq; celule plūbo signauit: et
 quam reliq̄t fenestrā p̄ quaz ei ci
 bus daretur: iussitq; parū panis
 ei ⁊ paululuz aque ab alijs mini
 strari. Cū q̄ tribus anis fuisset in
 clusa p̄fectus Abbas pānuci⁹ ad
 abbātē Anto⁹m uocatis discipu
 lis vt ab eo inq̄reret si remisisset
 ei sua peccata de⁹. Et narrata cā
 sand⁹ Anto⁹ discipulis cōuocati.
 p̄cepit vt illa nocte orarēt. statiq;
 Abbas paul⁹ maior discipul⁹ an
 tonij vidit in celis lectū preciosis
 vestibus orditū: quē tres h̄gines
 facie clara custodiebāt. Cūq; pau
 lus dīret gratiā illā esse Antonij.

Non est antonij: s; thapfis meretri
 cis vocē sibi dicētē audiuit: qd̄ cū
 mane audisset abbas pānuci⁹ cū
 gaudio discessit. Et cum illā edu
 xisset de cella quindēcim diēbus
 superuixit et parauit in pace.
 Ergo aperiant oculos suos pec
 catores vt videant longitudinez
 latitudinē altitudinē ⁊ p̄funduz
 ardentissime caritatis dei q̄ sua
 amplissima: et imensa clementia
 pat⁹ est semper peccatorib⁹ peni
 tentibus dare salutē: quā nobis
 omnib⁹ largiat⁹ ipse qui viuunt in
 secula seculorū. Amen.

**De immortalitate anime magistri
 Roberti d'Uetio ordinis mioz
 tractatus incipit.**
Sermo primus in quo tractatur
 de vita comuni.

Illi autē in ppetuū
 viuent. Scribūt hec
 h̄ba originalit sapi.
 s. c. Qm̄ falso pleriq;
 opinātur extindos homines cor
 porali morte amplius nec viuere
 nec viuificari posse: fiatq; ex hoc
 in omnibus vitijs ac brutis dete
 riores. In presenti ope tractatur
 de immortalī vita statui cōpilare.
 Est quippe latis supq; necessariū
 aperire omnibus queadmodum
 dei sapientia statuit vt homines
 pro uarietate meritorum: aut in
 eternuz viuēt in felicissima p̄ria
 paradisi: aut illam cōtēnētes eter
 nis supplicijs deputarēt: nā q̄ du
 rior petra cēleri pōt q̄ p̄dō: hō q̄

sentiēs certitudinalit̃ pponi sibi
bonum ⁊ malum perpetuo du-
raturuz a peccato separi non cu-
rat. Grandis equidez iactura est
p̃ momētaneo ac labili h̃ mūdi
bono perdere gaudia nūq̃ defu-
tura ⁊ obligare se in secula secu-
loz ad etnas penas. Quapropt̃
vt ipsius immortalis vite plenior
ac lucidior possit haberi notitia.
In hoc sermone ad vitaz in cōi-
stilum nostrum dirigemus de
qua tria mīsteria erūt cōtēplāda.

Primū erit de vite diffinitōe.

2^a erit de vite originatōe.

3^a erit de vite scata susceptione:
quid sit vita fm̃ p̃m̃ declaraf
⁊ an anima sit ipsa vita. ca¹ p¹.

Primū dicendum erit de
vite diffinitione. Naz vt Cicero
trahit in p̃mo d̃ officijs. Omnis
enim que a ratione suscipitur de
aliqua re institutio debet a diffi-
nitione proficisci vt facilius intel-
ligat̃ quid sit de quo disputetur.
Igit̃ inquiramus p̃mo. Quid ē
vita. Et diffinitur sic a p̃ho libro
de motu cordis. Vita est actus
anime p̃mus in motu corporis
adaptati ad mouēdū. ex quibus
verbis dubitatio mouet̃. An vita
sit ipsa anima. Et q̃buldā videt̃
q̃ sic. Naz Ambrosi⁹ in libro de
bono mortis ostendit q̃ anima
non potest mori: quia est vita. et
vita est contraria morti. ait autē
sic anima vita est quomodo pōt
mortem suscipere cum sit ipsi cō-
traria. Ipse etiam Ambrosius in
eodem libro pbat q̃ vita sit aia

sic. Cui anima infundit̃ vita in-
fundit̃: a quo anima discedit vita
discedit. aia ergo vita est. Iusto.
li^o p̃mo de sūmo bono: vita inq̃
corpori est anima. Sed ⁊ p̃bus
vult q̃ aia viuat seipsa igitur erit
sua vita. Qd̃ p̃bari pōt. Anima
viuit: aut ergo seipsa aut alio. Si
alio aut illud viuit aut non. Si
non: q̃ non dat vitam. Si viuit
q̃ aut seipsa aut alio. Tūc similis
queris de illo alio. Si q̃ non est
abire in infinitum relinquitur q̃
illud quo viuit viuit seipso. Sed
dissimilius est q̃ anima viuat se
ipsa q̃ aliud quo viuit. q̃ anima
seipsa vita ipsa. q̃ vita est anima.
Soluūt autē hāc ābiguitatē alex⁹
in secūdo volumine sūme sue di-
cens. Q̃ vita non est anima sed
actus ab ipsa egrediens: quia vt
scribit̃ in libro de motu cordis.
Primus cōtinuus actus aie vita
est. Unde anima est causa vite
in corpore: ⁊ cā vite in ipsa: vnde
vita qua anima in se viuit nō est
anima: sed cā anime: ideo vita n̄
est anima: nec ecōuerso formalit̃
loquendo. Ad auctoritates in cō-
trariū allegatas. Rēdet Alex⁹.
Q̃ intelligunt̃ p̃ comitātā cālez
nō p̃ idēptitatē essētiālē rōe. i. effe-
ctus quo ipsa corpus viuificat.
Ad aliud etiā qd̃ inducēbat̃. Q̃
anima viuit seipsa aut aliō zē.
Rēdz p̃diā⁹ doctoz. Q̃ aia dicis
viuē seipsa: q̃a p̃nci⁹ vite ē in ipa
nec est ab aliquo extra ipsa: sicut
est de vita corporis: qd̃ est ab in-
trinseco scilicet ab ipsa anima fm̃

qđ dicit Ambrosi⁹. Quid anima causat
vitam: et facit qđ vita sit in corpore.
Nota ergo qđ viuere seipso est dupli-
citer: aut sicut se toto: aut sicut aliq^o
sui. ubi g^o t^o aliter viuunt anima seipsa
aliter vita: viuunt enim vita seipsa tota
sicut est: vnde viuere est esse. In vita
enim non est aliquid qđ non sit vita
s^o anima viuunt seipsa id est aliquo sibi
intrinsico: utpote formali principio:
qđ non est alterius nature qđ ipsa anima
Et ideo ex hoc non sequitur qđ anima
sit vita. Si enim hec esset anima
est vita necessario oporteret qđ idem
in ea esset informans et informatus
id est ipsa esset sua forma sed idē esset
illi esse et viuere: Sicut idem viuere
esse et viuere: quia vita seipsa viuunt.
Vita ergo est actus p^o et cōtinuus
s^o nobilis mouentis vel cognoscentis
vel utrūq^{ue} facientis. Sed adhuc
arguunt quidam dicētes qđ vita nō
possit esse actus anime. Nam vita
cum sit perfectio viuentium ad^o aut
sit accidens nō potest esse perfectio
taliū. Rūdet ad hoc Alex. Quid est
p^o actus forme s^o balis: et est actus
consequens ad p^o actum: l^o autē
p^o sequentiū actū sit aliquid accidens
tamen actus p^o actus qui est p^o actus
s^ostantie non est accidens. Nā sicut
intellectus quandoq^{ue} nominat ipsā
potētiā intellectiū: qñq^{ue} autē
actum eiusdem accidentale: ut. s. qui
provenit ex cōp^o hēsiōe rerū extrin-
secarum. Similiter est de vita. Un
vita quādoq^{ue} nominat ipsam vitā
p^ocut est s^ostantia: quādoq^{ue} actum
eiusdē accidentale. Ista nihil min⁹
rudibus ostendi non possunt: quia

ut Aristoteles inquit in tertio metha.
Soluere vinculum ignorantī nō est
possibile: Unde vita habet suū p^o
principiū. c. 2°.
Secundum misteriaz cōtēplādū
est de vite originatione. Unde scilz
vita trahit originem sicut a p^oncipio
efficiēte. Et Plato dicit animaz esse
p^oncipium vite. In libro autē de
motu cordis dicitur. Quid mors est cā
vite. Aristoteles 2°. d. anima. anima
est viuētis corporis causa et p^oncipiū
hūm tamen restat dubium: quia ex
verbis sanctorū videt^{ur} qđ omnis vita
sit a deo. Inquit enim Aug⁹. libro de
ha religioe. Nulla vita est que non
sit ex deo: qā deus sūma vita ē et ipse
est sōns vite. Et Dionys⁹ in libro d
diuinis nominib⁹. Omnis vita erit
vitalis motus ex vita ipsa que ē sup
omnē vitā. Et Senec. 2°. Iformauit
deus hominē de limo terre: et inspi-
rauit in facie ei⁹ spiraculū uite. g^o per
effectū: p^onci⁹ uite est ipse deus. Inz
Alex. ubi. s. dicēs. Quid aliqd uiuit in
se p^o se ut uita p^oma que est deus. Et
aliqd uiuit in se et p^o se: sed nō ex se ut
anima et angelus. Est itē aliqd qđ
uiuit in se sed nō ex se: nec p^o se ut anima
sensibilis et uegetabilis. Illorū autē
qđ uiuūt p^o se et in se que possunt alijs
uitā cōicare ut anime rōales corpib⁹
organici. potētia uitā hētib⁹. Quedā
hō nō possūt ut spūs āgelici et spūs
rōales. Quedam que non per se sed
p^oicipiādo uitā illis mediātibus que
per se uiuunt ut corpora humana. ex
q^obus patet qđ quedam sunt que p^o se
uiuunt ut sunt spiritus angelici.
Dicim⁹ g^o qđ vita eorū que p^o se uiuūt

immediate sūt a deo sic eoz sba l' cēn^a.
 Vita vero eoz que viuūt picipādo
 vitam mediātibus illis que viuūt p
 se non est immediate a deo. Sed
 illis mediātibus que per se viuūt.
 Sed ppter hoc qd dixim⁹ doctoz p
 dictus. q. i8. pma pte. Querit dubiū
 v3. Utz anima sit vita in deo. et q
 sic ipse pbat: qd 3o. pmo dicit. Qd
 factum est in ipso vita erat. s. omnia
 post dñm facta sūt q in deo omnia
 sunt vita. Insuper viuere dei est ei⁹
 intelligere. In deo autem idem est
 intellectus: qd intelligit et ipsū in
 telligere ei⁹: vnde quicqd est in deo
 vt intellectum est ipsum viuere: seu
 vita eius. Cum g omnia facta sunt
 a deo sint in ipso vt intellecta. Sed q
 q omnia in ipso sint vita diuina.

Contra tamen hoc possum⁹ instare
 pmo aduū. i7. dicit. In ipso viuim⁹
 moriamur et sum⁹. Sed nō omnia
 que sunt motus in deo sunt vita. 2°
 omnia sunt in deo sicut in pmo exē
 plari: cum g non omnia viuunt in
 seipsis: videt q nō omnia in deo sūt
 vita. Rñdet his pbat⁹ doctoz. Ad
 pma q creature dicunt esse in deo
 dupliciter. Uno mō in qtu continēt
 ab ipso et seruāt stute diuina: sicut
 ea dicimus esse in nobis que sunt in
 nostra ptate: et sic creature dicuntur
 esse in deo put sūt in ppijs naturis
 In hoc mō intelligit hūz apostoli
 dicentis. In ipso viuim⁹ moriemur
 et sum⁹: qd nostz esse et nostz viuē:
 et nostrū mouēi cāt ab ipso deo. alio
 mō dicūt res esse in deo sicut in co
 gnoscēte: et sic sunt in deo p ppiā
 rōes que nō sūt aliud in deo ab esse

tia diuina: vñ res put sūt in deo sūt
 essentia diuina: et qd essentia diuina
 est vita non autem motus: inde est
 q res hoc modo loquēdi in deo nō
 sunt motus sed vita. Ad ar⁹ dicit
 q exemplata oz cōfirmari fm rōnē
 forme nō autem fm modū essendi.
 Nam alterius modi habet esse qlibz
 forma in exemplari: et in exemplo
 sicut forma dom⁹ in mente artificis
 h3 immāle et intelligibile. In domo
 autem que est extra animam habet
 esse materiale et sensibile: vnde rōne
 rerū que in seipsis nō viuūt in mēte
 diuina sunt vita: qd in mente diuina
 inhnt diuinū esse. zc. Et p3 de sbata
 susceptōe vite: et que sunt illa que ui
 ta suscipiūt et viuētia dicit. c. 2°.

Tertium mysteriū contemplādū
 ē de vite sbata susceptōe v3. Que sūt
 illa que vitam suscipiunt seu viuunt:
 ita vt viuētia dici possunt. et sit in
 stantia tripliciter.

1° respēu oīz rez nālū an viuāt
 2° respēu corpū celestū an illis sit vita
 3° respēu increate nature an in sup
 etiā in ipsa sit viuens.

Primo qd dā forte vidēt q in oib⁹
 reb⁹ nālū sit vita. Inqt. n. ar. 8°.
 phy. d. mot⁹ est vt vita quedaz nā
 exātibus hominib⁹. Sed omis res
 naturales picipāt motū. g oēs res
 nāles picipāt vitam. S3 cōtra hoc
 dionys⁹ in li^o de diuinis noib⁹. ait
 .n. sic plāte s3 vltimā resonātiā vite
 hnt viuē. Et quibus verbis accipit
 q vltimum gradum vite obtinent
 plāte. Rñdet s3 Tho. pma pte. q.
 i8. q illa ppiē dñt viuētiā q seipa s3
 aliq spēs mot⁹ mouēt: a^o et i quoz

natura non est vt agat se ad aliquē
motū vel opationēz uiuent^a dici nō
possūt nisi p similitudinē: 7 sic vñbū
phī potest intelligi: vñ d motu p^o. s.
corpoz celestium vel de motu cōiter
7 vtroq; mō dicē quasi vita corpoz
aliū p similitudinē 7 p ppteratem.
Nam motus celi est in vniuerso cor
paliū nāz sicut mot^o cordis in aiali
quo vñ cōseruat. Et similē hūcūq;
mot^o nālis se habet ad res nāles vt
quedam similitudo vitalis opatiōis
2° sit instātia de corph^o celestib^o de
qbus nōnulli asserunt q sint aiata.
Scribit siqdem Aug^o. l^o. 18. de ciui.
dei. Q anasagoras apud atheniēses
reus factus sit: qā solem dixit esse lā
padem ardētē negāsq; vtrūq; esse deū
Et vt docet dñs Bona. in. 2°. vi. 14
Quidā phī posuerūt q celi haberēt
animā: 7 q celum esset magnū aīal
7 q mouet a ppiā forma pfecta: sic
mouet anima. Et hanc animāz mo
tricem posuerūt regi 7 dirigi a deo
mediāte intelli^a: cui positi: quidam
inherētes inducūt ihero. asserētē
sup illud Eccl. pmo. lustrās vniuersa
per circuitum pgit spūs. Q celi sunt
animati. quib^o obstat dictū Jo. Da
masceni. dicētis l^o. 2°. Null^o aiates
celos aut lumina existimet. 3° nātati
qppe sunt 7 insensibiles. Rō hō pōt
esse fm Bonaū. vbi. 3. qā sba intelle
ctualis nō vñt corpi nisi mediāte ve
getabili 7 sensibili: 7 ita si celum pfi
ceret a sba spūali habēt sentire et ve
getari. Diero^o. hō metha^o. locutus
est: q si ad hoc obiceret ex verbis cō
mentatoris: qui ait in 2° de celo et
mūdo. 3° Principi^a que sunt in orbibus

sunt viua. Idēs etiā dicit q pncipiū
potētiālē et cā in uita est orbis. Ad
p^omū dici potest fm Alex. q illud
intelligit de intelligētis que viuūt:
quas motrices orbium ponūt. Vel
dicūt viua effectiue nō q habeāt vitā
vt formam vel adūm supereffectiue
tm habent calorem: aut frigus: nec
tamē calida sūt vel frigida formalē
loquēdo. Viua itaq; dici possunt. i.
cōseruan^a viuentes in vita. Idēmirū
detestādu error ponētū illa viuere
cum facile diuinitatis habere possēt
eā venerarēt ac colerēt. ita quidam
falsitate delusi solem 7 lunam deos
existimantes cor^a illa adorare sunt
ausi. De quibus sic loquit Eusebius
libro pmo de euāgelica pparatione
Egyptios ferunt pmos ci^a cum in
celū oculos sstulissent motū ordinē
in qtitates corpoz celestiu ad intrā
tes solem ac lunam deos putasse: ac
solem qdem osiris lunam pfin nūcu
passent a ppietate quadā indici. sibi
nominib^o. Nā si qd ad latinā linguā
hba trāsserat multi oculi osiris dici
potest: nec id abie. radios. n. suos qsi
multis rebus imittit oculos quibus
omnia pspicit: pfin hō latine pscāz
dicere possumus lune: hoc nomine
indito qm sempiterna pscāz sit. Et
itez de grecis idem psonē inducit.
3° p^olo inquit in cartilo sic scribit. Ad
hūbū vident mibi pmi grecorū eos
solū modo deos putasse quos etiāz
nunc multi ex barbaris colūt solem
vz atq; lunam tellurem stellas atq;
celū. Nā cū ipsa cernerēt them semp
hoc est currē atq; resoluī ab hac ipsi^a
them nā theos. i. deos appellarent

3° de natura increata dubitatur: an ipsa sit viuens. Tū. n. vita addat. s. esse in illo in quo nihil addit ad eē vides q̄ non sit in vita. In deo autē nihil addit ad esse. Alioquin in ipso esset aliqua p̄positio: vnde nec in ipso erit vita. Respondet Alex. Q̄ in deo est vita non p̄ d̄am a s̄ba. Sed ipse sua vita est et suū viuē et tāto nobilior ē eius vita q̄sto simplicior. quia autē d̄nū esse est simplicissimū nihil h̄ns d̄ potētiā ad mixtū. Jō ē i plēa actualitate atq̄ vigore. Qd̄ autē in deo sit vita p̄ Aug. qui ait in l^o de fide ad Pet̄. Deus nāliter vita est inde est q̄ antiqui p̄ iuramētum solebant dicere. Uuat d̄s. sicut p̄ 22. q. i. c. Et iurabit. Et p̄. Rx. 28. c^o. 7. 24. 7. 26. 7. 28. Et. 2. Rx. 2. c. Et Judith. 12. dixit illa sancta Judith. Uiuat ipse d̄s deus noster. Et Isa. 49. c. uiuo ego dicit d̄s. Et dani. 14. dixit daniel. Nō colo idola māu facta sed viuētē deum qui fecit celū et terram. Et Jere. 22. c. uiuo ego dicit d̄s. Et ezechi. 14. 7. 16. c^o. Uiuo ego dicit d̄s. Ipse ḡ est deus qui uiuit cuius vita est eterna: tū q̄a esse diuinū est eternum: vt autem inquit Tho. p̄ma pte. q. 10. Illud qd̄ de est eternum nō solum est ens viuens: tū q̄a vt ait alx. ii. metha. ostēso q̄ de^o sit intelligēns. Cōcludit q̄ h̄z vitam sempiternā et p̄fēctissimā: quia intel lectus est p̄fēctissim^o et semp in actū. quare cum ipsa sit vita vera alijs nō tantum tpalem: sed etiam eternam vitam concedere potest ad quā iusti festinantes adipiscunt regnū celozū in quo xp̄s saluator noster uiuit et

gnat in secula seculoz. Amen.

Explicit Sermo de vita tpali etna filius dei.

Sermo secundus in quo tractat de vita hominis ante sua beatitudinē.

Iusti autē in ppetuū uiuent. Iteruz ubi. s. Acq̄ renda nūc est vita imortalis non sine labore qm̄ ipsa est p̄miz cuiuscūq̄ opis etuosi Et vt Greg. ait in sermone p̄miz martirū ad magna p̄mia perueniri non potest: nisi p̄ magnos labores. Verūtū anteq̄ de ipsa vite etnitate q̄cūq̄ dicamus de vita hominis ante suā beatitudinē aliqd̄ apiemus: vnde cōsiderabim^o triplicē statum.

Primo s^o statū nature condite.

2° s^o statū nature lapse.

3° s^o statum nature repate.

Q̄ in statu nature condite homo si uoluisset impassibilis fuisset: et imortalis. ca. 4. di. 4.

Primo cōsideremus hominis vitaz: s̄m statum ante ipsā vitam s̄m triplicem hominis statū nature cōdite. s. ante peccatum quo tempore si uoluisset impassibilis erat et imortalis. Ad qd̄ plenius intelligēdū erunt de clarande tres difficultates. v3.

Prima de impassibilitate.

2^a de imortalitate.

3^a de cibi necessitate.

Prima difficultas de impassibilitate quō. s. hūm sit q̄ hōmo cōdit^o fuēit impassibilis. Primo q̄a sentire est quoddā pati. Sed in statu inocētie erat hō sensibilis ergo et passibilis.

2° q^a corpus hōis molle fuit: 7 oīe molle nālī passiuū ē a duro. ergo si corpori pmi hōis oblatū fuissz aliq^d durz ab eo pateret: 7 sic fuissz homo passibilis. 3° q^a Aug. sup Gen. ad lram dicit. Adam nō māducauit de pomo eo q^d credēt esse deū: sⁱ ne suas delicias cōtristaret. s. vroz suā: sicut Salomon adorauit idola tertij. R. ii. c^o. Ne cōtristaret vroz suas. Ex qbus pz q^d Eva erat cā ppter quam Adā comederat. Inā status pme cōditōis erat status passibilitatis aie 7 corporis tristabilis in statu prime cōditōis. Sz tristitia est passio affligens aiaz relinq^{et} q^d stat^o pme cōditōis erat status passibilitatis aie 7 corporis Ad h^o obiecta soluēda sand^o tho. p^o pte. q. 97. dicit. q^d passio duplici^o dīr Uno mō p^oie 7 sic potest dici q^d a sua nālī dispōne remouetur. Passio n. est effect^o actōis fm Hilbertū potestati. li. 6. pncipioz. In reb^o autē nālīe dīria agūt 7 patiūt ad inuicez quoz vnū remouet altez a sua nālī dispōne. 7 de hac dicit Damāse. Q^d passio est motus pter nām. Alio mō dicit^o passio cōiter fm q^dcuq^z imutationē etiā si p^oineat ad p^oedōez sicut intelligē vel sentire dicit^o q^d dā pati p^oat^o g^o ex diffinitione ista: q^d passio erat isto secūdo mō 7 nō p^omo qm sentire 7 dormire nō remouēt hominē a nālī dispōne: sⁱ poti^o ordināt ad bonū nature. Ad 2° idē doctoz dīc q^d in illo statu hō poterat corp^o p^oseruare ne patē ab aliquo duro p^oin^oz q^d dē p^o p^oia rōnem p^o quā poterat vitare nociua. p^oertinz. n. p^o diuinaz p^ouidentia que sic ipm tuebat: vt nihil

ei occurrēt ex improuiso a q^o ledēt. Ad 2° R^ondet Alex. in 3° volumine sūme sue. Q^d q^uis hō hēret nām trī stabilem nūq^z tñ tristaret dūmō rō p^o negligētā 7 p^oio studio nō desiceret. Cōcludūt itaq^z doc. oēm ipassibilitatē illius status. Isidor. libro de trinitate ait. Si hō i padiso innocēs viuēt: nec ignis eū vreret: nec aqua mergēt: nec aeris absen^o suffocaret: nec oīa que nocēt mortalib^o impedit ret. Et Aug. li. 14. de ci. dei. c^o. 26° ait. Nihil corruptōis in corpe: vel ex corpe vllas molestias: vllis ei^o sēlib^o ingerebat: null^o intrinsec^o morbus: nullus idus metuebatūr extrinsecus sūma in carne: sanitas erat in aio: tota trāq^ullitas sicut in padiso null^o est? aut frigus sic in ei^o habitatōe: nulla ex cupiditate vel tiore accidebat hōe volūtatis offensio: nihil omnino trīste nihil erat inanē lectum. Hec ille. Notat tamē fm vīda Scoti 7 oīi Bona. 7 alioz doc. di. 19. secūdi libri Q^d impassibilitas illa non erat dos sicut impassibilitas beatoz qm solū p^ouabat actū: sed nō potētā patiēdi. Impassibilitas hō beatorum p^ouat actum 7 potentiā passionis fm oēz statuz. Et ne cui impossibile videat^o q^d dicimus de statu p^oimi hōis oīa ad dei volūtātē 7 ordinē referendo. Inspiciamus exempla qbus patere potest qualiter deus actum suspēdit actiuoz 7 passiuoz approximatorū 7 nō impeditorū. ita vt actio n^o fuēt secuta: si fm nām factum fuisset. Est q^d p^o ignis elementū maxime actiuitatis: 7 nihilominus tres p^oeros in ardentē fornacē missos vt aburerēt

nec minie leſit. q̄nimo ābalabant in
me^o flāme laudātes 7 bñdicebāt deū
Dani. 3°. c^o. Jōhes euangelista Do
mitiani crudeliſſimi t̄pib^o i Rome in
volum feruentis olei miſſus illeſus
exiit. Sanctiſſima agnes flāmis in
iecta nihil ſibi nocuit. Jōhes euāge
liſta venenū mortifez bibīt q̄uo ex
auſto duo alij extindī fuerāt ipſe ho
intactus p̄manſit. Quid plura. In
domitas feras manſueſſerat ſandis
ſuis. In dōne fecit ſepiſn^o de^o q̄ illos
nedum offendē auſe ſunt: hūm 7 ei
obediabant ac ſi rōne vigerēt. Iſero
ciſſimi inter animalia Leones repu
tanē: 7 tamen antonio miniſtrat ad
terrā effundēdā p̄ ſepultura Pauli
p̄mi heremite vt in vitis patrum de
paulo legiē. Leonis p̄ſidio abbas
3ozimas ſācte marie egyptiache cor
pūculū ſepeliuit. Leonez et Ihero^o
habuit q̄ ita obediēs erat vt et aſinū
monaſterij ad paſcua dirigeret. De
Jona legim^o q̄ fuit acetē deuorat^o
poſt triduū ad littus ab eadez belua
ſanus fuerat eiectus. Jone. 2°. Nec
mirandū ſi ad ipſū rez omniū opifi
cem ſapiētiā atq̄ potētiā iſta reſera
mus. Ipſe ſi q̄dē 7 hec tempora tene
brazū put melius indicauit homini
conuenire aliq̄b^o beluis marinis do
nauit vt cū homine ſamiliaritatē cō
trahere poſſent. Sicut de delphine.
Plinius in libro de nālī hīſtoria ait
Delphinus hominē neq̄q̄ vt alienū
expauēſcit ſi obuiam nauigij venit
exultans allugit. Solinus autē de
mirabilib^o mundi p̄mo libro inquit
Auguſto p̄ncipe in cāpanea delphi
num p̄ter fragmentis panis p̄mo

illeſit: 7 intaduz cōſuetudo valuit vt
alendū ſe etiam manu ipſius credēt
mor qui cum p̄aliſſet puerilis auda
cia eum inter ſpacia lucerni lac^o eue
ctauit: vnde effectum eſt vt abaiano
littore puerum equitatē vſq̄ putheo
les veheret: h̄ per ānos plurimos tā
diu geſtum eſt: donec aſſiduo ſpecta
culo deſinerz eſſe miraculū. Sed vbi
puer obit ſb oculis publicis deſiderij
meroz delphinus interijt. In aſrico
quoq̄ littore delphin^o ab iponeſib^o
paſtus eſt: tradandūq̄ ſe prebuit im
poſitos q̄ frequentē geſtauit p̄ olulē
aſrice flauianus ipſe eum contingit
Apud laſſum autem vrbez puerum
delphinus adamauit: quez p̄ maria
inſidentē cum vndosior fluctul nece
uiſſet delphinus ad terrā reuertit: et
illud reatum ſuum ſateret p̄ntaz ſuā
morte mandauit: nec ampli^o in pro
funda reuerti voluit. Hec. A. gelli^o.
in libro noctiū adicaz. Et Aug^o. li.
p̄mo de ci. dei. c. i. q. dicit. Q̄ Arion
cithariſta optimus apien^o corinthioz
rege artis gratia dilectus fuit a quo
licentia optēta ſiciliam et alias p̄tes
Italie viſitauit: et demulcens aures
omniū 7 mente: adeo vt multas q̄
titates pecūie congregaret 7 reuerti
p̄ponēs corinthū elegit ſibi nauim 7
nautas corinthioz nautē p̄iecta in
altum naui tenuerāt conſiliū de ipo
necando. Arion autē intellecta mor
te pecuniam 7 bona ſua obtulit: 7 cū
da que habebat illis dedit p̄ ſalute
tunc ei nautē inq̄unt ſibi uim p̄p̄is
manibus non offerre ſe imperant q̄
ipſe ſolus in mari ſaliat. Drauit tūc
cithareduz Arion q̄ ſibi permittant

nobiles vestes cape: et cum fidibus illius
carmine canere. Naute ut delectaretur ei
cantu quod orauit concesserunt. arion
ergo stans in summo puppis ornat? altissi
ua voce cantauit domon cum fidibus:
et ornatu sese in profundum egit. naute
nequaquam dubitantes quin pisset in
cursu secuti sunt. Sed contingit del
phinum aduenisse dorsoque suo cato
rem in latoniâ regionem piander homo
petiuit corinthus: retulitque oia Regi
qui nautas fecit inquiri. Quibus in
uentis interrogauit: quid foret de arione
Qui responderunt. Cum esset in Italia
quos tamem mentiri volentes Rex de
xitate conuicit. Huius historie ar
ionem dicit. A. gelius. Quod arbenis suo tpe
sculptum atque pictum videbat simula
crum. s. delphinus vehens super quo
effigies sedebat humana. Diximus
illa ut clareat omnibus non esse dux
quod loquimur de hominis conditi im
possibilitate. Secunda difficultas est de
illius status immortalitate: quod. s. po
terat tunc illud esse incorruptibile et
imortale. Nam omne compositum ex
concrepitis est naturaliter dissolubile et corru
ptibile: igitur etc. Ad istud respondet vgo
in libro de sacramentis: ubi dicit tres
status humane nature.

Primus est nature condite.

2us est nature lapsæ.

3us est nature beate.

In primo statu habuit homo posse
peccare: et sic habuit posse mori: et non
posse mori. primo modo fuit ut in ipso
esset corporis immortalitas.

In secundo statu habuit posse mori:
et non posse non mori. Et sic posse pec
care: et non posse non peccare: quoniam in ist

statu est peccandi et moriendi necessitas.

In 2o vero statu habuit posse non mori
et non posse non mori. Sicut et non posse
non peccare: et non posse peccare: quoniam ad
hunc statum pertinet moriendi et peccandi
impossibilitas. Sanctus vero Thomas in
prima parte. q. 97. dicit. Quod aliquid potest
dici incorruptibile tripliciter. Uno modo
ex parte materie eo. scilicet quod non habet materiam
sicut angelus: vel habet materiam que non
est in potentia: nisi ad unam formam
sicut corpus celeste: et hoc dicitur secundum
naturam incorruptibile. Alio modo aliquid
dicitur incorruptibile ex parte forme: quod
scilicet rei corporali inest aliqua dispositio
per quam totaliter a corruptione prohibetur
Et hoc dicitur incorruptibile secundum gratiam:
quia ut Augustinus dicit in epistola ad dio
scorum. Tam potenti natura fecit deum animam
ut eius beatitudine reduceret et corpus
plenitudo sanitatis et incorruptionis
vigor. Tercio modo dicitur aliquid incor
ruptibile ex parte cause efficietis: et hoc
modo in statu innocentie fulserit incor
ruptibilis et immortalis: quia deus sic
voluit. Hinc ait augustinus. in quodlibet noui
et veteris testamenti. Deus hominem fecit:
qui ergo diu non peccaret immortalitate
vigere ut ipse sibi auctor esset: aut ad
mortem aut ad vitam. Et idem in li.
de baptismo puulorum ait. Inflicbat inquit
ordo iusticie: ut sicut omnia domino suo
ita et corpus obediret. Et in libro de
ci. dei. 13. c. 2. ait. Infatendum est primos
homines ita fuisse institutos ut si non
peccassent nullam generis mortis expe
rent sed eosdem primos homines ita fuisse
morte mulctatos: ut quicquid ex eorum
stirpe fuisset exortus: eadem pena te
neretur obnoxii: per magnitudinem quippe
o r

culpe illius nafaz dānatio mutauit
in peius: vt qđ penalit̃ p̃ceffit in pec
cantibus hominib⁹ p̃mis nāliter se
queret̃ in nascētib⁹ ceteris. hec ille
Et idem in libro. i. 4. de ci. dei. c. 26°
dicit. Vnebat itaq; homo in paradiso
sicut volebat qđ diu hoc volebat qđ
deus iusserat. Vnebat fr̃es deo ex
quo bono bonus erat: vinebat sine
vlla egestate: sicut semp viuē hōis in
ptate: cibis aderat ne esuriret pot⁹
ne sitiret lignum vite ne illum sene
cta dissolueret.

3ª difficultas dicit̃ de cibi necessitate
Si. n. corpus erat impassibile quō ci
bis indigebat. Et r̃ndet Aug⁹. in
qđib⁹ noui ⁊ veteris testamēti. Qu
imortalitas p̃mi status erat fm vim
qñq; supnālēz in anima residētē: nō
autem p aliquaz dispōnēz corpori in
herente: vñ p solutōe corporis aliqd
de humido. s. corporis poterat deperdi
⁊ ne totalit̃ consumaret̃ necesse erat
per assūptionem cibi hōi sbueniri.

2° cōsiderem⁹ hōis vitam fm statuz
nature lapsē. ꝑ peccāte siquidē hōine
introducā fuit lex mortis. vt moriret̃
vsq; ad sūmatōz sc̃li iuxta cōinatōz
dei dicentis Gen. 2°. Quacūq; die
comederis morte morieris. i. mortis
necessitatez incurres: vel morti obli
gatus eris fm qđ exponit Aug. sup
Gen. Verūtū in illis p̃mordijs lōga
fuit vita illoz: adeo vt audiētes adā
vixisse nōgentis. 20. ānis. Et mala
leel nongentis. 55. annis. Et Jared
nongētis. 62. ānis. Et Mathusalez
nōgentis. 69. ānis. vt p3 Gen. 5. c.
plurimū admirant̃. Unde apud ple
rosq; varia ⁊ falsa qđez de ānis illis

opinio est exorta. Nā vt dicit Aug.
li. 15. de ci. dei. c. 10. Aliqui dixerūt qđ
10. āni illius t̃pis accipiunt̃ vno āno
modo nostro volētē qđ nōgenti āni
ex illis essent nonaginta. Sed falsū
esse hoc constat quia vt ex codicibus
colligit̃. hēf. n. Gen. 5. c. Centum et
20. ānoz erat Adam quādo tertiūz
genuit filium: qui āni fm illos esset
15. ex nostris. Sed obmittam⁹ adam
quia fortasse etiam quādo creat⁹ est
gñare potuit. Sed qđ de Seth de
quo habet̃ qđ centū. 5. erat ānoz qñ
genuit Enos. ac p hoc nōdū hēbat
ānos. ii. Enos 80. 20. erat ānoz qñ
genuit Malaleel: ⁊ sic septē ānos ha
bebat. Quis homo gñat septē ānis
Si tunc āni. 70. nūcupat̃ qui septēz
fuerunt. Plini⁹ 80 cū audissz hōies
ad tot puenisse ānos hec omnia insi
dia ipsa puenisse est arbitrat⁹ inq̃ens
quosdam transisse ānū estate etiam
aliū hiemi. Archades trium mensū
ānos habuisse egyptios ⁊ launios
12. Acharuanas sex. Cōtra quā opi
nionem Aug⁹. sup Gen. ad litterā
adducit scripturā dicentē. Sexcēte
simo āno vite sue mense. 2°. die. 7^a.
mensis: rupti sunt oēs fontes abyssi
magñi. Et Gen. c. 8. Requirit archa
mense 7. 27. die mensis. Sup mon
tes armenie: at 80 aque ibant et de
crescedāt vsq; ad. 10. mensem. ⁊ post
sōdit scriptura. Sexcētesimo primo
āno vite Noe p̃mo mense p̃ma die
mensis iminute sunt aque sup terrā
Tales igit̃ erant tunc āni quales et
nunc. Et si adhuc vltra querat̃ quō
tam diu hominum illoz vita posat̃
elongari. Ad hoc r̃ndet Nicolaus

de lyra sup Be. 5. c. Et ab his Josephi in pmo libro antiq̃tatu. Qui opioni nostre imo scripture sancte de anis conco:dat asserens hicro^m egypt^m et herosū Caldemi et Manetha idez tenuisse in illis libris: quos de antiq̃tate scripserūt q̃ hoc fiebat mltiplici rōne. p̃ma ratio sumit ex bonitate cōplexionis p̃mox: pentum q̃ fuerūt a deo imediate formati: et p̃sequēs optime cōplexionati. Et sic ad longiorem vitam dispositi: et illa bonitas complexionis magis venit ad hōies p̃in quos illius tēporis q̃ remotos temporis moderni.

2^a rō sumit ex modo viuendi: quia tempate vivebant.

3^a rō sumit ex bonitate nutrimenti q̃a ante diluuiū terre nascent^r fuerūt meliora q̃ post: q̃a inūdacio diluuij fuit pro maiori pte ex aquis oceani salis que inducunt sterilitatē terre: et p̃ cōis reddūt peiora terre nascent^r ex q̃bus abbreviat hominis vita.

4^a rō sumit ex scientia Ade: q̃a formatus fuit in scientie p̃fediōe. Et iō cognouit virtutes fructuū herbaz et lapidum p̃ciosoz que faciūt ad cōseruandam sanitatē et vitā plōgādā et de hoc docuit homines illius t̃pis

5^a rō sumit ex bono aspectu syderū sup regionē illam in qua manebāt: q̃ aspectus multū facit ad lōgitudiez vite. Sed p̃ motū celi cōtinuū mutatus est tempore p̃cedēti.

6^a rō sumit ex dispositōe diuina hō ordinatē: vt per longā vitā hominū multiplicaret gen^u humanū. p̃ Post oīa hec Augu⁹. c. 8. li. 15°. de ci. dei. Adanū dicit nos ad intelligēdā illi⁹

vite diuturnitatē q̃a nō petuisset tot hōies ex vno mltiplicari nisi p̃ lōgū tractū temporis. Inā vt magister bi storiay dicit sup Gen. 10. c. Et Aug. narrat in libro q̃onū super Gen. q̃ ex tribus filijs Noe adhuc eo viuēte nati sunt. 24. millia viroz et centum et 10. muliēs p̃ter puulos. Uixit q̃ppe Noe post diluuiū anis. 250. et fuerūt oēs ani non gēti. 50. sicut p̃3 Gen. 9. c. Et vno insup habraā dicit. aug. vbi. 5. Inā multo ampli⁹ q̃dringētis anis numerositas hebreoz gētis tanta p̃creata est vt in exatu ciuilez populi de Egipto. Sexcēta millia hominum fuisse referūt bellice iuuētutis. Et si dicat q̃ post diluuiū nō tam diu vixerunt homines cū dñs dixerit Gen. 6. Erunt dies illi⁹ cētū viginti anoz. Rñdit Aug. c. 24. li. 15. de ci. dei. q̃ illud nō fuit temp⁹ humane vite post diluuiū: s̃ termin⁹ assignatus ad p̃niam his qui in diluio erāt pituri. Et vt testat magi historie scholastice. Dixit dñs hec Aba ante ānos. 20. q̃ incipet archa fieri que facta legiē centū annis. vel s̃m Strabo. eo anno dixit de⁹ quo cepit archa fieri. Sed q̃a in malicia pseuerauerūt ante p̃fixum terminū: .s. centesimo āno delecti sunt. q̃ et post diluuiū vixerūt homines supra centum et 20. ānos p̃3. habem⁹ enī ex. ii. gen. Sem erat centū anoz q̃ genuit arphasat biēnio post diluuiū et post vixit q̃ngentl. ānis. Sale vixit q̃dringentl. triginta trib⁹ ānis. vixit heber. 24. ānis. vixit Thamar. 250 ānis. Uixit habraā. 125. ānis. Gen. 25. Uixit plaac. 180. ānis. Gen. 25.

Et sic et alij plurimi quos longū est
cōmemorare. Inō tñ p̄pterea hī qui
fuerūt mortem euaderē potuerūt.

Tertio cōsiderem⁹ hominis vitaz
fm statum nature repate. In quo. s.
post aduentū christi et eius mortem
ac ascensionē in celū breuius q̄ prius
homines vitam finiūt. Si. n. p̄pter
peccatum mors est s̄secuta et intro-
ducta: cur non post satisfactiōez que
facta est christi passione totaliter est
remota. Et sic dicimus ex doctrina
oñi Alex. in. 3. et. d. Bon. di. 19. Q̄
Xps incarnat⁹ est vt hominib⁹ s̄-
ueniret: et pro eis satisfaceret. Homo
autem peccando incurrit aliq̄ vāna
p̄ncipalia vt p̄uatōez vīez visionis et
destinationē in limbo: aliqua vero
incurrit ex cōti vt famē sitim laborē
mortem et h̄mōi. Debit itaq̄ xps
ita pro homine satisfacē vt meli⁹ ipe
homo consequi possz beatitudinem
eternam. hoc autem fit remouētib⁹
penalitatib⁹ vel p̄m hōis lapsi cōfi-
tent vel compatiūt christo passo vt
de regno celoꝝ curāt. vt inqt Aug.
sup psal. Ecce turbat mūdus et amat
Quid si tranquillus esset formosus
quō ei heres: qui sic amplecteris sedū
flores eius quō colligēs si sic a spinis
nō reuocas manū. Et in libro de v-
bis oñi idez ait. Ideo de⁹ felicitatib⁹
h̄ seculi amaritudinē miscet: vt alia
querat felicitas cuius dulcedo non
est fallax. Et lz xps vt tactum est ab
his penalitatib⁹ nō liberauit nos vt
nunc: ipsius tamen fiet merito vt in
gūali remissione put dīcet in sequē-
tibus beati sua corpora reassument
impassibilia immortalia et gloriosa: cū

quibus eternaliter letabūt in gloria
celesti: in qua xps b̄dictus viuit et
regnat in seclā seclōꝝ. Amen.

Sermo tertius in quo animam esse
immortalem sua nobilitate exempli et
testificatione probat.

Ipsi autem in ppetuum
viuent. dei viuentis. vba
sūt itez vbi. s. Predicāt
equidem publice amato
res mundi: nihil post mortē homini
superesse: animāq̄ simul aiunt cū cor
pore interire. Ideoq̄ nullū agendū
bonum esse p̄ futura vita p̄sequēda.
Cui errori dānatiss⁹ in h̄ s̄mōe q̄
poterimus resistem⁹. Ostēdem⁹ aut
anime immortalitē que a corpe ex-
ta nō morit non corūp̄it: nec vt isti
aiunt definit esse: q̄nimo beati sūt
illi quos dñs inuenerit vigilātes: Et
ve illi qui negligūt p̄niam peccatoꝝ
suoꝝ. Et ad intelligēdū h̄o qualiter
anima rōnalis sit immortalis vtetur
tribus modis.

Primus modus erit ipsi anime no-
bilis conditio.

2⁹ modus erit exēploꝝ choruscatio.

3⁹ erit multoꝝ testificatio.

Quanta est nobilis anime cōditō q̄
omniū corpoꝝ supioꝝ et inferiorum
dignitatē excedit ca. p.

Primus modus ad ostendendū
aīe immortalitē dīct. In nobilis condi-
tio que vtiq̄ talis est q̄ aīa ipsa rōal
excedit dignitatē quocūq̄ corpoꝝ
seu inferiorū siue superiorū: q̄ omni
ratione nobilior sit anima rāōnalis.
pbat tripliciter.

Auctoritate.

Ratione.

Exemplo.

Primo probat auctoritate. Nam inquit Aristoteles pmo de anima. Anima aut aliquid melius ee 7 antiquius. i. nobilius impossibile est. Impossibili aut ad hoc intellectuz .s. esse aliquid nobilius. Rónabiliū .n. esse habz 7 nobilissimū 7 diuinū fm nām. Idem in pmo de anima In pncipio docet qualiter scientia de anima q̄tum ad bonitatem 7 honorabilitatem est pponenda alijs scientijs naturalibus que sunt de numero bonoz honorabiliū ppter bonitatem sibi icti qd est anima intellectiua que ē nobilior omni corpore. Ad idē dicit Aug⁹. in libro de libero arbitrio. vbi ait. Omnis anima omni corpore est nobilior seu melior. Et in libro. 83. qonū. Omnis anima melior ē omni corpore. Melius est. n. q̄ viuificat q̄ q̄ viuificat: corpus autē ab anima viuificat nō anima a corpore nemo abi git. Et idē in libro de duab⁹ aiabus Anima lucē istā quā hōies venerāt melior ē: qm̄ qdē illa intelligit mēte hec sensu corpis inotescit. et in li. 8. de ci. dei. c. 13. dicit. Omni corpore preferūt aie. Et in li. solilo. Quicqd. n. celi abitu cōtinet inferius ab hūana anima est. Et idē in libro de q̄ritate aie: quēadmodū fatendū animā humanā nō esse qd deus est: sic repleu mēdū est nihil inē omnia que dicūt ipsi deo esse p̄pinquius. Et chriso⁹. in libro de lapsu mūdi. Quāto celuz terra pulchrius: tāto aie pulchritudo omnem formā pulcherrimū corporis

supat. Ad idem est glo. in. c. Cū sit de etate 7 qualitate ordinādoz que dicit. Anīme p̄ciosiores sunt cūctis rebus et corporib⁹. Idē habetur. 12. q. i. c. Precipimus. Et. 24. q. 3. c. Si habes. Et de pe. 7 re. c. Cūz infirmitas. 7. c. De sacrosanc. ecclesijs. l. san ximus.

Secundo probat rōe q̄ triplex pōt esse

Pri⁹ ratio creationis.

2a ratio ordinatiōis.

3a rō assimilatiōis.

Prima rō dicit creatōis: q̄a aīa nobilior est q̄ ipsa corpa creata 7 in esse pducta: si attēdam⁹ ad h̄ tria.

Pri⁹. s. a quo sit creata.

2a. s. de quo sit creata.

3a. qualiter sit creata.

Primo quidez anima rōalis creata est a deo opifice sūmo. Unde glosa super illud psal. Qui finxit sigillatiz corda eoz dicit. Creauit deus aīas singuloz per se. Auertenduz tamen q̄ p̄hi quidam cum p̄ Platone dixerunt. Q̄ aīe fuerunt simul create in corpibus stellarum: 7 post formatis corpib⁹ istis organicis per orbes planetaruz ad hoc viuificādū descēdūt: 7 postmodū corruptis corpib⁹ illuc reuertunt: 7 postmodūz suo loco et tempore iterum ad alia corpa descēdūt. Ihac opionē vī narrare Macro bi⁹ explanās sōnū Scipiois. Sed hec opinio est contra p̄hiāz que dicūt. Q̄ p̄us actus debz fieri in p̄pria mā Unde si opio ista esset vera corpib⁹ esset perfectio. Ifuerūt insup heretici qdam dicentes. q̄ anime fuerūt create in celum cum angelis: quia sunt eiusdē nāe 7 postmodū ad sūgestiōz

dei tenebrarum peccauerunt: et merito
illius peccati in corpore sunt reclusi
tanquam in carcere ut ibi purgentur: et cum
purgate sunt ad celestem gloriam re
uocentur. Et hec opinio est manicheorum
que contraria fidei christiane ponens
nullam animam debere damnari. Con
traria etiam philosophie cum ponit quod corpus
compatetur ad animam non sicut perse
ctibile: sed sicut carcer. quod si verum esset
sequeretur quod homo non esset vera spiritus
cum ex anima et corpore non fiat unum
Est adhuc opinio talis contra sensibilem
experientiam: quia videmus animam quicquidque
bonam nolle a corpore separari: adeo ut
anime etiam beate ut ostendit in se
quentibus: inclinationem habeant ad
ipsum corpus sibi unicum. Ideo illa
opinio est abiicienda. Cui Augustinus. con
tradicit libro de ecclesiasticis dogmatibus. ubi
ait. Credendum est et firmiter tenendum
quod anime non sunt ab initio create: ut
origenes finxit aut in corporibus seminari
ut luciferianus et Tyrellus et quidam lati
norum affirmant. Sed a deo animarum
creari simul et infundi in corpore com
posito et firmato. hec ille.

Secundo attendendum de quo sit anima
creata. Et heretici quidam piter etiam
et philosophi dixerunt animam de dei substantia esse
productam. Namque secundum Augustinum. pseudodanistam
manichei et gnostici ut patet libro 7. super
genesim. ad secundam: et libro contra faustum. et
in libro de duabus animabus dicebat.
quod anima esset omnino quod deus est vel
aliquid esse de substantia dei. Idem tamen tenuit
Euripides philosophus ut testatur Tullius in
libro tusculanarum questionum ait. Et ipse
tullius libro eo. eandem questionem ait. Spiritus
humanus ex diuina mente discretus

cum nullo alio nisi cum ipso deo com
parari potest. et Seneca ad lucillum
epistola 66. inquit. Nihil aliud est
anima quam pars diuini spiritus in corpus
nostrum inersa. Hoc idem scripsit ma
crobius supra sonium scipionis. Quam
opinionem deiecit Augustinus libro de origine
anime: quoniam si ita esset anima nec
in melius nec in peius labi posset. et
iteque. Deus multarum animarum forma
tione laboraret. Unde idem Augustinus.
libro de fide ad petrum ait. si non uni
nature possit esse quod fecit et factum.
Alii insuper philosophi ex elementis animam
constare asseruerunt: ut. n. scribit aristoteles.
in primo de anima. Democritus dixit animam
esse ignem quendam. In libro vero de
vita et morte aristoteles. legitur Erastrotro
affirmasse deos omnes ex igne esse
et ex igne vniuersa constare et animam
faucillam esse stillantis essentie. zenon
stoyce et leucippus illud idem pretebatur
secundum Tullium libro primo questionum tusculanarum.
hoc idem affirmabat pythagoras: prout
scribit Macrobius in libro primo super
sonium scipionis ad illud autem tenet moti
sunt: quia anima prete corpus caleat: et
recedente frigescit. Diogenes teste
philosopho in primo de anima dixit animam
esse aerem: cui concordarunt Cleantes
et crisippus: ut scribit Gregorius Nazianzenus.
in libro de natura hominis. Anaximenes
ut ait Augustinus. libro 8. de ciuitate dei. Omnes
res casus aeri dedit. Nazianzenus dicebat de
animam et omnia alia ab aere gigni
cum absque aere nulla animalia cerneret
precreari moxque subito aere prodito. hic
secundum Plinium in libro de naturali historia
inuenit Orologium. Tales millesius
putat refert Tullius libro primo de natura

110.
deoz materiā hō posuit in humore
cām nascendi: tenuitq; deuz ex aqua
candā formasse. Et alia huiusmodi
de anima locuti sunt delatantes.
Contra quos Theologi conueniūt
affirmantes de nullo a deo animā
esse creatam. Unde Aug⁹. in libro
de quātitate anime ait. Non ex his
notis vñtisq; naturis anima facta
est quas istis corporeis sensibus tan
gimus. Nam neq; ex terra: neq; ex
aere: neq; ex aqua: neq; ex igne: neq;
ex his omnibus: neq; ex alijs diūdis
hoz constare animāz puto: nec nūc
disputandum est qualiter de⁹ possit
ex nullo aliquid facere: quippe qui et
angelos d̄ nihilo sicut et animas vo
luit creare.

Tertio attendēdum est qualiter
anima sit creata. s. quia spūalis et in
corporalis sba: vt enim Aug⁹ ait.
Anima sba est incorporea regēs cor
pus: sed cum ignaris nō facile p̄sua
demus spiritum esse animam et nō
corpus: quia vt Tho. dicit. s. q. p̄me
ptis dicunt sola corpa esse: et qd nō
est corpus nihil esset. Tūz tamē de⁹
spūs sit. Jo. 10. Et angeli sbe spūales
esse dicant. Hinc qd Lactantius in
septimo libro diuinaz institutionū
de inuisibili deo dicit. qd de⁹ ab ho
mine videri nō pōt: ne quis eum pu
taret ex eo ipso deuz nō esse qd mor
talibus oculis non videretur. Inter
cetera suozum institutozū mirabilia
fecit etiam multa quozūuis qd appa
ret: ipsa autēz nō vidētur sicut est ve
lor odor vetitus vt harum rerum ar
gumēto: exemplo etiam deum licet
sub oculis nō veniret de sua tamen

ui et effectu et operibus cerneremus.
Ihec ille. Angelos et nō soluz bonos
sed etiam malos idest demones esse
ex effectu magicarum artium cōspici
mus: de quibus nūc loqui obmitti
mus: vt latius suo loco tractabim⁹.
Ad animam igitur incorpoream
ueniamus quāz esse. Alex. in secūdo
sic ostēdit. Videmus inquit quedāz
corpa que nō nutriunt augmētātur
nec gñantur: nec mouētur motu vo
lutissimo vt lapides. Quedam que
nutriūtur et augmētātur vt plantę.
Quedam hō que vltra hec mouēt:
et sentiūt vt animalia. Quedam hō
que vltra hec agunt ratōe. Si ergo
harū opationum esset corp̄ietas p̄n
cipium et causa inuenirentur tunc in
omnibus corpibus. Sed hoc ē fallū
q̄ illud a quo ille opatōes pueniunt
nō erit corpus sed anima. Insuper
videmus actiōes in quibus pueniūt
vegetabilia et aialia et hōines: vt nu
trire et gñare. Et videmus actiōes
cōes hōibus et brutis: in quibus nō
cōmūicant vegetabilia: vt sentire et
imaginari. Et videmus alias que
sunt p̄pria hominibus vt rōcinari et
intelligē. Et inter bonum et malum
verum et fallum discernē: et h̄mōi.
q̄ erit in vegetabilibus p̄ncipiū gñā
tiōis. Qd quidē est anima vegetati
ua in animalibus brutis p̄ncipiū
mouendi et standi q̄ anima est sensi
tiua. In hōibus vero p̄ncipiū rōci
nādi et intelligēdi: qd est anima itel
lectiua. Quis nam explicet quot sūt
hominum operatōes. Que licet per
corpus exercent cāq; p̄ instrumētū
nihilominus ab anima ipsa p̄cedūt

Quanta est preteritaz rez memoia
quanta ad futura puideda quot pi
dure quot artes: quot ad capienduz
aues pisces 7 indomitas feras modi
distincti: quot ad pugnadu armata
quot ad nauigaduz mare dispoñes
mirabiles: quot ad inueniendam sci
endazq veritatem artium liberalium
scientie. Unde illa in homine. Certe
non ab ipso corpore sed ab ipsa aia.
Unde Aug⁹. homines nam anime
scire volentes redarguit in libro co
fessionum dicens. Eut homines mi
rari alto montiu: ingentes fluctus
maris 7 altissimos lapsus fluminuz
oceani ambitum 7 giros syderum
7 seipfos relinquut nec mirantur. Et
in libro de spiritu 7 anima idē aug.
dicit: quonia dictum est mihi vt me
ipsum cognoscam non possu sstinē
vt me habeam incognitu. Magna
autem negligētia est nescire quid sit
illud qd celestia tam profunde cogi
tamus nalia tam sblimi indagatoe
inuestigamus: 7 de ipso quoq crea
tore nostro tam subtilia desideram⁹
scire: nec est res pegrina: nec longe
quodammodo quo ipsa sapimus: sed
adeit semper nobiscum tractat loq⁹
7 intus nescitur: datum est illi tam
ingentiū rerum scire secreta 7 seipsuz
cognoscere non potest. hec ille. Aia
itaq spūalis est neq ex hoc animas
7 angelos eiusdem speciei dicimus:
lz āgeli spirituales intelligibilesq sbe
sint: qd Origenes tenuit: vt dicit sā
ctus Tho. prima pte. q. 75. 7 in. q. 7
secundi libri questionū de anima.
Contra quam Tho. dicit. q illa que

habent diuersas pfectiones s3 spēm
differunt specie. Sed angelus 7 aia
hāt diuersas rōes s3m spēz. q āgel⁹
7 aia differunt spē. Aia. n. rōalis hōi
pber spēz 7 actum specificū qd nō fa
cit angelus.

Secundo probat q anima omni
corpore sit nobilior ratōe ordinatōis
Quid naz est q ipsa sit finis omniū
corpoz: imo vt phis dicit 2° physi.
Omniū rerum que sunt. Q q mi
randa est omniū elemētoz celozq
varia pulchritudo: quāta sit in oib⁹
creaturis creatis bonitas quantaq
in cūctis vtilitas. Ideo audio anima
misera: O anima pigra qualiter tibi
huius vniuersa. Respice inquit vgo
in libro d arra spōse vniuersū mūdū
7 cōsidera in eo si aliquid sit qd tibi
non seruiat: omnis nāq creatura ad
hunc finem dirigit cursum suum vt
obsequijs tuis famuletur et vtilitati
deseruiat: tuisq oblectamentis piter
7 necessitatibus s3 affluentiaz inde
ficientē occurrat: hoc celum: hoc fra
hoc mare: hoc aer: cum his que sunt
in eis vniuersis exple non cessat.
hec ille. Et si dicatur debent ista oia
ad corporis conditiōz referri. Possu
mus rīdere corpora illa ppter aiam
esse. Unde Aristoteles in secdo libro
de anima ait. Omnia enim corpora
physica anime instrumēta sunt sicut
animalium sicut et plantarum tāq
gratia anime extrinseca. Est ergo
corpus anime instrumentum orga
nicum. Ideo Aug⁹ in libro soliloq.
ad deuz dicit. Omnia dñe que dñe
sub pedibus hominis subiecasti vt so

lus homo sup omnia tua tuus esset tot⁹. Exteriora naq̃ pro corpe cūcta creasti ipsuz vero pro anima: animā p te vt tibi soli vacaret: te solū amaret et possideret ad solaciū. Hec ille. Tertia ratio ad ostēdendum anime immortalitatem dicitur assimilatiōis quia anima deo assimilatur. Nam Bēn. p̃mo dixit deus. Ifaciam⁹ hominem ad imaginem et similitudinē nostram: qđ negantes heretici reputā. 28. q. 3. c. penultimo. De illa hō similitudine dicemus suo loco diffusius. Nunc tamen dicimus animā deo similem: quia sicut deus est simplex et non componitur. Sic anima quē de nullo est creata: sicut deus est immortalis ita et anima. Et alie sunt huiusmodi similitudines que nō accipiūt s̃z idēptatē s̃m quādā p̃porcionem.

Tertio probat exemplo: qđ omni corpore sit anima nobilior. Nam vidimus sanctos crucifixisse corpa sua et dura penitētia castigasse vt anima salua fieret. Quāta fuit de sui pauli p̃mi heremite p̃ia in heremo: de qđ scribit hieronymus in vitis patruz. Omnem insolitudinē duxit etatem cibum et vestitum ei palma prebebat. Quid fecit Antoni⁹. quid Illarion quid Nacharius. quid Ifranciscus. quid Mōicus. Olādi et amici dei: dicite nobis quare tot vigilijs et orōnibus et discipulis carnem vestram mortificasti. Rīdebūt certe omnes ppter animam. O martires triūpbātes: cur vos tot cruciatib⁹ exposuisti. et tot supplicijs: et mori nō recusastis

Iterum et ipsi clamabūt: et dicēt p̃p̃ animā. O Iesu bēdīcte. Cur tu 30 ānos in mūdo et amplius famē s̃ciz labores sudores vulnera et liuores s̃bstinuisti. Statim clamabit p̃p̃ aīaz. O anima nobilis. O anima delicata. Cur tuaz in tot exemplis nobilitatē nō curas agnoscere. Respice anima misera: quia carnem pro te suscepit christus: pro te pauper natus est in p̃sepio: pro te circūcīsus: pro te peregrinatur in Egyptum: pro te ictuat p te orat: pro te lachrimat: pro te patit̃ pro te sanguinem fudit. Ideo Ber. in meditatiōibus ait. Sublime est aīe p̃ncipium que nō nisi sanguine christi redemi potuit: quā ergo cōmutatōz pro anima tua das qđ pro nihilo das illam. Mōne dei filius qui cum esset in sinu patris a regalibus sedib⁹ propterea descendit: vt eaz liberaret a potestate diaboli: quam euz vidit̃z peccatorum funibus irretitam ianuāq̃ de demonibus tradēdam vt morte dānaretur perpetua. Ifleuit sup illaz que flere se nesciebat: nō soluz fleuit sed etiam mori permisit vt sui sāguinis p̃cio redimeret. Ihec ille. Et vgo in libro de arra sponse ait. Amplius mihi vilis esset non debeo qđ tñ deo placui vt mori dignaret̃: proinde vt nō perderet me. Patet g̃ ex dictis quāta sit aīe nobilitas: et qđtū corpa cūcta dignitate precellit: quā tñ infelicitissimi peccatores suis miserijs vilē fedamq̃ reddunt ac faciunt. Cum itaq̃ tanta sit anime nobilitas quō poterimus eam dicere interire cum corpe quasi deus tā egregiā creat̃az

condidisset vt eam tam breui p̄m̄et
Concludēdum est ergo cum verbis
Catois: que in libro de senectute Ci
cero scripsit: vbi sic habet. Sic mihi
persuasi sic sentio cum tanta sit cele
ritas an. imoz. memoria p̄teritoz p
uidentia futuroz tot artes: tot scien
tie tot inuenta non posset eam nāz
que res ipsas contineat esse mortale
An animam esse mortalem testifica
tione p̄bat. cap. 1. 2°.

Secundus modus ad ostēdēdūz
anime immortalitatem dicit multoz
testificatio. Abducimus autem tria
testimonia.

Primū est. philosophoz.
2° est sanctor atq; doctoꝝ.
3° est theologoz.

Primū testimoniū est phoz: qui
suo modo anime immortalitē cōfessi
sunt. Unde Seneca ad Lucillū eplā
36. sic ait. Mors illa quam p̄m̄isci
mus ⁊ recusamus iter mutat: vitam
non eripit. Alius enim expectat qui
vos repugnat in lucem diei. Idem
in libro de naturalib⁹ questionibus
ait. Si tranquille volumus viuere
in expedito hūda est anima: vt siue
illam insidiez: siue egritudines petāt
quid aliud debeo nisi vt exeat exhor
tari: ⁊ cū hominib⁹ eā bonis emittē
Uade in q̄: vade fortiter: vade felici
ter nihil dubitans: fac qd quandoq;
faciendum est. En rēruz natura que
ḡnauit expectat ⁊ locus illo melior
⁊ tutior. Queroys super. ii. metaphē.
Anima rōnalis manet post mortē
⁊ finis prosperitatis eius erit si cōiū
gatur primo motori. Valienus in li
bro de sp̄mate. Sicut lumē solis qd

ē incorporale sepat ab aere ab omni
oculoꝝ intuitu sine corruptiōe: sic et
anima sine sui corruptiōe sepat a cor
pore. Plato insuper inter phos no
bilissimus anime immortalitē p̄mo
confessus est. Nam vt dicit Macro
bius in libro saturnaliū. Et A. gellio
in libro noctūm adicaz quē librum
edidit de immortalitate anime: quem
Tullius transtulit in latinūz. Deno
minat autem ille liber a Phedrone
quodam socratis ⁊ Platonis adeo
dilecto: vt Plato nomini suo librum
ditarēt. In dicto igitur libro Plato
sic ait. Perfēctus ⁊ purgatus hinc
transiēs habitabit cum deo. Idem
Plato in Thimeo. Anima est imor
talis ⁊ fm q̄ vicerit passiones vel vi
cta fuerit p̄miabitur vel puniet post
hanc vitam. Macrobius in prologo
super soniūz scipionis sic ait. Sic ha
beo omnibus qui patriam suauerūt
vicerint auxerint certum esse in celo
diffinitū locūz vbi beati sempiterno
fruant. Lactantius libro septio
diuinaz insti. aduersus gen. refert.
q̄ Dolites quidā cōsuluit apollinez
millesiūz: vtz remaneat anima post
corpus an. dissoluatur. Qui Rndit
anima q̄ dū vinculis tenetur in cor
pore corruptibiles passiones sētēs
mortalibus cedit doloribus. Eū hō
humanam solutiōēz peruelocissimā
post solutum corpus inuenit omnis
ad ethera fertur ⁊ manet in eternū
Tullius in questionibus tusculanis
sic ait. Non est lugenda mors quaz
cōsequit immortalitas. Idē in philip.
Breuis a natura nobis data est vita

Sed memoria bene adē vite

sempiterna que si non esset longior
q̃z hec vita. Quis esset tam amens
qui maximis doloribus et periculis
ad laudē gloriāq̃ cōtenderit. Salu-
stius in libro de rep. dicit. Diuitiaz
et fame gloriā fluxa atq̃ fragilis est:
vitus clara eternaq̃ habet. q̃ p̃clara
facies magis diuitie: ad hec vires cor-
poris breui dilabūt ingenia et egre-
gia facinora: sicut anima immortalia
sunt. Quintilianus dicit. Si q̃s sciat
quis sit finis bonoz que vera felici-
tas nūq̃ sibi videbitur p̃matura mor-
te perire. Lucretius de eodez credit
idem. Retro de terra qd̃ fuit añ tra
Sed qd̃ missum est ex etheris oris id
rursus celi fulgentia tēpla receptāt
Cicero in l^o de senectute dicit. Apd̃
Xenophontem autem moriens cy-
rus maior hoc dicit. Nolite arbitri.
O mibi carissimi filij me cuz a vobis
discessō nūq̃ aut nullū fore nec. n.
dum eram vobiscum: animum meū
videbatis. Sed cuz esse in hoc corpe
et his rebus quas gerebaz intellige-
batis. Eūdē q̃ esse creditote etiam si
nullum videbitis: nec vō clarorum
viroz post mortem honores p̃ma-
nent si nihil eoz ipsoz animi effice-
rent quo diutius memoriā sui tene-
remus: nūq̃ quidem psuaderi
potest animos: cuz in corporib⁹ essēt
mortalibus viuere cū exissent ex his
emoi. et paulopost. xum ex vita ita
discedo tāq̃ ex hospitio: nō tanq̃ e
domo. Tōmorādi. n. nobis natura
diuersozū dedit nō habitādi. O pre-
clarum illum diem cum ad illud di-
uinorū aioz conaliū cerūq̃ pficiscar
Cūq̃ ex hac turbe colluioe discedā

pficiscar. n. nō solū ad eos viros de
q̃bus antea dixi xum etiam ad Ca-
tonez meū quo nēo vir melior nat⁹
est nemo pietate prestantior. Et in
eodem libro introdat Catonez sic
dicentem. Ego patres vros Scipio
tuz gaylelij viros clarissimos mibi
q̃z amicissimos viuē arbitror: et eam
quidem vitā que est sola vita nomi-
nāda. Nam dum sumus inclusi in
his compagib⁹ corpis munē quodā
necessitatis et graui ope pfungimur
Est enim celestis animus ex altissi-
mo domicilio depressus: et quasi demer-
sus in terram: locum diuine nature
eternitatisq̃ contrarium. Sed credo
deos imortales spirasse animos in
humana corpora vt essent q̃ terras
tuentur quiq̃ celestium ordinem cō-
templantes imitarent eum vite mo-
dus atq̃ constantia. Nec me solum
rō seu disputatio impulit: vt ita scri-
berem: sed nobilitas etiam sūmoz
phoz et auctoritas. Audiebaz pytha-
goram pythagoreosq̃ incolas pene
nostros qui essēt Italicī p̃i: quodā
nominati nūq̃ dubitasse quin ex
vniuersa mente diuina deliberatos
animos hēmus. Demōstrabāt mibi
p̃terea que Socrates supremo vite
die de immortalitate aioz differuisset
is qui esset omnium sapientissimus
oraculo apollinis iudicatus. Sedq̃
Dydimus ad alexandrum cui⁹ vba
hec sunt. Inos non sumus h⁹ mūdi
incole: sed aduene: nec ita in orbe ter-
rarum venimus vt in eo liberat con-
sistere sed transire: properam⁹ enim
ad patriam legibus nullis delictoz
q̃z ponderibus pregrauati zē.

Valerius maxim^o. li^o. 2°. c^o. 1. anime
imortalitatem fatetur: asserens fuisse
morem gollorū mutuare pecunias
vt eas reciperēt apud inferos. Quid
plura phi: non tātum verbo: sed etiā
exemplo anime ostenderūt imorta-
litate. Inam infert Aug^o. li. pmo
de ci. dei. c^o. 22°. Quid phs quidaz cui
nomen Theobrotus lecto platonis
libro d^o immortalitate anime: de muro
se precipitem dedit: itaqz interfecit se
ipsum. Et Lactantius li^o. 3°. diuiaz
insti. dicit. Multi ex his qui eternas
esse animas suspicabant tanqz incer-
tissimi migraturi essent sibiipsis ma-
nus intulerunt: vt cleantes Erissip^o
zeno 7 ēpedocles. Et ex Romanis
Cato qui fuit in omni vita sua socra-
tice vitatis imitator. Omnium horum
historia missa de Catone: licet aliqd
declarare: plures. n. sic dicti sunt.
Fuit nāqz quidam Cato censorinus
de quo meminit Tullius li^o. pmo. d^o
amicitia: quē etiā cōmendauit plini^o
de viris illustrissimis asserens q^o q-
dragies qz accussatus per se solam
cām dixit optimeqz fuit absolutus.
Et Valerius s^o bica de studio 7 in-
dustria dicit. Nunqz fuit ita aggra-
uatus q^o per alium defendi voluissz.
Et Tullius in qōnibus Tusculanis
dicit libro pmo. q^o fuit in eo tāta elo-
quentia qzta illis tēporib^o dici possit
Et Valerius vbi. s. inquit q^o erat do-
tissimus litteris grecis 7 latinis: la-
tinas tamen didicit fm Plinius de
viris illustrissimis: dū iaz esset sener
7 in Sardinia pteoz. Hic vt nōtur
in speculo tedio duplicis quartane
affectus vt beatiorē vitam frueret

seipsum interfecit. Fuit alius Cato
filius supradicti vir bellicos^o: de quo
Frontinus de re militari refert. Q-
dum in bello contra Macedonē re-
gem pugnaret equo prolapsus cum
se recollegisset animaduertit gladiū
cecidisse e uagina qd fortiter recupa-
uit 7 vulneratis hostibus ad suos re-
dit: qd cēplum adeo Romanos
animaduertit ad pēlium 7 macedo-
nes cernit vt Macedones vincerēt.
Fuit 7 Alius cato qui Marcus cato
dicebat filius supradicti 7 nepos Cē-
sorini qui cōsul in africa diē clausit.
Fuit hō alius Cato qui 7 Porcius
filius precedentis Narca Catonis q^o
vticensis dicitur: quia in vtica lypie
ciuitate se occidit. Et de hoc loquit
Lactantius in auctoritate allegata.
Eā autem fuit vt non sciret a Ce-
sare quoniā ipse popeianas ptes fue-
rat secutus. De quo Aug^o. li^o. pmo
de ci. dei. c. 22°. dicit: Qd non forti-
tudine sed in patientia se pemit. Q-
qz confundi debeāt christiani anime
negantes immortalitē. quādo qdez
7 ipsi phi gentiū verbo 7 opere aiaz
nunqz mori taz lucidissime testificati
sunt.

Secundum testimoniū est sanctorū
Omnes quippe sancti anime imorta-
litate predicant. Unde Sapien-
tertio. c^o. dicit. Salomon iustorum
anime in manu dei sunt: 7 non tan-
get illos tormentū malicie nisi sūt
oculis insipientium mori illi autez
sunt in pace. Et Jacob patriarcha
Bene. 37. Cum sibi filij dixissent de
Joseph quando fera pessima deuo-
rauit eum. Et descendam ad filium

ad filiū meum lugens in inferno. et
 Thobias cum ceteris fuisset dicebat
 his qui insultabant ei Thobie. 6.
 Filij sanctorum sumus et illas expectamus
 vitam quam deus daturus est his qui fidei
 suam nunquam mutant ab eo. Septem fratres
 insuper cum certi essent de anime immor-
 talitate testificati sunt 2. Machab. 7.
 Cum Antiochus contra famem compelleret
 carnes porcinas comedere: nec vellet
 obedire iussit sartagines et ollas encas
 succedere iussitque ei qui porcum fuerat locu-
 tus amputari linguam et cute capitis
 abstrahi: similiter quoque manus eius
 et pedes percidi ceteris eiusdem fratribus
 et matre inspicientibus. Et cum iam per
 omnia inutilis factus esset iussit ignem
 ei amoveri adhuc spantem teneri in
 sartagine in qua cum diu cruciaretur:
 ceteri una cum matre inuicem se orta-
 bant fortiter mori dicentes. Dominus deus
 in servis suis consolabitur mortuo homi-
 ni primo. 2. capite et cute capitis eius cum
 capillis detracta interrogabant si ma-
 ducaret prius quam toto corpore per membra
 singula puniret. Sic ille respondens prima
 voce dixit. Non faciam. non ideo quia
 frater meus crudeliter consecutus est
 mortem negabo deum propter quod et ille
 sequenti loco prima tormenta suscepit
 et ultio spiritus constituitur sic ait. Tu quidem
 sceleratissime in patri vita nos perdis:
 sed rex mundi defunctos pro suis le-
 gibus in eterne vite resurrectione susci-
 tabit. Post hunc 3. illudis et lingua
 postulatus cito protulit: et manus con-
 stanter ostendit et cum fiducia ait. Ecce
 celo ista possideo: sed propter dei legem
 nunc hec ipsa despicio: quia ab ipso me
 maiora recepturus spero: ita quod Rex et

qui cum ipso erant mirarentur adole-
 scentis animum quod quasi nihil exte-
 mareretur cruciatus et hoc ita defuncto
 4. similiter verabantur torquentes: et
 cum iam esset ad mortem sic ait. Po-
 tius est ab hominibus morti datam
 spem expectare a deo iterum ab ipso re-
 suscitandos: tibi enim resurrectio non
 erit ad vitam: et cum eum amovissent
 5. verabantur at ille respiciens in eum
 dixit. Propter te inter homines homines cum
 sis corruptibilis facis quod vis. Noli
 autem putare genus nostrum a deo esse
 derelictum. Tu autem patienter sustine
 et videbis magnam pacem ipsi. Quia
 te: et semen tuum torquebit: post hunc
 ducebant et 6. et his mori incipientes
 sic ait noli frustra errare: nos enim propter
 nosmetipsos hoc patimur peccatores
 in deum nostrum et digna admiratione
 facta sunt in nobis. Tu autem patienter
 sustine et videbis magnam pacem ipsi
 qualiter te et semen tuum torquebit.
 Post hunc duxerunt et 7. qui simili
 modo animose tormenta excepit. at
 et mater existens morientibus filiis ta-
 lia loquebatur. Nescio qualiter in utero
 modo aperuisti: nec enim ego spiritus et animam
 donavi vobis et vitam et singulorum
 membra non ego ipsa compegi. Sed
 mundi creator qui formavit hominum na-
 tivitatem quique omnium invenit ori-
 ginem: et spem nobis iterum cum mi-
 sericordia reddet et vitam. Ad ultimum
 cum ad adolescentiorem venissent dice-
 bat. Fratres mei modico nunc dolore
 sustentato sustentameto vite et: et ne
 effecti sunt. Post quos omnes et mater
 consumpta est: et sic per 3.

Secundum testimonium est sanctorum

atq; doctoꝝ. Prim⁹ nāq; est Aug.
qui septimo libro de trinitate. c. 14.
ait. Anima habet mortem suam: cuz
vita beata carz: que vere anime vita
dicenda est. Sed immortalis ideo nū
cupat qm̄ qualicūq; etiam cū misia
nūq; desinit viuere. Et idez in libro
de spū ⁊ anima dicit. Immortalis
est anima ne a creatoris sui similitu
dine discrepare videat. Non. n. po
terat esse imago ⁊ similitudo dei si
ullo mortis termino clauderet. Et
in libro de ecclesiasticis dogmatib⁹
ait. Solū hominē inuenim⁹ habere
animā substantiatā: que exuta corpe
viuit ⁊ sensus suos atq; ingenta vi
uaciter tenet nec cum corpe moritur
sicut Arabi asserūt: nec post modū
interuallum sicut zeno: quia sbaliter
viuit. Et idem in enche. Et ponitur
iz. q. z. c. temp⁹. Tēpus qd̄ int̄ hōis
morteꝝ ⁊ vltimā refredōꝝ inpositū
est animas abditis receptaculis con
tinet: sicut vnaqueq; digna est: vel
requie: vel crūna p eo qd̄ sortita est
in carne dum viueret.

Et Breg. libro 4.º dialo. sic loquit.
Tres vitales spūs creauit oipotens
deus. Unum qui carne nō tegitur
aliū qui carne tegit: sed nō cū carne
mouet. 3.º q carne tegit et cū carne
mouet. Prim⁹ est angelicus spū. Terti⁹
est spūs iumētoꝝ omniūq; brutoꝝ
animaliū. hec ille.

Et Ihero. ad Bñdictum cū dē rep̄
hēdēs d̄ imoderato dolore p morte
filie sue dicit. Caritatis tue scripta p
cept: in qbus animum tuum dolore
cōmotū desit dormitōe cognoui nō

aliud in te admiratus sum qđ xpiani
peccatoris in te virtutem illatā fuisse
stupeo muz fidei penetratū vulne
ribus orbitatis quē sopire debuerat
spēs refredōnis ⁊ regni celestis.

Et Anastasius papa. iz. q. z. c. habet
ad idem ait. Ihabent forsitan illi iux
longi doloris excusatōꝝ qui vitam
alteram nesciunt qui de hoc seculo
ad melius esse transitum nō cōfidūt
Nos autem qui hoc credim⁹ et do
cemus cōtristari nimīū de obeūtib⁹
non debemus. At vt concludamus
audiendus est xp̄s. qui. io. c. Nat.
dicit. Nolite timere eos qui occidūt
corpus: animā autem nō possūt occi
dere. Sed potētiū timete qui potest
animā ⁊ corpus pdē in gehēnā. Et
Nat. 5. Laudate ⁊ exultate: qā mer
ces vestra copiosa est in celis. Nat.
25. Ibūt hi in supplicū eternū: iusti
autem in vitam eternam. Et mitto
alioꝝ testimōia ne lōgitudie vborū
audientes tedū suscipiāt. Ihoc tātū
addens qđ omnia que scripta sūt tā
in vtroq; testamēto qđ in libris doc.
ecclesie hāc virtutē viretē vel indire
cte cludūt. 3.º testif. le theologoꝝ
qđ in. 2.º. vi. 19. multipl̄ aie immortali
tatē defendūt. Est tñ h⁹ virtutis inf
celos desēso: acerrim⁹. d. Bon. qđ ait
p⁹ qđ si cōsiderem⁹ animā in xp̄atiōe
ad diuinā iusticiā necesse ē illaz fore
imortalē. ad diuinā qđpe iusticiā spe
dat vt nihil qđ bñ ⁊ iuste sit qđ gat
in malū exitū si ēz oēs sapiētes ⁊ mo
rales poti⁹ vꝝ hō pati mortē qđ rece
dere a veritate vite ⁊ a veritate iusti
cie. Sed si omnino pimeret anima
pimeret omnis iusti⁹ que est in ipsa

¶ talis ppeffio que est iusta: 7 quam laudat ois rō recta malū hēbit exitū qđ est contra diuinā iusticiam.

2° si cōsiderem⁹ aiaz in opatōe ad p pām dūtem necesse est eaz esse imortalem: nā cuiuslibz sciētie corruptibilis opatio antiq̄ 7 senescit in tempore s̄ aie rōnalis opatio nec antiquatur nec senescit in tempore: imo iuuenescit: qā in antiq̄s est sapientia in multo tēpore prudentia

3° si consideremus aiaz in opatione ad suū finez necesse est eā fieri imortalem. Inā finis ponit necessitatē his que sunt ad finē. In finis hō ipsi⁹ aie est beatitudo. Si igitur beat⁹ esse n̄ pōt qui bonū qđ hz pōt admittē: igitur necesse est animam esse imortale.

¶ Tertius modus ad ostēdēdū anime imortalitatē est exēploz choruscatio. Inossim⁹ autē s̄distingūē tria ex^a,

1^a ex^a dicit apparitiōis.

2^a ex^a dicit exauditiōis.

3^a ex^a dicit defensionis.

¶ Prīmū ex^a dicit apparitiōis: 7 si dicat quō pōt aia apparē cū sit insubibil 7 incorporea. Dicim⁹ qđ deo volente apparēt aliqñ aie in vigilia: 7 alñ in sōnjs. De apparitiōe in sōnjs nō est dubiū qđ visio illa est imaginaria q̄ fit p aliquam rep̄tatōēz alicuius rei corporalis. Illa hō apparitiō que fit in vigilia sicut apparitiō Moysi. Idat. 17. in transfiguratiōe 7 aiaz aliaruz de quibus dicit in sequētib⁹ qualē fiat difficile est assignare. Inā aliqui dicūt qđ anima Moysi apparuit illis in p̄p̄io corpe qđ assumpsit ad tps. Qđ h̄et tenē Aug. in l^o de mirabilibus sacre scripture. l^o. 3°. c^o. 13°. S3

vidit tho. 3. p. q. 45. qđ liber hic falsē scribit Aug. iō que ibi tradūt n̄ sunt autētica. Idem alij dicunt qđ anime possunt apparē in alienis corporibus assumptis sicut apparēt angeli. Recitat Dionysius in eplā ad Thimotheum qualiter Petrus et Paulus sibi apparuerūt in hec verba. attēde miraculum vide p̄digiū frater Thimotee die vltimatōis eoz post mortem hō illoz vidi eos inuicem māu ad manus intrātes portas vrbis: et indutos vestes luminis 7 colore claritatis 7 lucis ornatos. Hec ille. In legenda insup Pauli narrat qđ cum ipse ducēt ad locū passionis cuidaz matrone plātille eius discipule obulauit que fm Dionysiu⁹ alio nomine lemobia nūcupabat: que flēs orōib⁹ Pauli cōmēdare se cepit. Cui Paul⁹ Uade Plantilla eterne salutis filia comoda mihi velum quo caput tuū regis: 7 illo oculos meos ligabo p^o modū illud tibi restituum. Euz ergo ad locum passionis venisset versus orientem manibus in celum extēsis deuotissime cū lachrymis p̄ma vice orauit: postmodū v̄o dicit Dionys⁹ eius oculis impositis velo plantille extēdit collum: 7 suscepit coronaz: et percutiente carnifice amputatuz est caput Pauli. Tūc beatissim⁹ in ipso s̄ctu explicauit velum: et collegit sanguinem p̄p̄ium: 7 ligauit eum: 7 ob uoluit eum 7 tradidit eum femine. Et reuerso carnifice dixit ei lemobia vbi dimisisti magist⁹ meū Paulum? R̄ndit euz sorio iacet vbi extra vrbē in valle pugillum: 7 velo tuo velata est facie eius. Et ipse respondēs ait,

Ecce nunc intrauerūt Iſpetr^o ⁊ pau-
lus induti veste preclara ⁊ coronas
fulgentes habebāt in capitib^o ⁊ pu-
lit velum sanguine cruentatū ⁊ mō-
strauit eis ppter qđ multi fuerūt ad
ad xp̄m conuersi. **¶** Secundū exē-
in legēda quoq; Iſpauli pmi hēmirē
legit qđ beatus Antoni^o ille magn^o
vidit angelos animam Iſpauli ad ce-
los deferentes: qui currens ad eius
cellam inuenit eum genib^o flexis ad
dñm orantem ita vt viuere euz exti-
maret: sed cū mortuū didicissz dixit
O sanctissima anima qđ gerebas in
vita in morte mōstrasti sicq; adiuto-
rio duoz leonum superueniētium
ipsum tradidit sepulture. **¶** Tertiū
exemplū est de sancto Hermanno de
quo dicit Grego^o. iz^o. oia. sanctus
Bñdictus longe a capuana ciuitate
posu^t ipſus animā in globo igneo
ad celum ferri ab angelis asperit.
Quartum exēplū est de beato Iſfrā-
cisco de quo refert dñs Bona. in le-
genda maiori qđ illa hora qua obdor-
miuit vn^o ex fratrib^o vidit ipſi^o aiaz
ſb ſpē ſtelle pfulgentē in celum redō
tramite ſurſum ferri. Ministerq; fra-
trum terre laboris: tunc erat frater
Aug^o. vir vtiq; sanctus ⁊ iuſtus qui
in hora vltima poſitus. Cū iāp̄ridez
amiſſiſſet loquelā audiētib^o qui aſta-
bant ſbito clamauit ⁊ dixit. Expeda
me pater: expedā me pater: iā venio
tecum: querētib^o fratrib^o et admirā-
tibus cur ſic loquēſ. Rēdit. Nōne
videtis p̄rem noſtrū Iſfrāſcum qui
vadit ad celum. Et ſtatim ſancta illa
anima migrans a carne p̄rem eſt ſe-
cuta. Sāctiſſim^o ep̄s inſup aſſiſſinas

ad oratoriū ſancti michaelis in mōre
gargano: tūc temporis pegrinatōis
cauſa prererat. Cui beatus Iſfrāſcus
in nocte tranſitus ſui apparens dixit
Ecce relinquo mundum ⁊ vado ad
celum. Māne igi^t ſurgens ep̄s ſo-
ciis narrauit que viderat ⁊ aſſiſſinuz
rediens cum ſolicite requiſiſſet certi-
tudinaliter recognouit qđ ea hora q̄
ſibi per viſionē innotuit beat^o pater
ex hoc mundo migravit. **¶** Quintū
exemplū de beato Martino de quo
refert beatus Seuer^o in ſuo dialogo
qđ beatus Seuerus ep̄s coloniēſis
dum die dñica euz ſuis clericis poſt
matutinū loca ſcā viſitaret illa hora
qua vir beatus obit. Audiuit choz
canētium in ſblimi: dixitq; ſuis: dñs
meus Martinus ep̄s migravit ex
hoc mundo: ⁊ nunc angeli canendo
deſerunt eum in celuz. Eodē quoq;
tempore Mediolani Ambroſi^o ep̄s
erat cum celebraret dñica feſta diei.
Erat conſuetudo vt veniens lectoz
nihil legere p̄ſumendo priuſ qđ ſācto
nutu iuſſiſſet. Iſfactum eſt autē vt illa
die dñica vt nullus extaret q̄ lectōez
beati Iſpauli legeret: quia beat^o An-
tiſtes ſup ſanctūz altare obdormiuit
quem cum nullus excitare p̄ſumerz
tranſacto longo ſpacio excitauerunt
eum dicentes iam p̄terit. Rēdit be-
atus Ambroſi^o. Nolite turbari mul-
tum mihi valet ſic obdormiſſe: tale
miraculum dñs dignatus eſt oñdē
nā noueritis fratrem meum martinū
ſacerdotē egreſſū fuiſſe de corpe. me
autē ei^o funēi obſequiū p̄ſtituiſſe: tunc
illi ſtupefaſti p̄ter diem ⁊ tps nōnt
itaq; repiūt ſic dixēat illis Ambro^o.

6° ex^o est sanctorum Beruasi et ptasi
 martirum quorum corpora inuenit beatus
 Ambrosius anno secundo theodosii me
 diolani. Nam sibi apparuerunt et etiam
 cum eis apparuit ipse Paulus et declara
 uerunt locum in quo illa corpora erant
 recondita: que magna deuotione Am
 brosius ad basilicam fauste reposuit.
 Septimum exemplum est de inuentione
 corporis sancti Stephani quod reperi
 uit Ierosolimis apparere gamalieli
 presbytero venit lucidiano. Et ne per
 singulos ire necesse sit: multa uisa sunt
 etiam post mortem de statu defunctorum
 in quibus animarum immortalitas apertissi
 me demonstrat. **7°** ex^o dicitur ex
 auditionis. Si anime sanctorum non
 uiuerent in regno dei: quomodo possent
 homines mundi in suis petitionibus
 exaudiri: quod autem exaudiantur patet de
 illis. qui se regimini gloriose Catharine
 Antonio aliisque sanctis commendat quorum
 suffragiis a multis periculis et aduersi
 tatibus liberantur in tempestate maris:
 naufragium patientibus in egritudine
 variisque angustiis laborantibus quoties
 subuenit ergo beata. Quid igitur refer
 res tu o filii perditionis est ne mortua re
 giminis anima: est ne mortua anima
 beati antonii: Nihil mortua est anima
 beate Urse aliorumque sanctorum. Absit
 tam impium errorem cogitare. Quod per
 franciscum quomodo animam tuam dicere
 possumus mortuam: quoniam post mortem
 tuam tantis exhibuisti subsidia caritati.
 Narrat dominus Bonus hoc quod miraculum
 in legenda maiori beati francisci. quod
 in partibus Cathalonie accidit uirum
 quendam nomine Iohannem beato fran
 cisco deuotum quodam sero per quendam

viam incedere: in qua pro inferenda
 morte insidie latitabant non quidem
 ipsi sed cum quidam alteri. Exurgens
 quidam de insidiis cum hostem suum
 cum esse putaret: tam letaliter eum
 plagis pluribus gladiauit: ut nulla
 spes esset spes recuperationis salutis
 Cum igitur iudicio medicorum ipsius pieta
 tis esset curatio conuertit se ad beati
 francisci patrocinium quanta poterat de
 uotione salutem postulabat. Cui no
 de astitit quidam in habitu fratris
 minoris per fenestram ingressus qui
 vocans eum dixit: quia fiducia habuisti
 in me: ecce dominus liberabit te a quo cum
 eger inquireret quis esset franciscus se
 esse respondit. Et statim appropinquans
 uulnerum suorum religaturam resoluit. Et
 cum uideret per omnes plagas ut videbat
 punxit. Statim ipse sensit se pristina re
 stitutum sanitati: quo facto beatus fran
 ciscus secessit. at ille uxorem letum vo
 cauit que celeriter currens et stare iam
 uidens quem sepeliendum putabat
 in crastinum uicinia totam clamore
 complexuit. accurrentes autem filii et
 cum niterentur: illum tamquam freneticum
 in lectum reponere: et ille renuens omni
 deret et assereret se sanatum tanto sunt
 stupore atterriti ut quasi sine mente
 omnes effecti ipsam fantasticum esse
 crederent quod videbant: quem paulo
 ante conspexerant plagis atrocissimis
 laniatum plena videbant incolumi
 tate iocundum. Quibus ille qui sa
 ctus fuerat sanus ait. Nolite timere
 quia sanctus franciscus modo a lo
 co isto recessit: Et illarum sacrarum
 manuum tactu me integre liberauit
 Inquit post hec dominus Bonus.

Digna quidā beatus pater carne iā
mortuus vt uiuens cū xpo pñie sue
ostēfione mirabili ⁊ manuū sacrarū
palpatōe suauī vulnerato letabit vi-
ro sanitatē concessit cū illius in se sti-
gmata tulerit: q̄a mīfīcordiē moriēs
⁊ mirabilē resurgens vulneratū ge-
nus humanū ⁊ seminiūū relictū pla-
gaz suaz vtute sanauit. **V. 3° ex^o**
dicēf defensionis sandoz: q̄ppe pa-
trocinia quib⁹ sepi⁹ populi sū sedi⁹
defensōis obtinuerūt animā oñdāt
imortalē. Scribit nāq; in 2° mach.
c. 15. qualē cū Judas machabe⁹ co-
geret bellū cōmittē cōtra nichanorē
qui hierlēz ⁊ tēplū dissipare volebat
essetq; Judas in locis Samarie cū
paucis qui timebāt ppter paucitatē
suā hortatus est eos Judas exposito
sōnio qd̄ i eadē nocte vidēat in hūc
modū: viderat sūmū sacerdotē defū
dū iā manus p̄tendētē orare p po-
pulo iudeoz post hūc apparuisse Ze-
remiaz ppham dedisseq; ipsi Jude
gladiū aureū ⁊ dicentēz. Accipe gla-
diū sātū in quo cādas aduersarios
populi mei Israel: qua visione cōfor-
tati qui erāt cū Juda imperiū fecerūt
in hostes: ⁊ pstrauerūt ex eis nō mi-
nus 40. millia nichanore cum eis in
tēpto ⁊ redierūt Zerolimā bñdicē-
tes deū: caput nichanoris et manuz
cū humero abscīā circa tēplū suspen-
dētes. Inōne sandus mercurius Ju-
lianū apostatā interfecit. Inā cū ipse
contra Persas incederet manu forti
in nocte vidit Basili⁹ in ecclesia san-
cte Marie in visu multitudinē ange-
loz: ⁊ in medio quandā feminaz in
throno stantē: ⁊ astantibz dicentē.

Uocate mibi cito mercantiaz: qui Ju-
lianū apostatā occidat: q̄ me ⁊ filioz
meum superbe blasphemāt. Erat at
Mercurius quidā miles qui ab ipso
Juliano pro fide ch̄risti fuerat inter-
fectus: ⁊ in eadem ecclesia erat sepul-
tus: statimq; sandus Mercuri⁹ cum
armis suis que ibi seruabant affuit:
⁊ visus ab ea in plū p̄perauit: ⁊ mo-
numētū suū aperuit. Exp̄gesadus
Basilius ad locū vbi sandus mercu-
rius cū armis suis q̄secebat iuit ⁊ mo-
numētū suū ap̄iens nec corpus ibi
nec arma inuenit. Sequenti mane
ibidem rediens inuenit corpus eius
⁊ arma ⁊ lanceā sanguē cruentataz
Et ecce qdā de exercitu dixit. Cum
Julianus Imperator i exercitu morēf
affuit miles quidaz ignor⁹ q̄ vrgēs
calcaribus equū audaci mente Julia-
num impetiit lanceaz fortē vibrans
ipsum p mediū p̄forauit. Et subito
ascēdēs nulq; cōparuit. Ipse xpo Ju-
lianus dum adhuc spiraret: vt dicēf
in historia triptita sanguine suo ma-
num impleuit: ⁊ in acre piccit dicēs
Uicisti me Galilee vicisti: sicq; i his
voci⁹ expirauit. Et ab omnib⁹ suis
insepult⁹ relict⁹ fuit. Ecce quotquot
nobis offerūt ex⁹ vt animā immortalē
sciamus. O dura corda qd̄ facitis,
cur anime salutē negligetis. Audite
xpm dicētē Mat. 16. qd̄ pdest hōi si
vniuersū mūdū lucret: anime vero
sue detrimētū patiat: aut quā dabit
homo cōmutatōez p animā suā. que
ramus igit illaz saluare: vt uiuat cū
ch̄risto hic per gratiam: et in futuro
p gloriā. Amen.

